

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

- + Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.
- + Ne pas procéder à des requêtes automatisées N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.
- + *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.
- + Rester dans la légalité Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse http://books.google.com

HARVARD COLLEGE LIBRARY

SUPPLÉMENT

AUX

DERNIÈRES ÉDITIONS

DES PETITS GÉOGRAPHES

PÉRIPLE

DE

MARCIEN D'HÉRACLÉE

ÉPITOME D'ARTÉMIDORE
ISIDORE DE CHARAX, ETC.

00

SUPPLÉMENT AUX DERNIÈRES ÉDITIONS

DES PETITS GÉOGRAPHES

D'APRÈS UN MANUSCRIT GREC DE LA BIBLIOTHÈQUE ROTALE

AVEC UNE CARTE

PAR E. MILLER

PARIS

IMPRIMÉ PAR AUTORISATION DU ROI

A L'IMPRIMERIE ROYALE

M DCCC XXXIX

Application and a second of

G713

ARCIES DUGERAN

Harvard College Library

Eliant Collection
Gift of J. Bandalph Coeffige
and Architaki Cary Coeffige
Feb. 25, 2002.

STREET

ATAMA DO NO MI

15/8

A MONSIEUR HASE

MEMBRE DE L'INSTITUT

HOMMAGE AFFECTUEUX
DE RESPECT ET DE RECONNAISSANCE

tous les éditeurs (voyez les pages 311, 313, 326, etc. éd. de M. Gail), et des variantes importantes au moyen desquelles j'ai rectifié le texte de Scylax. Je renvoie à la collation où j'ai inséré mes observations sous forme de notes.

4° Page 106. Stathmes Parthiques d'Isidore de Charax, attribués faussement à Athénée dans notre manuscrit.

Dans la collation j'ai intercalé les variantes du manuscrit grec nº 571, qui n'avait pas encore été collationné, ou du moins ne l'avait pas été avec soin. Je publie un nouveau texte et une version latine de cet ouvrage, parce qu'il manque dans les dernières éditions des Petits Géographes. Des notes accompagnent cet opuscule.

5° Page 111. Fragments en vers et en prose de Dicéarque, moins celui qui est intitulé: de Pelio Monte. Comme le manuscrit grec n° 571, dont je viens de parler, contient aussi ce dernier fragment, j'ai mis à la suite les variantes qui en proviennent. Les leçons fournies par ces deux manuscrits sont en grand nombre, et plusieurs doivent contribuer heaucoup à l'amélioration du texte.

6° Page 125. Les 741 vers de Scymnus de Chio publiés par Hudson et par M. Gail. Le titre n'existe nulle part; l'ouvrage est incomplet et s'arrête à la fin de la page 143, le verso de cette page étant

resté en blanc. Après le dernier vers qui, dans toutes les éditions, se termine par Δαρεῖος ἐστρατεύσατο, on lit le mot Αΐμος, qui commençait le vers suivant et dont nous parlerons ci-après. L'absence du titre dans notre manuscrit explique comment il se fait qu'on ait attribué à Marcien d'Héraclée les vers de Scymnus de Chio, et prouve de plus que ce manuscrit doit être regardé comme l'original qui a servi aux copies postérieures.

Ici je dois relever une erreur commise par M. Bast. Ce savant, dans sa lettre critique adressée à M. Boissonade¹, prétend que les vers publiés sous le nom de Scymnus de Chio ont été fabriqués par Hoeschel et par Holsténius. Il a développé en plusieurs pages ses arguments à l'appui de cette opinion et il conclut en disant ²: « Holsténius a donc « fait pour les petits fragments ce qu'Hoeschel avait « fait pour le grand morceau; et tout ce qu'on peut « trouver de blâmable dans le procédé de l'un et « de l'autre, c'est peut-être d'avoir composé une « foule de mauvais vers. » Je ne reprendrai pas, l'un après l'autre, les arguments de M. Bast; je me contenterai de dire que l'assertion de ce critique habile est détruite par le fait seul de l'existence de notre

¹ Lettre critique de F. J. Bast à M. J. F. Boissonade sur Antoninus Liberalis, Parthénius et Aristénète. Paris, 1805, in-8°, p. 5-11.

manuscrit, quant à ce qui regarde le grand morceau attribué à Hoeschel; et si nous raisonnons par induction, le reproche de M. Bast n'est sans doute pas plus fondé pour Holsténius que pour Hoeschel. Ces vers, quelle qu'en soit la mauvaise facture, reviennent de droit à Scymnus de Chio, et aucun des deux éditeurs n'est coupable de falsification. Les apports qui existent entre ces fragments et le périple anonyme, trouvé par M. Bast dans un manuscrit de la Bibliothèque Palatine, prouveraient seulement que l'auteur anonyme a mis en prose les vers de Scymnus de Chio. Ces paraphrases d'ouvrages poétiques (ψυχαγωγίαι) étaient très-communes au moyen âge, et tout le monde sait que les poésies d'Homère ont été paraphrasées plusieurs sois 1. Du reste, l'ouvrage signalé par M. Bast est de la plus haute importance, en ce qu'il corrige Scymnus de Chio dans beaucoup d'endroits, et nous donne un passage dont nous n'avions que le premier mot Aluos, cité plus haut, passage qui peut sans le moindre changement être arrangé en vers. On les trouvera cités dans les notes.

La lacune qui existe dans les éditions depuis le

¹ Voyez, entre autres, l'Iliade d'Homère paraphrasée par Théodore Gaz, et publiée à Florence en 1811, quatre vol. in-8°; et celle qui se trouve à la suite des scolies de Bekker. Je citerai encore la paraphrase de Denys Périégète publiée par M. Bernhardy, et celle de Lycophron donnée par M. Bachmann.

vers 119 jusqu'au vers 125, existe aussi, par le fait, dans notre manuscrit, je veux dire que l'écriture est tellement effacée qu'il est impossible d'en tirer aucun sens; et même, à mon grand regret, je dois avouer que le procédé chimique de M. Simonin a échoué contre l'asure du parchemin. Ceci prouve encore que les manuscrits de Scymnus de Chio ont été faits d'après le nôtre; car il est évident que le copiste ne pouvant lire ces vers, les aura laissés en blanc.

Il doit sembler étonnant, sans doute, que de toutes les citations de Scymnus de Chio qu'on rencontre, soit dans Étienne de Byzance, soit dans le scoliaste d'Apollonius, aucune ne se retrouve dans les deux grands fragments que nous possédons de cet auteur. Mais il faut remarquer aussi que ce géographe ayant composé le périple entier des trois continents, c'est-à-dire du monde connu des anciens, il a dû parler de presque tous les lieux situés le long des côtes; et l'observation que nous venons de faire ne pourrait avoir de portée qu'autant que la mention du même lieu ou de la même ville se trouverait à la fois dans les grands fragments et dans une citation, avec des expressions différentes. Or il n'en est rien; et comme la plus grande partie des ouvrages de Scymnus de Chio sont perdus et les citations qui en sont faites

très-rares, il est naturel que cette rencontre n'ait pas eu lieu. Parmi ces fragments, j'en citerai un, peu connu et rapporté par Hérodien (Grammat. Gr. Lipsiæ, 1823, ed. Dindorf, p. 19): Οὔτω καὶ Σκύμνος ἐν τῷ ἱ (fort. ἐν τῷ) τῆς Ασίας περίπλω· εὐρέθη ἔχεται Κέλενδε ρὶς πόλις Σαμίων, καὶ ἰερὸν παρὰ τῆ πόλει νήρης καὶ ἄλσος. Ἱς ποταμὸς παρὰ Θάλασσαν ἔξεισιν. Ce passage si défectueux a été rétabli par M. Cramer dans son ouvrage sur l'Asie Mineure (Oxon. 1832, t. II). Voici la restitution faite par ce savant:

La bibliothèque d'Oxford possède un manuscrit de Scymnus de Chio, copié par Scaliger sur notre manuscrit, qui a appartenu à Pithou, comme on le verra ci-après. C'est du moins ce qui résulte de la note de Casaubon, dont je dois la communication à l'obligeance de M. Cramer. Voici cette note: Incerti auctoris sua manu descripsit Scaliger ex longe vetustissimo Cod. Ms. Pithoei, literis plane sugitivis et scriptura incertam referente etiam vetustatem. Cette expression, longe vetustissimo, semble peu justisiée par la date que nous donnons ci-après au manuscrit; mais on doit observer que du temps

de Casaubon la paléographie était beaucoup moins avancée que de nos jours, et qu'on était porté à reculer la date des manuscrits.

Les vers de Scymnus de Chio, ainsi que ceux de Dicéarque, sont écrits comme de la prose, à la suite les uns des autres et sans être séparés.

L'écriture du manuscrit qui est très-nette, contient quelques abréviations et paraît remonter au commencement du XIIIe siècle. L'orthographe est assez bien observée; on rencontre cependant de temps en temps des erreurs provenant de l'iotacisme et de la confusion de l'e et de l'ai qui se prononçaient de même. Les premières lettres des chapitres sont écrites à l'encre rouge.

Telles sont les observations préliminaires que j'ai cru devoir mettre en tête de mon travail. Elles prouvent avec la dernière évidence que ce manuscrit des Petits Géographes n'a jamais été consulté. Mais comment se trouvait-il parmi les livres provenant de Rosny? C'est ce que je vais expliquer en peu de mots. Ainsi que le fameux manuscrit du Code Théodosien, acquis aussi par la Bibliothèque du roi, il appartenait en dernier lieu à M. le marquis Lepéletier de Rosanbo, qui saisit cette occasion pour les faire vendre par M. Bossange. Le premier possesseur connu est Pierre Pithou, et on suit parfaitement la succession non interrompue qui l'a

fait arriver plus tard entre les mains de M. le marquis de Rosanbo. Comme ces livres ont partagé la fortune du manuscrit de Phèdre publié en 1830 par M. Berger de Xivrey, je me contenterai de renvoyer à la préface de cette précieuse édition, où l'auteur a fort bien tracé l'histoire de ce dernier manuscrit.

En terminant je dois prévenir que j'ai fait la collation des ouvrages contenus dans notre manuscrit avec une exactitude poussée jusqu'au scrupule. Jai voulu par là éviter une peine inutile à ceux qui craindraient quelque négligence de ma part. La géographie ancienne, d'ailleurs, n'est pas assez positivement arrêtée pour qu'on doive négliger le plus mince document qui s'y rattache. Tout en discutant les leçons qui m'ont paru bonnes, j'ai hasardé quelques corrections sur d'autres écrivains, mais je laisse aux savants la liberté d'adopter ou de rejeter mes conjectures. Enfin, j'ai placé à la fin du volume deux petits fragments inédits, une table générale des matières pour le texte et pour les notes, et une carte dessinée par M. le colonel Lapie, chef de la section de topographie au Dépôt de la guerre; carte qui reproduit tous les noms mentionnés dans Marcien d'Héraclée et dans Isidore de Charax. Je profite de cette occasion pour remercier publiquement M. le colonel Lapie de tous les

services qu'il m'a rendus dans cette circonstance, et toutes les fois que j'ai eu recours à sa complaisance.

Après les travaux admirables de MM. Hase et Boissonade, sans parler de l'Allemagne, il y a sans doute de la témérité à entrer dans la carrière de la critique et de la philologie. Mais dans cette occasion l'amour-propre doit se taire; et s'il fallait être mis en parallèle, mieux vaudrait poser la plume et renoncer pour toujours à l'étude de la langue grecque. Ces deux savants, d'ailleurs, l'orgueil et la gloire de notre nation, sont trop haut placés pour faire tort aux hellénistes français, en si petit nombre, hélas! et le champ de la littérature grecque est assez riche et assez vaste pour qu'on puisse trouver encore de quoi glaner après eux.

L'un de ces deux hommes, mon maître et mon bienfaiteur, M. Hase, a bien voulu revoir toutes mes épreuves, et me prêter le secours de son immense érudition, source féconde et discrète où chacun vient puiser sans crainte et sans scrupule. Puisse-t-il, en lisant ces lignes, y voir un faible témoignage de la reconnaissance et de la profonde vénération d'un de ses plus sincères admirateurs!

PRÉFACE.

La géographie grecque, dans ses rapports avec celle des autres contrées, ne peut être suivie, expliquée, commentée sans le secours d'une critique éclairée, patiente et sage. La multiplicité des renseignements lest elle-même une source d'erreurs, parce que ces renseignements, souvent contradictoires, nous ont été transmis par des hommes ignorants ou mal informés. Tel grammairien ou tel scoliaste, très-habile du reste dans la science philologique, devait sans doute se tromper lorsqu'il entrait dans des détails de topographie et lorsqu'il voulait parler des villes ou des pays dont les noms, à force d'être répandus, étaient devenus presque communs. De là cette confusion dans les Alexandria, les Larissa, les Antiochia, etc. D'autres remplis

¹ On peut consulter, entre autres, la savante brochure intitulée: De l'introduction des procédés relatifs à la fabrication des étoffes de soie dans la péninmle Hispanique sous la domination des Arabes, par M. le vicomte de Santarem. Paris, 1838, in-8°. La note de la page 50 nous offre un exemple bien remarquable de l'incertitude des géographes sur l'emplacement de la Sérique des anciens.

de vaines prétentions, comme Tzetzès, croyant et disant leur mémoire infaillible, prenaient le ton affirmatif pour écrire des inexactitudes et sanctionner pour ainsi dire des erreurs grossières. Les lexicographes, entre autres, nous offrent beaucoup de détails géographiques; mais on ne peut, pour cette partie surtout, les consulter et les extraire sans la plus grande réserve. En effet, ils s'inquiétaient fort peu de savoir si telle ou telle ville était dans tel ou tel pays, si un nom était synonyme d'un autre, si telle localité avait changé de dénomination à certaine époque. Ils s'occupaient seulement de consigner dans leurs lexiques les principaux noms géographiques mentionnés dans les auteurs du premier ordre. De là les doubles emplois si fréquents dans Suidas et dans Étienne de Byzance. Cependant, toutes les erreurs répandues dans ce dernier n'existaient certainement pas dans l'ouvrage tel qu'il est sorti des mains de l'auteur. Le seul fragment connu jusqu'à présent suffit pour nous faire voir combien est grande la perte du travail entier d'Étienne de Byzance. Sans doute nous devons beaucoup à son abréviateur, mais il serait à désirer qu'il eût mis plus de soin dans ses extraits, et surtout plus de critique.

D'ailleurs, la transcription des noms étrangers dans la langue grecque était d'une difficulté telle

qu'il est presque impossible de retrouver les noms de la Perse et de l'ancien empire des Parthes dans ceux qui nous sont donnés par quelques vies de saints. En outre le moyen âge a tout défiguré. Cette époque de transition, si longue et si désastreuse, n'a pu même conserver le souvenir du théâtre des événements, et il semble qu'elle se soit agitée dans un monde et dans des lieux inconnus avant elle. La barbarie des siècles qui ont suivi le règne d'Héraclius n'a rien laissé en fait de sciences positives, et la vérité historique est impossible à découvrir au milieu de toutes ces productions envahies par le roman et par les miracles. Alors presque tous les ouvrages étaient élaborés, composés, écrits dans les monastères, et avec un système purement religieux. En étudiant les progrès de la civilisation, nous voyons partout la sagacité et les facultés intellectuelles de l'homme s'accroître avec l'étendue du champ qui s'ouvre à ses recherches, comme la fortune et le génie des peuples se sont toujours élevés et sont tombés en même temps. Grâce au triomphe des armes romaines, au siècle de Strabon et de Pline l'Ancien, on se rendait sans difficulté des colonnes d'Hercule aux rives de l'Euphrate; mais pendant le moyen âge, point ou peu de voyageurs : ceux qui, entraînés par un intérêt commercial ou religieux, couraient le monde à travers mille périls, savaient à peine écrire, et par cela même n'ont pu nous transmettre le résultat de leurs remarques et de leurs découvertes. Le clergé seul était instruit et la science s'était réfugiée dans les couvents. Loin de moi la pensée de vouloir diminuer le mérite de ces pieux cénobites qui passaient leur temps à transcrire les saint Jean-Chrysostome et les saint Basile. On peut avancer cependant que la propagation et la multiplicité des livres saints ont perdu l'ancienne littérature : à une époque où la matière première était devenue rare, on sacrifiait les chefs-d'œuvre de l'antiquité pour écrire des bibles et des sermonaires. Combien de Polybe, de Strabon, de Diodore de Sicile ont été détruits de la sorte! Espérons; Pompei n'est pas entièrement découvert : peut-être quelqu'un de ces auteurs perdus sommeille-t-il encore sous les cendres du Vésuve, dans la maison de quelque savant du 1er siècle. La bibliothèque qu'on a trouvée, si riche en manuscrits, ne contenait malheureusement que des traités de philosophie épicurienne; pourquoi, hélas! n'est-on pas tombé sur celle d'un historien ou d'un géographe!

Pendant les premiers siècles de notre ère, on écrivit sur papyrus, en onciales, sans accentuation, et les mots n'étaient point séparés. On conçoit combien la lecture était difficile lorsque les manuscrits étaient écrits en majuscules à mots unis, c'est-à-dire dont toutes les lettres étaient confondues ; et lorsqu'on fit transcrire ces mêmes manuscrits en écriture cursive, je veux dire en minuscules, les copistes durent faire beaucoup de fautes², dans les endroits surtout où il s'agissait de l'Espagne, de la Gaule et des lles Britanniques. Il fallait de très-grandes connissances pour couper ou réunir les mots sans commettre d'erreurs 5, et je ne serais pas étonné que du mot ΣΠΑΝΙΑ on eût fait d'abord ΗΣΠΑΝΙΑ et enfin ή Σπανία, la première lettre ayant été prise pour l'article. Dans les auteurs latins des époques classiques, dans toutes les inscriptions, dans les écrivains grecs, ce mot est toujours écrit Hispania, Hispaniense. C'est au moyen âge seulement qu'ap-

¹ Voyez, par exemple, le superbe manuscrit de Tite-Live, écrit sur deux colonnes à mots unis, et qui se trouve dans la Bibliothèque du roi, sous le n° 5724, ainsi que le Prudence, n° 8084.

² On trouve, dans les deux ouvrages suivants, des détails sur ces altérations que nous ne pouvons qu'indiquer ici: Passerat (de Litterarum cognatione ac permutatione. Parisiis, 1606, in-8°), et Guil. Canterus (de Ratione emendandi græcos auctores Syntagma), réimprimé par M. Sturz à la suite de son édition d'Hellanicus.

^{*} Sur cette sejunctio et conjunctio litteraram, faite si souvent mal à propos, voyez Rubnkenius (Epist. crit. pag. 119 sqq.), Heringa (Observat. cap. 2), et Valckenaer (Diatrib. in Euripidis perditorum dramatum reliquias, cap. 25). Villoison, dans ses notes sur Longus, p. 262 et ailleurs, et Bentley (Epistola ad Jo. Millium. Lipsiæ, 1781, pag. 483, 485) indiquent les lettres onciales, telles que A et Λ, O, Θ, C(Σ), Π et TI, Z et Ξ, qui ont été fréquemment confondues avant l'époque où le caractère cursif fut adopté par les calligraphes.

paraît le mot Spania¹, et encore n'est-ce que dans les auteurs grecs du Bas-Empire: ce qui rend très-probable ma conjecture sur l'origine de ce dernier nom.

L'absence de l'accentuation dans les manuscrits en majuscules compliquait les disficultés. Les copistes se trompant fréquemment sur la nature des accents et sur celle des esprits, on peut, il me semble, sans être taxé de témérité, corriger les manuscrits toutes les fois que l'orthographe d'un mot est établie d'une manière positive. Ainsi Thomas de Pinédo devait imprimer Íonavlas et traduire Hispaniæ au lieu de İonavlas, Ispaniæ. L'observation qu'il fait en note, que les mots commençant par un iota aspiré sont quelquesois écrits par les auteurs anciens sans aspiration, n'est pas très-juste dans son application; ce qui résulte de ce fait, c'est que les textes ont été dénaturés par les copistes. Ces fautes, en effet, n'existent pas lorsque le nom commence par un mot grec connu; ainsi on ne trouve jamais İεράπολις, İεράνησος, İερακώμη, écrits sans aspiration; mais on comprend qu'un copiste qui peut-être n'avait jamais entendu prononcer le mot Hispania ait

Dodwell (Geogr. Miner. ed. Huds. t. II, p. 144) pense que le mot Σπανία est plus ancien que le mot Îσπανία, et cite à l'appui de cette opinion quelques exemples, un entre autres tiré d'Athénée; mais je crois que ce critique s'est trop hâté d'adopter la première leçon, qui n'est due probablement qu'à la négligence des copistes.

pu écrire lo πaula, soit par négligence, soit parce que l'esprit se trouvait effacé. On peut faire la même observation sur le mot Åλωs, et sur beaucoup d'autres dont la première voyelle est aspirée.

Le métier de calligraphe s'exerçait de deux manières, en copiant ou en écrivant sous la dictée. La première exigeait une grande conscience dans celui qu'on employait, et malheureusement il se trouvait des copistes qui, pour gagner plus vite leur salaire, passaient une partie du manuscrit qu'ils étaient chargés de transcrire. D'autres, par négligence, omettaient des phrases entières, trompés par le même mot qui se trouvait répété deux fois dans la même page (notre manuscrit en fournit plusieurs exemples). Aussi Galien disait-il: « Ce n'est pas tout de copier, il faut surtout collationner (ἀντιδάλλειν); » ce qu'on ne faisait pas toujours, soit parce que le temps manquait, soit parce qu'on avait consiance dans le copiste. Et encore cette collation, lorsqu'elle avait lieu entre deux personnes, au moyen de la lecture, ne pouvait éviter cette foule de fautes d'orthographe provenant de l'iotacisme et qui sont si fréquentes dans les copies du xve siècle. Le manuscrit grec d'Eusèbe nº 467 nous fournit un exemple curieux du peu de conscience des copistes; il n'y a presque point de pages où le calligraphe, qui se nomme Longin et qui se donne l'épithète de

Pécheur, n'ait passé à dessein, et pour aller plus vite, un grand nombre de phrases, et même des chapitres entiers. De toutes ces erreurs, plusieurs devinrent des règles dont se sont emparés les grammairiens ignorants ou trop confiants dans l'étymologie. On sait combien, parmi ces derniers, il s'en trouve qui, à force de vouloir chercher une origine à tout, ont fini par se jeter dans des systèmes absurdes et ont donné des explications non parce detortæ, selon l'expression d'Horace. De là cette quantité de variantes qu'on rencontre dans les manuscrits, variantes qui ne font qu'embarrasser les textes sans les éclaircir. Jusqu'au xiiie siècle, nous devons l'avouer, les manuscrits sont en général assez corrects et diffèrent peu les uns des autres; mais à l'époque où les abréviations se multiplièrent, le nombre des différences dans les textes s'accrut en proportion.

Le système d'abréviations, si universel pendant les xiir, xive et xve siècles, donna lieu à une foule d'erreurs. Dans les lexiques, par exemple, si variés et si riches en citations d'auteurs anciens, combien ce système adopté par les copistes est à déplorer, surtout lorsqu'il s'agit des noms propres 1! Entre autres exemples j'en citerai un bien remar-

On peut consulter, à cet égard, les savantes et judicieuses observations de M. Gaisford sur la Théogonie d'Hésiode, v. 709.

quable. Dans l'Etymologicum magnum, au mot Αγρόπρος, on lit : Αγροτέρας ελάφους · άγηροτέρας, καὶ κατά συγκοπήν άγροτέρας, διά το πολύχρονον τοῦ ζώου, ώς ό ΧΡΗΣΜΟΣ δηλοϊ. Εννέα γάρ, κ.τ.λ. Les savants éditeurs du Thesaurus de M. Didot, après avoir rapporté ce passage, ajoutent: Oraculum hoc in Opsopæi Oracc. Vett. frustra quæsivimus. Il y a ici, je le soupçonne, une erreur de copiste, et au lieu de χρησμός, il faut lire Χρύσιππος; cette correction nous est fournie par le manuscrit grec, nº 2636 : Αγροτέρας, παρά τὸ άγηροτέρας πολυχρόνιον το ζώον τοῦτο, ως ΧΡΗΣΙΙΙΠΟΣ (leg. ΧΡΥΣΙΙΙΙΙΟΣ) Φησίν. Εννέα γάρ, κ.τ.λ. Je serais encore porté à croire que dans le passage d'Apollonius Dyscolus (Hist. Comment. cap. xv), où il est question de la circonférence de la Grande-Bretagne, au lieu de ΣΚΥΤΙΝΟΣ Ο ΧΙΟΣ, il faut lire ΣΚΥΜΝΟΣ 0 XIOΣ; ce dernier ayant composé le périple des trois continents, et les deux noms ayant probablement été confondus par un copiste négligent ou inhabile. Ces exemples suffisent sans doute pour montrer combien il y a encore à faire sur les manuscrits, et combien souvent, dans l'histoire littéraire de la Grèce, les noms ont été confondus.

Ajoutez à toutes ces causes d'erreurs la difficulté que les voyageurs grecs devaient éprouver à transporter dans leur langue les noms propres des pays et contrées qu'ils parcouraient. Chacun les transcrivait selon sa manière de les entendre et de les prononcer. Un voyageur souvent n'avait ni le temps ni les moyens de lire les itinéraires, périples ou descriptions géographiques qui existaient avant lui. Le contrôle même de la plupart de ces noms n'est pas possible pour un grand nombre de langues de l'Asie perdues aujourd'hui, et c'est risquer de se fourvoyer que de chercher la position des lieux anciens au moyen des ressemblances de noms: ainsi, dans des siècles où l'on faisait peu usage de la critique historique, on s'est fondé sur une ressemblance fortuite de mots pour prouver l'identité des Wendes et des Vandales, bien qu'il n'y ait, selon nous, aucun rapport réel entre ces deux peuples. Malgré la forme semblable des mots, les Russi, faction du cirque, n'ont rien de commun avec les Russes de la Néva; et la Mœsie, province romaine sur le Danube, est fort différente de la Mysie de l'Asic Mineure.

Les nombreuses différences qu'on remarque dans l'orthographe des noms propres appartenant aux langues sémitiques ou à quelques dialectes du Nord, viennent sans doute de ce que plusieurs sons qui y étaient fréquents, notre ch, notre j et beaucoup d'autres, ne se trouvaient pas dans les langues classiques et ne pouvaient être représentés

qu'approximativement par l'alphabet romain et grec. Même beaucoup plus tard, au temps des croisades, un Grec ne pouvait écrire le nom de Châtillon que Zaridón, et on a quelque difficulté à reconnaître dans le mot Σανσίλης ou Σαγγέλης le comte de Saint-Gilles. Aujourd'hui encore, malgré un contact continuel avec les peuples étrangers, on est beaucoup trop porté à croire que les instruments fournis par notre langue sont suffisants pour exprimer toute espèce de son articulé; chaque intonation de la voix à laquelle nous ne sommes pas accoutumés, nous semble discordante et désagréable. Cette aversion devait être plus forte chez les Romains et les Grecs dont l'organe vocal, comparé à celui de la plupart des langues modernes, était peu varié. La poésie française réclame comme harmonieux les noms de Godefroi de Bouillon, de Hugues de Vermandois, d'Etienne de Chartres; et cependant c'est de ces mêmes personnages qu'Anne Comnène 1 parle en ces termes : « Malgré mon désir de citer les noms de ces chefs, j'y renonce. Ma langue se refuse à les prononcer, et moi je suis hors d'état d'exprimer ces sons barbares et

¹ Alexiad. lib. X, p. 299, D: Tàs δὲ τῶν ἡγεμόνων κλήσεις καὶ προθυμουμένη περ ἐξειπεῖν, οὐ δούλομαι. Ναρκᾶ γάρ μοι ὁ λόγος τὸ μέντοι βαρδαρικὰς Φωνὰς ἀπαγγελλειν ἀδυνατούση διὰ τὸ ἄναρθρον. Dans deux autres endroits (liv. VI, p. 182, B; et liv. x, p. 289, D), Anne Comnène se plaint encore de la barbarie de ces noms qui se représentent sous sa plume.

e inarticulés. Nous trouvons des plaintes semblables dans les écrivains latins et grecs du vr° siècle de notre ère; tel nom, harmonieux peut-être dans les chants nationaux, causait une sorte d'effroi à l'oreille des sujets de l'empire romain, et aux poētes obligés de les rompre aux règles de la poésie:

Nam fera barbaricæ latrant sua nomina linguæ1.

Parmi les géographes que l'antiquité nous a laissés, Strabon est certainement le plus riche et le plus précieux. L'histoire seule des manuscrits de cet auteur méritait de fixer l'attention des savants; c'est ce qui a décidé M. Kramer à en faire une notice fort intéressante, notice qui doit précéder l'édition critique qu'il prépare en ce moment. La Bibliothèque du roi possède un manuscrit grec de Strabon du xe siècle, malheureusement incomplet, une partie des marges ayant été rongée. Ces marges, au xve siècle, furent recouvertes et complétées au moyen d'un autre manuscrit. Mais on avait mis peu d'économie dans ce procédé, car une grande partie du texte ancien avait disparu sous ce nouveau collage. On a fait dernièrement décoller les feuilles, et M. Kramer s'est assuré que M. de Laporte Dutheil avait déjà entrepris le même travail et qu'il avait lu ces extrémités de lignes, sans cependant

¹ Corippus (Johann. lib. II, vs. 27).

relever toutes les variantes qu'elles contiennent. La récolte de M. Kramer, qui a exploré les principales bibliothèques de l'Europe, a été complète à cet égard, et nous avons lieu de croire que son édition sera bien supérieure à toutes les autres.

C'est, je pense, enrichir le domaine de la science que de publier, lorsque l'occasion se présente, de nouveaux manuscrits concernant la géographie. La collection des Geographi Minores d'Hudson est devenue tellement rare, et en même temps si coûteuse, qu'on ne saurait trop encourager une nouvelle publication. M. Gail s'est arrêté au milieu d'une carrière qu'il avait parcourue si honorablement et avec tant de succès: pourquoi n'a-t-il pas achevé son édition dont les premiers volumes sont consultés chaque jour? Quant au savant M. Bernhardy, il n'a encore donné qu'un volume de la sienne depuis 1828, et ce volume contient seulement Denys Périégète avec les commentaires d'Eustathe, les scolies et la paraphrase de Démétrius de Lampsaque, et Nicéphore Blemmyde. Je ne parle pas de l'édition toute grecque publiée à Vienne en deux gros volumes in-8°; c'est simplement une très-mauvaise réimpression d'Hudson avec les notes de cet éditeur traduites en grec. Tels sont les motifs qui nous ont décidé à donner un volume de supplément, pour faire suite à l'édition de M. Gail.

Le manuscrit que nous publions aujourd'hui est écrit sur parchemin et de format in-4° minimo. Il provient de la vente de la bibliothèque de M= la duchesse de Berry, et a été inséré dans le fonds du supplément grec sous le n° 443. Les cahiers (τετράδια, quaterniones) de 8 feuillets ou 16 pages chacun, sont au nombre de 9, ce qui fait 144 pages; la pagination se termine à la page 107 inclusivement.

Ce volume contient six ouvrages différents dont voici le détail:

- 1° Périple de Marcien d'Héraclée en deux livres, ouvrage malheureusement incomplet. Le titre ne se trouve qu'à la fin du premier livre, page 28; le second livre se termine à la page 48.
- 2° Épitome des onze livres d'Artémidore d'Éphèse, par Marcien d'Héraclée, publié dans Hudson à la suite de l'ouvrage précédent. Point de titre au commencement ou à la fin. Il n'y a qu'une dédicace à un certain Amphithallius, que Marcien d'Héraclée appelle son ami. L'épitome est incomplet comme l'indique le mot λείπη (leg. λείπει) écrit à l'encre rouge à la fin de la page 60, et de la même époque, ce qui prouverait que le copiste n'a eu à sa disposition qu'un manuscrit incomplet comme le nôtre.

Ces deux ouvrages de Marcien d'Héraclée n'ayant

pas été publiés dans la collection des Petits Géographes de M. Gail, j'ai cru devoir en donner une nouvelle édition d'après le manuscrit de la Bibliothèque royale qui fournit des rectifications importantes de noms et de chiffres. Plusieurs lacunes sont remplies, et presque tous les nombres, défectueux jusqu'alors, y sont donnés avec la plus grande exactitude. J'ai réimprimé la traduction latine d'Hudson, mais avec les corrections et les changements exigés par un nouveau texte. Les notes se trouvent à la suite.

La page 61 du manuscrit contient des fragments de chants populaires en grec moderne, écrits par une main toute récente et inhabile. Ces fragments ne présentent aucun intérêt.

3º Page 62. Le Périple de Scylax, avec le même titre au commencement et à la fin. Dans la préface, qui est d'un auteur anonyme, il est dit que ce périple appartient à l'écrivain le plus ancien qui ait porté le nom de Scylax; ce point d'antiquité a déjà été discuté fort longuement par M. de Sainte-Croix (Acad. des inscr. t. XLII, p. 350 et suiv.), et il est à croire que l'ouvrage, tel que nous le possédons aujourd'hui, n'est qu'un extrait abrégé du Périple de Scylax. Cette courte préface a déjà été imprimée par Hudson et par M. Gail; mais comme le manuscrit offrait de bonnes variantes, j'ai cru devoir la

réimprimer en rétablissant le texte d'après ces nouvelles données. Quant au périple lui-même, je me suis contenté d'en faire la collation en discutant, lorsqu'il y avait lieu, les bonnes et les mauvaises leçons; méthode que j'ai suivie pour Dicéarque et pour Scymnus de Chio.

C'est surtout en faisant ce travail que j'ai été à même d'apprécier toute l'importance du précieux monument géographique qui vient d'entrer dans le département des manuscrits grecs de la Bibliothèque du roi, dépôt déjà si riche et si complet. Un examen consciencieux m'a fourni la preuve qu'aucun éditeur n'a connu notre manuscrit et que les éditions de Scylax ont été faites d'après une copie inexacte de ce volume. En effet le feuillet formant les pages 93 et 94 se trouve coupé diagonalement et aux trois quarts. Les fragments du recto ont été imprimés tant bien que mal par Hudson et par M. Gail; mais ces éditeurs, comme leurs devanciers, ont omis les fragments du verso. Cette omission provient, sans le moindre doute, de la négligence du copiste, qui aura tourné le feuillet sans s'occuper du verso. J'ai publié ces fragments à leur place et j'ai cherché à les restituer; restitution, du reste, que je ne hasarde qu'avec la plus grande réserve.

J'ai relevé en outre d'autres fragments omis par

MAPKIANOΥ HPAKΛΕΩΤΟΥ 1 TOΥ HONTOΥ

ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΞΩ ΘΑΛΑΣΣΗΣ,

edot te 3 eai expenot, eai ton en auth medeton nhydn, ton eie ato teikh 5 .

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ'.

[IIPOOIMION '.]

[Τῆς μἐν μεταξύ Εὐρώπης τε καὶ Λιδύης] κειμέ[νης] θαλάσ[σης], ἢν ὁ περιέχων [πανταχ]οῦ ἀκεανὸς ἐσπέριος
¹ Ἡρακλεότου cod. — ² ἐώτου καὶ cod. — ³ τῶν εἰς Β τά (sic) cod.

σπία. Huds. — ⁴ τὸ πρῶτον omis. cod. — ³ προοίμων omis. cod. et Huds.

MARCIANI HERACLEOTÆ

[EX EA QUÆ] PONTI [EST HERACLEA]

PERIPLUS MARIS EXTERNI,

TAM ORIENTALIS QUAM OCCIDENTALIS, ET MAXIMARUM INSULARUM, QUE IN EO SITE SUNT, DUOBUS LIBRIS DESCRIPTUS.

LIBER PRIMUS.

1. [PROŒMIUM.]

Maris [quidem inter Europam Libyamque] patentis, quod circumfusus [undique] oceanus occidentalis efficit,

2 MARCIANUS HERACLEOTA.

έπιτελεῖ, κατὰ τὸν καλούμενον Ἡράκλειον πορθμὸν τὴν εἰσροὴν ¹ ποιούμενος, Αρτεμίδωρος ὁ ἘΦέσιος γεωγράΦος ² ἐν ἔνδεκα τοῖς ⁵ τῆς γεωγράΦίας βιβλίοις τὸν περίπλουν, ὡς ἄν ἦν ⁴ μάλιστα δυνατὸν, συνέγραψεν. Ἡμεῖς δὲ τῶν βιβλίων τούτων τὰς περιττὰς τοῦ μυημονευθέντος ἀνδρὸς παρεκβάσεις, προσέτι δὲ βαρβάρων Αἰθιοκικὰς πόλεις ἀΦέντες, ἐν ἔπιτομῆ σαΦέστατα μετ' ἀκριβοῦς ἐΦευρεθέντα προσθήκης τὸν περίπλουν ἐποιησάμεθα ⁵, ὡς μηδὲν ἐνδεῖν πρὸς τελειοτάτην σαΦήνειαν τοῖς περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραΦίας ⁶ σπουδάζουσι τῶν ώκεανῶν ἐκατέρων τοῦ τε ἐψου καὶ τοῦ ἐσπερίου. ὧν τὴν εἴδησιν ¹, ἐς ὁσον ² ἐΦικτὸν ἀνθρώποις, ἡ

¹ The elopohe sic incipit Huds.; præcedentia desunt : quæ autem uncis includuntur, supplevi. — ² γαιογράφος cod. γαιηγράφος Huds. — ² ἐν ἐνδεκάτοις cod. et Huds. — ° ὡς ἐνῆν cod. et Huds. — ° ἐποιούμεθα cod. Hervel. — ° γαιογραφίας cod. — ² τῷ ίδησιο cod. τοῖς ίδησιο Huds. — ° ἐφ' όσον Huds.

per fretum Herculeum, ut aiunt, influens, Artemidorus Ephesius geographus undecim geographiæ libris periplum, quam optime potuit, descripsit. Nos vero horum viri memorati librorum superfluas digressiones et barbarorum Æthiopicas urbes omittentes, in epitome periplum, nuper inventorum accurata adjectione auctum, clarissimum fecimus: ut nihil ad summam perfectamque evidentiam deesset iis, qui circa eam laborant geographiæ partem, quæ spectat ad oceanum utrumque, orientalem et occidentalem. Quorum cognitionem, in quantum concessum est hominibus, plurimorum dili-

τών πολλών σπουδή καὶ φιλομαθία σαφή κατέστησεν έκ τῆς γεωγραφίας τοῦ θειοτάτου 1 καὶ σοφωτάτου Πτολεμαίου 2, ἐκ τε τῆς Πρωταγόρου τῶν σταδίων ἀναμετρήσεως, ἢν ταῖς ἀκείαις τῆς γεωγραφίας βίβλοις 5 προστέθεικεν. Ετι μὲν α καὶ ἐτέρων πλείστων ἀρχαίων ἀνδρῶν τὸν περίπλουν ἀναγράψαντες εἰλόμεθα ἐν βίβλοις 5 δυσί τὸν μὲν ἐῷον καὶ μεσημβρινὸν ἀκεανὸν ἐν τῷ προτέρφ βιβλίφ, τὸν δ' ἐσπέρον καὶ τὸν ἀρκτῷον ἐν τῷ δευτέρφ, ἄμα ταῖς ἐν αὐτοῖς κειμέναις μεγίσταις νήσοις, τῆς τε Ταπροβάνης καλουμένης, τῆς Παλαισιμούνδου 6 λεγομένης πρότερον, καὶ ταῖς Βρετανικαῖς 7 ἀμφοτέραις νήσοις. ὧν τὴν μὲν πρώτην, κατὰ μεσώτατον τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους 8 κεῖσθαι συνέστηκε, τὰς

¹ γαιωγραφίας τοῦ Θειοτάτου cod. — ¹ Πτολομαίου cod. — ⁵ γαιωγραφίας βιθλίοις cod. — ⁴ έτι μὴν cod. — ⁵ βιθλίοις Huds. — ⁴ Παλλιγεμούνδου cod. et Huds. — ¹ Βρεττανικαῖς cod. et Huds. — ⁵ πελάγου cod.

gentia et litterarum promovendarum studium in apertum retulit, ex geographia divinissimi et sapientissimi Ptolemæi, et ex opere Protagoræ de dimensione stadiorum, quod apposuit suis geographiæ libris. Quin et [nos] aliorum ex veteribus complurium periplos perscribentes duobus in libris complexi sumus; in priori quidem libro oceanum orientalem et meridionalem, in posteriori vero occidentalem et septentrionalem: una cum maximis, quæ in iis sitæ sunt, insulis; cum Taprobana quæ vocatur, Palæsimundi prius appellata, tum utrisque Britannicis insulis. Quarum primam quidem in medio maris Indici positam esse constat, alteras vero

4 MARCIANUS HERACLEOTA.

δ' έπέρας δύο ἐν τῷ ἀρατήνο εἰκεινοῦ. Είδοι δὲ καὶ ἐπέραις ποι τοῦς μεν ¹ μερακές τωνες πεσιοποιώνως τὰς διηγήσεις. ποι τοῦς μεν ¹ μερακές τωνες πεσιοποιώνως τὰς διηγήσεις. ποις δε καὶ περεύνων ἡ ἐξεικένους πέντεν ποῦλοὶς ἐβρίνου δεύπερος, τὰν ἀκεμεξείου ποις ἐρίνουνμένων τῆς ἀνατέρας περὶ τοῦτο παιοδῆς ἐπαργές ἱ Εικόνες ἡ ἐσεδει γνόροσης. Τοῦ δὰ χάραι καὶ τὰν πὶτίου πός γενομένως περὶ τὰς ἀναμέτρησει τῶν παιδίου διαθρονίας, ψάσου δεῦν ἱ περαστῆσει τοῦς ἐντεκζομένοςς τῆς γὰρ ποιοποιώς πος ἱ ἐνεδείσεως τὸ ἀκρεθὲς κὰκ ἐν ταῖς βάσεια τῶν πέπεν μένου καὶ πέτεου καὶ νόσου ἡ λιμένου ἡ ἐχαίσες, πλὸὰ

' sus per cod. et lluds. — ' alexirous cod. — ' energies cod. — ' elemdus lluds. — ' éjélen del cod. — ' rois évreufapérous rès romiens Huds. — ' fort. leg. au lupérur.

duas in oceano septentrionali. Quum autem noverim alios veterum idem tenuisse institutum; atque hos quidem particulares quasdam fecisse descriptiones. illos vero plura [leviter] attigisse loca; in hoc magna cogitatione incubui, ne horum aliquo inferior esse viderer: spem concipiens, accurationem, quam in dicendis adhibiturus sum, meæ hac in re diligentiæ clarum fore argumentum. Quam sane ob rem muneris mei esse existimabam, causam varietatis ac dissensionis de stadiorum dimensione legentibus ob oculos ponere: cum hujusmodi institutum tum demum accuratum sit. quum non solum locorum, urbium, insularum sive portuum situm exhibet, sed in primis stadia et regionum dimensione estadia et regionum dimensione exhibet, sed in primis stadia et regionum dimensione exhibet exhibiturum exhibet exhibiturum exhibet exhibiturum exhibet exhibiturum ex

πρό γε πάντων έν τοῖς σταδίοις καὶ ταῖς τῶν χωρίων διαμετρήσεσιν. Ακόλουθον οἶμαι λόγον ἐρεῖν, καὶ τοῖς βουλομένοις κατὰ Φύσιν σκοπεῖν τὴν ἐν τῷ περίπλφ τῆς Θαλάττης ἀναμέτρησιν ἀληθῆ Φανησομένην · καὶ τοὶ γε τῶν περὶ τούτων σκουδασάντων οὐδενὸς ὶ ἐπισημηναμένου τοῦτο, ἀλλ' ὡσπερ σχοινίῳ διαμεμετρημένης τῆς Θαλάττης, οὐτω τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων ἀπαγγειλάντων. Φημὶ δὴ ² οὐκ ἐν ἄπασι τοῖς τῆς Θαλάττης μέρεσι ῥάδιον εἶναι τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν πρὸς τὸ ἀκριδέστατον ἀνευρεῖν · ἀλλ' εἰ μὲν ἢιών ⁵ τις εὐθεῖα τυγχάνει, μήτε κοιλότητας, μήτε ἐξοχὰς ἔχουσα, τοῦ παρὰ ταύτην γινομένου πλοῦ τὴν ἀναμέτρησιν ώς ἐπίπαν ^δ ῥαδίαν εἰναι. Τῶν δὲ κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων, ἤτοι χερρονήσων ⁵

1 οὐδ' ἐνὸς cod. — 2 φημὶ δὲ Huds. — 5 νηῶν cod. et Huds. — 4 ὡς ἐπὶ πῶν Huds. — 5 χερρονήσουν cod. Χερρονήσων Huds.

siones. Consequens esse puto ut aliquid dicam et in gratiam illorum, qui eam, ut natura fert, perspectam habere volunt maris in periplo dimensionem, quæ proxime ad veri speciem accedat: quanquam nemo illorum, qui hisce operam dederunt, hoc ipsum observaverit, sed ita stadiorum numerum indicaverit, ac si funiculo mare esset dimensum. Dico enim haud ita facile esse, numerum stadiorum in omnibus maris partibus accuratissime investigare: sed, si littus aliquod in rectum porrigatur, nec cavitates nec prominentias habens, navigationis secundum hoc peractæ dimensionem non omnino difficilem esse. Sinuum vero et promontoriorum sive peninsularum periplum ad amussim

τον περίπλουν οὐ δυνατον άπριδή παραστήσαι. Οὐ γάρ καθ'
όμολογουμένων 1 τόπων ώσπερ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τῶν λεωφόρων
τὴν ὁδοιπορίαν ποιούνται, οὕτω κάπὶ 2 τῆς θαλάσσης 5 τὸν
πλοῦν ἀνύουσιν. ἡ ποκείσθω 4 γάρ λόγου χάριν κόλπος κατὰ τὸν
αἰγιαλόν αὐτὸν ἐν περιγραφή σταδίων ρ' ὑπάρχων τοῦτον 5
εἰ μέν τις πλησίον καὶ παρ' αὐτὴν τὴν ἡῖόνα 6 περιπλέοι,
ἐλάττονας μὲν 7 εὐρήσει σταδίους τοῦ κατ' αὐτὸν τὸν αἰγιαλὸν βαδίζοντος, τῆς δὲ ἀληθείας οὐ πολύ διαμαρτήσει. Εἰ δέ
τις ἐνδοτέρω 8 περιπλεύσειε τὸν αὐτὸν κόλπον, ἤττονας τοῦ
παρὰ τὸν αἰγιαλὸν πλεύσαντος εὐρήσει σταδίους, καὶ τοῦτο
τοσαυτάκις θὰν εῦροι, ὀσάκις ἀν εἰς βραχύτερον περιάγοι
τοῦ περίπλου τὸν κύκλον. Θσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν περιΦερειῶν

1 καθ' ώμολογημένων cod. — 2 κ' έπὶ Huds. — 3 Θαλάττης Huds. —
 4 ύποκεῖσθαι Huds. — 5 τούτων cod. — 6 παρ' αὐτὴν τὴν ἡόνα cod. παρ' αὐτὴν ἡίόνα Huds. — 7 μὲς Huds. — 8 ἐνδοτέρῳ Huds. — 9 τοταντάκις Huds.

exigere haud possibile est. Non enim per loca certa et explorata, ut terra per vias publicas itinera faciunt, ita mari navigationem conficiunt [homines]. Nam sumatur exempli gratia sinus, qui in circuitu per littus ipsum sit stadiorum 100; hunc si quis prope et juxta littus ipsum circumnaviget, pauciora quidem inveniet stadia, quam qui per littus ipsum incedit: sed a veritate non multum aberrabit. Si quis vero interius hunc ipsum sinum circumvehatur, stadia adhuc pauciora numerabit, quam qui juxta littus navigaverit, et [numerum sensim imminui] toties comperiet, quoties breviorem peripli circumducat circulum. Ut enim in circumferentiis, si quis

εί τις μετά την έξωθεν γραμμην έτέραν ένδοθεν περιγράψειεν περιφέρειαν ¹, τα αὐτα πέρατα έχουσαν, καὶ πάλιν είλην, καὶ μετ' ἐκείνην ἐτέραν ² · ἡ δευτέρα περιφέρεια είλητων εὐρεθήσεται τῆς προτέρας · καὶ πάλιν ἡ τρίτη τῆς δευτέρας, ὁμοίως καὶ ἡ τετάρτη τῆς τρίτης, καὶ ἀκολούθως οδτω γινόμεναι δεικνύοιντο ἀν εί τις ἐφεξῆς τοῦτο ποιοίη. Οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν κόλπων, καθάπερ ἐν τινὶ περιγραφή περιφερειῶν, ἔξεστι τοῖς περιπλέουσι καὶ διὰ πλειόνων σταδίων ποιεῖσθαι τὸν πλοῦν, καὶ δι' ἐλαττόνων ⁵. Τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τῶν διάπλων σαφὲς ἀν κατασταίη. Εἰ γάρ τις μὴ περιπλεῖν ἐθελοι τὸν κόλπον ⁴, ἀλλὰ διαπλεῖν ἐπ' εὐθείας, βραχύτατος ἀν ὁ διάπλους ὀφθείη, ἄστ' εἰκότως ἐπὶ τῆ τῶν περιπλεόντων κεῖσθαι γνώμη τὸν ἀριθμὸν τῶν παλαιῶν ἐν

1 περιθερείαν Huds. — 2 έτέρα cod. — 3 έλειττόνων Huds. — 4 έθελοι τόν πόλπον deest in Huds.

post lineam exteriorem, alteram intus describat circumferentiam, eosdem terminos habentem, et rursus alteram, aliamque post illam; secunda circumferentia priori minor invenietur, et rursum tertia secunda, similiter et quarta tertia: et si lubet ulterius rem prosequi, quæ deinceps factæ erunt idem plane monstrabunt. Sic in circuitione sinuum, eodem fere modo ac in ductu circumferentium, licet circumnavigantibus pluribus et paucioribus stadiis cursum peragere. Hoc autem ex navigationibus manifesto liqueat. Nam si quis sinum non circumvehi velit, sed recta navigare, navigatio hæc brevissima apparebit: adeo ut numerus veterum in sinubus

τοῖς κόλποις καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις. Διὰ δὴ τοῦτο συμβαίνει τοὺς μὲν ἄλλως ἀναμετρῆσαι, τοὺς δὲ ἐτέρως. Αξιον οὖν συγγνώμης τὸ περὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρωσκύμενον πταῖσμα, πλὴν εἰ μή που παρὰ πολὺ τοῦτο γίνοιτο, ἐπεὶ καὶ ἄλλως παρὰ πᾶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοῖς παλαιοῖς ὅσοι περίπλους γεγράζασιν, ἐπὶ πασῶν τῶν Θαλαττῶν τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν οὐκ ἀν τις εὕροι συνάδοντα. Τῆς δὲ τοιαύτης διαζωνίας τὰς αἰτίας μακρὸν ἀν εἴη λέγειν. Οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ἐθνῶν μὲν, καὶ πόλεων παραθαλαττίων, καὶ ἐπινείων, [ἡ μὲν ἔξω θάλασσα κατὰ 1] τὴν ἐσπέραν ² εἰσέχει ἀπὸ τοῦ καλουμένου Ατλαντικοῦ πελάγους τὴν εἰσροψν ἔχουσα, καὶ ἐπὶ πολὺ χωρεῖ εἴσω τῆς γῆς, ὡς πρὸς

Que uncis includuntar desant in cod, et in Huds. — ² contipur cod, és mépur cod. Herv.

et promontoriis merito pendeat a proposito circumnavigantium. Propter hoc accidit nonnullos quidem uno modo dimetiri, alios vero alio. Venia ideo dignum est erratum, quod in numero stadiorum reperitur, nisi quando valde grave esse contigerit: quoniam et aliter veterum plerosque, quotquot periplos scripserunt, de numero stadiorum maria per omnia non adeo inter se convenire deprehendamus. Hujusmodi autem varietatis causas et origines longum esset persequi. His vero ita se habentibus, gentibus nimirum et civitatibus maritimis et navalibus, [oceanus exterior] ad occidentem irrumpit, influens e pelago, quod Atlanticum vocatur, et longe intra terras progreditur quasi orientem versus, τὰς ἀνατολὰς ¹, μέχρι τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου, ὅς ἐστιν ἐν τῷ Κιλικίῳ ² ἔθνει. Ἐστι δ' ὁ εἴσπλους αὐτῆς στενώτατος κατὰ τὰς λεγομένας Ἡρακλέους στήλας, ἤτοι Ἡράκλειον πορθμὸν, σταδίων ὑπάρχων π΄, καὶ τοῦτ' ἔστι τοῦ κόλπου τούτου, ἤτοι τῆς θαλάττης, τὸ στόμα · ἐτέρωθεν γὰρ οὐκ ἄν τις ἐκκλεύσειεν ἀπὸ τῆς ἔσω δ θαλάσσης εἰς τὸν ωλεανὸν, πλὴν διὰ τοῦ εἰρημένου Ἡρακλείου πορθμοῦ. Ἐκτείνεται δὲ ἡ ⁴ καθ' ἡμᾶς αὐτη θάλασσα καὶ μέχρι τῆς Αἰγύπτου, ἤτις ὑπόκειται τῷ μεσημβρία δ, ὡς ἀντικεῖσθαι τῷ Αραδίω κόλπω τὸ καθ' ἡμᾶς καλούμενον Αἰγύπτιον πέλαγος, καὶ γίνεσθαι μέγαν ἰσθμὸν, τὴν μεταξὸ γῆν τοῦ τε Αραδίου κόλπου, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κατὰ τοῦτο τὸ μέρος θαλάσσης. Τὸν μὲν οὖν περίπλουν τῆς θαλάττης ταύτης διὰ τῆς ἐπιτομῆς τῶν ια΄

¹ είσω τῆς ως πρός τὰς γῆς, ἀνὰ μέχρι Huds. — ² Κιλίκφ cod. — ³ τῆς ίσου cod. — ⁴ ἐκτείνεται δὲ ὁ Huds. — ⁵ μεσιμθρία cod.

ad sinum usque Issicum, qui in provincia Cilicia est. Introitus ejus angustissimus est juxta columnas Herculeas appellatas, sive fretum Herculeum, latitudine patens stadia 80, et hoc est sinus hujus sive maris ostium; nam ex altera parte non datur alicui enavigare ab interiori mari ad oceanum, nisi per fretum Herculeum dictum. Mare autem nostrum extenditur usque ad Ægyptum, quæ meridiei subjecta est: adeo ut ex adverso sinui Arabico jaceat mare, quod nos versus Ægyptium dicitur; et magnus fiat isthmus e terra, quæ a sinu Arabico ad nostrum usque ex hac parte pertingit mare. Periplum igitur hujus maris in epitome undecim libro-

MARCIANUS HERACLEOTA.

10

βιδλίων Αρτεμιδώρου τοῦ γεωγράφου ¹ σαφῆ κατεστήσαμεν, ώς προείρηται · τῶν δὲ ἔξω Θαλασσῶν ήτοι ωἰκεανῶν ἐφίου τε ² καὶ ἐσπερίου οἰκεῖον ὑποστάντες πόνον, τὸν περίπλουν ἀναγράψαι προειλόμεθα. Ερατοσθένης μὲν ὁ Κυρηναῖος τὴν μεγίστην περιφέρειαν τῆς ἐγνωσμένης ἀπάσης γῆς εἶναι λέγει σταδίους κε καὶ Θσ΄. Οὕτω δὲ καὶ Διόνυσος ⁵ ὁ τοῦ Διογένους ἀναμεμέτρηκεν. Πτολεμαῖος ⁴ δὲ ὁ Θειότατος τῆ μὲν πείρα καὶ ἀληθεῖ παιδεύσει πρεσδύτερος, τοῖς δὲ χρόνοις Ερατοσθένους νεώτερος σταδίων ἰη ⁵ τὴν γῆν ἀπέδειξεν εἶναι, καὶ τοῦ μὲν πλάτους εἶναι τῆς γῆς συνέστηκε π΄ ο μοίρας μεσημδρινὰς, τοῦ δὲ μήκους ρμ΄ ¹. Εν τούτω δὲ τῷ μέτρω περιέχεται ἡ οἰκουμένη εἰς τρεῖς διαιρεθεῖσα τομὰς ἡπείρων, εἴς

¹ γαιωγράθου cod. et Huds. — ² ἐώτου καὶ cod. — ³ δὲ καὶ ὁ Διόνυσος ὁ Huds. — ⁴ Πτολομαῖος cod. — ⁵ σταδίων μὲν κη΄ cod. et Huds. — ⁶ συνέστηκεν 6΄ cod. et Huds. — ⁷ ρκ΄ cod. et Huds.

rum Artemidori geographi perspicue complexi sumus, ut ante dictum est: marium vero exteriorum, sive oceani orientalis et occidentalis periplum de proprio perscribere maluimus. Eratosthenes quidem Cyrenæus dicit maximum totius terræ cognitæ circuitum esse stadiorum 259,200. Similiter autem et Dionysius Diogenis filius dimensus est. Ptolemæus vero divinissimus, Eratosthene licet annis junior, experientia tamen et vera doctrina senior, terram stadiorum esse 180,000 demonstravit: et quidem 80 gradus meridionales latitudinis habere ostendit, longitudinis vero 140. Hoc autem modo ambitur terra habitabilis, divisa in tres continen-

τε Ασίαν καὶ Λιθύην καὶ Εὐρώπην, ὥσπερ ἄπασιν ἔγνωσται. Τὴν μὲν οὖν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Λιθύης διορίζει τὸ κατὰ Γά-ἐιρα στόμα τοῦ ώκεανοῦ, ὅπερ Ἡράκλειον καλοῦσι πορθμὸν, ὡ' οὖ τὴν εἰσροὴν τὸν ώκεανὸν εἰς τὴν ἡμετέραν ποιεῖσθαι Θάλασσαν προείπομεν καὶ πάλιν ὁ Τάναϊς ποταμὸς, ὅστις τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῆς Ασίας ὁμοίως κατὰ τὸ ἀρκτῷον διορίζει μέρος εἰς τὴν Μαιῶτιν εἰκδάλλων λίμνην, ἤτις 5 εἰς τὸν Πόντον ἐξίησι τὸν καλούμενον Εὐξεινον. Τὴν δὲ Λιθύην σὰν τῆ Ασία διορίζει, ἀπὸ μὲν τῆς Εὐρώπης ὁ προειρημένος Ἡράκλειος πορθμός • ἀπὸ δὲ τῆς Ασίας τὸ καλούμενον Κανωθικὸν τοῦ Νείλου στόμα. Τὴν δὲ Ασίαν πρὸς μὲν τὴν Εὐρώπην διορίζει ὁ προειρημένος Τάναϊς ποταμὸς, πρὸς δὲ τὴν Λιθύην τὸ προρὸρηθὲν 5 Κανωθικὸν τοῦ Νείλου στόμα,

¹ Θαλασσον Huds. — ² Μεώτην cod. — ⁵ ήτις Huds. — ⁴ Ηρακλείου πορθμός cod. — ⁵ προρηθέν cod. et Huds.

tum plagas, in Asiam, Libyam, et Europam, prout omnibus notum est. Europam quidem a Libya separat ostium oceani juxta Gades, quod fretum Herculeum appellant, per quod oceanum in nostrum mare influere prius diximus: et rursum [eum terminat] Tanaīs fluvius, qui Europam ab Asia similiter separat ad partem septentrionalem, [sese] exonerans in Mæotidem paludem, quæ transit in pontum Euxinum appellatum. Libyam vero una cum Asia ab Europa quidem disterminat prædictum fretum Herculeum; ab Asia vero Nili ostium Canobicum appellatum. Asiam autem ab Europa dividit præfatum Tanaīs flumen; a Libya vero prædictum Ca-

καθὰ προειρήκαμεν. Ἡ τοίνυν 1 καθ' ἡμᾶς θάλασσα, καὶ συνάπτουσα τῷ δυτικῷ ώκεανῷ, διὰ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ περιγράθει τὰς τρεῖς ἡπείρους, τόνδε τὸν τρόπον. Τῆς μἐν Εὐρώπης, περιπλεομένων τῶν κατ' αὐτὴν κόλπων ἐν τῆ καθ ἡμᾶς θαλάσση, ἡ παράλιος χώρα τὴν ἀρχὴν ἔχει ἀπὸ τοῦ Τανάῖδος ποταμοῦ καὶ καταλήγει ἐπὶ τὸν Ἡράκλειον 2 πορθμὸν, καὶ τὰ Γάδειρα τὴν νῆσον καὶ ἔστιν ὁ σύμπας αὐτῆς περίπλους σταδίων γ καὶ θ 5. Τῆς δὲ Λιβύης ἀπὸ Τίγγις καλλεως μέχρι τοῦ Κανωβικοῦ τοῦ Νείλου στόματος ὁ παράπλους ἐστὶ σταδίων ἡ καὶ σπ' 5. Τῆς δὲ Ασίας σὰν τῆ Αἰγύπτφ, ἀπὸ τοῦ Κανωβικοῦ τοῦ Νείλου στόματος μέχρι τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τανάϊδος ὁ παράπλους ἐστὶ σταδίων ς καὶ ρκ' 7. Ἡ τοίνυν σύμπασα χώρα τῆς παραλίου θαλάσσης τῆς καθ'

¹ προειρήπαμεν, ήτοι νῦν Huds. — ² Ḥράπειον Huds. — ³ σταδίων μ . γ' . καὶ θ' . Huds. — ⁴ Τίγγι Huds. — ⁵ σταδίων μ . εξ καὶ σπ΄. Huds. — ⁶ τοῦ ποταμοῦ Τανάιδος Huds. — ⁷ μ . ς' καὶ ρα΄. Huds.

nobicum Nili ostium, ut prius memoravimus. Nostrum igitur mare conjunctum oceano occidentali per fretum Herculeum has tres continentes circumscribit in hunc modum. Europæ quidem, sinubus ejus qui ad nostrum mare patent circumnavigatis, regio maritima incipit a Tanai fluvio, et desinit ad fretum Herculeum et Gades insulam: et universus ejus periplus est stadiorum 39,000. Libyæ autem præternavigatio a Tingi civitate usque ad Canobicum Nili ostium est stadiorum 40,280. Asiæ vero cum Ægypto præternavigatio a Canobico Nili ostio usque ad flumen Tanaim est stadiorum 60,120.

ήμας έστιν, ή τε τής Εὐρώπης, καὶ τής Λιδύης, καὶ τής Ασίας, στάδια ιρ θυ'. Εστι δὲ πρώτη μεν τῶν ήπείρων μεγέθους ένεκεν ή Ασία, δευτέρα δὲ ή Λιδύη, τρίτη δὲ ή Εὐρώπη. Τῶν δὲ τριῶν Φαλασσῶν τῷ μεγέθει τυγχάνει τρώτη μὲν ή κατὰ τὸ ἰνδικὸν πέλαγος δευτέρα δὲ ή καθ' ἡμᾶς, ή μεταξ) Λιδύης καὶ Εὐρώπης, ἀρχομένη μὲν ἀπὸ Γαδείρων, ήτοι τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ, διήκουσα δὲ μέχρι τῆς Ασίας τρίτη δὲ ή Υρκανία. Μέγεθος δὲ τῆς οἰκουμένης, τὸ μὲν ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπὶ δύσιν ἀναμετρεῖται ¹ σταδίων ζη Φμε'² τοῦτο δὲ ἐστι τὸ ἀπὸ Γάγγου ποταμοῦ ἐκδολῶν, τοῦ ἐν ἰνδοῖς ἀνατολικωτάτου ποταμοῦ, ἐπὶ τὸ δυτικώτατον τῆς δλης οἰκουμένης ἀκροντήριον, ὁ καλεῖται μὲν ἱερὸν ἄκρον,

¹ ἀναμετρήται cod. — ² σταδίων μ. ζ. η Φμε'. Huds.

Universa igitur regio Europæ et Libyæ, et Asiæ, quam mare nostrum alluit, est stadiorum 139,400. Ex [tribus] autem continentibus magnitudine quidem Asia est prima; sed proxima Libya: tertia vero Europa. At inter tria maria magnitudine primum est illud, cui [ab ortu] continuum est Indicum pelagus; secundum vero nostrum, quod interfluit Europam et Libyam, incipiens quidem a Gadibus sive freto Herculeo, et usque ad Asiam pertingens; sed tertium Hyrcanium. Terræ autem habitabilis magnitudo ab ortu quidem ad occasum computatur esse stadiorum 78,545. Hæc vero est, ab ostiis Gangis fluvii, qui fluviorum apud Indos maxime orientalis est, usque ad maxime occidentale totius orbis habitabilis promontorium, quod Sacrum appellatur:

14 MARCIANUS HERACLEOTA.

της δε Ιδηρίας έστι των Λυσιτανών έθνους. Τοῦτο 1 δε Γαδείρων, ήτοι των Ἡρακλέους 2 στηλών, δυτικώτερον 5 τυγχάνει ως στάδια γ 4. Τοῦ δε πλάτους ή εὐθεῖα, ή πλατυτάτη
τυγχάνει οὖσα, ἀναμεμέτρηται δ γ ξ' · τοῦτο δε έστιν ἀπὸ
μεσημερίας 5 ἐπὶ τοὺς ἄρκτους, οἶον ἀπὸ τῆς Αἰθιοπικῆς
Θαλάσσης μέχρι Θούλης τῆς νήσου. Τῶν δε μεγίστων κόλπων, πρῶτος μέν ἐστιν ὁ Γαγγητικὸς 6, δεύτερος δε ὁ Περσικὸς, τρίτος δε ὁ καλούμενος οὖτω Μέγας, τέταρτος δε ὸ
Αράδιος, πέμπτος δε ὸ Αἰθιοπικὸς, ἔκτος δε ὁ τοῦ Πόντου,
εδδομος δε ὸ τοῦ Λίγαίου 7 πελάγους, ὁγδοος δε ὸ τῆς
Μαιώτιδος λίμνης, ἔννατος δε ὁ Αδρίας ήτοι Ιώνιος κόλπος,
δέκατος δε ὸ τῆς Προποντίδος. Τῶν δε μεγίστων νήσων ή

¹ τούτου δὲ Huds. — ¹ Ḥρακλείους cod. — ³ δυτικώτατου Huds. — ⁴ στάδια ᢒ΄. Huds. — ʰ μεσιμδρίας cod. — ⁴ Γαγγιτικός cod. — ⁻ Èς ἐου cod.

provinciæ autem est Lusitanicæ in Iberia. Verum hoc magis ad occidentem vergit quam Gades, aut columnæ Herculeæ, circa stadia 3,000. Latitudo autem secundum rectam lineam, quæ maxima, est stadiorum 43,060. Hæc vero est, a meridie ad septentrionem, veluti ab Æthiopico oceano ad insulam Thulem. Verum maximorum sinuum primus quidem est Gangeticus; secundus autem Persicus; tertius vero qui Magnus appellatur; quartus Arabicus; quintus Æthiopicus; sextus qui Ponti est; septimus vero qui maris Ægæi; octavus qui paludis Mæotidis; nonus autem Adriaticus sive Ionius; decimus vero qui Propontidis est. Insularum autem.

χιφρονήσων 1, καὶ τῆς πρώτης τάξεως, πρώτη μέν ή Ταπροβάνη νῆσος ἡ Παλαισιμούνδου 2 καλουμένη πρότερον, νῦν
δὲ Σαλική · δευτέρα δὲ τῶν Βρεταννικῶν ἡ Αλβίων, τρίτη
δὲ ἡ Χρυσῆ χερρόνησος 5, τετάρτη δὲ τῶν Βρεταννικῶν ἡ
Ἰουερνία, πέμπτη δὲ ἡ Πελοπόννησος 4, ἔκτη δὲ ἡ 5 Σικελία, ἐβδόμη δὲ ἡ Σαρδώ, ὀγδόη δὲ ἡ Κύρνος 6, ἐννάτη Κρήτη,
δεκάτη Κύπρος · καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον · ἐπὶ δὲ τὰ προκείμενα μεταβησόμεθα. Αρξόμεθα δὲ τοῦ περίπλου, καθὰ
προειρήκαμεν, ἀπὸ τοῦ Αραβίου κόλπου καὶ τοῦ μυχοῦ αὐτοῦ
καλουμένου Αιλανίτου 7 · ἔνθα μάλιστά ἐστιν, ώς προείρηται, καὶ τὸ στενώτατον τῆς ἡπείρου, καὶ διεῖργον τὸ μὴ
συνάψαι τὴν καθ ἡμᾶς θάλασσαν τῷ Αραβίφ μυχῷ. Οὖτος

' χερσονήσων cod. — ² Πάλαι Σημουνδοῦ cod. Πάλαι σιμούνδου Huds. — ³ Υρύση χερσόνησος cod. et Huds. — ⁴ Πελοπόνησος cod. — ⁵ έπτη δὲ Σα. cod. — ⁶ ὀγδόη δὲ Κύρνη cod. — ⁷ Ατλαντίου cod. et Huds. '

sive peninsularum maximarum, primique ordinis, præcipua est Taprobana insula, quæ Palæsimundi prius erat appellata, nunc vero Salice; secunda Albion Britannicarum una; tertia Aurea Chersonesus; quarta Ivernia Britannicarum altera; quinta Peloponnesus; sexta Sicilia; septima Sardinia; octava Corsica; nona Creta, decima Cyprus; atque hæc quidem hactenus, nunc vero ad rem propositam transibimus. Periplum autem, ut ante diximus, exordiemur a sinu Arabico, et recessu ejus qui Ælaniticus appellatur; ubi, ut prius dictum, pars est continentis angustissima, mare nostrum dirimens a secessu Arabico. Hic vero recessus vicinus est

δὲ ὁ μυχὸς γειτνιῶν τυγχάνει τῆ τε Αἰγύπτο καὶ τῆ Πετραία καλουμένη Αραβία, ἢτις τῆ λεγομένη Ιουδαία συνάπτει, ἢς Παλαιστίνη τὸ ἔθνος ἐστὶ πρὸς τῆ καθ' ἡμᾶς κείμενον θαλάσση. Εστι γὰρ ἀπὸ Γάζης τῆς ἐν Παλαιστίνη πόλεως ἐπὶ τὸν μυχὸν τοῦ Αραβίου κόλπου, καὶ τὸν προειρημένον Αἴλαν ὶ, πεζῆ πρὸς τὴν μεσημβρίαν τῆς πορείας ² γινομένης, στάδια ασξ'. Τῶν μὲν οὖν ἀριστερῶν τῆς Ασίας μερῶν, τουτέστι, τῆς τε Αραβίας τῆς Εὐδαίμονος καὶ τῆς Ερυθρᾶς θαλάσσης, καὶ μετ' ἐκείνην τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καὶ τοῦ Ινδικοῦ πελάγους παντὸς, ἄχρι τῶν Σινῶν ⁵ τοῦ ἔθνους, καὶ τοῦ πέρατος τῆς ἐγνωσμένης γῆς τὸν ἀκριβέστατον ποιησόμεθα περίπλουν, καὶ τὴν τῶν σταδίων ἀναμέτρησιν. Τῶν δὲ δεξιῶν τῶν τῆς Λιβύης μερῶν μέχρι τοῦ καλουμένου

1 Milas cod. et Huds. — 2 μεσιμθρίαν τῆς πορίας cod. — 5 τοῦ Σινών cod. et Huds.

Ægypto, et Arabiæ quæ Petræa appellatur et contigua est Judææ, cujus provincia Palæstina nostro mari adjacet. A Gaza enim Palæstinæ urbe ad intimum sinus Arabici recessum et prædictum [sinum] Ælanitem, si quis iter pedestre contenderet ad meridiem, stadia sunt 1,260. Sinistrarum itaque Arabiæ partium, hoc est, Arabiæ Felicis et Rubri maris, et dein sinus Persici, et totius Indici pelagi, usque ad Sinarum gentem, et terminos terræ oognitæ, periplum quam accuratissimum faciemus, [adjicientes] etiam stadiorum dimensionem. In partibus autem quæ ad dextram Libyæ sunt, usque ad promontorium Prasum appellatum, et insulam Me-

Πράσου ἀκρωτηρίου, καὶ τῆς Μενουθιάδος ὶ νήσου, τὰς μὲν κροσηγορίας τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπινείων δηλώσομεν · ἔτι μὲν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων, καὶ τῶν νήσων τὰς ὁνομασίας σημανοῦμεν ² · διὰ μακροῦ δὲ τοῖς διαστήμασι τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσθήσομεν. Τούτων μὲν γὰρ τῶν δεξιῶν μερῶν ἐπιδρομή ἐστιν, ὰ διὰ τῆς δ ἀναμετρήσεως πεποιήμεθα σαφῆ, μιᾶς ἔνεκα τῆς θέσεως τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ήνπερ ὰ ἔχει πρὸς τὴν ἀντίπερα τῆς Ασίας χώρας, τουτέστι τῶν τε Αράβων, καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν · τῶν δὲ ἀριστερῶν μερῶν μετὰ τῆς προειρημένης δ ἐπαγγελίας τὸν περίπλουν σπουὰῆ ὁ ἐποιησάμεθα.

¹ Meμουνιάδος cod. et Huds. — ² σημαινούμεν cod. et Huds. — ³ & τής is. cod. et Huds. — ⁴ όπερ cod. et Huds. — ⁵ προειρημένοις Huds. — ⁴ σποιδήν cod.

nuthiada, nomina urbium et navalium indicabimus, insuper et marium, et sinuum, et promontoriorum, et insularum: longioribus vero distantiis numerum stadiorum apponemus. Atque hæc quidem percursatio est dextrarum partium, quas dimensione manifestas faciemus, præcipue gratia situs terræ et maris cum respectu ad oppositas Asiæ regiones, hoc est, Arabum, et Indorum, et aliarum gentium: partium vero ad sinistram, ut prius polliciti sumus, periplum diligenter scripsimus.

ΤΩΝ ΔΕΒΙΩΝ ΜΕΡΩΝ ΤΟΤ ΤΕ ΑΡΑΒΊΟΥ ΚΟΑΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΆΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΤ ΙΝΑΙΚΟΤ ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ.

Η τοίνυν Θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν τῆς Λιθώς μερῶν, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Χρή γὰρ πρὸ τῶν κατὰ μέρος τὰς καθ΄ δλου προσυγορίας καὶ τὴν Θέσιν δηλῶσαι τῶν τόπων. Πλέοντι γὰρ τὸν Αραδικὸν κόλπον ὡς πρὸς μεσημβρίαν μετρίως πρὸς τὴν ἔω παρεπιστρέφοντι, καὶ δεξιὰν ἔχοντι τὴν ἤπειρον, πρώτη μέν ἐστιν ἡ Αἴγυπτος, μέρει ¹ τινὶ γειτνιῶσα τῷ κόλπφ · τούτφ δὲ παροικοῦσιν Αραδαιγύπτιοι Ἰχθυοφάγοι. Μετὰ δὲ ταύτην ἡ Τρωγλοδυτικὴ ² ἐπικεῖστον ἐκτεινομένη · παρήκει γὰρ παρά τε αὐτὸν τὸν

¹ μέχρι τωὶ cod. — ² Τρωγλοδική cod.

2. PARTIUM DEXTRARUM SINUS ARABICI, RUBRI MARIS, ET INDICI PELAGI PERIPLUS.

Situs igitur et descriptio dextrarum Libyæ partium ad hunc modum se habet. Oportet enim generales appellationes et situm locorum prius indicare, quam sigillatim recensere. Nam si quis sinum Arabicum naviget quasi meridiem versus, leniter flectens ad ortum, et a dextra continentem habeat, primum se offert Ægyptus, aliqua sui parte sinui [Arabico] contermina; huic autem adjacent Arabes Ægyptii Ichthyophagi. At supra hanc [Ægyptum] regio Troglodytica latissime extensa: protenditur enim juxta ipsum sinum Arabicum et Ru-

Αράδιου πόλπου, καὶ παρὰ τὴυ Ἐρυθρὰυ Θάλασσαυ · μετὰ ἐἐ τὸ στόμα τοῦ ἀραδίου πόλπου ἐξῆς ἐστιυ ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα. Περιπλέουτι τοίνυν ταύτην, καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾶ τὴν γῆν ἔχοντι, ἐκδέχεται μὲν ὁ αὐτὸς κόλπος ἐν τοῖς δεξιοῖς κέρεσι τῆς Ἐρυθρᾶς τυγχάνων Θαλάσσης · παροικοῦσι δὲ τούτὸ οἶ τε προειρημένοι Τρογλοδύται ¹, καὶ οἱ Αὐαλῖται ², καὶ προσέτιγε οἱ Μόσυλοι ⁵ τὰ ἔθνη. Ἐκπλεύσαντι δὲ τὸν κόλπου, καὶ τὴν Ερυθρὰν Θάλασσαν, ἡρέμα πως μετὰ τὸν κόλπον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον στενουμένην ⁴, ἐκδέχεται τὸ ἱνών πέλαγος ἀναπεπταμένον ἐπὶ πολύ · καὶ τῷ μὲν μήκει ἐιῆκον ⁵ πρὸς τὴν ἔω καὶ τὰς ἀνατολάς τοῦ ἡλίου μέχρι Σινών τοῦ ἔθνους, ὅπερ ἐπὶ τέλει τῆς οἰκουμένης τυγχάνει κείμενον ⁶ κατὰ τὴν πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς ἄγνωστον γῆν ·

1 Τρωγλωθέτει Huds. — 3 Αθλίτει cod. ή Αθλίτει Huds. — 3 Μοσσουλοί cod. et Huds. — 4 στερομέρη» Huds. — 5 δίηχον Huds. — 6 κειμέρω cod.

brum mare: nam ostio sinus Arabici continuum est Rubrum mare. Hoc igitur [mare] circumnavigantem, et similiter terram a dextra habentem excipit idem ille sinus, cui dextram versus est Rubrum mare: hoc autem [mare] accolunt prædicti Troglodytæ, et Aualitæ, insuperque Mosyli populi. Egredienti autem sinum [Arabicum] et Rubrum mare (paulatim post sinum bunc juxta promontorium in angustias coactum) occurrit Indicum pelagus, in immensum porrectum: et longitudine quidem pertingens ad orientem solisque exortus usque Sinarum gentem, quæ ad extrema orbis habitabilis jacet juxta terram orientalem incognitam:

τῷ δὲ πλάτει πρὸς μεσημθρίαν ἀναχεύμενον ὶ ἐπὶ πλεῖστον, μέχρι τῆς ἐτέρας ἀγνώστου γῆς τῆς κατὰ τὴν μεσημθρίαν ² ὑπαρχούσης 5 · καθ ' ἤν καὶ ἡ Πρασώδης καλουμένη διατείνει ^λ Θάλασσα παρ ' ὅλην ⁵ τὴν μεσημβρινὴν ἄγνωστον γῆν, μέχρι τῆς ἔω, τοῦ μὲν Ἰνδικοῦ πελάγους ὑπάρχουσα ⁶, ταύτην δὲ διὰ τὴν χροιὰν λαχοῦσα τὴν προσηγορίαν. Μετὰ τὴν Ἐρυθρὰν τοίνυν Θάλασσαν κάμψαντι πρὸς τὴν μεσημβρίαν καὶ ὁμοίως ἐν δεξιᾳ τὴν γῆν ἔχοντι, τό τε ὁρος δ Ελέφας τυγχάνει κείμενον, καὶ ἡ Αρωματοφόρος χώρα · μεθ ' ἢν ἐκδέχεται τὸ ἔθνος τὸ λεγόμενον Βαρβαρικὸν, καὶ τὸ Βαρβαρικὸν καλούμενον πέλαγος, ἐν ῷ κόλποι τε πλείους εἰσὶ, καὶ οἱ δρόμοι τῆς καλουμένης Αζανίας. Καὶ πρῶτος μὲν

latitudine vero ad meridiem versus maxime diffusum, usque ad alteram terram incognitam, quæ meridiei subjacet; juxta quam et mare Prasodes appellatum (Indici quidem pelagi pars, hoc vero cognomen sortitum a colore) extenditur circa totam terram meridionalem incognitam usque ad orientem. Post Rubrum igitur mare versus meridiem flectenti, et similiter a dextra terram habenti objacet mons Elephas, et regio Aromatifera: post quam sequitur provincia Barbarica appellata, et pelagus Barbaricum dictum, in quo plures sunt sinus et dromi (hoc est cursus) Azaniæ, quæ sic vocatur. Et ex sinubus quidem insignioribus primus in

¹ ἀναχεομένην cod. et Huds. — ³ την μεσημθρίας Huds. — ¹ ἐπάρχουσαν cod. et Huds. — ⁴ ἐνατείνη cod. — ⁵ περὶ έλην Huds. — ⁰ ὑπάρχουσαν cod. et Huds.

τῶν ἐπισήμων κόλπος ἐστὶν ἐν αὐτῷ ὁ καλούμενος Απόκοπα εἰθ' ἐξῆς μικρὸς αἰγιαλὸς καὶ μέγας, μεθ' οὐς ἔτερος κόλπος μέγας μέχρι τοῦ Ράπτου ἀκρωτηρίου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ λεγομένη Βραχεῖα θάλασσα, καὶ ὁ περὶ αὐτὴν μέγιστος κόλπος, ὅνπερ οἰκοῦσι βάρδαροι Ανθρωποφάγοι. Εν δὲ τῷ τέλει τοῦ κόλπου κεῖται τὸ μέγιστον ἀκρωτήριον, ὁ καλεῖται Πράσον ἀκρον, καὶ ἡ Μενουθίας ¹ νῆσος, οὐ πόρὸω τοῦ ἀκρωτηρίου τυγχάνουσα. Καὶ ἡ μέν ὅλη θέσις καὶ περιγραφή τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ τε Αραδίου κόλπου καὶ τῆς Ερυθρᾶς θαλάσσης, καὶ προσέτιγε τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους τοῦ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ² ἀποκλίνοντος, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Τὰ ἐκατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει.

1 Merour Stas cod. Merour Stas reform Hnds. — 2 μεσιμβρίαν cod.

ipso est, qui nuncupatur Apocopa; exinde ordine parvum littus et magnum; tum et alter sinus immensus usque Rhaptum promontorium. Post hæc vero mare quod Breve dicitur, et maximus circa ipsum sinus quem accolunt barbari Anthropophagi. In extremo autem sinus hujus maximum est promontorium quod appellatur Prasum, et insula Menuthias, non longe a promontorio distans. Atque generalis quidem situs et descriptio dextrarum partium et sinus Arabici, et Rubri maris, præterea et Indici pelagi, quod meridiem versus excurrit, ad hunc modum se habet. Quæ particulatim vero recensenda veniunt, hoc fere modo.

ΤΟΝ ΑΡΙΣΤΕΡΟΝ ΜΕΡΟΝ ΤΟΤ ΤΕ ΑΡΑΒΙΟΥ ΚΟΑΠΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΡΥΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΤ ΙΝΔΙΚΟΤ ΠΕΛΑΓΟΥΣ ΠΑΝΤΌΣ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ.

Τών δε αριστερών της Ασίας μερών, η της ήπείρου και τών Θαλασσών Θέσις, τουτόν πως διάκειται τον τρόπου. Χρη γαρ κάνταυθα, πρό τών ταπά μέρος δνομασιών, τας καθόλου δηλώσαι προσηγορίας, και την Θέσιν σημήναι τών τόπων. Πλέοντι τοίνυν τον Αράδιον κόλπον και αριστεράν έχοντι την ήπειρον, πρώτη μέν έστιν η καλουμένη εξύδαίμων Αραδία περί δλον τον Αράδιον διήκουσα κόλπον, μέχρι του προρφηθέντος Αραδίου πορθμού. Μετά δε τα στενά του Αραδίου κόλπου έκδεχεται η Ερυθρά Θάλασσα, ην πε-

1 ή cod. et Huds. — 2 πρώτον τών cod. et Huds. — 5 έστιν ή Eddelpsov Αραδίου περί Huds. — 4 προρηθέντος cod. et Huds.

5. PARTIUM SINISTRARUM SINUS ARABICI, ET RUBRI MARIS, ET TOTIUS INDICI PELAGI PERIPLUS.

Sinistrarum autem Asiæ partium, tam continentis quam marium, situs hic est. Oportet enim et hoc loco, ante [quam ad] particulares [descendamus,] generales proferre appellationes, et locorum situm ob oculos ponere. Naviganti igitur sinum Arabicum, et continentem sinistræ obversam habenti, primum sese offert Arabia Felix vocata, per totum sinum Arabicum exporrecta usque ad prædictum fretum Arabicum. Post angustias vero sinus Arabici sequitur Rubrum mare: quod cir-

ριπλέοντι καὶ τὴν ἤπειρον ἀριστερὰν ἔχοντι, τὸ προβρηθὲν ὶ ἔτι τῶν Αράδων ἔθνος ἐκδέχεται παρὰ πᾶσαν ταὐτην παροικοῦν ² τὴν ἤπειρον. Εν τοὐτφ δὲ τῷ μέρει τῆς Φαλάσσης, καὶ τὸ τῶν ὑμηριτῶν ἔθνος τυγχάνει τῆς τῶν Αράδων ὑπάρχον ὅ γῆς [καὶ] μέχρι τῆς ἱ ἀρχῆς τοῦ ἰνδικοῦ διῆκον πελάγους. Μετὰ δὲ τὴν Ερυθρὰν Φάλασσαν ἔξῆς ὁ ἐστι τὸ ἰνδικὸν πέλαγος. Περιπλέοντι τοίνυν καὶ τούτου τὰ ἀριστερὰ μέρη τὰ πρὸς τὴν Αράδων γῆν ἀναπεπταμένα μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ἐκδέχεται ὁ τε Σύαγρος ὁ τὸ ὁρος, καὶ ὁ Σαχαλέτης πολπος μέγιστος ῶν, καὶ διήκων δ ἄχρι τοῦ στόματος τοῦ κόλπου τοῦ Περσικοῦ. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, καὶ περιπλέοντι τοῦτον, ἀριστερὰν δὲ τὴν

¹ προρηθέν cod. et Huds. — ² παροικούντι cod. — ⁵ ύπαρχων cod. et Huds. — ⁴ μέχρι γῆς ἀρχῆς cod. et Huds. — ⁵ ἐξ ῆς cod. — ⁶ Σίαγρος cod. et Huds. — ° μέγιστος, ὧν καὶ διῆκον cod. et Huds.

cumnaviganti, et continentem ad lævam habenti, occurrit prius memorata Arabum gens, universam hanc continentem habitans: In hac autem parte maris gens est Homeritarum, ad Arabum terram pertinens, et usque ad initium Indici pelagi pertingens. Deinceps vero post Rubrum mare est Indicum pelagus. Circumnaviganti igitur quicquid est hujus maris ad sinistram diffusi circa Arabum terram usque ad ostium sinus Persici, occurrit et Syagros mons, et sinus Sachalites, qui maximus est et pertingens usque ad os sinus Persici. Intranti autem sinum Persicum, illumque circumnaviganti, continentem vero ad sinistram habenti usque ad παταμοῦ έχοντι μεχαι τοῦ ἐκδελοῦν τοῦ Τέγροδος ποταμοῦ,
ἐκ πίπο ἐπι τοῦ Πεκεικοῦ κάλομα καὶ ἡ Σαυσικοῦ ¹ τὸ ἔθνος
ἐκδέχαται. Οἱ τιν τίλα καὶ ἡ Μακιία μετὰ τὴν Σουσιανήν
καιμένη τηγχακε. τεῦ Τέκα Καμακίας τὰ πλείστον μέρος,
ἀχαι τοῦν ττεκοῦν τοῦ κάτοῦ Περατικοῦ κίλομα. Αντίκειται δὲ
ὰ Βερατικὸς κάλομα τῆ Καπτία Ξαλάστη τῆ καὶ Τροποία λεγομένη, καὶ ττεκούστες την τεποῦ γην παιοῦ μέγαν ² ἰσθρὸν τῆς
Ασίας. Εκκλεύσταντι εῖ του κάλομα, καὶ πρῶς τὴν ἔν τὸν πλοῦν
παιαιμένω, ἐριστερον τε ὑμοίως τὴν ἡπευρον ἔχοντι, ἐκδέχεται
πέλων τὰ ἐνδικὸν πελογος. ὁ τὰ λειπέμενον τῆς Καρμανίας
δίνος παραικοῦ ¹. Καὶ τεπὰ ταῦτα τὰ τῆς Γεθροκοίας έθνος κείμεναν τογχανει. ἐξῆς οᾶ τουτον ἐντὰν ἡ ἐνδικὸν ἡ ἐντὸς Γάγγου
παταιμοῦ κειμένη. ἡς κατὰ τὰ τεκούτεταν τῆς ἡπεύρου νῆσος

ostium Tigridis filminis, in ipso etiam sinu Persico se offert Susiana provincia. Atqui tum post Susianam jacet Persis, post quam maxima pars Carmanize usque ad angustias sinus Persici. Sinus autem Persicus ex adverso est Caspio mari, quod et Hyrcanium appellatur, et coangustans terram intermediam efficit magnum Asize isthmum. Egredienti autem bunc sinum, et orientem versus naviganti, sinistrorsumque similiter continentem habenti, occurrit rursum Indicum pelagus, quod accolit reliqua Carmanize gens. Post hanc Gedrosia est provincia; deinceps vero est India, quæ intra Gangem flumen sita est: cujus continentis medio ex adverso jacet

задачи энич (sin) чод, задачиний Hinle. — г раза cod. et Huds.
 зародня Hinls.

κατ' άντικρι κεϊται μεγίστη Ταπροβάνη καλουμένη. Μετὰ δὲ ταίπην ή ἐτέρα ἐστὶν Ἰνδική ή ἐκτὸς ¹ Γάγγου ποταμοῦ, ὁρου τυγχάνοντος ἐκατέρων τῶν Ἰνδικῶν γαιῶν. Εν δὲ τῷ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῷ ή Χρυσῷ καλουμένη χερρόνησός ² ἐστι · μεθ' ἢν ὁ καλούμενος Μέγας κόλπος · οῦ κατὰ τὸ μεσαίτατον οἱ ὁροι τῷς ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικῷς ³ καὶ τῶν Σινῶν εἰσιν. Εθ' ἐξῆς τὸ τῶν Σινῶν ἐστιν ἔθνος, καὶ ἡ τούτων μητρόπολις, ἤτις Θεῖναι προσαγορεύεται, ὁριον τῷς ἐγνωσμένης γῷς καὶ ἀγνώστου τυγχάνουσα. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῶν τόπων θάσις καὶ περιγραφή τῶν ἀριστερῶν τῷς Ασίας μερῶν, τοῦ τὰ Αραδίου κόλπου καὶ τῷς Ερυθρᾶς Θαλάσσης, καὶ προστίτις τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ πελάγους παντὸς, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον · τὰ δὲ κατὰ μέρος οὕτω πως ἔχει.

ί τα της Γάγγου cod. — 2 χερσόνησος cod. et Huds. — 5 Ινδικής καὶ το Σινών έστιν έθνος, καὶ ή κ.τ.λ. Huds.

insula maxima Taprobana appellata. Post hanc vero altera est India, extra Gangem fluvium, qui disterminat utramque Indiam. In India vero extra Gangem chersonesus est quæ Aurea vocatur: post quam sinus, Magnus nominatus, cujus juxta medium sunt termini Indiæ extra Gangem et Sinarum. Deinde Sinarum est gens, horumque metropolis, quæ Thinæ nuncupatur, terminus terræ cognitæ et incognitæ. Atque generalis quidem locorum situs, et descriptio sinistrarum Asiæ partium, et sinus Arabici, et Rubri maris, quinetiam et sinus Persici, et totius Indici pelagi, ad hunc modum se habet: particularis vero, hoc fere modo.

TOT APABÍOT KÓAIIOT KAÌ ¹ TỚN APIETEPỮN MEPỚN TỚN HAPA THN BTAAÍMONA APABÍAN HEPÍHAOTE.

Η Εὐδαίμων Αραδία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρατων ταῖς πλευραῖς τῆς τε Πετραίας Αραδίας, καὶ ἔτι τῆς Ερήμου Αραδίας, καὶ τῷ νοτίφ μέρει τοῦ Περσικοῦ κόλπου μέχρι τῶν ἐκδολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ, καὶ μέρει τῆς ἐνδικῆς Θαλάσσης, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῆ Ερυθρῷ Θαλάσσης τὴν δὲ Θάσιν τοιαύτην τινὰ ἔχει. Προπέπτωκε πρὸς τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν Ερυθρὰν Θάλασσαν, καὶ τὸ ἐνδικὰν πέλαγος ἐπὶ πλεῖστον, καὶ ἀσπερ χερρόννησος τὰ μεγίστη πλατυτάτων ἰσθμῷ προσεχομένη περιρρεῖται τῷ Θαλάσση. Εξ ἐκατέρων δὲ αὐτῆς τοῦ ἰσθμοῦ τῶν μερῶν κόλποι δύο παραδέδληνται.

1 mai omis. cod. — 2 peospéples cod. — 3 xepósnos cod.

4. SINUS ARABICI ET PARTIUM QUÆ AD SINISTRAM JUXTA ARABIAM FELICEM PERIPLUS.

Arabia Felix terminatur a septentrionibus quidem lateribus Petrææ et Desertæ Arabiæ, et parte australiori sinus Persici usque ad ostia Tigridis fluminis, et parte Indici maris; a meridie vero Rubro mari; hujusmodi autem situm habet. Versus meridiem procidit in Rubrum mare, maximeque in Indicum pelagus; et veluti chersonesus magna, [continenti] adhærens latissimo isthmo, mari circumfunditur. Ab utraque autem isthmi ejus parte duo sinus protenduntur: et horum unus quidem [excurrens] a partibus quæ ad occasum, sinus

καὶ τούτων ὁ μέν ἐκ τῶν πρὸς τὴν ἐσπέραν μερῶν Αράδιος καλεῖται κόλπος ὁ προειρημένος, ὁ δὲ πρὸς τὴν ἔω νενευκώς Περσικὸς ¹ κόλπος ὁνομάζεται · τὰ δὲ μεταξ) πάντα ἀπὸ Αραδίου μυχοῦ μέχρι τοῦ προειρημένου Περσικοῦ κόλπου, καθ ὁ μέρος τὰς ἐκδολὰς ὁ Τίγρις ποιεῖται ποταμὸς, περιπλεῖται, χερσονησοειδῆ ² τὸς προείρηται τυγχάνοντα δ. Εθνη δὲ πλεῖστα καὶ μέγιστα ἐν αὐτῆ ἔχει, δν τὰ προσεχῆ τῆ θαλόσο κατὰ τὰν περίπλουν δηλωθήσεται. Τὰ δὲ περὶ τὸν κίχένα τῆς Εὐδαίμονος Αραδίας μετὰ τὴν Πετραίαν καὶ τὴν Ερημον Αραδίαν κατέχουσιν οἱ καλούμενοι Σαρακηνοὶ, πλείσνας μὲν ἔχοντες προσηγορίας, πολλήν δὲ διακατέχοντες έρημον γῆν. Γειτνιώσι γοῦν οὖτοι τῆ Πετραία Αραδία, καὶ τῆ Ερήμφ Αραδία, καὶ τῆ Παλαιστίνη ħ, καὶ τῆ Περσίδι δ, καὶ τῆ Ερήμφ Αραδία, καὶ τῆ Παλαιστίνη ħ, καὶ τῆ Περσίδι δ, καὶ

¹ Περσοκός Huds. — ² χερσονησοειδής Huds. χερσονησοειδές cod. — ¹ τηχάσουσα cod. et Huds. — ⁴ Παλαιστήνη cod. et Huds. — ⁵ Περσίδη Huds.

dicitur Arabicus, ante memoratus; alter vero ad ortum vergens sinus Persicus nominatur; sed terra quæ intermedia est omnis ab Arabico recessu usque ad prædictum sinum Persicum, qua ex parte se exonerat Tigris flumen, circumnavigatur, peninsulæ ad formam (ut prius dictum) quam maxime accedens. Gentes autem plures et maximas in se continet; quæ mari [quum sint] finitimæ ex periplo manifestæ erunt. Loca ad cervicem Arabiæ Felicis post Petræam et Desertam Arabiam incolunt Saraceni qui vocantur, plures quidem sortiti appellationes, multum vero terræ desertæ possidentes. Hi igitur vicini sunt Arabiæ Petrææ et Desertæ, et Pa-

ἀκολούθως τῷ προειρημένη Εὐδαίμονι Αραδία. Εστι δὲ τῷς Εὐδαίμονος Αραδίας τὸ μὲν μῷκος στάδια ᾳᾳψ', τὸ δὲ πλάτος στάδια ᾳ αψ', τὸ δὲ πλάτος στάδια ᾳ αψ', τὸ δὲ πλάτος στάδια ᾳ ων'. Εχει δὲ τὰ ἔθνη ἤτοι σατραπείας ¹ νδ', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας ρ ξδ', ὅρη ἐπίσημα ι ε', ποταμοὺς ἐπισήμους δ', λιμένας ἐπισήμους ς', κόλπους ἐπισήμους ε', αἰγιαλούς μεγάλους δύο, νήσους ἐπισήμους τὰς ἐν τῷ περίπλως εἰρημένας λε'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Ασαδῶν ² ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Μεσανίτου ⁵ κόλπου τοῦ παρὰ τὴν Εὐδαίμονα Αραδίαν τυγχάνοντος στάδιοι ερμ' ⁴. Οἱ δὲ σύμπαντες ⁵ ἀπὸ τοῦ Αίλανίτου μυχοῦ τοῦ ἐν τῷ Αραδίω κόλπω μέχρι τοῦ Μεσανίτου ⁶ κόλπου, καὶ τοῦ πρὸς τῷ Ερήμω πέρατος ⁷ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, καὶ ἔτι τῶν ἐκδολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ τοῦ

¹ Εθνη τῆς σατραπίας cod. et Huds. — ² Åσαδώ cod. et Huds. — ³ Μασσανίτου cod. et Huds. — ⁴ στάδια ψρμ΄ Huds. — ⁵ σύνπαντες cod. — ⁶ Μαισανίτου cod. et Huds. — ⁷ πέρατι cod. πέρατα Huds.

læstinæ, et Persidi, et consequenter prædictæ Arabiæ Felici. Patet autem Arabia Felix in longitudinem stadia 11,700, in latitudinem vero stadia 8,850. Habet autem provincias sive satrapias 54, urbes vero insignes et vicos 164, montes insignes 15, fluvios insignes 4, portus insignes 6, sinus insignes 5, littora magna 2, insulas insignes in periplo memoratas 35. Ab Asaborum promontorio usque ad Mesanitem sinum, qui juxta Arabiam Felicem, stadia omnia sunt 5,140. Totius vero oræ maritimæ Arabiæ Felicis peripli, ab Ælanitico recessu in sinu Arabico usque ad sinum Mesanitem, et extremitates Persici sinus versus [Arabiam] Desertam,

περίπλου παυτός τῆς παραλίας τῆς τῶν Εὐδαιμόνων Αράδων γῆς εἰσι στάδιοι γη ρv'1.

ΣΟΥΣΙΑΝΉΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Σουσιανή κεϊται μέν έν τῷ Περσικῷ κόλπῳ · περιορίζεται ἐἐ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῷ Ασσυρίᾳ, ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ προειρημένη Βαθυλωνίᾳ, παρὰ τὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέρος τὸ μέχρι Φαλάσσης, ἀπὸ δὲ ἀνατολῆς τῷ Περσικῷ κόλπῳ, ἀπὸ τῶν ἐκθολῶν τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ, μέχρι τῶν ἐκθολῶν τῶν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον τοῦ Οροάτιδος ² ποταμοῦ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς χώρας περιγραφή τοιαύτη · ὁ δὲ κατὰ μέρος παράπλους οὕτω πως ἔχει. Απὸ τοῦ ἀνατολικοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ ἐπὶ

¹ στάδια γ μ ρ ν'. Huds. — 2 Ορωύσιος cod. Ορωύδιος Huds.

atque etiam ostia Tigridis fluvii, stadia universa sunt 38,150.

5. SUSIANÆ PERIPLUS.

Susiana quidem jacet in Persico sinu; terminatur autem a septentrionibus quidem Assyria: sed ab occasu prædicta Babylonia, juxta Tigridis fluvii partem, quæ ad mare: ab orienti vero Perside: a meridie autem Persico sinu, ab ostiis Tigridis fluvii usque ad ostia in sinum Persicum Oroatidos amnis. Atque hæc quidem universa regionis circumscriptio: præternavigatio vero singularum ejus partium est in hunc fere modum. Ab orientali ostio Tigridis fluvii ad Vallum Spasini sta-

Χάρακα Σπασίνου ¹ στάδια π΄. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος νῆσος κεῖται ἐπφάνα ² λεγομένη · ταῦτην δέ τινες ⁵ τῷ περίπλη τῆς Εὐδαίμονος ἐραβίας προσνέμουσιν, ἐν ταῖς λε' νήσοις ἀριθμοῦντες. ἐπὸ δὲ τοῦ Χάρακος Σπασίνου ⁴ ἐπὶ Μαγαίου ποταμοῦ ἐπὶ Πηλώδη ⁵ κόλπον λεγόμενον στάδια υ'. Παροικοῦσι δὲ τὸν κόλπον τοῦτον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ⁶ τόπους Ελυμαῖοι, τῆς Σουσιανῆς ὅντες χώρας. Κατὰ δὲ τὸν κόλπον τοῦτον νῆσος κεῖται, Ταξίανα ⁷ λεγομένη. ἐπὸ δὲ τοῦ κόλπου ἐπὶ τὰς τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια...ς'. Κατὰ τοῦτον τὸν ποταμὸν ἐν τῷ μεσογεία πόλις κεῖται τῆς Σουσιανῆς μητρόπολις τὰ Σοῦσα. ἐπὸ δὲ τοῦ Εὐλαίου ποταμοῦ εἰς Τέναγος

1 Χάρακα Πασινοῦ cod. et Huds. — 1 Απφάδανα cod. et Huds. — 2 ταύτην τινές Huds. — 4 Χάρακος Πασινοῦ cod. et Huds. — 5 Στηλέων cod. et Huds. — 5 περί αὐτῆς cod. et Huds. — 7 Ταξίαν cod. Ταξία Huds.

dia 80. Huic [Susianæ] parti adjacet insula Apphana nominata: quam nonnulli adtribuunt periplo Arabiæ Felicis, [eam] numerantes inter insulas triginta quinque. A Vallo autem Spasini usque ad ostia Magæi fluvii stadia 700. Verum a Magæo fluvio usque ad sinum Peloden [vel cœnosum] appellatum stadia 400. Hunc vero sinum et locos adjacentes incolunt Elymæi, Susianæ regionis [populus]. Juxta autem hunc sinum est insula Taxiana nuncupata. A sinu vero usque ad Eulæi fluvii ostia stadia...6. Juxta hunc fluvium in [regione] mediterranea civitas est Susa, metropolis Susianæ. Ab Eulæo autem fluvio ad Tenagon arenosum usque ad

ἀμρώδες 1 έπὶ τὰς τοῦ Οροάτιδος 2 ποταμοῦ ἐκδολὰς σπάδια νό. Εστι δὲ τῆς Σουσιανῆς τὸ μὲν μῆκος στάδια γφ', τὸ ἐἐ πλάτος στάδια ξτν' 5. Εχει δὲ ἔθνη ἤτοι σατραπείας Δ.ς', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας ιζ', ποταμοὺς ἐπισήμους δ', Πηλώδη κόλπον, Τέναγος ἀμμῶδες, Ἡρακλέους στίλας 5. Οὶ πάντες ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκδολῶν τοῦ Οροάτιδος ο ποταμοῦ τοῦ παράπλου τῆς Σουσιανῆς χώρας στάδιοι 7 γυλ'.

ΠΕΡΣΊΔΟΣ ΠΑΡΆΠΛΟΥΣ.

Περσίε κεΐται μέν και αὐτή ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ. Περιορίζεται δὲ ἀπὸ μὲν άρκτων τῆ Μηδία ⁸, ἀπὸ δὲ δύσεως τῆ

' depuisous cod. — ° Ópariou cod. Ópariou Huds. — ° στάδια 6γ ν' Huds. — ' στημαι cod. et Huds. et sic sæpius. — ° στήλαι cod. et Huds. — ' Ópariou cod. et Huds. — ' Ópariou cod. et Huds. — ' Μηδεία cod. et Huds.

ostia Oroatidos fluvii stadia 450. Patet autem Susiana quidem in longitudinem stadia 3,500, in latitudinem vero stadia 2,350. Habet autem provincias sive satrapias 6, urbes vero insignes et vicos 17, fluvios insignes 4, sinum Peloden, Tenagon arenosum, Herculis columnas. Stadia universa præternavigationis Susianæ regionis ab ostio Tigridis fluvii ad ostia Oroatidos fluvii sunt 3,430.

6. PERSIDIS PARAPLUS.

Jacet quidem et Persis ipsa in sinu Persico. Terminatur autem a septentrionibus Media: ab occasu vero

προφρημένη Σουσιανή, από δε ανατολών τή Καρμανία, από δε μεσημερίας 1 τῷ Περσικῷ κόλπω, τοῦ Οροάτιδος 2 άρξαμένη ποταμού, μέχρι των εκδολών Βαγράδα 5 του ποταμού. Καὶ ή μέν όλη τῆς χώρας περιγραφή τοιαύτη · ὁ δὲ κατὰ μέρος περίπλους τούτον έχει του τρόπου. Από των έκδολων τοῦ Οροάτιδος ποταμοῦ ἐπὶ ἀκραν Ταόκην Αλεγομένην στάδια Φ΄. Åπο δε άκρας Ταόκης έπι Ρογομάνιος 5 ποταμοῦ εκδολας στάδια ψ'. Εν δε τῷ παράπλφ νῆσος κεῖται Σῶφθα 6 καλουμένη. Από δε Ρογομάνιος 7 ποταμοῦ είς Χερσόνησον στάδια φ'. Ενταῦ θα παράκειται νῆσος Αλεξάνδρου καλουμένη. Από δέ τής Χερσονήσου εls Βρισοάνα 8 ποταμοῦ έκβολας στάδια χν'.

1 peospeoplas cod. — 2 Opariov cod. Opariov Huds. ut paulo piet. — ⁸ Baypada cod. et Huds. — ⁴ Taoxiir cod. et Huds. — ⁵ Poyoparias cod. et Huds. — * Despais cod. et Huds. — 7 Poyopavios cod. Poyopavias Huds. — ⁵ Βρισόμνα Huds.

jam dicta Susiana: ab oriente autem Carmania: a meridie vero sinu Persico, incipiens ab Oroatide fluvio [et pertingens] ad ostia Bagradæ fluvii. Ac universæ quidem regionis circumscriptio ita se habet : periplus vero locorum singulorum ad hunc modum. Ab ostiis Oroatidos fluvii usque ad Taocen promontorium stadia 500. A promontorio vero Taoce usque ad ostia Rhogomanis fluvii stadia 700. Occurrit autem in prætervectione insula Sophtha nominata. A Rhogomani fluvio ad Chersonesum [promontorium] stadia 500. Hic adjacet insula Alexandri appellata. A Chersoneso autem ad Brisoanæ fluvii ostia stadia 650. At a Brisoana fluvio ad Ausinza stadia 600. Ab Ausinzis vero ad ostia Bagradæ

Απὶ δὲ τοῦ Βρισοάνα ¹ ποταμοῦ εἰς Αὐσίνζα ² στάδια χ΄. ἀπὸ Αὐσίνζαν [εἰς ⁵] Βαγράδα ⁴ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια υν΄. Επαϊθα ⁵ τῆς Περσίδος τοὺς ὅρους ⁶ ἀποτελευτῷν προειρήμεν. Εστι δὲ τῆς Περσίδος τὸ μὲν μῆκος στάδια ζ, τὸ δὲ πλάτος qu' ⁷. Εχει δὲ ἔθνη ἢ σατραπείας ⁸ ι', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας λδ', ποταμοὺς ἐπισήμους y', ἀπρατήριον ἐπίσημον εν, χερρόνησον ⁹ ἐπίσημον α', νήσους ἐπισήμους δ. Οὶ πάντες ἀπὸ τοῦ ὑροάτιδος ¹⁰ μέχρι τῶν τοῦ ¹¹ Βαγράδα ποταμοῦ ἐκδολῶν τοῦ παράπλου τῆς τῶν Περσῶν χώρας στάδιοι ¹² γυ'.

1 Βρισσάνας cod. — 2 Σαύσινδα cod. Στανσίνδα Huds. ut infra. — 5 εls omis. sed. — 4 Βάγραδα cod. et Huds. — 5 Ενταῦθα τὸ μῆκος · ἐνταῦθα Huds. — 6 τοῦ όρους cod. — 7 στάδια δ΄ · τὸ δὲ πλάτος . . . υ΄. Huds. — 6 στρακίας cod. et Huds. — 9 χερσόνησον cod. χερὸρο. ἐπίσ. α΄ omis. Huds. — 10 Ορακίου cod. et Huds. — 11 μέχρι τοῦ Huds. — 12 στάδια Huds.

fluvii stadia 450. Hic Persidos terminos desinere prius diximus. Est autem Persis longitudine quidem stadia 4,000, latitudine vero 1,400. Habet gentes sive satrapias 10, urbes insignes et vicos 32, fluvios insignes 3, promontorium insigne 1, chersonesum insignem 1, insulas insignes 2. Præternavigationis Persarum regionis, ab Oroatide usque ad ostia Bagradæ fluvii, stadia cuncta sunt 3,400.

ΚΑΡΜΑΝΊΑΣ ΠΕΡΊΠΛΟΥΣ.

Η Καρμανία 1 μέρει μέν τινι κατά τὸν Περσικόν κεῖται κόλπον, μέρει δὲ παρά τὸ Ινδικόν πέλαγος μετά τὸν κόλπον τὸν Περσικόν. Περιορίζεται δὲ ἀπὸ μὲν ἄρκτων τῆ ἐρήμφ Καρμανία, ἀπὸ δὲ δύσεως τῆ προρφηθείση 2 Περσίδι καὶ τῷ προειρημένῳ Βαγράδα ποταμῷ, καὶ ἔτι τῷ λειπομένῳ μέρει 5 τοῦ Περσικοῦ κόλπου, διὰ τὸ πρὸς δύσιν ὁρῷν αὐτὸν, καλουμένῳ Καρμανικῷ 4 · ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν Γεδρωσία τῷ ἔθνει παρὰ τὰ Περσικὰ ὅρη · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας μετὰ τὰ στενὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου τῷ Ινδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη τῆς κώρας περιγραψὴ τοιαύτη · ὁ δὲ κατὰ μέρος περίπλους οὕτως ἔχει. Απὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ εἰρημένου Βαγράδα 5 ποταμοῦ

¹ H omis. Huds. — ² προρηθείση cod. et Huds. — ³ μέχρι ποῦ cod. — ⁴ Καρμανισῷ Huds. — ⁵ Βαγραδᾶ cod. et Huds.

7. CARMANI.E PERIPLUS.

Carmania partim quidem adjacet Persico sinui, partim vero Indico pelago, post sinum Persicum. Terminatur autem a septentrionibus quidem Carmania deserta: ab occasu vero prædicta Perside, et Bagrada fluvio prius memorato, insuper et reliqua parte sinus Persici, quæ Carmanica appellatur quia ad occasum spectat: ab oriente Gedrosia provincia juxta Persicos montes: a meridie post angustias Persici sinus Indico pelago. Atque hæc est universæ quidem regionis circumscriptio: locorum vero particularium periplus sic

ľ

έπὶ Δάρα ¹ ποταμὸν στάδια τ΄. Ἐνταϊθα παροικοῦσι Καμηλοδοσκοὶ, τῆς Καρμανίας χώρας ὅντες. ἀπὸ δὲ τοῦ Δάρα
ποταμοῦ ἐπὶ Κάθραπος ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια φ΄. [ἀπὸ ²
ἐ τοῦ Κάθραπος ποταμοῦ ἐπὶ Κορίου ποταμοῦ ἐκδολὰς
στάδια ψ΄. Κατὰ τούτους τοὺς τόπους νῆσος κεῖται ἀγηδάνα
καλουμένη, ἐν ἢ μίλτος πολλή γίνεται. ἀπὸ δὲ τοῦ Κορίου
ποταμοῦ εἰς ἀχινδάνα ὁ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια υ΄. ἀπὸ δὲ
ἀχινδάνα ποταμοῦ ἐπὶ ἀνδάνιος ὁ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια φ΄.
Παράκειται δὲ τοῖς τόποις τούτοις νῆσος ὑάρακτα ὁ. ἀπὸ
δὲ τοῦ ἀνδάνιος ὁ ποταμοῦ ἐπὶ Σαγανοῦ τ ποταμοῦ ἐκδολὰς
στάδια υ΄. ἀπὸ δὲ Σαγανοῦ ποταμοῦ ἐκδολῶν δ εἰς ἀρμόζουσαν ο πόλιν στάδια σ΄. ἀπὸ δὲ ἀρμοζούσης ἐπὶ ἀρμόζον 10

1 Δόρε Huds. ut infra. — ⁹ Que uncis includuntur, desunt in cod. et in Huds. — ⁸ Αχιάδαμα cod. et Huds. — ⁴ Αδδάνιος cod. et Huds. — ⁶ ὁ δραχθα cod. Οράχθα Huds. — ⁶ Απὸ δὲ Τουάνης cod. et Huds. — ⁷ Σαγάνου cod. et Huds. ut infra. — ⁸ ἐκδολὰς cod. — ⁹ Αρμόξουσαν Huds. — ¹⁰ Αρμόζης ἐπὶ Αρμόζον cod.

Daram fluvium stadia 300. Hic habitant Camelobosci, qui Carmaniæ regionis sunt. A Dara autem fluvio ad ostia Cathrapis fluvii stadia 500. [A Cathrape fluvio] ad ostia Corii fluvii stadia 700. His locis adjacet insula Agedana appellata, in qua multum rubricæ est. A Corio autem fluvio ad ostia Achindanæ fluvii stadia 400. Ab Achindana fluvio ad ostia Andanii fluvii stadia 500. His autem locis adjacet insula Oaracta. Ab Andanio vero fluvio ad ostia Sagani fluvii stadia 400. Ab ostiis Sagani fluvii ad Armozusam civitatem stadia 200. Ab Armozusa vero ad promontorium Armozon appellatum stadia 800.

ἀκρωτήριον λεγόμενον στάδια ω'. Από δὲ τοῦ Αρμόζοντος ¹ ἀκρωτηρίου ἐπὶ Καρπέλλαν ἀκρωτήριον στάδια ψν'. Ενταῦθα παράκειται τὸ προβρηθὲν Στρογγύλου ² ὅρος τὸ Σεμιράμιδος ³, ῷπερ ἀντικεῖσθαι ἔφαμεν κατὰ τὴν Εὐδαίμονα Αραβίαν τὸ Ασαδῶν ὁ ὅρος ⁵ τε καὶ ἀκρωτήριον, ἄπερ ἐκάτερα ὅρη τε καὶ ἀκρωτήρια τὰ στενὰ ποιεῖ τοῦ Περσικοῦ κόλπου. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ὁ ποταμοῦ μέχρι τοῦ Στρογγύλου ὅρους, καὶ Καρπέλλης ἀκρας τοῦ περίπλου ¹ τῆς Καρμανίας τοῦ παρὰ τὸν Περσικὸν τυγχάνοντος στάδιοι δ ῷ σν'. Οἱ δὲ σύμπαντες ⁰ τοῦ περίπλου παντὸς τοῦ Περσικοῦ κόλπου ἀπὸ τοῦ Ασαδῶν ¹ο ὅρους καὶ τοῦ Ασαδῶν ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Σεμιράμιδος ¹¹ Στρογγύλου ὅρους καὶ Καρπέλλης ἀκρωτη

¹ Åρμόζων cod. — ² Στρογγύλον cod. — ³ Σεράμμδος cod. et Huds. — ⁴ Åραδίαν Πασαδώ cod. et Huds. — ⁵ όρος τε άκρ. cod. — ⁶ Βάγραδα cod. — ⁷ περίπλους cod. — ⁶ στάδια cod. et Huds. — ⁹ σύνπαντες cod. et sic ubique. — ¹⁰ Åσαδω όρους καλ τῆς Âγαδώ cod. et Huds. — ¹¹ Σεράμμδος cod. et Huds.

A promontorio autem Armozonte ad Carpellam promontorium stadia 750. Hic accubat præsatus Strongylus [sive Rotondus] mons, qui [vocatur] Semiramidis; cui in Arabia Felici oppositum esse diximus Asaborum montem et promontorium; qui utrinque montes una cum promontoriis faciunt angustias Persici sinus. Carmaniæ peripli juxta sinum Persicum, a Bagrada sluvio ad Strongylum montem et Carpellæ extremum, stadia omnia 4,250. Universa autem totius Persici sinus peripli ab Asaborum monte et Asaborum promontorio usque ad Semiramidis Rotundum montem et Carpellæ promon-

ρίω... έκδέχεται ¹ τὸ Ινδικόν πέλαγος πρὸς ἀνατολὰς ἐκτεινίμενον· ῷ τὸ λειπόμενον μέρος τῆς Καρμανίας παρήκει μέχρι Μουσαριναίων ² γῆς. ἐκδέχεται τοίνυν μετὰ τὴν ἄκραν τὴν Καρπέλλαν μέγιστος κόλπος ὁ καλούμενος Παράγων, διήκων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Αλαμβατὴρ ⁵, καὶ τῆς νόσου τῆς καλουμένης Λίβης ⁴. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐτως ἔχει. Απὸ Καρπέλλης ἄκρας εἰς Κανθάπιν ⁵ πόλιν στάδια ᾳ. ἐνταθα παροικοῦσιν οἱ καλούμενοι Πασαργάδαι ⁶, Καρμανῶν ὑντες γένους. Απὸ δὲ Κανθάπιδος ⁷ πόλεως εἰς Αγρισαν πόλιν στάδια σν'. Απὸ δὲ Αγρίσης ⁸ πόλεως ἐπὶ Κόμμανα ⁹ ἐμπόρον τῶν ἐπισήμων στάδια χ'. Απὸ δὲ Κομμάνων ¹⁰ ἐπὶ

¹ Desiderantur quædam ante ἐπδέχεται. Huds. — ² Μουσαρμάνων cod. et Huds. — ³ Αλαμδαπῦρ cod. Αλαμδαπὸρ Huds. — ⁴ Είδος cod. et Huds. — ' Κανεάτιν cod. et Huds. — ' Πασαργάδες οὐ Καρμανῶν όντες ἐγγύς. cod. et Huds. — ' Κανράτιδος cod. Κανεάτιδος Huds. Καυράτιδος cod. Herv.— ' Αγρις τῆς cod. — ° Ομανὰ cod. et Huds. — ¹ Ομανῶν cod. et Huds.

torium...excipit Indicum pelagus orientem versus extensum: cui prætenditur reliqua Carmaniæ pars usque ad Musarinæorum terram. Post Carpellam igitur promontorium sequitur maximus sinus, Paragon nuncupatus; pertingens usque ad promontorium Alambater dictum, et insulam quæ vocatur Liba. Quæ singulatim vero [describenda], sic se habent. A Carpella promontorio ad Canthapin civitatem stadia 1,000. Hic habitant qui Pasargadæ appellantur, ex Carmania etiam oriundi. Ab urbe vero Canthapide ad urbem Agrisam stadia 250. Ab Agrisa urbe ad Commana emporium insigne stadia 600. A Commanis vero ad Rhogana stadia 150.

Ρόγανα στάδια ρν'. Από δὲ Ρογάνων εἰς Σαλάρου ποταμοῦ ἐκδολὰς ¹ στάδια ρν'. Από δὲ Σαλάρου ποταμοῦ ἐκὶ Μάσιδα ² στάδια σ'. Από δὲ 5 Μασίδων εἰς Σαμυδάκην ὁ πόλιν στάδια σ'. Ενταῦθα παροικοῦσι ΧελωνοΦάγοι 5, τῆς Καρμανίας καὶ αὐτοὶ τυγχάνοντες. Από δὲ Σαμυδάκης ὁ πόλεως ἐκὶ Σαμυδάκου τοταμοῦ εἰς Τῆσα δ πόλιν στάδια φ'. Από δὲ Σαμυδάκου ποταμοῦ εἰς Τῆσα δ πόλιν στάδια υ'. Από δὲ Τῆσα πόλεως εἰς Τόριακοῦ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια σ'. Από δὲ τοῦ Υδριακοῦ ο ποταμοῦ ἐκδολῶν ἐκὶ Βαγίαν ¹ο ἄκραν στάδια υ'. Από δὲ Βαγίας ¹¹ ἄκρας εἰς Κυῖζα ¹² λιμένα στάδια σν'. Από δὲ Κυίζων λιμένος εἰς Αλαμβατήρ ἀκρωτήριον στάδια υ'. Κατὰ ταῦτα [τὰ] μέρη ¹δ κεῖται νῆσος πελαγία Πόλλα ¹ὰ καλουμένη.

1 ἐπδολὰς ἐπὶ Πάσιδα, intermedia omis. Huds. — 2 Πάσιδα Huds. — 3 δὲ omis. Huds. — 4 ἀμυδακήν cod. et Huds. — 5 χελονοφάγοι cod. — 6 Σαμυδακής cod. et Huds. — 7 Σαμυλακοῦ cod. — 6 Τησὰ cod. et Huds. ut infra. — 6 Τδριάκου ποτ. ἐπδολὰς cod. — 10 Βασίαν cod. Κασίαν Huds. — 11 Βασίας cod. Κασίας Huds. — 12 Κυίζα Huds. — 13 μέρει Huds. — 14 Πόλα cod. et Huds.

A Rhoganis autem usque Salari fluvii ostia stadia 150. A Salaro autem fluvio ad Masida stadia 200. A Masidis vero ad Samydacen civitatem stadia 200. Hic juxta habitant Chelonophagi, qui etiam ipsi ex Carmania sunt. Ab urbe autem Samydace ad ostia Samydaci fluvii stadia 500. A Samydaco vero fluvio ad Tesam civitatem stadia 400. Ab urbe Tesa ad ostia Hydriaci fluvii stadia 200. Ab ostiis vero Hydriaci fluvii ad Bagiam promontorium stadia 400. A Bagia autem promontorio ad Cyiza portum stadia 250. A Cyizorum vero portu ad Alambater promontorium stadia 400. Juxta

Παράπειται δὲ τῷ ἀλαμβατηρ 1 ἀπρωτηρίω νῆσος καλουμένη Λίξη 2. Ενταϊθα τελευτᾶν τὸν κόλπον τὸν καλούμενον Παράγωτα προειρήκαμεν. Εστι δὲ ὁ πᾶς περίπλους αὐτοῦ ἀπὸ Καρπέλλης ἄπρας εἰς ἀλαμβατηρ ἀπρωτηρίου στάδια αψ΄. ἀπὸ δὲ τοῦ ἀλαμβατηρ ἀπρωτηρίου εἰς Δερενόβιλλα στάδια σ΄. ἐνταϊθα παράκειται νῆσος Κάρμιννα καλουμένη. ἀπὸ δὲ Κωράντα λιμένα στάδια σν΄. ἀπὸ δὲ Κωράντος λιμένος εἰς Κωράντα λιμένα στάδια σν΄. ἀπὸ δὲ Κωράντος λιμένος εἰς Ζοράμβου ποταμοῦ εἰς Βάδαρα 5 στάδια σν΄. ἀπὸ δὲ τοῦ Ζοράμβου ποταμοῦ εἰς Βάδαρα 5 στάδια σν΄. ἀπὸ δὲ Βαδάρων εἰς Μουσάρνα πόλιν στάδια τ΄. Εστι δὲ τῆς Καρμανίας τὸ μὲν μῆκος στάδια ζ α, τὸ δὲ πλάτος αφ'. Εχει δὲ δὲνη ἤτοι σατραπείας δ΄, πολεις δὲ ἐπισήμους καὶ κώμας κχ΄,

¹ Αλαμδατείρ cod. et Huds. ut paulo post. — ² Ζίδη cod. et Huds. — ¹ Βάρεδα cod. — ⁴ στάδια ζ' Huds. — ⁵ σατραπίαs cod. et Huds.

bæc loca in alto jacet insula Polla nominata. Alambater autem promontorio adjacet insula Liba appellata. Hic sinum, qui Paragon cognominatur, desinere prius diximus. Est autem totius ejus periplus a Carpella promontorio ad Alambater promontorium stadia 1,700. A promontorio autem Alambater ad Derenobillam stadia 250. Huic adjacet insula Carminna nuncupata. A Derenobilla vero ad Cophanta portum stadia 250. A portu Cophante ad ostia Zorambi fluvii stadia 200. Ab amne vero Zorambo ad Badara stadia 250. A Badaris autem ad Musarna urbem stadia 300. Patet autem Carmania in longitudinem quidem stadia 7,000, in latitudinem stadia 1,500. Habet autem gentes sive satrapias 10, urbes vero insignes et vicos 23, montes insignes 3, fluvios insi-

δρη έπίσημα γ', ποταμούς έπισήμους ι' 1, ακρωτηρία έπίσημα γ', λιμένας έπισήμους δύο, νήσους 2 έπισήμους ε'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Καρπέλλης 3 ἀκρωτηρίου μέχρι Μουσάρνων Απόλεως τοῦ περίπλου τῆς Καρμανίας τῆς παρά τὸ Ινδικών πέλαγος στάδιοι 5 ετν'. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Βαγράδα ποταμοῦ μέχρι Μουσάρνων πόλεως τοῦ περίπλου πάσης 6 τῆς τῶν Καρμανῶν παραλίας στάδιοι ασ' 7.

ΓΕΔΡΩΣΊΑΣ ΠΕΡΊΠΑΟΥΣ.

Γεδρωσία περιορίζεται άπο μέν άρκτων τῷ Δραγγιανῷ καὶ τῷ Αραχωσία άπο δὲ δύσεως τῷ προειρημένη Καρμανίς μέχρι Θαλάσσης ἀπο δὲ ἀνατολών τῷ τῆς Ινδικῆς μέρει τῷ παρὰ τὸν Ινδικῆς μέρει

¹ δέκα Huds. — ² οήσους Huds. — ³ Καρπέλλα cod. et Huds. — ⁴ Μουσυργαπόλεως cod. Μουσύργα Huds. — ⁵ στάδεα Huds. — ⁴ στάσες Huds. — ² στάδεα qσ' (1,200) Huds.

gnes 10, promontoria insignia 3, portus insignes 2, insulas insignes 5. Carmaniæ Indico pelago adjacentis peripli, a Carpella promontorio usque ad Musarna civitatem stadia omnia sunt 5,350. Peripli totius Carmaniæ oræ maritimæ, a Bagrada fluvio ad Musarna urbem, stadia universa sunt 10,200.

8. GEDROSLÆ PERIPLUS.

Gedrosia terminatur a septentrionibus quidem Drangiana et Arachosia: ab occasu Carmania prædicta usque ad mare: ab oriente vero parte Indiæ juxta Indum amnem, usque ad limitem Arachosiæ jam meδιίση Αραχωσία 1 όριου · άπο δὲ μεσημβρίας τῷ Ἰνδικῷ πελάγει. Καὶ ἡ μέν δλη περιγραφή τοιαύτη · τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐτως ἔχει. Απὸ Μουσάρνων 2 πόλεως εἰς Αρτάβιος ποταμοῦ ἱπολὰς στάδια ᾳτ΄. Αναπλεύσαντι 5 δὲ τῷ ποταμῷ, πόλις 4 τὸ δεξιῷ κατὰ τὸν ἀνάπλουν κεῖται Αρβίς καλουμένη · καὶ ἐιι ἀνώτερον ὁμοίως ἐν δεξιῷ τοῦ ποταμοῦ πόλις Παρσὶς 5 ἡ μητρόπολις τῆς Γεδρωσίας. Απὸ δὲ τοῦ Αρτάβιος ποταμοῦ εἰς Ράπραυα πόλιν στάδια φν΄. Απὸ δὲ τῆς Ράπραυα πόλεως ἐπὶ Γυναικῶν λιμένα στάδια φ΄. Ενταῦθα κεῖνται αὶ τῶν Αρβιτῶν 6 κῶμαι. Απὸ δὲ Γυναικῶν λιμένος εἰς Κοϊάμβα 7 στάδια υ΄. Εντεῦθεν ἄρχεται ἡ Παταληνή χώρα, ἢς τὸ πλεῖστον ὁ Ἰνδὸς ποταμὸς τοῖς στόμασιν ἐμπεριείληφε, καὶ αὐ-

1 Åρεχωσίου cod. et Huds. — 2 Μουσαρνών cod. et Huds. — 3 Åναπλεύσυντες cod. et Huds. — 4 πόλεις cod. et Huds. — 4 Παρσίθ cod. Περσίθ Huds. — 4 Åραδίτων cod. et Huds. — 7 Κοίαμδα cod. et Huds.

moratæ: meridie vero Indico pelago. Atque generalis quidem circumscriptio hæc est: particularis autem ad hunc modum. A Musarnis civitate ad ostia Artabios fluvii stadia 1,300. In fluvium autem naviganti a dextra juxta navigationis cursum jacet urbs Arbis nominata: et superius etiam ad dextram similiter fluvii Parsis Gedrosiæ metropolis. A fluvio autem Artabio ad Rhapraua civitatem stadia 550. A civitate vero Rhapraua ad Mulierum portum stadia 500. Hic jacent Arbitorum vici. A Mulierum autem portu ad Coïamba stadia 400. Hic incipit Patalene regio: cujus maximam partem ostiis suis complexus est Indus fluvius, atque ipsam quidem

την δε την μητρόπολιν καλουμένην Πάταλα. Μετά δε το 1 γ΄ στόμα τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ ώσπερ νῆσον κεῖσθαι συμβέβηκε καὶ έτέρας πόλεις πλείστας. Εστι δε τῆς Γεδρωσίας το μεν μῆκος στάδια ςχ΄, το δε πλάτος στάδια εσν΄ 2. Εχει δε εθνη ήτοι σατραπείας 5 η΄, πόλεις δε έπισημους καὶ κώμας ιβ΄, δρος μέγιστον α΄, ποταμον μέγαν α΄, λιμένα ἐπίσημον α΄ 4, νήσους ἐπισήμους β΄. Οἱ πάντες ἀπό Μουσάρνων πόλεως εἰς Ριζάνα 5 αὐτῆς τῶν Γεδρωσίων παραλίας στάδιοι γων' 6.

ΙΝΔΙΚΉΣ ΤΗΣ ΕΝΤΌΣ ΓΑΙΤΟΥ ' ΠΟΤΑΜΟΤ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΩ ΚΌΛΠΩΝ ΚΑΙ ΝΉΣΩΝ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ.

Η 8 έντδε Γάγγου ποταμοῦ Ινδική περιορίζεται άπο μέν

¹ Μετά τὸ cod. — ² στάδια στ΄ (250) Huds. — ³ σατραπίαs Huds. — ⁴ ένα Huds. — ⁵ Ρίζαν cod. et Huds. — ⁶ χων΄ Huds. — ⁷ Γάγγου τοῦ ποτ. cod. — ⁸ Ĥ omis. rubricator in cod.

metropolin, quæ Patala nuncupatur. Post tertium vero os Indi fluvii contigit et alias complurimas jacere urbes, insulæ ad modum [circumfluas]. Patet autem Gedrosia in longitudinem stadia 6,600, in latitudinem vero stadia 5,250. Continet autem provincias sive satrapias 8, civitates vero et vicos insignes 12, montem maximum 1, fluvium magnum 1, portum insignem 1, insulas insignes 2. Gedrosiæ [regionis] littoralis a Musarnis civitate ad Rhizana stadia universa sunt 3,800.

 INDIÆ INTRA GANGEM FLUVIUM, UT ET SINUUM ET INSULARUM AD EAM PERTINENTIUM PERIPLUS.

Quæ intra Gangem fluvium est India definitur quidem a septentrionibus Imao monte, juxta superjacentes άρπων τῷ Ἰμάφ ὁρει παρὰ τοὺς ὑπερκειμένους αὐτοῦ Σογδιανούς καὶ Σάκας · ἀπὸ δὲ δύσεως πρὸς μὲν τῆ Θαλάσση τῆ προειρημένη Γεδρωσία · κατὰ δὲ τὴν μεσόγειον τῆ ἀραχωσία καὶ ἀνωτέρω τοῖς Παροπαμισάδαις ¹ · ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ Γάγγη ποταμῷ · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Ἰνδικῷ πελάγει.
Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοιαύτη. Ο δὲ πᾶς περίπλους ἀπὸ τοῦ Ναυστάθμου λιμένος ² μέχρι τοῦ Κώρυ 5 ἀκρωτηρίου τοῦ μέρους τοῦ προειρημένου τῆς ἐντὸς Γάγγου Ἰνδικῆς [ἐστὶ] στάδια ᾳψκε'.

ΤΑΠΡΟΒΆΝΗΣ ΝΉΣΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Τῷ * ἀκρωτηρίφ τῆς Ινδικῆς τῷ καλουμένφ Κώρυ ἀντίκται τὸ τῆς Ταπροβάνης νήσου ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον

¹ Παροπανισάδες cod. — ¹ λιμένος omis. Huds. — ⁵ Κωρι) cod. Κόρυ Huds. — ⁴ in Τῷ littera T omissa a rubricatore.

sibi Sogdianos et Sacas: ab occasu autem mare quidem versus Gedrosia prædicta; juxta mediterraneam Arachosia, et superius regione Paropamisadum: ab oriente vero Gange fluvio: a meridie Indico pelago. Et generalis quidem ejus descriptio hunc in modum se habet. Universus autem periplus partis prædictæ Indiæ intra Gangem a Naustathmo portu usque ad Cory promontorium [continet] stadia 1,725.

10. TAPROBANÆ INSULÆ PERIPLUS.

Promontorio Indiæ, quod Cory appellatur, opponitur promontorium Taprobanæ insulæ Boreum nuncupatum.

44 MARCIANUS HERACLEOTA.

Βόρειον 1. Η δε Ταπροβάνη νήσος πρότερον μεν εκαλεϊτο Παλαισιμούνδου 2, νῦν δε Σαλική. Τοῦτο δε τὸ ἀκρωτήριον τῆς νήσου τὸ ἀντικείμενον τῷ Κώρυ, ὅπερ ἔφαμεν καλεϊσθαι Βόρειον 3 ἄκρον, ἀπέχει ἀπὸ μὲν τοῦ ἀνατολικοῦ ὁρίζοντος στάδια ς ναὶ ἀχκς΄ 5. Απὸ δὲ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος στάδια ς καὶ ἀχκς΄ 5. Απὸ δὲ μεσημβρίας καὶ ἰσημερίας ώς πρὸς ἄρκτους στάδια ς τν'. Μετὰ δὲ τὸ Βόρειον τοίνυν ἀκρωτήριον, ἡ ἄλλη περιγραφή καὶ ὁ περίπλους τῆς Ταπροβάνης νήσου τὸν τρόπον ἔχει τοῦτον · κατὰ μὲν διάμετρον τῷ μήκει στάδια Ṣφ' 6, τῷ δὲ πλάτει στάδια ζφ'. Εχει δὲ ἔθνη ἤτοι σατραπείας 7 ιγ', πόλεις δὲ ἐπισήμους καὶ ἐμπόρια κβ' 8, ὁρη ἐπίσημα 6',

¹ Βόριον · ή δὲ Ταπροδάνης cod. — ి Παλαισιμουνδοῦ cod. Πάλαι σιμούνδου Huds. — ³ Βόριον ut paulo post cod. — 4 στάδια η ς υ ξ΄ (16,460) Huds. — 5 στάδια ς ή 4 χας (62,026) Huds. — 6 στάδια σ 6 7 Huds. — 7 σατραπίας cod. et Huds. — 8 ἐμπόρια αδ΄ Huds.

Taprobana autem insula, prius quidem vocabatur Palæsimundi [insula], nunc vero Salice. Hoc autem insulæ promontorium Cory oppositum, quod Boreum appellari diximus, distat quidem ab horizonte orientali stadia 26,460. Ab occidentali stadia 61,626. A meridie autem et æquatore quasi septentrionem versus stadia 6,350. Post Boreum igitur promontorium, reliqua circumscriptio et periplus insulæ Taprobanæ est ad hunc modum: in longitudine quidem per diametrum stadia 9,500, in latitudine vero stadia 7,500. Habet autem gentes sive satrapias 13, urbes insignes et emporia 22, montes insignes 2, fluvios insignes 5,

ποταμούς επιστήμους ε', ακρωτήρια επίσημα η', λιμένας επισήμους δ', κόλπους μεγάλους 6', αίγιαλον μέγαν α'. Οἱ πάντες τοῦ περίπλου τῆς Ταπροδάνης νήσου στάδιοι 6ς τπε'. Καὶ περὶ μὲν τῆς Ταπροδάνης νήσου τοσαῦτα εἰρήσθω. Πάλυ δὲ ἐπανήξομεν ἐπὶ τὸν παράπλουν τῆς ἐντὸς Γάγγου Ινδικῆς.

ΤΟΤ ΓΑΓΓΗΤΙΚΟΤ 1 ΚΌΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

..... Από τοῦ ἀφετηρίου τούτου ἐκδέχεται ὁ Γαγγητικὸς κλούμενος κόλπος μέγιστος ῶν σφόδρα, οῦ κατὰ τὸν μυχὸν ὁ Γάγγης² ἐξίησι ποταμὸς, πέντε στόμασι την ἐκδολην ποιούμενος, δν ἔφαμεν ὅριον είναι τῆς ἐντὸς Γάγγου Ινδικῆς καὶ τῆς ἐκτός. Εστι δὲ τῆς ἐντὸς Γάγγου ποταμοῦ Ινδικῆς τὸ

¹ Γαγγετικοῦ cod. ut infra. — ² Γάγγος cod.

promontoria insignia 8, portus insignes 4, sinus magnos 2, littus magnum 1. Peripli insulæ Taprobanæ stadia omnia sunt 26,385. Et de insula quidem Taprobana hæc dicta sunto. Rursum vero revertemur ad præternavigationem Indiæ intra Gangem.

11. SINUS GANGETICI PERIPLUS.

..... Apheterion hoc [sive locum unde solvunt in Chrysen navigantes] excipit sinus valde magnus, Gangeticus appellatus, cujus juxta recessum Ganges fluvius exit [in mare,] per quinque ostia [sese] exonerans; quem terminum esse diximus Indiæ intra Gangem et [Indiæ] extra [Gangem.] Longitudo autem Indiæ intra

μέν μίπος, ή μακροτάτη τυγχάνει, άπό τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ λεγομένου Αντιβολή ἔως τοῦ Ναυστάθμου λιμένος, τοῦ ἐν τῷ Κάνθει κόλπῳ, στάδια ¹ ᾳνο ζ΄. Τὸ δὲ πλάτος ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Αφετηρίου, ἔως τῶν πηγῶν τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, στάδια ᾳγ. Εχει δὲ ἔθνη ἤτοι σατραπείας ² νδ΄, πόλεις δὲ καὶ κώμας καὶ ἐμπόρια ἐπίσημα σις΄, ὅρη ἐπίσημα ς΄, ποταμοὺς ἐπισήμους κγ΄, ἀκρωτήρια ἐπίσημα 6΄, λιμένα ἐπίσημον α΄, κόλπους ἐπισήμους ε΄, στόματα ἐπίσημα ποταμῶν ι΄, κήσους τόριον ἐπίσημον α΄, συμβολάς ποταμῶν ἐπισήμων ι΄, κήσους ἐπισήμους Θ΄. Οἰ πάντες ἀπὸ τοῦ Αφετηρίου μέχρι τοῦ πέμπτον στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ τοῦ καλουμένου Αντιβολή τοῦ περίπλου τοῦ μέρους τοῦ Γαγγητικοῦ κόλπου

' στολοι Huds, ut paulo post. — ' σετρεπίες cod. — ' τοῦ Γάγγου ποταμοῦ omis. Huds.

Gangem fluvium, qua maxime patet, a quinto Gangis fluvii ostio, quod Antibole dicitur, usque ad Naustathmum portum, qui in sinu [appellato] Canthi, est stadia 18.290. Latitudo vero, a promontorio, quod vocatur Apheterion, usque ad fontes Gangis fluvii, stadia 13,000. Habet autem gentes sive satrapias 54, urbes vero et vicos et emporia insignia 216, montes insignes 6, fluvios insignes 23, promontoria insignia 2, portum insignem 1, sinus insignes 5, ostia fluviorum insignia 12, apheterion insigne 1, fluviorum insignium confluentes 10, insulas insignes 9. Periphi partis sinus Gangetici, ab Apheterio usque ad quintum Gangis fluvii ostium, quod Antibole appellatur, stadia omnia sunt 5,660.

στάδοι εχξ'. Οι δε σύμπαντες άπο τοῦ Ναυστάθμου λιμένε ένε τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, δ καλίπαι ¹ Αντιδολή, τοῦ περίπλου παντός τῆς έντὸς Γάγγου ππεμοῦ Ινδικῆς στάδιοι γεχζε'.

ΝΔΙΚΉΣ ² ΤΗΣ ΕΚΤΌΣ ΓΆΓΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΤ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΗ ΚΌΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Η Ινδική ή έκτδε Γάγγου ποταμοῦ περιορίζεται ἀπό μέν φετων τοῦς μέρεσι τῆς Σκυθίας καὶ τῆς Σηρικῆς · ἀπὸ δὲ φετως αὐτῷ τῷ Γάγγη ποταμῷ · ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τοῦς Σίναις μέχρι τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου, καὶ αὐτῷ τῷ πελάγει, καὶ
καὶ ἐκτὸς δὲ μεσημβρίας 5 τῷ τε Ἰνδικῷ πελάγει, καὶ
καὶ καὶ ἐκτὸς κα

1 δ καλεξται et sequentia, excepto numero stadiorum, desunt in editione. — 2 In Îsδικής littera I omissa a rubricatore, ut paulo post H et I, mitio capitis sequentis. — 5 μεσιμβρίας cod. et sic sæpius.

Totius vero Indiæ intra Gangem fluvium peripli, a Naustathmo portu usque ad quintum Gangis fluvii ostium, quod vocatur Antibole, stadia universa sunt 35,695.

12. INDLÆ EXTRÅ GANGEM FLUVIUM ET SINUUM QUI IN IPSA SUNT PERIPLUS.

India extra Gangem fluvium terminatur a septentrione quidem partibus Scythiæ et Sericæ: ab occasu ipso Gange fluvio: ab oriente autem Sinarum regione usque ad sinum Magnum appellatum, et sinu ipso: a meridie Indico pelago, et parte maris Pra-

μέρει ¹ τῆς Πρασώδους Θαλάσσης, ἤτις ἀπὸ τῆς Μενουθιάδος ² νήσου ἀρξαμένη διατείνει κατὰ παράλληλον γραμμήν
μέχρι τῶν ἀντικειμένων μερῶν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ, καθὰ
προειρήκαμεν. Εστι δὲ τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνδικῆς
τὸ μὲν μῆκος ⁵, ἢ μακροτάτη τυγχάνει, στάδια ⁴ ᾳ ᾳ χν'. Τὸ
δὲ πλάτος ἢ πλατυτάτη ⁵ ἐστὶ στάδια ᾳ ῷ ⁶. Εχει δὲ ἔθνη ἤτοι
σατραπείας ⁷ ν', πόλεις δε καὶ κώμας ἐπισήμους καὶ ἐμπόρια ξζ', ὁρη ἐπίσημα ιη', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ε', λιμένας
ἐπισήμους γ', κόλπον μέγιστον α', νήσους ἐπισήμους λ'. Οἰ
πάντες ἀπὸ τοῦ [Μεγάλου ⁸] ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ πρὸς Σίνας
δρίου τοῦ περίπλου τοῦ μέρους τοῦ Μεγάλου κόλπου τοῦ παρὰ
τὴν ⁹ ἐκτὸς Γάγγου Ἰνδικὴν τυγχάνοντος στάδιοι ᾳ ῷ Φν' ¹⁰.

1 καὶ μέχρι cod. — ² Μεθουσιάδος cod. et Huds. — ⁵ μῆκος, ἡ cod. — ⁴ στάδιοι ... , ⁴ τα και το τάδιοι 9 (10,009) Huds. — ⁷ σατραπίας Huds. — ⁸ Μεγάλου supplevi ex Ptolemso, ante άκρωτηρίου. — ⁹ τὴν ἐνδικὴν ἐκτὸς Γάγγου Huds. — ¹⁰ στάδιοι 6 Φν Huds.

sodis, quod ab insula Menuthiade incipiens extenditur per lineam parallelam, usque ad oppositas Magno sinui partes, ut prius diximus. Est autem longitudo quidem Indiæ extra Gangem fluvium, qua longissime patet, stadia 11,650. Latitudo vero, qua latissime panditur, est stadia 19,000. Habet autem gentes sive satrapias 50, urbes et vicos insignes et emporia 67, montes insignes 18, promontoria insignia 5, portus insignes 3, sinum maximum 1, insulas insignes 30. Peripli partis Magni sinus, qui juxta Indiam extra Gangem, a promontorio [Magno] usque ad Sinarum confi-

Οι δε σύμπαντες από τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποτωροῦ, ὁ καλεῖται Αντιβολή, μέχρι τῶν πρὸς τοὺς Σένας τοῦ διους όρων ¹ τοῦ περίπλου παντὸς τῆς παραλίας τῆς ἐκτὸς Γάγγου Ινδικῆς στάδιοι δετν'.

ΣΙΝΏΝ ΚΑΙ ΤΏΝ ΕΝ ΑΤΤΟΙΣ ΚΌΛΠΩΝ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Τὸ τῶν Σινῶν ἔθνος περιορίζεται ἀπὸ μέν ἄρκτων μέρει τῆς Σηρικῆς · ἀπὸ δὲ δύσεως τῆ ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ἰνἀκῆ κατὰ τὸ προειρημένον ἐν τῷ Μεγάλῳ κόλπῳ ὅριον · ἀπὸ ἐ ἀνατολῶν ἀγνώστῳ γῆ · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῆ τε μεσημβρινῆ Θαλάττη, καὶ τῆ μεσημβρινῆ ἀγνώστω γῆ. Καὶ ἡ μὲν
δλη περιγραφη τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Εντεῦθεν ἄρχονται

1 oper cod. et Huds.

nium, stadia omnia sunt 12,550. Peripli autem totius littoralis extra Gangem Indiæ, a quinto Gangis fluvii ostio, quod appellatur Antibole, usque ad fines provinciæ juxta Sinarum regionem, stadia universa sunt 45,350.

15. SINARUM REGIONIS ET SINUUM QUI IN EA SUNT PERIPLUS.

Sinarum provincia terminatur a septentrionibus parte Sericæ: ab occasu India extra Gangem fluvium, juxta prædictum in Magno sinu terminum: ab ortu autem terra incognita: a meridie vero mari australi, et terra australi incognita. Ac universa quidem circumscriptio in hunc modum habetur. Hinc accolere incipiunt Sinæ παροικείν μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἀγνώστου γῆς Ἰχθυοφάγοι Σίναι. Δύο γὰρ ἀγνώστους ὑπονοείν χρη γᾶς, την τε παρὰ τὴν ἀνατολην διηκουσαν, ῆ παροικείν εἰρηκαμεν τοὺς Σίνας, καὶ τὴν παρὰ τὴν μεσημβρίαν, ήτις διηκει παρὰ πᾶσαν τὴν Ἰνδικην Θάλασσαν, ήτοι τὴν Πρασώδη καλουμένην, μέρος οὖσαν τῆς Ἰνδικῆς Θαλάσσης · ὤστε συνάπτουσαν ² ἐκατέρας τὰς ἀγνώστους γᾶς, καθάπερ τινὰ γωνίαν ἀποτελείν περὶ τὸν τῶν Σινῶν κόλπον. Ὑπέρκειται δὲ τῶν Σινῶν ή τε τῶν Σηρῶν χώρα, καὶ ἡ μητρόπολις αὐτῶν. Τὰ δὲ ἀνατολικότερα τοὐτων ἄγνωστός ἐστι γῆ, λίμνας ἔχουσα ῦλώδεις ³ · ἐν αῖς κάλαμοι μεγάλοι φύονται, καὶ συνεχεῖς οὕτως, ὧστε ἔχομένων ⁴ αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς διαπεραιώσεις 5:

1 τῆ Îνδικῆ Θαλάσση cod. — 2 Pro συναπτούσας reposui συνάπτουσας ex conjectura Huds. — 5 ελώδεις cod. — 4 εχομένους cod. — 5 διαπερεώσεις cod.

Ichthyophagi usque ad australem terram incognitam. Intelligere enim oportet duas terras incognitas: unam juxta orientem extensam, quam Sinas accolere diximus: et alteram juxta meridiem, quæ porrecta est ad totum mare Indicum, sive Prasode appellatum, quod pars Indici maris; adeo ut conjungens terram utramque efficiat veluti angulum quemdam circiter Sinarum sinum. Sinas autem superjacet Serum regio, et illorum metropolis [Sera]. Quicquid his orientalius, terra est incognita, paludes habens sylvosas: in quibus calami magni nascuntur, atque adeo densi et conferti, ut per illos sibi invicem adhærentes fiant transitus.

ΘΗΡΙΏΔΟΥΣ ΚΌΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Πλέοντι τοίνυν μετά τον Μέγαν κόλπον, καὶ το Νότιον έκρον, ώς πρός την μεσημβρίαν καὶ άριστερὰν έχοντι την π τῶν Σινῶν ¹ γῆν καὶ την ἀνατολην, ἐκδέχεται κόλπος θηριώδης καλούμενος, διήκων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ καλουμένου Σατύρων ² ἄκρου. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Νοτίου ⁵ ἄκρου μέχρι τοῦ τῶν Σατύρων ἀκρωτηρίου τοῦ περίπλου τοῦ θηριώδους κόλπου στάδιοι φΦγ΄ ⁴.

ΤΟΤ ΤΩΝ ΣΙΝΏΝ ΚΟΛΠΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Από δε τοῦ ἄκρου τῶν Σατύρων ἐκδέχεται κόλπος μεγιστος, καλούμενος Σινῶν κόλπος. Παρήκει δε οῦτος μέχρι

1 τήν τε τὴν Σενῶν cod. — 2 Σατύριον cod. — 3 ἀπό τοῦ ἀκρωτηρίου έκρου μέχρι Huds. — 4 στάδιοι. . . φρ΄ Huds.

14. THERIODIS SINUS PERIPLUS.

Naviganti igitur extra sinum Magnum et Notium promontorium, quasi ad meridiem, et ad lævam habenti Sinarum terram et orientem, occurrit sinus Theriodes nuncupatus, pertingens usque ad promontorium quod appellatur Satyrorum. Peripli sinus Theriodis, a Notio promontorio ad Satyrorum promontorium, stadia universa sunt 10,503.

15. SINARUM SINUS PERIPLUS.

Post Satyrorum autem promontorium sequitur sinus maximus, Sinarum sinus appellatus. Hic vero exten-

MARCIANUS HERACLEOTA.

το παιώσισης άγνωστου γης, ή συνάπτει καὶ της έπατοτης παιών του ήπερ ειρήκαμεν παροικείν τους Σινάς.

παι με του έπρωτηρίου τοίνυν των Σατύρων, έπι Κοττικό καλπαι. ττάδιαι 2 στ . Από δέ τοῦ Κοττιάριος ποταιαοῦ έπαξε
ξεται Καττίγαρα 3, δομος ε μέν Σινών υπάρχων, δρωτ ε ε εγνωσιώνης καὶ οίπουμένης γης των πρός τη μεσναθοίς
παώτον του τε τταδίων τοῦ περίπλου τούτου τὸν ἀρόσιος
τα απώτον έντγομάτι 3. έπεὶ καὶ 6 μηδέ άλλως εύμαρες έχότουν τεριπλούν μετά της Σινών δρμον δηλώσαι σαζώς τὸ
πουν τεριπλούν μετά της Σινών δρμον δηλώσαι σαζώς τὸ
πουν τεριπλούν μετά της Σινών δρμον δηλώσαι σαζώς τὸ
πουν του πουντικό και το πρός και μεσημερία παρά τὸν
πουντικό μετά τὸν Σινών το μεσημερία παρά τὸν
πουντικό μετά τὸν Σινών το μεσημερία παρά τὸν
πουντικό πουντικό του περίπ και τοῦς ἀνθρώποις.

The transmitted of the second

niur usque ud instralem terram incognitam, cui conuncit suam terram orientalem incognitam; juxta quam sinus naintare diximus. A Satyrorum igitur promontorio usque ad ostia Cottiaris fluvii, qui exit in Sinarum sinum sudia sunt 1,250. Cottiarin autem fluvium excimi Cattigura, Sinarum statio, terminusque terræ cognitæ et maintabilis ad partes meridionales. Stadiorum vero impusce periphi numerum non facile est perscribere; aquidem et alias neque facile cuivis clare describere mainin duntaxat exploratum periphum, qui ultra Sinarum stationem excurrit; nec locorum quæ ad meridiem unta terram incognitam porrecta sunt, notitiam homiμήτι την παρά την έφαν μετά τους Σίνας άγνωστον γην. Εστιδέ των Σινών το μέν μηκος το μέγιστον στάδια γ¹· το μέ πλάτος το μέγιστον στάδια αζσν'². Εχει δε έθνη ήτοι σατραπείας ε', πόλεις δε καὶ ³ κώμας επισήμους ζ', δρος έπωημον α', ποταμούς επισήμους δ', κόλπους επισήμους τον τε Θηριώδη καὶ τον των Σινών 6' , άκρωτήρια επίσημα 6'. Οι πάντες άπο τοῦ εν τῷ Μεγάλφ κόλπφ των Σινών όρίου τοῦ όντος προς τῆ Ινδική τῆ εκτός Γάγγου ποταμοῦ ἐπὶ Κοττιάριος ποταμοῦ ἐκθολὰς τοῦ περίπλου παντός τῆς των Σινών παραλίας στάδιοι αξχν' 5.

¹ στάδια γ cod. — ² στάδιοι . . . ζον Huds. — ⁵ σατραπίας ε' πόλεις καὶ Huds. Vid. notas. — ⁴ Σινῶν ε' cod. et Huds. — ⁵ στάδιοι . . . 6χν Huds.

nibus aperire; neque regionem [patefacere] quæ orientali post Sinas terræ incognitæ adjacet. Est autem Sinarum longitudo maxima stadiorum 3,000, latitudo vero maxima stadiorum 17,250. Habet autem provincias sive satrapias 5, urbes et vicos insignes 7, montem insignem 1, fluvios insignes 4, sinus insignes 2 (Therioden scilicet et Sinarum sinum), promontoria insignia 2. Totius peripli regionis littoralis Sinarum, ab horum limite in Magno sinu versus Indiam extra Gangem fluvium usque ad ostia Cottiaris fluvii, stadia universa sunt 12,650.

ÄNAKEOAAAÍOEIE TÖN IIPOEIPHMÉNON ÄHÄNTOK AIAETHWÁTON.

Καὶ τὸν μέν δλον περίπλουν καὶ περιγραφήν τῆς παρ θαλασσίου χώρας, τοῦ τῆς Ασίας μέρους τοῦ τε Αραδίου κὶ που, καὶ τῆς Ερυθρᾶς Θελάσσης, καὶ τοῦ Ινδικοῦ πελάγαι τοῦτον έχειν τὸν τρόπον συμβέδηκε ¹. Τὸ δὲ σύμπαν ἐ διάστημα τῶν κόλπων ἀπάντων περιπλεομένων, καὶ έτε τ Περσικοῦ κόλπου ², ἀπὸ τοῦ Αὐαλίτου μυχοῦ έως Κοττώρ ποταμοῦ ἐκδολῶν τοῦ ἐν τῷ κόλπφ Σινῶν τυγχάνωντος, σ δια ⁵ ιξγτίε. Τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς παραλίας τῶν ἀρωσρῶν μερῶν έχει τὸν τρόπον τοῦτον. ἐπὸ τοῦ Αἰλανίτου ι χοῦ δρων (τὴν ἀρχὴν ἐποιησάμεθα τὸν περίπλουν τῆς ἐσ

1 συνδέθηκε — σύνκαν cod. et sic sepius » pro μ ante 6 et π. — 2 Πα ποῦ πολπου, ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ πόλπου, ἀπὸ τοῦ κ.τ.λ. ita cod. — 3 συά Huds. et sic multis locis.

16. ENUMERATIO DISTANTIARUM OMNIUM PRÆDICTARUI

Totum quidem periplum et circumscriptionem n ritimæ regionis, partis Asiæ, et sinus Arabici, et Rul maris, et Indici pelagi, hunc in modum se habere ce tigit. Summa distantiarum sinuum omnium circums vigatorum, insuper et sinus Persici, ab Avalitico reces usque ad ostia Cottiaris fluvii in Sinarum sinu, e stadia 123,395. Particulares vero [distantiæ] partit oræ maritimæ ad sinistram hoc modo se habent. extremitate Ælanitici recessus (inde exordium sump mus peripli sinistrarum Asiæ partium) usque ad ange

Τριστρών μερών 1) μέχρι τών στενών τοῦ Αραβίου πόλπου τώ αραχ 3' 2. Από δὲ τών στενών τοῦ Αραβίου πόλπου τῶν περίπλου τῆν τε Ερυθράς Φαλάσσης καὶ μέρους τοῦ Ινωνῦ πελάγους στάδια 3 φ θλ'. Από δὲ τοῦ στόματος τοῦ Περωνῦ πόλπου μέχρι τοῦ αὐτοῦ πάλιν στόματος, τοῦ περίπλου ταντὸς τοῦ Περσικοῦ πόλπου, μέχρι τῶν δρων 4 τῆς τῶν Καρμάνων παραλίας στάδια ς ψν'. Από δὲ τῶν προειρημένων τῆν Καρμανίας δρων μέχρι Ρίζάνα πόλεως 5 τῆν τῶν Γεδρωσίων 6 παραλίας στάδια γ ων'. Από δὲ τῶν προφρηθέντων Ερων τῆν Γεδρωσίας καὶ ἔτι τοῦ πρώτου καὶ δυσμικωτάτου στόματος τοῦ Ινδοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου Σαγάπα, μέχρι τοῦ πέμπτου 7 στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, δ καλείται Αντιδολή, τῆν παραλίας τῆν ἐντὸν Γάγγου ποταμοῦ Γνδικῆν

¹ peper omis. Huds. — ³ στάδιοι . . . φχ ⋺΄ Huds. — ³ στάδιοι . . . φλ΄ Huds. — ⁴ δρων cod. et Huds. ut paulo post. — ⁵ Ριξαναπόλεως cod. Pίξενα πόλεως Huds. — ⁴ Εδρωσίων cod. — ² τοῦ ἐώου Huds.

tias sinus Arabici, stadia 11,609. Ab angustiis vero sinus Arabici, peripli Rubri maris et partis Indici pelagi, stadia sunt 10,530. Peripli vero totius sinus Persici, ab ostio ejusdem rursus ad idem, usque ad entremitates oræ maritimæ Carmaniæ stadia 5,750. A prædictis Carmaniæ extremitatibus usque ad Rhizana, civitatem Gedrosiorum maritimam, stadia 3,850. A limitibus Gedrosiæ jam memoratis, ac etiam a primo et maxime occidentali ostio Indi fluminis, quod Sagapa dicitur, usque ad quintum ostium Gangis fluvii, quod Antibole vocatur, maritimæ intra Gangem fluvium

στάδια γεχίε. Από δε τοῦ πέμπτου στόματος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ὁ καλεῖται Αντιδολή, μέχρι τῶν ὅρων τῶν πρὸς τοὺς Σίνας, οἴτινες ἐν τῷ μεσωτάτφ τοῦ καλουμένου Μεγάλου κόλπου τυγχάνουσι τῆς ἐκτὸς Γάγγου ποταμοῦ Ινδικῆς, στάδια αξτλ' 1. Από δε τοῦ ἐν τῷ Μεγάλφ κόλπφ τῶν Σινῶν ὁρίου ἐπὶ Κοττιάριος 2 ποταμοῦ ἐκδολὰς τῆς τῶν Σινῶν παραλίας στάδια αξχν'. Οἱ πάντες ἀθροίζονται τοῦ προειρημένου περίπλου παντὸς τῶν ἀριστερῶν τῆς Ασίας μερῶν ἀπὸ τοῦ Αίλανίτου μυχοῦ μέχρι τῶν Σινῶν ἔθνους, καὶ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Κοττιάριος 5 ποταμοῦ στάδιοι με γσίς.

Τέλος τοίνυν ενθάδε τοῦ πρώτου βιθλίου ποιησόμεθα, παντός μεν τοῦ Αραβίου κόλπου, πάσης δε τῆς Ερυθράς Θαλάσσης οὐ μήν άλλα και τοῦ Ινδικοῦ πελάγους * τῶν τε

¹ στάδια... ς τλ' Huds. — ¹ Κοτταρίου cod. et Huds. — ¹ Κετταρίου cod. et Huds. — ⁴ πελόγου cod.

Indiæ, stadia sunt 35,695. Indiæ vero extra Gangem fluvium a quinto ostio Gangis fluvii, quod Antibole dicitur, usque ad limites versus Sinas qui medium contingunt Magni sinus, stadia sunt 15,330. Regionis vero Sinarum maritimæ, a finibus Sinarum in Magno sinu ad Cottiaris fluvii ostia, stadia 12,650. Universa totius prædicti peripli sinistrarum Asiæ partium, ab Ælanitico recessu usque ad Sinarum provinciam et ostia Cottiaris fluvii, adnumerantur stadia 153,295.

Finem igitur hic faciemus primi libri, descripto periplo totius quidem Arabici sinus, et totius Rubri maris, quinetiam et dextrarum Indici pelagi partium, atque δεξών μερών ετι μην και των αριστερών, όσα τή των ανβρώπων επιμελεία και Φιλομαβεία 1 γέγονεν εΦικτά, μέχρι τής αγνώστου γής, και εκατέρας τής ηπείρου 2 τής τε έφας και τής μεσημβρινής τον περίπλουν αναγράψαντες. Αρξόμεθα δε τοῦ κατά τον δυτικόν ώκεανον περίπλου τοῦτο γάρ ἐν ἀρχή τοῦ βιβλίου πράξειν 5 ύπεσχόμεθα.

1 Φιλομαθία cod. et Huds. — 2 τds ππείρους cod. et Huds. — 3 πράξεν cod.

insuper sinistrarum, quoad fieri potuit hominum diligentia et studio, usque ad terram incognitam, itemque utriusque continentis, tam orientalis quam meridionalis. [Nunc] vero exordiemur periplum occidentalis oceani; id quod a principio libri facere polliciti sumus.

[TO AEYTEPON'.]

Τάδε ένεστιν έν τῷ δευτέρῷ Μαρκιανοῦ περέπλο ² κατ' ἀρκτφου τε καὶ ἐσπερίου οἰκεανοῦ.

Προοίμιον.

Îcoplas τῆς καὶ Îσπανίας τῶν παρά ⁵ τὸν δυτικὸν καὶ ἀρκτῷον ωκεανὸν αὐτῆς μερῶν περίπλους ⁶ τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐτως έχει.

Βαιτικής των ἀπὸ τῆς Κάλπης μερών μέχρι των τῆς Λουστανίας δρων 5 περίπλους.

Λουσιτανίας περίπλους.

¹ Omis. cod. et Huds. — ² περίπλφ ἐώτου καὶ cod. περίπλφ, κατὰ ἐώου Huds. — ³ περὶ Huds. — ⁴ περίπλους τὰ κατὰ Huds. — ⁵ όρων cod et Huds.

[LIBER SECUNDUS.]

Hæc insunt secundo Marciani periplo, tam septentrionalis, quam occidentalis oceani.

- 1. Proæmium.
- 2. Periplus Iberiæ, sive Hispaniæ, quatenus adjacet oceano occidentali et septentrionali : quoad partes autem sic se habet.
- 3. Periplus partium Bæticæ a Calpe usque ad terminos Lusitaniæ.
 - 4. Periplus Lusitaniæ.

Τερραχωνησίας περίπλους.

Τίς καλουμένης Κελτογαλατίας περίπλους τα δέ κατά μρος ούτως έχει.

Απιτανίας περίπλους.

Δουγδουνησίας περίπλους 1.4

Bedyings our Γ ephania tij and nai tij natod 2 repinos.

Γερμανίας μεγάλης περίπλους.

Σαρματίας της έν Εύρωπη περίπλους.

Περὶ τῶν Βρεταννικῶν 5 νήσων.

ίνερνίας νήσου Βρεταννικής περίπλους.

Αλδίωνος νήσου Βρεταννικής περίπλους.]

¹ Verba illa ap. Huds. male collocantur post Λουσιτανίας περίπλους. —

¹ oir Γερμανίας τῆς ἀνω καὶ κάτω cod. et Huds. — ³ Πρεττανικῶν sic ubique cod. et Huds.

- 5. Periplus Tarraconensis.
- 6. Periplus regionis quæ vocatur Celtogalatia: quoad partes autem sic se habet.
 - 7. Periplus Aquitaniæ.
 - 8. Periplus Lugdunensis.
- 9. Periplus Belgicæ una cum Germania inferiori et superiori.
 - 10. Periplus Germaniæ magnæ.
 - 11. Periplus Sarmatiæ Europææ.
 - 12. De insulis Britannicis.
 - 13. Periplus Hiberniæ, insulæ Britannicæ.
 - 14. [Periplus Albionis, insulæ Britannicæ.]

60 MARCIANUS HERACLEOTA.

Τών κατά την Λιούην μερών τών παρά τον δυτικόν καὶ μεσημορινόν είκεανον μέχρι της Αίθιοπίας περίπλους. Τά δε κατά μέρος ούτως έχει.

Μαυριτανίας Τιγγιτάνης 1 περίπλους.

Λιδύης της έντος περίπλους.

Περί των άπο Ρώμης πρός τὰς ἐπισήμους τῆς οἰκουμένης πόλεις διαστάσεου.

[IPOOIMION 1.]

Τὸ δεύτερον βιδλίον περιέξει τὸν ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ περίπλουν πάντα, τὸν παρὰ τῷ δυτικῷ τε καὶ ἀρκτψφ ἀκεανῷ μέχρι τῶν βορειοτάτων, καὶ ἔτι γε τῶν μεσημβρινῶν μερῶν, ἔως τῆς ἡγνοημένης • ἐκατέρων τῶν

- ¹ Tryardens cod.—² Προσίμιου omis. cod. et Huds.—³ έτι Γετών Huds. — ⁴ έγνωσμένης cod. et Huds.
- 15. Periplus partium Libyæ, quæ ad oceanum occidentalem, et meridionalem, usque ad Æthiopiam. Quoad partes autem sic se habet.
 - 16. Periplus Mauritaniæ Tingitanæ.
 - 17. Periplus Libyæ interioris.
- 18. De distantiis a Roma ad insignes orbis habitabilis urbes.

1. [PROCEMIUM.]

Liber secundus continebit periplum universum a freto Herculeo, juxta oceanum occidentalem et septentrionalem, ad boream extremum, atque etiam partes

πτίρων γης. Εσται δε ούτως, των μεν δεξιών μερών παρα την ίδηρίαν, ήτις καὶ Ισπανία καλείται, των παρα την ώκεανα κιιμένων αὐτης τόπων, καὶ έτι παρα την Ακυτανίαν καὶ την Λουγδουνησίαν καὶ Βελγικήν, Γερμανίαν τε την μεγάνη μέχρι της έν τη Εὐρώπη Σαρματίας, μεθ' ην η πρός τως άρκτοις άγνωστος έκδέχεται γη. Πρός δε τούτοις καὶ των δύο νησων των έν τη άρκτορο κειμένων ώκεανη, άς κοινώς μέν Βρεταννικάς παλούσι. Λέγεται δε αὐτών η μέν Ιουερνία 2, η δε Αλβίωνος. Των δε άριστερών μερών παρα την Λιβώνν καὶ τον ώκεανον τον δυτικόν καὶ μεσημβρινόν, καὶ των προσεχών τούτοις τόπων μέχρι τοῦ λεγομένου Υποδρόμου Αίθιοπικοῦ, ένθα τον πρός την μεσημβρίαν ἀναχεό-

¹ Πρεττανικάς cod. et Huds. — ² Ιουρνία cod.

meridionales, usque ad utriusque continentis terram incognitam. Erit autem ad hunc modum: [primo] partium quidem dextrarum, juxta Iberiam, quæ et Hispania dicitur, locorum [scilicet] ejus oceano adjacentium: ac etiam juxta Aquitaniam, Lugdunensem, Belgicam, Germaniam magnam, usque ad Sarmatiam Europæam, post quam sequitur terra incognita borealis. Præterea vero et duarum insularum in oceano septentrionali jacentium, quas vulgo quidem Britannicas appellant. Ex iis vero altera dicitur Hibernia, altera Albionis [insula]. Dein vero partium sinistrarum, juxta Libyam et oceanum occidentalem et meridionalem, locorumque hisce adjacentium, usque ad Hypodromum Æthiopicum, ubi oceanum ad meridiem effusum desinere constat, se-

.

μενου οἰκεανὸυ τέλος ἔχειν συνέστηκε, τῆς ἀγνώστου λοιπόυ ἐκδεχομένης γῆς. Τῆς μὲν γὰρ ἐντὸς Ἡρακλείων στηλών ἀπάσης θαλάσσης, ὅσπερ καὶ προειρήκαμεν, ἀκριδῆ τὸυ περίπλουν (ὡς γε οἴομεθα) πεποιήμεθα ἐν ταῖς ἐπιτομαῖς τῶν ἔνδεκα ¹ βιβλίων Αρτεμιδώρου τοῦ Ἐφεσίου γεωγράφου, δυ νομίζομεν τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης ἐπιμελέστατου ² ἐν τοῖς τῆς γεωγραφίας βιβλίοις 5 τὸν περίπλουν πεποιῆσθαι λ. Τῆς δὲ ἔξω θαλάσσης, ἡτις 5 Ωκεανὸς παρὰ τῶν πλείστων καλεῖται, εἰ καὶ μετρίως τινῶν μερῶν ὁ προειρημένος ἐμνημόνευσεν Αρτεμίδωρος, ἀλλ' ὁμως τὸν ἀκριβέστατον ταύτης περίπλουν ἐκ τῆς τοῦ θειστάτου Πτολεμαίου δ γεωγραφίας, καὶ προσέτιγε τοῦ Πρωταγόρου καὶ ἐτέρων παλαιῶν ἀνδρῶν ἐξελόντες, τοῦ μὲν Αραβίου κόλπου καὶ τῆς Ερυθρᾶς θα

1 τών κε' Huds. — 2 έπιμ. περίπλουν έν τοῖε Huds. — 8 βιελίοιε omis. cod. — 4 πεποιεῖσθαι cod. et Huds. — 5 εί τις cod. — 6 Πτολομαίου cod.

quiente deinceps terra incognita. Maris autem totius quidem intra Herculis columnas, ut prius diximus, periplum (nostra opinione) accuratum fecimus, in epitome undecim librorum Artemidori Ephesii geographi, quem in geographiæ libris maris nostri periplum summa cum diligentia conscripsisse existimamus. Maris vero exterioris, quod ab omnibus fere Oceanus dicitur, partium licet quarumdam leviter meminerit præsatus Artemidorus ejus tamen accuratissimum periplum ex Ptolemæi divinissimi geographia, ac insuper ex Protagoræ aliorumque veterum libris [aliquid] excerpentes, continentis quidem ex utraque parte Arabici

λάστις έκατέρουν τών ήπείρου καὶ έτι γε τοῦ Ινδικοῦ πελάγοις ¹ παυτός μέχρι τῆς έψας καὶ τῆς ἀγνώστου γῆς, μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἀκολουθίας ἐν τῷ προτέρω βιθλίω διεξήλ-Ιομο. Νινὶ δὲ τὰ περὶ τὸν ἐσπέριον ώκεανὸν τελεσόμεθα².

Αρχή» ⁵ πρίνυν ποιησόμεθα τοῦ περίπλου τῆς ἔξω ΘαΜοτις ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ. Οὖτος δὲ ὁ πορθμὸς
Μοτις ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ. Οὖτος δὲ ὁ πορθμὸς
Μορίζει τὰς ἐπείρους ἐκατέρας, τήν τε ἱδηρίαν, ἢν ⁴ καὶ
Ισπαίαν προσαγορεύουσι, μέρος τῆς Εὐρώπης ὑπάρχουσαν,
κὶ τὴν καταντικρὸ ταύτης κειμένην Λιδύην. Ἐκπλέοντι γὰρ
τὰν Ἡράκλειον πορθμὸν, καὶ πρὸς τὸν δίκεανὸν μέν ἐπειγομίκρ⁵, ἐν δεξιῷ τῆς ἱσπανίας ⁶ ἐστὶν ἡ Βαιτική τὸ ἔθνος, ἐν
Φροτερῷ δὲ ἐστι τῆς Λιδύης ⁷ αὶ Μαυριτανίαι καλούμεναι.

¹ πελέγου cod. — ² έτελευσύμεθα cod. et Huds. — ⁵ In Αρχήν littera A omissa a rubricatore cod. — ⁴ ήν omis. cod. — ⁵ έπαγομένφ Huds. — ⁴ Ισπούας δέ έστεν cod. — ⁷ Supple έθνη Huds.

sinus et Rubri maris, atque etiam totius Indici pelagi, usque ad orientalem et incognitam terram, eo, quo fieri potuit, ordine, in priori libello persequuti sumus. Nunc vero ad dicendum de oceano occidentali aggrediemur.

Initium igitur faciemus peripli maris exterioris ab Herculeo freto. Hoc autem fretum disterminat utramque continentem: Iberiam, quam Hispaniam etiam nuncupant, Europæ partem, et Libyam e regione jacentem. Exeunti enim e freto Herculeo, et cursum tenenti versus oceanum, a dextra est Hispaniæ provincia, Bætica [dicta;] a sinistra vero Libyæ [provinciæ duæ] Mauri-

64 MARCIANUS HERACLEOTA.

Τὸ δὲ μεταξύ τούτων ἱδηρικόν, μέσον δὲ τῶν εἰρημένων ἐθνῶν κείμενον. Διεκκλεύσαντι δὲ τὸν Ἡράκλειον πορθμόν, καὶ τὸν ναὸν τῆς Ἡρας (οὕτος δὲ ἐν δεξιᾶ κατὰ τὸν ἔκκλουν τοῦ πορθμοῦ κεῖται) ἐκδέχεται μὲν ὁ οἰκεανὸς ἀνακεκταμένος ἐψ' ἐκατέρας τὰς ἡπείρους, τήν τε ἱδηρίαν καὶ τὴν Λι-δύην, καὶ ἔτι γε πρὸς τὰς δυσμὰς εἰς μέγεθος ἀπέραντον καὶ ἄγνωστον ἐκτεινόμενος. Πρώτη δὲ ἡ νῆσος ἐν δεξιᾶ τὰ Γάδειρα κειμένη τυγχάνει, ἔνθα τὰς Ἡρακλείους στήλας εἶναι συνέστηκεν. Οἱ μὲν γὰρ κατὰ Κάλπην τὸ ὁρος, ὁπερ ἐνδοτέρω τῶν Ἡρακλείον στενῶν κεῖται, τὰς στήλας εἶναί Φασιν οἱ δὲ κατὰ Γάδειρα ¹ τὴν νῆσον, ὁσπερ καὶ Αρτεμίδωρος ὁ γεωγράφος. Κωλύει δὲ οὐδὲν ἀπὸ τῆς Κάλπης τοῦ ὁρους,

² oi δὲ τὰ Γάδ. cod. et Huds.

taniæ appellatæ. Mare vero his interjectum est Ibericum, in medio quidem jacens inter prædictas gentes. Fretum autem Herculeum enaviganti et Junonis templum [pertranseunti] (hoc vero freto egredienti a dextra est), occurrit quidem oceanus ad utramque continentem, Iberiam scilicet et Libyam, [longe lateque] diffusus, atque etiam occidentem versus in interminatam ignotamque amplitudinem porrectus. Primum autem insula Gades [naviganti obvia] est a dextra, ubi Herculis columnas esse constat. Nam nonnulli quidem juxta Calpen montem, qui intra angustias Herculeas jacet, columnas positas esse dicunt; alii vero juxta Gades insulam, ut Artemidorus geographus. Nihil autem obstat quin a Calpe monte, quam plerique Herculis co-

ψι οἱ πλεϊστοι στήλην Ηρακλέους εἶναι βούλονται, τὸν περίπλουν τῆς Ἰδηρίας ποιήσασθαι. ἔστι δὲ τῆς μὲν Βαιτικῆς καλουμένης ἐπαρχίας ἡ Κάλπη· τέλος δὲ τοῦ ἔθνους τούτου ταὶ δριον ὁ ἄνας Ἰ ποταμὸς ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἐσπέριον ὑπεανὸν τὰς ἐκδολὰς ποιούμενος, μεθ' δν τὰ ἐχόμενα τῆς ἱσπανίας ² ἔθνη κατὰ τὴν ἔξω Θάλασσαν καὶ τὸν ώκεανὸν κείμενα τυγχάνει. ἔσται τοίνυν ὁ περίπλους τὴν ἀρχὴν ἔχων ἀπὸ τῆς ἐν Ἰδηρία Κάλπης, καὶ τοῦ μέρους τῆς Βαιτικῆς ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῶν ταῦτα τὰ μέρη περιπλευσύντων περὶ τὸν σταδίων ἀριθμὸν διεσφάλησαν 5, καίτοις τὰς αἰτίας ἡμεῖς τῆς τοιαύτης πλάνης ἐν τῷ προτέρῳ βιδλίφ διεξήλβομεν· ὅμως ἔνεκεν 5 ἀκριδείας μείζονος διπλοῦν ὡς ἐπίπαν τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων προσγράψαι

¹ δ dow not. cod. — ² lonarias cod. et sic ubique. — ³ διεσάφησαν cod. et Huds. — ⁴ καί τί γε cod. — ⁵ όμως χ άκρ. sic cod. ένεκεν omis. Huds.

lumnam esse volunt, Iberiæ periplum faciamus. Pertinet autem Calpe ad provinciam, quam Bæticam nominant; finis vero hujus populi et terminus est Anas fluvius, in oceanum occidentalem influens: post quem reliquæ Hispaniæ gentes ad mare exterius et oceanum porrectæ jacent. Periplus igitur initium habebit a Calpe in Iberia, et a parte Bæticæ provinciæ. Quoniam vero multi partes hasce circumnavigantes in stadiorum numero fuerint decepti, quanquam et nos erroris hujusmodi causas in priori libello recensuimus, ob accuratiorem tamen notitiam, duplicem, fere per omnia, stadiorum numerum adscribere optimum duximus,

προειλόμεθα, τό τε μή πλείον καὶ τὸ μή έλαττον κατά γραμμήν ὑποτείνουσαν προστιθέντες · ώστε τὸ μεταξή τῶν ἀρεθμῶν ἐκατέρων ώσπερ ὅρον τινὰ τῆς ἀληθείας κεϊσθαι τοῖς τὴν ἀκριβείαν ἐπιζητοῦσι. Τοῦτο γὰρ σαφῶς καὶ Πρωτεγόρας ἐν τῆ γεωγραφία ποιήσας δοκεῖ τὴν περὶ τοὺς σερδίους πλάνην ἐκπεφευγέναι.

ΙΒΗΡΊΑΣ ΤΑΣ ΚΑΙ ΙΣΠΑΝΊΑΣ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ ΑΤΤΑΣ ΜΕΡΩΝ.

Ιδηρία ¹, ήτις και Ισπανία καλείται, άρχεται μέν όπο τών Πυρηναίων όρων, διήκει δὲ ἐπὶ πλείστον ἐψ' ἐκατέρου τών Θαλασσών περιεχομένη, τοῦ τε ωκεανοῦ τοῦ ἀρκτήσου καὶ δυτικοῦ καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Θαλάσσης. Η δὲ Πυρήσο ²

¹ Ĥ lenpla cod. — ¹ Пиріт cod.

non plas et non minus juxta lineam subtendentem adjicientes: adeo ut qui inter utrumque numerum medius quasi pro regula veritatis sit accurate rem explorantibus. Hoc ipsum enim sapienter Protagoras in geographia observans, omnem circa stadia errorem evitasse videtur.

2. PARTIUM IBERLE, QUE ET HISPANIA NOMINATUR, OCEANO ADJACENTIUM PERIPLUS.

Iberia, quæ et Hispania dicitur, incipit quidem a montibus Pyrenæis, latissime autem [sese] extendit, ab utroque mari circumdata, tam oceano septentrionali et occidentali, quam mari nostro. Pyrene autem mons

τό όρες ἀπό τῆς καθ' ἡμᾶς ἀρξαμένη Θαλάσσης διατείνει 1
μέχρι τοῦ ἀρκτφου εἰκιανοῦ. Καὶ τὸ μὲν ἐν πέρας τοῦ ὁρους
κἰς τὴν ἡμετέραν ἔκκειται Θαλασσαν, τὸ δὲ ἔτερον πέρας
κὐτοῦ πρὸς τὰς ἄρκτους καὶ τὸν ἀρκτῷον 2 ωἰκεανὸν προΚέδληται. Διαζεύγνυσι δὲ καὶ διαιρεῖ τὴν ἱδηρίαν πρὸς τὴν
ἐχομένην Κελτογαλατίαν, ὡς δοκεῖν εἶναι τὴν ἱδηρίαν μεγίστην χερρόνησον 5 κατὰ τὸν αὐχένα τῆς Πυρήνης προσεχομένην ^Δ. Κυρτοῦται δὲ πως τὸ 5 ὁρος ὡς ἐπὶ τὴν ἱσπανίαν.
Πρότερον μὲν οὖν ⁶ ἡ ἱδηρία διήρητο ὑπὸ Ρωμαίων ⁷ εἰς ἐπαρχίας δύο, νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς, εἰς ἱσπανίαν Βαιτικὴν, καὶ εἰς
ἱσπανίαν Λουσιτανίαν, καὶ ἱσπανίαν Ταρρακωνησίαν. Τῆς
μὲν Βαετικῆς τὸ πλεῖστον πρὸ τῆς καθ' ἡμᾶς κεῖται Θαλάσ-

1 distration cod. — 2 mai deputition Huds. — 5 χερσόνησον cod. — 4 προσσχόμενον cod. et Huds. — 5 Κυρτούται δέ περί τὸ Huds. Κυρτούται δε τὸ
όρος cod. Hervel. — 6 οδυ omis. Huds. — 7 ύπὸ Ρομαίας δυ έπ. Huds.

e nostro mari exsurgens porrigitur usque ad oceanum septentrionalem. Atque una quidem jugi extremitas in mare nostrum prominet, altera vero ejus extremitas ad septentriones et oceanum septentrionalem projicitur. Disjungit autem et dividit Iberiam a finitima Celtogalatia; adeo ut Iberia videatur esse maxima peninsula justa Pyrenes cervicem adhærens; incurvatur tamen jugum quodammodo Hispaniam versus. Prius equidem Iberia divisa erat a Romanis in provincias duas, nunc vero in tres, in Hispaniam Bæticam, in Hispaniam Lusitanicam, in Hispaniam Tarraconensem. Bæticæ quidem pars maxima prætenditur nostro mari Hercu-

σης τῶν Ἡρακλείων ἐντὸς στηλῶν, μέρος δέ τι παρὰ τὸν δυτικὸν οἰκεανόν. Τῶν δὲ λειπομένων ἐθνῶν δύο, ἡ μέν Λουστανία πᾶσα κατὰ τὸν δυτικὸν οἰκεανὸν τυγχάνει κειμένη, ἡ δὲ Ταβρακωνησία μέρει μὲν πλείστο τῷ ἀρκτούρ οἰκεανῷ πρόσκειται, μέρει δέ τινι καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς Θαλάσση · ἐψ ἐκατέρας τ' ἐκ ¹ τῆς μεσημβρίας διήκουσα τὰς Θαλάσσας μέχρι τῶν Πυρηναίων ² ὁρῶν. Γράψομεν τοίνυν τὸν περίπλουν τῶν παρὰ τὸν οἰκεανὸν τῆς ἱδηρίας μερῶν · τεῦτο γὰρ ποιήσειν ὑπεσχόμεθα.

ΒΑΙΤΙΚΉΣ * ΠΕΡΊΠΑΟΥΣ ΤΩΝ ΑΠΌ ΤΗΣ ΚΑΛΗΗΣ ΜΕΡΩΝ ΜΈΧΡΙ ΤΩΝ ΤΗΣ ΛΟΥΣΙΤΑΝΊΑΣ ΌΡΩΝ.

Βαιτική Ισπανία περιορίζεται άπο μέν άρκτων και δυσ-

1 τέσα cod. τ' έσα Huds. — 1 Πυριναίων cod. — 5 in Basturës litteram B omisit rubricator.

leas intra columnas, pars vero quædam occidentali oceano. Ex duabus vero reliquis provinciis, Lusitania quidem tota juxta oceanum occidentalem jacet; Tarraconensis autem maxima quidem ex parte adjacet septentrionali oceano, parte vero aliqua nostro mari, a meridie pertingens ad utraque maria usque Pyrenæos montes. Periplum igitur scribemus partium Iberiæ juxta oceanum; hoc enim nos facturos esse poliiciti sumus.

5. PERIPLUS PARTIUM BÆTICÆ A CALPE USQUE AD TERMINOS LUSITANIÆ.

Paries terminatur a septentrione quidem et

μών Λουσιτανία καὶ μέρει τῆς Ταρρακωνησίας ἐπαρχίας ·
ἀπὸ δὲ ἀνατολών τῷ καλουμένο Βαλεαρικῷ ¹ πελάγει, τοῦτο
ἐἐ συνῆπται τῷ ἱδηρικῷ Φαλάσση · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, κατὰ
μέν τὴν ἐκτὸς Φάλασσαν ², καὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν, τῷ
ἀντικῷ ἀκεανῷ · κατὰ δὲ τὴν ἐντὸς Φάλασσαν τῷ ἱδηρικῷ
πελάγει. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραΦὴ τοιαύτη, ὁ δὲ κατὰ μέρος
περίπλους τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὅρους
καὶ στήλης, ἤτις ἐστὶν ἐν ἀρχῷ τῆς ἐντὸς Φαλάσσης, ἐκπλέοντι ἐπὶ τὸν πορθμὸν καὶ τὸν ώκεανὸν, δεξιὰν τὴν ἤπειρον ἱδηρίας ἔχοντι εἰς Καρτηίαν στάδια ν΄. Ενταῦθα παροικεῖ τὸ ἔθνος Βαστουλών ³ τῶν καλουμένων Ποινῶν. ἀπὸ δὲ
Καρτηίας εἰς Βαρβησολα * στάδια ρ΄. ἀπὸ δὲ Βαρβησόλων ³

¹ Βαλειρικῷ cod. — ² Hic lacuna insignis in editione, scilicet ab ἐκτὸς
θθασσαν usque ad ἱδηρικῷ πελάγει. — ³ Βλαστουρῶν cod. et Huds. —
¹ Βαρδισολων cod. — ³ Βαρδισολῶν cod.

occidente Lusitania et parte Tarraconensis provinciæ: ab oriente vero pelago Balearico appellato; quod conjungitur Iberico mari: a meridie vero, juxta mare quidem exterius et Herculeum fretum, occidentali oceano; juxta autem mare interius Iberico pelago. Ac universa quidem circumscriptio hujusmodi est: periplus vero particularis ad hunc modum se habet. A Calpe monte et columna, quæ in principio maris interioris est, enaviganti in fretum oceanumque et a dextra habenti Iberiæ continentem, ad Carteiam stadia sunt 50. Hic accolit gens Bastulorum, qui dicuntur Pæni. A Carteia ad Barbesola stadia 100. A Barbesolis autem

εἰς Τρανσδοϋκτα ¹ στάδια οὐ πλεῖον σ', οὐχ ἤττον κανὰ γραμμην ὑποτείνουσαν σταδίων ² ρμε'. Απὸ δὰ Τρανσδουκτῶν εἰς Μελλαρίαν 5 στάδια οὐ πλεῖον ριε', οὐχ ἤττον σταδίων ρκγ'. Απὸ δὰ Μελλαρίας α εἰς Βελῶνα πόλιν στάδια οἱ πλεῖον ρμ', οὐχ ἤττον σταδίων 5 ρ'. Εντεῦθεν άρχεται τῶν Τουρδούλων ἔθνος. Απὸ δὰ Βελῶνος πόλεως εἰς Βελῶνος α ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια οὐ πλεῖον οε', οὐχ ἤττον σταδίων ν'. Απὸ δὰ Βελῶνος ποταμοῦ ἐκδολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον, ἀψ' οῦ ὁ πορθμὸς, ἐν ῷ ναὸς ¹ Ἡρας, στάδια σ', στάδια ρν'. Εντεῦθεν οἱ στάδιοι μόνοι παρακείσονται, καὶ ὁ μὰν πρότερος δ ἀριθμὸς τὸ πλεῖστον δηλώσει, ὁ δὰ ἐπόμενος τὸ ἦττον, ώστε μη καθ' ἔκαστον προγράψειν τὸ πλεῖον καὶ Ελαττον.

¹ Τραλιδούκτα cod. — ² στάδια Huds. — ³ Τραλισδουκτών εἰς Μενλάρια cod. Μενλαρίαν Huds. et mox Μενλαρίας. — ⁴ Μενραλίας cod. — ⁵ στάδια Huds. ut infra. — ⁴ Βελωνος Huds. — ² ἀκρωτήριον, ἐν ῷ ὁ πορθμός καὶ ὁ ναὸς cod. et Huds. — ³ πρώτερος cod.

ad Transducta non plus stadiis 200, non minus juxta lineam subtendentem stadiis 145. A Transductis vero ad Mellariam non plus stadiis 115, non minus stadiis 123. A Mellaria autem ad Belonem civitatem non plus stadiis 140, non minus stadiis 100. Hinc Turdulorum gens incipit. A Belone vero civitate ad Belonis fluvii ostia non plus stadiis 75, non minus stadiis 50. A Belonis autem fluvii ostiis ad promontorium, a quo fretum, in quo Junonis templum, stadia 200, stadia 150. Dehinc stadia sola adjicientur, et prior quidem numerus maximum indicabit, posterior vero minimum: adeo ut singulis plus et minus non [amplius] præponamus. A

Από δε τοῦ ἀπρωτηρίου 1, ἀΦ' σο ὁ πορθμός, ἐν ῷ ναὸς τῆς Βρας, πλέοντι τὸν ἀπεανὸν ώς πρὸς τὰς ἄρκτους, καὶ ὁμοίως ἐκρὰν μὲν τὴν ἤπειρον ἔχοντι, ἀριστερὰν δὲ τὸν δυτικὸν ἀκεακὸν, ἐκδέχεται Μενεσθέως 2 λιμήν. Εἰσὶ δ' ἐπ' αὐτὸν στάδια επί, στάδια ρξ΄. Κατὰ τούτους τοὺς τόπους κεῖται νῆσος ἐν τῆ ἐκτὸς Θαλάσση τὰ Γάδειρα, ἐν ἢ καὶ πόλις ὁμώνυμος Γάδειρα. Εστι δὲ ἐπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου, ἔνθα ὁ πορθμὸς, ἐπὶ τὰ Γάδειρα τὰν νῆσος στάδια σο΄, στάδια σμ΄. Απὸ δὲ Μενεσθέως ⁵ λιμένος εἰς τὴν κατὰ Ασταν ⁶ ἀνάχυσιν στάδια σι΄. Εντεῦθεν ἄρχονται ταροικεῖν Τουρδετανοί ⁵. Απὸ δὲ τῆς κατὰ Ασταν ⁶ ἀναχύσεως ἐπὶ τὸ τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἀνατολικώτερον στόμα στάδια ⁷ ττί, στάδια σπε΄. Απὸ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ

¹ Ut supra p. 70, lin. 8. — ² μέν εὐθών cod. et Huds. — ⁵ νεμεθέων Huds. — ⁶ Αστανανάχυσιν cod. Αστανα Huds. — ⁶ Τουρδητανοί cod. — ⁶ Αστανα cod. et Huds. — ⁷ στάδια τσε Huds.

promontorio autem, a quo fretum, in quo Junonis templum, oceanum naviganti veluti ad septentrionem, et similiter a dextra habenti continentem, a sinistra vero occiduum oceanum, occurrit Menesthei portus; ad eum vero sunt stadia 225, stadia 160. His locis adjucet insula Gadira [sive Gades] in exteriori mari, in qua et civitas cognominis Gadira. A promontorio autem, ubi fretum, ad Gadira insulam stadia sunt 270, stadia 240. A Menesthei vero portu ad æstuarium juxta Astan stadia 210. Hinc accolere incipiunt Turditani. Ab æstuario autem juxta Astan usque ad Bætis fluvii ostium orientalius stadia 385, stadia 285. Ab ostiis

έπλ τας πηγάς του αύτου ποταμού στάδια γτν', στάδια βυ'. Από τοῦ ἀνατολικωτέρου στόματος τοῦ Βαίτιος ποταμοῦ ἐπὶ Ονοβαναιστουρίαν 1 στάδια υκ', στάδια τ'. Από δε Ονοβαναιστουρίας 2 έπ 1 τὰς τοῦ $\tilde{\mathbf{A}}$ να ποταμοῦ έκδολὰς στάδια σ ί $^{\circ}$. στάδια ρν'. Από δε των εκδολών του Ανα ποταμού επί τάς πηγάς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδια 5 βρμε', στάδια αΦ'. Èταύθα πέρας έχει της Βαιτικής Ισπανίας το μέρος το παρήκον παρ' έκατέρας τας θαλάσσας, τας περί τον Ηράκλειον πορθμόν τυγχανούσας, την τε καθ' ήμας και την Εξω, τουτέστι * του Ωκεανόυ. Εστι δε της Βαιτικής πάσης το μήπος άρχόμενον μεν άπο των έκθολών του Ανα ποταμού, περαιούμενον δε έως των πηγών του αύτου Ανα ποταμού, ώς είναι του μήχους κατά την μείζονα 5 γραμμήν στάδια γ49'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Βαιτικῆς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν πηγῶν 1 Ovoban Actouplan Huds. — 2 Ovobas Actouplas Huds. — 3 otalies δρμυ Huds. — * τοῦτ έστι cod. et Huds. — * μείζωνα cod.

vero Bætis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 3,350, stadia 2,400. Ab ostio magis orientali Bætis fluvii ad Onobam Æstuariam stadia 420, stadia 300. Ab Onoba Æstuaria autem ad Anæ fluvii ostia stadia 210, stadia 150. Ab ostiis Anæ fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 2,145, stadia 1,550. Hic finem habet Hispaniæ Bæticæ pars contingens utraque maria quæ circa fretum Herculeum, tam mare nostrum, quam mare exterius, hoc est Oceanum. Totius autem Bæticæ longitudo incipit quidem ab ostiis Anæ fluvii, terminatur vero ad fontes ejusdem Anæ fluvii; adeo ut longitudinis sit secundum lineam majorem stadia 3,709. Bæticæ vero latitudo

τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ, καταλήγει δὲ πρὸς μεσημβρίαν, ὡς ἐπὶ τὸν προειρήμενον ναὸν τῆς Ἡρας, ἤτοι Βελῶνα τὴν πόλιν, ἐ Πόρτον μάγνον, ὡς εἶναι τοῦ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν στάδια αρνη'. ἔστι δὲ τῆς Βαιτικῆς ὁ περιορισμὸς τῆς μεσογείας στάδια ς ψ ૭΄, στάδια ερ μ'. ἔχει δὲ ἔθνη ε', πόλεις ἐπισήμους πε', ὅρη ἐπίσημα ¹ γ΄, ποταμοὺς ἐπισήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ² 6΄, λιμένα ἐπίσημον ³ α'. Οὶ πάντες τοῦ περίπλου τῆς μὲν Βαιτικῆς πάσης ἐψροίζονται στάδιοι ὁ οὐ πλεῖον ὅτμε'. Τοῦ δὲ μέρους τῆς Βαιτικῆς, οῦ καὶ τὸν περίπλουν πεποιήμεθα, ἀπὸ Κάλπης τοῦ ὁρους καὶ στήλης, μέχρι τῶν τοῦ ἦνα ποταμοῦ ἐκδολῶν τῆς παρὰ τὸν οἰκεανὸν αὐτῆς παραλίας στάδια οὐ πλεῖον ὅτπ΄, οὐχ ἦττον σταδίων ⁵ ασμε'.

1 Omis. numerum Huds. — 2 ἀκρ. ἐπίσημα α' Huds. — 3 ἐπίσημα Huds. — 4 στάδια Huds. — 5 στάδια Huds.

incipit quidem a fontibus ejusdem fluvii, atque desinit ad meridiem, quasi circa Junonis templum prædictum, aut Belonem civitatem aut [denique] Portum magnum; adeo ut latitudinis spatium secundum lineam majorem sit stadiorum 1,158. Est autem Bæticæ mediterraneæ circumscriptio stadiorum 6,709, stadiorum 5,140. Gentes vero habet 5, urbes insignes 85, montes insignes 3, fluvios insignes 5, promontoria insignia 2, portum insignem 1. Summa stadiorum peripli totius Bæticæ non excedit 4,345. Partis autem Bæticæ littoralis ad oceanum, cujus et periplum fecimus, a Calpe monte et columna usque ad ostia Anæ fluvii, stadia non plura 2,380, non pauciora 1,245.

ΛΟΥΣΙΤΑΝΊΑΣ ΠΕΡΊΠΑΟΥΣ.

Η Λουσιτανία του Ισπανιούν περιορίζεται ἀπὸ μέν ἀρμτων τῆ Ταρρακωνησία Ισπανία παρά το δυτικόν μέρος τος
Δωρίου ¹ ποταμοῦ, ἀπὸ δὲ τῶν ἀνατολών τῆ αὐτῆ Ταρρακωνησία, ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ δυτικῷ ώκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσημερίας
τῷ προειρημένη Βαιτικῷ, ἐπὶ ² τῷ καθ' ἡμᾶς Φαλάσση. Καὶ
ἡ μέν ὅλη περιγραφή τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον τὰ δὲ κατὰ
μέρος οὕτως ἔχει. Απὸ τῶν ἐκθολῶν τοῦ προειρημένου Ανα
ποταμοῦ ἐπὶ Βάλσα ⁵ στάδια τπ΄, καὶ ταῦτα ἐπὶ τὰ μέρη ⁴
Τουρδιτανοὶ ⁵ παροικοῦσιν. Απὸ δὲ Βάλσων εἰς Οσσόνοδα ⁶
στάδια τμ΄, στάδια τ΄. Απὸ δὲ Θσσόνοδα ⁷ ἐπὶ τὸ Ιερὸν

¹ Δορίου cod. et Huds. — ² καὶ pro ἐπὶ cod. et Huds. Vid. notas. — ³ Κάλσα et mox ἰδάλσων cod. et Huds. — ⁴ ἐπὶ τῷ μέρει Huds. — ⁵ τοῦ ρητανοὶ cod. Τουρόητανοὶ Huds. — ° εἰς Σόνοδα cod. Οσόνοδα Huds. — ² ἀπὸ δὲ σσόνοδα (sic) cod. Οσόνοδα Huds.

4. LUSITANLE PERIPLUS.

Hispania Lusitanica terminatur a septentrione quidem Tarraconensi Hispania juxta occidentalem partem Dorii fluvii : ab oriente vero eadem Tarraconensi : ab occidente vero occiduo oceano : a meridie Betica prædicta, ad nostrum mare. Ac tota quidem circumscriptio ad hunc modum se habet : quoad partes autem est illa. Ab ostiis prædicti Anæ fluvii ad Balsa stadia 280, atque hæc [loca] ex parte accolunt Turditani. A Balsis vero ad Ossonoba stadia 340, stadia 300. Ab Ossonoba vero ad Sacrum promontorium stadia

αρετήριου είε τὸυ οἰπεανὸυ ἔπειται, καὶ ἔστι τῶν σφόδρα ἐπισημοτώτων 1. Απὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ ἀπρωτηρίου εἰε Καλίσεδος 2 ποταμοῦ ἐπδολὰς σταθια 3 ατυ', στάδια τυ'. Απὸ δὲ Καλίποδος ποταμοῦ ἐπδολῶν εἰε Σάλακρα στάδια σλ', στάδια σί. Απὸ δὲ Σαλάκρων εἰε Καστιδρίξ στάδια ρε' 4, στάδια ζ'. Απὸ δὲ Καστοδρίξ εἰε Βαρδάριου ἀπρου στάδια ρε', στάδια τυ', ετάδια συ'. Απὸ δὲ Βαρδαρίου ἀπρου εἰε Ολισίπωνα 6 στάδια τπ', ετάδια συ'. Απὸ δὲ Ολισίπωνος ἐπὶ τὰς τοῦ Τάγου ποταμοῦ ἐπδολὰς στάδια ρυε'. Εἰσὶ δὲ ἐπὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ. Απὸ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Τέγου ποταμοῦ ἐπὸ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Τέγου ποταμοῦ ἐπὸ Σελήνης ἐκρον, εἰσὶ στάδια ρυ', στάδια ρκ'. Ενταῦθα παράκειται

1 επισημοτάτων άπό. δε Huds. — * Καλο΄ποδος cod. et Huds. ut paulo post. — * στάδιος Huds. — * στάδιος ρο΄ Huds. — * στάδιος Huds. et sic sepius. — * Ολισσίπωνα cod. et mox Ολισσίπωνος.

360, stadia 260. Hoc promontorium valde prominet in oceanum; et eorum [in numero] est, quæ [præ cæteris] facile insignissima sunt. A Sacro autem promontorio ad Calipodis fluvii ostia stadia 1,350, stadia 350. Ab ostiis fluvii Calipodis ad Salacra stadia 230, stadia 210. A Salacris vero ad Castobrix stadia 105, stadia 90. A Castobrix autem ad Barbarium promontorium stadia 190, stadia 160. A Barbario promontorio ad Olisiponem stadia 380, stadia 250. Ab Olisipone vero ad ostia Tagi fluvii stadia 155. Sunt vero ad fontes ejusdem fluvii Ab ostiis vero Tagi fluvii ad Lunæ montis promontorium stadia 150, stadia 120.

MARCIANUS HERACLEOTA.

76

[νῆσος 1] Λάνοδρις 2 καλουμένη εἰσὶ δὲ ἐπ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τῷς Σελήνης ἀκρωτηρίου στάδια χο', στάδια τμ' 5. Απὸ δὲ τοῦ Ιεροῦ ἀκρωτηρίου εἰσὶν ἐπ' εὐτὴν στάδια ᾳΦι', στάδια ᾳρλ'. Απὸ δὲ Σελήνης ὅρους ἐπὶ Μόνδα ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια ρν', στάδια ρκ'. Απὸ δὲ Μόνδα ποταμοῦ εἰς Οὐακούα * ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια τπ', στάδια σος'. Απὸ δὲ Οὐακούα ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια τπ', στάδια σος'. Απὸ δὲ Οὐακούα ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια τπ' στάδια σος'. Απὸ δὲ Οὐακούα ποταμοῦ ἐκδολὰν τοῦ Δωρίου δαταμοῦ σταδία ᾳτο'. Εστι 6 δὲ τῷς ἐκδολῶν τοῦ Δωρίου ποταμοῦ σταδία ᾳτο'. Εστι 6 δὲ τῷς Αουσιτανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς δυτικῆς 7 πλευρᾶς καὶ τοῦ ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, περαιούμενον δὲ πρὸς τὰς πηγὰς τοῦ Δωρίου ποταμοῦ, ὡς εἶναι διὰ τῆς μεγίστης

¹ Reposui νησος vocabulum quod deest in cod. et in Huds.— ² Λάνου κρες Huds. — ³ στάδια τμ', στάδια χο' cod. et Huds. — ⁴ Οδάκου cod. ut paulo post. — ⁵ Δορίου cod. et Huds. ut paulo post. — ⁶ τῆς δὲ Λουστ. (omisso έστι) Huds. — ⁷ ἀπὸ δυτικῆς Huds.

Hic adjacet [insula] Lanobris appellata: ad eam vero sunt a Lunæ promontorio stadia 670, stadia 340. A Sacro autem promontorio ad eam sunt stadia 1,510, stadia 1,130. A Lunæ vero monte ad Mondæ fluvii ostia stadia 150, stadia 120. A Monda autem fluvio ad Vacuæ fluvii ostia stadia 380, stadia 275. Post Vacuam vero fluvium sequuntur Dorii fluvii ostia: juxta quæ Hispaniam Lusitanicam fines habere constat. Ab ostiis vero Dorii fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 1,370. Lusitaniæ autem longitudo incipit quidem ab occidentali latere et Sacro promontorio, terminatur vero ad fontes Dorii fluvii, adeo ut per maximam lineam lon-

γραμμής τοῦ μήκους 1 σταδία γτλε. Τὸ δὲ πλάτος τής Λουσπαίας άρχεται μέν ἀπὸ Θαλάσσης κατὰ τὴν ἀρκτφαν κλυράν, κατὰ τὰς ἐκδολὰς τοῦ Οὐακούα ποταμοῦ, καταλήγει δὲ δὲς πρὸς μεσημβρίαν εἰς Βάλσα ² τὴν πόλιν, ὡς εἰναι καὶ τοῦ πλάτους κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν στάδια φίζγ. Εστι δὲ ὁ τῆς Λουσιτανίας ὁ τῆς μεσογείας περιορισμὸς σύμκας στάδια δε΄, στάδια ξ. Εχει δὲ ἔθνη δ΄ 5, πόλεις ἐπισήμους νς΄, ὁρη ἐπίσημα ε΄, ποταμούς ἐπισήμους ς΄, ἀκρωτήρια ἐπίσημα 6΄. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκδολῶν τοῦ και ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκδολῶν τοῦ Δωρίου ποταμοῦ τοῦ περίπλου τῆς παραλίας Λουσιτανίας τῆς πρὸς τῷ ώκεανῷ στάδιοι * οὐ πλεῖον ὁρμ΄, οὐχ ἔττον σταδίων 5 γσξε΄.

¹ páxous Huds. — ³ Ιδαλσα cod. Ιδέλσα Huds. — ³ έθνη α΄ Huds. — ¹ στάδια Huds. — ° στάδια Huds.

giudinis sit stadiorum 3,335. Latitudo autem Lusitaniae incipit quidem a mari ad latus septentrionale; juxta ostia Vacuae fluvii, atqui desinit quasi meridiem versus ad Balsa civitatem, adeo ut secundum lineam majorem latitudinis sit stadiorum 1,793. Est autem universus Lusitaniae mediterraneae ambitus stadiorum 4,400, stadiorum 4,000. Gentes vero habet 4, urbes insignes 56, montes insignes 5, fluvios insignes 6, promontoria insignia 2. Peripli Lusitaniae littoralis ad oceanum, ab ostiis Anae fluvii usque ad ostia Dorii fluvii, stadia cuncta non plura 4,140, non pauciora stadiis 3,265.

ΤΑΡΡΑΚΩΝΗΣΙΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Η Ταρρακωνησία των Ισπανιών περιορίζεται ἀπὸ μὸν άρκτων τῷ Κανταθρίω οἰκεανῷ εστι δε οὖτος τῶν ἀρκτώων μερῶν · ἀπὸ δε ἀνατολῶν Θερινῶν τῷ Πυρήνη πάση, ἀπὸ τοῦ Οἰάσσω ¹ τῆς Πυρήνης ἐκρωτηρίου μέχρι τοῦ ἐτέρον ἀκρωτηρίου αὐτῆς τοῦ κειμένου κατὰ τὴν ἡμετέραν Θάλασσαν, ἐψ' οῦ ἴδρυται τὸ ἱερὸν τῆς Αφροδίτης · ἀπὸ δε μεσημβρίας τῷ τε προειρημένη Λουσιτανία, καὶ τῷ καθ' ἡμῶς Θαλάσση · ἀπὸ δε δύσεως τῷ δυτικῷ οἰκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν δλα περιγραψὴ τοῦτον ἔχει τὸν τοόπον. Εστι δε τῆς Ταρρακωνησίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῆς δυτικῆς πλευρῶς ἀπὸ τοῦ Κώρυ ² ἀκρωτηρίου, περαιούμενον δε κατὰ τὸ ἀκρωτήριον

¹ Ildoow cod. et Huds. — ² Koplov cod. et Huds.

5. TARRACONENSIS PERIPLUS.

Hispania Tarraconensis terminatur a septentrione quidem oceano Cantabrico; est autem hic partium septentrionalium: ab æstivi solis ortu tota Pyrene, ab OEasso Pyrenes promontorio usque ad alterum ejus promontorium, nostrum mare attingens, in que positum est Veneris templum: a meridie vero Lusitania prædicta et nostro mari: ab occasu occidentali oceane. Ac universa quidem circumscriptio ad hunc modum se habet. Tarraconensis autem longitudo incipit quidem ab occidentali latere a Cory promontorio, terminatur vero ad promontorium Pyrenes, exstans mari

τής Πυρήνης τὸ ἐν τῆ καθ' ἡμᾶς θαλάσση, ἔνθα τὸ ἰερὸν τῆς Αφροδίτης, ὡς εἶναι τῆς ἐπαρχίας τὸ μῆκος κατὰ τῆν τὰ μέσου τομήν στάδια ζολ', τὸ δὲ πλάτος τῆς Ταρρακωνησίες.... καὶ τῆς Βαιτικῆς.... ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους τὸ διάστημα κατὰ τὴν μείζονα γραμμὴν στάδια ζον'. Εστι δὲ δ¹ κατὰ γῆν αὐτῆς περιορισμὸς στάδια ξΦ', στάδια ² γτ'. Εχει δὲ ἔθνη νε', πόλεις ἐπισήμους σογ', ὅρη ἐπίσημα ε', ποταμούς ἐπισήμους κγ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα η', λιμένας ἐπισήμους δύο. Καὶ ὁ μὲν τῆς Ταρρακωνησίας περίπλους τῶν τρὸς τῷ εἰκεανῷ κειμένων αὐτῆς μερῶν κατὰ τὴν δυτικὴν καὶ ἐρπερίαν πλευρὰν εἴρηται. Τὸ δὲ λειπόμενον αὐτῆς μέρος τορὰ τὸ Βαλεαρικὸν πελαγος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ Πυρναίου ὅρους, καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου αὐτοῦ, ἐΦ' οῦ τὸ ΑΦρο-

¹ kors δὲ i cod. — ² στάδια χτ' Huds. — ³ Βαλιαρικόν cod.

nostro, ubi Veneris templum; adeo ut provinciæ longitudo, juxta lineam per medium ductam sit stadiorum 7,230; latitudo vero Tarraconensis..... et Bæticæ..... ita ut latitudinis spatium secundum majorem lineam sit stadiorum 4,250. Est autem ambitus ejus juxta terram [qua alias contingit provincias] stadia 4,500, stadia 3,300. Gentes autem habet 55, urbes insignes 273, montes insignes 5, fluvios insignes 23, promontoria insignia 8, portus insignes 2. Ac de periplo quidem partium Tarraconensis [provinciæ] oceano adjacentium juxta occidentale et septentrionale latus [jam] dictum est. Reliqua autem ejus pars, spectans mare Balearicum, incipit quidem a Pyreneo monte,

δίτης [ίερον] έγκεϊσθαι 1 προειρήκαμεν, καταλήγον δε είς Ούρκην, μεθ' ήν έκδέχεται ή Βαιτική 2 έπαρχία, ήστινος τὰ μέρη τὰ πρὸς τῷ Ἡρακλείῳ πορθμῷ καὶ τῷ δυτικῷ ώκεανῷ ἐν ἀρχῷ διεξήλθομεν. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν τοῦ Δωρίου ποταμοῦ ἐκδολῶν ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Πυρήνης τὸ Οἰάσσω λεγόμενον τοῦ περίπλου τῆς παρὰ τὸν ώκεανὸν παραλίας τῆς Ταρρακωνησίας εἰσὶ στάδιοι οὐ πλεϊον ατκζ', οὐκ ἔλαιτον σταδίων της ηιά. Οἱ δὲ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ όρους [ἐπὶ] τῷ Ἡρακλείῳ πορθμῷ κειμένου μέχρι τοῦ Οἰάσσω ἀκρωτηρίου τῆς Πυρήνης τοῦ περίπλου καιμένου καιμένου αταδίοι αςμε' 6, οὐκ ἔλαιτον σταδίων αγοπό' 7. Ο μέν οὖν τῆς Ιδηρίας περίπλους ὁ παρὰ τὸν ώκεανὸν τὸν

et a promontorio ejus, ubi Veneris [templum] positum esse prius memoravimus, finitur vero ad Urcen, quam excipit Bætica provincia, cujus partes ad fretum Herculeum et occiduum oceanum jacentes in principio percucurrimus. Universa peripli Tarraconensis littoralis ad oceanum, ab ostiis Dorii fluvii ad Pyrenes promontorium Œasso dictum, stadia sunt non plura 10,327, non pauciora stadiis 8,012. Totius autem peripli Iberiæ juxta oceanum sitæ, a Calpe monte ad fretum Herculeum jacente usque Œasso promontorium Pyrenes stadia omnia non plura 16,045, non pauciora stadiis 13,282. Periplus igitur Iberiæ juxta oceanum occiden

διτικόν, και τον άρκτφον τυγχάνων, άπο της Κάλπης τοῦ δρους και τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ μέχρι της Πυρήνης τοῦ δρους και τοῦ πέρατος αὐτοῦ τοῦ ἀρκτφου, τοῦ καλουμένου Οἰάσσω, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον : ἐπὶ δὲ τὰ ἐξῆς χωρήσομεν 1.

ΚΕΛΤΟΓΑΛΑΤΊΑΣ ΠΕΡΊΠΛΟΥΣ.

Η καλουμένη Κελτογαλατία διήκει μέν έπὶ πλεῖστον καὶ κατὰ γῆν καὶ Θάλασσαν. Διήρηται δὲ εἰς ἐπαρχίας δ΄, Γαλλίαν Ακυτανίαν, καὶ Γαλλίαν Λουγδουνησίαν, καὶ Γαλλίαν Βελγικήν, καὶ Ναρδωνησίαν. Αλλ' αὶ μέν αὶ προειρημέναι τρεῖς ἐπαρχίαι ² προσοικοῦσι τῷ ἀκεανῷ πρὸς τὰς ἄρκτους ἐστραμμέναι. Η δὲ Ναρδωνησία ἐν τῷ καθ ἡμᾶς καὶ ἐντὸς κῦται Θαλάσση πρὸς τὴν μεσημβρίαν ὁρῶσα. Λέξομεν τοί-

talem et septentrionalem, a Calpe monte et freto Herculeo usque ad montem Pyrenes et extremitatem ejus borealem OEasso nominatam, hunc in modum se habet. Ad sequentia autem progrediemur.

6. CELTOGALATIÆ PERIPLUS.

[Regio] Celtogalatia appellata in immensum quidem extenditur et per terram et mare. Divisa autem est in provincias quatuor, Galliam Aquitanicam, Galliam Lugdunensem, Galliam Belgicam, et Narbonensem. Sed tres quidem provinciæ prædictæ adjacent oceano, ad septentrionem conversæ. Narbonensis autem in nostro et interiori mari jacet, ad meridiem spectans. Peri-

¹ χορήσομεν cod. — 2 αίπαρχίαι cod.

νυν τον περίπλουν απολούθως από της Ακυτανίας αρξάμε των παρά τον ώπεανον τον αρκτώον της Κελτογαλατίας το οικούντων έθνων τοῦτον γάρ τον περίπλουν αναγρα ύπεσχόμεθα. Της γάρ Ναρδωνησίας τον περίπλουν ει έπιτομή της Αρτεμιδώρου γεωγραζίας ήτοι περίπλου σα διεξήλθομεν, εί και ὁ προειρημένος Αρτεμίδωρος την έρεσιν τών εν Ιδηρία έπαρχιών οὐκ έποιήσατο.

ΑΚΥΤΑΝΊΑΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Η Ακυτανία περιορίζεται από μεν άρκτων μέρει τῆς ι μένης Λουγδουνησίας έπαρχίας, καὶ τῷ μετ' ἐκείνην οἰκι ἀρκτώς, ἀπὸ δὲ ἀνατολών ὁμοίως μέρει τῆς Λουγδουνη κατὰ τὸν Λείγηρα ¹ ποταμὸν μέχρι τῶν πηγῶν αὐτοῦ,

1 Alympa cod. et Huds.

plum igitur ordine persequemur, incipientes ab Aquinia [et] gentibus Celtogalatiæ oceanum septentriona accolentibus; hunc enim periplum perscribere poll sumus. Nam periplum Narbonensis [provinciæ] in tome geographiæ sive peripli Artemidori perspidescripsimus: præfatus licet Artemidorus nullam fec divisionem provinciarum in Iberia.

7. AQUITANLE PERIPLUS.

Aquitania terminatur a septentrione quidem p finitimæ Lugdunensis provinciæ, et oceano post il septentrionali : ab oriente autem similiter parte I dunensis juxta fluvium Ligerim usque ad sontes e μφει ¹ τῆς Ναρδωνησίας μέχρι τοῦ πρὸς τῆ Πυρήνη πέρειος, ἀπὸ δὲ δυσμών τῷ Ακυτανικῷ ² ώκεανῷ, ἀπὸ δὲ μεσερβίας μέρει τε τῆς Πυρήνης κατὰ τὸ Οἰάσσω ἀκρωτήριον τὰ πρὸς τὸν ώκεανὸν νενευκότι, καὶ μέρει τῆς Ναρδωνησίας ἱταρχίας ἀπὸ τῆς κεψαλῆς τοῦ Λείγηρος ³ μέχρι τοῦ εἰρημόνου πρὸς τῆ Πυρήνη πέρατος. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραψη τοῦ ἔθνους τοιαύτη · τὰ δὲ κατὰ μέρος τῆς παραλίας κατὰ τὸν Ακυτανικὸν ⁴ ωκεανὸν ούτως ἔχει. Απὸ τοῦ Οἰάσσω ἀκρωπρίου τῆς Πυρήνης ἐκδέχονται ⁵ Ατούριος ποταμοῦ ἐκδολαί δ΄ ἐπ΄ αὐτὰς οὐ πλείω στάδια ξον', οὐχ ῆττον ταδίων γτ' ⁷. Απὸ δὲ τοῦ Ατούριος ἐκδολῶν εἰς Σιγνατίου ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια Φ΄, [στάδια] υν'. Απὸ δὲ Σιγνατίου ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια Φ΄, [στάδια] υν'. Απὸ δὲ Σιγνατίου

1 πεὶ μέρη cod. — 2 Απυτανίφ Huds. — 3 Αίγηρος cod. et Huds. — 4 Απυτανέν cod. Απυτάνιον Huds. — 5 έπδέχεται cod. et Huds. — 6 έπ6λή, είσὶ δ' έπ' αὐτὴν Huds. — 7 στάδια γτν' Huds.

et parte Narbonensis usque ad terminum in Pyrene [monte]: ab occidente vero Aquitanico oceano: a meridie autem parte Pyrenes juxta OEasso promontorium vergente ad oceanum et parte Narbonensis provinciæ a capite Ligeris usque ad dictum in Pyrene [monte] terminum. Ac universa quidem provinciæ circumscriptio hujusmodi est: loca autem particularia regionis littoralis ad oceanum Aquitanicum sic se habent. Post OEasso promontorium Pyrenes sequuntur Aturii fluvii ostia: ad illa vero stadia sunt non plura 4,250, non pauciora stadiis 3,300. Ab ostiis autem Aturii fluvii ad ostia Signatii fluvii stadia 500, [stadia] 450. Ab ostiis vero Signatii fluvii ad Curiannum promontorium stadia

ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς Κουρίαννον ἀκροντήριον εἰσὶ στάδια Φ στάδια το΄. ἀπὸ δὲ Κουριάννου ἐκὶ Γαρούμνα ¹ ποταμο ἐκδολὰς μεγέθους ὅντος ν΄, στάδια χ΄, [στάδια] υλ΄. ἀπ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Γαρούμνα ποταμοῦ εἰσὶν ἐκὶ τὰς πηγὰ αὐτοῦ στάδια τ΄, στάδια χ΄. ἀναπλεύσαντι δὲ τῷ Γαρούμν ποταμῷ κεῖται πόλις τῆς ἀκυτανίας Βουρδιγάλα ². ἐνταῦδ παροικοῦσι Σάντονες, ὧν πόλις Μεδιόλανον δ ἐπὶ Θαλάσο κειμένη παρὰ τὸν Γαρούμναν αποταμοῦ. ἀπὸ δὲ Γαρούμνα ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Σαντόνων ἄκρον, στάδια υσε', στα δια τκε'. ἀπὸ δὲ Σαντόνων ἄκρον , στάδια νοε', στα μοῦ ἐκδολὰς δ στάδια Φξ΄, στάδια Φν΄. ἀπὸ δὲ Κανεντέλο ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὶ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὸ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὸ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦ ἐκδολῶν δ ἐκὸ Πικτόνιον ἄκρον στάδια σι', στάδια ποταμοῦν ἐκδολῶν δ ἐκολῶν δ ἐκδολῶν δ ἐκολῶν δ ἐκδολῶν Γαρούννα cod. ut paulo post. — ² Βουράταλα cod. et Huds. — ³ Με διολάνιον cod. Μεδιωλάνιον Huds. — ⁴ Γαρούμνα cod. — ⁵ ἐπδολάς cod — ⁴ ἀπρου cod. — ² Κανεντέλλου cod. ut paulo post. — ⁰ ἐπδολών Huds. — ⁰ ἐπδολών omis. cod.

sunt 500, stadia 370. A Curianno autem ad ostia Ga rumnæ fluvii (stadia 50 in amplitudinem patentis) stadia 600, [stadia] 430. Ab ostiis vero Garumnæ fluvii sunt æ fontes ejusdem stadia 300, stadia 600. Naviganti au tem super Garumna fluvio objacet urbs Aquitaniæ Bur digala. Hic habitant Santones, quorum urbs Mediola num ad mare posita juxta Garumnam fluvium. Al ostiis vero Garumnæ fluvii ad Santonum promontorium stadia 475, stadia 325. A Santonum vero promontoria ad ostia Canenteli fluvii stadia 560, stadia 550. Ab ostiis autem Canenteli fluvii ad Pictonium promontorium stadia 210, stadia 150. A Pictonio vero promontoria

ρυ'. Από δὲ Πικτονίου ¹ ἄκρου ἐπὶ Σικὸρ λιμένα στάδια τ΄, στάδια σζ΄. Από δὲ Σικὸρ λιμένος ἐπὶ Λείγηρος ² ποταμοῦ ἀκδολὰς μεγίστου τυγχάνοντος καὶ ὅντος μεγέθους.... στάδια ρκε', στάδια ρνε'. Παροικοῦσι δὲ τῷ ποταμῷ Ναμνῖται ³ τὸ ἔθνος. ἔστι * δὲ τῆς Ακυτανίας τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῶν τοῦ Ατούριος ⁵ ποταμοῦ 6 ἐκδολῶν, περαιούμενον δὲ εἰς Αὐαρικὸν ¹ πόλιν, ὡς εἶναι κατὰ τῆς μεγίστης γραμμῆς στάδια αυη'. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Ακυτανίας ἀρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ πρὸς τῆ Πυρήνη ε πέρατος, καταλήγει δὲ μέχρι τῆς πρὸς τὴν μεσημβρίαν ἐπιστροφῆς τοῦ Λείγηρος ο ποταμοῦ, ὡς γίνεσθαι στάδια ασν'. ἔστι δὲ ὁ τῆς μεσογείας αὐτῆς περιορισμὸς οὐ πλεῖον στάδια θνό, οὐχ ῆττον ῃτο'.

¹ Πιπτουνίου cod. — ² Αίγιρος cod. et Huds. — ³ Σαπινιταί cod. et Huds. — ⁴ Επὶ δὲ τῆς cod. ἐπεὶ δὲ τῆς Huds. — ⁵ Ατουρίου cod. et Huds. — ⁶ ποταμών cod. — ⁷ Αδαρικών Huds. — ⁸ τῆς Πυρίνης cod. ubi tamen manus prior Πυρήνης. — ⁶ Λίγερος cod. Λίγηρος Huds.

ad portum Sicor stadia 300, stadia 290. A portu autem Sicor ad ostia Ligeris fluvii (maximi quidem et in latitudinem patentis....) stadia 185, stadia 155. Fluvium vero accolit gens Namnitarum. Aquitaniæ vero longitudo exorditur quidem ab ostiis Aturii fluvii, terminatur autem ad civitatem Avaricum, adeo ut secundum maximam lineam sit stadiorum 1,408. Latitudo vero Aquitaniæ incipit quidem a termino ad Pyrenem, desinit autem usque quo Ligeris fluvius flectitur ad meridiem, ut sit stadiorum 1,250. Est autem circumscriptio ejus juxta mediterranea non plus stadiis 9,770, non minus 8,370. Gentes vero habet 16,

Εχει δὲ ἔθνη ις', πόλεις ἐπισήμους ις', ποταμοὺς 1 ἐπισήμους ε', ἀκρωτήρια ἐπίσημα 2 δ', λιμένα ἐπίσημον α'. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ Οἰάσσω 5 τοῦ τῆς Πυρήνης ἀκρωτηρίου μέχρι τῶν τοῦ Λείγηρος 6 ποταμοῦ ἐκδολῶν, τοῦ περίπλου τῆς παραλίας Ακυτανίας, εἰσὶν οὐ πλείους στάδιοι 5 δω', οὐχ ἤττον σταδίων γ 6 .

ΛΟΥΓΔΟΥΝΗΣίΑΣ ΠΕΡίΠΛΟΥΣ.

Η Λουγδουνησία Γαλλία περιορίζεται άπο μέν άραταν τῷ Βρεταννικῷ ⁷ οἰκεανῷ, ἀπο δὲ ἀνατολῶν τῷ Βελγικῷ ⁸ ἐπαρχία κατὰ τον Σηκοάναν ⁹ ποταμον, ἀπο δὲ δυσμῶν τῷ Ακυτανικῷ οἰκεανῷ, ἀπο δὲ μεσημβρίας μέρει ¹⁰ τῆς Ναρδωνησίας ἐπαρχίας. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφη τοῦ ἔθνους τοῦτος

ποταμός Huds, mendose. — ³ ἐπίσημα omis. Huds. — ³ Οὐάσσω Huds.
 - ⁴ Λίγιρος cod. μέχρι τοῦ Λίγερος Huds. — ³ πλείω στάδια cod. et Huds. — ⁴ στάδια γφαε' Huds. — ⁷ Πρεττανικῷ cod. Πρετανικῷ Huds. — ⁸ Βελτικῷ cod. mendose. — ⁹ Στικόανον cod. et Huds. — ¹⁰ μέχρι Huds

urbes insignes 16, fluvios insignes 5, promontoria insignia 4, portum insignem 1. Universa [stadia] peripli Aquitaniæ maritimæ, ab OEasso Pyrenes promontoric usque ad ostia Ligeris fluvii, sunt non plura stadii 4,800, non pauciora stadiis 3,525.

8. LUGDUNENSIS PERIPLUS.

Gallia Lugdunensis terminatur a septentrione quiden Britannico oceano; ab oriente Belgica provincia ac Sequanam fluvium; ab occidente Aquitanico oceano a meridie vero parte provinciæ Narbonensis. Ac uni Εχει τὸν τρόπου. Τὸ δὲ τῆς Λουγδουνησίας μῆκος [ἐστὶν] ἀπὸ τοῦ Γοδαίου¹ ἀκρωτηρίου ἀρχόμενου καὶ καταλῆγου κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν, καθ' ἢν συνῆπται² τῆ Βελγικῆ κατὰ τὸν Σηκοάναν ποταμὸν, ὡς εἶναι τοῦ μήκους στάδια ἡ γτος΄. Τὸ δὲ πλάτος τῆς Λουγδουνησίας ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ἀπὸ Καβαλλίνου πόλεως, καταλήγει δὲ εἰς Σηκοάνα ἡ ποταμοῦ ἐκβολὰς, ὡς εἶναι καὶ τοῦ πλάτους στάδια γκ΄. ἔστι δὲ ὁ κατὰ γῆν περίδρομος τῆς ἐπαρχίας στάδια ζοη', στάδια ςυκ'. ἔχει δὲ ἔθνη κε', πόλεις ἐπισήμους κς', ἔρος ἐκίσημον α', ποταμούς ἐπισήμους δ', ἀκρωτήριον ἐκίσημον α', λιμένας ἐπισήμους γ'. Οἱ πάντες ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηνοῦν τοῦ Λείγηρος δη ποταμοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σηνορικούς και καὶ καὶ καὶν ἐκβολῶν τοῦ Σηνορικούς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν ἐκβολῶν τοῦς ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολῶν τοῦς καὶν ἐκβολοῦν τοῦς καὶν ἐκβολοῦν τοῦς καὶν ἐκβολοῦν τοῦς καὶν ἐκβολοῦν τ

¹ Γαθαίου cod. et Huds. — ² συνάπτει Huds. — ³ Σηχόλλιου cod. et Huds. — ⁴ στάδιοι Huds. — ⁵ Καθυλλίνου cod. Καθολλίνου Huds. — ⁶ Σηπόσει cod. et Huds. — ⁷ στάδια γο΄ Huds. — ⁸ Αίγιροι cod. et Huds.

versa quidem provinciæ circumscriptio ad hunc modum se habet. Longitudo autem Lugdunensis incipit a Gobæo promontorio et desinit ad orientale latus, ubi conjunctum est Belgicæ ad Sequanam fluvium, adeo ut habeat stadia 3,376 longitudinis. Latitudo vero Lugdunensis incipit ad meridiem ab urbe Caballino, desinit autem ad ostia Sequanæ fluvii, ut latitudinis etiam stadia sint 3,080. Est autem ambitus provinciæ juxta mediterranea stadiorum 7,290, stadiorum 6,420. Habet vero gentes 25, urbes insignes 26, montem insignem 1, fluvios insignes 4, promontorium insigne 1, portus insignes 3. Universa peripli oræ maritimæ Lugdunensis, ab

κοάνα 1 ποταμοῦ τοῦ περίπλου τῆς παραλίας Λουγδουνησίας στάδιοι 2 γτο΄, στάδιοι γξε΄.

ΒΕΑΓΙΚΉΣ ³ ΣΫ́Ν ΓΕΡΜΑΝΊΑ ⁴ ΤΗ̈́ Α̈́ΝΟ ΚΑἸ ΤΗ̈́ ΚἈΤΟ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ.

Η Βελγική σύν ταῖς δύο Γερμανίαις περιορίζεται ἀπὸ μέν ἄρκτων τῷ ἀρκτώς ωκεάνος τῷ παρὰ τὴν Βρεταννίαν τὸ διήκοντι · ἀπὸ δὲ ἀνατολών τῷ Ρήνος ποταμῷ, παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν πρὸς τῆ κεθαλῆ τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔτι τῷ ἀπὸ τῆς πηγῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς Αλπεις ὅρει ⁶ ὁ καλεῖται Αδούλας · ἀπὸ δὲ δύσεως τῆ Λουγδουνησία ἐπαρχία καὶ τῷ προειρημένος Σηκοάνα ποταμῷ · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ λοςπῷ

¹ Σικόσνα cod. Σηκόσνα Huds. — ² στάδια Huds, ut infra. — ⁸ Βελτικής cod. mendose ut infra. — ⁴ σθν Γερμανίας τής dνω καὶ τής κάτω cod. et Huds. — ⁵ Πρετανίαν cod. Πρεταννίαν Huds. — ⁶ Åλιεῖς όρη cod.

ostiis Ligeris fluvii usque ad ostia Sequanæ fluvii, stadia 3,370, stadia 3,065.

9. BELGICÆ CUM GERMANIA SUPERIORI ET INFERIORI PERIPLUS.

Belgica cum duabus Germaniis terminatur a septentrione quidem septentrionali oceano juxta Britanniam exporrecto: ab oriente vero Rheno fluvio juxta Germaniam magnam ad caput fluvii, ac etiam monte a fonte ejus ad Alpes pertingente, qui vocatur Adulas: ab occidente autem Lugdunensi provincia et prædicto Sequana fluvio: a meridie vero reliqua parte Narbo-

μίρει τῆς Ναρδωνησίας. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφη τοῦ ἔθνους τοιαύτη τίς ἐστι. Καὶ γὰρ ἀπὸ μὲν Φαλάσσης μέχρι τοῦ ὑδρίγγα ¹ ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἡ κάτω, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑδρίγγα ποταμοῦ καλεῖται Γερμανία ἡ ἄνω. ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς ² σὺν ταῖς δύο Γερμανίαις τὸ μῆκος ἀπὸ τῶν τοῦ Φρούδιος ³ ποταμοῦ ἐκδολῶν ἀρχόμενον, καὶ περαιούμενον πρὸς ἀνατολὰς τῷ Ρήνορ ποταμῷ τῷ παρὰ τὴν μεγάλην Γερμανίαν πρὸς τῆ κεφαλῆ τοῦ ποταμοῦ ⁴ ώς εἶναι τοῦ 5 μήκους 6 στάδια βχπε'. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἄρχεται μὲν ἀπὸ κοῦ Αδούλου ὁρους 7 καὶ τοῦ κοινοῦ πέρατος τῶν Αλπεων, καταλήγει δὲ εἰς τὸ 8 δυσμικὸν τοῦ Ρήνου ποταμοῦ στόμα: Δε γίνεσθαι τοῦ πλάτους στάδια ῆτος'. ἔστι δὲ τῆς Βελγικῆς ο

1 Åδρίκκα cod. et Huds. ut paulo post. — 2 Βελτικῆς cod. — 3 Φρούνου od. et Huds. — 4 πομοῦ Huds. — 5 αὐτοῦ cod. et Huds. — 6 μῆκος Huds. — 7 Åδουλλόρους cod. — 8 τὸ omis. Huds. — 9 Κελτικῆς cod.

est ad hunc fere modum. Etenim a mari quidem usque ad Obringam fluvium Germania inferior appellatur, ab Obringa vero fluvio appellatur Germania superior. Belgicæ autem cum duabus Germaniis longitudo incipit ab ostiis Phrudis fluvii, et terminatur ad orientem Rheno fluvio juxta Germaniam magnam ad caput fluvii: adeo ut longitudo sit stadiorum 2,685. Latitudo vero ejus incipit ab Adula monte et communi finc Alpium, desinit autem ad occidentale ostium Rheni fluvii, ut latitudinis habeat stadia 4,375. Est vero tota Belgicæ provinciæ juxta mediterranea circumscriptio stadiorum

ο πᾶς τῆς ἐπαρχίας κατὰ γῆν περιορισμός στάδια ᾳςρξ', στάδια ᾳς τ'¹. Εχει δὲ ἡ Βελγικὴ ² σὺν ταῖς Γερμανίαις ἔθνη κδ', πόλεις ἐπισήμους λη', ἔρη ἐπίσημα 6', ποταμούς ἐπισήμους ζ', ἀκρωτήριον ἐπίσημον α' 5. Οἰ πάντες ἀπὸ τοῦ Σηκοάνα ποταμοῦ μέχρι τοῦ Ρήνου ποταμοῦ, τουτέστι ^λ τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, τοῦ περίπλου παντός τῆς Βελγικῆς 5 παραλίας σὺν Γερμανία τῆ ἀνω καὶ τῆ κάτω εἰσὶν οὐ πλείους σταδίων γων', οὐχ ἤττον σταδίων γρπ'.

ΓΕΡΜΑΝΊΑΣ ΜΕΓΆΛΗΣ ΠΕΡΙΠΑΟΥΣ.

Η Γερμανία ή μεγάλη περιορίζεται άπο μέν άρκτων τῷ καλουμένω Γερμανικῷ ⁶ ωκεανῷ · ἀπο δὲ ἀνατολῶν τοῖς Σαρ-

¹ στάδια . . . ερξ, στάδια . . . 6τ Huds. — ² Κελτική Huds. — ³ & Huds. — - δ Κελτικής cod. et Huds. — • Κελτικής cod. — • Γερμανίω cod. et Huds.

15,160, stadiorum 12,300. Habet vero Belgica cum Germaniis gentes 24, urbes insignes 38, montes insignes 2, fluvios insignes 7, promontorium insigne 1. Universa peripli totius Belgicæ littoralis cum Germania superiori et inferiori, a Sequana fluvio usque ad Rhenum fluvium, hoc est ad ostium ejus quod occidentale appellatur, stadia sunt non plura 3,850, non pauciora stadiis 3,180.

10. GERMANIÆ MAGNÆ PERIPLUS.

Germania magna terminatur a septentrione quidem oceano Germanico appellato : ab oriente autem monti-

ειστικοῖς δρεσι, καὶ μετὰ τὰ δρη τῆ κεφαλῆ τοῦ Οὐϊστούλα κοταμοῦ, καὶ ἔτι αὐτῷ τῷ ποταμῷ· ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τοῦ Δανούβιος Δανούβιον ποταμοῦ τῷ δυσμικῷ μέρει · (ἔστι δὲ ὁ Δανούβιος ἀρχόμενος μὲν μεγέθους α΄ ¹ [στάδιον], εἶτα β΄, καὶ έξῆς μεγέθους γ΄, ἀμείβων καὶ τὸ δνομα καὶ ἴστρος καλούμενος ·) ἀπὸ δὲ δύσεως ² τῷ Ρήνῳ ποταμῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφη τῆς χώρας οὐτως ἔχει · τὰ δὲ κατὰ μέρος λέξομεν. Απὸ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Ρήνου ποταμοῦ, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ τοῦ λεγομένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ, εἰς Οὐίδρου ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια τκ'. Απὸ δὲ τοῦ Οὐίδρου ποταμοῦ εἰς Μαραρμανὸν λιμένα στάδια τν', στάδια σν'. Απὸ δὲ Μαραρμανοῦ λιμένος εἰς Αμασίου ποταμοῦ ἐκδολὰς εἰσὶ στάδια χνε', στάδια νο΄.

' μέγεθος γ'. είτα 6'. καὶ ἐξῆς μέγεθος α. cod. et Huds. — ' δύσιος Huds. — ' είς τοῦ Ίδρου cod.

bus Sarmaticis, ac post montes capite Vistulæ fluvii, atque etiam fluvio ipso [usque ad mare]: a meridie vero Danubii fluminis parte occidua: (est autem Danubius ad principium ejus latus [stadium] unum, postea duo, ac deinde tria, [ubi] nomen etiam mutat ac Ister appellatur): ab occidente vero Rheno fluvio. Ac universa quidem regionis circumscriptio sic se habet; quæ autem sigillatim dicenda recensebimus. Ab ostiis Rheni fluvii, hoc est ab ore ejus occidentali dicto, ad ostia Vidri fluvii stadia 380. A Vidro autem fluvio ad Mararmanum portum stadia 350, stadia 250. A Mararmano portu ad ostia Amasii fluvii sunt stadia 655, stadia 470. Ab ostiis vero Amasii fluvii ad fontes ejusdem

Από δὲ τῶν τοῦ Αμασίου ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς τὰς πηγὰς τοὶ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδια ξτν', στάδια ατ'. Από δὲ Αμασίοι ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς Οὐισούργιος ¹ ποταμοῦ ἐκδολῶς στάδια Φξ'. Από δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Οὐισούργιος ² ποταμοῦ ἐκδολῶς τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδια αψπ', στάδια αχ'. Απὸ δὲ Οὐισούργιος ὁ ποταμοῦ εἰς Αλδιος ὁ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια ὁ χκε'. Απὸ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ Αλδιος ποταμοῦ ἐκλὶ τὰς πηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ στάδια ετο', στάδια ⁶ γτ'. Κατὰ τοῦτο τὸ μέρος κεῖνται νῆσοι αὶ καλούμεναι Σαξόνων. Εἰσὶ δ' ἐκ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς ἐκδολῆς τοῦ Αλδιος ποταμοῦ στάδια ψν'. Απὸ δὲ τοῦ Αλδιος ποταμοῦ ἐκδολῶν ἐκὶ τὴν πρώτην ἐξοχὴν τῆς τῶν τοῦ Αλδιος ποταμοῦ ἐκδολῶν ἐκὶ τὴν πρώτην ἐξοχὴν τῆς

fluvii stadia 2,350, stadia 1,300. Ab ostiis autem Amasii fluvii ad ostia Visurgis fluvii stadia 560. Ab ostiis fluvii Visurgis ad fontes ejusdem fluvii stadia 1,780, stadia 1,600. A Visurgi autem fluvio ad ostia Albis fluvii stadia 625. Ab ostiis vero Albis fluvii ad fontes ejusdem fluvii stadia 5,370, stadia 3,300. Juxta hanc [Germaniæ] partem adjacent insulæ Saxonum appellatæ. Ab ostio vero Albis fluvii ad ipsas sunt stadia 750. Post Albim autem fluvium sequitur chersonesus maxima Cimbrica appellata. Ac ab ostiis Albis fluvii ad primam extensionem chersonesi, quæ post Albim

¹ Oύργίου cod. et Huds. — ² Îσουργίου cod. Οὐισσουργίου Huds. — ³ Îσουργίου cod. et Huds. — ⁴ Αλδίου cod. et Huds. et sic ubique. — ³ στάδιοι Huds. ut paulo post.

χερσονήσου, την μετά του Αλδιν 1 ποταμόν κειμένην, στάδια Φο΄, στάδια υ΄. Από δὲ τῆς πρώτης ἐξοχῆς τῆς χερσοπίσου ἐπὶ την ἐΦεξῆς κειμένην ἐξοχην τῆς αὐτῆς χερσονήσου
στάδια αχ΄, στάδια αρ΄. Από δὲ τῆς δευτέρας ἐξοχῆς τῆς χερπυνήσου εἰς την ἐΦεξῆς καὶ ἀρκτικωτάτην ἐξοχην τῆς αὐτῆς
χερσονήσου στάδια αυν΄, στάδια αρν΄. Από δὲ τῆς ἀρκτικωτάτης ἐξοχῆς τῆς χερσονήσου εἰς την μετά την ἐπιστροΦην
αὐτῆς πρώτην ἐξοχην στάδια χν΄, στάδια Φν΄. Από δὲ τῆς
μετά την ἐπιστροΦην αὐτῆς πρώτης ἐξοχῆς εἰς ἀνατολικώτάτου αὐτῆς στάδια ψκ΄, στάδια Φκ΄. Από δὲ τοῦ ἀνατολικωτάτου αὐτῆς τῆς χερσονήσου ² ἐπὶ την ὑπὸ την ἐξοχην αὐτῆς
ἐΦεξῆς στάδια ξ, στάδια αΦ΄. Από δὲ τῆς ὑπὸ την ἐξοχην
αὐτῆς ἐπὶ την πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐπιστροΦην αὐτῆς στάδια

' Άλδιον cod. et Huds. — 2 αὐτῆς χερσονήσου Huds.

fluvium est, stadia sunt 570, stadia 400. A prima autem prominentia chersonesi ad proxime subsequentem prominentiam ejusdem chersonesi stadia 1,600, stadia 1,100. A secunda vero prominentia chersonesi ad eam quæ deinceps sequitur, et maxima septentrionalis est porrectio ejusdem chersonesi, stadia 1,450, stadia 1,150. A prominentia autem chersonesi maxime septentrionali ad primam post flexionem ejus prominentiam stadia 650, stadia 550. A prima vero prominentia post flexionem ejus ad partem ejus maxime orientalem stadia 720, stadia 520. A parte vero ipsius chersonesi maxime orientali ad prominentiam primam post eam prominentiam stadia 2,000, stadia 1,500. A prominentia vero prima

αξ', στάδια ψυ'. Ευταύθα τῆς Κιμβρικῆς χερσουήσου ὁ περ πλους πληρούται, ἐπὶ πολύ μὲν διηκούσης εἰς τὸν ἀκεανὸς πλαγίας δὲ παραβεβλημένης ἐπὶ τὴν ἤπειρον τὴν πρὸς τὰ ἔω· ὡς ἀποτελεῖν καὶ κόλπον μέγιστον κατὰ τὸν Σύηβον ποταμὸν ἐπὶ τὴν γῆν ² ἐνδοτέρω καὶ αὐτοῦ παρεκτεινόμενοι Εστι δὲ ὁ πᾶς τῆς χερσονήσου περίπλους στάδια ην', στι δια ζτο' 5. Κατοικεῖ δὲ τὸν μὲν αὐχένα τῆς χερσονήσου τ ἔθνος τῶν καλουμένων Σαξόνων ^Δ· αὐτὴν δὲ τὴν χερσόνησοι τρε Κλοκίαι καλούμεναι · εἰσὶ δ' ἐπ' αὐτὰς ἀπὸ τῆς χερσονήσι στάδια Φν', στάδια Φ'. Απ' ἀνατολῶν δὲ τῆς χερσονήσι κεῖνται νῆσοι δ' αἰ καλούμεναι Σκανδιαὶ, τρεῖς μὲν μικρα

1 Σύμδον cod. et Huds. — 3 γῆν omiser. cod. et Huds. — 5 στάδια φτ cod. et Huds. — 4 Αξόνων cod.

post eam extensionem ad flexionem chersonesi versa ortum stadia 1,060, stadia 750. Hic periplus absolvita Cimbricæ chersonesi, longe quidem in oceanum en currentis oblique autem vergentis ad continentem, quant ortum tendit: adeo ut maximum sinum efficiat a Suevum fluvium, in terram ipso etiam interiorem en porrectum. Est autem totus chersonesi periplus stadic rum 8,050, stadiorum 7,370. Cervicem vero chersonesi habitat gens Saxonum appellata: ipsam ver chersonesum gentes plurimæ. Supra autem chersonesum jacent insulæ tres Alociæ dictæ: ad ipsas vero chersoneso sunt stadia 550, stadia 500. Ab orienta vero parte chersonesi jacent insulæ quatuor Scandi

ών εἰς τὴν μέσην ἀπὸ τῆς χερσονήσου εἰσὶ στάδια 6, στάδια αψ΄ μια δὲ μεγίστη καὶ ἀνατολικωτάτη, καλεῖται δὲ ἰδίως καὶ αὐτη Σκανδία, κειμένη κατὰ τὰς ἐκδολὰς τοῦ Οὐϊστούλα ¹ ποταμοῦ, ἀψ' ὧν εἰσὶν εἰς αὐτὴν στάδια ² αχ΄, στάδια ασ΄. Ἐστι δὲ ὁ πᾶς τῆς Σκανδίας περίπλους στάδια 6ψ΄ στάδια 6΄. Απὸ δὲ τῆς πρὸς ἀνατολὰς ἐπιστροψῆς τῆς χερσονήσου ἐπὶ Συήδου ³ ποταμοῦ ἐκδολὰς στάδια ασξ΄. Απὸ Συήδου ⁴ ποπαμοῦ ἐκδολὰς στάδια αν΄. Απὸ δὲ τοῦ Οὐιάδου ὁ ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς Οὐϊστούλα ¹ ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς Οὐϊστούλα ¹ ποταμοῦ ἐκδολῶν εἰς Οὐϊστούλα † ποταμοῦ τοῦ Οὐιάδου τοῦ στάδια 9ψ΄. Απὸ δὲ τῶν ἐκδολῶν τοῦ ποταμοῦ τοῦ Οὐιστούλα ἐπὶ τὴν κεψαλὴν τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ εἰσὶ στάδια 6, στάδια φων' 10. Εστι δὲ τῆς Γερμανίας τὸ μῆκος ἀρχό-

1 Oilorov cod. Oviotóla Huds. — 1 στάδιοι Huds. — 3 Σύμδου cod. et Huds. — 4 Σύπου cod. et Huds. — 5 ΟὐΙλδου cod. et Huds. — 6 Ιλδουα cod. Iλδου Huds. — 7 ΟὐΙστουλα Huds. ut paulo post. — 8 ἐπδολὰς omis. Huds. — 9 στάδιοι Huds. ut lin. 11. — 10 στάδια ων' cod. et Huds.

muncupatæ, tres quidem parvæ: ad eam quæ ex illismedia est a chersoneso sunt stadia 2,000, stadia 1,700; una vero, maxima [earum] et maxime orientalis; vocatur autem et ipsa proprie Scandia, juxta Vistulæ fluvii ostia jacens, a quibus ad ipsam stadia sunt 1,600, stadia 1,200. Est autem totus Scandiæ periplus stadiorum 2,500, stadiorum 2,000. A flexione vero chersonesi ortum versus ad ostia Suevi fluvii stadia 1,260. A Suevo fluvio ad ostia Viadi fluvii stadia 850. A Viadi autem fluvii ostiis ad Vistulæ fluvii ostia stadia sunt 700. Ab ostiis Vistulæ fluvii ad caput ejusdem fluvii stadia sunt 2,000, stadia 1,850. Germaniæ autem lon-

μενον μέν ἀπὸ δύσεως καὶ Ασκιδουργίου πόλεως, περαιοι μενον δὲ εἰς ὶ Οὐιστούλα ποταμοῦ ἐκδολάς · ὡς εἶναι τὸ πᾶ μῆκος τῆς ἐπαρχίας στάδια ἀτν'. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἄρχετα μὲν ἀπὸ τῆς ἐκτροπῆς τοῦ πρὸς μεσημβρίαν ῥέοντος ποτα μοῦ, δς καλεῖται Ναράβων ², καταλήγει δὲ πρὸς τὰς ἄρκτοι κατὰ τὴν ἐπιμηκεστέραν γραμμὴν, τουτέστι κατὰ τὴν Κιμ βρικὴν χερσόνησον καὶ τὴν ἀρκτικωτάτην αὐτῆς ἐξοχήν · ὡ εἶναι τοῦ πλάτους στάδια ςσν'. Ἐστι δὲ τῆς μεγάλης Γερμι νίας ὁ κατὰ γῆν περιορισμὸς στάδια ἀβτ', στάδια ἀφσν' · Εχει δὲ ἐν αὐτῆ ἔθνη ξη', πόλεις ἐπισήμους ζδ', ὅρη ἐπι σημα ζ' ¹, ποταμοὺς ἐπισήμους ιδ' ⁵, Κιμβρικὴν χερσόνησοι λιμένα ἐπίσημον, Ἐρκύνιον δρυμὸν ⁶, Γαβρίταν ⁷ ῦλην. C

gitudo incipit quidem ab occasu et Asciburgio civitate finitur vero ad ostia Vistulæ fluvii: adeo ut integr regionis longitudo sit stadiorum 1,350. Ejus vero lat tudo incipit quidem a divertigio fluvii ad meridier fluentis qui vocatur Narabon, desinit vero ad septer trionem juxta longissimam lineam, hoc est juxta Cim bricam chersonesum et maxime septentrionalem eju extensionem; adeo ut latitudinis [habeat] stadia 6,25c Est autem Germaniæ magnæ juxta mediterranea ciu cumscriptio stadiorum 12,300, stadiorum 11,25c Complectitur gentes 68, urbes insignes 94. monte insignes 7, fluvios insignes 14, Cimbricam chersonesum, portum insignem, Hercyniam sylvam. Gabi

πάντες άπο τοῦ Ρήνου ποταμοῦ, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ καλουμένου δυσμικοῦ στόματος αὐτοῦ μέχρι τῶν ἐκθολῶν τοῦ Οὐϊστούλα ποταμοῦ, τοῦ περίπλου τῆς παραλίας τῆς μεγάλης Γερμανίας στάδιοι αχυ', στάδιοι αλ' 1.

ΣΑΡΜΑΤΊΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΤΡΩΠΗ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Η ἐν τῆ Εὐρώπη Σαρματία περιορίζεται ἀπὸ μέν ἄρκτων τῷ τε Σαρματικῷ κατὰ τὸν Οὐενεδικὸν ² κόλπον, καὶ μέρει τῆς ἀγνώστου γῆς, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῷ τε ἱσθμῷ καὶ τῆ Βύκη λίμνη, καὶ τῷ μέρει τῆς Μαιώτιδος λίμνης μέχρι τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ, καὶ ἐΦεξῆς αὐτῷ Τανάϊδι ποταμῷ, καὶ ἔτι τῷ ἀπὸ τῆς γῆς τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ ⁵, ἐπὶ τὴν ἀγνωστον

¹ στάδεε... γ, στάδεε... λ' Huds. — ¹ Ινδικόν cod. et Huds. — ⁵ καὶ τὰ, εἰτ. Ταν. ποταμοῦ · hæc omnia desant in Huds.

tam sylvam. Peripli oræ maritimæ Germaniæ magnæ, a Rheno fluvio, hoc est ab ostio ejus quod occidentale appellatur, usque ad ostia Vistulæ fluvii, stadia universa 13,400, stadia 10,030.

11. SARMATIÆ EUROPÆÆ PERIPLUS.

Sarmatia quæ in Europa est definitur a septentrione quidem oceano Sarmatico juxta Venedicum sinum, et parte terræ incognitæ; ab oriente Isthmo et Byce palude et parte paludis Mæotidis usque Tanaim fluvium, et deinceps fluvio ipso Tanai, ac etiam parte [quæ extenditur] a fluvio Tanai, usque ad incognitam terram;

γην· ἀπὸ δὲ δυσμών τῷ τε Οὐϊστούλα ποταμῷ καὶ τῆ Γε
φεσιν· ἀπὸ δὲ μεσημερίας τοῖς τε ἰάζυξι ² τοῖς Μετακ
σταις ἀπὸ τοῦ νοτίου τῶν Σαρματικῶν ὁρῶν πέρατος μέχ
τῆς ἀρχῆς τοῦ Καρπάθου ὁρους, καὶ ἔτι τῆ Δακία μέχρι το
τοῦ Βορυσθένους ⁵ ποταμοῦ ἐκδολῶν, καὶ τῆ ἀπὸ τούτου το
Εὐξείνου Πόντου παραλίω μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Καρκινίτος
κόλπου. Καὶ ἡ μὲν ὅλη περιγραφή τοιαύτη· τὰ δὲ και
μέρος τῆς Σαρματίας κεφαλαιωδέστερον ⁵ ἐτάξαμεν, μ
προσθέντες τῶν σταδίων τὸν ἀριθμὸν τῷ τὸν ἀκριδῆ περ
κλουν τοῦ ἀρκτικοῦ τούτου ωκεανοῦ σχεδὸν ἄγνωστον τυ
χάνειν, πλησιάζοντος μὲν κατὰ τὰς ἄρκτους τῆ ἀγνώσι
γῆ, ἦ ὑπέρκειται ⁶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης, οὐ ῥαδίως ⁷ γνο

 1 δρει cod. — 2 ἶαζυξίτοις cod. — 3 τῶν Βορυσθένους τοῦ ποτ. cod. Huds. — 4 Καρχινείτου cod. — 5 χεθαλαιοδέστερον cod. — 6 τῷ ὑπέρχει cod. — 7 ἡ ραδίως cod. ἡ ραδίως Huds.

ab occasu vero Vistula fluvio et Germania magna po montes Sarmaticos, et montibus ipsis; a meridie ver lazygibus Metanastis ab australi fine Sarmaticorum montium usque ad principium Carpathi montis, atque etian Dacia usque ad Borysthenis fluminis ostia, et hinc li tore Ponti Euxini usque ad intimum recessum Carciniti sinus. Ac generalis quidem circumscriptio hu jusmodi est; loca autem particularia Sarmatiæ magsummarie recensuimus, stadiorum numerum non ac jicientes, quod fere incognitus sit accuratus periphu septentrionalis hujus oceani, juxta septentriones quider alluentis terram incognitam, qua superjacet paluder

1 μελιστα ότε Huds. — 2 Ούσστουλα cod. — 8 Χρύνου τοῦ ποταμοῦ cod. et Huds. ut lin. 9.— 6 Ούελικτὸν cod. et Huds. — 6 εξέησιν cod. et Huds. — 7 Ιούστουλα cod. — 6 τοῦ Ρούντου cod. ut lin. seq. — 8 Χεσύνος cod.

Mæotidem, plerisque hominum non facile exploratam: præsertim quando et Protagoras stadiorum istorum numerum omisisse videatur. Etenim hanc ipsam ob causam in locis describendis ostiorum solummodo fluminum mentionem faciemus. Post Vistulæ fluvii ostia sequuntur Chroni fluvii ostia; post Chronum vero fluvium deinceps sunt Rhubonis fluvii ostia. Hi fluvii exeunt in sinum Venedicum, qui a Vistula flumine incipit, in immensum extensus. Rhubonem fluvium subsequuntur Turuntæ fluvii ostia: Turuntam fluvium excipit Chesynus fluvius, ejusque ostia. Ultra vero Chesynum fluvium deinceps est hyperboreus et in-

100 MARCIANUS HERACLEOTA.

καὶ ὑπερδόρειος ¹ ἐξῆς ἐστὶν οἰκεανὸς συνάπτων τῷ ὑπερδορείος καὶ ἀγνώστος γῷ. Παροικοῦσι τὸν Χέσυνον ποταμὸν οἰ Αγαθυρσοὶ ² τὸ ἔθνος τῆς ἐν Εὐρώπη Σαρματίας ὅντες. Καταθέρονται δὲ ὅ τε Χέσυνος ποταμὸς καὶ ὁ Τουρούντης ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὁρῶν, ἀτινα καλεῖται Ρίπαια ³ ὅρη, κατὰ τὴν μεσόγειον, μεταξὶ τῆς Μαιώτιδος λίμνης καὶ τοῦ Σαρματικοῦ οἰκεανοῦ κείμενα. ὁ δὲ Ρούδων ⁴ ποταμὸς ἐκ τοῦ Αλαύνου ⁵ ὅρους Φέρεται · παροικεῖ δὲ τό τε ὅρος καὶ τὴν χώραν ταύτην ἐπὶ πολὶ διῆκον τὸ τῶν Αλαύνων ⁶ Σαρμάτων ἔθνος, παρ' οἰς τοῦ Βορυσθένους ποταμοῦ τοῦ εἰς τὸν Πόντον ἔξιόντος αὶ πηγαὶ τυγχάνουσι. Τὴν δὲ περὶ τὸν Βορυσθένην χώραν παροικοῦσι μετὰ τοὺς Αλαύνους οὶ καλούμενοι Χουνοὶ ¹, οἱ ἐν τῆ Εὐρώπη. Εστι δὲ τὸ μῆκος τῆς Σαρματίας

¹ ὑπερδόριος cod. et mox ὑπερδορίφ. — ² Åγαθοσοὶ cod. et Huds. —
 ² Ρίπεα cod. — ⁴ Ρούδων cod. et Huds. — ⁵ Åλαύνους cod. Åλώνου Huds.
 — ⁴ Αλανών cod. et Huds. et mox Åλανούς. — 7 Χοανοὶ Huds.

cognitus oceanus contiguus hyperboreæ et incognitæ terræ. Chesynum fluvium accolunt Agathyrsi, Sarmatiæ Europææ gens. Chesynus vero fluvius et Turuntes defluunt e montibus superjacentibus, qui Riphæi appellantur, in partibus mediterraneis, inter Mæotida paludem et oceanum Sarmaticum jacentes. Rhubon vero fluvius fertur ex Alauno monte; montem autem et regionem hanc longe extensam habitant Alauni Sarmatarum gens; ubi fontes sunt Borysthenis fluvii in Pontum exeuntis. Regionem circa Borysthenem post Alaunos habitant Chuni appellati, qui in Europa. Est autem Sarmatiæ longitudo stadiorum 7,700, latitudo

στάδια ζψ' · τὸ δὲ πλάτος στάδια ζχυ'. Εχει έθυη νς' ¹, πόλεις ἐπισήμους νγ', ὅρη ἐπίσημα Θ', ποταμούς ἐπισήμους δ',
ἀπρωτήρια ² ἐπίσημα γ', λιμένας ἐπισήμους γ', κόλπους ἐπιπίμους δ', τόν τε Οὐενεδικόν ⁵ τὸν εἰρημένον κόλπον, καὶ
διλους τρεῖς. Τῆς μὲν οὖν Εὐρώπης τῶν δεξιῶν μερῶν τὸν
τερίπλουν, ὅσπερ ὑπεσχόμεθα, μετὰ τῆς προσηκούσης ⁴ ἐπιμελείας πεποιήμεθα · μεταδησόμεθα δὲ ἐπὶ τὰς Βρεταννικὰς ⁵
νήσους.

HEPÌ TON BPETANNIKON NHEON.

Αὶ Βρεταυνικαὶ νῆσοι δύο εἰσὶν, ἢ τε καλουμένη Αλδίων, καὶ ἡ Ιουερνία 6. Αλλ' ἡ μὲν Αλδίων μείζων 7 κατὰ πολύ

¹ Ern vs' Huds. — ² dxp. — κόλπ. ἐπ. δ' quæ quidem bis in codice, ob errorem librarii. — ³ Overδικόν cod. et Huds. — ⁴προσειλκούσης cod. προσελκούσης Huds. — ⁵ Πρετανικάς Huds. et sic ubique. — ⁶ Ονερνία cod. — ⁷ μείζον cod.

stadiorum 7,650. Gentes habet 56, urbes insignes 53, montes insignes 9, fluvios insignes 4, promontoria insignia 3, portus insignes 3, sinus insignes 4, sinum [scilicet] Venedicum appellatum et alios tres. Periplum igitur dextrarum Europæ partium, ut polliciti sumus, debita cum cura atque diligentia fecimus: [nunc] autem ad insulas Britannicas transibimus.

12. DE INSULIS BRITANNICIS.

Insulæ Britannicæ duæ sunt, altera Albion appellata, altera Hibernia. Multo autem major est Albion; e regione

102 MARCIANUS HERACLEOTA.

τυγχάνει κείται δε καταντικρύ της Κελτογαλατίας, παρά τε την Λουγδουνησίαν καὶ την Βελγικήν, μέχρι της μεγάλης Γερμανίας έκτεινομένη. Οὐ γάρ έστι συνεστραμμένη καθάπερ αὶ ἄλλαι νήσοι · άλλ' ὅσπερ διηρημένη καὶ διεσπαρμένη, κατὰ πλείστου ¹ μέρους διήκει τοῦ ἀρκτφου ώκεανοῦ, δύο μάλιστα μακροτάτους ἱσθμούς, ὅσπερ πόδας τινάς ἔχουσα · ὧν ὁ μέν μείζων, ὁ δὲ ἐλάττων μέχρι της Ακυτανίας διήκει. Ἡ δὲ ἐτέρα νήσος ἡ Ἰουερνία ὑπὲρ αὐτήν ² κειμένη, δυτικωτέρα δὲ τυγχάνουσα, ελάσσων τέ ἐστι τῷ μεγέθει, καὶ τὴν ἔσην ἔχει Θέσιν τῆ προειρημένη. Ταύτης τοίνυν τῆς προτέρας τὸν περίπλουν ἀναγράψομεν, εῖθ' οὐτως ἐπὶ τὴν μείζονα ελευσόμεθα.

1 κατά πλήστον cod. — 2 αὐτὴν δὲ cod. et Huds.

vero Celtogalatiæ sita est, exporrecta contra [Galliam] Lugdunensem et Belgicam usque ad Germaniam magnam. Non enim conglobata est quemadmodum aliæ insulæ, sed veluti disjuncta et dispersa per maximam partem oceani septentrionalis extenditur, duos potissimum longissimos isthmos, veluti pedes quosdam habens, quorum unus quidem major, alter vero minor usque ad Aquitaniam porrigitur. Altera insula est Hibernia hanc superjacens, sed occidentalior et magnitudine minor est, et situm prædictæ similem habet. Hujus igitur prioris periplum perscribemus, deinde ad majorem procedemus.

ΙΟΥΕΡΝΊΑΣ ΝΉΣΟΥ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΉΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Η Ιουερνία νήσος ή Βρεταννική περιορίζεται ἀπό μέν τῶν έρκτων 1 τῷ ὑπερκειμένο καὶ καλουμένο ἡ περβορείο 2 ώκεανο ἀπό δὲ ἀνατολῶν τῷ ώκεανῷ τῷ καλουμένο Ιουερνικῷ ἀπὸ δὲ δυσμῶν τῷ δυτικῷ ώκεανῷ · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ καλουμένο Οὐεργιουίο 5 ἀκεανῷ. Καὶ ἡ μὲν ὅλη Θέσις τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ἔστι δὲ τῆς Ιουερνίας νήσου τῆς Βρεταννικῆς τὸ μὲν μῆκος μέγιστον ἀπὸ τοῦ Νοτίου ἀκρωτηρίου ἀρχόμενον, καὶ καταλῆγον ἐπὶ τὸ Ροβόγδιον 4 ἄκρον · ὡς εἰναι τῆς νήσου τὸ μῆκος στάδια βρό. Τὸ δὲ πλάτος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄκρου, περαιοῦται δὲ εἰς τὸ Ροβόγδιον ἀκρον · ὡς εἶναι τῆς νήσου τὸ πλάτος στάδια φωλδ΄.

¹ dapor Huds. — ² Trepsople cod. — ª Overyovie cod. et Huds. — ¹ Pesidedior cod.

15. HIBERNIÆ INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

Ivernia [sive Hibernia] insula Britannica terminatur a septentrione quidem oceano Hyperboreo appellato: ab oriente vero oceano, qui vocatur Hibernicus: ab occidente oceano occidentali: a meridie vero oceano Vergivio dicto. Ac universus quidem insulæ situs ad hunc modum se habet. Est autem Hiberniæ insulæ Britannicæ longitudo quidem maxima a Notio promontorio incipiens, et ad Rhobogdium promontorium desinens: adeo ut insulæ longitudo sit stadiorum 2,170. latitudo incipit quidem ab eodem promontorio, terminatur autem ad Rhobogdium promontorium: adeo

104 MARCIANUS HERACLEOTA.

Τὰ δὲ ἄχρα αὐτῆς ἀπὸ τῶν ὁριζόντων διέστηκε τὸν τρόπον τοῦτον. Τὸ μὲν ἀρκτῷον αὐτῆς ἄχρον ἀπὸ τοῦ ἀρκτῷου ὁρί-ζοντος στάδια ¹ ᾳ ῷσν'· τὸ δὲ δυτικὸν αὐτῆς ἄχρον ἀπὸ τῆς ἱσημερίας στάδια ητιζ'· τὸ δὲ ἀνατολικὸν ἄχρον, ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς στάδια ᾳτιζ'². Εχει δὲ ἔθνη ις', πόλεις ἐπισήμους ια', ποταμούς ἐπισήμους ιε', ἀχρωτήρια ἐπίσημα ε', νήσους ἐπισήμους ζ'. Οἱ πάντες τοῦ περίπλου τῆς νήσου τῆς ἱουερνίας, οὐ πλεῖον ὁ σταδίων ♀πε', οὐχ ἤττον σταδίων ςωμε'.

ΑΛΒίωνος νήσου βρεταννικής περίπλους.

Απολούθως τοίνυν και τῆς Αλβίωνος νήσου τὸν περίπλουν έκθησομεν. Η Αλβίων νῆσος ή Βρεταννική περιορίζεται ἀπὸ

¹ στάδια... δον' Huds. — ² στάδια τιζ' Huds. — ⁵ ένδεκα cod. — ९ οὐ πλεϊστον Huds.

ut insulæ latitudo sit stadiorum 1,834. Ejus autem promontoria ab horizontibus distant ad hunc modum. Arcticum quidem ejus promontorium ab arctico horizonte stadia 14,250; occiduum vero ejus promontorium ab æquatore stadia 8,317; promontorium orientale ab ortu stadia 10,317. Habet autem gentes 16, urbes insignes 11, fluvios insignes 15, promontoria insignia 5, insulas insignes 6. Peripli insulæ Hiberniæ stadia universa non plura stadiis 9,085, non pauciora stadiis 6,845.

14. ALBIONIS INSULÆ BRITANNICÆ PERIPLUS.

Deinceps igitur et Albionis insulæ periplum exponemus. Albion insula Britannica terminatur a septen-

μέν άρκτων τῷ ώκεανῷ τῷ καλουμένο Δουηκαληδονίο 1 · ἀπὸ δὲ ἀνατολών τῷ Γερμανικῷ ώκεανῷ · ἀπὸ δὲ δύσεως τῷ τε ἱουερνικῷ ώκεανῷ · μεθ ' δν ἡ ἱουερνία νῆσος · ἔτι μὴν καὶ τῷ Οὐεργιουἰο ώκεανῷ · ἀπὸ δὲ μεσημβρίας τῷ Βρεταννικῷ ώκεανῷ καὶ ταῖς προειρημέναις τῆς Γαλλίας ἡπείροις καὶ ἔθνεσι. Καὶ ἡ μέν ὅλη περιγραφὴ τῆς νήσου τοῦτον ἔχει τὸν τρόπου. Εστι δὲ τῆς Αλβίωνος νήσου τῆς Βρεταννικῆς τὸ μῆκος ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος κατὰ τὸ Δαμνόνιον ² ἀκρον , τὸ καὶ Οκρινον 3 καλούμενον , περαιούμενον δὲ ἔως Ταρουεδούνου ^α τῆς καὶ Ορκάδος καλουμένης ἄκρας · ώς εἶναι τοῦ μήκους τοῦ μεγίστου στάδια ἐσκε΄. Τὸ δὲ πλάτος αὐτῆς ἀρχεται μὲν κατὰ τὸ Δαμνόνιον ἄκρον , τὸ καὶ Οκρινον κα-

¹ Δουηπαλιδονίφ cod. Δουπαληδονίφ Huds. — ² Δάμνιον cod. et Huds. itemque ambo lin. 12. — ³ Οπριον cod. et Huds. ut paulo post. — ⁴ Ταυρουδούνου cod. Ταυρουδούνου Huds.

trione quidem oceano, qui vocatur Deucaledonius: ab ortu oceano Germanico: ab occasu vero oceano Hibernico post quem insula [se offert] Hibernica, ac etiam oceano Vergivio: a meridie vero oceano Britannico, et prædictis Galliæ regionibus et provinciis. Ac universa quidem insulæ circumscriptio hunc in modum se habet. Longitudo autem Albionis insulæ Britannicæ incipit quidem ab occidentali horizonte juxta Damnonium promontorium, quod et Ocrinum nuncupatur; finitur vero ad Tarvedunum, quod et Occas promontorium dicitur: adeo ut longitudo maxima sit stadiorum 5,225. Latitudo autem ejus incipit quidem juxta Damnonium, quod dicitur etiam Ocrinum promontorium;

106 MARCIANUS HERACLEOTA.

λούμενον · καταλήγει δε είς την των Νουάντων 1 χερσύνησον καὶ τὸ ὁμώνυμον ἀκρωτήριον · ὡς είναι τοῦ πλάτους κατὰ την μεγίστην γραμμήν 2 στάδια γπγ'. Εχει δε εν αὐτή εθνη λγ', πόλεις ἐπισήμους νθ', ποταμούς 5 ἐπισήμους μ', ἀκρωτήρια ἐπίσημα ιδ', χερσύνησον ἐπίσημον α' 4, κόλπους ἐπισήμους ε', λιμένας ἐπισήμους γ'. Οἱ πάντες τοῦ περίπλου παντὸς τῆς νήσου τῆς Αλβίωνος οὐ πλεῖον σταδίων 5 ξηχδ', οὐχ ἤττον σταδίων ξίνες · Καὶ ὁ μὲν περίπλους τοῦ δυτικοῦ καὶ ἀρκτώου ώκεανοῦ τῶν παρὰ τὴν Εὐρώπην μερῶν, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ Βρεταννικῶν νήσων ἐνταῦθα τὸ τέλος ἔχει. Οσπερ δε ἐν τῷ προτέρῳ βιβλίω τῶν μὲν παρὰ τὴν Λιβίων δεξιῶν μερῶν τοῦ Αραβίου κόλπου καὶ τῆς Ερυθρᾶς Θαλάσ-

¹ Neovdэтын cod. Nevdэтын Huds.— ² κατά τῆς μεγίστης γραμμῆς cod.—
³ πεταμούς Huds.— ⁴ χερσ. ἐπις. ἐνα cod. et Huds.— ⁵ στάδια ὅηχδ΄ Huds.

desinit vero ad Novantum chersonesum, et ejusdem nominis promontorium: adeo ut latitudo ejus juxta maximam lineam sit stadiorum 3,083. Complectitur autem gentes 33, urbes insignes 59, fluvios insignes 40, promontoria insignia 14, chersonesum insignem 1, sinus insignes 5, portus insignes 3. Universa peripli totius Albionis insulæ stadia non plura 28,604, non pauciora stadiis 20,526. Atque hic quidem finem imponimus periplo partium occidentalis et septentrionalis oceani juxta Europam, itemque insularum in ipso Britannicarum. Sicuti autem in priori libro periplum capitulatim fecimus partium quidem dextrarum Arabici sinus et Rubri maris juxta Libyam, ac occidentalis

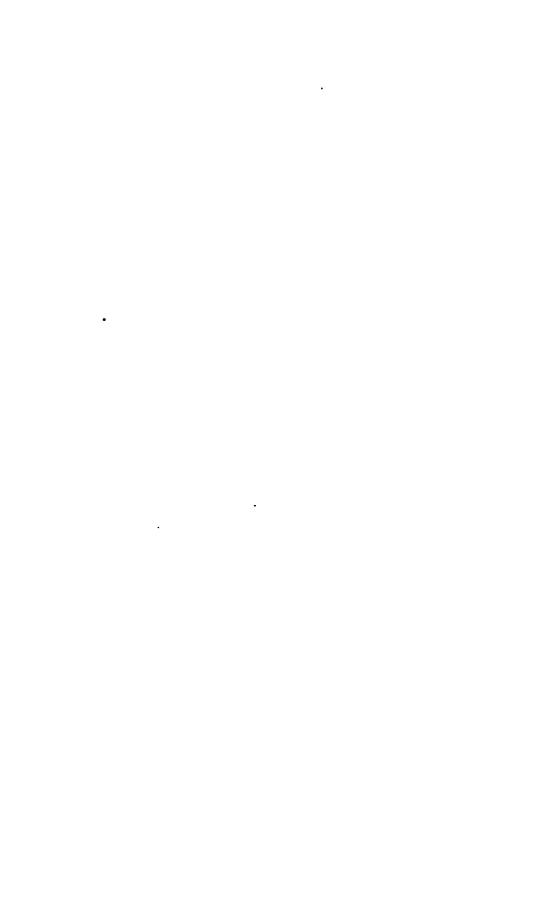
σης καὶ τοῦ δυτικοῦ ώκεανοῦ τοῦ πρὸς τὴν μεσημβρίαν ὶ ὁρῶντος τὸν περίπλουν ἐπὶ κεΦαλαίων ἐποιησάμεθα, σαΦηνείας ἔνεκα διὰ μακροῦ τὸν τῶν σταδίων ἀριθμὸν ἀποδόντες τῶν δὲ παρὰ τὴν Ασίαν ἀριστερῶν ἀπάντων μερῶν μέχρι Σινῶν τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀγνώστου γῆς ἀκριβῆ τὸν περίπλουν ἀνεγράψαμεν, τῶν διαστημάτων ἀπάντων τοὺς σταδίους σημάναντες οὐτω κάνταῦθα τῶν δεξιῶν μερῶν τοῦ ἀκεανοῦ τοῦ παρὰ τὴν Εὐρώπην ὅντος ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῆς ἀγνώστου γῆς, καὶ τοῦ παρ' αὐτὴν περατουμένου Σαρματικοῦ ἀκεανοῦ, καὶ προσέτιγε τῶν Βρεταννικῶν νήσων εἰς ὁναμιν τὸν περίπλουν πεποιήμεθα, προσθέντες καὶ τῶν σταδων ἀριθμόν ². Τῶν δὲ ἀριστερῶν τῆ Λιβύη μερῶν τοῦ δυτικοῦ......

Λείπει μέχρι τοῦ τέλους.

¹ πρὸς μεσημδρίαν Huds. — ² ἀριθμὸν τῶνδε ἀρ. Huds.

diorum numerum distantiarum longiorum exprimentes; quinetiam et partium omnium sinistrarum juxta Asiam, usque ad Sinarum gentem et terram incognitam, periplum accuratum perscripsimus, omnium [etiam] distantiarum stadia indicantes: ita et hic quoque dextrarum partium oceani Europam alluentis, ab Herculeis columnis ad terram incognitam, et oceani Sarmatici juxta ipsam terminati, præterea et insularum Britannicarum, periplum pro virili fecimus, adjicientes etiam stadiorum numerum. Sinistrarum vero Libyæ partium juxta oceanum occidentalem......

Reliqua desunt usque ad finem.

TEMAXION'

ΤΑΣ ΕΠΙΤΟΜΑΣ ΤΩΝ ΙΑ΄ ΒΙΒΑίΩΝ

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΕΦΕΣΙΟΥ 2.

τὶ Κάννων ήτοι Ατταίας μέχρι Αδραμυτίου παράπλους. Πόλεων ⁸ πατά γῆν διαστήματα. Από Αδραμυτίου μέχρι Λεπτοῦ παράπλους. Τρωέδος μέχρι Συγείου περίπλους.

AMOIGANÍO ET IIPÁTTEIN 4.

Ol τοῖς 5 συγγράμμασι τῶν παλαιῶν ἀδασανίστως έντηχάνοντες, ἢ μὴ διαγινώσκειν ἐπιστάμενοι λόγου τε ἀρετὴν

1 Τεμμάχιον cod. et Huds. — 2 Hunc titulum non habet cod. qui incipit: πό Κάννων, littera A omissa a rubricatore. — 5 παράπλους · πόλεων Huds. qui supplevit καὶ ante πόλεων.— 4 Hanc inscriptionem omis. Huds. — 1/ τοῦς (littera O omissa) cod.

FRAGMENTUM

EPITOMES

UNDECIM LIBRORUM ARTEMIDORI EPHESII.

A Cannis sive Attæa usque Adramytium paraplus. Urbium per terram distantie. Ab Adramytio usque Lectum paraplus. Troadis usque Sigeum periplus.

AMPHITHALIO SALUTEM.

Qui veterum scripta perfunctorie legunt, aut orationis vim et sententiarum consequentiam dijudicare

καὶ νοημάτων ἀκολουθίαν, πολλην παρέσχον, ὡς ἔσικεν, ἄδειαν τοῖς συγγράθειν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε δουλομένοις. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ἐτέροις ἔξετάζειν καταλιμπάνω, οἱ τῆς ¹ ἡμετέρας κρίσεως δι' ἀκριδῆ παίδευσιν πλέον τοῦτο ποιεῖν ἐπίστανται. Οἱ δὲ τοὺς περίπλους προχείρως ² γράψαντες, καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας πείθειν ἐθέλοντες 5, τόπων τε προσηγορίας καὶ σταδίων ἀριθμὸν δεξιόντες, καὶ ταῦτα ἐπὶ χωρίων ⁴ ἢ ἐθνῶν βαρδάρων, ὧν οὐδὲ τὰς προσηγορίας εἰπεῖν δύναιτο ἄν τις, αὐτόν μοι δοκοῦσι τὸν Βεργαῖον Αντιφάνη νενικηκέναι τῷ ψεύδει. Θσοι μὲν γὰρ μερικάς τινας ἐποιήσαντο περίπλων διηγήσεις, ὧν καὶ τὰ χωρία σαφῶς ἐγίνωστον, καὶ τὴν ἀναμέτρησιν τῆς Θαλάττης οὐκ ἡγνόουν,

¹ οἱ τῆς Huds. — ² προχείσεως Huds. — ³ ἐθέλοντας cod. et Huds. — ⁴ ἐπιχωρίων Huds.

nesciunt, plurimum, ut videtur, audaciæ illis addiderunt, qui vulgari modo et temerario volunt scribere. [Horum] alios quidem aliis ad examen vocandos relinquo, qui ex accurata institutione ad hoc agendum plus nobis judicio valent rerumque scientia. Qui vero periplos temere scripserunt, et lectoribus persuadere volunt, locorum nomina et stadiorum numerum percurrentes, idque in regionibus et gentibus, quarum ne nomina quidem dicere quis potest, mihi videntur ipsum Antiphanem Bergæum falsitate superasse. Quotquot autem particulares quasdam fecerunt periplorum narrationes, quorum et loca plane explorata habuerunt, marisque dimensionem non ignorarunt, et urbium et

καὶ πόλεις καὶ λιμένας καὶ τὰ διαστήματα τούτων καταμαβόντες · οὖτοι δοκοῦσιν ἢ παντάπασι πλεῖστα μετὰ τῆς ἐνδεχομένης ἀληθείας ἐγγεγραφέναι. Θσοι δὲ ἢ τοῖς ἀπαγγείλασιν ἄπερ οὐκ ἐθεάσαντο πιστεύσαντες, ἢ τοῖς συγγράψασιν ¹
ἄπερ ἀκριβῶς ² οὐκ ἔγνωσαν ἀκολουθήσαντες, ἐκλογιστίας 5
περίπλων τῆς οἰκουμένης ἐποιήσαντο, οὖτοι δῆλον ώς οὐχ
ἐαντοὺς μόνους ἡπάτησαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πεισθέντας τοῖς ὑπ'
αὐτῶν συγγραφεῖσι. Γράφω δὲ ταῦτα, πολλοῖς μὲν ἐντυχών
περίπλοις, πολύν δὲ περὶ τὴν τούτων εἴδησιν ⁴ ἀναλώσας χρόκοι. Χρὴ τοίνυν ὅσοι παιδεύσεως ἐντὸς κατέστησαν, τούτων
ἐξτάζειν τὰς τοιαύτας φιλομαθείας 5, ὡς μήτε προχείρως
πιστεύειν τοῖς λεγομένοις, μήτε ἄπιστον τὴν οἰκείαν γνώμην

1 σηγράφαση Huds. — 2 ἀκριδῶς omis. Huds. — 3 ἐκλογιστιαίας cod. et Huds. — 4 ίδησην cod. et Huds. — 5 τὰς Φιλομαθίας τοιαύτας Huds.

portuum ac eorumdem distantiarum notitiam assequuti, ili videntur plurima usquequaque cum probabili veritate scripsisse. Quotquot vero narrantium quæ non viderunt fidem sequuti, et scribentium quæ non accurate cognoverunt auctoritate nixi, catalogos confecerunt periplorum terræ habitabilis; manifestum eos non semet solum decepisse, sed et alios iis quæ composuerunt persuasos. Hæc autem scribo, multos quidem pervolvens periplos, et in iis perspiciendis plurimum temporis impendens. Oportet igitur examinent, quicumque eruditione non leviter imbuti sunt, eorum in hujusmodi disciplinis peritiam, ut neque temere credant dictis, neque proprias suspectæque fidei opiniones illorum

ξμπροσθεν τῆς ἐκείνων Φροντίδος ποιουμένους. Τούτους δὰ ἀκριθέστερον ἐπισκοπήσομεν. Οἱ γὰρ δὰ δοκοῦντες ταῦτα μετὰ λέγων ἐξητακέναι, Τιμοσθένης ὁ Ρόδιός ἐστιν, ἀρχικυθερνήτης τοῦ δευτέρου ¹ Πτολεμαίου γεγονοὸς, καὶ μετ' ἐκεῖνον Ἐρατοσθένης, δυ Βῆτα ἐκάλεσαν οἱ τοῦ Μουσείου ² προστάντες. Πρὸς δὲ τούτοις Πυθέας τε ὁ Μασσαλιώτης, καὶ Ἰσίδωρος ὁ Χαρακηνὸς, καὶ Σώσανδρος ὁ κυθερνήτης, τὰ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν γράψας, Σιμμέας τε ὁ τῆς οἰκουμένης ἐνθεὶς τὸν περίπλουν. Ετι μὴν Απελλᾶς ὁ Κυρηναῖος, καὶ Ανδροσθένης ὁ Θάσιος Α, καὶ Κλέων ὁ Σικελιώτης, Εύδοξός τε ὁ Ρόδιος, καὶ Αννων ο ὁ Καρχηδόνιος οἱ μὲν μερῶν τινων,

¹ ἀρχικιδερείτης τοῦ δεντερείου cod. — ³ Μουσίου cod. — ³ Εὐδυμόνης cod. in quo prius erat Εὐδυμόνης. Εὐδυμόνης Huds. — ⁴ Ιάσιος cod. et Huds. — • Κυδόξιος cod. et Huds. — • Κνευν cod.

curæ et diligentiæ opponant. Hos sane [et nos] magis accurate considerabimus. Qui igitur in hæc cum ratione inquisivisse videntur, sunt, Timosthenes Rhodius, qui præcipuus gubernator fuit secundi Ptolemæi, et post eum Eratosthenes, quem Beta nuncupant præfecti [Alexandrinæ] bibliothecæ. Præter hos vero et Pytheas Massiliensis, Isidorus Characenus, Sosander gubernator qui res Indicas scripsit, Simmeas qui orbis universi periplum composuit. Præterea etiam Apellas Cyrenæus, Euthymanes Massalitanus, Phileas Atheniensis, Androsthenes Thasius, Cleon Siculus, Eudoxus Rhodius, Hanno Carthaginiensis: horum quidem nonnulli partium quarumdam, alii vero totius

οί δὲ τῆς ἐντὸς πάσης Φαλάσσης, οἱ δὲ τῆς ἐκτὸς περίπλουν ἀναγράψαντες · οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Σκυλαξ ὁ Καρυανδεὺς ¹, καὶ Βοτθαῖος. Οὖτοι δὲ ἐκάτεροι διὰ τῶν ἡμερησίων μηκῶν ² οὐ διὰ τῶν σταδίων τὰ διαστήματα τῆς Φαλάσσης ἐδήλωσαν. Καὶ ἔτεροι δὲ πλείους εἰσὶν, οὖς περιττὸν οἶμαι καταριθμεῖν. Μετὰ δὴ τούτων τοὺς πλείστους Αρτεμίδωρος ὁ Εφέσιος γεωγράφος καὶ Στράβων γεωγραφίαν ὁμοῦ καὶ περίπλουν συντεθεικότες, Μένιππός τε ὁ Περγαμηνὸς ³ διάπλους γράψας, ἀκριβέστεροι ⁴ δοκοῦσι πάντων τῶν προειρημένων τυγχάνιι. Περὶ ὧν διελθεῖν ἀναγκαῖον, ὡς ἀν μηδὲν ἀγνοήσαιεν οἱ περὶ τοῦτο τὸ μέρος τῆς γεωγραφίας σπουδάζοντες. Τιμοσύνης μὲν γὰρ, ἔτι τῶν πλείστων τῆς Φαλάσσης ἀγνοου-

¹ Kapudodous καὶ Βωτταῖος cod.— ² ήχων cod. et Huds.— ³ Περγαμινός ∞d. — ⁴ ἀκριθέστερον cod. et Huds.

maris interioris, alii etiam maris exterioris periplum conscripserunt; quinetiam et Scylax Caryandensis, et Botthæus. Uterque autem horum dierum [noctiumque] spatiis, non stadiis distantias per mare indicarunt. Atque alii etiam non pauci sunt, quos enumerare supervacaneum esse arbitror. Post horum equidem plurimos Artemidorus Ephesius geographus, et Strabo, qui geographiam simul et periplum composuerunt, et Menippus Pergamenus transjectuum maritimarum scriptor, omnibus prius memoratis accuratiores esse videntur. De quibus [aliquid] disserere necesse est, ut nihil prorsus ignorent, qui sese in hac geographiæ parte exercent. Nam Timosthenes, plurimis etiamtum maris par

μένων μερών, τῷ Ρωμαίους μηδέπω πολέμω κεκρατηκέναι τούτων, περὶ νήσων συγγράψας βιδλία, οὐ πᾶσιν ἀκριδώς ἐπεξήλθε τοῖς ἔθνεσι τοῖς τῆ καθ' ἡμᾶς παροικοῦσι Θαλάττη. Αμέλει τῆς μὲν Εὐρώπης τὸ Τυβρηνικὸν πέλαγος ἀτελώς περιέπλευσε, τὰ δὲ περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν οὐτε τῆς καθ' ἡμᾶς οὐτε τῆς ἔξω Θαλάττης ἴσχυσε γνώναι. Ταὐτὰ δὲ καὶ κατὰ τὴν Λιδύην πέπουθεν, ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος πάντας τοὺς ἐπέκεινα περὶ τὸν Ἡράκλειον πορθμὸν, περί τε τὴν ἔξω θάλασσαν ἀγνοήσας τόπους. Τούτων δὲ τῶν ι΄ βιδλίων ἐπιτομὴν ἐν ἐνὶ πεποίηται διδλίω εἶτ' ἐν ἐτέρω πάλιν ἐνὶ τῶν καλουμένων σταδιασμῶν ἐπιδρομήν τινα συνέγραψεν. Εν ἄπασι δὲ τούτοις οὐδὲν τέλειον, οὐδὲ σαφὲς ἀπαγγεῖλαι δεδύνηται. Ερατοσθέ-

tibus non detectis, quo bello in Romanorum ditionem nondum erant redactæ, de insulis libellos conscribens, non omnes accurate percensuit gentes mare nostrum accolentes. Scilicet in Europa quidem maris Tyrrhenici periplum non absolvit: quæ vero circa fretum Herculeum, aut mare nostrum spectantia aut exterius, ne cognoscere quidem potuit. Eadem ipsa et circa Africam admisit, ignarus locorum omnium, Carthagine ulteriorum, ad fretum Herculeum et mare exterius [jacentium]. Hos vero decem libros in epitomen unius libri redegit: dein et in alio rursus uno stadiasmos appellatos, [sive dimensiones terræ per stadia], breviter complexus est. In his omnibus nihil perfectum admodum, nihil clarum et perspicuum proferre potuit. Eratosthenes autem Cyrenæus, nescio qua ra-

νης δὲ ὁ Κυρηναῖος, οὐα οἶδα τί παθών, τὸ Τιμοσθένους μετέγραψε διθλίον, βραχέα τινὰ προσθείς: ὡς μηδὲ τοῦ προοιμίου τοῦ μνημονευθέντος ἀποσχέσθαι, ἀλλ' αὐταῖς λέξεσι κἀκεῖνο τοῦ οἰκείου προθεῖναι συγγράμματος. ὅμοια δὲ τούτοις καὶ οἱ ἄλλοι πεπόνθασιν, ἀσαφεῖς καὶ πεπλανημένας τὰς ἐκδόσεις ποιησάμενοι. Αρτεμίδωρος δὲ ὁ Ἐφέσιος γεωγράφος κατὰ τὴν ἐκατοστὴν ἐξηκοστὴν ἐννάτην ¹ ὑλυμπιάδα γεγονώς, τὸ δὲ πλεῖστον μέρος τῆς ἐντὸς καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ² τυγχανούσης Θαλάττης ἐκπεριπλεύσας, Θεασάμενος δὲ καὶ τὴν νῆσον τὰ Γάδειρα, καὶ μέρη τινὰ τῆς ἐκτὸς Θαλάττης 5, ἢν ὑκεανὸν καλοῦσι, τῆς μὲν ἀκριδοῦς γεωγραφίας λείπεται. Τὸν δὲ περίπλουν τῆς ἐντὸς Ἡρακλείου πορθμοῦ Θαλάσσης, καὶ τὴν ἀναμέτρησιν ταύτης μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιμε-

¹ κατὰ τὴν ρΕΘ΄ Huds.— ² καὶ καθ' ἡμᾶς cod. et Huds.; τῆς ex Hæsche-¹ το supplevi. — ³ Θαλάσσης Huds.

Pauca quæpiam adjiciens; adeo ut ne proœmio quidem supradicti [auctoris] abstinuerit, sed iisdem verbis illud operi suo præposuerit. Similia his et alii plerique admisere, descriptiones obscuras et errorum plenas divulgantes. Artemidorus vero Ephesius geographus, qui floruit quidem circa centesimam sexagesimam nonam Olympiadem, maximam sane partem maris interioris nostrique circumnavigavit, atque etiam in conspectum provectus est insulæ Gadium, et partium quarumdam maris exterioris, quod Oceanum appellant, a laude quidem geographiæ accuratæ longe abest. Periplum autem maris intra fretum Herculeum, ejusdemque dimensio-

λείας ἐν ἔνδεκα διεξήλθε βιβλίοις, ώς σαφέστατον καὶ ακρι-Θέστατον περίπλουν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνας ράψαι βαλάττης :

Μένιππος δὲ ὁ Περς αμηνὸς, ὡς ἐν καὶ αὐτὸς τῆς ἐντὸς βαλάττης προκρέπλουν ἐν τρισὰν ἤθροισε βιβλίοις, ἰστορικήν τινα καὶ γεωγραφικήν ἐποιήσατο τὴν ἐπαγγελίαν. Εγώ τοίνων πάνταν τῶν μνημονευθέντων προκρίνας Αρτεμιδωρον τὸν Εφέσιοι. ἐπιτομὴν τῶν ἐνδεκα βιβλίων τοῦ μνημονευθέντος ἐποιησάμην, προσθεὶς καὶ ἐξ ἐτέρων παλαιῶν τὰ ἐλλείποντα · και τὴν διαίρεσιν τῶν ια βιβλίων ψυλάζας, ὡς μετρίαν μεν ρεωγραφίαν, τελεωτατον ὁὲ περίπλουν ἐπερς ἀσασθαι. Θεασάμενος δὲ τοὺς πλείστους τῶν παλαιῶν ἡ μὴ δ' ὁλως, ἡ ἐπὸ ὁλίγον τῆς ἔξω βαλάσσης μνήμην ποιησαμένους, καὶ ταύτην

1 **Θαλίσσης** Huds, ut lin. seq. — 2 δε omiser, cod et Huds — τελεί τέτον Huds.

nem, ea quæ par est cura, in undecim libris persequutus est: adeo ut periplum nostri maris clarissimum et accuratissimum descripsisse videatur. Menippus vero Pergamenus, [qui] ipse quoque interioris maris periplum tribus in libris complexus est, narrationem quamdam historicam simul et geographicam faciens. Ego igitur Artemidorum Ephesium cæteris omnibus janı memoratis præferens, undecim viri supradicti librorum epitomen feci, paucis quæ desiderantur ex veterum aliis adjectis, servataque divisione undecim librorum, adeo ut geographiam quidem mediocrem, perfectissimum tamen periplum exhibiturus sim. Quum autem viderim veterum plerosque aut nullam omnino, aut leviorem saltem maris exterioris mentionem fecisse, eamque obscuram admo-

ἀμυδρὰν καὶ τῆς ἀληθείας ἀπάδουσαν · ίδιαν ἐμαυτοῦ Φροντίδα Θέμενος τοῦ ἀκεανοῦ τοῦ ἐφόου τε καὶ μεσημβρινοῦ παντός, ἐκατέρων τῶν ἡπείρων τῆς τε Λιβύης καὶ τῆς Ασίας, ἀπὸ τοῦ Αραβίου κόλπου μέχρι τῶν Σινῶν τοῦ ἔθνους, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ τοῦ ἐσπερίου καὶ τοῦ ἀρκτφου ¹ ἀκεανοῦ, τῶν τε τῆς Εὐρώπης τῶν τε τῆς Λιβύης μερῶν, τὸν περίπλουν ἐν δυοὶ βιβλίοις συνέγραψα. Καταμαθών δὲ καὶ Μένιππον μετρίαν μέν τινα τοῖς ἐντυγχάνουσιν ἐκ τῶν οἰκείων βιβλίων παρεχόμενον εἴδησιν, μὴ πᾶσι δὲ ἀκριβῶς ἐπεξελθόντα, τὰ ἱλλείποντα πλεῖστα ὅντα προσθεὶς, καὶ προσέτι γε τὴν τρὶ τόπους καὶ τὰς διαιρέσεις τῶν ἐθνῶν σαφήνειαν, ἤτις τὰ τέλειον τῆς γνώσεως τοῖς ἐντυγχάνουσι παρέχειν εἴωθε, τὰν ἐκδοσιν τῶν τριῶν βιβλίων ἐποιησάμην, οὐκ ἀφελόμενος

ι καὶ ἀρκτώου cod.

dum, et a veritate prorsus alienam; propria [quidem] cura et diligentia, totius oceani orientalis et meridionalis, utriusque continentis Africæ et Asiæ, a sinu Arabico usque ad Sinarum gentem, quinetiam et oceani occidentalis et septentrionalis, partiumque Europæ et Africæ periplum duobus in libris conscripsi. Quum autem deprehenderim et Menippum lectoribus mediocrem quidem aliquam suis e libris [locorum] notitiam exhibere, neutiquam vero omnia diligenter persequi; [ipse] quæ desiderari visa sunt plurima addens, insuper et perspicuitatem, quæ legentibus perfectam cognitionem parare solet, in locorum [descriptione] gentumque divisione, trium ejusdem librorum editionem

τής προσηγορίας του πατέρα τούτων, οὐδὲ εἰς ἐμαυτον μεταστήσας τους ἀλλοτρίους πόνους, ώσπερ οὐδὲ τοῦ πᾶσι πεφροντισμένως ὶ ἐπεξελθόντος Αρτεμιδώρου · ἀλλὰ τὰς μἐν ἐκείνων προσηγορίας ἐπιγράψας τοῖς βιβλίοις, ὡς ἀν μηδὲν εἰς τοὺς λογίους ἀμαρτάνειν δοκοίην Θεοὺς, τὰς δὲ τούτων ἐπιτομὰς καὶ διορθώσεις τῶν ἐμαυτοῦ ποιησάμενος πόνων ἐναργὲς γνώρισμα, ώστε τοὺς ἐντυγχάνοντας μηδὲν μιήτε τῶν παρ' ἐκείνων συγγραφέντων, μήτε τῶν παρ' ἡμῶν προστεθέντων, ἢ διορθώσεως ἐπιμελοῦς ἀξιωθέντων ² ἀγνοῆσαι. Περὶ δὲ τῆς διαφωνίας τῶν σταδίων εἴρηται μέν μοι καὶ ἐν τῷ προτέρω βιβλίω, ἐν ῷ τὸν περίπλουν τοῦ ἐφου παντὸς ώκεανοῦ πεποίημαι. Κωλύει δὲ οὐδὲν καὶ νῦν ἐπὶ κεφαλαίω

1 πεφροντισμένος Huds. — 2 αξιολόγων Huds.

feci, auctori eorum nequaquam nominis honorem eripiens, neque in meum ipsius [nomen] aliorum labores transferens, sicuti neque Artemidori [nomen in epitome ejusdem suppressi] qui accurate omnia persequutus est; sed illorum quidem nomina libris præfigens, ut nihil peccare videar in deos sermonis præsides, atque eorumdem epitomas et emendationes proprii laboris luculentum faciens argumentum; ut nec lectores aliqua ab iis prodita, neque aliqua a nobis adjecta, aut accurata correctione digna laterent. De stadiorum [in dimetiendis locorum intervallis] diversitate jam dictum est in priore libro, in quo periplum composui totius oceani orientalis. Nihil vero obstat quominus impræsentiarum [idem] summarie percurram. Universi, ut

διεξελθεϊν. Πάντες, ώς εἰπεῖν, ὅσοι περίπλους ἔγραψαν, περὶ μὲν τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ νήσους, ἢ ωἰδὲν ὅλως, ἢ βραχέα τινὰ, καὶ ῥαδίας τῆς διορθώσεως ἀξιωθηναι δυνάμενα διεθώνησαν περὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων τῶν αὐτῶν πόλεων, καὶ νήσων, καὶ λιμένων, πολλήν τινα διαθρορὰν ἐποιήσαντο. Τῶν μὲν οὖν κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων ἢ διαθωνία σαθής. Οἱ μὲν γὰρ πλησίον τῆς ἡπείρου τοὺς κόλπους καὶ τὰ ἀκρωτηρία περιέπλευσαν, οἱ ἔκ ποβρωτέρω ¹, καὶ διὰ τοῦτο ἢ πλέονας ἢ ἐλάττονας περιέπλευσαν σταδίους. Τοῦ δὲ ἐπ' εὐθείας γινομένου πλοῦ οὐκ ἄν τις ἐράδίως εἴποι τὰς αἰτίας, εἰ μὴ ἄρα τῷ τάχει τοῦ σκάθους, ἢ τῷ βράδει ἀναθῆναι τὸ πταῖσμα βουληθείη. ὑμολογημένον ² γὰρ τοῦθ' ὅτι ἐπτακοσίους οὐριοδρομοῦσα ναῦς

' ποροτέρω cod. — ' ώμολογημένου cod.

Previter dicam, quotquot periplos scripserunt, circa urbes quidem et regiones et portus et insulas, aut nihil mnino, aut in paucis quibusdam et quæ emendationem facile admittant, dissenserunt: de stadiorum autem numero earumdem urbium, insularum, portuum, multum a se invicem discreparunt. In sinubus tamen et promontoriis diversitas manifesta est. Nonnulli enim propius a continente sinus et promontoria circumnavisarunt, alii vero remotius; quam ob causam plura aut pauciora in circumvectione dinumerant stadia. Navigatione autem in directum facta non quis facile assignaverit [hujus diversitatis] causas, nisi navigii celeritati aut tarditati attribuere velit ejusmodi lapsum. Hoc enim

διὰ μιᾶς ἀνύει τῆς ἡμέρας, εὕροι τις ἀν καὶ ἐννακοσίους σταδίους ¹ διαδραμοῦσαν ναῦν ἐκ τῆς τοῦ κατασκευάσαντος τέχνης τὸ τάχος προσλαθοῦσαν, καὶ ἐτέραν ² μόλις πεντακοσίους διανύσασαν ³, διὰ τὴν ἐναντίαν τῆς τέχνης αἰτίαν. ἀλλ' ὅμως συγγνώμης ⁴ ἀξιοῦν χρὴ τὰ τοιαῦτα πταίσματα. Οὐ γὰρ ἐν ἡπείρφ χωρίων τινῶν τὴν διαμέτρησιν ἐποιήσαντο, ἀλλ' ἐν ὕδατι καὶ πελάγεσιν ἐκ τῆς συνηθείας πλέον, ἢ ἐξ ἐτέρας τινὸς ἐπιτεχνήσεως τὸν ἀριθμὸν τῶν σταδίων εὐρόντες. Διήρηκε δὲ ὁ Μένιππος τὸν περίπλουν τῶν τριῶν ἡπείρων Ασίας τε καὶ Εὐρώπης, καὶ Λιδύης. Τὸν τρόπον τοῦτον τὸν Ἑλλήσποντον καὶ Προποντίδα ἄμα τῷ Θρακίῳ Βοσπόρω, καὶ προσέτιγε τὸν Εύξεινον Πόντον ἐκατέρων

in confesso est quod navis vento secundo septies centum [stadia] una die conficiat: inveniri etiam potest, ut navis novies centum stadia cursu peragat ex [navis] instruendæ arte hanc velocitatem nacta, alia vero vix quinquies centum perficiat propter contrariam in artificio causam. Attamen veniam indulgere oportet hujusmodi erratis. Non enim in continente loca dimetiebantur, sed in aqua et maribus, ex consuetudine potius quam ex alia aliqua arte stadiorum numerum assequentes. Menippus ita divisim tradidit periplum trium continentium, Asiæ, Europæ, Africæ. Ad hunc modum, Hellespontum et Propontidem, una cum Thracio Bosporo, et præterea Euxinum Pontum ab utroque conti-

¹ σταδίους omis. Huds. — 2 έτέρα cod. — 3 δεικνύσασαν Huds. — 4 ξυγγνώμης Huds.

τῶν ἐπείρων τῆς τε Ασίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἀφελών, ἰδία ¹ περιέπλευσε · πρότερον μέν τὸν Πόντον, μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν Θράκιον Βόσπορον, καὶ τὴν Προποντίδα ἄμα τῷ Ἑλλησπόντῳ, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦ καλουμένου Διὸς Οὐρίου, ὅπερ ἐκ' αὐτοῦ κεῖται τοῦ στόματος τοῦ Πόντου, τοῦ περίπλου τὴν ἀρχὴν ἐκατέρων τῶν ἡπείρων ποιησάμενος. Μετὰ δὲ τῶτα ἀπὸ τῶν λειπομένων τῆς Εὐρώπης μερῶν ἀρξάμενος, περιπλεῖ πᾶσαν αὐτὴν μέχρι τῶν [Ἡρακλέους στηλῶν, ἡτοι ²] τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ καὶ Γαδείρων τῆς νῆσου. Εἰθ' οὕτως εἰς τὴν ἀντιπέραν διαδὰς γῆν κατὰ τὸν Ἡρακλειον πορθμὸν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὴν Λιδύην · ταύτην δὲ αὐτὴν περιπλεῖ, καὶ συνάπτει ταύτη 5 τὸν τῆς Ασίας περί-

'iðia Huds. — 2 Quæ uncis inclusa sunt omiser. cod. et Huds.; reposui et proæmio lib. I, p. 9. Illud τῶν delendum aut verbum aliquod suppleadum putabat Huds. — 3 ταύτην cod.

nentium Asiæ et Europæ dirimens, separatim circumnavigavit: primo quidem Pontum [circumnavigat], post illum vero Thracium Bosporum, et Propontidem una cum Hellesponto, a fano Jovis Urii nomine insignito, quod positum est ad ipsum Ponti ostium, exordiumque inde sumit peripli utriusque continentis. Post hæc a reliquis Europæ partibus incipiens, ipsam totam circumnavigat usque ad [Herculis columnas, sive] fretum Herculeum, et Gades insulam. Sic deinceps juxta fretum Herculeum, in terram oppositam trajiciens, id est in Africam, hanc ipsam etiam circumnavigat, eique conjungit periplum Asiæ usque ad Hellespontum præ-

πλουν μέχρι τοῦ προβρηθέντος Ελλησπόντου. Καὶ ἡ μέν δλη τάξις τοῦ περίπλου τοῦτον έχει τὸν τρόπον. Τὰ δὲ κατὰ μέρος ἐξῆς ἐκθήσεται, σαψεστέρας, ώς προείρηται, τυχόντα τῆς διορθώσεως.

Πόντου Εὐξείνου περίπλους έπατέρων τῶν ἐπείρων, τῶν τε παρὰ τὰν Ασίαν, τῶν τε παρὰ τὰν Εὐρώπην τόπων. Τὰ δὲ κατὰ μέρος οὐτως έχει.

ΤΩΝ ΕΝ ΤΗ ΑΣΙΑ ΜΕΡΩΝ ΤΟΤ ΠΟΝΤΟΥ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Κατὰ τὸν Θράκιου Βόσπορον καὶ τὸ στόμα τοῦ Εὐζείνου Πόντου ἐν τοῖς δεξιοῖς τῆς Ασίας μέρεσιν, ἄπερ ἐστὶ τοῦ Βιθυνῶν ἔθνους, κεῖται χωρίον ἱερὸν καλούμενον, ἐν ῷ νεώς ἐστι Διὸς Οὐρίου προσαγορευόμενος. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀθετήριὸν ἐστι τῶν εἰς τὸν Πόντον ὶ πλεόντων. Εἰσπλεύ-

1 cis Horror Huds.

dictum. Ac universa quidem peripli dispositio et ordo ad hunc modum se habet. Particularia vero continuo procedent, clariorem, ut dictum est, correctionem nacta.

Ponti Euxini periplus ad utramque continentem, locorumque juxta Asiam et juxta Europam. Particularia autem sic se habent.

PONTI PARTIUM ASIATICARUM PERIPLUS.

Juxta Thracium Bosporum et ostium Ponti Euxini in dextris Asiæ partibus, quæ Bithynorum sunt provinciæ, jacet locus Sacer appellatus, in quo templum est Jovis Urii nuncupatum. Is locus est unde solvunt in Pontum navigantes. In Pontum vero naviganti, Asiam

σωτι δέ είς του Πόντου, δεξιάν την Ασίαν έχουτι και περιπλέουτι το λειπόμενου μέρος τοῦ Βιθυνών έθνους, το 1 προς
τῷ Πόντω κείμενου, ὁ περίπλους οὕτως έχει.

ΒΙΘΥΝΊΑΣ ΠΕΡΊΠΛΟΥΣ.

Απὸ ἰεροῦ Διὸς Ούριου εἰς Ρήθαν ποταμόν εἰσι σταδια ζ΄. Απὸ δὲ Ρήθα ἐπὶ Μέλαιναν ἄκραν σταδια ρν' · ἔχει δὲ καὶ λιμένιον πορθμίοις ², παράκειται δὲ καὶ νησίον ὁ σκεπάζει τὰ λιμένα. Απὸ Αρτάννου ποταμοῦ εἰς Ψίλλιον ποταμὸν καὶ χωρίον σταδια σζ' · τοῦτο δὲ τὸ ἐμπόριόν ἐστιν Ηρακλεωτών, καὶ ποταμὸν ἔχει καὶ λιμένα καλόν. [Απὸ ³ Ψιλλίου ποταμοῦ εἰς Κάλπας λιμένα καὶ ποταμὸν στάδια σκ'.] Απὸ Κάλπας ποταμοῦ εἰς Θυνιάδα ὁ νῆσον στάδια ξ΄. Απὸ Θυ-

1 τῷ πρὸς τῷ cod. — 2 πορθμοῖς cod. et Huds. — 3 læc ex Arriano et Axonymo supplevi. — 4 Boundôa cod. et Huds.

extram habenti, et partem reliquam Bithynorum proinciæ circumnaviganti, quæ Ponto adjacet, periplus n hunc modum se habet.

BITHYNIÆ PERIPLUS.

A templo Jovis Urii ad Rhebam fluvium stadia sunt 90. A Rheba ad Melænam promontorium stadia 150; habet autem et portum naviculis: adjacet vero et insula quæ protegit portum. Ab Artanno fluvio ad Psillium fluvium et castellum stadia 290; hoc emporium est Heracleotarum, et fluvium habet et portum pulchrum. I A Psillio fluvio ad Calpas portum et fluvium stadia

νιάδος 1 νήσου είς Σαγγάριον 2 ποταμόν πλωτόν στάδια γ΄ Από Σαγγαρίου ποταμοῦ είς Τπιον ποταμόν στάδια 5 ρπ΄. Από Τπίου ποταμοῦ είς Δίαν πόλιν 4 στάδια ξ΄ έχει δὲ καὶ ὅΦορμον. Από Δίας πόλεως είς Ελαιον ποταμόν καὶ ἐμπόριον στάδια ζ΄. Από Ελαίου 5 ποταμοῦ ἐπὶ τὸν Καλητα 6 ποταμόν καὶ ἐμπόριον στάδια ρκ΄. Από τοῦ Καλητος ποταμοῦ εἰς Ηράκλειαν πόλιν μεγίστην στάδια π΄. Από δὲ τῆς Ηρακλείας εἰς πόλιν Απολλωνίαν, τὴν ἐν τῆ Εὐρώπη ἐν τῷ Θρακῶν ἔθνει καταντικρὸ κειμένην, στάδια α. Οἱ πάντες ἀπὸ τοῦ ἰεροῦ 7 Διὸς Οὐρίου εἰς πόλιν Ηράκλειαν εἰσι [στάδιοι] αΦλ΄. Επ' εὐθείας δὲ πλέοντι ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ εἰς Ηράκλειαν

¹ Oθνιάδος cod. Bouriáδos Huds. — ² Σαγγάρειον cod. et Huds. et mox Σαγγαρείου. — ³ στάδιοι Huds. et sic sæpius. — ⁴ Διόσπολιν legit Huds. ex Ptolemæo. — ⁵ Åπὸ δὰ Ελαίου Huds. — ⁶ Καληπα cod. et Huds. et infra Κάληπος. — ⁷ ἀπὸ ἰεροῦ cod.

A Calpa fluvio ad Thyniada insulam stadia 60. A Thyniade insula ad Sangarium fluvium navigabilem stadia 3. A Sangario fluvio ad Hypium fluvium stadia 180. Ab Hypio fluvio ad Diam civitatem stadia 60; habet autem et stationem navibus. A Dia civitate ad Elæum fluvium et emporium stadia 90. Ab Elæo fluvio ad Caletem fluvium et emporium stadia 120. A Ca lete fluvio ad Heracleam urbem maximam stadia 80. Ab Heraclea vero ad Apolloniam urbem Europæ, in Thracum provincia e regione positam, stadia 1,000. Omnia a fano Jovis Urii ad urbem Heracleam [stadia] sunt 1,530. In directum vero naviganti a Fano ad Heracleam stadia [sunt] 1,200. Ab Heraclea ad Posideum,

πόλιο στάδια ασ΄. Από Ηρακλείας είς Ποσείδειου ¹, σάλος ενταϊθα, στάδια ρί ². Από τοῦ Ποσειδείου ³ εἰς Οξίναυ ⁴ ποταμόν στάδια μ΄ · δρμος πορθμίοις. Από τοῦ Οξίνου εἰς Σανδαράκην 5 στάδια μ΄ · δρμος πλοίοις. Από Σανδαράκης εἰς Κρηνίδας στάδια κ΄ · δρμος συμμέτροις ναυσίν. Από Κρηνέδων εἰς Ψύλλαν χωρίον στάδια κ΄. Από Ψύλλης χωρίου εἰς Τέον ² πόλιν καὶ ποταμόν Βίλλαιον στάδια μ΄. Οῦτος ὁ ποπαμός δρίζει Βιθυνίαν · τὰ δὲ ἐχόμενα Παφλαγονίας ἐστί. Τενὲς δὲ τὸν Παρθένιον ποταμόν δριον Βιθυνῶν καὶ Παφλαγονίας εἰς Τίον εἰς καὶ ποταμόν Βίλλαιον δριον Βιθυνῶν καὶ Παφλαγονίας εἰς Τίον εἰναι βούλονται. Οἱ πάντες ἀπό Ηρακλείας εἰς Τίον είναι καὶ ποταμόν Βίλλαιον δο στάδιοι θο το΄.

¹ Ποσίδιον cod. Ποσείδιον Huds. — ³ στάδια ρ΄ Huds. — ³ Ποσιδίου Huds. — • Οξίνην cod. et Huds. — • Σαραδάκην cod. et Huds. — • Σαραδάκην cod. et Huds. — • στάδια μ΄ cod. στάδια λ΄ Huds. — • είς Στίον cod. — • Βιλλίον ... • στάδια Huds.

i salum, stadia 110. A Posideo ad Oxinam fluvium adia 90; portus [illic] naviculis. Ab Oxina ad Sandacam stadia 90; portus [est] navibus. A Sandaraca ad renidas stadia 20; portus [ibi] mediocrium navium. Crenidibus ad Psyllam castellum stadia 20. A Psylla astello ad Tium urbem et fluvium Billæum stadia 90. Iic fluvius terminat Bithyniam: quæ sequuntur Paphlaoniæ sunt. Nonnulli autem Parthenium fluvium Bithynorum et Paphlagonum terminum esse volunt. Omnia b Heraclea ad Tium urbem et Billæum fluvium stalia sunt 370.

ΠΑΦΛΑΓΟΝΊΑΣ ΠΕΡΊΠΛΟΥΣ.

Τῆς Παφλαγονίας τὰ παραθαλάσσια πάντα μέρη πρὸς τῷ Πόντω κείμενα τυγχάνει · της δε Βιθυνίας τα μέν προειρημένα πρός τῷ Πόντφ, τὰ δὲ τούτου προηγούμενα κατά τὸν Θράκιου Βόσπορου, και του Αστακηνου κόλπου, και έτι την Προποντίδα μέχρι τοῦ Ρυνδάκου ποταμοῦ. Από Τίου εis Ψίλλιδα 1 ποταμόν στάδια ξ'. Από Ψίλλιδος 2 είς Παρθένεον ποταμόν στάδια ο'. Από Παρθενίου els Αμαστριν πόλιν καὶ ποταμόν στάδια 4'. Οι πάντες άπο Τίου 5 εls Αμαστριν στάδιοι 4 σκ. Από Αμάστριδος είς Κρώμναν χωρίον στάδια ρυ'. Από Κρώμνης εις Κύτωρον χωρίον στάδια 4' ενταύθα σάλος. [Από 5 Κυτώρου els Αλγιαλόν στάδια ξ'.] Από Αλ-

1 Ψίλιον cod. Ψίλλιον Huds. — 2 Ψίλιδος cod. — 3 ἀπὸ τοῦ είς cod. — * στάδια Huds. — * Uncis inclusa ex Arriano supplevi.

PAPHLAGONIÆ PERIPLUS.

Paphlagoniæ partes omnes maritimæ Ponto adversæ jacent : Bithyniæ autem partes quidem prædictæ ad Pontum, quæ vero hunc præcedunt ad Thracium Bosporum [sitæ sunt], et ad sinum Astacenum, ac etiam Propontidem usque ad Rhyndacum fluvium. A Tio ad Psillida fluvium stadia 60. A Psillide ad Parthenium fluvium stadia 70. A Parthenio ad Amastrim urbem et fluvium stadia 90. Omnia a Tio ad Amastrim stadia 220. Ab Amastride ad Cromnam castellum stadia 150. A Cromna ad Cytorum castellum stadia 90; illic salum. [A Cytoro ad Ægialum stadia 60.] Ab Ægialo ad Cliγιαλοῦ els Κλίμακα πόλιν σταδια ν'. Από τῆς Κλίμακος εls Τιμολαΐου ¹ χωρίου σταδια ξ'. Από Τιμολαίου χωρίου ἐπὶ Κάραμως ἀκρωτήριου ὑψηλὸυ καὶ μέγα στάδια ρ'. Καταυτικρὶ δὲ τῆς Καραμως δος ἄκρας ἐν τῆ Εὐρώπη κεῖται μέγιστου ἀκρωτήριου τὸ καλούμενου Κριοῦ μέτωπου. Από Καράμως δακρας εls κώμην Καλλιστρατίαν στάδια κ'. Από Καλλιστρατίας ² εls Γάριου τόπου στάδια π'. Από Γαρίου τόπου εls πόλιυ Αδώνου τεῖχος, τὴν νῦν Ἰωνόπολιν ³ λεγομώνην, στάδια ρκ'. Από Αδώνου τείχους ἐπὶ Αἰγινήτην απολίχνιου καὶ ποταμὸυ στάδια ρξ'. Από Αἰγινήτου ⁵ ἐπὶ Κίνωλιν 6 κώμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ' ¹] · ἔχει δὲ καὶ Κίνωλιν 6 κώμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ' ¹] · ἔχει δὲ καὶ Κίνωλιν 6 κώμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ' ¹] · ἔχει δὲ καὶ Κίνωλιν 6 κώμην καὶ ποταμὸν [στάδια ξ' ¹] · ἔχει δὲ καὶ

¹ Tiμολαίου cod. — ² Kαλιστρατίας cod. — ³ İουνόπολιυ cod. et Huds. — ⁴ Alyuritan cod. Alyuritan Huds. — ⁶ Alyuritan cod. — ⁶ Kινώλην cod. et Huds. — ⁷ Hæc supplevi ex Arriano. — ⁸ Αντιπίνων Huds.

maca civitatem stadia 50. A Climace ad Timolæum castellum stadia 60. A Timolæo castello ad Carambin promontorium altum et magnum stadia 100. Carambi autem promontorio ex adverso jacet in Europa promontorium maximum Criumetopon appellatum. A Carambi promontorio ad vicum Callistratiam stadia 20. A Callistratia ad Garium locum stadia 80. A Gario loco ad Aboni-murum civitatem, quæ nunc Ionopolis vocatur, stadia 120. Ab Aboni-muro ad Æginetem oppidulum et fluvium stadia 160. Ab Æginete ad Cinolin pagum et fluvium [stadia 60]; habet autem et stationem navibus. [Hinc] ad vicum Anticinolin appellatum

Κινώλιδος είς Στεφάνην κώμην στάδια ρν' δρμος ένθάδε. Από Στεφάνης είς Ποταμούς χωρίον στάδια ρκ' έστι δὲ εἴσπλους εἰς Ποταμούς ¹ πορθμίοις. Από Ποταμών χωρίου εἰς Συριάδα ἄκραν λεπτήν στάδια ρκ'. Από Συριάδος ἄκρας κόλπος έκδέχεται. Εἰσπλεύσαντι δὲ εἰς αὐτόν εἰς Αρμένην κώμην καὶ λιμένα μέγαν εἰσὶ στάδια ² ν'. Εστι δὲ παρὰ τὸν λιμένα ποταμός Οχοσβάνης δνομα. Από Αρμένης εἰς Σινώπην πόλιν στάδια ν'. Κεῖται δὲ έπὶ τῶν ἄκρων νησίον δι καλεῖται Σκόπελος. Εχει δὲ διέκπλουν τοῖς ελάττοσι πλοίοις τὰ δὲ μείζονα περιπλεῖν δεῖ, καὶ οὕτω καταίρειν ³ εἰς τὰν πόλιν. Εἰσὶ δὲ τοῖς περιπλέουσι τὴν νῆσον πλείους άλλοι στάδιοι μ'. Απὸ δὲ Καράμβιδος ἄκρας πλέοντι ἐπ' εὐθείας εἰς

1 Ποταμόν cod. et Huds. — 2 είσιν στάδιοι Huds. — 3 κατέρειν cod.

stadia 60. A Cinoli ad Stephanem vicum stadia 150; hic portus. A Stephane ad Potamos castellum stadia 120; patet autem aditus lintribus in Potamos. A Potamis castello ad Syriada promontorium angustum stadia 120. Syriada promontorium sinus excipit. Naviganti autem in ipsum ad Harmenem vicum et portum magnum sunt stadia 50. Juxta portum fluvius est nomine Ochosbanes. Ab Harmene ad Sinopen urbem stadia 50. Ad extremitates autem jacet insula parva nominata Scopelus. Transitum quidem præbet minoribus navigiis, sed majora [illam] circumnavigare oportet, et hoc modo ad urbem appellere. Insulam vero circumnavigantibus alia insuper stadia sunt 40. A Carambi promontorio in directum naviganti ad Si-

Σινώπην στάδια ψ΄. Οἱ πάντες ἀπὸ Αμάστριδος εἰς Σινώπην στάδιοι ᾳψν΄. Απὸ δὲ Ἡρακλείας εἰς Σινώπην βμ΄. Απὸ δὲ ἱροῦ εἰς Σινώπην εἰσὶ στάδια γφο΄. Απὸ Σινώπης εἰς Εὔαρχον ποταμὸν στάδια π΄ · οὖτος ὁ ποταμὸς ὀρίζει Παφλαγονίαν καὶ τὴν ἐχομένην Καππαδοκίαν ¹. Οἱ παλαιοὶ γὰρ
τὰν Καππαδοκίαν καθήκειν βούλονται μέχρι τοῦ Εὐξείνου
Πόντου · τινὲς αὐτοὺς Λευκοσύρους ἐκάλεσαν. Νυνὶ δὲ μετὰ
τὰν Παφλαγονίαν τὰ ἐχόμενα μέχρι τῶν Βαρδαρικῶν ὁρίων
ἰδίως Πόντος καλεῖται · διήρηται δὲ εἰς ἐπαρχίας δύο.

¹ Κληπαικίαν cod. et Huds.

nopen stadia 700. Omnia ab Amastri ad Sinopen stadia 1,750. Ab Heraclea ad Sinopen 2,040. A Fano autem [Jovis Urii] ad Sinopen sunt stadia 3,570. A Sinope ad Euarchum fluvium stadia 80; hic fluvius Paphlagoniam et finitimam Cappadociam disterminat. Veteres enim Cappadociam porrectam esse volunt usque ad Euxinum Pontum; nonnulli illos [Cappadoces] Leucosyros appellarunt. Nunc vero quæ Paphlagoniam proxime excipiunt usque ad fines Barbaricos proprie Pontus vocantur; dividitur autem in duas præfecturas.

ΠΌΝΤΩΝ ΤΩΝ Β΄ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ.

Από Εὐάρχου ποταμοῦ εἰς Καροῦσαν χωρίον στάδια ο΄ · ἐχει δὲ καὶ λιμένα τοῖς ἀΦ' ἐσπέρας ἀνέμοις. Από Καρούσης χωρίου εἰς Ζάγωρον χωρίον στάδια ρκ'. Από Ζαγώρου ¹ χωρίου εἰς Ζάλισκον ² ποταμόν καὶ κώμην ἀλίμενον στάδια ρκ'. Από Ζαλίσκου ⁵ ποταμοῦ εἰς Αλυν ποταμόν πλωτόν στάδια ρκ'. Από Αλυος ποταμοῦ εἰς λίμνην καὶ τὸν ὑπὲρ αὐτῆς σάλον, δς καλεῖται Ναύσταθμος, στάδια ρκ'. Απὸ Ναυστάθμου εἰς ἐτέραν λίμνην καλουμένην Κωνώπιον ἀλίμενον στάδια ρκ'. Απὸ Κωνωπίου εἰς Αμισόν πόλιν στάδια ρν'. Οἱ πάντες ἀπὸ Σινώπης εἰς Αμισόν εἰσι στάδιοι τν'.

1 Ζαχώρου cod. — 2 Ζαληκον cod. est Huds. — 5 Ζαλικος cod. Ζαληκος Huds.

DUORUM PONTORUM PERIPLUS.

Ab Euarcho fluvio ad Carusam castellum stadia 70; etenim portum habet [patentem] ventis ab occidente ruentibus. A Carusa castello ad Zagorum castellum stadia 120. A Zagoro castello ad Zaliscum fluvium et vicum importuosum stadia 120. A Zalisco fluvio ad Halym fluvium navigabilem stadia 150. Ab Haly fluvio ad paludem et salum superjacens, quod Naustathmus appellatur, stadia 120. A Naustathmo ad aliam paludem importuosam, quæ Conopium nominatur, stadia 120. A Conopio ad Amisum civitatem stadia 150. Omnia a Sinope ad Amisum sunt stadia 350. A templo vero [Jovis Urii] ad Amisum sunt stadia 1,520. Ab

EPITOME ARTEMIDORI.

131

 \mathbf{A} πὸ δὲ \mathbf{I} εροῦ εἰς \mathbf{A} μισόν εἰσι στάδια α, \mathbf{C} κ΄. \mathbf{A} πὸ \mathbf{A} μισοῦ επὶ τὸν Λύκαστον \mathbf{I} ποταμὸν στάδια κ΄. \mathbf{A} πὸ τοῦ Λυκάστου εἶς κώμην καὶ ποταμὸν Χαδίσιον \mathbf{I} στάδια ρν΄. \mathbf{A} πὸ Χαδισίου επὶ τὸν \mathbf{I} ριν ποταμὸν στάδια ρ΄ \mathbf{I}

¹ Åκαυστον cod. et Huds. et mox Åκαύστου. — ² Χαδέσιον cod. et B-H unds. — ⁵ Hæc ex Stephano Byzantino supplevi.

Amiso ad Lycastum fluvium stadia 20. A Lycasto ad vicum et fluvium Chadisium stadia 150. [A Chadisio ad Irim fluvium stadia 100]......

Sequentia desunt.

NOTES SUR MARCIEN D'HÉRACLÉE.

LIVRE PREMIER.

Page 1, ligne 1. — Mapriaroù] Dans notre manuscrit, le titre ne se rouve qu'à la page 28, c'est-à-dire à la fin du premier livre du Périple de Marcien. Cet ouvrage est incomplet, ainsi que l'a fort bien observé l'abricius (Biblioth. gr. t. IV, p. 614, nouvelle édition); mais ce qu'il joute n'est pas rigoureusement vrai : libris II, quorum prior integer exstat. Le premier livre est acéphale, et probablement il manque un feuillet dans le manuscrit; je crois cependant qu'il serait facile de suppléer cette lacune. Ce livre, en effet, devait être rédigé dans le même ordre que le second; or nous possédons la préface entière du premier livre, moins le commencement de la première phrase, dont la restitution me semble facile, à l'aide des deux lignes suivantes qui manquaient dans les éditions et qui nous sont fournies par le manuscrit de la Bibliothèque royale. Il n'y a donc réellement de perdu que la liste des chapitres contenus dans ce même livre. Mais cette perte n'en est pas une, puisque les titres sont répétés à la tête de chaque chapitre.

Ligne 6. — τῶν εἰς δύο τεύχη] Cette explication de τῶν εἰς Β τα΄ me semble du moins la seule probable, l'auteur disant plus loin, p. 3, qu'il a divisé son ouvrage en deux livres: Τὸν περίπλουν ἀναγράψαντες εῖλόμεθα ἐν βίδλοις δυσί.

Ligne 8. — Il pooluur] J'ai cru devoir ajouter ce titre, pour me conformer à l'ordre suivi par l'auteur dans le second livre, qui porte aussi en tête une préface.

Ligne 9. — Tir per perafo] Au moyen de cette restitution, rendue saile par ce qui suit, le commencement de l'ouvrage devient clair et

correct. L'édition d'Hudson commence par....την εἰσροήν ποιούμενος Αρτεμίδωρος ὁ Εφέσιος γεωγράφος, que l'éditeur avait traduit: Artemidorus Ephesius, initium faciens ab, etc. Je ne puis m'empêcher de faire remarquer ce qu'il y a au moins d'inusité dans l'expression εἰσροήν ποιούμενος appliquée ici à Artémidore. Hudson n'aurait pas commis une erreur aussi forte s'il avait jeté les yeux quelques pages plus loin (p. 11, l. 3), où l'auteur répète ce qu'il dit au commencement de son ouvrage: Τὸ κατὰ Γάδειρα στόμα τοῦ ἀκεανοῦ, ὁπερ Ἡράκλειον καλοῦσι πορθμόν, δι' οδ τὴν εἰσροήν τὸν ἀκεανὸν εἰς τὴν ἡμετέραν ποιεῖσθαι Θάλασσαν προείπομεν. Dodwell avait soupçonné une lacune qu'il remplissait ainsi: Τὴν ἀρχὴν ἀκεανοῦ τὴν εἰσροήν, κ.τ.λ. toujours en commettant l'erreur d'Hudson.

Page 2, ligne 6. — Albonnae Marcien dit ici qu'il ne parlera pas des villes d'Éthiopie, sans doute parce qu'il destinait ou avait destiné ces détails à un autre ouvrage comprenant le périple de l'Éthiopie, et dont Étienne de Byzance nous a conservé quelques fragments. J'en parlerai plus loin.

Ligne 7. — μετ' ἀκριδοῦς] Hœschel pense qu'après ces mots il faut sous-entendre ἐρεύνης, Φροντίδος, σπουδής, ou quelque autre expression du même genre. C'est une erreur, puisque le mot προσθήκης suit presque immédiatement : μετ' ἀκριδοῦς ἐψευρεθέντα προσθήκης. Dans sa version latine, Hudson adopte la conjecture de Dodwell qui rétablit ainsi ce passage : Εν ἐπιτομή μετ' ἀκριδοῦς ἐψευρεθέντων προσθήκης τὸν περίπλουν ἐποιησήμεθα. A la κίgueur, le texte peut rester tel qu'il est; mais si l'en adopte ἐψευρεθέντων, il faut au moins mettre l'article. Je proposezais : ἐν ἐπιτομή μετ' ἀκριδοῦς προσθήκης τῶν νεωστὶ ἐψευρεθέντων τὸν περίπλουν ἐποιησήμεθα.

Ligne 11. — eldreur] Au moyen de ce léger changement, le texte devient clair et la phrase est correcte.

Page 3, ligne 2. — Ilsolepaíou L'orthographe Ilrolopaiou fournie par notre manuscrit pourrait en quelque sorte justifier l'opinion de Hardouin, qui pense (Ind. auctor. Plinian.) que Marcien a voulu désigner Ptolémée, fils de Lagus, et historien d'Alexandre. Mais il est évident qu'il est ici question de Ptolémée le géographe, dont le périple de Marcien a été extrait en grande partie.

Page 3, ligne 10. — Παλαισιμούνδου] Hudson et notre manuscrit écrivent tous deux Παλλιγεμούνδου; ce mot est sans le moindre doute une corruption de ΠΑΛΑΙΣΙΜΟΥΝΑΟΥ, mal lu dans un manuscrit en majuscules. Étienne de Byzance sépare: πάλαι μέν ἐπαλεῖτο Σιμούνδου. On a pu dire indifféremment πάλαι Σιμούνδου et Παλαισιμούνδου; mais ici. l'on doit adopter la dernière orthographe à cause du mot πρότερον qui suit immédiatement. L'éditeur d'Étienne de Byzance, Thomas de Pinedo, prétend qu'on doit lire Σιμουνδίου. Voyez la note d'Hudson, page 75, et M. Gossellin (Reck. géogr. t. III, p. 290).

lid. — Βρεταννικαίς] L'orthographe de ce nom varie beaucoup dans les auteurs grecs: Βρετανικαί, Βρετανικαί, Βρετανιδές, Πρετανίδες, Πρετανίδες, Πρετανίδες, Πρετανικαί, κ.τ.λ. Notre manuscrit donne assez souvent cette deraike leçon justifiée par Étienne de Byzance, qui cite Ptolémée et notre géographe: Καὶ ἀλλοι ούτω διὰ τοῦ π, Πρετανίδες νῆσοι, ώς Μαρκιανὸς κεὶ Πτολεμαῖος; et par Eustathe (in Dionys. Perieg. v. 568): Βρετανίδων νίων, δε άλλοι διὰ τοῦ π Πρετανίδας καλοῦσι. Malgré toutes ces autorités, j'ài cra devoir adopter partout une orthographe uniforme et régulière.

Page 4, ligne 3. — τοὺς μέν] Cette correction est évidente, quoiqu'elle soit point justifiée par les manuscrits.

Page 5, ligne 9.— εἰ μἐν ἢιών] Quoique le manuscrit et l'édition portent tous deux νηῶν, j'ai admis la correction proposée par Saumaise (Exercit. Plin. p. 550).

Page 6, ligne 6.— Tip tióra] J'ai adopté en partie la leçon du maauscrit, en conservant le mot tióra donné par Hudson.

Page 7, ligne 11. — ἐθελοι τὸν κόλπον] Ces trois mots complètent la Parase qui sans eux était irrégulière. En effet, sous le rapport philologue, on ne pouvait expliquer el γάρ τις suivi d'un infinitif sans verbe termédiaire. Cette correction importante n'est fournie que par notre manuscrit.

Page 8, ligne 10. — ἡ μἐν] Ces mots que j'ai ajoutés entre deux cro
*Lets me semblent indispensables pour le sens de la phrase.

1

Page 8, ligne 11. — Ατλαντικοῦ πελάγους] Cet océan portait indifféremment les noms de Ατλαντικὸν πέλαγος, Ατλαντικὸ ου Ατλαντία Θελασσα, Ατλαντικο μυχὸς et Εσπερία Θελασσα. Il prenait son nom de la chaîne de l'Atlas, appelé Δόρις par les Barbares, comme nous l'apprend Eustathe (in Dionys, Perieg. 65): Ατλας, ὁ κατὰ βαρδάρους Δόρις, όρος μέγιστον περὶ τὰ τῆς Λιδόης πρὸς δύσιν έσχατα.

Page 9, ligne 1. — ἀνατολὰs] Correction importante dont Hæschel n'avait soupçonné qu'une partie; il lisait : τῆς γῆς ἐς πρὸς τὰς ἀνὰ (pour ἀνατολὰς). Le texte se trouve donc actuellement rétabli, et la traduction d'Hudson s'accorde parsaitement avec cette rectification : Et longe intra terras quasi orientem versus, etc.

lbid. — Îσσικοῦ] Étienne de Byzance appelle ce golfe Μυριανδρικός κόλπος. Nicéphore Blemmyde (Cod. gr. 1414, fol. 2 verso) lui donne un autre nom : Ο πόντος πρός βοβράν, Σιδονία καλείται, και Ισσικός κόλπος. tori de ozou à loude zolus zeïras. Cette ville d'Issus, au témoignage d'Eustathe (in Dionys. Perieg. v. 119) porta ensuite le nom de Nicopolis: Ταύτην δὲ τὴν πόλιν Αλέξανδρος ονομαστήν ποιήσας, ώς τον Δαρείον έπεί σικήσας, έκαλεσε Νικόπολιν. Ptolémée, en plaçant au nord d'Issus et près de cette dernière une ville du nom de Nicopolis, semblerait contredire l'opinion d'Eustathe; mais il y eut tant de Nicopolis, qu'on ne peut affirmer que c'est la même dont ces deux géographes ont voulu parler. Une ville du même nom est placée en Épire par Marcien d'Héraclée, comme on le voit d'après un passage que nous a conservé Étienne de Byzance : Νικόπολις, πόλις Ηπείρου, ώς Μαρκιανός. — Λ six milles d'Anazarbe, ville située non loin des bords du golse d'Issus, la Vie de S. Marinus (nº 4 Bolland. 8 Aug.) mentionne une localité nommée Rhadamaus : Ro résu παλουμένο Ραδάμνο, ώς από μιλίων έξ έξωθεν της πόλεως Αναζάρδου.

Ligne 4. — σταδίων ὑπ. π'] La largeur actuelle du détroit de Gibraltar est de 90 stades. M. Dureau de la Malle (Géographie de la mer Noire. Paris, 1807, p. 354) a discuté les différentes mesures que les anciens ont données à ce détroit.

Page 10, ligne 6. — oradious xe xai \$50'] Le plus grand circuit de la terre, selon Ératosthène, cité par notre auteur, était de 259,200 stades. C'étaient donc 720 stades par degré, 12 par minute, et 1/5 par seconde;

re qui simplifiait beaucoup tous les calculs de longitude et de latitude. M. Gossellin (Rech. géogr. t. Ier, p. 14) s'autorise de ce passage de Marcien pour corriger le texte de Pline et lire 7,200 stades, au lieu de moins de 25,000. «Quelque grand que soit ce changement, ajoute-t-il, on y sguerait au moins l'interprétation d'un passage jusqu'à présent inexticable.»

Il doit y avoir erreur dans le nombre 259,000; car tous les géographes qui ont cité Ératosthène n'indiquent que 252,000, nombre qui est aussi la somme qu'Hipparque et Strabon donnent à la circonférence de la terre; et c'est cette quantité qui a servi à établir le stade de 700.

Jejoins ici une scholie de Basile le Jeune sur S. Grégoire de Nazianze, trée du manuscrit grec n° 573 (fol. 216 v.), et où sont consignées les puions d'Ératosthène, de Posidonius et de Ptolémée, sur la grandeur de la terre.

Επειράθησαν τινες και ταυτα δηλώσαι, και συγγραφαϊς παραδούναι, μήκος λέγοντες είναι, τὸ ἀπὸ ἀνατολών πρὸς δύσιν · πλάτος δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν ἀρχτιτών έπι τά μεσημδρινά διήπον · και οι μέν αύτην πλατείαν και επίπεδον, οι δέ φαροειδή, οι δε βαθείαν και κοίλην, ή κυδοειδή και τετράγωνου, ή πυραροαδή · πλήν τών λοιπών μεθόδων ανηρημένων έπιστημονικοίς σχημάτων, Φαρικήν έδειξαν αὐτήν. Ποσειδώνιος δε και Ερατοσθένης έκ τῶν σκιαθηριτών, τουτέστι τών τὰς σκιὰς Επρευόντων οργάνων καὶ ώρολογίων, καὶ πλάτος αίτις και μήπος παραδιδόασι. Ποσειδώνιος μέν άπο τοῦ κατά την μεσημβρίαν Ιωώδου αστέρος σημειούται, δε έν Ελλάδι μέν ουδέ δράται άπο δέ τών άρ**ετικών els μεσημδρίαν Ιούσιν, εν Ρόδφ** Φησίν όΦθελς μόνον έπλ τοῦ ὁρίζοντος, είθέως τή στροφή καταδύεται τοῦ κόσμου · ἐν Αλεξανδρεία δὲ ἐπειδὰν με σουρανήση, τέταρτον ζωδίου έπέχει, δ έστι τεσσαρακοστον όγδοον τοῦ δε τοδου και Αλεξανδρείας μεσημβρινοῦ ομοίως δε και το ύπερκείμενον 🕶 τοῦ, μη' μέρος αὐτοῦ ἐστιν· ἐπεὶ οὖν καὶ τὸ ὑπερκείμενον μέρος τῆς γῆς τῷ ^τ Μματι σταδίων ε έστι, και τα τοις άλλοις υποκείμενα όμοίως εχε· ό άρα Μοτος της γης κύκλος ευρίσκεται μυριάδων κδ΄. Ερατοσθένης δε το άπο Ευ ήνης els Αλεξάνδρειαν διάστημα, πεντηποστόν είναι μέρος δείξας τοῦ με-> ε σταδίων, του κύκλου τής γής ο έστι ε σταδίων, του σύμπαντα λογίζεται κύκλου **ριάδων κε' είναι · ού τινος ή διάμετρος, τουτέστι το μπκος της γης, ύπερ τας** μοίρας, και πλάτος ώς έγγιστα. Πτολεμείος δε το έγνωσμένον μήκος τής 🍑 🏲 ς, επί μέν τοῦ κατά τὸν ἰσημερινὸν τμήματος εννακισμυρίων σταδίων Σ τα φησιν· έπι δε τοῦ κατά τον νοτιώτατον παράλληλον μυριάδων ηςχές. 🕶 🕹 δὲ πλάτος μοιρών μέν οθ΄ γ΄ ιδ΄ 🛉 όλων π΄ σταδίων τετρακισμυρίων έγ-> εστε, της μοίρας έχούσης στάδια Φ' · της δε όλης περιμέτρου μυριάδας ιη',

MARCIEN D'HÉRACLÉE.

138

τὸ δὲ στάδιον πήχεις τ'· Φησί δὲ Κλεομήδης μήτε θήσος δρέων, μήτε βάθος Θαλάσσης ύπὲρ τὰ ιε' στάδια είναι, καὶ οὐδὲν ἐμποδών πρὸς τὸ σφαϊραν είναι τὴν γῆν, ὡς οὐδὲ αὶ ἐξοχαὶ αὶ περὶ τὰ σφαιρία είναι σφαίρας τῶν πλατάνων. Voyez Cléomède (De meteoris, p. 63 et saiv.).

Page 10, ligne 9. — σταδίων [η] Un grand cercle de la terre, selon Pto lémée, est de 180,000 stades; mais il compte en stades de 500 au degré.

Ligne 10. — " molpas] Suivant Ptolémée, la terre connue a 85 degrés de latitude, du 20° sud au 65° nord.

Ligne 11. — μήκους ρμ'] Du méridien de l'Île de Fer, ou du 20° degré à l'occident du méridien de Paris, au 120° à l'orient.

Page 11, ligne 5. — Távaīs] Ammien Marcellin (xx11, page 215): Tanaīs inter Caucasas oriens rupes, per sinuosos labitur circumflexus. Asiamque disterminans ab Europa in stagnis Mæoticis delitescit. Eustathe (in Dionys. v. 14) nous apprend que ce fleuve était appelé Σίλις par les habitants: Τάναῖς Ελληνιστί καλοόμενος, Σίλις, ὡς ψασί τινες, παρά τοῦς παροικοῦσι βαρδάροις οἰνόμασται. Les deux embouchures de ce fleuve, selon Artémidore (Cod. gr. Suppl. 36, fol. 8 r.), étaient à sept stades de distance l'une de l'autre: Àρτεμίδωρος δέ ψησι τὰ δύο στόματα τοῦ Ταναῖιδος διέχειν ἐαντῶν σταδίους ἐπτά.

Ligne 13. — Κανωδικόν] Dans le voisinage de Canope était un bourg appelé Μένουθιε par Étienne de Byzance. Dans la vie inédite de S. Cyr (cod. gr. 1457, fol. 190 v.), cette localité porte le nom de Μενουθέ et est placée à 2 stades de Canope : Κώμη τις ήν δυσί σταδίοις διεστηπεία Κανώπου, Μενουθέ καλουμένη. S. Épiphane (Opp. p. 1093, B) parle aussi de cet endroit, en rappelant tous les désordres qui se commettaient sur la côte comprise entre Canope et Alexandrie, et remplie, comme nous l'apprend Strahon (page 800), de maisons de débauche: Τὰς δὲ Μεμφτίδας Ελιουπολίτιδας ὀργώσας, τυμπάνω τε καὶ αὐλῷ τὸ Φελγητρου εἰς ἐαντὰς λαμδανούσας, εἰ διηγησαίμην, Κορίτιδάς τε, καὶ τριετηρίτιδας, καὶ τῆς (leg. τὰς) ἐπὶ τῆς Βαθείας καὶ ἐν (?) Μενουθέτιδος έξω βεδηκνίας αἰδοῖ τε καὶ καταστάσει γυναικείς.

Page 12, ligne 8. — σταδίων γ καί 🤿 Les côtes de l'Europe, sans

comprendre les îles, étant de 171,000 stades, peut-être devrait-on lire comprendre les îles, étant de 171,000 stades, peut-être devrait-on lire comprendre les îles (139,000). Cette correction, du moins, nous rapprocherait de la réalité; et il est supposable que le chiffre ε aura été oublié par un copiste. Dans notre manuscrit, les ca zizaines de mille sont indiquées et précédées par un M (myriades) suraxsonté d'une barre et de deux points. La manière dont Hudson a imprimé ses nombres ferait croire que la lettre μ est elle-même un chiffre.

Page 12, ligne 8. — Thyyss] Nous avons conservé la leçon du manuscrit; mais il serait plus grammatical de lire Τίγγεως, comme dans Étienne de Byzance: Είσι δὲ ἀπὸ Τίγγεως, κ.τ.λ. Strahon (111, p. 140) écrit τῆς Τίγγος, et même Τίγγιος.

Ligne 10. — oradier] 40,280 stades, leçon véritable. Les éditeurs ont pris à tort pour ét le chiffre d', dont la forme, dans les manuscrits, diffère un peu de la lettre d.

Ligne 12.— oradior] Les nombres 60,120 et 60,101 s'éloignent si peu l'un de l'autre, qu'on pourrait rester indécis entre les deux; mais j'ai cru devoir adopter la leçon de notre manuscrit, parce que les nombres y sont toujours donnés d'une manière très-juste. L'auteur, d'ailleurs, se sert ordisairement de nombres ronds, et 60,101 semblerait annoncer une exactitude par trop rigoureuse et impossible pour des distances aussi considérables.

Page 13, ligne 2. — $\sigma \tau \dot{a} \dot{b} \dot{a} \dot{a} \dot{\gamma} \Rightarrow \dot{\nu}'$] Le périple entier des trois continents ne serait que de 139,400 stades, selon Marcien. Je soupçonne ici une erreur de chiffres; car les mesures modernes donneut environ 496,655. Peut-être faut-il lire $\sigma \tau \dot{a} \dot{b} \dot{a} \dot{a} \dot{a} \dot{\gamma} \Rightarrow \dot{\nu}'$ au lieu de $\dot{a} \dot{\gamma} \Rightarrow \dot{\nu}'$, c'est-à-dire 539,400 stades, au lieu de 139,400. En général, les géographes du siècle de Ptolémée étaient portés à exagérer l'étendue des contrées éloignées et mal connues.

Ligne 9. — σταδίων] La traduction d'Hudson n'est pas en rapport avec le texte. La grandeur de la terre habitable, depuis le levant jusqu'au couchant, est de 78,545 stades, selon notre manuscrit, et non de 708,545, ce qui est une faute. Cette mesure se rapproche beaucoup de relle qui est donnée dans le fragment gree publié à la fin de ce volume.

140 MARCIEN D'HERACLÉE.

Page 13, ligne 10. — ἀπὸ Γάγγου] En ligne droite on ne compte que 58,545 stades, depuis l'embouchure du Gange jusqu'au cap S. Vincent, au lieu de 78,545 donnés par Marcien. Cette dernière mesure s'accorde assez avec celle qui est donnée par l'anonyme publié à la fin de ce volume.

Page 14, ligne 7. — Περσικός] Ce golfe, dans Plutarque (Lacullus. 26), prend le nom de mer de Babylone, ή ἐν Βαδιλώνι Θαλασσα. Le Périple du golfe Persique faisait autrefois partie des ouvrages de Marcien; nous ne le possédons plus aujourd'hui. Étienne de Byzance nous en a conservé les fragments suivants:

Αδάρου πόλις, πόλις Περσική, ώς Μαρκιανός έν περίπλφ του Περσικος κόλπου.

Ιστριανά, πόλις περί την Περσικήν Θάλασσαν, ώς Μαρκιανός εν περίπλω αύτης.

Κορομάνη, πόλις πρός του Περσικόυ κόλπου. Μαρκιαυός έν περέπλφ αθτίδε.

Λαδισακίτης, κόλπος έν τή Περσική Θαλάσση · Μαρκιανός έν περίπλο αὐτής.

Mallada, πολις Περσική · Μαρκιανός ἐν περίπλφ τοῦ Περσικοῦ κάλπου.

Ligne 9. — Αθιοπικός] Quoique presque tous les manuscrits de Solia portent Egyptius au lieu de Ethiopicus. Saumaise (Exercit. Plin. p. 203, 6 B) prélère avec raison la dernière leçon; et il s'appuie de ce passage de Marcien. Priscien (Perieg. v. 47):

Sed qua devexus calidum polus excipit austrum, Æthiopumque simul pelagus Rubrumque vocatur.

Voyez dans M. Bischoff (Wörterbuch, etc. pag. 33) les différents noms que ce golfe portait anciennement: Æthiopicus sinus; Æthiopicum mare; Æthiopicus oceanus; Oceanus meridionalis. Dans la vie inédite d'Aréthas (cod. gr. 1454, fol. 138 r.): Εἰσῆλθε πλοῖα τῶν ἐμπόρων Ρωμαίων, καὶ Περοῶν, καὶ Αθιόπων, καὶ ἐκ τῶν νήσων Φαρσὰν, ἐξηκοντα ούτως ἀπὸ μέν Αειλά τῆς πόλεως πλοῖα δεκαπέντε ἀπὸ τοῦ Κλύσματος είκοσιν ἀπὸ Ιωταδῆς ἐπτά ἀπὸ Βερουνίκης δύο ἀπὸ τῆς Φαρσὰν ἐπτά ἀπὸ Ινδίας ἐννέα. Ταῦτα συνάξας Ελεσδαὰν ἐν όρμω τινὶ λεγομένω Γαδαζὰ, ὑπὸ τὴν ἐνορίαν ἀντι Αδουλὶς τῆς πόλεως τῆς παραθαλασσίας, κ.τ.λ.

Ibid. — Åράδιος] Strabon écrit aussi Áράδιος, et Ptolémée Áραδικὸς κόλπος. Eustathe (in Dionys. v. 38): ὅτι ὁ Ερυθραϊος πόντος, καὶ ὁ Αλθιώπιος έτερός ἐστι τοῦ Αραδικοῦ κόλπου, ὁς τῆς νοτίας Θαλάσσης ἐστὶν ἀπο-

χέτευμα, καθὰ καὶ ὁ Περσικόs. Nous faisons remarquer, dans ce passage, le substantif ἀποχέτευμα, qui manque dans les dictionnaires, même dans la demière édition du Trésor de la langue grecque, publiée à Londres; on n'y trouve que la forme ἀποχέτευσις. Le même terme est employé au figuré (Theolog. arithm. p. 39, 15, ed. Ast.): Τὰ ψυχικὰ δύο ἀποχετεύματα.

Page 14, ligne 12. — τών δὲ μεγίστων νήσων] Le poëte Alexis (Schol. in Menex. Plat. Bekk. t. IX, p. 65) ne compte que sept îles:

Τών έπτα νήσων, δε δέδειχεν ή φύσις Θνητοῖς μεγίστας, Σικελία μέν, ὡς λόγος, Εστίν μεγίστη, δευτέρα Σαρδώ, τρίτη Κύρνος, τετάρτη δ' ή Διὸς Κρήτη τροφὸς, Εύδοια πέμπτη στενοφυής, έπτη Κύπρος · Λέσδος δὲ τάξιν ἐδδόμην λαχοῦσ' έχει.

Eastathe (in Dionys. v. 568) cite ces vers, mais sans dire de qui ils sont, avec deux variantes, l'une au premier vers : έδειξεν au lieu de δέσες», et l'autre au dernier : ἐσχάτην au lieu de ἐδδόμην.

Page 15, ligne 6. — dydon] Scylax, en donnant les îles par ordre de gundeur, ne suit pas le même ordre que Marcien: Sardinia, Sicilia. Cria, Cyprus, Eubea, Corsica, etc. Voyez aussi le fragment grec publié à la fin de ce volume.

Ibid. — Kúpros] Cette île se trouve deux fois dans Étienne de ByLance, aux mots Kopols et Kúpros.

Ligne 7. — Κύπρος] Localités de l'île de Chypre mentionnées dans ? Paleques vies de saints du moyen âge :

Be δλία (Vit. Barnab. n. 46. Bolland. 11 jan.).

Κούριου τόπος (id. n. 42).

Κρομυακιάτι (id. n. 41). Peut-ètre Κρομυακή ἀκτή?

Πενταδάκτυλου όρος, Καλλινησέων πόλις, et Παρύμνη τοποθεσία (Vit. Spiridon. cod. gr. 1458, fol. 145 v.).

Λαμπαδιστοῦ χώμη (Vit. Barnab. n. 42).

Λαπίθων (leg. Λαπήθων) πόλις (id. n. 41). Lapethus, aujourd'hui Lapta. Λεδρών πώμη, vulgo Nicosia (id. n. 49).

Λιμυπτι κώμη (id. n. 49).

Kiovades opos (id. n. 42).

142 MARCIEN D'HERACLÉE.'

Page 16, ligne 2. — loudaia] Le pays nommé Audins, souvent mentionné par les Septante, séparait la Judée de l'Arabie Pétrée : Audindos χώρας τῶν ὁρίων loudaias καὶ Αραδίας (Synaxar. Mai Boll. t. I, p. 722).

Εστι δὲ ἡ μὲν Θαιμὰν πόλις τῆς Ιουδαίας περὶ τὸ Σενᾶ. Ο δὲ Ελεφὰζ τὰὸς Θαιμὰν, ἀθ' οδ ἡ χώρα καὶ κώμη Θαιμὰν, ἀπέχουσα Πετρῶν δεκαπέντε σημείοις, κ.τ.λ. (Caten. Niceter, p. 109.)

Ligne 4. — \(\Gamma \text{of}_{\pi} \) Cette ville, ainsi que les plus célèbres de la Palestine, sont mentionnées par Priscien (\(Periog. \, \nu \). 852):

Hi muros Jopes, Gazam, quoque Elaida complent, Antiquamque Tyrum, Beryti et moenia gratæ, Vicinamque mari Byblin, Sidonaque pulchram, Quam juxta liquido Bostrenus gurgite currit, Et pinguem Tripolin, necnon Orthosida sacram, Laodicen pariter positam prope littus amœnum. Et Posidi turres, et Daphnes optima tempe, Terrarum mediis Apamese mœnia claræ, Ad cujus partes Eoas currit Orontes, Antiochi medius dirimit qui gurgite regna.

A douze milles romains de Goza, il y avait un bourg nommé Buraye-Galero πόμη (Vit. Enthym. n. 150 ap. Coteler. Monum. eccl. go.) : Βυταγα-Galero πόμη ήτις δώδεπα σημείοις Γάζης ἀπέχει.

Bid. — στάδια 4σξ'] Cette même distance de 1,260 stades est donnée aussi par Strabon (liv. xv1, p. 759); Pline (v, 12) ne compte que 150 milles ou 1,200 stades.

Ligne 6. - Athan Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 342 b. C.).

Page 18, ligne 11. — Τρωγλοδυτική] Ptolémée (liv. 1v, chap. 8) : Καλείται δὲ καθόλου, ή μέν παρά τὸν Αραδικόν, καὶ τὸν Αὐαλίτην κόλπου παρελιος χώρα, Τρωγλοδυτική, μέχρι τοῦ Ελέθαντος όρους.

Page 19, ligne 1. — μετά δέ στόμα] Voyez page 22, ligne 11.

Bid. — Βρυθράν Θαλασσαν] Le nom de mer Rouge, donné an golse Arabique, est bien postérieur aux premiers établissements des Phéniciens sur les côtes, et ne peut être d'une haute antiquité. Jamais les Arabes

Autres fragments du même périple: Μινναΐοι, έθνος έν τῆ παραλία τῆς Ερυθράς Θαλάσσης Μαρκιανός έν περίκλω αὐτῆς.

Μυρίκη, υήσος εν τή Ερυθρά Βαλάσση · Μαρκιανός εν περίπλω αὐτής.

Σιθηνοί, Εθνος παραπείμενον τη Ερυθρά Θαλάσση, ως Μαρκιανός έν κερέπλω.

Page 19, ligne 5. — παροικούσι] Saumaise (Exercit. Plin. p. 561. b. E).

Ligne 6. — Τρωγλοδύται] C'est ainsi qu'écrivent Strabon et Ptolémée. Je dois faire observer cependant que les géographes latins disaient aussi Trogodytæ pour Troglodytæ. J'écris Trogodytis, et non Troglodytis, dit M. Letronne (Recherches sur Dicuil, page 77), parce que c'est l'ortho-'graphe constante des manuscrits de Pline, Solin, Méla, Isidore, et ' To il ne me paraît pas prouvé que les géographes latins ne s'en soient "Jamais servis. On sait en effet que les Grecs disaient τρώξ, τρωγός (ra-* cine de Trogodytis), aussi bien que τρώγλη (racine de Troglodytis). L'observation de M. Letronne ne doit pas être prise ici dans un sens abu, je veux dire qu'il a choisi et qu'il a dû choisir la leçon Trogodyte. comme étant celle qui convient le mieux au texte de Dicuil, extrait des vrages de Pline, Solin, Méla, Isidore; et l'explication de ce savant, t ut en justifiant l'orthographe admise par les écrivains latins, n'exclut Pas celle des géographes grecs qui ont toujours écrit Τρωγλοδύται, Tro-9 Zodytæ. Τρωγλοδύται était aussi l'ancien nom des habitants de la Cappace, selon Léon Diacre (Histor. lib. III, 1, p. 22, A.), qui fait venir ce τι de τρώγλη et non de τρώξ: Τρωγλοδύται το έθνος το πρόσθεν κατωνο-Ετο, τῷ ἐν τράγλαις καὶ χηραμοῖς καὶ λαδυρίνθοις, ώσανεὶ Φωλεοῖς 🖚 το ἐπωγαϊς, ὑποδύεσθαι. Eustathe (in Dionys. v. 180) confirme aussi tte étymologie: Λέγονται και Τρογλοδύται · ούτω καλούμενοι διά τὸ ύπὸ 🔁 👣 έραν βαίνειν, και τρώγλας ύποδεδυκέναι, διά την άγαν έκ τοῦ ήλίου Sepudrura. C'est probablement à ce dernier peuple que doit se rapporter Passage suivant, tiré du manuscrit grec n° 1411, fol. 480 r.: Τρογλω-

144 MARCIEN D'HÉRACLÉE.

δύται (leg. Τρωγλοδύται) και έν Εύρώπη παρά την Τριδαλών (leg. Τριδαλλών) γήν και περί Καύκασον.

Page 19, ligne 7. — Μόσυλοι] Étienne de Byzance : Μόσυλον, ἀκρατήριον καὶ ἐμπόριον Αιθιοπίας. Μαρκιανὸς ἐν πρώτφ περιόδου. Ce passage de Marcien, qui ne se trouve plus aujourd'hui dans ce qui nous reste de lui, a été extrait de Ptolémée (liv. IV, chap. 8) : Μόσυλοι δὲ ὑπὲρ τὸ ὁμώνυμον ἀπρον, καὶ ἐμπόριον. Et plus haut (IV, 7): Μόσυλον, ἀπρον καὶ ἐμπόριον.

Page 20, ligne 9. — Αρωματοφόρος χώρα] Etienne de Byzance partage l'Arabie en deux parties dont l'une se nommait .lromatifera : Αραδία, ή χώρα, ώς Αίθισκία. Δύο δ' εἰσίν · ή μὲν ἀρωματοφόρος, μεταξύ Περσικώς καὶ Αραδικής Θαλάσσης · ή δὲ μᾶλλον δυτική, συνάπτουσα πρὸς μὲν τὸν δύσιν Αίγύπτω, πρὸς ἀρκτον δὲ Συρία. Il y avait aussi un promontoire appelé Αρώματα par Ptolémée (10, 7) : Αρώματα, ἀπρον καὶ ἐμπόριον.

Ligne 10. — Βαρδαρικόν] Étienne de Byzance: Εστι καὶ χώρα περὰ τὸν Αράδιον κόλπον Βαρδαρία, ἀξ' οὐ καὶ Βαρδαρικόν πέλαγος. Ptolémée (liv. 1, chap. 17): Καὶ μὴν καὶ παρὰ τῶν ἀπό τῆς Αραδίας τῆς Εὐδαίμονος διαπεραιουμένων ἐμπόρων ἐπὶ τὰ Αρώματα, καὶ τὴν Αζανίαν, καὶ τὰ Ραπτα, ταῦτα δὲ πάντα Βαρδαρίαν καλούντων, κ.τ.λ.

Ligne 12. — οἱ δρόμοι] Arrien (Peripl. mar. Erythr. p. 9): Καὶ μετ' αὐτὸν κατὰ τὸ ἐξῆς, οἱ τῆς Αζανίας δρόμοι · πρῶτος μέν, ὁ λεγόμενος Σεραπίωνος · εἴΘ' ὁ Νίκωνος.

Ibid. — Åζανιας] Ptolémée (liv. 1v, chap. 8) : Åζανία δε ή ενδοτερν. εν ή πλεϊστοι ελέφαντες. Voy. aussi Saumaise (Exercit. Plin. p. 354 a. G'.

Page 21, ligne 1. — Αποκοπα] Étienne de Byzance : Απόκοπα, ούθετερως, πόλπος έν τῷ Αραδικῷ μυχῷ. Μαρκιατὸς έν περίπλο.

Ligne 4. — Βραχεῖα] Etienne de Byzance: Βραχία, ούτως ἡ Αραδικτ Θαλασσα καλεῖται · ἐπλήθη δὲ διὰ τὸ ἐν αὐτή βράχη εἶναι πλεῖστα. Puisque ce mot vient de βραχύς, je pense qu'on peut lire Βραχεῖα au lieu de Βραχία. Agathémère (Géogr. II, 11, p. 49) confirme cette conjecture.

Ligne 7. - où πόρρω Ceci prouverait qu'à l'époque où Marcien

Héraclée composait son Périple, les cartes de Ptolémée n'avaient pas

carce souffert toutes les altérations que, selon quelques savants, elles

frent aujourd'hui. Maintenant ces mêmes cartes placent l'île Menathias

≥ 2,875 stades, ou 125 lieues marines du continent. Voyez M. Gossellin (Rech. géogr. t. I™, p. 192).

Page 22, ligne 8. — πλέοντι] Saumaise (Exercit. Plin. p. 342 a, E.).

Ligne 9. — καλουμένη] Cette leçon est excellente et rétablit le texte défectueux en cet endroit.

Bid. — Βύδαίμων Αραδία] La description de cette contrée saite par Marcien n'existe plus aujourd'hui. Étienne de Byzance nous en a conservé un fragment: Ζαδράμη, βασίλειον τῶν Κιναιδοχολπιτῶν, περὶ οῦ ἐροῦμεν ἐν τῷ χ΄. Ἐστι δὲ εθνος τῆς Εὐδαίμονος Αραδίας. Μαρχιανὸς ἐν περίπλφ κɨŋɨς Ζαδραμιτῶν καὶ Κιναιδοχολπιτῶν. Les détails ultérieurs qu'Étienne de Byzance promet se trouvaient compris dans la lacune existant entre Κιλαίδρα et Κόραχος πέτρα.

Antre fragment du même périple : Οννη, έμπόριον της Ευδαίμονος Αριδίας. Μαρκιανός εν περίπλφ.

Ligne 11. — Μετά δὲ τὰ στενὰ] Marcien avait déjà dit plus haut, page 19, ligne 1: Μετά δὲ τὸ στόμα τοῦ Αραβίου κόλπου ἐξῆς ἐστὶν ἡ ἔρυθρὰ Θάλασσα. Les trois expressions τὰ στενὰ, τὸ στόμα et ὁ πορθμὸς signifient absolument la même chose. Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 342 a, F.).

Page 23, ligne 3. — Εν τούτφ] Saumaise (Exercit. Plin. p. 353 b, F.).

Ligne 4. — Ομηριτών] Étienne de Byzance : Ομηρίται, έθνος Αίθιόπων. Μερκιανός έν περίπλώ α΄.

Dans la vie d'Aréthas (cod. gr. 1454, fol. 125 v.), on trouve quelques détails sur le pays des Homérites : Εστι δὲ ἡ χώρα αὐτη ἡ παρὰ μὲν τῆ δεἰς γραθῆ Σαδὰ λεγομένη, παρὰ δὲ τοῖς ἔξω Εὐδαίμων Αρραδία (leg. Αραδία) · ἐν αὐτῆ δὲ τῆ Σαδῷ χώρα πάντες οἱ κατοικοῦντες Ελληνές τε καὶ βίρδαρος ὑπῆρχον. Et plus loin (fol. 126 r.) : Εστι δὲ ἡ χώρα τῶν Ομηριτῶν ἐν (leg. ἐκ) νότου τοῦ νῦν ὑπὸ Ρωμαίους όντος τοῦ λεγομένου Φοινικῶνος ἀπέχουσα μονὰς τριάκοντα · ἡ δὲ αὐτὴ χώρα τοῦ Ομηρίτου ἐστὶ διαστή-

ματος μονών είκοσι πέντε, οἰκουμένη, καὶ κατοικουμένη, καὶ πεκληρωμένη, ἐς ἐπὶ Ρωσοβά. La même vie mentionne une ville considérable appelée Νεγράν (fol. 125 υ.): Τπάρχει ἐἐ πόλις μυρίανδρος ὑπὸ τὴν χάραν τοῦ Ομηρίτου, λεγομένη Νεγράν. C'est sans doute Negra, aujourd'hui Nokra, citée déjà par Pline et par Strabon, d'après la judicieuse correction de M. Letronne, tome V, page 297 de la traduction française.

Page 23, ligne 10. — Σαχαλίτης] « L'application vague du terme Σα-«χαλίτης, dit M. Gossellin (Rech. sur la Géogr. t. III, p. 17), s'étendait « indéterminément à la côte qui succédait au Syngrios; mais il ne servait « point à désigner ses différentes parties. Marcien d'Héraclée étend le nom « de Sachalites jusqu'à l'embouchure du golfe Persique. » Voyez Ptolémée, Étienne de Byzance et Arrien (Périple de la mer Rouge). Marcien d'Héraclée a parlé, dans un autre endroit, des Aschalite ou Sachalite; c'est à Étienne de Byzance que nous devons ce passage qui ne se retrouve plus aujourd'hui dans ce qui nous reste de Marcien: Ασκίται, εθνος παροικοῦν τὸν Ινδικόν, καὶ ἀποὶ ἀπολύ κολου, καὶ ἀποὶ ἀπολύ κολου, καὶ ἀποὶ ἀπολύ κολου, καὶ ἀποὶ ἀπολύμενον Ασχαλιτών. Εστε μὲν καὶ Ασκιτών έτερον έθνος. Voyez Saumaise (Εκετείτ. Plin. pag. 350 b, Ε.).

Page 24, ligne 6. — Κασπία] Eustathe (in Dionys. 730): ὅτι όσπερ οἰ ρηθέντες Οδννοι Σκύθαι εἰσὶν, ούτω καὶ οἱ Κάσπιοι μετ' αὐτοὺς όντες δίνος λόγου άξιον · ἀξ' ὧν καὶ ἡ Θάλασσα Κασπία καλεῖται, ὡς καὶ ἀπὸ τῶν Τρκανία.

Page 25, ligne 4. — Χρυσή] Étienne de Byzance : Εστι καὶ άλλη χερρόνησος τῆς Ινδικῆς · Μαρκιανός ἐν περίπλω. Εν δὲ τῆ ἐκτὸς Γάγγου Ινδικῆ, Χρυσή παλουμένη χερβόνησος.

Ligne 5. — Μέγας πόλπος] Étienne de Byzance, au mot Χαδραμανίναι, cite Marcien d'Héraclée; mais il paraît que ce passage appartenait à la partie perdue des ouvrages de ce dernier géographe. Χαδραμανίναι, εθνος περὶ τὸν ἐνδικὸν πόλπον, τῷ Πρίονι παροικοθντες ποταμῷ, ὡς Ομοι Μαραιανός. Sans nul doute, Χαδραμανίναι est le même peuple que Χατραμανίνας dont Étienne de Byzance parle un peu plus loin.

Page 26, ligne 4. — Herpalas] Dans l'Arabie Pétrée, il y avait une ville nommée Xapaxuobiiv milus (Vit. Steph. Sab. n. 35. Bolland. 13 jul.).

Page 26, ligne 10. — χερρόνησος μεγίστη] Saumaise (Exercit. Plin. pag. 348 a, C.).

Page 27, ligne 6. — χερσονησοειδή] Saumaise (Exercit. Plin. p. 342 a, E.).

Ligne 8. — τὰ δὲ περί τὸν αλχένα] Saumaise (Exercit. Plin. pag. 343 a, D.).

Ligne 10. — Espanyol] Saumaise (Exercit. Plin. p. 344 a, B.).

Page 28, ligne 2.— $\tau \circ \mu \ell \nu \eta \pi \sigma s$] La longueur de l'Arabie Heureuse, depuis l'entrée du golfe d'Accaba jusqu'au détroit de Babel-mandeb, est de 11,700 stades. Dans les manuscrits en minuscules, la forme de l'a et du 6 syant quelque analogie, peut-être pourrait-on corriger $a \in \psi'$ au lieu de $a \neq \psi'$, ce qui donnerait le nombre exact fourni par les mesures modernes. Hudson n'a pas voulu imprimer ce nombre tel qu'il existe dans les manuscrits, parce qu'il pensait que tous les éléments n'en sont point complets. Il s'est trompé; la leçon du manuscrit est très-correcte et fignifie 11,700 stades, comme il a traduit. La lettre a surmontée de deux points indique le nombre des dizaines de mille. Le plus souvent, cependant, le copiste s'ait précéder ce nombre d'un M pointillé.

lbid. — τὸ δὲ πλάτος] La plus petite distance entre les golfes Arabique et Persique est de 8,050 ou 8,850 stades, d'après Marcien. Il serait encore possible de ramener ce dernier nombre au premier, en proposant une légère correction. Ainsi, dans l'hypothèse que le signe καὶ, écrit toujours en abrégé, a bien pu être pris pour un chiffre, on écrirait η καὶ ν΄ au lieu de η ω ν΄, ce qui donnerait 8,050 au lieu de 8,850.

Ligne 7. — duò tou Aousau Du cap Moçandon au Khor-Abdullah 6,140 stades, ou 5,140 selon Marcien. La conformité de ces deux nombres, à un chiffre près, pourrait autoriser la correction de $\sigma \tau d \partial \omega \in \rho \mu'$ en $\sigma \tau d \partial \omega \in \rho \mu'$.

Page 28, ligne 8. — Μεσανίτου] Étienne de Byzance : Μεσανίτης, κόλτος. Μαρχιανός εν περίπλω της Περσικής Θαλάσσης.

Page 28, ligne 9.— στάδω:] 5,140 stades, et non 700,140, comme traduit Hudson. Les éditeurs ont été trop souvent embarrassés pour comprendre la forme des lettres exprimant les nombres.

Page 29, ligne 5. — Åσσυρία] Ce nom, chez les anciens, avait plus ou moins d'extension. Dans le manuscrit grec n° 1411, fol. 447 r. on lit : Ĥ Åρμενία, ἡ Μεσοποταμία καὶ ἡ Μηδία τὰ δλα τῆς Åσυρίας (leg. Åσσυρίας) εἰσίν; et Tzetzès (ap. Cramer, Anecd. t. III, p. 335) : Åσσύρων οἱ Χαλδαῖοι, ἡτοι οἱ Μῆδοι λέγονται. La Vie de sainte Fébronie (n° 4 Bolland. 25 jun.) place une ville du nom de Sibapolis sur les confins de l'Assyrie : Σεδάπολις ἡτις διέπειτο όρίοις τοῖς πρὸς Åσσυρίους, τεταγμένη δὲ ὑπὸ τῆν τῶν Ρωμαίον ἡγεμονίαν.

Marcien avait composé le périple de cette contrée, comme nous l'apprend Étienne de Byzance : Κτησιφών, πόλιε Ασσυρίας. Μαρικανός έν περίπλφ.

Ligne 10. — Opoéridos] La ville d'Obroatis, mentionnée par Ammien Marcellin (XXIII, page 254), prenait sans doute son nom du fleuve Oroatis, quoiqu'elle fût située dans l'intérieur des terres : Oppida vero mediterranea sant ampliora : incertam enim qua ratione per oras maritimes nihil condiderant insigne : inter qua Persepolis est clara, et Ardea, et Obroatis, atque Tragonice. Oroatis est aussi l'orthographe adoptée par Strabon (XV, page 729). Dans Arrien (Indic. XXXIX, 9), ce fleuve se nomme Arasis.

Page 30, ligne 1. — Χάραπα Σπασίνου] Saumaise (Exercit. Plin. pag. 347 b, D.).

Ligne 4. — Àπὸ δὲ τοῦ Χάρακος] Du Khor Seledge au Khor Dorokston ou rivière Karoun, 100 stades. Marcien en compte 700; mais je soupçonne ici une erreur de chiffre; car il ne serait pas étonnant qu'un ρ mal fait et entouré de taches eût été pris pour un ψ par le copiste. On pourrait donc écrire στάδια ρ', au lieu de στάδια ψ'.

Ibid. — Mayalov] Ce fleuve, dans Ptolémée, est appelé Massaior, qu'il faut corriger en Mayalor ou Mayalor, comme l'observe fort bien Saumaise (Exercit. Plin. p. 494 a, D.).

Page 30, ligne 6. — IInhadn] «Le Pelodes sinus, ou la baie Vaseuse, cappelée Steloas sinus ou la baie des Pieux, par Marcien d'Héraclée, est le golfe de Délem, qui a peu de profondeur. Néarque y navigua le long «d'une ligne de pieux, plantés d'espace en espace, pour indiquer la route qu'il fallait tenir au milieu des bas-fonds de cette mer. » (M. Gossellin, Recherches sur la Géogr. t. III, p. 115.) Je pense que ce savant a adopté trop légèrement la leçon Στηλώα» fournie par les manuscrits de Marcien d'Héraclée; et l'explication qu'il en donne, Golse des Pieux, quelque logique qu'elle soit, ne peut être admise, Στηλώαν ayant été mis pour Iladela. Cette erreur provient de ce qu'un copiste négligent aura mai lu ce mot dans un manuscrit en majuscules, et il est facile de comprendre comment de ΠΗΛΩΔΗ on a pu faire ΣΤΗΛΩΑΝ. Lors même que ma conjecture ne serait pas suffisamment justifiée par la conformité des lettres dans les deux mots, l'énumération que l'auteur donne plus loin, page 31, ligne 5, Πηλώδη πόλπου, Τέναγος άμμῶδες, κ.τ.λ. ne doit laisser aucan doute sur la lecture du mot Πηλώδη.

Ligne 7. — Édupatos] L'Elymais, contrée de la Susiane, précédait non-sedement la rivière de Karun, qui rappelle le Charax des anciens géographes, mais encore le fleuve Mosseus, qui était le Mes ou Tab d'Endian, selon M. Gossellin (Rech. t. III, p. 85). Ce dernier croit retrouver le nom de l'ancienne Elymais dans celui de Delem, que porte encore le principal port de cette côte; et ce nom se présente avec l'addition de la même lettre initiale que les Arabes modernes ont ajoutée aux mots Ophir et Aphar, qu'ils prononcent aujourd'hui Doffir et Dafar.

Ligne 9. — Tagiara] Ile qui est appelée Tabiana par Ammien Marcellin (xxxx, p. 254).

lbid. — Åπὸ δὲ τοῦ πόλπου] Du golfe de Derah à la rivière Gaban, 60 states. Ce nombre fait voir qu'il faut lire στάδια ξ', et non στάδια ς'.

Ligne 10. — Eddalov] Voyez Arrien (Exped. Alex. VII, 7, 2). Cette rivière se nommait aussi Choaspes, et c'est par erreur que Strabon (xv, p. 728) en fait deux fieuves différents.

Ligne 12. — Σοῦσα] Ammien Marcellin (xxxIII, page 252): His tractibus Susiani junguntur, apud quos non multa sunt oppida: inter alia tamen eminet Sasa, supe domicilium rogam, et Arsiana, et Sele, et Aracha: castera brovia sunt et obscuru.

Page 31, ligne 6. — duò ros ordueros ros Tippidos] Du Khor Bamichère à la rivière Indian, 840 stades, et 3,430 selon Marcien. Une différence aussi considérable permet de supposer une erreur dans les chiffres du texte; mais quelle est la correction à faire?

Page 32, ligne 3. — Baypáða] Ammien Marcellin (xxIII, p. 254), et Ptolémée (vI, 4). Cette rivière porte aujourd'hui le nom de Tisindon, selon quelques géographes.

Ligne 6. — Ταόκην] Arrien (Indic. XXXIX, 3): Εκ Μοσυμθρίης δε δραμθέστες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους μάλιστα δε διηποσίους, δε Ταόκην δραμβονται έπὶ ποταμῷ Γράνιδε. Les rois de Perse y avaient une résidence, comme nous l'apprend Strabon (XV, p. 728).

Ligne 7. — Poyondrios] Regemanis dans Ammien Marcellin (xxIII. p. 254), et Pérsons dans Arrien (Indic. xxxIx, 6).

Ligne 10. — πποος Αλεξάνδρου] Ammien Marcellin (XXIII, p. 254 Vales.): Insula vero visuatur ibi tres tantum, Tabiana, et Phara, et Alexandria.

Ligne 11. — Bosodira] Cette leçon est préférable à Bosodira. C'est ainsi, en effet, que cette rivière, qui coulait sur les frontières de la Caramanie, est nommée par Ammien Marcellin (XXIII, 23): Annes quippe multi per eam (Persida) in antedictum flaunt sinum (Caspium mare): quarum maximi sunt Vatrachites, Rogomanis, et Brisoana, atque Bagrada. Ptolémée écrit aussi Bosodira, et Arrien (Indic. XXXIX, 7) Bolčara. Selon Vincent (p. 376), ce fleuve se nomme aujourd'hui Delem, au nord du promonteire Bang ou Bank.

Page 33, ligne 9. — Перой хирая] Pour clore ce chapitre sur la Perse, je mentionnerai ici plusieurs localités du moyen âge que j'ai rencontrées dans quelques vies de saints:

Åθραδαρὰ πόμη (Vit. Acopsim. n. 1. April. 22). Αρδήλ πόλες (ibid. n. 24). Φελακή πρός των χωρίφ Βετσαλώε καλουμένο κειμένη, σημείοις έξ τοῦ Δισκάρθας διεστηκώα (Vit. Anastas. cod. gr. 1455, fol. 65 r.).

Βηθλαδουδά κώμη (Vit. Acepsim. n. 6).

Ballpoadapă zeun (ibid. n. 6).

Belaistor nástpor (Vit. Im., n. 1. Boll. aug. 4).

Beθμαδά τόπος (Vit. Acepsim. n. 15).

Εργόλ τῶς Περσίδος (cod. gr. 1583, fol. 44 r.).

Zawie (Oilainur) χώρα (Vit. Im, n. 3).

Manellapla noun (Vit. Acepsim. n. 35).

Οὐζαϊνών χώρα (Vit. Ia. n. 1): Καὶ ἐν τῷ ἀποφέρεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν χώραν τὴν λεγομένην Οὐζαϊνών, συνέδη αὐτοὺς έλθεῖν ἐν μουῆ λεγομένη Βεσακέρ.

Pelitz χώρα [έν] τῆ Περσίδι κειμένη (Vit. Anast. cod. gr. 1455, f. 55 r.).
Ρασνουνί κάμη (ibid. fol. 55 r.): Πέρσης μὲν τὸ γένος ἐκ χώρας Ραζήχ, κώμης δὲ Ρασνουνί.

Page 35, ligne 8. — Ardános | Ce fleuve est appelé Ávaµs par Arrien (Indic. XXIII, 2).

Ligne 9. — Ο άρακτα] Arrien (Indic. XXVI, 2): Καὶ ἡ μὲν ἐρήμη νῆσος, Οργάνα ἐκαλέστο: ἐκ ἡν δὲ ἀρμήθησαν, Ο άρακτα..... τὸ δὲ μῆκος ἦν κ κήσου, στάδιοι ἀκτακόσιοι. Sur les différents noms que les anciens ont comés à cette île, voyez Fréd. Schmieder dans ses notes sur Arrien.

Ligne 10. — Eayavou Ammien Marcellin (XXIII, page 255): Amnes

Ligne 12. — Αρμόζον] Les manuscrits et Ptolémée s'accordent pour donner Αρμόζον; mais peut-être faudrait-il écrire Αρμόζον avec l'esprit rude, comme dans Ammien Marcellin (xxiii, page 249): Cajus (Persici maris) ostia adeo esse perhibentur angusta, ut ex Harmozonta Carmaniæ promontorio contra oppositum aliud promontorium, quod appellant incolæ Maces, sine impedimento cernatur. Je pense que c'est ici le lieu nommé Αρμόζεια par Arrien (Indic. xxxiii, 2), quoique M. Reichard ait placé cette dernière localité dans l'intérieur des terres, à la source du fleuve Cathrapis. Car Arrien ne mentionne que les villes du littoral, et il semble placer Αρμόζεια près de l'embouchure même de l'Andanis ou Anamis, position qui s'accorde avec celle de l'Armozum de Marcien et de Ptolé-

152

mée: Καὶ αδθις ὑπὸ τὴν τω ἀνήγοντο, καὶ πλώσαντες σταδίους έκατὸν, ὀρμίζονται κατὰ τὸν ποταμὸν Άναμιν· ὁ δὲ χῶρος Αρμόζεια έκαλέττο.

Page 36, ligne 3. — Στρογγύλον] Cette montagne se nomme aujourd'hui Elbourz ou Ehours. Voyez Vincent (Voyage de Néarque, p. 291).

Ligne 9. — $\sigma \tau d d o \sigma'$ Les mesures modernes donnent 4,550 stades au lieu de 4,250. L'exactitude de toutes les distances qui précèdent me porterait à croire que le copiste aura sait un σ d'un φ à moitié essacé.

Ligne 11.— Åσαδών] Dans Arrien (Indic. XXIII, 7), ce promontoire est appelé Máxera, aujourd'hui Mussendom: Éνθεν (a Badi) δὲ δραφθέντες, καὶ διεκπλώσαντες σταδίους ὀκτακοσίους, πρὸς αἰγιαλῷ δραίζοντας ἐρήμφ, καὶ καθορῶσιν άκρην μακρήν, ἐξανέχουσαν ἐπὶ πολλὸν ἐς τὸ πέλαγος ἀπέχειν δὲ ἐψαίνετο ἡ άκρη πλόον ὡς ἡμέρης. Καὶ οἱ τῶν χώρων ἐκείνων δαήμονες, τῆς Αραδίης έλεγον τὴν ἀνίσχουσαν ταύτην άκρην καλέεσθαι δὲ Μάκετα.

Page 37, ligne 7.— Κάνθαπιν] Est-ce là le Bάδις d'Arrien (Indic. xxxx, 5), comme le prétend Vincent (p. 250)? Dans le manuscrit grec de Ptolémée n° 1401, fol. 42 v.): Κανθάτις πόλις ἡ Κανθάπις.

Bid. — στάδια φ] Je soupçonne ici une erreur de chiffres; car les distances modernes donnent 300 stades au lieu de 1,000.

Ligne 9. — Ăγρισαν] Ptolémée: Ăγριs, et Agrisa dans la version latine; cette dernière leçon est la véritable, et il faut lire Áγρισα comme dans Marcien d'Héraclée et dans Étienne de Byzance: Áγρισα, πολες Καρμανίας. Arrien (Indic. xxix, 6) donne à cette ville le nom de Δαγάσειρα.

Page 38, ligne 1. — Σαλάρου] C'est probablement le Sagareus d'Ammien Marcellin (xxii1, p. 255).

Ligne 2. — ἐκδολὰs] Le manuscrit nous a fourni une correction trèsimportante, en rétablissant ici une lacune du texte incomplet dans toutes les éditions. Page 38, ligne 3. — Σαμυδάκη»] Fréd. Schmieder, dans ses notes sur Arrien (Indic. XXIX, 4), prétend que Kardens est la même chose que le Σαμυδάκης de Marcien et de Ptolémée. M. Reichard n'est pas de cet avis et en a fait deux positions différentes.

Ligne 5.— Σαμυδάκου] Ptolémée: Σαμυδόχου (cod. Palat. Σαμυδάχους).

Ligne 8. — Τόριακοῦ] Ammien Marcellin (xx111, page 255). Fréd. Schmieder (Arrias. Indic. xx1x, 1) prétend, d'après Vincent (page 240), que c'est la même chose que Τάλμενα.

Ligne 9.—Baytas] Dans Arrien (Indic. xxvII, 9), ce promontoire prend le nom de Bayesa dapa. Cette différence de Bayia et de Bayesa vient sans le moindre doute de la prononciation semblable de l'es et de l's.

Ligne 10. — Kúiça] Arrien (Indic. xxvII, 6) compte 800 stades depuis Cophas jusqu'à Cyiza.

Ligne 11. — Adausarip] Ce promontoire, dans Ptolémée, prend le mom de Alabagium et est représenté aujourd'hui par le cap de Goadel. Si Ma Gossellin avait en entre les mains le nouveau manuscrit de Marcien, aurait changé d'avis à l'égard de l'utilité qu'on peut retirer de l'ouvrage ce géographe, et il n'aurait pas écrit la note suivante (Rech. géogr. III, p. 161): « Nous ne faisons pas usage des distances données dans le Périple de cet auteur, parce que son texte est plein de lacunes, de transpositions et d'erreurs dans les chiffres. Marcien paraît avoir réduit la graduation de Ptolémée en stades; et il ne serait pas impossible de rétablir, avec une sorte d'exactitude, une grande partie de son texte : mais le travail qu'exigerait cette opération surpasserait beaucoup l'utilité qu'on pourrait en retirer, parce qu'en dernière analyse, on n'obtiendrait guère d'autres résultats que ceux que nous donnent les tables de Ptolémée. »

Page 39, ligne 5. — Δερενόδιλα] Cette localité, appelée Δερανόδιλα par Ptolémée, et Δενδρόδυσα par Arrien, est aujourd'hui Daram. Voyez M. Gossellin (Rech. géogr. t. III. p. 145). C'est sans doute le Δενδρώ- 60σα d'Arrien (Indic. xxvii, 3).

Page 39, ligne 6. — Κάρμιντα] Étienne de Byzance: Κάρμινα, νῶσος Ινδική. Plus haut, il avait déjà dit: Εστι καὶ Κάρμανα νῆσος, ἡ (leg. ἡ) ἀκὸ τῶν Καρμάνων; encore un double emploi.

Ligne 7. — Κωράντα] Arrien (Indic. xxvII, 4) place Κωράς à 400 stades de Δενδρώδοσα.

Ligne 8. — Zopánsou] Voyez le Tableau de comparaison entre Arrien. Ptolémée et Marcien, fait par Vincent (Voyage de Néarque, p. 250 de la traduction française).

Ligne 9. — Bάδαρα] La même espèce de transposition a lieu dans une infinité de noms : Samydake, Samykade, Barada, Badara. Voyez le Voyage de Noarque, par Vincent, page 24 de la traduction française. Ammien Marcellin (xxiii, p. 255): Ac licet abundet urbibus mediterraneis atque maritimis, campisque copiosis et vallibus, has tamen civitates habet eximias, Geapolim, et Nascum, et Baraba, itidemque Nagara, et Mephram, et Taphron, et Dioscuriada. Arrien (Indic. xxvii, 2) nomme cette ville Bápus κόμη, et la place à 400 stades de Βάλωμος.

Page 40, ligne 3.— Μουσάρνων] Arrien (Indic. XXII, 10), qui appelle ce port Μοσαρνά, le place à 150 stades du bourg nommé Κίσσα: Καὶ περιπλώσαντες άχρην ύψηλην, όσον πεντήχοντα καὶ έχατὸν σταδίους ἀνέχουσων εἰς τὸν πόντον, κατάγονται ἐν λιμένι ἀκλύστφ· καὶ ύδωρ αὐτόθι ἢν, καὶ ἀλιέες ἀκεον· Μοσαρνὰ όνομα ἢν τῷ λιμένι.

Ligne 7. — orddos 90'] 10,206 stades selon le manuscrit, et 1,200 selon l'édition. Ce dernier nombre est beaucoup trop faible, puisqu'il est dit plus haut que la Caramanie avait 7,000 stades de longueur. J'ai denc cru devoir adopter la leçon du manuscrit.

Ligne 9. — Γεδρωσία] Mela (1, 2): Indis proxima est Arbiane, deinde Aria, et Cedrosis, et Persis ad sinum Persicum. Je pense qu'on doit écrire Gedrosis au lieu de Cedrosis qui est une mauva ie leçon.

Page 41, ligne 3. — Aprélios Etienne de Byzance fait un double emploi de ce fleuve, aux mots Aplis et Apalis. Cette rivière forme la limite occidentale assignée par Arrien au territoire des Arabites. Saumaise (Exercit.

Lin. p. 1177) cherche à démontrer qu'Arbis est la véritable orthographe; mais le cap Arrabah ou Arrabah prouve le contraire. Voyez le Voyage de l'éarque, par Vincent, page 204 de la traduction française. Chez les anciens, ce fleuve porte les différents noms : Arbis, Arabius, Araba et Artabius, Ammien Marcellin (XXIII, p. 259) appelle aussi ce fleuve Artabius, comme Marcien d'Héraclée : At in penitissima parte Persidos Gedrosia est, Lextra terminos contingens Indorum, inter minores alios Artabio uberior flumine : abi montes deficiant Barbitani, quorum ex pedibus imis emergentes alii Luvii Indo miscentur, amittentes nomina magnitudine potioris.

Page 41, ligne 6. — Пароїє Ptolémée: Haoss (cod. Palat. Пароїє). Le gremier mot me paraît une corruption du second, dans lequel on aura paris le II pour un H.

Ligne 9. — Γυναικόν λιμένα] Ammien Marcellin (xx111, page 259):
Inter civilates practer insulas Sedratyra, et Gynæcon limen meliores residuis
estimantur.

Page 42, ligne 4. — ordèse çov'] 5,250 stades et non 250, comme écrit Hudson. Cette erreur provient de ce que le copiste aura oublié le chiffre a marquant les mille.

Ligne 9. — Îrdinits viis êrros] Dans l'Expositio totius mandi et gentium, publice par Jac. Godefroi, Geneva., 1628, in-4°, la division de l'Inde est triple: India Major, India Minor, et India Minima.

India Major. Είτά έστιν Ινδία μείζων, άθ' ής ό πυρός καὶ πάντα τὰ ἀναγκαῖα ἐξελθεῖν λέγονται. Ομοίως τοῖς ἐγγυτάτοις βιοῦντες καλῶς διάγουσι,
καὶ οἰκοῦσι γῶν μεγάλην καὶ ἀγαθήν, μονῶν διακοσίων δέκα.

India Minor. Επειτα παράκειται έξαίρετος χώρα, ή λέγεται άνδρας έχειν ανδρείους, καὶ λίαν σπουδαίους έν πολέμοις, καὶ χρησίμους έν πᾶσιν, Ινδία διάσων. Όταν αὐτή κίνησις εἰη πολέμου, παρὰ τῶν Περσῶν αἰτεῖ βοήθειαν, ἡ ἐν τᾶσι περισσεύουσι, καὶ οἰκοῦσι γῆν μονῶν ἐκατὸν πεντήκοντα.

India Minima. Metà τούτους Ινδία ελάσσων (leg. ελαχίστη), ής εθνος ποικείται από Μειζόνων, και πρός αὐτούς ελεφάντων ἀναρίθμητον πλήθος, και οι Πέρσαι παρ' αὐτῶν παραλαμβάνουσι διὰ τὸ πλήθος· κατοικοῦσι γῆν μονῶν δεκαπέντε.

Page 43, ligne 1. — Loydiarods xal Záxas] Ammien Marcellin (XXIII.

p. 250): Sunt autem in omni Perside hæ regiones maximæ, quas Vilaxæ, id est, Magistri equitum curant, et reges, et satrapæ (nam minores plurimas recensere difficile est et superfluum): Assyria, Sasiana, Media, Persis, Parthia, Carmania major, Hyrcania, Margiana, Bactriani, Sogdiani, Sacæ, Scythia ultra Emodem montem, Serica, Aria, Paropamisadæ, Drungiana. Arachosia, et Gedrosia.

Page 43, ligne 4. — Παροπαμισάδαις] Ptolémée : Παροπανισάδαις, et Παροπανισάδες dans notre manuscrit, qui sont le même mot, αι et ε se prononçant de même.

Ligne 7. — λιμένος] J'ai rétabli ce mot dans le texte d'après le manuscrit, parce que l'auteur s'en sert encore plus loin, p. 47, l. 1.

Ibid. — Κώρυ] Cette ville s'appelait anciennement Κωλιακόν, selon Hudson, qui renvoie à Saumaise (Exercit. Plin. p. 783).

Ligne 9. — $\sigma \tau \alpha \delta i \alpha \ \varphi \vee \kappa \epsilon'$] Les mesures modernes donnant 17,225 au lieu de 1,725, il est probable que le chiffre ζ aura été oublié par un copiste, et je proposerais de lire $\alpha \zeta \vee \kappa \epsilon'$.

Ligne 10. — Ταπροδάνης] Dans la partie septentrionale de cette fle, Ptolémée place une ville nommée Μαργάνα. Selon Étienne de Byzance, qui cite un passage de Marcien, il existait dans les Indes une ville da même nom : Μάργανα, πολις τῆς Ινδικῆς. Μαρχιανὸς ἐν περίπλφ.

Ligne 11.— Îνδικήs] Dans la Vie de saint Thomas (cod. gr. 1454, fol. 99 verso), est mentionnée une ville nommée Ανδράπολιε, et servant de résidence royale, πόλιε βασιλική; mais l'auteur ne dit pas où elle était située.

Page 44, ligne 5. — $\sigma r \dot{a} \delta u \in x \dot{a} \neq \chi x \varepsilon'$] Ou 61,626 stades, rectification du nombre 62,026 donné par Hudson. Le mot $x \dot{a} \dot{a} \dot{b}$ écrit en abrégé, au milieu du nombre total, a trompé tous les éditeurs, qui ont pris cette sigle pour un chiffre.

Page 45, ligne 3. — στάδιοι 6ςτπε'] Il y a ici evidemment une erreur. le périple entier de l'île ne donnant que 6,985 stades. Si l'on retranchait

le 6, il resterait 6,385; cette correction du moins rendrait le nombre plus probable.

Page 46, ligne 3. — Κάνθει κόλπφ] Je préférerais Κανθικῷ κόλπφ, comme on lit dans le manuscrit Palatin de Ptolémée; d'autant plus que cette leçon s'accorderait avec l'orthographe d'Ammien Marcellin (IIII, p. 249): Ergo permeatis angustiis antedictis, venitur al Armeniæ simm, orienti objectum: intervallo Canthicus nomine panditur sinus australis: hand procul inde alius quem vocant Chaliten, occiduo obnoxius sideri.

Page 47, ligne 2.— δ καλείται] Notre manuscrit remplit ici une lacune suu considérable et qui termine ce chapitre.

Page 49, ligne 5. — Σινών] Étienne de Byzance : Σίναι, μητρόπολις το Σινών, περί διν Φησι Μαρχιανός έν περίπλοις.

Ligne 6. — τὸ τῶν Σενῶν] Suivant notre géographe, ainsi que Marin « Ptolémée, le pays des Sines devait être terminé au nord par les Seres, « levant et au midi par des terres inconnues, et au couchant par la mer. M. Gossellin (Géogr. des Grecs, p. 141).

Page 50, ligne 10. — videss] Notre manuscrit donne chédeis; mais lindson a écrit videss et a traduit comme s'il y avait éhédeis, paludes diguess, deux mots qui joints ensemble forment un pléonasme. Je préfère vidés, et je traduis: paludes sylvosas.

Ligne 12. — ἐχομένων] J'ai conservé la leçon d'Hudson, malgré la correction proposée par Hæschel et confirmée par le manuscrit: ἄστε ἐχομένωνς αὐτῶν ποιεῖσθαι τὰς διαπεραιώσεις. Le verbe ποιεῖσθαι ici est beaucoup mieux placé comme passif; le moyen ayant la force de l'actif ne terait pas ici d'une bonne grécité. Il vaut donc mieux conserver ἐχομένων εὐτῶν, et considérer ce mot comme un génitif absolu : ἄστε (καλάμων) ἐχομένων αὐτῶν, κ.τ.λ. La phrase alors devient plus régulière.

Page 52, ligne 11. — τινὶ γνωστὸν] D'après Dodwell, j'ai cherché à rétablir le texte très-obscur en cet endroit, le manuscrit et l'édition ne donnant point de leçon satisfaisante.

Page 54, ligne 8. — Aialérou payor] Ce golfe, appelé Aialérus par Étienne de Byzance, est situé au sud-est de la mer Rouge. Arrien parle aussi de ce golfe, sous les noms à Galérus et Aialeirus.

Page 55, ligne 1. — papir] D'après notre manuscrit, j'ai rétabli le mot papir qui manquait dans le texte et dont la présence ici est nécessire.

Ligne 2. — oradic que D'] Ou 11,609 stades; on voit d'après cela combien l'ouvrage de Marcien, si défectueux jusqu'à présent, du moins quant à la partie que nous possédons, devient clair et complet avec le secours de notre manuscrit. Presque toutes les lacunes sont remplies, et les nombres sont toujours donnés avec la plus grande exactitude.

Ligne 4. — ovadas $q \phi \lambda'$] Il serait possible que ce nombre fât écrit primitivement $q = \phi \lambda'$; le chiffre y ayant été pris pour le signe sai, un copiste aura écrit q sai $\phi \lambda'$, d'où enfin on aura fait $q \phi \lambda'$. Ce qui rend ma conjecture plus probable, c'est que les distances modernes donnent 18,530 au lieu de 10,530. La différence de ces deux nombres tient seulement à la suppression de Γ_{ij} (8,000).

LIVRE SECOND.

Page 58, tigne 2.— κατ' δρατρίου] Γαί corrigé ce passage au moyen de la phrese qui commence la préface du second livre: Τὸ δεόταρου βι-Ολίου περιέξει τὸυ ἀπὸ τοῦ Ἡρακλείου πορθμοῦ περίαλουν πάστα, τὸυ παρὰ τῷ δυτικῷ τε καὶ ἀρκτφο ἀκοκοῦ, κ.τ.λ. On pourrait encore lire: περίαλου ἀρκτφου τε καὶ ἐσπερίου ἀκοκουῦ, οπ διαπι κατά.

Page 59, ligne 6. — σύν Γερμανία] L'édition et le manuscrit donnent tous deux σύν Γερμανίας τῆς ἀνω καὶ τῆς κάτω. On pourrait, à la rigueur, conserver cette leçon, en sous-entendant περίπλω, leçon qui est répétée dans le titre de ce chapitre, p. 48. Mais j'ai pensé que σύν Γερμανίας était une faute de copiste, et j'ai corrigé cette ellipse un peu forte, en

NOTES DU LIVRE II.

••

appuyant sur la dernière phrase de ce même chapitre que l'auteur écrit correctement : τοῦ περίπλου παυτὸς τῆς Βελγικῆς παραλίας σὺν Γερμανία τῆ κάτω.

Page 59, ligne 10. — Βρεταννικόν] Il paraîtrait qu'on a dit aussi, pendant le moyen âge, Βριττανοί au lieu de Βρεττανοί, du latin Britanni: Ελώς τε καὶ Βριταννοίς τοῦς ἐκ διαμέτρου ἀψεστηκόσιν (Vita Gregor. Naz. cul. gr. 1455, fol. 111 verso).

Ligne 12. — Åλδίωνος] J'ai rétabli ce titre ici, parce qu'il se trouve à se place dans le courant du second livre, p. 104.

Page 60, ligne 1. — Tow Mark The Assemble I La fin du second livre de Marcien n'existe plus aujourd'hui. Étienne de Byzance nous a conservé la fragments suivants du chapitre 15:

Αρωμα, πόλις Αίθιόπων, ώς Μαρχιανός.

λουίς, πόλες Λιδόης, ώς Φίλων. Εστι και ακρωτήριον Αίθιοκίας τῆς κε Αίγυπτον, ώς Μαρκιανός πρώτη περιόδων.

Δοτέρτη, νήσος έν Αίθιοπία. Μαρχιανός έν περίπλω, πρώτη · έντεύθεν έχτια Δίθιοπία, ή ύπερ Αίγυπτον.

Βοδαί, πόλις Λιθύης. Μαρχιανός έν περίπλφ αὐτῆς.

Γυήπε, υήσος Αίθιοπίας, ώς Μαρκιανός εν περίπλφ, πρώτη.

Μόσιλου, επρωτήριου και έμπόριου Αίθιοπίας. Μαρκιανός έν πρώτφ πρώδου.

Ligne 4. — Μαυριτανίας Τιγγιτάνης] Étienne de Byzance : Μαυριτανίαι δίο: † μέν Τιγγιτάνη, ή δὲ Καισάρεια (leg. Καισαρηνσία ex Ptolemeo), ός Μαρχιανός ἐν περίπλω.

Autre fragment du même périple conservé par Étienne de Byzance : Thyss, molis Maupouolas. Mapzianos de Maupitanlas (fort. Maupitanlas)

Ligne 6. — Περί τῶν ἀπὸ Ρώμης] La perte de ce chapitre est la plus importante que nous ayons à regretter. Étienne de Byzance en cite un real passage: Αμισσα, πόλις Γερμανίας Μαρκιανός ἐν τοῖς ἀπὸ Ρώμης, ἐτὶ τὰς διασήμους πόλεις.

Ligne 11. — και έτι γε τών La correction que j'ai faite de Γετών en γε

τῶν me semble évidente, quoiqu'elle n'ait été soupçonnée par aucun éditeur. En effet, à quel propos Marcien citerait-il ici les Gêtes . tandis que l'article τῶν est indispensable aux mots qui suivent : μεστρεδρινῶν μερῶν? D'ailleurs, dans les manuscrits, les noms propres n'étant ordinairement ni séparés ni distingués par des majuscules, on peut également lire γε τῶν et Γετῶν.

Page 61, ligne 2. — Îσπανία] Selon Constantin Porphyrogénète (Imper. Orient. p. 78, B.), Charax, dans le 111° livre de ses Helléniques, disait même que cette contrée finit par prendre le nom de Pania: Τὴν δὲ Ισπανίαν Ελληνες τὰ πρώτα Ιδηρίαν ἐπάλουν, σύπω ξόμπαντος τοῦ Εθνους τὴν προσηγορίαν μεμαθηκότες: ဪ ἀπὸ μέρους τῆς γῆς δ ἐστι πρὸς ποταμὸν Ιδηρίαν, καὶ ἀπ΄ ἐπείνου ὀνομάζονται τὴν πάσαν ούτω καλοῦντες. Τστερον δέ Φασιν αὐτὴν μετακεκλῆσθαι Πανίαν. Ce mot Πανίαν est peutêtre une corruption de Σπανίαν.

Ligne 9. — louspoia] Cette île s'appelait plus tard Βαραγγία, à ce que prétend Tzetzès (ap. Cramer, Anecd. 111, 371): louspoia, ή λαγαμένη Βαραγγία. Agathémère (Géogr. 11, 4, p. 39): Νῆσοι δὲ ταύτης τῆς ἐπτὸς Θαλάσση αl Βρεταννικαὶ δύο, louspoias τε καὶ Αλουίωνος.

Ligne 11. — Τποδρόμου] Ptolémée écrit Τπόδρομος Albionies, comme Marcien d'Héraclée; mais l'orthographe Îππόδρομος, adoptée par Agathémère (Geogr. 11, 5, p. 41), me semble plus régulière, les habitants portant le nom de Îπποφάγοι: Τὴν δὲ λοιπὴν καὶ μεσημέρωντάτην (leg. μεσημέρωντάτην), μεθ' ἡν ἡ ἀγνωστός ἀστι, κατέχουσι, πρὸς μέν τῷ Διθιοπικῷ καλουμένω ἔπποδρόμω ἔπποφάγοι Αίθίσπες, ὧν μεσημέρωνάτερας εἰ ποινῶς καλούμενοι Εσπέριοι.

Page 63, ligne 10. — ἐπειγομένω] Cette correction, donnée par le manuscrit, avait été dejà indiquée par Hœschel.

Ligne 12. — ai Mauριτανίαι] D'après Hudson, il faut rétablir le mot δονη, et écrire : τῆς Διδόης [έθνη δύο] al Mauριτανίαι καλουμέναι.

Page 64, ligne 11. — of 8ê nard] J'ai cru devoir adopter la correction proposée par Saumaise (Exercit. Plin. pag. 202 a, E).

NOTES DU LIVRE II.

Page 65, ligne 12.— ένεκεν] Dans le manuscrit, au lieu du mot éveres, on remarque un signe ayant à peu près la forme d'un χ surmonté d'un esprit rude et d'un accent grave. Je n'ai pas trouvé d'autre moyen d'expliquer ce signe que par les mots χάριν ου ένεκα. L'un ou l'autre, ou leur équivalent, est d'ailleurs nécessaire à la construction et au sens de la phrase.

Page 66, ligne 9.— Ιδηρία] Quoique le manuscrit donne ή Ιδηρία, je n'ai pas cru devoir adopter cette leçon, parce que l'auteur, en général, ne se sert de l'article, en commençant ses chapitres, que devant les nonis de pays qui comportent plusieurs classifications, comme : Η Ινδική ή ἐντὸς, π.τ.λ. Η Εὐδαίμων Αραδία, π.τ.λ.

Constantin Porphyrogénète (De admin. imp. p. 76, E) nous a conservé to passage d'Hérodore où il est question des Cynètes, peuple déjà mentionné par Hérodote: Ταύτην δὲ εἰς πολλά Φασιν ἔθνη διαιρεῖσθαι, καθάπερ ἐρώδορος ἐν τῆ δεκάτη τῶν καθ΄ Ἡρακλέα γέγραΦεν ἰστορία, ούτως · Τὸ δὲ ἔκρικὸν γένος τοῦτο, όπερ Φημι οἰκεῖν τὰ παράλια τοῦ διάπλου, διώρισται ἐνέμασιν, ἐν γένος ἐὸν κατὰ Φῦλα. Πρῶτον μέν οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις οἰκοῦντις τὰ πρὸς δύσμεων Κύνητες ὁνομάζονται · ἀπ΄ ἐκείνων δὲ ήδη πρὸς δορέαν ἑντι Γλῆτες, μετὰ δὲ Ταρτήσιοι, μετὰ δὲ ἐλδυσίνιοι, μετὰ δὲ Μαστιηνοὶ, μπὶ δὲ Καλπιανοὶ, ἐπειτα δὲ ήδη ὁ Ροδανός.

Page 67, ligne 9. — ὑπὸ Ρωμαίων] Hœschel avait déjà soupçonné cette correction donnée par le manuscrit.

Ibid.— εἰς ἐπαρχίας δύο] Constantin Porphyrogénète (De adm. imp. Paris, 1711, in-fol. p. 76, F.) cite un passage d'Artémidore sur cette division de l'Espagne sous les Romains, et qui donne avec précision l'étendue de chacune de ces parties: Αρτεμίδωρος δὲ ἐν τῆ ὅ΄ τῶν γεωγραφουμένων ούτω διαρεῖσθαί ψησιν. Απὸ δὲ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν, ἔως τῶν κατὰ Γάδειρα τότων ἐνδοτέρω, καὶ συνωνύμως Ιδηρία τε καὶ Σπανία καλεῖται. Διήρηται δὲ τῶν Ρωμαίων εἰς δύο ἐπαρχίας [πρώτη μὲν ἐπαρχία] διατείνουσα ἀπὸ τῶν Πυρηναίων ὀρῶν μέχρι τῆς Καινῆς Καρχηδόνος, καὶ τῶν τοῦ Βαίτιος πης ῶν, τῆς δὲ δευτέρας ἐπαρχίας τὰ μέχρι Γαδείρων καὶ Λουσιτανίας.

Ligne 10. — νυνὶ δὲ εἰς τρεῖς] Cette division de l'Espagne en trois contrées distinctes remonte à l'an de Rome 729, si l'on en croit Appien (De rebus Hispan, lib. v1, cap. 102): Καὶ ἐξ ἐκείνου μοι δοκοῦσι Ρωμαῖοι

162

τὴν Ιδηρίαν (ἡν δὴ νῦν Ισπανίαν καλοῦσιν) εἰς τρία διαιρεῖν. Ce passage de Marcien d'Héraclée a été extrait par Constantin Porphyrogénète (De adm. imp. p. 77, C. Paris, 1711, in-fol.): Διηρεῖτο δὲ Ιδηρία εἰς δόο, νῦν δὲ εἰς τρία, ὁς Μαρκιανὸς ἐν περίπλο αὐτῆς. Πρότερον μὲν οὖν ἡ Ιδηρία εἰς δύο διηρεῖτο ὑπὸ Ρωμαίων, νυνὶ δὲ εἰς τρία, Βαιτικὴν Σπανίαν, καὶ Σπανίαν, καὶ Ταβρακωνησίαν. Hudson, dans ses Testimonia de Marciano. cite Étienne de Byzance comme ayant donné ce passage, mais je ne l'ai point trouvé.

Page 69, ligne 4. — Θαλασσαν] Il y avait ici, dans les éditions précédentes, une lacune assez considérable provenant du mot Θελασσαν, répété à deux lignes de distance, ce qui aura trompé l'œil du copiste. Ce passage est rétabli par notre manuscrit, et la correction proposée par l'éditeur, qui n'avait pas soupçonné une lacune aussi grande, devient inutile.

Ligne 10. — Kapsntur] Voyez l'article Carteja dans M. Bischoff (Vergleichendes Wörterbuch der Geographie. p. 260).

Ligne 11. — Baotoulosse] Strabon (p. 156) leur donne aussi le nom de Bastétans, les Bastitani de Pline (111, 3). Mannert (Geogr. der Griechen und Rom. part. 1, p. 279 et 406) établit néanmoins une certaine différence entre les Bastitani et les Bastuli. Selon ce savant, ceux-ci étaient un mélange d'indigènes et de Phéniciens.

Bid. — Hosper] Les Pani habitèrent autrefois des deux côtés du détreit, ainsi que nous l'apprennent Pline (111, 1) et Méla (11, 6). C'est sans doute à ce fait historique qu'Horace fait allusion dans les vers suivants, l. 11, od. 2, v. 9-12:

> Latius regnes avidum domando Spiritum, quam si Libyam remotis Gadibus jungas, et uterque Pœnus Serviat uni.

Ligne 12. — Βαρδήσολα] Le fleuve s'appelait Βαρδησόλας (Jo. Tzetzès, chil. vπ1, v. 711), et la ville Βαρδησόλα (id. v. 712). Voyez les Itinéraires anciens.

Page 70, ligne 1. — Τρανοδοῦκτα] Cette ville est la même que louλία

Δός dont parle Strabon, p. 140: Ην δε Ζελις καὶ τῆς Τίγγιος ἀστυγείτων,

λεὶ μετώκισαν ταύτην εἰς τὴν περαίαν Ρωμαῖοι, καὶ ἐκ τῆς Τίγγιος προσδόστες τινάς ἐπεμψαν δε καὶ παρ' ἐαυτῶν ἐποίκους, καὶ ἀνόμασαν ἰουλίαν

Ι είζαν τὴν πόλιν. Pline (v, 1) donne le nom de Julia Traducta à la ville de

Tingis, en Afrique: Nanc est Tingi, quondam ab Antæo conditum, postea a

Claudio Gæsare, cum coloniam faceret, appellatum Julia Traducta. Pour l'ex
plication de ces deux passages, voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 204).

Ligne 3. — Μελλαρίαν] Cette ville, appelée ordinairement Mellaria par Res auteurs latins (Voyez Méla, 11, 6; Pline, 111, 1), et même par Strahon (111, p. 140), prend le nom de Μενραλία dans Ptolémée, et de Μηλάρια clans Étienne de Byzance (νος. Βήλος). L'Itinéraire d'Antonin, p. 123 de La nouvelle édition, place cette ville à 12 milles de Portu Albo, et à 6 milles cle Belone Claudia; elle se nomme aujourd'hui Tarifa. Mannert (Geogr. cler Gr. und Röm. part. 1, p. 293) fixe sa position à Torre de la Penna. Il y avait aussi dans la Bétique une ville du nom de Mellaria, située entre Corduba et Astigi. Voyez Itiner. même édition, p. 124.

Ligne 4. — Βελώνα] Étienne de Byzance : Βελών, πόλις καὶ ποταμός έν Τῆ Βαιτική τῆς Ισπανίας. Voyez aussi Jean Tzetzès (Chil. VIII, v. 712, 714).

Ligne 6. — Toupdouxer] Du temps de Strabon, les Turduli et les Turdetani ne faisaient plus qu'un seul peuple et étaient confondus sous l'une de ces deux dénominations. Les Turdétans ou Turdules, dit ce géographe (page 139 de la traduction française), suivant quelques-uns, ne désignent qu'un même peuple; mais d'autres pensent qu'ils désignent deux peuples différents. Polybe est de ce dernier sentiment, puisqu'il dit que eles Turdules sont au nord des Turdétans. Cependant aujourd'hui il paraît que cette distinction n'a plus lieu. Méla (111, 1) et Marcien d'Héraclée en font aussi deux peuples différents, et leur donnent à chacun la même position que Polybe. Vossius (ad Melam) trouve quatre positions différentes pour les Turdules, d'où il conclut que ces peuples ont beaucoup changé de pays. Varron (Rer. rust. lib. 11, cap. 10, p. 90) dit, en parlant d'eux : Ad pecuariam neque Basculus, neque Turdulus idonei.

Ligne 9. — rads Apas] Méla (111, 1): Tum castellum Ebora in littore. et procul a littore Asta colonia: extra Junonis ara templumque. Dans les notes

manuscrites de Huet sur Ortelius, exemplaire appartenant à la Bibliothèque du roi, on lit: Junonis insula ad Fretum Herculeum, quam quidam unam esse volunt ex duabus columnis Herculeis. (Eustathius, in Dionys. Perieg. v. 65.)

Page 71, ligne 4. — Mereobles Aunts] Strabon (p. 140) mentionne le Port de Ménesthée, et, quelques phrases plus loin, l'Oracle de Ménesthée. Ptolémée et Marcien ne connaissent que le premier nom; et il paraît naturel que l'oracle ait été dans le même emplacement que le port, ou du moins qu'il en ait été très-voisin. Telle est l'opinion des savants traducteurs de Strabon.

Ligne 9. — κατά Ασταν]. Le texte de Strabon portait primitivement : Η κατά Ασταν ἀνάχυσιε καὶ ΑΝΑΒΡΑΣΙΣ; mais les auteurs de la traduction française ont fait une excellente correction, et on doit lire d'après eux : Η κατά Ασταν ἀνάχυσιε καὶ Νάδρισσαν, « la lagune que les marées « forment près d'Asta et de Nabrissa.» Pourquoi, en effet, Strabon auraitil employé deux synonymes, ἀνάχυσιε et ἀνάδρασιε, pour exprimer la même idée? Grâce à ce léger changement, le texte actuellement est clair et très-correct.

Ligne 10. — Toupderavol] Huet, dans ses notes sur Ortelius: Idem Tardetani qui Turduli, ut ex libr. XXVIII, c. 39, p. 678, Livii et notis Gronovii intelligitur.

Ligne 11. — Baíτιος] Ce fleuve était appelé Perces par les habitants. comme nous l'apprend Étienne de Byzance: Βαῖτις, ποταμὸς κατὰ Ιδηρίαν. δε Πέρκης λέγεται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Selon Tite-Live (xxvIII, 22), il se nommait Critius. D'après l'orthographe adoptée ici par Étienne de Byzance. je pense qu'au mot Τουρδιτανία, au lieu de περὶ τὸν Βαίτην, il faut lire περὶ τὸν Βαῖτιν, cette différence provenant sans doute d'une erreur du copiste, trompé par la prononciation identique de l'n et de l'ι. Le nom ancien du Betis était Ταρτησσὸς ου Ταρτήσιος, comme on le voit dans Pausanias; les deux embouchures de ce fleuve formaient une île nommee Ταρτησσὸς avec une ville du même nom. Cette dernière, toutefois, fut appelée plus tard Καρπησοὸς, selon Appien (Hispan. 2 et 63); ou Καρπία. suivant Pausanias (lib. vi); ou bien enfin Καρτηία, selon Strabon (p. 151), que l'on a confondue à tort avec la Carteia, située près de Calpe. Je croi-

rais encore que c'est la même île de Tartessus dont a voulu parler Avienus (Orament. v. 255):

..... Cartare post insula est, Eamque pridem, influxa et est satis fides, Tenuere Cempsi.

Du reste, le mot Tartessus était un nom générique qui désignait l'extrémité occidentale du monde connu des anciens; il s'appliquait aussi à l'île de Gadira, et même au détroit, comme on le voit dans Avienus (Ora mait. v. 85):

Hic Gaddir urbs est, dicta Tartessus prius.

Et v. 54: A freto Tartessio. Les opinions très-différentes des anciens et des modernes sur l'identité de Tartessis et de Carteia, et sur la position exacte de ces deux villes, ont été discutées fort en détail par Mannert (Geogr. der Gr. und R. part. 1, p. 285 et 295).

Page 72, ligne 3. — Ονοδαναιστουρίαν] Ptolémée (11, 4) nomme cette ville Ονοδαλιστουρία. C'est sans doute une faute de copiste; et primitivement, dans les manuscrits en majuscules, on lisait probablement ONOBA AIETOTPIA, dont ensuite on aura fait un seul mot en prenant l'A pour un A. Il serait donc plus régulier d'écrire Ονοδαν Αἰστουρίαν, ou peut-être Ονόδας Αἰστουφίον, ce dernier mot étant la transcription en grec du mot latin æstuarium, parce que la ville d'Onoba est située à l'embouchure du fleuve Luxia. L'Itinéraire d'Antonin, p. 130, place Onoba, aujourd'hui Huelba, à 28 milles de Ad Rubras, et à 30 milles de Ilipa. Huet, dans ses notes manuscrites sur Ortelius, décompose ainsi l'Ονοδαιστουρία de Marcien: Onoba in Astaria. L'explication que j'ai donnée plus haut me semble plus probable que celle de Huet.

Page 73, ligne 3.— Πόρτουμάγνου] J. Tzetzès (Chil. VIII, v. 710 sqq.)
Τῆς Βαιτικῆς οὖν ποταμὸς ὁ Βαῖτίς τε καὶ Βαίλων,
Καὶ Βαρθησόλας ποταμὸς καὶ Πόρτος δὲ καὶ Μάγη.
Καὶ πόλεις Βαρθησόλα δὲ καὶ Βαίλων τε καὶ Μάγη.
Καὶ Κάλπη πόλις, όρος τε καὶ στήλη σὺν ἐκείνοις.
Καὶ Βαισιππώ δὲ σὺν αὐτοῖς ταύτης ἐτέρα πόλις.
Καὶ Κοτινοῦσα πόλις δὲ, τὰ Γάδειρα δὲ νῆσος.
Όρος δὲ τὸ Μαρίανου.

Ligne 4. — στάδια φρυη Les chissres a et 6 se trouvant consondus

166

fréquemment dans les manuscrits en minuscules, je proposerais la correction 6ρνη, 2,158 stades, d'autant plus que ce nombre se rapprocherait de la distance moderae 2,658.

Page 73, ligne 7. — ἐπίσυμα 6'] Dans Hudson, ἐπίσυμα a'; c'est sans doute une faute d'impression échappée à l'éditeur. D'ailleurs la version latine porte: Promontoria insignia.

Page 74, ligne 2. — Λουστανία) Etienne de Byzance : Λουστανία, μέρος τῆς Βαστανῆς. Μαρκιανός ἐν περέπλφ αὐτῆς. Dion Cassius (LIII, 12) écrit Λυστανία.

Ligne 4. — Δωρίου] Cette orthographe de Ptolémée se trouve confirmée par Dion Cassius (xxxv11, 52). Appien (Hispan. 71) écrit Δόριος ποταμός.

Ligne 6. — ἐπὶ τῷ παθ' ἡμᾶς] L'édition d'Hudson et le manuscrit portent tous deux καὶ τῷ καθ' ἡμᾶς θαλάσση, nostreque mari; c'est-à-dire, et par la mer Méditerranée, comme étant la limite meridionale de la Lusitanie. Mais il est évident qu'il y a ici une erreur, et Marcieu n'a pu dire que la Lusitanie est bornée au sud par la Méditerranée (ce qui n'est pas), puisque, plus haut (p. 68, l. 3), il avait déjà écrit le contraire : Ĥ μἐν Λουστανία πᾶσα κατὰ τὸν δυτικὸν εἰκεινὸν τυγχάνει κειμένη. La simple correction de καὶ en ἐκὶ me parait évidente; elle retablit le véritable sens et met l'auteur d'accord avec lui-mème. Je pense donc qu'on doit lire : Åπὸ δὲ μεσυμβρίας τῷ προειρημένη Βαιτικῦ, ἐκὶ τῷ καθ' ἡμᾶς Θαλάσση, a meridie Bætica prædicta, [porrecta] ad nostrum mare.

Ligne 10. — Ocodroba] Méla (111, 1): Ana proximum, quia lata sede procurrens, panlatim se ac sua latera fastigat, Caneus ager dicitar: sequens. Sacrum vocant: Magnum, quod ulterius est. In Caneo sunt Myrtili, Balsa. Ossonoba. Dans le mot Caneus, Vossius retrouve le Kúrntes d'Hérodote. L'Itinéraire d'Antonin, p. 128, place Ossonoba à 16 milles de Balsa, et à 60 milles d'Aranni; c'est aujourd'hui Faro, selon Mannert et M. Lapie, ou Estoy, selon M. Bischoff.

Page 75, ligne 5. — Σολακρα] Pline (IV, 21) appelle cette ville Salacia cognominata Urbs Imperatoria.

Page 75, higne 8. — Oxodanna Pour les différents noms donnés anensement à Lisbonne, voyez l'article Felicitas Julia Olisipo, dans le Diconnaire géographique de M. Bischoff.

Ligne 9. - Tayou] Du Tage au Douro, Pline (1V, 21) compte 200 milles.

Ligne 10. — ποταμοῦ....] Ici existe une petite lacune qu'il serait

Lacile, je pense, de remplir au moyen de Ptolémée. Il ne manque proba
lement que le nom du peuple qui habitait auprès des sources du Tage.

Or, d'après Ptolémée, les sources de ce fleuve étant comprises dans les limites du territoire des Carpetani, je proposerais de lire: Είσὶ δ' ἐπὶ τὰς

Σηγὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ οἱ καλούμενοι Καρπητανοὶ, ou simplement ποτα
μοῦ Καρπητανοί.

Page 76, ligne 1. — νῆσος Λάνοδρις] Dans Ptolémée (11, 5), cette ile prend le nom de Λονδοδρις. J'ai cru devoir rétablir le mot νῆσος qui manque dans les éditions et dans le manuscrit.

Ligne 3. — $\sigma\tau$ dda $\varphi\varphi'$] Les distances modernes donnant 2,130 stades, on pourrait corriger $\sigma\tau$ dda $\varphi\varphi'$, $\sigma\tau$ dda $\varphi\rho\lambda'$, au lieu de $\sigma\tau$ dda $\varphi\varphi'$, $\sigma\tau$ dda $\varphi\rho\lambda'$.

Ligne 5. — Odazosa] Ce fleuve, ainsi nommé par Strabon (III, p. 153), et appelé Odazos par Ptolémée (II, 5), et Vacca par Pline (IV, 21). Cet aujourd'hui la rivière de Vouga, selon Mannert.

Ligne 7. — Δωρίου] Pline (1V, 34): Durius amnis ex maximis Hispania, ortus in Pelendonibus, et juxta Numantiam lapsus, dein per Arevacos Vaccaosque, disterminatis ab Asturia Vettonibus, a Lusitania Gallæcis, ibi Taque Turdulos a Bracaris arcens. Strabon écrit Δουρίας, Ptolémée Δωρίας, et Agathémère (Geogr. 11, 10, p. 48) Δορίας: Εἰσὶ δὲ καὶ ἀλλοι μεγάλοι ποταμοί πρὸς ταῖς ἐκδολαῖς γινόμενοι, μάλιστα Πριδανὸς, Ϊδηρ, Βέτις (leg. Βαῖτις), Σηκουάνας, Δορίας καὶ οἱ ἀμθὶ Ροδανόν.

Page 77, ligne 1. — $\sigma \tau \delta \delta \omega \gamma \tau \lambda \epsilon'$] On a bien pu prendre un E un peu effacé pour un Γ_1 je proposerais donc $\sigma \tau \delta \delta \omega \epsilon \tau \lambda \epsilon'$ au lieu de $\gamma \tau \lambda \epsilon'$, d'autant plus que les mesures modernes donnent 5,035 stades.

168

Page 77, ligne 4. — Bolora] C'est ainsi qu'il faut écrire. Voyez Méla (111, 1) et Ptolémée (11, 5). L'Itinéraire d'Antonin place cette ville à 24 milles d'Escuris et à 16 milles d'Ossonoba. Balsa est aujourd'hui Villamartin, selon M. Lapie, p. 128 de la nouvelle édition des Itinéraires.

Ligne 5. — $\sigma\tau d\delta \alpha \neq 4\gamma'$] Les mesures modernes donnant 2,593 stades, l'on pourrait peut-être corriger $6\psi 4\gamma'$ au lieu de $4\psi 4\gamma'$.

Page 78, ligne 3. — Κανταδρίφ εἰκεανῷ] Les Cantabres habitaient la partie de l'Espagne qui s'étend au pied des Pyrénées, selon Dion Cassius (LIII, 25): Τόν τε Αύγουστον ἐς τὴν Βρεττανίαν στρατευσείοντα κατέσχον οἱ τε Σάλασσοι, ἐπαναστάντες αὐτῷ, καὶ οἱ Κανταδροὶ, οἱ τε Αστυρες, πολεμωθέντες. Οἰκοῦσι ἀὲ ἐκεῖνοι μὰν ὑπὸ τὰς Αλπεις, ἀσπερ εἰρυταί μοι οὖτοι ἀὲ ἐκάτεροι, τοῦ τε Πυρηναίου τοῦ τε πρὸς τῆ ἱδηρία τὸ καρτερώτατον, καὶ τὴν πεδιάδα τὴν ὑπ' αὐτοῦ οὖσαν.

Page 81, ligne 8. — Γαλλίαν Ακυτανίαν] Étienne de Byzance: Ακυτανία, ἐπαρχία τῆς Κελτικῆς Γαλατίας, μία τῶν τεσσάρων. Μαρκιανὸς ἐν περίκλφ αὐτῆς. Ptolémée observe la même division, et partage la Celtogalatia en quatre provinces: Aquitania, Lagdunensis, Belgica et Narbonensis. Dion Cassius (lib. xxxix, 46) écrit Ακυτανία et nous donne l'étendue de cette province: Ο Κράσσος ὁ Πούπλιος......την Ακυτανίαν ολίγου πῶσαν κατεστρέψατο. Γαλάται γὰρ καὶ αὐτοὶ ὀντες τῆ τε Κελτικῆ προσοικοῦσι; καὶ παρ' αὐτὸ τὸ Πυρηναῖον ἐς τὸν ἀκεανὸν καθήκουσιν. Ακυτανία est aussi l'orthographe adoptée par le traducteur grec de César (Bell. gall. 1, 1).

Ligne 9. — Ναρδωνησίαν] Étienne de Byzance: Ναρδών, ἐμπόριον καὶ πόλις Κελτική. Στράδων τετάρτη. Μαρκιανὸς δὲ Ναρδωνησίαν (leg. Ναρδωνησίαν) αὐτήν ψησι. Ce passage de Marcien faisait probablement partie de l'Épitome d'Artémidore, d'après ce qu'il dit plus bas: Τῆς γὰρ Ναρδωνησίας τὸν περίπλουν ἐν τῆ ἐπιτομῆ τῆς Αρτεμιδώρου γεωγραφίας ἐτως περίπλου σαφῶς διεξήλθομεν.

Page 82, ligne 12. — Λείγηρα Dion Cassius (XXIX, 40) écrit Λίγρος ποταμός, et Theognostus (ap. Cramer Anecd. t. II, p. 41) Λίγειρ όνεμα ποταμού. Au mot Βέχειρ, Étienne de Byzance mentionne un autre fleuve du même nom: Λίγειρ, ποταμός περὶ Πλάταια».

Page 83, ligne 2. — Απυτανικώ] Cette leçon donnée par le manuscrit me semble préférable, en ce qu'elle est la transcription exacte du mot Aquitanicas adopté par les auteurs latins. Ptolémée (11, 7) écrit Απουϊτανής Étienne de Byzance, contre son ordinaire, ne donne pas la forme adjective du substantif Απυτανία.

Ligne 6. — Πυρήνη] Étienne de Byzance : Πυρύνη (leg. Πυρήνη), ορος Εὐρίτης. Αρρίει (Ηίκραπ. 1) : Όρος ἐστὶ Πυρήνη διῆκον ἀπὸ τῆς Τυρρηνικής βαλάσσης ἐπὶ τὸν Βόρειον ἀπεανόν. Οι écrivait aussi Πυρηναῖον (Πυρρηναῖον Interpr. gr. Cæsaris Bell. gall. 1, 1) όρος, comme dans Tzetzès (in Lycophr. v. 516) : Πυρηναῖον όρος τῶν πάλαι Βεδρύκων, νῦν δὲ Ναρδωναίν ἰστὶ τὸ δὲ ἀρος τοῦτο χωρίζει ἱδηρίαν καὶ Γαλατίαν. Αυ pied de cette chaine, Nicéphore Blemmyde (cod. gr. 1414, fol. 9 υ.) place une nation nommée Κεψοῖ : Καὶ οἱ Κεψοῖ οἰτινες κατοικοῦσι τὰ πρόσποδα τοῦ Πυρηναίου όρους, ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ Βορείου ἀκεανοῦ, καὶ ἐκδιδομένου εἰς τὸν θιλασσαν καὶ χωρίζοντος τοὺς Κελτοὺς καὶ τοὺς ἱδηρας.

Ligne 9. — ἐπδολαί] Au lieu d'ἐπδολή, bonne leçon justifiée par Ptolémée: Ατούριος ποταμοῦ ἐπδολαί. Lucain (1, v. 420) écrit Aturus, et Ausone (Mosella, v. 468) Tarbellicus Aturus, parce que ce fleuve traversait
le pays des Tarbelli, peuple d'Aquitaine. Dans l'Adour d'aujourd'hui on
retrouve facilement le nom ancien, Aturus.

Ligne 11. — Σεγνατίου] Ptolémée (man. gr. n° 1401): Σεγμάτου ποταμοῦ ἐκδολαί; et dans la carte Σέγματος ποταμός. Pline (1v, 19) mentionne
les Signani comme un peuple d'Aquitaine. Σέγμανος dans les éditions.

Page 84, ligne 1. — Kouplarror] Ptolémée (man. gr. n° 1401): Koupage 84, ligne 1. — Kouplarror] Ptolémée (man. gr. n° 1401): Koupage 84, ligne 1. — Kouplarror]

Ligne 2. — Γαρούμνα] Le man. grec de Ptolémée n° 1401 : Γαρίνας, Γερίνα.

Ligne 6. — Βουρδιγάλα] C'est ainsi qu'il faut lire, comme dans le letique grec, ms. Coislin n° 392: Βουρδιγάλα, πόλις Κελτογαλατίας. Ptolémée écrit Βουρδιγάλα. Quant à Βουράταλα donné par le manuscrit et par l'édition, il est à croire que c'est une corruption du mot ΒΟΥΡΔΙΓΑΛΑ, mallu dans un manuscrit en majuscules, dont on aura fait ΒΟΥΡΔΤΑΛΑ.

Page 84, ligne 7. — Edwores Jai adopté l'orthographe de Ptolémee et d'Étienne de Byzance. Ce pays se nomme aujourd'hui la Saintonge, nom dans lequel on retrouve celui de Santonia.

Ibid. — Μεδιολάνιον] Étienne de Byzance: Μεδιολάνον, πόλες Αποτενίας. Voyez la Notice de l'ancienne Gaule, par d'Anville, p. 446.

Ligne 9. — ordôsa voe'] Les distances modernes donnant 2,900 stades ou 2,100 en ligne droite, il serait possible de corriger ce passage du texte qui n'est pas régulier en cet endroit. Marcien d'Héraclée, ainsi qu'il en avertit plus haut, met toujours le nombre le plus fort en premier. Il est donc évident qu'il y a ici une erreur de chiffres facile à réparer, à ce que je pense, du moins. La correction est celle-ci: Στάδια ξυοε', στάδια απα ε', au lieu de στάδια νοε', στάδια τπε', c'est à-dire stadia 2,300, stadia 1,600, au lieu de stadia 300, stadia 600. On voit que ma conjecture se réduit simplement à la disparition des deux chiffres exprimant les mille. Cette correction donne du moins de la probabilité aux chiffres, et rend le texte conforme à la méthode adoptée par l'auteur.

Ligne 10. — Karerthou] Cette rivière est appelée Carentones par Ausone (Mosella, v. 463):

Santonico refluus non ipse Carantonus sesta.

Ligne 12. — Πικτόνιον] Socrate (Histor. Eccles. III, 8): Defens o Πικτάμων (al. Πικτάδων) ἐπίσκοπος πόλις δὲ αὐτη δεντάρας Απυτανίας. Cette orthographe nous fait voir combien les Grecs du moyen âge étaient ignorants sur tout ce qui regardait la Gaule, la Germanie, l'Espagne et l'Angleterre.

Page 85, ligne 4. — Ναμνίται] Au lieu de Σαπανιται donné par le manuscrit et par l'édition, j'ai cru devoir écrire Ναμνίται, d'après Strabon (17, p. 190): Ο δὲ Λείγηρ μεταξύ Πικτόνων τε καὶ Ναμνιτῶν ἐκδάλλει. Ce même passage de Strabon peut servir à corriger Ptolémée: Τψ οὐς Σαμνίται πλησιάζοντες τῷ Λίγειρι ποταμῷ. C'est Ναμνίται qu'il faut lire; comme un peu après Ναμνιτῶν au lieu de Σαμνιτῶν.

Ligne 5. — Éou de lieu des mauvaises leçons fournies par les manuscrits, les éditeurs proposaient éxeurs qui donne un sens raisonnable;

mais la correction que j'ai faite me semble la véritable leçon, d'autant plus qu'il n'y avait pas de verbe dans la phrase, qui devient très-correcte en adoptant éors. Ma conjecture, d'ailleurs, est rendue plus probable par la conformité de ces deux mots, et un copiste négligent a bien pu lire èst de au lieu de éors dé.

Page 86, ligne 8. — Λουγδουνησία] Étienne de Byzance : Λούγδουνα, πόλις Κελτογαλαλίας (leg. Κελτογαλατίας). Πτολεμαΐος ἐν περίπλω. Καὶ Λουγδουνούε (in Ptol. Λουγδουνησσία) ἐπαρχία. Cette province prenait son nom de la ville de Lyon, Lagdanum, située au confluent de la Saone et du Rhôme. Dion Cassius (χινι, 50): Λουγούδουνον, νῦν δὲ Λούγδουνον, ρεεταξύ τοῦ τε Ροδανοῦ καὶ τοῦ Αραριδος.

Ligne 9. — Βελγική] Ce mot est presque toujours écrit dans le manuscrit Βεληκή; erreur qui provient sans doute de ce qu'un copiste aura pris dans un manuscrit en majuscules le Γ pour un T.

Page 87, ligne 1.— Λουγδουνησίας] Il est à regretter que Marcien n'ait Pas consacré un article plus long à cette province, et qu'il n'en ait donné que les principales dimensions, sans parler des fleuves et des villes qui y étaient contenus, comme il a fait pour l'Aquitaine. Jean Lydus (de Mensibus, pag. 104. Lips. 1827, in-8°) parle d'un poisson de la Saône, appelé clopias par les habitants, et qui a la propriété de blanchir à la nouvelle lune et de noircir au dernier quartier: Καὶ ἐν Αράρει δὲ τῷ κοταική τῆς Κελτικῆς τίκτεται ἰχθὸς (κλοπιὰν αὐτὸν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσιν), δε, κιδομένης τῆς σελήνης, λευκὸς γίνεται, μειουμένης, μελαίνεται. Je dois faire remarquer que le mot κλοπίας manque dans le Trésor de la langue grecque publié à Londres. Dans le traité (de Fluviis) attribué à Plutarque, ce poisson porte le nom de σκολόπιδος, et la phrase οù ce mot se trouve est écrite à peu près dans les mêmes termes que celle de Jean Lydus. L'auteur du même traité (de Fluviis, pag. 12 Huds.) dit que l'Arar était d'abord appelé Βρίγουλος.

Ligne 6. — Kacallivou] A s'en tenir seulement à la phrase de Marcien, on serait tenté de croire qu'il est ici question de Cavaillon du département de Vaucluse, et non de Châlon-sur-Saône. Comment, en effet, cette dernière ville, qui est à 30 lieues au-dessus de Lyon, pouvaitelle servir de limite méridionale à la Lyonnaise? Mais Marcien travaillait

d'après les cartes de Ptolémée, et ces mêmes cartes placent effectivement Caballinum ou Châlon-sur-Saône à la même latitude méridionale que Lyon et justifient parfaitement les paroles de notre auteur. Ptolémée parle aussi de Cavaillon, mais sous le nom de Kasallinum zolumés et la place dans la Narbonnaise. Du reste on a très-souvent confondu ces deux villes dans les auteurs anciens, parce que l'on n'a pas assez fait attention à la forme des cartes primitives.

Page 88, ligne 9. — Åλπεις] Étienne de Byzance: Καὶ Αλπεις όρη, καὶ Αλδία. Un lexique grec (Coisl. n° 392) donne trois orthographes: Αλπειον όρος καὶ Αλπειον καὶ Αλπινον. Tretrès (in Lycophr. v. 1361) corrige Εάλπια en Αλπια, et dit: Αλπια, οὐ Εάλπια, όρη Εὐρωπαῖα τῆς Ιταλίας μεγάλα, ἐν μἐν, ἀρ' οῦ ἡεῖ ὁ Ιστρος: ἀλλο δὲ, ἀρ' οῦ ὁ Ϋῆνος. Zozime (VI, 2) partage cette chaîne de montagnes en trois parties distinctes: Αλπεις Κοττίαι, Ποινίκαι, Μαριτίμαι. Selon Suidas, ces monts séparaient les Galli des Ligures: Αλπεις όρη διορίζοντα Γαλλους καὶ Λίλούρους, ou plutôt Λεγούρους, d'après la correction de Kuster. Je pense aussi qu'il faut lire Αλπεῖον όρος au lieu d'Αλτειον όρος donné par le même lexicographe.

Ibid. — Αδούλας] Avienus (Descript. v. 431):

Porro inter cautes et saxa sonantia Rhenus , Vertice qua nubes nebulosus fulcit Adulas , Urget aquas , etc.

Page 89, ligne 3. — Γερμανία ή κάτω] Dion Cassius (LIII, 12) parke aussi de la même division: Κελτών γάρ τινες, οδε δή Γερμανούς καλούμεν. πάσαν την πρός τῷ Ρήνφ Κελτικήν κατασχόντες, Γερμανίαν όνομάζεσθαι ἐποίησαν την μέν ἀνω, την μετά τὰς τοῦ ποταμοῦ πηγάς: την δὲ κάτω, τὴν μέχρι τοῦ εἰκεανοῦ τοῦ Βρεττανικοῦ οδσαν. Cette division de la Germanie Romaine doit s'entendre du temps d'Auguste, et non du temps de Dion. Voyez Cellar. 11, p. 370.

Page 91, ligne 3. — Darovbiou] Ausone (Mosella, v. 106):,

Quaque per Illyricum per stagna binominis Istri.

Voyez Étienne de Byzance pour les différents noms de ce fleuve : Danubis, Danusis, Ister, Matoas ou Danubis, selon Tzetzès (in Lycophr. 74): Ιστρον ποταμόν, τὸν καὶ Δάννουδιν καλούμενον. Jean Tzetzès (Chil. 11.

926) nous apprend que c'est après la ville nommée Åξιούπολις que ce Beure change de nom :

> Εξ άρκτικοῦ Δάνουδιε ἐκ Κιαδρίου Μέχρι πρὸς αὐτὴν Αξιούπολιν πόλιν, ΑΦ ἢς Δάνουδιε κλῆσιν εἰς Ιστρον τρέπει, Καὶ μέχρι πόντου χευμάτων Δανουδείων.

Page 91, figne 5. — lorpos Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (11. 284) décrit le cours de ce fleuve, d'après des traditions fabuleuses conserνόει par Timagète : Τιμάγητος δέ έν α΄ περί λιμένων, τον Ιστρον Φησί κατα-Φέρεσθαι έπ τῶν Κελτικῶν ὀρῶν, εἶτα ἐκδιδόναι εἰς Κελτικήν λίμνην · μετά δὲ ταύτα els δύο σχίζεσθαι τὸ ύδωρ, καὶ τὸ μέν εἰς τὸν Εύξεινον πόντον εἰσθαλλειν, าง ฝี dis ราค Kahrunhy Sahaooay. Le même auteur (1v, 306) nous donne quelques détails sur les trois bouches de ce fleuve : Τρία στόματα έχει ὁ Ιστρος. Το Εν λέγεται Καλόν στόμα, ώς Φησι Τιμάγητος περί λιμένων; un peu plus loin (IV, 311): Περί του περί την Πεύκην αγκώνα δύο είναί Φησι στόματα τοῦ Ιστρου · δυν τὸ μέν καλείται Αρηκος, τὸ δὲ Καλὸν στόμα; et (11, 320): Κατά δὲ τὸ τῶν Σίνδων πεδίον σχίζεται ὁ ποταμός. J'ajouterai ici un passage de Nicétas Paphlago (cod. gr. 1607, fol. 108 v.) sur les deux noms de ce fleuve: Ισασι πάντες τον ποταμόν Ιστρον μεγέθει και εύθηνία δος ποταμοί Φέρουσι· τὸ περιβόητον έχοντα, δυ καί Δανούδιον ή έπιχώριος ode γλώττα καλείν. Γότθους δε κατ' εκείνο καιρού μετανάστας της κατρίδος γεγορότας, προσοίπους ὁ ποταμός έφερεν.

Page 92, ligne 5. — στάδια $q\psi\pi'$] Les distances modernes sournissant ²,660 stades, on pourrait peut-être lire στάδια $6\psi\pi'$, στάδια $6\chi\sigma'$, au lieu de $g\psi\pi'$, $q\chi\sigma'$.

Page 95, ligne 4. — στάδια $q\chi'$] Au lieu de στάδια $q\chi'$, στάδια $q\sigma'$, je Proposerais στάδια $g\chi'$, στάδια $g\sigma'$; car les distances modernes donnent 3.600 stades.

Page 97, ligne 9. — Μαιώτιδος] Dans le langage des Scythes, ce lac Prenait le nom de Καρμπαλούκ, selon Tzetzès (Chil. VIII, 773):

Τοῖς Σκύθαις αὐτη Καρμπαλούκ ή λίμνη κλήσιν Φέρει Τὸ Καρμπαλούκ δ' έλληνισθέν πόλις ίχθύων λέγει Τὸ Κάρμ γάρ πόλις σκυθικώς, τὸ δὲ Παλούκ ίχθύες. Καὶ τάχα ἐν σημαίνουσι, τὸ Καρμπαλούκ, Μαιῶτις.

Je soupçonne ici une erreur dans la décomposition du mot Καρμανλούα, et je pense qu'on doit lire:

Τὸ Κὰρ γὰρ πόλις σχυθικώς, τὸ δὲ Μπαλούκ έχθύες.

On sait, en effet, que les Grecs, depuis le moyen âge, remplacent le 6 π par μπ, et on retrouve le mot Μπαλούπ dans le mot ὑ bálonk, signifiant poisson; quant à Κάρ, je laisse aux orientalistes le soin de décider en quelle langue ce mot veut dire rille; à moins que ce ne soit une corruption de ὑ keur, signifiant plaine, c'est-à-dire plaine des poissons. Je dois observer que le mot entier n'est point composé d'après les règles de la langue tartare.

Page 98, ligne 3.— Ιάζυξι τοῖς Μετανάσταις] Étienne de Byzance: Ιάζυγες, εθνος Εὐρωπαῖον, ὡς Μαρκιανός ἐν περίπλφ. Appien (De beil. Mithrid.
cap. 69): Περάσαντι δ' ἐς τὰν Εὐρώπην, Σαυροματῶν οἱ τε Βαείλειοι καὶ
Ιάζυγες, καὶ Κόραλλοι, καὶ Θράκον όσα γένη παρά τὸν ἱστρον ἡ Ροδόπην
ἡ τὸν ΑΪμον οἰκοῦσι, καὶ ἐπὶ τοῖς δε Βαστάρναι, τὸ ἀλκιμώτατων αὐτῶν γένος.
Π existait plusieurs nations du nom d'Ιάζυγες; ceux qui sont appelés Μετανάσται par Marcien se trouvent mentionnés dans le man. grec n° 1603,
fol. γ ν. Agathémère (Géogr. 11, 4, p. 38): Καὶ ἐστιν ὑπὸ μὲν τὰ ἐντικώτατα τῆς Σαρματίας ἐπὶ νότον κατιοῦσα μετὰ τοὺς Ιάζυγας τοὺς Μετανάστας
ἡ Δακία, ὀριζομένη καὶ αθτη τῷ Ιστρφ.

Ligne 7. — Καρχινίτου κόλπου] Hudson, au lieu de Carciniti simus. a mal traduit Carciniti fluvii. Méla (11, 1) parle assez en détail de ce golfe et de la ville du même nom qui y était située: Quod inter paladem et sinum est, Taphræ nominatur. Sinus Carcinites. In eo urbs est Carcine: quam duo flumina, Gerrhos et Hypacaris, uno ostio effluentia attingunt; verum diversis fontibus, et aliunde delapsi. Nam Gerrhos inter Basilidas et Nomadas. Hypacaris per Nomadas evolvitur. Hérodote (1v, 5½), qui nous donne à peu près les mêmes renseignements, ne parle que de l'Hypacaris: Éxtos dè Tκάκαρις ποταμός, δε ὑρμᾶται μὲν ἐκ λίμνης, διὰ μέσων δὲ τῶν Νομάδων Σκυθέων ῥέων, ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινῖτιν πόλεν, ἐε δεξτὰν ἐπέργων τὰν τε Τλαίην καὶ τὸν Αχιλλήῖον καλεόμενον δρόμον. Selon le même auteur (1v, 99), cette ville servait de limite méridionale à la vieille Scythie: Αότη ήδη ἀρχαίη Σκυθική ἐστι, πρὸς μεσαμβρίην τε καὶ νότον ἀνεμον κειμένη, μέχρι πόλιος καλεομένης Καρκινίτιδος.

Pige 100, ligne 3. — Αγαθυρσοί] Étienne de Βυζαικε: Σιαγαθουργοί (100, Αγαθυρσοί), έθνος, περὶ οῦ Φησι Μαρκιανός ἐν περίπλω Σαρματίας. Νὰ τέρλοτε Blemmyde (cod. gr. 1414, fol. 8 r.): Καὶ ὑπεράνω δὲ τούτων, ε τίπλωται τὸ γένος τῶν Πολυίππων Αγαύων · ὅπου εἰσὶν οἱ ἀνδρες οἱ μεγχλαινοι καὶ οἱ ἱππημολγοί · οἱ Νευροί, καὶ οἱ ἱπποπόδες, καὶ οἱ Γενγοι, καὶ οἱ Αγάθυρσοι, ὁπου τοῦ Βορυσθενοῦς (leg. Βορυσθένου) ποταμοῦ τὸ τόψο σμίγεται, τῷ μετώπω τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἀπέμπροσθεν τοῦ Κριοῦ, Εξεναντίας τῶν Μελαινῶν πετρῶν.

Ligne 8. — Αλαύνου όρους] Étienne de Byzance : Αλανός, όρος Αρματίας [leg. Σαρματίας].

Ligne 9. — Αλαύνων] Tzetzès (in Lycophr. 887): Αλανούς Ευρωπαίων Σκοθών γένος Φησίν, οἰκοῦντας περί την Μαιώτιν την αυτήν και τὸν Τάναϊν, πατά την τῶν Τρκανίων πάροδον, και Κασκίων, ην Αλέξανδρος ὁ βασιλεύς σιδηραϊς κύλαις κλειστήν ἐποίησεν.

Page 101, ligne 10. — Βρεταννικαί] Étienne de Byzance cite, d'après Marcien d'Héraclée, cinq îles comprises sous le nom d'Æbudæ, et faisant partie des îles Britanniques. Ce passage ne se trouve plus dans ce qui nous reste de Marcien: Αἰδοῦδαι, νῆσοι πέντε τῆς Βρεταννικῆς, ὡς Μαρκιανὸς ἐν τρίπλφ. Le nom de ces îles varie beaucoup dans les géographes anciens: Æbudæ, Ebudæ, Hebudæ, Hebudæ, Hebrides, Occidentales. Voyez le Dictionaire de géogr. de M. Bischoff. Londinium, ville des îles Britanniques, n'a pas non plus été oubliée par Marcien; le passage où cette ville est mentionnée, et qui nous a été conservé par Étienne de Byzance, faisait partie de ce qui est perdu: Λινδόνιον, πόλις τῆς Βρεττανίας. Μαρκιανὸς ἐν τερίπλφ αὐτῆς. Peut-être faut-il lire Λονδίνιον?

lbid. — Αλδίων] Étienne de Byzance : Αλδίων, νῆσος Βρεττανική. Μαρ-

Page 102, ligne 1. — καταντικρύ τῆς Κελτογαλατίας] Dion Cassius (τιτκ, 50) compte 450 stades entre les côtes de la Grande-Bretagne et celles de la Morinie: Ἡ δὲ δὴ χώρα αὐτη ἀπέχει μὲν τῆς ἡπείρου τῆς Κελτικῆς κατὰ Μωρίνους σταδίους πεντήποντα καὶ τετρακοσίους τὸ συντομώτατον παρήκει δὲ παρά τε τὴν λοιπὴν Γαλατίαν, καὶ παρὰ τὴν ἱδηρίαν ολίγου τᾶσας, ἐς τε τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα. Ce que l'historien grec ajoute fait

176

voir que cette île n'était point exactement connue des Grecs ni des Romains. Scytinus de Chio, cité par Apollonius Dyscolus (Hist. comment. cap. xv1), ne donne que 400 stades au périmètre de cette île : Σκυτίνος δὲ ὁ Χῖος τὴν Βρεττανικὴν νῆσον λέγει σταδίων εἶναι τετρακοσίων τὸ περίμετρον. Entre les côtes des îles Britanniques et l'embouchure du Rhin, Zosime (111, 5) compte 900 stades : Ĥ Βρεττανικὴ νῆσος ἐννακοσίως σταδίως διέστηκε τοῦ Ρήνου. Tzetzès, dans ses scolies sur Lycophron (v. 1204), dit : Περὶ γὰρ τὸν Ωκεανόν ἐστιν ἡ Βρεττανία νῆσος, μεταδὶ τῆς τε ἐν δύσει κειμένης Βρεττανίας, καὶ Θούλης τῆς πρὸς ἀνατολήν. Anciennement cette île était divisée en deux parties nommées : Βρεττανία ἡ πέςν et Βρεττανία ἡ ἀνω. Voyez Dion Cassius (Lv. 23).

Page 105, ligne 1. — Δουηκαλιδονίφ] Le scoliaste de Denys Periégète (Geogr. min. ed. Bernhardy, t. I. p. 319) écrit Δησυκαληδόνιος. Καλεδοθει δέ Φησι τον άρκτιμον ώκεανον Σαρματικόν τε καὶ Δησυκαληδόνιου.

Ligne 3. — Ιουερνικῷ] Cet océan, dans Ptolémée, porte le nom de Ιουδέρνιος εἰπεανός.

Ligne 4. — Ouspyroule Ptolémée écrit Ouspyrous.

Ligne 8. — Δαμνόνιον] M. Bischoff, dans son excellent Dictionnaire, à l'article Damnonium, cite Diodore de Sicile (v, 22), comme mentionnant ces deux noms Δαμνόνιον et Öχρινον donnés au même promontoire. Nous n'avons trouvé ni l'un ni l'autre dans l'historien grec : le chapitre 22 du livre v traite effectivement de la Grande-Bretagne; mais il n'y est point fait mention de ce promontoire.

Ligne 10. — Ταρουεδούνου] Ptolémée : Ταρουιδούμ, ή καὶ Όρκὰς ἀκρα (cod. Palat. Ταρουέδουμ).

Ibid. — Óρκάδος] Diodore de Sicile (v, 21) mentionne ce promontoire ainsi que deux autres nommés Cantium et Belerium. Il dit, en parlant de l'île de la Grande-Bretagne: Αύτη γὰρ τῷ σχήματι τρέγωνος οἶσα παραπλησίως τῷ Σικελία, τὰς πλευρὰς οὐκ ἰσοκώλους έχει. Παρεπτευνούσης δὲ αὐτῶς παρὰ τὴν Εὐρώπην λοξῆς, τὸ μὰν ελάχιστον ἀπὸ τῆς ἐπείρου διεστιπος ἀκρωτήριον, ε καλοῦσι Κάντιον, Φασίν ἀπέχειν ἀπὸ τῆς γῆς σταδίους ὡς ἐκατὸν, καθ' ὁν τόπον ἡ Θάλασσα ποιείται τὸν ἐκρουν· τὸ δ' ἔτερον ἰπρω-

τίριο το παλούμενον Βελέριον ἀπέχειν λέγεται τῆς ήπείρου πλοῦν ήμερῶν τουίρων · τὸ δ' ὑπολειπόμενον ἀνήπειν μέν ἱστοροῦσιν εἰς τὸ πέλαγος, ὀνομέροθαι δὲ Όρκαν.

Page 106; ligne 6. — Ol πάντες] Les mesures données par Diodore de Sicile sont beaucoup trop fortes. Pour le périple entier de l'île, il compte é2,500 stades, nombre partagé en trois pour mesurer les trois côtés de file. Le tour de l'Angleterre et de l'Écosse, en suivant tous les golfes, donne 28,604 stades, nombre absolument le même que celui qui est fourni par Marcien. Voici le passage de Diodore de Sicile: Τῶν δὲ πλευρῶν τὴν μὲν Φαχίστην εἶναι σταδίων ἐπτακισχιλίων πεντακοσίων, παρήκουσαν παρὰ τὴν Ειρώπην · τὴν δὲ δευτέραν τὴν ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ πρὸς τὴν κορυψὴν ἀνήκουσαν, σταδίων μυρίων πεντακισχιλιων · τὴν δὲ λοιπὴν, σταδίων δισμυρίων. ὑστε τὴν πᾶσαν εἶναι τῆς νήσου περιφορὰν σταδίων τετρακισμυρίων δισχιλών πεντακοσίων.

Page 107, ligne 12. — τῆ Λεδύη] Il faut sans doute lire τῆς Λεδύης; mais comme la phrase n'est pas achevée, je n'ai pas osé faire cette correction.

NOTES

DE L'ÉPITOME D'ARTÉMIDORE.

Page 109, ligne 2. — Êπιτομῆς] Il paraît que l'Épitome d'Artémidore était divisé en deux livres, comme l'indique un fragment de Marcien conservé par Étienne de Byzance : Μαλάκη, πόλις ໂδηρίας · Μαρκιανός ἐν Ϭ΄ τῶν ἐπιτομῶν Αρτεμιδώρου.

Ligne 4. — Adpanution] Étienne de Byzance écrit Adpanutreion; Suidas donne les deux formes Adpanutreion et Adpanutreion. La première cependant semble présérable, parce que ce nom de ville est tou-

iours écrit ainsi sur les médailles. Voyez aussi Polyen (Strateg. VII, 26). _ Pour l'orthographe des noms de villes qui sont du ressort de la numismatique, il faut s'en rapporter à celle qui est adoptée par Eckhells et par M. Mionnet.

Page 100, ligne 5. - noleur] J'ai admis cette disposition, parce qu'alors il n'est plus nécessaire de suppléer la conjonction zal.

Page 110, ligne 4. — πλέον] De πολύ et πλέον Eusèbe (Caten. Patr. in Psalm. xc1, 8) forme Πολύπλεον multo magis, mot qui manque au Thesasrus de Londres : Διὸ πολύπλεον τούς τῆς Θείας πρίσεως λόγους ύπερεπждитории. Au reste, cette formation est peut-être de l'éditeur.

Page 111, ligne 9. - elônow Le manuscrit et Hudson portent tous deux longin; mais j'ai cru devoir corriger ce mot et écrire elémen. Cette différence provient de la confusion fréquente de l'et de l'et.

Page 112, ligne 3. — Τιμοσθένης] Pour tous les géographes anciens mentionnés ici, voyez la Bibliothèque grecque de Fabricius, liv. 17, ch. 1 et 2 de la nouvelle édition.

Ligne 7. - xubsprittes] De xubsprides on a fait xubsprittes, xubspriola et axusepryola. Le Thesauras de M. Didot ne donne qu'un seul exemple de ce dernier mot : on pourrait ajouter une autre citation tirée de S. Ephrem (Opp. I, p. 78, C): Méyas xirduros mudior de nouve**δίφ, ἐἀνπερ ἀχυδερνησία ἐστὶν ἐν τῷ μέσφ.**

Ligne 10. - Eidupérns] Au lieu de Eidupdens donné par les manuscrits. L'orthographe que j'ai adoptée se trouve confirmée par Jean Lydus (de Mensibus, p. 262, Lipsie, 1827, in-8°). Selon le même écrivain, Euthymènes, naviguant dans la mer Atlantique, prétend s'être aperçu que le Nil gonflait et débordait sous l'influence des vents étésiens. Il a probablement voulu parler de la mer Méditerranée.

Page 113, ligne 3. — ἐκάτεροι] De Φρονέω et de ἐκάτερος, S. Ephrem (Opp. III, p. 311, A) forme Εκατεροφρονέω, mot qui manque au Thesenrus de M. Didot.

Page 113, ligne 5. — περιττόν] Le Thesauras de Londres ne donne Pas le mot Περιττοεπέω employé par S. Cyrille (Opp. I, p. 292, E).

Page 114, ligne 2. — ἀκριδῶs] Du superlatif ἀκριδέστατος Meletius (φ. Cramer, Anecd. gr. t. III, p. 48, l. 13) fait l'adverbe Ακριδεστάτως, exemple qu'on peut ajouter à celui qui est fourni par le Thesaurus de M. Didot. Alσχίστως manque encore dans nos lexiques; ce mot, qui est de même formation, est employé par Justin le Martyr (Opp. p. 481, B. Paris, 1742, in-fol.): Μάλλον δὲ αἰσχίστως πειρωμένων τιμῷν τοὺς ἐαυτῶν Θέσως. On se servait aussi quelquefois des comparatifs adverbalement, comme Βραδυτέρως (Origen. Opp. I, p. 890, A); Αδροτέρως (Galeni Opp. t. XIX, p. 204); Εμμελεστέρως (Maxim. Confess. in Gregor. theol. p. 26). Ces trois adverbes se trouvent cités dans le Thesaurus de M. Didot, mais avec un seul exemple; quant aux suivants, ils pourront figurer dans le supplément de ce savant recueil, qui ne les donne point: Αγωνιστικωτέρως (Cramer, Anecd. gr. t. IV, p. 2); Βιαιστέρως (Hippocr. ap. Galen. Opp. t. XVII, 1res part. p. 119); Ενεργεστέρως (Origen. Opp. I, p. 569, D); Ενστατικωτέρως (S. Ερhræm. Opp. t. I, p. 261, C).

Ligne 4. — Τυβρηνικόν] Dans le manuscrit grec n° 1583, fol. 241 v. il et question d'une île appelée Gallaria, et située dans la mer de Toscue: Γαλλαρία νῆσος τῶν Πυβρινικῶν πελάγει ἐγγίζουσα. Sozomène (Hist. col. lib. 111, 13, p. 282, E) nous servira pour corriger ce passage: Γελληναρία (leg. Γαλλιναρία) νῆσος μικρά καὶ ἀσίκητος ἐν τῷ Τυβρηνικῷ πελάγει κειμένη; d'où l'on voit qu'il faut lire Γαλλιναρία νῆσος τῶν Τυβρηνικῷ, ου plutôt τῷ Τυβρηνικῷ πελάγει ἐγγίζουσα. Cette île se nomme apjourd'hui la Gorgone.

Ligne 12. — Éparoobérns] «Le jugement qu'on a porté des connaissances d'Ératosthènes a beaucoup varié dans l'antiquité; les uns l'ont
regardé comme un homme d'un génie supérieur, qui avait embrassé
stoutes les sciences, et qui les avait perfectionnées : d'autres ont attaqué
cette grande réputation. Polémon le Périégète (Strabon, lib. 1, p. 15)
s'accusait d'être un auteur superficiel; Strabon ne s'éloigne pas de ce
sentiment, et Marcien d'Héraclée dit affirmativement qu'il s'était emparé de l'ouvrage de Timosthènes, qu'il l'avait copié presque mot à mot,
set donné ensuite comme étant de lui. Ces sortes de larcins étaient faciles
s'dans un temps où les exemplaires des livres se multipliaient lentement

cet difficilement. La faveur de Ptolémée Évergètes, qui confia à Ératosthènes la bibliothèque d'Alexandrie, fut encore un moyen qui lui procura un grand nombre de connaissances qu'il a pu s'approprier, et dont il semble avoir fait disparaître la source, puisque Hipparque et Ptolémee one les y ont plus retrouvées. M. Gossellin (Géogr. des Grecs, p. 36).

Page 115, ligne 2. — βραχέα] Les mots suivants pourront très-bien figurer dans le supplément du Thesaurus publié par M. Didot : Βραχύμακρος
(J. Tzetzes ap. Cramer, Anecd. III, pag. 323, 25); Βραχυμακροδραχώς
(J. Tzetzes ap. Cramer, Anecd. III, p. 305, 8). Le même recueil donne
deux exemples du mot Βραχυκορώω, on peut encore y ajouter celui-ci :
S. Cyrille (Opp. I, p. 82, B).

Ligne 8. — wheistor] De ce mot J. Tzetzès (Gramer, Anerd. III, 339) forme Ilheistoroxoimhos, expression qui manque au Trésor de la langue grecque publié à Londres.

Page 116, ligne 1. — σαφέστατον] Du comparatif on a fait l'adverbe Σαφεστέρως, mot qui est omis dans le Thesaurus publié à Londres. Cette expression a été employée par S. Cyrille (Glaphyr. V, pag. 166, A) et par J. Tzetzès (Cramer, Anecd. gr. t. III, p. 307, 26).

Ligne 3. — 85] J'ai cru devoir rétablir ce mot qui manque dans les éditions et dans les manuscrits, afin de rendre la phrase plus régulière et plus correcte. Ce qui confirme ma conjecture, c'est que le redoublement de la syllabe os, Περγαμηνός δε, a bien pu tromper l'œil d'un copiste, lequel par négligence aura oublié ce pronom.

Page 118, ligne 3. — πεφροντισμένως] Les adverbes formés des participes passés sont très-fréquents; en voici plusieurs qui peuvent être ajoutés aux exemples déjà fournis par le Thesauras de M. Didot: Διεσταλμένως (Cyrill. Opp. I, p. 339, A); Διημαρτημένως (Hipparch. ad Phanom. p. 172. B. et Alexand. Aphrodis. cod. gr. 1876, fol. 46 r.); Εξειλεγμένως (Cyrill. Opp. III, p. 226, D); Εξηπλωμένως (Caten. Patr. in Job, p. 376); Εξηπνωένως (Cyrill. Opp. II, p. 614, C). Quant aux adverbes qui suivent et qui sont de même formation, ils manquent encore dans nos lexiques: Βεδλαμένως (Meletius ap. Cramer, Anecd. III, p. 88, 19); Βεδυσμένως, et pour explication πεπραγμένως (Cyrill. Lexic. man.); Διειργασμένως (Walz.

Bhetor. gr. t. IX, p. 245); Διενννεγμένως (Cyrill. Opp. IV, p. 46, E); Εσπαρμένως (Cyrill. Opp. I, p. 362, E); et Éδρεωμένως, lis. Εδραιωμένως (S. Ephræm. Opp. t. III, p. 352, D). Ce dernier mot, Εδραιωμένως, au lieu d'Éδραιωμένως, serait formé du présent, comme άρμοζόντως, à moins qu'on ne venille lire Ηδραιωμένως.

Page 118, ligne 7.— γνώρισμα] Dans Achmet (Oneir. c. 119) on lit: Εάν 11 δτι ἐσπαθίσθη ἐμπροσθίως παρ' ἀγνωρίμου. Cette forme ἀγνώριμος, qui n'existe pas dans nos lexiques, me semble suspecte, et je présume qu'il faut lire παρὰ γνωρίμου, ab homine noto. Ce qui confirme cette correction, c'est que l'auteur, dans le sens privatif, ne se sert jamais que du mot ἀγνώριστος, toujours en opposition à γνώριμος; comme un peu plus loin (αρ. 121): Εὰν δὲ ἰδη ὁ βασιλεύς ότι ἐτόξευσεν ἀνθρωπον γνώριμον.... εἰδ ἀγνώριστος, π.τ.λ. Les savants éditeurs du Thesaurus de M. Didot ont donc en parfaitement raison de ne point admettre le mot ἀγνώριμος, qui est une faute provenant sans doute de la négligence des copistes.

Ligne 9. — ἀξιωθέντων] Cette leçon rétablit le texte et ne change rien à la version d'Hudson, qui aurait dû soupçouner ἀξιωθέντων au lieu de ἀξιωλόγων, puisqu'il traduit : aut accurata correctione digna laterat.

Page 120, ligne 11. — Θρακίφ βοσπόρφ] Bosphore qui portait anciennement le nom de Μύσιος, au témoignage du scoliaste d'Apollonius (II, 168): Βόσπορος Θράκιος, ὁ πάλαι Μύσιος καλούμενος. Jean Tzetzès (Chil. 1, 829, 886) parle aussi de ce bosphore sous le nom de Βόσπορος Δαμαλίτης.

Page 122, ligne 10. — χωρίον] Dans le Périple d'Arrien, qui est la reproduction presque littérale de cette partie de l'Épitome d'Artémidore, ce passage offre plusieurs variantes: Κεῖται χωρίον λεγόμενον ἰερὸν, ἐν ῷ καὶς ἐστι Διὸς Οὐρίου οὐτω προσαγορευομένου. Τοῦτο δὲ τὸ χωρίον ἀψετηριόν ἐστι τοῖς εἰς τὸν Πόντον πλέουσι. Τοῖς πλεύσασι δὲ εἰς τὸν Πόντον δεξιᾶ εἰς τὴν Ασίαν, τὸ λεγόμενον...... τὸ πρὸς Πόντον, κ.τ.λ. Le périple anonyme du Pont-Euxin (Gail, Geogr. min. III, p. 139), se rapproche davantage du texte de Marcien, et donne toujours le rapport des stades en milles.

182 MARCIEN D'HÉRACLÉE.

Page 123, ligne 5.— Από lεροῦ Διὸς] Étienne de Byzance, au mot Καλκηδών, nous a conservé le commencement du Périple de Ménippe dans la Propontide et sur la côte occidentale de la Bithynie, à partir de la même position: Καὶ Μένεπκος ἐν περίπλφ Βεθυνίας. Από lεροῦ Δεὸς Οὐρίου. καὶ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου ἀριστερὰν ἔχοντι τὴν ἡπειρου, καὶ ἐπεκλέοντι εἰς Καλκηδόνα τὴν πόλιν, εἰσὶ στάδια ἐκατὸν εἰκοσιν. Απὸ δὲ ταύτης έως τοῦ Ακρίτου, στάδια ξ΄. Puis au mot Καλκίτης: Αρτεμίδωρος ἐν ἐνδεκάτφ γεωγραφουμένων. Απὸ δὲ τοῦ Ακρίτου παραπλεύσαντι [πρὸς τὸν] εὕρον στάδια ἐκατὸν δέκα, ἀκρα κεῖται Τρὶς καλουμένη, καὶ νῆσος ταύτη παράκειται Πετιώδης, καὶ ἀλλη νῆσος καλουμένη Καλκίτης, καὶ ἀλλη Πρῶτα λεγομένου. Απὸ δὲ ταύτης εἰς τὴν Καλκίτην λεγομένην πόλιν, στάδια τεσσαφάκοντε.

Près de là Socrate (Hist. eccles. p. 693) mentionne une position maritime: Αγγαρου έμπόριου έυ Βιθυνία, πλησίου τῆς Ελευουπόλευς πείμευου.
D'après le même historien (p. 526), cette ville d'Éλευούπολες n'était anciennement qu'un bourg connu sous le nom de Δρεπάνη πόμμ.

Ligne 6. — Μελαιναν] Le périple anonyme du Pont-Euxin nous donte la synonymie de cette position: Μελαιναν, την νῦν λεγομένην Καλίνακρον.

Ligne 8. — Από Αρτάσσου] D'après Arrien et le périple anonyme, on pourrait suppléer ce qui manque ici : Από Μελαίσης άκρας εἰς Αρτασσου ποταμόν καὶ χωρίον, στάδια ρυ'. Arrien écrit Αρτάσης.

Bid. — Ψελλιον] Ce fleuve de la Bithynie est appelé Ψελις par Arrien et par Étienne de Byzance, et Ψελλις par Ptolémée. A l'article Φαλλίς, dans Étienne de Byzance, on lit: Éστι καὶ ποταμός Βιθυνίας Φυλλίς, ο Φυλληϊς τὸ Ξηλυκόν. Je soupçonne ici un double emploi et une erreur provenant de la différence d'orthographe. Peut-être ce géographe s'est-il trompé en faisant deux fleuves d'un seul nommé Ψελλις, dont le nom aura été corrompu en celui de Φύλλις, le Φ et le Ψ pouvant facilement être pris l'un pour l'autre, et l's et l's se prononçant de même. Pour la même raison, je corrigerais le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (11, 654) et je lirais Ψελλις au lieu de Φύλλις, ποταμός Βιθυνίας. Ces doubles emplois sont assex fréquents dans les lexicographes, qui ne se donnaient pas la peine d'éviter les répétitions; voyez entre autres Suidas, qui écrit Δορίσκος, χωρίον Θράκης, et plus bas Δώρισκος, όνομα τόπου; tandis qu'il est bien évident que c'est le même lieu dont il a voulu parler, mais qu'il a écrit de deux manières différentes.

Page 123, ligne 9. - orddu of] Arrien et le périple anonyme comptent tous deux 150 stades, au lieu de 290 donnés par Marcien.

Ligne 12. — Κάλπας ποταμοῦ] Étienne de Byzance ne parle que de la ville de ce nom : Κάλπας, πόλις Βεθυνῶν· Θεόπομπος ὀγδόφ Ελληνικῶν. Cette ville, appelée aussi Κάρπη, était située sur le bord de la mer, et sans doute à l'embouchure du fleuve du même nom : Καὶ διὰ τοὺς ἐν τῆ ἐδῷ χελεποὺς ἐμδὰς εἰς πλοῖον, κατέλαδε Βεθυνίαν εἰς ἐμπόριον λεγόμενον Κάρπην (Vit. Ayathonici, n° 1; Bolland. Aug. 22). Peut-être doit-on lire Κάρπην au lieu de Κάρπιν, comme dans (Synaxar. Aug. xxII) : Κάρπην ἐμπόριον ἐν τῆ Ποντικῆ χώρφ. Cette même Vie de S. Agathonicus nous fournit encore le nom d'une localité située dans les environs de Nicomédie : Δε δὲ ἀπῆραν ἐκ Κυδέρων κώμης ἀφικέσθαι εἰς Νικομήδειαν, ἐν τῆ ἐδῷ ἐνουθέτει. Près de cette même ville de Nicomédie (Vit. Clement. Ancyr. cod. gr. 1455, fol. 86 v.) se trouvait une montagne nommée Pyramis, et consacrée aux divinités du paganisme : Πύραμις δρος, ἐν ῷ τά τε τῶν Θυσῶν τοῖς Ελλησιν ἐτελεῖτο.

Ibid. — Θυνισδος] La leçon Ούνισδος est une corruption évidente du mot ΘΥΝΙΑΔΟΣ, dont la première lettre aura été prise pour un O.

Page 124, ligne 1. - Yayyapıov Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes

(II, 724): Σαγγάριος ποταμός Φρυγίας ὁ δὲ Μυρλεανός Σέγγαρον αὐτὸν λέγεσθαί Φησς πλησίον δὲ αὐτοῦ Όρείας Δήμητρος ἰερόν ἐστικ, ὡς Φησι Εάνθος. Cette orthographe Σάγγαρος était encore observée du temps de l'empereur Basile (Synax. Julii. XXX): Σύρεται ἀπὸ τῆς πόλεως Αγκύρας τως τοῦ Σαγγάρου ποταμοῦ. Dans la Vie de l'apôtre Philippe (n° 2 Boll. Maii, 12), ce fleuve prend le nom de Σάγαρις; il traversait la Phrygie et la Bithynie, selon le scoliaste d'Homère, publié par Villoison (Iliad. p. 95, A): Σαγγάριος διῶν τὴν Φρυγίας ἔξεισι διὰ Βιθυνίας. Il avait sa source dans un bourg nommé Pazam (Socrat. Hist. eccl. IV, 23, p. 669): Εν Πάζω κύμη τῆς Φρυγίας.

Page 124, ligne 1. — στάδια γ'] Il y a ici une erreur de chiffres facile, je crois, à réparer, avec le secours d'Arrien et du périple anonyme. Ces deux géographes, de Θυνιὰς à Χηλαί ou Χηλαί Μηδιανῶν, position intermediaire omise par Marcien, comptent 20 stades, et 180 de ce dernier lieu au Sangarius, ce qui fait 200 stades de Thynias au Sangarius. On pourrait donc écrire στάδια σ' au lieu de στάδια γ'.

Ligne 2. — Υπιον] Étienne de Byzance: Υπιος, ποταμός καὶ πολις ύπὸ τὴν Ποντικὴν Ἡρακλείαν, ὡς Δομίτιος Καλλίστρατος ἐν ἐκτψ τῶν περὶ Ἡρακλείας. Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (11, 796): Τπία πόλις παρὰ τῷ ποταμῷ ἐν τῷ Θυνία. Arrien écrit Υππιος par deux π, et le périple anonyme mentionne la ville de Prusias située sur les bords de ce fleuve: Οὐτος ὁ ποταμὸς ἔχει ἐπ' αὐτῷ μεσηγύς πόλιν Προυσιάδα λεγομένην.

Ligne 3. — Δίαν πόλιν] Hudson propose Διόσπολιν, d'après Ptolémee; mais il faut évidemment lire Δίαν πόλιν, comme dans le périple anonyme et dans Étienne de Byzance: Δία, πόλις Βιθυνίας πρὸς τῷ Πόντῳ. Arrien ne mentionne pas cette ville.

Ligne 4. — Åπὸ Δίας | Entre Dia et Elæus le périple anonyme donne une position maritime appelée Λιλεὸς ou Λίλλιος, selon Arrien, à 40 stades de Dia, et à 60 de l'Elæus.

Ibid. — Éλαιον] Arrien écrit Éλαϊον, et le périple anonyme Éλαιον. Étienne de Byzance parle sculement de la ville située à l'embouchure de ce fleuve : Καὶ Ελαία Βιθυνίας ἐπίρειον, πλησίον Μυσίας. Page 124, ligne 7. — στάδια π'] Du fleuve Cales à Heraclea Arrien compte 100 stades, et le périple anonyme 99, au lieu de 80. Les deux premiers géographes placent le fleuve Λύπος, oublié par Marcien, à 80 stades du Cales. Peut-être cette différence de chiffres vient-elle des copistes de notre auteur, qui auront omis la phrase où se trouve mentionné le Lycus.

Ligne 9. — πειμένην] Π y a ici une légère omission, et probablement il faut lire comme dans le périple anonyme : Καταντικρύ κειμένην τῆς νῦν λεγομένης Σευζοπόλεως, στάδια φ.

Ligne 11. — $\sigma \tau d \partial \omega \varphi \lambda'$] 1,550 stades selon le périple anonyme, au lieu de 1,530 donnés par Marcien.

Page 125, ligne 1. — Απὸ Ἡρακλείας] Λ 80 stades de cette ville, Λrnien place un endroit nommé Μητρῷον, oublié dans Marcien. Le périple
stonyme nous donne le même renseignement, en ajoutant une synosymie: Τὸ Μητρῷον καλούμενον, τὸ νῦν λεγόμενον Αὐλία (fort. Αὐλαία?).

lbid.—Ποσείδειον] Le périple anonyme fournit une synonymie : Ποσείδεον, τὸ νῦν λεγόμενον τὰ Ποτίστεα.

Ligne 2. — στάδια ρ΄] Arrien et le périple anonyme comptent 120 stades, dont 80 de Heraclea à Metroum. et 40 de ce dernier lieu à Posidem. Hudson se trompe en disant dans ses notes qu'Arrien donne 110 stades.

bid. — Hoozidelov] Depuis Posideum jusqu'au fleuve ()xinas, Arrien compte aussi 90 stades, mais en intercalant deux positions intermédiaires:

De Posideum à Tyndarides	45	stades.
De Tyndarides à Nymphæum	15	
· · · · · · · · · · · · · · · · · ·		
		-

Dans le périple anonyme 120 stades. Cette différence provient de ce qu'il en compte 45 entre Tyndarides et Nymphæum. Le même ouvrage ajoute la synonymie de Tyndarides : Τυνδαρίδας, τὸ νῦν λεγόμενον Κυρσαιτά.

MARCIEN D'HÉRACLEE.

186

Page 125, ligne 2. — Offivar Arrien écrit Offivar, et compte 90 stades entre cette position et Sandaraca, au lieu de 40 donnés par le périple anonyme et par Marcien. J'ai cru devoir adopter la leçon d'Arrien, parce qu'elle s'accorde avec les distances modernes.

Ligne 5. — Κρηνίδαs] Étienne de Byzance : Κρανίδεs, συνοικίε πρὸς τῷ Πόντῳ. Παρθένιος ἐν Ανθίτῳ. Ce géographe, au mot Ψάλλα, écrit Κρηνίδεs, qui est l'orthographe adoptée; au reste, Κρανίδες a pu se dire aussi comme étant la forme dorique, l'a remplaçant l'u. Arrien compte 60 stades, au lieu de 20, entre Sandaraca et Crenides.

Ibid. — Åπὸ Κρηνίδων] Étienne de Byzance, au mot Ψόλα: Μένεπκος ἐν περίπλφ τοῦ Πόντου. Åπὸ Κρηνιδῶν els Ψύλλαν χωρίου στάδα είκοσιν. Au lieu de 20 stades, Arrien et le périple anonyme en comptent 30. Marcien s'accorde ici avec Étienne de Byzance.

Ligne 6. — Åπὸ Ψόλλης] Ce passage a été extrait probablement de Ménippe, cité par Étienne de Byzance au mot Tios: Μέμνηται καὶ Μένκηπος ἐν Παψλαγονίας περίπλφ. Απὸ Ψόλλης χωρίου εἰς Τίον πόλιν, καὶ ποταμὸν Βίλαιον, στάδιοι τριακόσιοι. Et au mot Ψόλλα: Απὸ Ψύλλης χωρίου εἰς Τίον πόλιν, καὶ ποταμὸν Βίλαιον, στάδια π΄; 300 stades dans la première citation, et 80 dans la seconde: il est clair que le nombre 300 es une erreur, qui provient sans doute de ce qu'un copiste aura fait un τ΄ (300) d'un π΄ (80) à moitié effacé. Ainsi que Marcien d'Héraclée, Arrien compte 90 stades entre ces deux positions. Ptolémée, au lieu de Ψύλλα, a écrit Ψύλλου. C'est le Scylleum de la Table de Peutinger; Ψόλλα λιμήν, Scylax; Ψόλλα ἐμπόριον, Arrien. Selon Ménippe et Marcien, Τίαμη se trouverait exactement à l'embouchure du Billeus; mais Arrien et le périple anonyme comptent encore 20 stades depuis Τίαμη jusqu'à l'embouchure du fleuve.

Ligne 7. — Βίλλαιον] Étienne de Byzauce (aux mots Ψάλλα et Tios' écrit Βίλαιος, et Theognostus (Canon. p. 53 ap. Cramer, Anecd.) Βίλλαϊος, όνομα ποταμού. Ce fleuve servait de limite occidentale à la Paphlagonie, comme le dit Constantin Porphyrogénète (De Themat. pag. 11, F. Paris, 1711, in-fol.); son embouchure était située près de Tiam (Schol. Apoll. 11, 791): Διὰ τῆς ἐπιπειμένης Φρυγίας ῥέων ἐξίησι παρ' αὐτὴν τὴν (παρὰ τὴν τῶν cod. gr. 2727) Τιταίνων πόλιν. Au lieu de Τιταίνων πόλιν, je pense qu'on

dai ire Taireir veller, d'après Étienne de Byzance : Καὶ τὸ ἐθνικὸν, ἀπὸ τἱε Τίου Τοινὸς, de daò, τῆς Κίου Κιανός. Ce fleuve est aussi mentionné per Pine (vz., 2) sous le nom de Billis.

Page 125, ligne 7. — Obres & novapés] Cette phrase, jusqu'à elses fellesses, se retrouve mot pour mot dans le périple anonyme.

Ligne 8. — Bedreiar Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (11, 177) ditisque deux provinces et une fle de ce nom, l'une en Europe et l'autre en Asia: Δετνεί eles Bedreias : ή μὲν ἐπὶ τῆε Εδρώπης, ἡ δὲ ἐπὶ τῆε Ασίας. Καὶ ἡ μὲν ἐπὶ τῆε Εδρώπης, περὶ Σαλμυδησσὸν κεῖται ἐπὶ Θρόπης ἡ ἐἐ ἐκέρα καθήπαι ἔπὶ τὸν Βόσπορον, καὶ ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου. ἔπι ἐὲ καὶ τρέτη νῆσος περὶ τὸν Πόντον, ἐν ἡ ἐστιν Απόλλωνος ἰερόν. Le Σαλμυδησσὸς du scoliaste d'Apollonius est probablement la même chose que Δλμύρισσος καστελλιον mentionné dans la Vie de S. Hypatius (n° 13; Belland, Jun. 17).

Ligne 10. — Ol πάντες] Ce passage est encore extrait de Ménippe, chi per Étienne de Byzance au mot Tios: Ol πάντες ἀπὸ Ηρακλείας εἰς Τίν πίλω, καὶ ποταμέν Βίλαιον, στάδιοι τριακόσιοι ἐδδομήκοντα.

Page 126, ligne 2. — Παθλαγονίας] Vie de S. George le Martyr (cod. g. 1604, fel. 175 r.): Φατρή ούτω παρά τῶν έγχωρίων παλουμένη.

Ligne 6.— Perdénov] Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (1, 1165): Pulande ποταμός Φρυγίας, δ νῦν Μέγιστος; et v. 1166: Ομπρος κεῖσθαί των τὴν Φρυγίας έγγὸς πάνυ τῆς Μυσίας · διὸ καί τινες μίαν εἶναί Φασιν τῷντέρας, διὰ τὸ κανὸ πλησιάζειν. Étienne de Byzance ne parle que de la ville de ce nom; voyez aussi Tzetzès (in Lycophr. 1364), Ælien (Hist. min. 11, 21), et Constantin Porphyrogénète (De Themat. p. 9).

Ligne 7. — Υλλιδα] C'est Υλιδα on Υλλιδα qu'il faut lire, soit qu'on adepte l'orthographe d'Étienne de Byzance ou celle de Ptolémée. Υίλιον έπειτ un autre fleuve cité aussi par Étienne de Byzance: Υίλιον, ποταμός μεταξύ Θυνίας καὶ Βεθυνίας. Marcien, parlant du même fleuve, ne peut étcliner Υίλιον, Υίλιδος. Le périple anonyme donne une synonymie: Υίλιδα ποταμόν, τὸν νῦν λεγόμενον Παπάνιον.

Page 126, ligne 7. — Παρθένιον] Le périple anonyme écrit Παρθένιον. Dans le sixième livre d'Artémidore, cité par Étienne de Byzance, il était question du promontoire de ce nom, situé près d'Héraclée: Éστι καὶ ἀπρωτόριον πλησίον Ἡρακλείας, οῦ μέμνηται Αρτεμίδωρος ἐν ἔκτιν γεωγραθουμένων. Il y avait aussi dans l'île de Samos un fleuve portant le double nom de Parthenius et d'Imbrasus, à ce que nous apprend le scoliaste d'Hésiode (Theogen. 338): Παρθένιος ὁ ἐν Σάμφ ποταμός, καὶ Ιμέρασος καλεῖτω.

Ligne 8. — ŵaστριν] Lucien (Toxar. 57, pag. 58 edit. Schneider.): Κατέπλευσα ές Αμαστριν την Ποντικήν : έν προσδολή δέ έστι τοῦς ἐπὸ Σπυθίας προσπλέουστο ού πολύ της Καράμδους απέχουσα ή πολις. Étienne de Byzance dit que cette ville se nommait d'abord Cromae: Apartes, πολις Παζλαγονίας, ή πρότερον Κράμνα. Cette synonymie est confirmée par J. Tzetzès (Chil. viii, 131) et le man. gr. 854, fol. 171 r. : Κρώμσα, ή νῦν Αμαστριs. L'éditeur Th. de Pinédo prétend qu'Étienne de Byzance s'est trompé, et il s'appuie sur un passage de Strabon où il est dit que la ville d'Amastris a été sormée par la réunion des quatre bourgs : Sesames. Cytorus, Cromna et Teios. D'un autre côté, Marcien d'Héraclée sépare Amastris et Cromaa, ce qui semble devoir compliquer la question; mais je pense qu'il est facile de concilier ces trois géographes. Cromas, comme e bourg le plus considérable et comme place forte, était placée à 150 stades d'Amastris, dont l'enceinte rensermait probablement les trois autres bourgs cités par Strabon. Arrien place une autre station entre Amastris et Cromna, à 60 stades de chacune, ce qui ferait 120 stades au lieu de 150 donnés par Marcien. Étienne de Byzance : Tirês de Casi yupis Apistpidos. Le périple anonyme, qui écrit Audorpy et Ausorpes, dit que cette ville se nommait d'abord Essoupos. Au reste, Mannert a déjà traité cette question fort au long (Geogr. der Gr. und Rom. Th. VI, part. 111, p. 26).

Ligne 9. — ol násres] Ménippe, cité par Étienne de Byzance au mot Tios: Ol násres cinò Tiou els Áμαστριν στάδιοι είποσι.

Ibid. — Ăμαστριν] Du temps de Nicétas Paphlagon (De Hyacintho, n° 1. Boll. 17 Jul.), c'est-à-dire vers la fin du 1x° siècle, Amastris était une des plus brillantes villes de l'Orient, et servait de débouché général au commerce des peuples riverains de la mer Noire : Åμάστρα, ὁ τῆς Παφλα-γονίας, μᾶλλον δὲ τῆς οἰκουμένης ολέγου δεῖν, ὀψθαλμός, εἰς ἡν οῖ τε το βόρειον τοῦ Εὐξείνου μέρος περιοικοῦντες Σκύθαι, καὶ οἱ πρὸς κότον δε

κίμτοι, άσπερ els τλ κοινόν συντρέχοντες έμπόριου, τὰ παρ' έαυτῶν τε συνασθέρουσι, καὶ τῶν παρ' αὐτῆς ἀντιλαμβάνουσι: πόλις, έψας τε πάσης λίξτως καὶ έσπερίου μεταξύ κειμένη: οὐδενὶ μέν τῶν ἀπὸ γῆς ἡ Θαλάσσης άγυγίμων σπανίζεται: πᾶσι δὲ τοῖς ἐπιτηδείοις δαψιλῶς εὐθυνουμένη, οἰκοδομίμασί τε λαμπροῖς καὶ τείχεσι καρτεροῖς, ναὶ δὴ καὶ λιμέσι καλοῖς, καὶ οἰπίτοροιν άνωθεν περιθανεστάτοις κεχρημένη.

Page 126, ligne 10. — Κρώμναν] Il y avait une autre Cromna dans les environs de Corinthe, au témoignage de Tzetzès (in Lycophr. 522): Κρώμνα χυρίον Κορίνδου · ἐστι δὲ καὶ ἡ Κρώμνη πόλις Παφλαγονίας. D'Amastris à Cromae Arrien compte 120 stades, et le périple anonyme 180, tous deux mentionnant une position intermédiaire, nommée Éρυθινοί. Voyez Strabon, Ptolémée et Étienne de Byzance.

Ligne 11. — Κύτωρον] Étienne de Byzance : Κύτωρος, πόλις Παφλαγονίας, ἀπὸ Κυτώρου τοῦ Φρίξου παιδός. Cette ville était une des quatre dont plus tard Amastris fut formée.

Ligne 12. — Αλγιαλόν] Étienne de Byzance: Εστιν έτερος Αλγιαλός, προσεχής τῷ Πόντῳ, μετὰ τὴν Κάραμδιν άκραν, ὡς Απολλώνιος. Le scoliste d'Apollonius (11, 947) compte 10,000 stades depuis Ægialas jusqu'à Sinope, en tournant Carambis: Εστιν Αλγιαλός σταδίων μυρίων κάμτων τὴν Κάραμδιν μέχρι Σινώπης. Je soupçonne ici une grave erreur, et je proposerais χιλίων au lieu de μυρίων, c'est-à-dire 1,000 au lieu de 10,000, d'autant plus que cette correction s'accorderait assez avec les distances données par Marcien:

D'Ægialus à Climax	50 stades
De Climax à Timolæum	6о
De Timolæum à Carambis	100
De Carambis à Sinope, en ligne droite	700
	910

Ce qui donne 910; si l'on ajoute quelque chose pour les sinuosités des côtes, on arrivera, je pense, à peu près aux 1,000 stades que je propose, au lieu de 10,000.

Page 127, ligne 2. — Από Τιμολαίου] Entre Timolæum et Carambis le périple anonyme compte 140 stades, au lieu de 100 donnés par Marcien,

MARCIEN D'HERACLÉE.

190

et mentionne la localité Osparea à 20 stades de Timolaum, et à 120 de Carambis.

Page 127, ligne 3. - Kapausir] Avienus (Descript. orb. v. 224):

At qua diducto Pontus distenditur æstu, Et porrecta mari terræ juga longius intrant In pelagus, tractuque vago sua littora linquunt, Cespite Paphlagonum prodit saxosa Carambis.

Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (11, 369) se sert à peu près des mêmes termes que Marcien d'Héraclée, et cite le 17° livre d'Éphore : Κείραμδις άκρα ὑψηλή τε καὶ καταυτικρύ τῆς Παφλαγονίας, καὶ εἰς τὸ πέλεγος τείνει πρὸς άρκτον · μυημονεύει καὶ Εφορος ἐν δ΄.

Ligne 6. — Καλλιστρατίαν] Le périple anonyme écrit : Καλλιστράτιν (leg. Καλλιστράτην), την και Μαρσίλλαν.

Ligne 7. — στάδια π'] Au lieu de 80 stades, le périple anonyme compte 70 stades depuis Callistratia jusqu'à Garium, et nomme une position intermédiaire Ζεφύριον à 40 stades de la première, et à 30 de la seconde.

Ibid. — Åπὸ Γαρίου] Marcien et le périple anonyme s'accordent sur le nombre de stades: de Gariam (sur la côte) à Ionopolis (Ineboli) 120 stades. Arrien donne la même mesure; seulement il compte depuis Zephyriam et passe la localité intermédiaire nommée Gariam. De Zephyriam (près Messel) à Aboni mænia (Ineboli) 150 stades; ce qui revient au même, puisque les deux premiers géographes comptent 30 stades entre Zephyriam et Gariam. La distance est la même aujourd'hui. Les 120 stades, selon le périple anonyme, font 16 milles; la proportion réelle est 12 milles et 2/3.

Ligne 8. — Ιωνόπολι»] Cette synonymie se trouve mentionnée dans Lucien (Alexand. 58, ed. Schneid.), dont j'ai cru devoir adopter l'orthographe: Επεῖνο δέ πως οὐ μέγα ἐν τοῖς άλλως τὸ τόλμημα τοῦ Αλεξάνδρου, τὸ αἰτῆσαι παρὰ τοῦ αὐτοπράτορος μετονομασθῆναι τὸ Αδώνου τεῖχος, πεὶ Ιωνόπολιν κληθῆναι. Dans le périple anonyme on lit: Απὸ δὲ Γαρίου τότευ εἰς Αδώνου τεῖχος, πόλιν [σμικρὰν].....λεγομένην Ιωνόπολιν. Μ. Gail propose τὸ νῦν λεγ. et ajoute σμικρὰν, selon Arrien; mais, d'après Marcien qui avait puisé à la même source que l'auteur anonyme dont nous

venous de parler, on pourrait lire: Αδώνου τεῖχος πόλιν την νῦν λεγομένην Ιωνόπολιν. Arrien et Étienne de Byzance donnent simplement Αδώνου τεῖχος sans la synonymie Ιωνόπολις.

Page 127, ligne 9. — Αλγινήτην] Étienne de Byzance : Αίγινήτης , πολί-Σ³¹⁰³, παλ ποταμός Παφλαγονίας.

Ligne 11. — Κίνωλιν] Le périple anonyme écrit : Κίνωλιν κώμην, νῦν Κινώλην λεγομένην.

Page 128, ligne 1. — στάδια ρν'] Arrien et le périple anonyme comptent 180 stades, au lieu des 150 donnés par Marcien.

Ligne 2. — στάδια ρχ'] 150 stades d'après Arrien et le périple anonyme.

Ligne 4. — Συρίαδα] Arrien écrit simplement Λεπτην άκραν, et le pénple anonyme Συριάδα Ακρουλεπτήν (sic), mot altéré.

Ligne 6. — orddea v'] 60 stades selon Arrien, et 67 selon le périple anonyme.

Ligne 7. — Öxcosdans] Ce fleuve, dans le périple anonyme, est appelé Oxtopants.

bid. — Σινώπην] Ville qui aurait pris le nom de Kάσος dans Homère si l'on en croit J. Tzetzès (Chil. XIII, v. 136):

Ομήρφ ή Σινώπη δε Κάσος την κλήσιν Φέρει.

Ligne 8. — στάδια ν'] Arrien et le périple anonyme comptent tous deux 40 stades.

Page 129, ligne 3. — Από Σινώπης] Cette phrase se retrouve presque littéralement dans Étienne de Byzance qui l'a extraite de Ménippe: Καππαδοκία, χώρα τῆ Κιλικία πρόσδορρος, δε Φησι Μένιππος, ἀπὸ Σινώπης εἰς Εδαρχον ποταμόν, δε δρίζει Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν.

Bid. — Εύαρχον] Le périple anonyme écrit : Εύαρχον ποταμόν, ήδη Εύηχον λεγόμενον.

192 MARCIEN D'HÉRACLÉE.

Page 129, ligne 5. — Καππαδοκίαν] La Cappadoce fut d'abord partagée en deux provinces appelées Major et Minor; ensuite, du temps d'Étienne de Byzance, elles prirent le nom de Prima et Secunda: enfin, plus tard, sous Constantin Porphyrogénète (Imper. Orient. p. 7), il y eut une troisième Cappadoce: Τρίτη Καππαδοκία, ή νῦν ὀνομάζεται Αρμενιακόν. Dans quelle partie de cette province était situé Δρακοντίανα, position géographique mentionnée dans la Vie de Démétrius (Bolland. octob. t. IV, p. 97): Δρακοντίανα, χώριον τῆς Καππαδοκίας?

Page 130, ligne 2. — Καρούσαν] Ville qui portait d'abord le nom de Πολίχνιον, selon le périple anonyme : Καρούσαν, έμπόριον καὶ λιμένα τοῖς ἀψ' ἐσπέρας ἀνέμοις πρώτον Πολίχνιον ώνομασμένον.

Ligne 4. — Zdywpo»] Le périple anonyme : Zdywpo» χωρίω, 43 καλίππους λεγόμενο». Arrien écrit Zdywpa.

Bid. — στάδια ρπ'] 210 stades, selon le périple anonyme, savoir: 60 stades de Carusa à Γουρζούδανθον, position omise par Marcien et par Arrien, et 150 de ce dernier lieu à Zagoram; Arrien en compte 180.

Ligne 5. — Ζάλισκον] Le périple anonyme et Theognostus (Canon. gramm. p. 59 ap. Cramer, Anecd.) écrivent Ζάληκος; Constantin Porphyrogénète (Imper. Orient. p. 7): Ζάλικος πόλις τῆς τρίτης Καππαδοκίας. Arrien ne mentionne point cette position.

Ligne 6. — στάδια ρχ'] 90 stades, d'après le périple anonyme.

Ibid. — Άλυν] Nicéphore Blemmyde (cod. gr. 1414, fol. 25 r.): Επί τούτψ δὲ al poal τοῦ Άλυος τοῦ ποταμοῦ ἀναδράζουσι, πλησίον τῆς Καράμδιδος ἀκρας, ἐλκόμεναι ἀκὸ τοῦ Αρμενίου όρους, ἐκὶ τὸν βοβρᾶν.

Ligne 7. — στάδια ρν' Le périple anonyme en compte 210.

Ligne 8. — στάδια ρκ'] Arrien donne 90 stades, et le périple anonyme 40.

Ligne 9. — Kurunior] Kurunzior dans Arrien.

Page 130, ligne 10. — ordète pu'] Arrien et le périple anonyme comptent tons donz 50 stades.

Mid. — ordha po'] D'après Arrien et le périple anonyme, 280 stades, surveir: 120 de Conspian à Ensère, position oubliée par Marcien, et 160 de cette dernière à Amisus. — Le périple anonyme donne une synonymie à Empire: Edorious, rès sui Asystène heyopéres.

Ligne 11. — Aprofo] Étienne de Byrance compte 900 stades de Sinope Amires: Aprofo, rable ababoyos, hágorou Emáres oradious devaxorious.

Page 131, ligne 2. - And ros Aundorou | Étienne de Byzance, au mot **Σαλοία: Μένιπκος δέ Υαδίσκου πάμην,** καὶ ποταμόν, έν περίπλφ τών δόο Μόστου Φροίο. Από του Δυπάστου είς πάμην και ποταμόν Χαδίσιον, στάδια **Επετόν πεντήμοντα. Από Χαδισίου έπί του Ιριν π**οταμόν, στάδια έχατόν. Αυ wast Xalesia, ville de Libye, ce géographe cite une autre ville du même 🗪 τοπ., située sur le Pont et dans le pays des Amazones : Εστι και άλλη Tode of Herry, pie ras Apalegue, is of electropes Xaliosos. Je pense que est une errour et qu'il faut lire Xaliola, au lieu de Xaliola. Dans Apollonius de Rhodes (11, 1001) on trouve : Νόσφι δ' ακοντοδόλοι Χαλήσιαι. An lien de Labierer, je proposerais Labierer; car il paraît que c'est ainsi True le scoliaste a lu : Δσπερ Χαδησίας ὁ Εκαταΐος καλεί ἀπὸ τοῦ Χαδησίου (cod. gr. 2727); et à la marge, dans le même manuscrit : Xaônoias, al Tipes des Xadnolos ymples droudobyour. On conçoit bien d'ailleurs comment de XAAHXIAI un copiste négligent aura fait XAAHXIAI, en prenant le A pour un A; et à cause de la confusion fréquente de l'e et de Ty, on pourrait remener ce mot à sa véritable forme, Xadiolai, donnée par les géographes. Voyez, sur d'autres localités aux environs d'Amisus, la carte dressée par M. Nagel, Geschichte der Amazonen. Stuttgart, 1838, in-8°.

Ligne 3. — ovádes po'] 40 stades, selon le périple anonyme.

Ibid. — Āπὸ Χαδισίου] Le périple anonyme: Απὸ δὲ Χαδισίου εἰς Αγκῶνος (Arrien Αγκῶνα) λιμένα, ἐν ῷ καὶ Ιρις ἐμδάλλει, στάδια ρ΄. Arrien
compte 160 stades, au lieu de 100. Étienne de Byzance a extrait cette
phrase et la précédente du Périple de Ménippe.

Page 131, ligne i.— [piv] Ce fleuve se nommait également Épis et [pis, comme nous l'apprend Tzetzès (Schol. in Lycophr. v. 729): Épis not [pis, &s τίνες γράφουσι, ποταμός παρά Τέρειναν. Et au vers 1333: Épis ποταμός περί Σκυθίαν. Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (II, 367) écrit [pis: Metà τὸν Αλυν (leg. Αλυν) πλησίον ἡεῖ ὁ [ρis, ελάττων τοῦ Αλυνο (leg. Αλυος) κατὰ τὸ μέγεθος. Il arrosait la Leucosyrie (Schol. Apoll. II, 965): Ποταμός τῆς Λευκοσυρίας. D'autres auteurs ont parlé de ce fleuve, tels que Valerius Flaccus (v, 121):

Transit Halys, longisque fluens anfractibus Iris, Sevaque Thermodon medio sale murmura volvens;

Priscien (Perieg. v. 756):

Iris continuo liquidus decurrit in equor :

Avienus (Descr. Orb. v. 956):

Nec procul hine purus laticem provolvitur Iris.

Les deux ouvrages de Marcien d'Héraclée se terminent à la page 60 dans le manuscrit. Vers la fin du premier livre du Périple de cet auteur, on lit à la marge, page 26 : Ομοῦ πόλεις καὶ κῶμαι τῆς ἀνατολῆς γῆς Φξ΄, c'est-à-dire, en somme, 560 villes et bourgs dans les pays de l'Orient. L'addition des différentes sommes partielles, données par l'auteur, reproduit très-exactement le nombre 360, indiquant les villes et bourgs contenus dans la partie orientale du monde connu des anciens. Le contrôle pour la partie occidentale n'est pas possible, puisque l'auteur n'a point donné de somme totale à la fin du second livre.

PÉRIPLE DE SCYLAX.

Ce périple ayant déjà été publié par M. Gail, dans sa colction des Petits Géographes (Paris, 1826, in-8°, t. I), nous donnerons ici toutes les variantes, en ayant soin de discuter celles qui ne sont point mentionnées dans l'édition. Notre manuscrit contient de plus quelques fragments inécits, fragments qui avaient été omis par la négligence des copistes, et de très-honnes leçons qui corrigent le texte dans plusieurs endroits. Nous réimprimons ici la Préface, parce que le manuscrit nous a fourni les moyens de la publier correctement.

ЕТЕРА ЕТГГРАФН.

ΣΚΊΛΑΚΟΣ ΚΑΡΥΑΝΔΕΏΣ ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ.

Σπίλαξ ὁ Καρυανδεύε άρχαιότατος μέν έστιν άνήρ τοῦν ὰ ¹ πλείστων έτι μερών τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης, καὶ τῆς ἐνδον Ἡρακλείων στηλών Ṣαλάσσης, πέρα ² τῶν πολλῶν ἀγνοουμένων ⁵, περίπλουν ⁴ τῆς οἰκουμένης ἀναγράψαι προείλετο. Τὰ μέν γὰρ τῆς ἐφας Αλέξανδρος ὁ Μακεδών δῆλα τοῖς ἀθρώποις πάντα κατέστησε τὰ δὲ τῶν Ἐσπερίων ἐθνῶν,

¹ των δὲ μερών τῆς Vossius. — 2 Θαλάσσης πέρα, των Vossius. — 1 δγνοσυμένως male cod. — 4 περίπλους Vossius.

ή Ρωμαίων ανδρεία, πολέμφ τούτων πρατήσασα ¹. Τῆς μέν οὖν ἀχριβοῦς γνώσεως τῶν τόπων ἀπάντων, διὰ τὰς εἰρημένας αίτίας, οὐχ ίσχυσεν έφικέσθαι · μέρη δε πλείστα καλώς και άκολούθως περιέπλευσεν, ώσπερ τον Ιόνιον 2 ήτοι Αδρίαν κόλπου, καὶ προσέτιγε την Αττικήν 5 καὶ την Πελοπόννησον πάσαν, μετά των ένοικούντων έθνων ετι μήν καί 4 έτερα μέρη της θαλάσσης, καὶ τῶν προσοικούντων 5 αὐτή, σαφῶς παραστήσας. Δοχεί δέ πως καὶ αὐτὸς τῆς άγνοίας τῶν πλείστων τόπων την βραχυλογίαν, ώσπερ απολογίαν τινά, πεποιησθαι 6, δι' δλίγων σφόδρα χωρίων τὰ πλεϊστα τους έντυγχάνοντας ή άμα ζητείν τινι είδεναι βουλόμενος. Τής δε άρχαιότητος τοῦ ἀνδρὸς έναργές γνώρισμα, τὸ μήτε Αλέξανδρον είδεναι τών Μακεδόνων βασιλέα, μήτε τον δλίγον 7 έμπροσθεν έχείνου χρόνον 8. ώστε ούχ αν τις αμάρτοι, θαύματος άξιον ήγουμενος τον άνδρα των πλείστων έφικέσθαι δυνηθέντα.

Αἴλιος Διονύσιος ⁹ ἐν τῷ περὶ Αλεξανδρείας διδλίφ πρώτφ Φησὶν, δη Δαρείφ προσεθώνησε ¹⁰ Σκίλαξ τὸ Φρόντισμα.

1 πρατήσας male cod.—2 Ιώνιον cod.—3 καὶ προσέτεγε την Αττικήν omis. Vossius.—4 έτι μέν έτερα Vossius.—5 προσιπούντων cod.—6 πεποιεϊσθαι cod.—7 τον όλίγων cod.—6 έπείνου τοῦ χρόνου Vossius.—
2 Διὸς cod.—16 προέθωνησε cod.

Passons maintenant à la collation du texte de Scylax avec l'édition de M. Gail, page 236 du I volume. Les leçons de l'édition et celles du manuscrit seront séparées simplement par un trait.

Page 236, ligne 1. Σκύλαξ τοῦ Καρυανδέος — omisit codex.

Le nom de Scylax manque ici parce qu'il se trouve déjà en tête de la Préface.

237, 4. Λιγύων ἀπὸ Εμπορίου — ἀπὸ Λιγύος Εμπορίου

Aryvos] Tzetzès (in Lycophr. v. 648) appelle ce peuple Λιγυστῖνοι: Οἰκοῦσιν οἱ Λιγυστῖνοι μετὰ τῶν Τυρσηνῶν; et un peu plus loin (v. 1312) il fixe les limites de la province qu'ils habitaient: Λιγυστικά μέρη εἰσὶ τὰ περὶ Τυρσηνίαν: οἱ γὰρ Λίγυες τὴν παραλίαν ἀπὸ Τυρσηνίδος μέχρι τῶν Αλπεων, καὶ ἀχρι Γαλατῶν νέμονται.

Ibid. 8. Analou - Analou

Tous les manuscrits donnent partout Åντίου que M. Gail a changé en Åλπίου, d'après la conjecture de Gronovius. Cette correction est toute gratuite; car le texte de Scylax va parfaitement avec Åντίου, et les distances sont très-exactes.

238, 6. Tuppnylas — Tuppiylas

Ibid. 11. Κύρνου — Κύρου

23g, 1 et 2. Σαρδοῦς — Σαρδώ

Cette île produisait une plante nommée Σαρδάνη, comme on le voit d'après les vers cités par Tzetzès dans ses scolies sur Hésiode (Opp. v. 59), et où l'on trouve encore d'autres détails:

Σαρδώ τίς έστι νήσος ίδηροτρόφος, Εν ή βοτάνη φθαρτική γής έπτρέχει, Σελινοειδής, Σαρδάνη καλουμένη. Βεδρωμένη, κ.τ.λ.

240, 2. Πιθηκούσα — Πιθηκούσσα

Étienne de Byzance et Appien (Civil. v) écrivent Πιθηκοῦσσαι νησοι; Ptolémée (111, 1) et Strabon (lib. 1, p. 54) Πιθηκοῦσαι.

lbid. 6. Σαυνίται — Σαυνίται

Eauriteu est aussi l'orthographe d'Étienne de Byzance ou peut-étre de l'éditeur.

240, 9. Λεκανοί Σαννιτών έχονται — Σαννιτών δέ έχ.

Leçon préférable et conforme à la manière adoptée par l'auteur. Voyez le commencement des articles 9, 10 et 11 de l'édition.

Ibid. 12. αὐτῷ ... Ποσειδωνία — ταύτη ... Ποσειδώ, [2:

Ibid. 14. Darrueis... Médapa — Darreeis... Méda

L'orthographe de cette ville varie beaucoup dans les géographes anciens. Elle est appelée Medama par Méla (II, 1), Medama par Pline (III, 10), et Médam par Étienne de Byzance. M. Bischoff cite aussi Marcien d'Héraclée, page 13; il faut lire Scymnus de Chio, dont les fragments en vers ont été publiés à tort sous le nom de Marcien d'Héraclée par Hoschel. Selen le même écrivain, M. Bischoff, Medama serait la même ville que Nicotera de l'Itinéraire d'Antonin (p. 31, 32, nouv. édit.), et portant aujourd'hui le même nom.

211. 5. Éduna — Éduna

Ibid. 8. Sé siour . . . Mesosien — & sioùe . . . Mesolen

Etienne de Byzance écrit aussi Messiere par un seul s : Éste mai sale Messiere vite Establise.

Ibid. 9. Acortiros — Acortiros Hérodote, vis. 153.

Ibid. 10. zzrá Tapiar — zzrá rév Piar

Ibid. 12. Espáresos — Esparesos

2.12. 3. Απράγας, Σελινοῦς, Λιλύβαιος — Απραγάς, Σελινοῦς, Λιλυβαῖος

Au mot Aπρεγεε, le manuscrit grec n' 902, qui donne la première phrase d'Étienne de Byzance, jusqu'à όνομεζοντει, ajoute : Oi dè επὸ τοῦ Απρεγεντος Διος πει Αστεροπης τῆς Ωπεπνοῦ.

lbid. 5. xxxxx - xxxxx

Mauvaise leçon Vovez M. Gail, note 51

 $242, 7. \pi \delta \lambda is \epsilon \lambda \lambda \eta v ls - \pi \delta \lambda \epsilon is \epsilon \lambda \lambda \eta v ls$

Ibid. 8. Mulan - Mulan

Ibid. 9. Λιπάραν νήσον — Λυπαράν νήσον

L'Itinéraire maritime place Liparis (Lipari) à 300 stades de Strongylam (Stromboli). Voyez l'Itinéraire d'Antonin (p. 163, nouv. éd.). Étienne de Byzance dit que cette île portait anciennement le nom de Maxyovols.

I bid. 13. Καλυψοῦς... Καλυψοῖ — Καλυψώ... Καλυψώ Ibid. 14. ποτ. Κράθις... καλ Θουρία — ποτ. Κράσις... καλ Τυρία

Κράθις — Κράσις] Tzetzès (in Lycophr. v. 1011): Κράθις, ὁ γείτων τοῦ Αίαντος ποταμοῦ; et v. 1021: Ποταμὸς Ιταλίας, τῶν λουομένων πυρσαίνων τὰς χαίτας. Ælien (Hist. anim. v1, 42) parle aussi de ce fleuve: Κράθις ὁ γείτων ταῖς Πόλαις τῶν Κόλχων καὶ τοῖς τῶν Μυλάκων ὁροις.

rai Θουρία — καὶ Τυρία] M. Gail, note 59, croit qu'il faut enlever ces mots, comme n'appartenant pas au texte de Scylax. Puisqu'il est reconnu aujourd'hui que l'ouvrage de ce géographe ne nous est parvenu qu'après avoir été extrait et arrangé postérieurement, on pourrait conserver les mots καὶ Θουρία, soit qu'ils appartiennent au texte, soit qu'ils aient passé de la marge dans le texte; seulement je ferais une légère addition, et je lirais Σύδαρις ἡ καὶ Θουρία au lieu de Σύδαρις καὶ Θουρία. Étienne de Byzance dit en effet : Θούριοι, πόλις Ιταλίας, ἡ πρότερον Σύδαρις, ἀπὸ Θουρίας πηγῆς τόστερον δὲ Κωτίαι. Λέγεται καὶ Θουρία καὶ Θούριον. Ce passage d'Étienne de Byzance fait voir qu'il faut lire Κωπίαι au lieu de Åπίαι donné par le scoliaste d'Aristophane (Nubes, v. 331).

2 43, 1. ΙΑΠΥΓΕΣ — Ιαπηγία

Pour lamyla; l'auteur met quelquesois le nom de pays; mais le plus souvent c'est le nom de peuple qui sert de titre à chaque article.

lbid. 2. Ιάπυγές είσιν — Ιάπυγες μέσον

Leçon qui justifie la conjecture d'Hæschel. Voy. M. Gail, note 60.

SCYLAX.

- 243, 3. Δρίονος δρους Áρίονος δρους Confusion du Δ et de l'A dans un manuscrit en majuscules.
- Ibid. 7. Υδρούς έπὶ τῷ ... στόματι Υδρος έπὶ τὸ ... στόματι
- Ibid. 10. Δρίονος Δαυνίται Αρίονος Δαυνίται
 Étienne de Byzance écrit Δαύνιοι. Voyez M. Gail, note 63.
- Ibid. 12. Οπικολ... Βορεοντίνοι Οπίκοι... Βορεοντίνοι
 Les Opici sont mentionnés dans Étienne de Byzance, Polybe
 (XXXIV, 11), et Denys d'Halicarnasse (1, 22). Thucydide (VI, 4)
 parle du pays qu'ils habitaient: Ζάγκλη δὲ τὴν μὲν ἀρχὴν ἀκὸ Κώμης
 τῆς ἐν Οκικία Χαλκιδικῆς πόλεως ληστών ἀζικομένων ψικίοδη.
- Ibid. 13. διήποντες άπο τοῦ Τυρρηνικοῦ διήποντες. Από δὲ τοῦ Τυρσηνικοῦ

La leçon de l'édition me semble préférable, la phrase ne pouvant se terminer au mot descortes. Quant à Tupourezoù pour Taphrezoù les exemples ne manquent pas pour justifier cette première orthographe.

- 244, 5. ἐν αὐτῷ Αγκών ἐστι. ἐν αὐτῷ Αγκων ἐστί. Étienne de Byzance : Αγκών, πόλις Πικεντίνων.
- Ibid. 9. Τυβρηνοί. Τυρηνοί.
- Ibid. 12. είς τὸν Αδρίαν... πόλις είς τὸν Δαφνίαν... πόλεις
- 245, 10. Metà de Kentous Metà dixentous
- Ibid. 12. ἀπὸ Σπίνης ἀπὸ Πίσης

Denys d'Halicarnasse (1, 13) écrit Σπῶα, ainsi qu'Étienne de Bysance. Ce dernier géographe parle aussi d'un fleuve portant le nom de Σπῶνα. C'est sans doute le Pô, Ἡριδανὸς, fleuve auquel la ville de Σπῶνα avait fait donner le nom de Σπιντικὸς, parce qu'elle était située à son embouchure: Σπινῆτι στόματι τοῦ Πάδον, comme dit Denys d'Halicarnasse (1, 18). Voyez M. Gail, note 78

2 46. 2. Exercus — Exercus

Bid. 4. evolucionestan de els - evoluciones els

Ibid. 8. Totpous Assuprol — Totpus Assepvol

Ibid. 10. 9dharrar albe Ibaoga-9dharrar Aids, Ibaoga

Ibid. 11. Iledifras — Iledifras

2 47, 2. καὶ άλλαι . . . Είστρις — καὶ άλλοι . . . Είστρις

Ibid. 3. πλάτος δέ — πλάτα δέ

Pent-être alaresa de?

Ibid. 10. Xaorlas — Xxwrlas

Il est facile de comprendre comment de ΧΑΟΝΙΑΣ on a pu faire ΧΑΟΝΙΑΣ, yn la conformité des lettres dans les deux mots.

Ibid. 14. Τλλοι. Βουλινών — Υλλινοί. Βουλλινών

Enstathe (in Dionys. 384) et Étienne de Byzance écrivent Τλλείε. Artémidere et Suidas ne parlent que de la ville de Bouλένη. Eustathe dit d'après Sophronius: Êπεῖ δέ Φησι παὶ οἱ Βουλεμεῖε, οῦς τενες διὰ τοῦ ν γράφουσ: Βουλενεῖς ἡ Βουλενούς.

lbid. 15. Ηρακλέους αὐτοῦ κατοικ. — Ηρακλέως αὐτούς τοῦ

Étienne de Byzance et Eustathe rapportent tous deux la même étymologie.

2 48, 2. Πελοποννήσου — Πελοπονήσου

Anciennement le Péloponnèse était divisé en cinq parties distinctes, comme nous l'apprend le scoliaste d'Homère (Iliad. 1, 22, ed. Villois.) : Παλαιόν ή Πελοπόννησος εἰς ε΄ διήρετο μοῖρας · Αργολικήν, Πυλικήν, Λακονικήν, Μεσσηνιακήν. Τὸ δὲ ἀρχήν ἐκαλεῖτο Λίγιαλεια, δστερον δὲ Απιά. Le copiste a omis l'Arcadie.

Ιδία. 4. παροικούσι. Βουλινοί δ'... Έλλυρικον — παροικούσιν Βουλινοί · Βουλινοί δ'... ύλλυρικον

Leçon véritable et qui rétablit le texte de M. Gail, dont au reste

la traduction s'accorde avec cette rectification : [A peninsula vero] secundum litus incolunt juxta illam Bulini. Bulini vero, etc.

- 248, 5. δέ έστι δ' έστὶ
- Ibid. 6. Νεστόν ποταμόν. Νεστόν κόλπον. Étienne de Byzance écrit Νέστος, au lieu de Νεστός.
- Ibid. 7. NEXTAIOI Neorol.
- Le nom de peuple est Néστιοι, selon Étienne de Byzance.

 Ibid. 14. νήσος έλληνίς μέσος έλληνίς
- 249, 8. Νάρωνα ποτ. Άρωνα ποτ.

Voyez l'article Naro, dans le Dictionnaire géographique de M. Bischoff.

- lbid. 12. Από δε Νεσταίων Από δε Νεστών
- Ibid. 13. Ο δε είσπλους είς Νάρωνα Ο δε είσπλους ο eis Apona
 - ò sis] Leçon qui semble plus régulière.
- Ibid. 14. καλ τριήρεις καλ τριήρης

Quoique cette leçon ait été soupçonnée par quelques éditeurs, je préfère celle que M. Gail a adoptée. Scylax, en effet, distingue ici les grands d'avec les petits vaisseaux.

- 250, 3. Sé éon S' éon
- Ibid. 4. Αὐταριάτας Αὐγαριάτας

Voyez Étienne de Byzance qui écrit Avrapeiras. M. Bischoff cite aussi Justin, comme parlant des Autoristes.

- 251, 6. Επίδαμνος Επίδαυνος
- Ibid. 9. Salásons Salássns
- Ibid. 10. ποτ. Alas ποτ. Δίαs

Confusion de l'A et du A dans les manuscrits.

Ibid. 14. Pérson — Porson

252, 2. ἐν μεσογεία Āτίντανες . . . Χαονίας — ἐν μεσογείας (sic) Āγίντανες . . . Καρίας

Ayluranes] Le nom de pays est Arintania selon Étienne de Byunce, ou Atintanis d'après Polyen (Strateg. IV, 11, 4).

Ibid. 3. Das Sarlas - Isovlas

lbid. 4. λέγεται πεδίον, δνομα Ερυθεῖα — λέγεται δὲ Διὸς δνομα. Ερυθεῖα

Éρυθεῖα] Dans notre manuscrit, les mots όνομα et Ερυθεῖα sont séparés par un blanc, ce qui n'indique pas une lacune, comme on pourrait le croire; cela provient d'une erreur du copiste, qui a pris le mot Ερυθεῖα pour le titre d'un article, et qui a écrit en rouge la première lettre du mot suivant Ενταῦθα.

lbid. 5. βοῦς βουκολεῖν — βοῦσμου κολεῖν (sic)

lbid. 7. Σασών — Σασών

Insula Sasonis, aujourd'hui Ile de Saseno ou Sasso, est placée à 500 stades de Buthrotum (Buthrinto) par l'Itinéraire maritime. La distance mesurée par M. Lapie est de 700 stades. Voyez Itinéraire d'Antonin, p. 151, nouv. édit.

lbid. 11. κατοικούσιν τῆς Αμ. χώραν — κατοικούσιν τῆς Αμ. χώρας

lbid. 13. στόμα τοῦ Ιονίου — στόμα τοῦ Ονέου

253, 1. τοῦ διάπλου - τοῦ διάπλους (sic)

lbid. 14. ἐπάνειμι — ἐπάνιμι (sic)

254, 4. Édasa — Édes

De EAAIA on a d'abord fait EAEA, à cause de la prononciation semblable de l'au et de l'a, puis enfin l'A ayant été pris pour un Δ , ce mot est devenu EAEA. Il n'est pas indifférent de rechercher quelles sont les causes des nombreuses variantes qui se rencontrent dans les manuscrits, et de retrouver les différentes transformations de chaque mot. La dernière orthographe EAéa est justifiée par

Étienne de Byzance : Éστι καὶ ἐτέρα Ιταλίας διὰ τοῦ ε ψιλοῦ Ελέα , έ. Τε Ελεύται.

254, 6. καλ λίμνη Αχερουσία — καλ λιμήν Αχερ.

Ibid. 7. Θεσπρωτίας ήμισυ ήμέρας—Θεσπρ. νήσου ήμέρα

Ibid. 12. Ανακτορικόν — Ανακτωρικόν

Ibid. 14. μικρῷ δὲ ελάττων — μικρῷ δὲ ελάττω

255, 3. MOAOTTOI — Modottla

Dans Étienne de Byzance: Μολοσσία, ή χώρα Ĥπείρου. Le mêm géographe écrit aussi Μολοτοί par un seul τ. Ce peuple occupait c qu'on appelle aujourd'hui le canton de Rogous.

Ibid. 9. AMBPAKIA — Αμβρικία

256, 2. της Αμβρακίας — της Σαμβρακίας

Ibid. 5. Αμφιλοχικόν — Αμφιλαχικόν

Ibid. 6. και Θύριον έν τῷ κόλπφ — και Οὐριτὸν έν τι Ικονίφ

Ibid. 7. Ανακ. κόλπου, Ανακτόριον — Ανακ. κόλπου αίδε Ανακ.

Cette leçon qu'Hœschel a trouvée dans un autre manuscrit m semble préférable. Voyez M. Gail, note 157.

Ibid. 8. Axtil - Axtilv

Ibid. 13. τούτους — τοῦτον

Étienne de Byzance parle de cette ville d'Acarnanie, comme état mentionnée dans Démagète, auteur perdu.

 $Ibid. \ g. \ τὸν Λευκάταν, δ έστιν — τὸν Λευκαταιῷ έστιν (sic <math>Ibid. \ 1.1.$ Επιλευκάδιοι ωνομάζετο. ἀκαρνᾶνες — Επιλευ

χαδιοστών ωνομάζοντο. Αχαρνάνες

Ibid. 15. αποτεταφρευμένη — αποτεταφρουμένη

257, 1. πόλις Φεραί. — πόλις Φαρά.

Tretzès (in Lycophr. 1180) . Φερές πόλιν, ήτις νών Σέβρα καλειτα

257, 2. μετά δὲ ταῦτα — μετά ταῦτα

Ibid. 5. Adulela — Zaduttla

Cette ville est appelée Alyzes par Pline (1V, 1), Açoness par Ptolémée, Anégess par Étienne de Byzance, et Alyzia par Cicéron (xv1, spist. 2). Voyez M. Geil, note 164.

lbid. 7. Olveráðar mólus — Olvedða mólus Voyez l'article Œniedo dans le Dictionnaire de M. Bischoff.

Ibid. 14. Exerdões - Aixerdões

Confusion de l'e et de l'es. Le scolieste d'Homère (Villois. p. 79, A) :

λχενάδες υξουί είσι τζε Απαρυανίας, παρά ταῖς ἐκδολαῖς τοῦ Αχελῷου

ποταμοξ, ἐυ αἴς οἱ πατοιποδυτος παλούσται ໂοι.

258, 10. dad μεσογείας - dad μεσογαίας

Ibid. 13. Ölőhas — Ölávas

lbid. 15. της χώρας Λοκρών — της Λοκρών χώρας

Scylax place toujours le nom du peuple entre l'article et le mot gérs; mais cela n'a pes une grande importance.

259, 3. Κιβραίου πεδίου — Κούραιου πεδίου

Kippa, molis Gentios, Scolies sur Clément d'Alexandrie, man. gr. n° 451, fol. 6 r. Cette ville était sans doute mentionnée dans ce qui nous manque d'Étienne de Byzance.

lbid. 4. Δελφοί... Αντίκυρα — Δελφίς... έν τῆ Κύρα Erreur de copiste.

lbid. 5. 8' हेन्से स्मृड --- कें स्मृड

Scylax quelquesois ne met pas le verbe, comme au paragraphe suivant : Παράπλους δὲ τῆς Βοιωτίας, κ.τ.λ.

lbid. 9. Σίφαι . . . Εύτρητος — Σφάσις . . . Εύτριτος

Ibid. 10. τείχος των Βοιωτών — τείχος ὁ Βοηθών

Ibid. 11. Bosortlas — Biortlas

2 59. 14. Adviction - Acyllhern

Cette ville prend tantit le non d'Eguthene, tantit celui d'Equatione; vovez les auteurs anciens entés par M. Bischoff.

260. 1. ions ... Meyapéus — Apes ... Meyapeus

Ind. 4. wires down, ispir . . . Acquere, infinis. — wires = wai ispir Alysen, infinis.

Emponention : Arguer duises Kapalins.

Mind. 6. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ. — Hic titulus deest.

L'aminion de ce tière dans le manuscrit nous donne l'occasion de remarquer que M. Gail a en peut-être tort de faire donx articles, l'un ai intitule Konodos et l'autre flabounement, et portant les n° 40 et ; 1. ... In effet, Sevint met à la fin de tous ses articles la traversée totale = du pass dant il s'accupe. Le n° 42, intitulé flabouisseurs, se termi-nant par unemaines de vie Konodos gapes, a.v. A. les deux doivent curs fondus en un seul, sous le titre de Konodos, rectification que nous avens déjà faire dans notre édition des Itinéraires, qui s'imprime en ce moment à l'imprimerse royale.

Thid. 10. रक्टेंग्ड क्टोजर्थके — रक्टेंग्ड क्टोजर्थके कर्यनाड

Il une semble que M. Guil aurait pu adopter cette leçon, déjà dennée par un autre manuscrit et indiquée dans ses notes. Sa traduction du moins serait en rapport avec le texte : Estyne omnis (colli longitudo montros.

Ibid. 14. τεύτης παράπλους — τεύτη παράπλους -

261. 3. Ађегра — Аотра

Selon Pausanias, cité par Etienne de Byzance, cette ville était apprice d'abord Turprisia. Voyez M. Gail, note 196.

Ibid. 4. Aiyai, Pomes — Aiyauas, Pomos

Ibid. 7. Metà δὲ Αχαιούς εἰσιν εθνος Ĥλις καὶ πόλις ἐν αὐτῷ Κυλλ. — Μετὰ δὲ Αχαιεῖς Ĥλὶς ἔστιν εθνος καὶ πόλεις ἐν αὐτῷ αίδε Κυλλ.

On pourrait, il me semble, conserver la leçon du manuscrit et ne

point corriger πόλειε en πόλει; le pronom esde qui y est joint prouverait que l'auteur a voulu indiquer le pluriel. Scylax, en effet, se sert de l'expression πόλειε asse lors même que dans le dénombrement il y a des fleuves; ainsi, article 69, on lit : Καὶ πόλειε ἐν αὐτοῦς ελληνίδει αιθε · Τρίσσης ποταμός, Νούνειον πόλιε, κ.τ.λ.

261, 10. Halos - Hasis

Bid. 12. Halor - Halor

Ibid. 13. Λεπρεατών — Λεπρεάτων

Ibid. 15. Merà Sè Ĥair — Merà Sè Ĥair

262, 2. πόλεις al μέγ. — πόλεις έν μεσογεία al μεγ.

La traduction de M. Gail n'est pas en rapport avec le texte; il aurait du adopter la leçon de notre manuscrit, leçon qu'il a indiquée dans ses notes comme provenant d'un autre manuscrit. Mediterrance pero civitates, etc. venait alors tout naturellement.

2 62, 3. Hpala, Ορχομενός — Ηραια, Ορχόμενος

Tastals (in Lycophy. 874): Δόο δε Ορχομενοί είσιν, ό τε έν Βοιωτίκ, οδτος ό Μινόειος, καὶ ό Πολύμηλος, ό έν Αρκαδία.

Ibid. 5. Λεπρεατών - Λεπραιατών

Told. 7. Woos Messelyn - Woos Messelyn

Ibid. 10. ἐν μεσογεία ἀπό Θαλ. — ἐν μεσογεία ἀπέχουσα ἀπό Θαλ.

L'expression du Saldrins semble appeler la présence du mot ἐπέχουσα s'accordant avec Ιδώμη. La phrase, du moins, devient plus régulière.

Ibid. 11. The Mesonplas - The Mesonplas

263, 1. AxiAleios — AxiAeids

Ibid. 2. Ψαμαθούς λιμήν - Ψαμαθούς λιμήν

Ibid. Δ. Ποσειδώνος . . . Λας - Ποσιδώνος . . . Λας

Ce nom est cité dans les Anecdota de M. Bachmann (I, p. 439), comme étant celui d'un fleuve: Λᾶε ποταμός.

263, 5. Γύθειον — Γιθείων

D'autres écrivent Γύθιον, comme Diodore de Sicile, Strabon (VII p. 251), Tzetzès (in Lycophr. 98), et Polyen (Strateg. Π, 9): Γύθιοπετό τῆς Σπάρτης ἐπίσειον. Voyez M. Gail, note 217.

264, 8. προς υότου δε άνεμου — προς υότου δε άνεμου

Ibid. 9. Αλιάδας τών Κυρ. — Αλιάδας τας Κυρ.

265, 1. ΚΡΗΤΗΣ ΘΕΣΙΣ. Ωs — Κρήτης Θέσις ώς

Ibid. 5. ἀπὸ βορέου — ἀπὸ βορείου

Ibid. 9. Ελυρος πόλις — Σάλυρος πόλις

Le Père Hardouin prétend que Élupos est la même ville que Py lores de Pline. Voyez le Dictionnaire de M. Bischoff.

Ibid. 12. dova - dona

L'w et l'u confondus dans la prononciation.

Ibid. 15. Oopida — Oopidar

266. 1. Oales nai Krisovos — Hales nai Krisos

La ville de Krisoros était mentionnée sans doute dans ce quisse nous manque d'Étienne de Byzance. Voyez M. Gail, note 250.

Ibid. 3. Apaioos — Apáous

Theographus (Canon. gramm. p. 72): Ilpaisos dropa Arous.

Bid. 6. Exarcumohis — Exardy moheis

On pourrait adopter cette leçon en sous-entendant és siri. Tertuès (in Lycophe. 1214): Series és ris real Karirus rès éxeries noluss rès Karirus nur' doopn lépes.

Ihid. 10. Oxiapos - Noxiopos

Phid. 11. Shures - Kires

Le scolieste d'Apollonius de Rhodes (1, 632): Sizeros risons un spò the Edicine, tò apotepos Odrón redoupern, des tò sires sirir ignedactivos. Pent-être doit-on lire ignedactivos

267, 1 et 2, APΓOΣ — Àpoés.

267, 3. Ναυπλία — Ναυτιλία

Il est facile d'expliquer comment le copiste a lu Navrilla pour Newalls. Cette erreur provient d'un II mai formé dont il aura fait Tf.

Ibid. 4. ἐν μεσογεία δὲ Κλεώναι . . . καὶ Τίρυνς — ἐν μεσογείο δὲ Καθώναι . . . καὶ Τίρυνθα.

Ibid. 8. H Emil. Se xwp. ust. Apy. — Metà Se Apy. if

Loçon conforme à la manière adoptée par Scylax.

Ibid. 10. Επιδαυρίαν χώρ. Άλία — Επιδαυρείαν χώρ. Αλία

268, 5. The Abnualae xwopae — The Abnualan xwopae

Ce qui est préférable. Voyez la fin de l'article 57.

Bid. 11. Tookhy mohis - Tookivia mohis

Ceci nous donne l'occasion de relever une erreur typographique de l'édition de M. Gail. On y trouve le n° 291 placé à la droite de Tpostiv, entre les notes 275 et 276. L'éditeur a probablement oublié la note qui donnait pour variante Tpostivoie nous.

Dans le manuscrit, ainsi que dans l'édition, AITINA forme un article à part; mais je crois qu'il serait mieux de le mettre à la suite du précédent, TPOIZHNIA. L'article 55, ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ, suivrait alors tout naturellement: Merè de Τροιζηνίαν, κ.τ.λ.

Bid. 13. Kadaupla — Kadoupla

On disait également Kalaupla et Kalaupela. Voyez Chæroboscus (Orthogr. ap. Cramer, Anecd. t. II).

269, 7. της Επιδαύρου χώρας — της Επίδαυρον (sic) χώρας

Ibid. 9. KOPINOIA — Keyxpela

Ce titre est probablement upe erreur de copiste.

Ibid. 11. τείχος Κεγχρείαι — τείχος Κεγχρείας

Bid. 12. Ποσειδ... Πελοπόννη. — Ποσιδ... Πελοπόνη.

270, 3. METAPA — Meyapton.

٠

270, 5. Nevala teixos — Meyala teixos

Ibid. 6. μέχρι Ιάπιδος — μέχρι Απιδος

271. 1. Σαίνιον άπρ. καὶ τεῖχος, καὶ λιμένες δύο · Ραμνε

— Σούνιον άπρ. καὶ τεῖχος, ἱερὸν Ποσιδώνος (leg. II σειδώνος). Εἰρικὸς τεῖχος καὶ λιμένες δύο. Ράμνος

Notre manuscrit rétablit ici deux positions géographiques o bliées dans toutes les éditions. Cette lacune provient de la négligen du copiste dont l'oril a été trompé par le mot raïxos, qui se trou répété deux fois, presque de suite. Dans la Grèce, dans les lie maritimes surtout, on éleva un si grand nombre de temples à Ne tune, qu'il serait facile de retrouver les traces historiques d'un F sidenium situé sur la côte orientale de l'Attique, et dans le voisina de Susiam. La position maritime Eipaxòs dont parle ici notre gi graphe est peut-être le Gépaxos d'Étienne de Byzance et de Strab (fib. 12, p. 398), appelé Thoricos par Pline (fib. 12, 11). Toutefoi je ne hasarde cette conjecture qu'avec une extrême réserve; m les manuscrits des géographes offrent des variantes tellement un tipliées, et purfois tellement extraordinaires, qu'il n'est pas, pense, impossible de retrouver GOPIKOE dans le mot altéré E

Pod. 4. and lámbos — ánd Anibos

Poid. 5. ordán ppť – ordála ť

Le nombre μμξ' ne signifie rien; d'un autre côté, le nombre fio l'fourni par notre manuscrit est beaucoup trop faible. En effe solon M. Lupie, on compte 590 stades depuis le cap près des Salin jusqu'an cap Colonne (Âno lámilos χύρας ἐπὶ Σούνου).

Thid. 13. malliotor - medicator

Thid. 14. Supes - Emipos.

272, 3. mpòs sérou — mpòs méstou

Phid. 9. Knowlow - Konvalow

Ibid. 10. Γέραιστον Ποσειδώνος — Γέρνοτον Ποσιδώνος

272, 12. Κατά Ερετρίαν — κατ' Ερετρίαν

Ibid. 13. Πεπάρηθος — Πεπάριθος

273, 1. BΟΙΩΤΙΑ — Βοιωταί.

 L'auteur, dans ses titres d'article, met tantôt le nom du pays, tantôt le nom du peuple. Il est probable que dans l'origine la méthode était uniforme, et que ces variations proviennent soit de l'abréviateur de Scylax, soit des copistes.

Ibid. 2. Boιωτοί — Βιωτοί

Bid. 4. Aυλίs — Αυλης

Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (IV, 1779): Αυλίε πόλιε τῆς Βοιασίας, καταυτικρύ τῆς Ευθοίας κειμένη.

Ibid. 5. Εύριπος . . . Ανθηθών — Εύρυπος . . . Ανθηδώ

Tzetzès (in Lycophr. 754): Ο δε Ιώσηπος και την υῦν λεγομένην Αγριππιάδα Ανθηδόνα πρότερον κεκλησθαί Φησιν.

Ibid. 6. Θεσπιαλ — Θεσπεσίαι

Ibid. 8. των Λοκρων δρίων — των Λευκων δρίων

Ibid. 12. κατά Εύβοιαν αὐτοῖς — κατ' Εύβοιαν αὐτῆς

Ibid. 13. Κυνόσουρος, Αλόπη — Κυνοσοῦρος, Αλοπή

Dans le manuscrit grec n° 902 on lit : Αλόπη χώρα ή καλουμένη Κία πρὸς τῆ Εφέσφ, ἀπὸ τοῦ ἐν τῷ παραλίφ αὐτῆς πρῶτον αὐτομάτως Φιας πηχθῆναι.

274, 4. Kunμls...Πανοπεθε — Kulμιε...Πανοπεθε Étienne de Byzance écrit Πανόπη.

Ibid. 6. δέ έστι της Φωκέων — δ' έστι της Φωκαίων

Ibid. 8. MANIEIZ - Mylieis

Mnhiess est, je crois, la véritable leçon, comme on peut le voir dans Hérodote (lib. VII, c. 196); car ce peuple est différent des Mahiess qui viennent immédiatement après dans le Périple de Scylax.

274, 9. Μαλιείς και ο κόλπος ο Μαλιεύς. — Μπλιείς 🗷 🛈 ε κόλπος ο Μπλιεύς.

Ibid. 11. Κυτίνιον — τὸ Γούνιον

Ibid. 12. Ofra - Oiri

Étienne de Byzance: Oérus, opos repi Tpayira. Ésti mi Miluture. Le scoliaste de Clément d'Alexandrie (ad. p. 35, v. 33, ed. Pott.): Oéru vis Tpayiros opos de de Tpayis vis Georgalius.

Ibid. 13. Exepteids — Перхеідь

Tretrès se trompe (in Lycophr. 1116): Σπερχειος ποταμός θεσσο λίας, ός σου Σαλαμβρία παλεπαι. Σαλαμβρία est le Penée.

Ibid. 13. MAAIEIX. Metà de Madiess Edvos Esti de Madiess Metà de Midiess Edvos Esti de Madiess

Je ne partage pas l'opinion de M. Gail, qui a fondu dans un seal article les Malacis et les Malacis, et qui pretend que le second titre provient d'une erreur de copiste. Scylax distingue fort bien ces deux peuples, et leur a consacré à chacun un article particulier. La ressemblance de noms et la proximité de ces deux nations, qui probablement étaient séparées par le golfe Maliaque (aujourd'hui golfe de Zeitoun), les ont fait confondre ensemble. Pour admettre l'hypothèse de M. Gail, il faudrait changer entièrement ce commencement de phrase: Merà de Malacis, n.t.l. ce que l'auteur a déjà dit plus haut. Il y a sans doute une légère erreur du copiste; mais elle est facile à corriger, et l'on doit lire: Merà de Malacis eloi Malacis Elves, n.t.l. Taetaès, dans ses scolies sur Lycophron, distingue aussi les Malacis d'avec les Malacis. Il dit (v. 902): Tupipprotos, opos Malacis d'avec les Malacis, nolls Malacis (v. 903): Alyavera, nolls Malacis»; (v. 903): Tirapos, opos noi nolls Malacis.

Ibid. 15. πόλις Λαμία, έσχάτη — πόλις Λάμια, έσχατον 275, 2. έπιθέγη. Καὶ τῆ Μαλιέων — ἐπιθέγη. Καὶ τῆ Μαλεών

- 275, 3. duò peroyelas Alviaves duò peroyalais Alviaves
- **Ibid. 4. τοῦ Μαλιέον κόλπου τοῦ Μα**λιαίου (et supra **Μαλιαίου)** κόλπου
- **Ibid**. 8. είσὶ δὲ ἐν τῷ Παγασητικῷ είσὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Παγαγιτικῷ
- Ibid. 11. Μελιταία... Θῆδαι Μελιτιάδας... Θῆραι (
 Étienne de Byzance écrit Μελιτταία, et place cette ville en Thessalie. Voyez le savant commentaire de M. Gail, note 331.
- 276, 1. Παγασητικόν Παγασιτικόν
- Ibid. 3. Augaral Augnraior
- Ibid. 5. Kodvav Kodvov
- Bid. 7. en usooyela en usooyelas (sic)
- **Bid.** 9. Τεμπών. Τοῦ δὲ Παγασητ. Τέμπων. Τοῦ δὲ Παγασιτ.
- Bid. 11. του μυχου πλούς του μυχου Παγασών πλούς
- Bid. 12. Παγασητικῷ Παγασιτικῷ
- **Toid.** 13. Κικώνηθος Κικυνθός Strahon (1x, p. 436). Voyex M. Gail, note 340.
- Toid. 14. MAINHTEX Mayvires
- Poid. 15. Édvos de Édvos écri

Peut-être faut-il les deux mots : Éθνος δέ έστι, κ.τ.λ.

- **377, 1. Ιωλκός... Κορακά) Ιολκος... Κόρακαι**
- Ibid. 2. Σπάλαθρα, Ολιζών και λιμήν Σπάλαυθρα, Ολιζών, Ισαι λιμήν
- Ibid. 3. Παγασητικού . . . Ριζούς, Εύρυμναλ Παγασιτικού Ριζούς, Εύρυμεναι

Le mot Espoused donné par l'édition est sans doute une faute

d'impression, puisqu'on lit Eurymene dans la traduction. Eigene est en effet la véritable orthographe; voyez Étienne de Byzane et Strabon (IX, p. 443).

277, 4. έποικούσιν . . . Περβαιδοί — έπὶ κούσιν (sic) — Πέρβεδοι

Ibid. 9. Από δε Πηνειοῦ — Από δε Πηνιοῦ

Ibid. 11. $\Delta lov - \Delta lov$

Étienne de Byzance et Pausanias (Phocid. cap. 13) écrivent

Ibid. 13. Αλωρος πόλις — Αλωρίς πόλις

Ibid. 15. Εχέδωρος — Δώρος

278, 4. Ποτίδαια — Ποτιδαία

Man. grec n° 854, fol. 175 r.: Ποτίδαια ή νῦν Βέρροια; et dansman. grec n° 1321, fol. 320 v.: Ποτίδαια ή νῦν Κασάνδρεια, 4γουσ Βέρροια. Ŀ

Ibid. 5. Μένδη, Αφυτις, Θράμδος — Μένδυ, Αφυστι '

Ibid. 8. Σερμυλία — Ισμύρια

Ibid. 9. Σερμυλικός, Τορώνη — Συρμονικός, Τορώνης

Ibid. 10. Ovos - Ovos

Ibid. 11. Απρέθωοι — Απροθώται

Huet corrige Axpatiora. Note manuscrite sur l'édition de Vossius de la Bibliothèque royale.

Ibid. 12. Χαραδρίαι . . . Ολόφυξος, Ακανθος έλληνὶς — Χαραδρούς . . . Ολόφυξις, Ακανθος έλληνιον

M. Gail adopte la correction de Vossius, qui blàme Hæschel d'avoir écrit Χαραδροῦς. Cette leçon cependant me paraît préférable à Χαραδρία; d'autant plus qu'elle se rapproche davantage du Χαραδρος d'Étienne de Byzance, appelé Χαραδρούς par Strabon (lib. xīv. p. 669). Quoi qu'il en soit, le choix ne doit exister, ce me semble.

Tien de Ολόφυξος.

²⁷⁸, 13. **Àpeloü**sa — **Àpelo**vsa

Aptieure est aussi l'orthographe adoptée par Étienne de Byzance et par Puelémée.

²79, 3. Στρυμών — Στρυμών

Bid. 7. Eugslog - Euglog

Ιδία. 9. Φάγρης ... ΟΙσύμη — Φάγρη ... Σισύμη

Bid. 10. Zaylov - Zaylov

Cette variante justifie la correction que proposait Paulmier et que M. Geil n'a pas voulu adopter. Il est évident qu'il est ici question du peuple de la Thrace mentionné par Strabon (lib. XII, p. 549) sous le nom de Zátos, et qu'il faut lire, d'après ce dernier géographe : sai dhas épusque Zaylor, ou plutôt Zator, et non pas sai dhas épusque, Záylor.

Ibid. 11. Θάσος — Έλσος

Ιδέδ. 1 4. 4ν φαισεν Καλλίστρατος — 4ν ο ίκος έν Καλίστρατος (sic)

Ibid. 15. Néoros — Neords

280, 2. Maporela — Maporla

Τεσιεδα (in Lycophr. 818): Ισμαρον πόλιν Κικόνων, την νῦν λεγομάνην Μαράνειαν. Εί v. 925: Ο δὰ Περεηγητής Διονόσιος καὶ τὸν τόπον
τῆς Θράκης Φησίν, όθεν ὁ βοβράς πνεῖ, Ισμαρικόν ήτοι Μαρώνειον
αὐτὸν λάγων.

Ibid. 3. Δρ**ῦς, Ζώνη . . . κατά . . . καλ —** Δρυζώνη κατατ **≈**αλ (sic)

Ιδία. 4. Δουρίσκος, Εδρος, και έπ' αὐτοῦ — Δουσρισκός, Αάδαρος, και έπ' αὐτοῦ

Ibid. 6. Alvlow - Alvon

Ibid. ibid. Мехая ножнов — Мехая, Костоя (sic)

280, 6. Καρδιανών ... Κύπασις — Καρδανών ... Κύπασ Étienne de Byzance : Αυσιμάχεια, πόλις τῆς ἐν Θράκη χεβρονή ἡ πρότερον Καρδία. C'est une erreur, car Lysimachia et Cardia éta deux villes différentes, comme on le voit dans Strabon (ix, p. 3 et Ptolémée. A ces autorités on peut encore ajouter un passage d pien (Civil. iv, 88) : Αυσιμάχεια καὶ Καρδία, αὶ τὸν Ισθμὸν τῆς ἐ κίου χεβρονήσου διαλαμβάνουσιν ἐσπερ πύλαι.

Ibid. 9. Λήμνος . . . Μέλανα — Λίμνος . . . Μέλαινα

Ibid. 10. Δήμνος — Λίμνος

Ibid. 13. Θρακία χερρόνησος — Θράκη άχερρόνησος

Ibid. 15. Ελαιούς — Ελ6ιούς

281, 1. Alyds - Afyos

Ibid. 3. Θρακία χερβόνησος — Θράκη άχεββόνησος

Ibid. 7. Ελαιούντα — Ελεούντα

Ibid. 8. Μετά δε του χερό. — Μετά δε την χερό.

M. Gail aurait pu adopter cette correction déjà proposée Hoschel; le mot χερβόνησος est toujours féminin.

Ibid. 12. Σηλυμβρία — Σιλυμβρία

Ibid. 13. ἐπὶ στόματος τοῦ — ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ

Ce que je présère, attendu que Scylax emploie presque touj l'article devant le mot στόμα; voyez p. 280, ligne 16 : ἐπὶ τοῦ ματος τῆς Προπουτίδος, π.τ.λ.

Ibid. 14. ἀνάπλους καλεϊται ὁ τόπος ἀνὰ Βόσπορου ἀνάπλους καλεϊται δὲ ὁ τόπος Αναβόσπορου

J'adopterais volontiers la conjonction δὲ, comme liant plus mement la phrase à la précédente. Quant au mot Åναδόσπορου, une réunion maladroite de ἀνὰ et de Βόσπορου.

Ibid. 15. Ελθης — Ελθη 282, 1. ευ Θράκη — Ευθρακη (sic) 282, 2. Οδησσόπολιε, Κάλλατες — Οδησόπολιε, Κάλλαδιε Étienne de Byzance et Strabon écrivent tous deux Κάλατιε; Ptolémée et Diodore de Sicile (xx), Καλλατία.

Ibid. 8. d σύμπας — d σύνπας

Toid. 9. ποταμού Στρυμώνος, μέχρι τοῦ Ιστρου — ποταμοῦ Τριμώνος, μέχρι Ιστρου

Toid. 12. ΣΚΥΘΙΑ, ΤΑΥΡΟΙ - Σχυθίας Ταῦροι

Ibid. 15. Newvelov Ablis - Neovelow Ables

283, 2. τῆς ἐπείρου — τῆς ἐπέτρου (sic)

Ibid. 7. Kurasa — Kudala

Le scolieste d'Apollonius (II, 401): Κόταια πόλις Κολχίδος· έστι εξ και έτέρα πόλις της Εύράπης Κόταια, δμώνυμος τη Σκυθική, άφ' ής φασι και την Κολχικήν δοχημέναι την άρχην.

Ibid. Νύμφαια — Νυμφαία Éticane de Byzance écrit Νόμφαιον.

Ibid. ibid. Παντικάπαιον, Μυρμήκειον — Παντικάπιον, Μυρμηκον

Dans Léon Diacre (IX, 6) on lit: Μυρμηχιώνος καλουμένης πολίχνης, παρά την Μαιάτιν λίμνην κειμένης. Étienne de Byzance: Μυρμήχιον, au lieu de Μυρμήχειον.

Ibid. 13. **Пантіна́наюн** — Пантінана*ї*он

Ibid. 16. Μαιώτις... λέγεται ήμισυ — Μαιώτης... λέγεται είς ήμισυ

284, 2. [στερᾶε] — deest.

Ce mot, ou plutôt cette fin du mot descrepas doit être enlevée du texte. Du reste, M. Gail semble déjà avoir indiqué cette correction, en le mettant entre parenthèses. Une note cependant paraissait nécessaire pour indiquer l'erreur du copiste.

Ibid. 4. Maiõtiv — Maiõtyv

284, 8. λογιζομένο δσαι — λογιζομένοις σώσαι

Quoique cette leçon, proposée par Hœschel, se trouve justifée par notre manuscrit, la correction de M. Gail, je pense, dois conservée, comme la plus probable.

Ibid. 10. στάδιοί είσι γεγραμμένοι — στάδιά είσι» 🥕 γραμμένα

On disait indifféremment và oradios et à oradios.

Ibid. 11. ήμεραϊον του πλούν — ήμεραίου του πλεόνου

285, 3. Σαυρομάται — Σαυροδάται

Variante qui provient de la confusion du μ et du β dans les muscrits. Hippocrate (sect. III, p. 73, ed. Foesii): Εν δέ τη Εὐρώ έστιν έδνος Σπεθικόν, δ περί την λίμνην οἰκεῖ την Μαιότιν, διαθέρ τῶν έλλων, Σπερομέτω παλεύνται.

- Ibid. 4. Σαυρομάται. Σαυροματών Σαυροβάται. Σαυρο-
- Bid. 12. ès autois modess modes es autois Inversion qui a très-peu d'importance.
- 286, 5. Metà de Kepuéτas Αχαιοί Metà de Τορέτα: ==
 Αχαΐοι

Cotte lacune n'existant point dans les autres manuscrits qui on servi aux éditeurs, on serait tenté de croire que c'est sur un autre manuscrit, plus complet que le nôtre, qu'ont été faites les copies-posterieures; ce qui ne peut être, vu les nombreuses lacunes qui screncontrent dans ces mêmes copies, et par suite dans les éditions-lacunes presque toutes remplies par notre manuscrit. On peut seu-lement supposer que le copiste a consulté un autre manuscrit pour cette partie du Périple.

Ibid. 11. Kwhim) — Kopimi

- 286, 12. ΜΕΛΑΓΧΛΑΙΝΟΙ Μελαγχνάνοι
- **Ιδία.** 13. Μετά δέ Κωλικήν Μελάγχλαινοι Μετά δέ Κωρικήν Μέλαγχνάνοι
- 287, 1. ΓΕΛΩΝΟΙ Γέλωνες
- **Ibid. 2. Μελαγχλαίνους Γέλωνοι Με**λαγχνάνους Γέ-
- **Ibid.** 5. Diogroupids Diogroupis

Appien (Bell. Mithrid. 101): Διόσπουροι, ήστινα πόλιν οί Κόλχοι σύμδολου ήγοϋνται της Διοσπούρων σύν Αργοναύταις έπιδημίας.

- **Ibid.** 6. Χερόδιος . . . Χόρσος Χιρόδιος . . . Χόρσο
- Poid. 7. Paois . . . Paois Paols . . . Paols

Le scolieste d'Apollonius (11, 401): Φάσις ποταμός Φέρεται μέν έπο των Αρμενίας όρων, ός Φησιν Ερατοσθένης: έπδιδωσι δὲ εἰς Κόλχους κατά Θάλασσαν. Hippocrate (sect. 111, p. 72, ed. Foesii) nous donne aussi de nombreux détails sur le pays que parcourt le Phase: Περὶ δὲ τῶν ἐν Φάσει, ἡ χώρη ἐπείνη ἐλώδης ἐστὶ, καὶ Θερμὴ, καὶ ἐδατεινὴ, καὶ δασεῖα: ὁμάροι τε αὐτόθι γίγνονται πᾶσαν ώρην πολλοί τε καὶ ἰσχυροί: ἡ τε δίαντα ταῖς ἀνθρώποις ἐν τοῖς ἐλεσίν ἐστι · τά τε οἰκήματα ξύλινα καὶ καλάμινα ἐν ἐδασι μεμπχανημένα, κ.τ.λ.

- Ibid. 10. Mildera Midla
- Toid. 11. Ισις ποτ. Αψαρος ποτ. Ισις ποτ. Ληστών ποταμός, Αψαρος ποτ.

Aportir norepòs manque dans toutes les éditions; mais je ne connais point de fleuve de ce nom situé dans la Colchide. Entre l'Isis et l'Aparas, Arrien (Peripl. Pont. Eux. p. 7 Huds.) mentionne trois fleuves: Acinasis, Bathys et Acampsis, qui aujourd'hui sont appelés Petite Rivière, Tchorok et Tchakou.

Ibid. 13 et 14. BYZHPEZ - Bosonpes

Ibid. 15. Δαραάνων — Δαραανών

288, 2. Βύζηρας - Βούσηρας

Casaub.), Pline (lib. v1, cap. 2, \$ 3), et Pomponius Méla (lib. 1, cap. 19). J'excepterai cependant Ptolémée qui écrit Αλυς, à moins que quelque manuscrit ne donne Αλυς, ce qui est probable.

289, 13. Κερασοῦς πόλις — Κερασοῦ πόλις

Ibid. 14. Οχέραινος — καλ δ Χέραινος (Όχειραινος?)

Peut-être l'Óxépawos des éditions est-il la réunion maladroite des deux mots à Xépawos, réunion faite par un copiste négligent? En admettant cette hypothèse, il ne serait pas impossible de retrouver, dans le mot grec altéré Xépawos, le Ceraunus, ou selon d'autres manuscrits, Caranus, de Pline (lib. v1, 3). Je dois convenir cependant que Scylax met rarement l'article à devant le nom des fleuves.

190, 1. [ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑ] — Παφλαγονία

Ce titre, à ce qu'il paraît, manquait dans les manuscrits dont s'est servi Hœschel, ainsi que celui de la page précédente AΣΣΥΡΙΑ.

Notre manuscrit les donne tous les deux, et prouve qu'Hœschel a eu raison de les ajouter de sa propre autorité.

Ibid. 2. Ασσυρίαν Παφλαγονία — Ασσυρίαν έστι Παφλαγονία

Le mot éont doit être rétabli dans le texte, d'après notre manuscrit. Ce mot, en effet, se trouve au commencement de chaque article.

Ibid. 3. Στεφάνη λιμήν — Στεφάνη Διμίης (sic) Voyez, plus haut, Marcien d'Héraclée, p. 128.

Ibid. ibid. Κόλουσσα - Κολούσσα

Marcien d'Héraclée, p. 127.

Ιού . 5. Κύτωρος — Κύτωρις

Bid. 6. Hapterios — Hapolinos

Confusion du & et de l'O. Voyez M. Gail, note 504.

290, 8. Καλλίχορος — Καλλίχωρος

Le scoliaste d'Apollonius (11, 906): Καλλίχορος ποταμός Παθλεγονίας Ιερός Διονόσου περί Ηράπλειαν - έξεισι δὲ διὰ στομάτων δισσών.

Ibid. 10. Μαριανδυνοί είσιν — Μαριάνδυνοί είσιν

Mapidrduros doit être préféré à Mapidrduros, si l'on s'en rapporte à Étienne de Byzance: Τὸ έθνικὸν Μαριάνδυνος, βαρυτόνως.

Ibid. 13 et 14. BIOYNOI - Biouvol.

Dans les premiers siècles de notre ère, les manuscrits étaient écrits en majuscules; ce qui explique facilement la variante BIOT-NOI pour BIOTNOI. Le milieu de la lettre O n'étant pas bien marqué, cette lettre aura été prise par le copiste pour un O.

291, 2. Αρτάνης — Αρτώνης

Marcien d'Héraclée, p. 123. Voyez M. Gail, note 509.

Ibid. 3. Нрандейтан . . . Рявая — Ограндейтан . . . Рявая Marcien d'Héraclée, p. 123.

Ibid. 6. Χαλκηδών — Καλχιδών

On disait également Καλχηδών et Χαλαηδών, ainsi qu'on le voit dans Theognostus (ap. Cramer, Anecd. 11, 32): Καλχηδών ἐν τῷ Βυζαντίψ, ἡ καὶ Χαλαηδών λέγεται. Voyez aussi Bekker (Anecd. gr. p. 1207). Au commencement du 11° siècle, le culte de Mars existait encore dans cette ville, comme nous l'apprend la vie de sainte Euphémie (cod. gr. 1607, fol. 112 v.): Εν αὐτῆ (Καλχηδών) γὰρ τὰ τῶν Θυσιῶν ἐτελεῖτο, καὶ ναὸς ἦν τοῦ Αρεος, καὶ εἰδωλον ἐπείνου τῶν ἐπισήμων.

Ibid. 7. Μαριανδυνών — Μαρσανδύνων

292, 2. είσλυ ελληνίδες — ελληνίδες είσλυ Inversion peu importante.

Ibid. 3. Ολεία — Ολεία

Ibid. 9. Púrdanos — Púdarnos Marcien d'Héraclée, p. 126.

292, 11. πόλις Πλακία, και Κίζικος — πόλις Πλακίου, και Κίζικος

Étienne de Byzance, au lieu de Illazin, écrit Illazin; mais la première orthographe doit être préférée, d'après Hérodote (1, 57), et d'après Méla (1, 19): Post, Placia et Scylace, parve Pelasgorum colonia.

lbid. 13. κατά ταῦτα — κατά ταύτη

On pourrait adopter cette leçon, en écrivant toutefois κατά ταύτης (Αρτάκης) au lieu de κατά ταύτη. C'est-à-dire, en face d'Artace se trouve l'île et la ville Proconnesus.

Ibid. 14. Προκόννησος - Προκόννησσα

Il y avait deux îles de ce nom, dont l'une s'appelait aussi Ελαφόννησος; c'est ce qui a fait croîre à Vossius que Pline s'était trompé en disant que Proconnesus et Elaphonnesus étaient la même île. Strabon nous donne ce précieux renseignement : Εν δὲ τῷ παράπλω τῷ ἀπὸ Παρίου εἰς Πρίαπον ή τε παλαιά Προκόννησός ἐστι, καὶ ἡ νῦν Προκόννησος, πόλιν έχουσα καὶ μέταλλον μέγα λευκοῦ λίθου σφόδρα ἐπαινούμενον. Dans les Anecdota de M. Gramer (11, 400), on trouve un passage qui a aussi rapport à ces carrières de marbre : Πρυκονησίας, Πρυκόνησος · ὁνομα νήσου · ἡ λεγομένη Προκόνησος , ἐν ἡ τὰ μάρμαρα πλεῖστά εἰσιν.

293, 1. Πάριον - Σάριος

Ibid. 6. Δάρδανος, Ροίτειον - Δαρδανός, Ρύτειον

Τατείδε (in Lycople. 19): Την ύπο την ίδην Δαρδανίαν, πρότερου Καθμίδορου λάφου κάλουμένην. Εt v. 1128: Δάρδανος, κατά τινάς, κάλε δεκλίας δρά δε τους Δαρδανίους έθνος εδρου οίκουντας ύπέρ το Ιλαρίου κάι Μακεδόνων κάι ή Δάρδανος πόλις έπεϊ έστιν.

Ibid. 8. मबो हेंग क्योनों - मबो हेंग क्योनकी

Ibid. 11. Ayzıalsion - Ayıalsion

Ibid. 12. AndError - AndError

Ibid. 13. Xpoons - Xpoons

- 293, 14. **ΑΙΟΛΙΣ Αίολ**δς
- 294, 2. Πιτύεια Πετίεια
- Ibid. 7. Πύρραν Πυρράν

Tzetzès (in Lycophr. 1098) : Λέσδος έχει πόλεις Πόρβα», Μήθυμνα». Ερεσσον, Μιτυλήνην και Άντισσαν.

Ibid. 9. ταύτης Πορδοσελήνη — ταύτη Πορδός ελένη

Elien (Hist. anim. 11, 6) écrit Ποροσελήνη πόλις; leçon conservée dans l'excellente édition de M. Jacobs, t. I, p. 29, 31.

295, 3. **А**отира — **А**оира

Voyez Étienne de Byzance.

- Ibid. 4. lepòv ol . . . Αδραμύτιον lepòv . ol . Αδραμύττιον

 Dans l'édition de M. Gail, les points indiquent une lacune; dans
 le manuscrit il n'y a point d'intervalle; le copiste aura copié sans
 comprendre.
- Ibid. 5. Xlow Klow

D'après Vossius, M. Gail a corrigé Klov, donné par les manuscrits, en Xlov. Je pense qu'on doit conserver la première leçon, justifiée par le scoliaste d'Apollonius, qui cite Scylax (1, 1177): Klos πόλις Μυσίας, ἀπὸ Κίου τοῦ ἀΦηγησαμένου τῆς Μιλησίων ἀποιπίας, ὡς ἰστορεῖ Αριστοτέλης ἐν Κιανῶν πολιτεία. Κατώπησαν δὲ αὐτὰν (Κίον) πρῶτον Μυσοὶ, εἶτα Κάρες, τρίτον Μιλήσιοι παὶ ποταμὸς δὲ ἐσταν εἰτως ἀνομαζόμενος, τὴν Μυσίαν περιβρέων, οῦ μνημονεύει Σπίλαξ ὁ Καρυανδεύς. Περιβρέει δὲ καὶ τὴν πόλιν ὁ ποταμὸς οὖτος. Dracon de Stratonice (de Metris, p. 16) dit aussi: Κίου πόλεως Μυσίας.

Dans Theognostus (Cramer, Anecd. 11, p. 5) on lit: ABAn i sin λεγομένη Xios. Au lieu d'ABAn il faut écrire ABdλη, d'après Étienne de Byzance: Δύναται τὸ ABaλίτης ἀντί τοῦ Χῖος οῦτω γὰρ i Xios ελέγετο. C'est la ville de Chios dont il est ici question.

Ibid. 7. Πιτάνη ... Κάϊκος — Πατάνη ... Καϊκός

Polyen (Strateg. 11, 1, 14) parle d'une autre Pitane située dans le territoire de Sparte, et près de laquelle se trouvait une colline consacrée à Artemis Issoria: λη ποίλαος ἐν τῆ Σπάρτη στάσεως γενομένης

de τε τών δελιτών οι πολλοί κατελάβουτο λόφου Ιερόν Αρτέμιδος Ισσωρία δγγός Πετάνης.

295, 8. Γρύνειον - Χρύνειον

Ibid. 9. Neycoras — Neystas

Il faut Azasob, si l'on conserve notre leçon.

lbid. 12. Alyas, καλ Λεύκαυ — Αίγαι, καλ Λεύκαι Étienne de Byzance écrit Αίγαλ πολλαλ, κ.τ.λ. Voy. M. Gail, note 550.

Ibid. 14. nal Épuds — nal Tepuds

Ibid. 15. Κλαζομεναι — Κλαζόμεναι

296, 3. **Téces** . . . **Λέδεδος** — Γώς . . . Λέδελος

Ibid. A. & peroyela - & peroyala

Ibid. 7. Apasa — Appa

Manuec. gr. Coisl. nº 392 : Árese χώρα, πόλις καὶ τόπος άντικρυς Σάμου. Voyaz ansai Stidas.

Bid. 9. & THE Zaulon - & THE Avlow

Primitivement, dans les manuscrits en majuscules, les mots a'étaient point séparés, ce qui explique comment de ΤΗΣΑΜΙΩΝ en a pu faire ΤΗΣ ΑΝΙΩΝ. Voyez, entre autres, un papyrus grec en majuscules non séparées, publié par M. Letronne (Journal des Saussts, mai 1838, p. 309 et suiv.).

Ibid. 12. οὐκ ελάσσων — οὐκ ελάσσω

Ibid. 14. Horden - Horen's

Ibid. 16. ἀπὸ Αστυρίων — Απὸ Ασσυρίων
Errour de copiste.

297, 6. Múrδος... Åλικ. — Μήνδος... Åλικ. Les lettres v et v confondues dans le mot Μύνδος.

16 id. 8. Καρύανδα — Κρυίνδα (erat prius Κρυῆνδα)
Patrie de Scylax.

207, 10. Керациядь — Керациандь

Ibid. 11. Se Espos - Si Espos

Voyez les corrections faites par Vossius, M. Gail, note 56g.

Ibid. 13. Tolomion, Kuldos — Tolmion, Kuldos

En haut de la page 90, on lit τῆς Κυίδου écrit à l'encre rouge : les premiers mots de cette page sont : καὶ ἄλλος λιμήν, κ.τ.λ. p. 297. ligne 7 de l'édition.

Ibid. 14. j Poslav - jpaslav

Même observation que plus haut p. 225, ligne 16.

298, 11. POΔOΣ. — deest titulus.

Dans notre manuscrit, le texte continue sans que l'île de Rhodes fasse un article à part, comme dans l'édition de M: Gail. Le titre POΔΟΣ doit donc être laissé de côté, puisque cet article se termine par le total de la traversée entière de la Carie; et cette rectification s'accordera parfaitement avec l'article suivant qui commence ainsi: Απὸ δὲ Καρίας, π.τ.λ.

Ibid. 3. Taduoos (sic) — Taduods

Étienne de Byzance : la Angogos, molus en Poby.

Ibid. 4. Κάμειρος — Κάμαρος

Étienne de Byzance: Κάμιρος, πόλις έν Ρόδω, ἀπό τοῦ καιδός Κερκάθου, τοῦ Πολειάδου καὶ Κυδίππης. L'orthographe d'Étienne de Byzance se trouve confirmée par Eustathe (in Dionys. 504): Ετι δὲ καὶ Ιηλυσσός, καὶ Κάμιρος διὰ τοῦ ι γραφομένη πρὸς ἀντιδιαστολήν τοῦ κυρίου. Ο γὰρ Κάμειρος τὸ κύριου διὰ διφθόγγου γράφεται. Tzetzès (in Lycophr. 923) écrit Κάμειρος.

Ibid. 5. Káros — Kpards

Ibid. 7. Tor Kodyor — Tor Kodoor

Étienne de Byzance en fait une montagne de Lycie.

Ibid. 12. Teapuoods - Ocariocol

Corruption du mot ΤΕΛΜΙΣΣΟΣ dont on a fait ΘΕΛΝΙΣΣΟΙ.

298. 14. **Peddds--- Peddds**

Confusion du A et du A.

299, 3. Xedesovlas - Xedesovlas

Le scoliaste de Denys le Périégète (v.128, éd. Bernhardy, p. 196): Rus Xelsdorius Παμφυλίας τρεϊε δέ είσιν αῦται, Μελανίππη, Γάγγαι καὶ Κορόδελαι. Eustathe (in Dionys. 504) en compte aussi trois: Αὶ Χελεδόνειε τρεϊε σήσοι κεῖνται, πάρεσοι τὸ μέγεθος, διέχουσαι ἀλλήλων όσον πέντε σταδίους, τῆς δὲ γῆς άφεστηκοῖαι ὡς ἐξαστάδιον. Étienne de Byrance n'en compte que deux comme Scylax: Δύο δέ είσι πεπλημίναι, ἡ μὰν Κορόδελα, ἡ δὲ Μελανίππεα, ὡς Φαδωρίνος ἐν τοῖς παντοδιακίε. Dans le manuscrit grec, supplém. n° 36, fol. 28 r. on lit: Χελεδονικὶ νῆσοι Παμφυλίας, εξιπνές είσι Μελανίππαι, παὶ Γάγαι, παὶ Κοροδάλλαι. Eustathe (loc. cit.) confirme cette orthographe Χελιδονικὶ ανοι l'accent sur la dernière syllabe: Ισνέον δὲ ότι Πρωδιανὸς ἐν τῆ παθέλου Προσφδίς Χελιδονικὶ ἀναγίνωστε: ὀξυτόνως, ὡς πυρκαῖαί. Le manuacrit grec π° 3000 A, fol. 61 r. écrit Χελιδονέαι πέτραι.

- id. 5. Unde de rourou lepon Unde rourou doriv lepon
 Fécrirais, en conservant de de l'édition: Unde de rourou doriv lepon.
- id. 7. oddenore oddenoras

 La diphthongue as confondue avec a.

bid. 9. Paonals — Paosals

Enstathe (in Dionys. 855) donne trois ports à cette ville : Elva Odondes Liura nai nous affichérque égonou speis luiévas.

Lid. 10. Δυρνατία, Ολεία, Μάγυδος — Αυραιάτεια, Ολείαμας ϋδος (sic)

Passage singulièrement altéré; voyez M. Gail, note 585.

Abid. 11. Karappáxens — Karapáxens

C'est probablement le même fleuve que celui qui est nommé Kardpuros norands par Theognostus (Cramer, Anecd. 11, 75).

Ibid. Ibid. Πέργη πόλις — Περπίπολις (Περπί πόλις?)

De HEPTHIIOAIE, dans un manuscrit en majuscules non sépa-

rées, un copiste aura fait ΠΕΡΠΙΠΟΛΙΣ, en confondant ΓΗ avec ΙΙΙ, et, en coupant le mot, Περπί πόλις.

299, 14. διπλάσιος — διπλασίος

Le Thesaurus de M. Didot ne donne qu'un exemple du mot Δεκλοσύνθετος; on peut y ajouter celui-ci, qui est tiré du troisième volume des Anecdota de M. Cramer (p. 54): Δι' διν τὰ περὶ τὰν ἐγκέψαλον διαχωρίζονται δεκλοσύνθετα ὀστᾶ. Quant aux mots suivants, ils manquent encore dans nos lexiques: Δέκλασμα (Eustath. Opusc. p. 162, 10, ed. Tafel.); Δεκλομετρέω (Cramer, Anecd. III, 313); Δεκλοτρεποδία (Cramer, Anecd. III, 322).

300, 5. Σύλλιον — Σύλλειον

Cette ville est nommée Ellovor par Ptolémée (v, 5).

Ibid. 12. Χαραδρούς — Χαραδρούς

Strabon (liv. xiv, p. 669) écrit aussi Xapadpous, appelé maintenant Charadro. Outre Strabon, M. Gail, dans ses notes, cite encore Ptolémée (v, 8); mais je n'ai point trouvé que ce dernier géographe ett fait mention de cette ville.

Ibid. 14. Náyıbos — Nabads

Ibid. 15. Ποσείδειον — Ποσειθέριον

301, 1. Κελενδερίς... Αφροδίσιος — Κελενδρίς... Αφροδήσιος

Ibid. 2. Ολμοι — Θάνοι (sic)

Ibid. 7. Åddun... Muplandpos — Åddun... Muplandds Étienne de Byzance écrit Ådava.

Ibid. 9. τῶν Παμφυλίων ὁρίων — τῶν Παμφυλίας ὁρίων

Je serais tenté d'adopter cette leçon, parce que l'auteur s'est servi
plus haut du nom de pays Παμφυλία, au lieu du nom de peuple Περιφώνου.

Ibid. 12. Σόλους, όδός - Σολουσίδος

302, 3. Λάπηθος Φοινίκων — Λήπηθις Φοινικών

302, 4. Auabous — Auabous

Bid. 12. теттараконта — теттарая битая

Βεί. 14. Θαψάκου ποταμού έστι — Θαμψάκου ποταμός

3 3, 5. then then — then then

Au liéu de vos velgous show éxem, Huet propose de lire : vou velgous show êxem, édition de Vossius, note manuscrite.

Ibid. 8. Zibarlar — Zibarlar

Bid. 9. Λεόντων πόλεως — Λεόντων πόλεων

Fid. 10. Σάραπτα άλλη — Σάρα · είτα άλλη

Bid. 12. βασιλεία Tuplow — βασιλεία Tuplou

Vient ensuite dans le manuscrit un feuillet formant les eges 93 et 94, coupé diagonalement et perdu aux trois warts. Le recto, c'est-à-dire la page 93, a été publié tant Dien que mal par les premiers éditeurs de Scylax, et en dernier lieu par M. Gail. Quant au verso, page 94, il est inédit et nous donne un fragment assez précieux en ce qu'il contient quelques détails sur les bouches du Nil, et nous met à même de suivre parfaitement l'ordre du périple, qui auparavant se trouvait intercompu. Je réimprime ici le seuillet entier, ligne par ligne, en ayant soin de pointiller ce qui manque, et je fais suivre immédiatement la restitution d'une partie de ces fragments, restitution du reste que je ne propose qu'avec la plus grande réserve. Je me suis arrété aux dernières lignes, parce qu'elles ne me fournissaient pas des données assez complètes, et parce que je ne pouvais les remplir sans me jeter dans des conjectures toutes gratuites. Au reste, voici les deux fragments avec les restitutions mises entre crochets. Les six dernières lignes dans I deux pages manquent entièrement. Dans le manuscrit, I lignes sont un peu plus longues que celles de notre éditie

FRAGMENT PUBLIÉ.

(Page 93 du manuscrit; page 303, ligne 13, de M. Gail.) πάλω Τύρος πέλις και ποταμός διά μέσης ρεί και πόλις τ. παὶ ποταμός, καὶ Ακη πέλις έξω πη πέλις Τυ..... όρος, ίερος Διός· Αραδος πόλις Σιδονίων...... καὶ πυταμός Τυρίων · Δώρος πόλις, Σιδονίων...... Эйнаі Даого выхадва хідь Анброц....... λων πόλις Τυρίων και βασίλεια ένταῦ...... Supires Emparadous. Koldys Suplas.... Armanues, orabia av. À..... _ Elvos, vonides, investores..... mpaires, olies, and al..... έστι τὰ πολλὰ ά...... Str Sal..... TTD.........

Il manque ici six lignes.

RESTITUTION.

Παλαίτυρος και ποταμός διά μέσης ρεί, και πόλις τίων Εχδίπτως και ποταμός, και Ακη πόλις, έξω Βήλος πόλις Τυρίου, και Κάρμηλος δρος, Ιερου Διός Αραδος πόλις Ζιδονίον, [Συχαμίνον πόλις] και ποταμός Τυρίων Δώρος ≈όλις Σιδονίον [καὶ Ιόπκη· έκτε βήναί Φασιν ένταῦθα την Ανδρομίδαν τῷ κήτει · καὶ Ασκα λον πόλις Τυρίων καὶ 6ασίλεια· ἐνταῦθα [δρος ἐστὶ τῆς Κοίλης] Συρίας. Παράπλους Κοίλης Συρίας [άπο Σίδονος μέχρι] Ασκαλώνος στάδια αψ'. A[PABÍA. Merà de Zuplan elahn Apabes] Ebros, rouddes, iππεύοντες [xal νομάς έχοντες παντοδαπών βοσ | κημάτων, οίων και αίγων, και βοών, και ήμιονων, και μάλιστα και καμήλων. έστι δε αύ τοις λιβανωτός και σιπόρια εύούδης, καὶ | έστι τὰ πολλά ἄ[λλα ἀρώματα ά μεταδάλλονται τοτε έμποροις. Κατά] τε την Αίγυπτον [έκτείνεται Αραβία Πετραία λεγομένη, καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ κόλ πος Αίλανίτης

Endinnus | Ptolémée mentionne effectivement Εκδιππα entre Τύρος et Todspais; et c'est probablement was Exdirans qu'il faut lire ici.

BANOS] Correction déjà faite par Vossius. Voyez M. Gail, note 634.

Kάρμηλος | Ce nom se trouve appelé naturellement par le mot δρος qui Tent après. Quant à l'expression lepòr Διός, elle est sussisamment justisiée Par Jamblique (de Vit. Pythagor. cap. 3), qui y mentionne un temple, ans dire toutefois qu'il fût consacré à Jupiter : Διεπορθμεύθη ἀμελητί ύπὸ Τενών Αλγυπτίων πορθμέων, παιριώτατα προσορμησάντων τοῖς ὑπὸ Κάρμηλου

τὸ Φοινικὸν όρος αίγιαλοῖς: ἐνθα ἐμόναζε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας κατὰ τὸ IEPON. Ajoutes à cette autorité celle de Suétone (Vespas. 5): Apad Judamm Carmeli Dei oraculum consulentem, ita confirmatere sortes; et celle de Tacite (Histor. II, 78): Est Judamm inter Syriamque Carmelus. En vocant Doumque. Voyex encore Orose (VII, 9), et les notes sur le passage de Suétone, dans l'édition de M. Lemaire.

Zunquises miles] Strabon (p. 1078) suit aussi le même ordre, tandis que Ptolémée place cette ville avant le mont Carmel. Mais il est facile d'expliquer comment les navigateurs marquaient d'abord les positions qu'ils apercavaient les premières; or il est évident que le mont Carmel qui forme un promoutoire se sera offert aux yeux de Scylax bien avant la ville dont nous nous occupons, et que Ptolémée place au fond d'un petit gelfe.

ได้หลา Catta restitution n'est pas douteuse, puisque c'est presque mot pour mot la phrase de Strabon (p. 1078): Elva ได้หลา...... โรงสมัชิส อิธั แม่ยือต่องสา เมตร เท่า คิดรัสสุด สมรถให้ของ กัด หลุ่งเม.

Aripopádar H est clair qu'on doit lire Aripopádar, comme l'avait déjà indiqué Vossins, cité per M. Geil, note 634.

Hapainlous] J'ai reporté le point après le mot Συρίας, pour commencer la phrane à Hapainlous. Je dois avouer toutefois que l'étendue donnée ici à la Célésyrie n'est pas exacts; mais les auteurs anciens varient tellement sur les limites du cette contrée, que j'ai cru pouvoir adopter la disposition ci-dessus. Si cependant on supposait que le mot ΚΟΙΛΗΣ est une corruption de ΔΕΤΗΣ, on pourrait lire: ἐνταῦθα [δρος ἐστὶ τῆς] Συρίας. Παράπλους δὲ τῆς Συρίας, μ.τ.λ. Les mots suivants ἀπὸ Σύδονος μέχρι sont à peu près indiqués par la distance στάδες φψ', 1,700 stades, depuis Sidon jusqu'à Ascalon.

Apassa] La première lettre de ce mot, étant à l'encre rouge dans le mamuscrit, indique un titre. J'ai mis Àpassa au lieu d'Apassa, parce que cette même lettre À est surmontée simplement de l'esprit doux, au lieu d'avoir l'esprit doux et l'accent aigu, comme dans le mot Àpassa.

Merà de Commencement est rédigé d'après la méthode adoptee par l'auteur.

nai sonàs] l'ai complété cette phrase avec le secours de Strabon et en employant les éléments fournis par le manuscrit. Ainsi ce géographe dit: sonàs éxestes Saundius mustodanés, et ailleurs nal paluota nappher.

τρώματα Dans Strabon: αρώματα μεταδαλλώνται τοις έμποροις.

ces communencements de ligne: το την Αίγνετον et ἐν αὐτῆ κόλπος. Quant à ce qui muit, il y a trop peu de chose pour qu'on puisse donner à une restitution. L'apparence de la certitude.

Occupons-nous maintenant du verso, c'est-à-dire de la page 94, entièrement inédite.

FRAGMENT INÉDIT.

(Page 94 du manuscrit.)

pablas δε αὐτιε, ἀπο Συρίας όριων μέχρι στόματος τοῦ
Τηλουσίο τουτο γάρ έστιν Αραδίας δρος, στάδια ατ'.
ραβίαν Αλγύπτου μέχρι τοῦ Νείλου : ἐξ ἢς Αρα-
Δίγθετιοι · Φόρον δ' ἐΦέρουσιν Αίγθ-
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
·····································
•
• Σεβενυ-
·
ે - · · · · · · · · · · · · · · · · · ·

Il manque ici six lignes.

RESTITUTION.

Πανακλαι Α. ραδίας δε πύτης, άπο Συρίας δρίαν, μέχρι στόπετος τοῦ Νείλου τοῦ ε΄ν Πηλουσίο, τοῦτα γάρ ἐστιν Αραπας όσος, ττάδια π΄. [Μετά δε την Α]ραδίαν Αἰγύκτου πέχρι τοῦ Νείλου πως Αρα[δίας έχονται] Αἰγύκτου Φόρον πε Σέσουστο Αἰγώκτιοι καὶ πείθονται] ἀεὶ τοῦς Αραψίο.

Unpinhous | Ce mot est amené naturellement par ce qui suit.

Marte de rite] Je n'ai pas trouvé d'autre moyen de remplir ce commencement de ligne.

nui πείθονται] Expression qui se trouve justifiée par ce qui précède : βόρον δὲ βέρουσιν.

Aiyuntos] La première lettre de ce mot dans le manuscrit est écrite à l'encre rouge et indique un titre.

Manà de l'Tel est le commencement de tous les articles du Périple de Seylar.

aids Tous les détails qui suivent sont suffisamment indiqués par les lius de lignes, et l'ordre que l'auteur a suivi pour décrire les bouches du

Nil est de l'est à l'ouest. Fai donc dû mettre en première ligne Il nhobosov et amener le mot Gaoûkesov.

πων Τανική] A moins qu'on n'aime mieux lire : Δεύτερον Τανικόν, καὶ Τάνε είλιε δαστλική.

Φατουτικόυ] Au lieu de Φατουκόυ, parce que l'auteur donne plus loin la même orthographe.

Βολδετικόν] C'est ainsi que Scylax écrit un peu plus loin; ce qui explique le πόλις Βολδετική au tieu de Βολδετίνη donné par Étienne de Brance et par Hérodote.

Μαρεώτις] On pourrait encore ' : Λίμνη] ή δνομα [Μαρεώτις · Πλινθίνη πολις ή διορίζει την Αίγυπτον σύν ... Αιδόη.

Les trois lignes suivantes ne permettent aucune restitution raisonnable. Revenons à la collation du texte de Scylax.

304, 14. Φατνικόν — Φατνιτικόν

lbid. 15. ἀπὸ Κανωπικοῦ — ἀπὸ Κανώπου

Bonne leçon, parce qu'autrement l'auteur aurait ajouté ordustos.

 $305, \ 1$. Σεθεννυτικής. . . Βολθιτικόν — Σεθενυτικής. .

Βολβιτινου

Hérodote (liv. 11, chap. 17) écrit Βολείτινον.

Ibid. 3. xal Ehn - xal Ehn

Voyez Strabon, p. 803.

Ibid. 4. έστι δὲ Αίγ...πελέκει — ἔστιν δε ή Αίγ...

MENERSI

L'article doit être rétabli devant Alyustos. Ligne 6, Huet corrige stanusées en evanérana. Édition de Vessins, note manuscrite.

Bid. 13. στάδια ψτ' — στάδια ξτ'

Philologiquement parlant, la loçou $\mathfrak{F}r'$ doit être préférée à $\psi r'$ qui ne signifie rien, et que Vossius a corrigé en $\psi r'$. Mais ce nombre $\mathfrak{F}r'$ (2,300 stades) est besucoup trop fort, et celui de Vossius $\psi r'$ (780)

beaucoup trop faible. Dans les manuscrits en minuscules, le 6 et l'a ont été quelquesois confondus; je prositerai donc de cette observation pour lire φτ', qui, je crois, est la leçon véritable. Il est clair que Scylax entend compter ses stades depuis la bouche Pélusiaque jusqu'à la bouche Canopique, puisqu'il commence son article suivant, la Libye, par : Åπὸ τοῦ Κανονικοῦ, κ.τ.λ. La correction que je propose φτ' (1,300 stades) est parsaitement conforme à la mesure donnée par Strabon (liv. xvii, pag. 786 et 791) et par Diodore de Sicile (liv. 1, c. 34).

305, 15. περί Εὐρώπης — περί Εὐρώπη

306, 4. λέγουσι δε οἱ Aly...πρόσχωροι — λέγουσι δε Aly. προσχώριοι

Ou dit également, et dans le même sens, πρόσχωρος et προσχώριος.

Ibid. 5. ελθεῖν — ἔξειν

Ibid. 6. ελθεῖν — Αξειν

Ibid. 9. [Αρχεται ή Διθύη]. Από — Αρχεται ή Διθύη από

Ibid. 10. Elvos Aibian — Elvos Aubian

Ibid. 11. δε πλούς ώς — δε πλουσών

307, 3. Πλίνθινος - Πλιθίη

Ibid. 4. Πλινθίνου — Πενθινοῦ

Ibid. 7. Λευκής ακτής — Λευκής ακτίς

308, 1. έπὶ Τυνδαρίους — έπὶ τὴν Δαρέου

Ibid. 2. Τυνδαρίων — την Δαρέων

Ibid. 3. Πέτραντα μ...—Πέτραντατον (sic) μέγαν

Le manuscrit donne le mot μέγαν en abrégé, μεγ.; mais il est évident qu'on doit lire Πέτραντα μέγαν, et non μεγάλην, comme le voulait Vossius, puisque cinq lignes plus bas il y a : Πέτρας ὁ μικρός.

Ibid. 12. Απδουία καὶ Πλατειαί. — Διδουία καὶ Πλατείαι.

309, 1. Αφροδισιάς — Αφροδησίας

309, 5. Kuphunu... Kuphun — Kuphunu... Kuphun Ibid. 9 et 13. Kuphuns — Kuphuns

Étienne de Byzance: Κυρήνη πόλις Λιδύης, ἀπό Κυρήνης τῆς Τψέως, † Κυρῆς πηγῆς ἐγχωρίας. Cette dernière étymologie est confirmée dans les Anecdota de Bekker (p. 1173): Κυρή · ἔστι δὲ όνομα κρήνης, ἀρ' ῆς καὶ ἡ Κυρήνη πόλις. Theognostus (Cramer, Anecd. II, p. 101) ἐcrit Κύρα ἡ κρήνη; et Nicéphore Blemmide (cod. gr. 1414, f. 4 v.): Καὶ ἡ Καλλιππος Κυρήνη · ἐφ' ῆς καὶ τὸ τῶν Λακώνων ἡν γένος · ἐκεῖσε ἐὲ προκόπτοντες πλησίον τῆς Αἰγύπτου, αὶ Μαρμαρίδαι εἰσίν.

Ibid. 11. Βαρκαίων — Βαρκέων

La ville de Libye Βάρκη s'appelait aussi Πτολεμαίs, au témoignage d'Étienne de Byzance, de Strabon et de Pline (v, 5); Ptolémée en fait deux villes différentes.

Ibid. 14. nal xwpla - nal xwpls

Ibid. 15. Ava Sè - Avns Sè

Ibid. 16. δ κήπος... βαθύς — δ κόλπος... ξαθός

310, 1. δργυιών - δργυών

Ibid. 6. μιμαίκυλα, συκάμινα — μεμήκυλα, σύμνα

Ibid. 11. Τεύχειρα — Ταύχειρα

Ταύχειρα et Τεύχειρα se disent également; voy. Strabon (liv. xvii, p. 836), Étienne de Byzance, Ptolémée (1v, 4) et Pline (v, 5). Teuchira, appelée d'abord Arsinos, existe encore sous le nom de Teukéra.

- 3 1 1. 1. NAZAMONEZ Nagarwives
- **Toid.** 7. **Διθύου έθνος Νασαμώνες** Λυθίων έθνος Νασαλ **Moires** (sic)
- Toid. 10. Μακαὶ χειμάζουσιν Μακαί · είς δὲ τὴν Σύρτιν μέχρι τοῦ στόματος ἀπό Εσπερίδων είσπλέοντι πρῶτοι

Ηράπλειοι Θείνες (leg. Θίνες) · έχονται δὲ τούτων Δρέπανον, νήσοι Ποντιαὶ τρείς · κατὰ τούτων Λεϋκαι καλοῦνται · ἐν δὲ τῆ κοιλοτάτφ τῆς Σύρτιδος , ἐν τῷ μυχῷ Φιλαίου (leg. Φιλαίνου) βωμός · ἐπινίον (leg. ἐπίνειον) ἄμμουνες (leg. ἄμμονος) ἀλοῦς (sic) τῆς Σύρτιδος · ἀπὸ τούτου τὴν Σύρτιν παροικοῦντες, οὶ Μακαὶ χειμάζουσιν, κ.τ.λ.

Mazal] Long fragment omis parce qu'un copiste aura été trompé par le mot Mazal, qui se trouve répété deux fois dans la même page.

97ses] C'est sans aucun doute le même lieu que celui qui est appelé Épanhéous mépyos, Hercalis tarris, dans Ptolémée (liv. IV, c. 4).

Δρέπανον] Voyez Étienne de Byzance, Ptolémée (liv. IV, c. 5) et Strabon (liv. XVII, p. 799).

τρεῖs] Les trois îles Pontim, dont parle ici Scylax, sont probablement les trois mentionnées par Ptolémée (liv. 17, c. 3) sous les noms de Miouvos viioss, Ilorria viioss et Γαΐα νίισος. M. Bischoff prétend que Miouvos est aujourd'hui Mesurata. Strabon (liv. 1711, p. 799) parle d'une île nommée Aenesipasta, et située après Drepanum: καὶ νίισος Αἰνησίκαστα έχουσα λιμένα.

Asuzei Ces îles, appelées Asuzei et situées dans le voisinage des îles Pontie, sont mentionnées encore un peu plus has (p. 312, l. 8) par Scylax qui fixe à peu près leur position.

βωμός] Ce lieu, appelé Φιλαίνου κόμη par Ptolémée (liv. IV, c. 3), est plus connu sous le nom de Philænorum ara. On peut voir cet article dans le dictionnaire de M. Bischoff, qui cite un grand nombre d'auteurs anciens. Sur la carte de Peutinger (segm. VII) les deux autels sont indiqués avec cette suscription: Are Philenorum. Fines Affrice et Cyrenensium. Ce n'est plus aujourd'hui qu'un amas de ruines.

Äμμονος] Je n'ai point trouvé dans les géographes anciens de port de ce nom, si ce n'est dans le Stadiasmus. M. Lapie, dans sa carte des Itinéraires, non loin de Philanarum are, mais à l'est, donne Ammoni fontes ou Ammonii fontes, selon la carte de Reichard. Dans tous les cas, l'Ăμμονος de Scylax doit être situé à l'ouest de Philanarum are.

311, 12. ἀπελαύνουσι — ἀπελαύνωσι

312, 3. ὑπ' αὐτήν — ὑπ' αὐτὸν

Ibid. 8. τεσσάρων καὶ νυκτών—τεσσάρων καὶ νυκτών τεσσάρων

La répétition du mot recorpos donne au texte plus de régularité et surtout plus de clarté.

Ibid. 14. της Καρχηδονίων - της Καρχιδ.

Ibid. 15. Γαφάρα... ταύτης — Γράφαρα... ταύτη

3 13, 2. Γαφάρων — Γραφάρων

Ιδία. 3. Αθροτόνου Αθροτόνου Ταριλία πόλις καὶ λιμὴν · παράπλους ἀπὸ Αθροτόνου ημέρας

Notre manuscrit remplit encore ici une lacune provenant de la négligence du copiste, dont l'œil s'est reporté sur le mot Αδροτόνου de la ligne suivante. Je ne connais pas de ville du nom de Ταριλία située sur cette partie du littoral de l'Afrique, à une journée de distance d'Abrotonum. Strabon (liv. xvII, p. 335) dit simplement : Αδρότονου πόλις, καὶ άλλαι τινές.

Did. 7. μικρῷ ελάττων — μικρῷ ελάττω

Cid. 11. μιμαίκυλου — μιμαίηνκλου

bid. 14. Tapıxelwv — Tapaxelwv

314, 1. ήμέρας ήμίσεια — ήμέρα ήμίσεια

ημέρας ημίσεια et ημέρα ημίσεια peuvent se dire également pour signifier la moitié d'an jour.

Ibid. 3. δέ ταύτην Κερκινίτις — δέ αὐτὴν Ακακινίτης

Ibid. 6. Θάψου Λέπτις μικρά καὶ Αδρύμης έστι κόλπος—

Θάψου τῆς μικρᾶς καὶ Δρονίτις · ἔστι κόλπος

Le point peut très-hien se mettre avant comme après éori. Quant à Aperire, voyez M. Gail, note 708.

Ibid. 8. Kapusettis — Kapusettus

314, 10. δυσπλοωτέρα — δυσπλοτοτέρα

Ibid. 11. ενέστηκεν...Τριτωνίς — ενέστικεν...Τρίτωνος

Le scolisste d'Apollonius (1, 109; et IV, 1311): Τρέτωνες τρεῖς, Bourrlas, Θεσσαλίαs, Λιθόης.

Ibid. 15. xal 8 ths - xal bran

όταν est hien préférable à δ τῆς, qui ici ne signifie rien. Cette expression, du moins, permet de donner un sens raisonnable à la phrase qui auparavant était inintelligible.

3 1 5, 2. Albues - Albuoi

Ibid. 3. και πόλεις τά — και πόλις τό

Ibid. 9. Αδρύμητος — Αδρίμητος

Ibid. 10. ทุนธคณี» ช' --- ทุนธคณี» ธ'

Excellente correction qui rétablit le texte.

Ibid. 13. sploses — sploses

Ces deux leçons sont également bonnes.

316, 6. **Didhar** — **Doidhar**

318, 2. Σίγον — Σίγι

Σίγι évidemment a été écrit pour Σίγι, à cause de la prononciation identique de l'ı et de l'u. Je préférerais cette leçon Σίγι à Σίγου. Ptolémée appelle cette ville Σίγα et lui donne le titre de colonie; Étienne de Byzance écrit Σίγαθα d'après Strahon, dit-il; ce qui est faux, car dans ce dernier géographe (liv. xvII, p. 829), on lit Σίγα et non Σίγαθα.

Ibid. 4. πόλις Με... λιμήν — πόλις Μεγάλη, λιμήν

Ibid. 6. Απανιλύη — Απινι λύη

Ibid. 8. ταυτη έστιν έφ' Ηρακλέους — ταυτή έστιν έφ' Ηρακλέους

Ibid. 13. 4 Se ev - 4 5' ev

319, 1. **Karwainoŭ** — **Karweo**

-SCYLAX.

319, 2. ώσπερ έν Ασία — ἔνπερ Ασία

Leçon qui rétablit le texte des éditions précédentes où on lisait ἐν περασία.

Ibid. 4. ήμερων οε', δ' - ήμέρων ο' και δ'

Leçon excellente et qui doit être adoptée. Sans donte M. Gail, réduit à ἡμερῶν οε', δ', ne pouvait expliquer ce nombre autrement qu'il l'a fait, c'est-à-dire par LXXV 1/4; mais cette manière d'indiquer les fractions n'est pas habituelle à l'auteur, et Scylax, pour exprimer la quatrième partie d'un jour, aurait écrit : καὶ τέταρτον μέρος ἡμέρος, suivant son usage. Voy. l'article 7 intitulé Σαρδώ. On doit donc lire ο' καὶ δ', c'est-à-dire LXXIV, au lieu de οε', δ'.

Ibid. 12. Πουτίου τόπος - Πουτίωυ τόπος

Ibid. 15. καὶ κύπειρος, καὶ Φλέως, καὶ Θρυόν — καὶ κύπρος, καὶ Φλοιον, καὶ ὁρύον

Cette dernière variante provient de la confusion du Θ et de l'O dans les manuscrits en majuscules. Voyez M. Gail, note 763.

Ibid. 16. Medeaypldes - Aimededifles

3 20, 1. and of - and of de

Ibid. 2. έξαχθῶσιν — έξαχέωσιν Erreur de copiste.

Poid. 3. Keonolas - Knonolas

Poid. 11. Avidos - Avidns

321, 1. Θυμιατηρία - Θυμιατηριάς

Ibid. 6. ποινής, Ποσειδώνος - ποινής. Ποσιδώνος

Poid. 12. Képvn - Képvns

3 2 2, 6. Φύκος τῆς δοχμῆς — Φύκος τῆς λόγμης
Dans le mot ΔΟΧΜΗΣ, le Δ a été pris pour un Λ.

Bid. 7. తరాε κεντείν — ώστ' ή κεντείν

322, 9. γαύλους - ταύδους

L'erreur date d'un manuscrit en majuscules où le mot ΓΑΥΛΟΥΣ a été mai lu.

Ibid. 12. Αίθίσπες, πρός ούς — Αίθίσπες πρός την ήπεςρον· είσι δὲ ούτοι δὲ Αίθίσπες, πρὸς ούς

Cette petite lacune provient de la négligence du copiste, qui a été trompé par le mot Albiones répété deux fois, presque de suite.

- 323, 2. έκπώμασι έκπόμασι
- Ibid. 5. μέγιστοι μεστοί
- Ibid. 8. πωγωνοφόροι.... κομήται πωγονοφόροι.... κομήται
- Ibid. 15. τὰ πλάσματα τὰ γὰρ πλάσματα

 Le mot γὰρ est nécessaire et doit être rétabli dans le texte.
- 324, 12. Γεραιστόν Γεραισόν
- Ibid. 15. Trov Teivor

Le scoliaste d'Aristophane (Plat. 718) dit que cette île produit beaucoup d'animaux venimeux : Es vij Trisu éseus nai enopzios dessoi dyisosto. Îl Trisos despuirana enopoda sépui: Inpuidres denzi circu.

- 325, 1. τοῦ δὲ διάπλου τοῦ δὲ διάπλους
- Ibid. 2. Pyvalas Pyvéas

Étienne de Byzance donne les trois formes Pérez, Paris, xai Parada. Antigone (Hist. mir. cap. 11) nomme la même île Parada. Le scoliaste de Thucydide (1, 4) cite deux îles différentes dont l'une s'appelait Péreza et l'autre Pérez.

- Ibid. 3. Muscovov... Muscovov... Miscovov... Muscovov
- Ibid. 5. προαριστιδίου μικρφ ελάττων σταδίων προαριστίδος μικρφ ελάττω σταδ.

Le mot evad. étant écrit en abrégé peut être pris également pour evades ou pour evades. Si l'on voulait profiter de la variante fournie per notre manuscrit, il fandrait lire: Åπό δε Μυκόνου διάπλους επὶ Μελαντίους σποπέλους προεριστίδιος μικρή ελάττω στάδια μ' , en nous entendant le mot έστίν.

325, 6. προαριστίδιος — προαριστίδος

Poid. 8. and de Indpou - and de Inaplou

Bid. 11. στάδια 6' . . . τὸ μή — στάδια 6το' . μή

On conçoit facilement comment ordèse \$\(\sigma \) o' a pu être transformé en ordèse \$\(\sigma \)...\(\sigma \) per un copiste négligent. Le texte au moins se trouve rétabli, quant aux chiffres indiquant les stades depuis l'île de Semos; malheureusement le restant de la phrase est toujours incomplet. Il faut donc lire ordèse \$\(\sigma \) fo', 2,370.

Ibid. 12. του πλού... Ετερον — του πλούς · έτερον

Ibid. 13 et 14. Kubhpan — Kabhpan

Ibid. 15. Alyıklan — Alyınan

326, 3. ἀπὸ Καρπάθου - ἀπὸ Κάρπαθου

Ibid. 6. στάδια δύο — στάδια δσο

Autre correction importante fournie par notre manuscrit. La leçon véritable est ordées évo' ou 4,270 stades, somme totale qu'il est impossible de faire concorder avec les sommes partielles, parce que le Périple de Scylax ne nous est parvenu que fort incomplet.

Ibid. q. evrata Xlos - evata Xios

Ibid. 11. Κεφαληνία — Κεφαλληνία

Les auteurs anciens écrivent tantôt Κεφαληνία et tantôt Κεφαλληνία. Τεστεδε (in Lycophr. 791): Θουκυδίδης είς τέτταρα φύλα διαιρείτην Κεφαλληνίαν, Πρωνίους, Σαμαίους, Παλλεῖς καὶ Κρανίους. Cette fie était appelée Λεφρία par ses habitants, si l'on en croit Antoninus Liberalis (cap. 40).

Ibid. 12. πεντεκαιδεκάτη Δήμνος · διατωκαιδεκάτη — πεντεκαιδεκάτη Κώς · έξκαιδεκάτη Ζάκυνθος · έπτακαιδεκάτη Δήμνος · διατωκαιδεκάτη

Cette dernière rectification nous montre encore de quelle utilité

notre manuscrit peut être pour remplir les lacunes et corriger da une foule d'endroits l'ouvrage de Scylax. En donnant le détail d vingt îles que l'auteur a rangées par ordre de grandeur, les mant crits, et par suite les éditions, passent du nombre 15 au nomb 18. Le texte, dans cet endroit, est actuellement complet, et les il intermédiaires sont Kis et Zázusoo.

326, 13. रंग्यवसवार्वस्थितम् — रंग्यवसवार्वस्थितम्

ιΣΙΔΩΡΟΥ' ΧΑΡΑΚΗΝΟΥ ΣΤΑΘΜΟΙ ΠΑΡΘΙΚΟΙ.

Μεσοποταμίας καὶ Βαθυλωνίας σχοϊνοι ροα΄. Απολλανιάτιδος σχοϊνοι λγ΄. Χαλωνίτιδος σχοϊνοι κα΄ ². Μηδίας σχοϊνοι κθ΄. Καμβαδηνής ³ σχοϊνοι λα΄. Μηδίας τής άνω σχοϊνοι λη΄.

¹ Åθηναίου πόλεων σπάμματα, καὶ όδοὶ, καὶ περίπλουs. Ita codex noster Quem designahimus littera A. — 3 Sic Hudson. σχοϊνοι να΄ A et cod. B, à d est cod. reg. gr. 571. — 5 Καβαδίνης A. Καμβαδηνής B.

ISIDORI CHARACENI MANSIONES PARTHICÆ.

Mesopotamise et Babylonise scheeni 171.
Apolloniatidos scheeni 33.
Chalonitidos scheeni 21.
Medise scheeni 22.
Cambadense scheeni 31.
Medise superioris scheeni 38.

Ραγιανής 1 Μηδίας σχοϊνοι νη'.

Χοαρηνής 2 σχοϊνοι ιθ'.

Κομισηνής 5 σχοίνοι νη'.

Υρκανίας σχοϊνοι ξ'.

Ασταθηνής * σχοϊνοι ξ'.

Παρθυηνής 5 σχοϊνοι κε'.

Απαυαρκτικηνής σχοϊνοι κζ'.

Μαργιανής σχοϊνοι λ'.

Αρείας σχοΐνοι λ' 6.

Αναβής 7 σχοϊνοι νε'.

Δραγγιανής 8 σχοϊνοι κα'.

Σακαστανής 9 σχοϊνοι ξγ'.

¹ Patianis A et B. Matianis Huds. — ² Χοαρηνής B. — ³ Κομισήνης B.
 — ⁴ Ασταυηνής A et Huds. Ασταυηνής B. — ⁵ Παρουηνής A et Huds. Παρουηνής B. — ° σχοίνοι ν' A. — ² Αναυοι A. Αναύη B. Ανευής Huds. — ° Σαραγγιανής A, B et Huds. — ° Σακαστάνης A et B.

Rhagianæ Mediæ schæni 58.

Choarenæ schæni 19.

Comisenæ schæni 58.

Hyrcaniæ schæni 60.

Astabenæ schæni 60.

Parthyenæ schæni 25.

Apavarcticenæ schæni 27.

Margianæ schœni 30.

Ariæ schæni 30.

Anabæ schæni 55.

Drangianæ schæni 21.

Sacastanæ schæni 63.

Αραχωσίας 1 σχοϊνοι λς'.

Όμου σχοίνοι ωνη'.

MEZOHOTAMIAZ KAI BABYAQNIAZ " ZXOINOI POA".

Διαδάντων του Ευφράτην κατά το Ζεύγμα, πόλις έστην Απάμεια, είτα Δαίαρα κώμη. Απέχει δε Απαμείας και τοῦ Εύφράτου ποταμού σχοίνους γ'. Είτα Χάραξ Σπασίνου 5, ύπο δε Ελλήνων Ανθεμουσίας * πόλις σχοίνους ε' 5 · μεθ' ήν Κοραία ή έν Βατάνη 6, δχύρωμα, σχοΐνοι γ'. Εν δεξιοίς ταύτης Μαννούορρα Αδιρήθ 7, δχύρωμα καλ κρήνη, έξ ής άρδουσιν οί έγχώριοι, σχοϊνοι ε'. Είτα Κομμισιμβήλα 8 δχύρωμα: παραρρεί δε ποταμός Βίληχα, σχοίνοι δ'. Είτα Αλαγμα ° δχύρωμα, σταθμός βασιλικός, σχοϊνοι γ' · μεθ' δυ Ϊχυαι 1 Απαχωσίας A et B. — 2 Βαθυλώνος A et B. — 5 Χάρακα σίδου A. Χαραresidou B. Χαρακσκασίνου Huds. Χάρακα σίδου Hæsch. — * Ανθεμουσία A. — * σχοίσοι ε' Β. — * Βιτάση Β. — 7 Αδύρηρ Α. Ανυρήθ Β. — * Κομδιστμετρλα Β. — • Αλαμα Huds.

Arachosiæ schæni 36.

Schenorum summa 858.

MESOPOTAMIÆ ET BABYLONLÆ SCHŒNI 171.

Transcuntibus Euphratem juxta Zeugma urbs est Apamia; deinde Dæara vicus. Abest autem ab Apamia et Euphrate fluvio scheenis 3. Dein Vallum Spasini, urbsque Anthemusias penes Græcos schæni 5; post quam Coræa, in Batana sita, castellum, scheeni 3. Ad dextram hujus Mannuorrha Avireth, munimentum et fons, unde potum habent indigenæ, schæni 5. Deinde Commisimbela castellum, quod præterfluit amnis Bilecha, schœni 4. Dein Alagma, locus munitus, mansio πόλις ελληνίς, Μακεδόνων κτίσμα 1 · κεται δ' έπὶ Βίληχα 2 ποταμοῦ, σχοῖνοι γ'. Είτα Νικηφόριον παρ' Εὐφράτην πόλις ελληνίς 5, κτίσμα Αλεξάνδρου βασιλέως, σχοῖνοι ε' ενθεν παραποταμία Γαλαδαθά, κωμή έρημος, σχοῖνοι δ'. Είτα Χουδάνη 4 κώμη, σχοῖνος 5 α' · ένθεν Θιλλάδα Μιρράδα, σταθμός βασιλικός, σχοῖνοι δ'. Είτα Βασιλεία 6, Αρτέμιδος ἰσρὸν, Δαρείου κτίσμα, κωμόπολις · ένταῦθα Σεμιράμιδος ἐστὶ διώρυξ, καὶ λίθοις πέφρακται ὁ Εὐφράτης, ενα στενοχωρούμενος ὑπερκλύζη 7 τὰ πεδία · Θέρους μάντοι ναυαγεῖ τὰ πλοῖα. Είτα Αλλαν κωμόπολις, σχοῖνοι δ' · ένθεν Βιϋναῦ 8, Αρτέμιδος ἰσρὸν, σχοῖνοι δ' . Είτα Φαλιγα κώμη πρὸς τῷ Εὐφράτη · λέγοιτο δ' ἀν ελληνιστὶ 9 μετοπωρινόν,

1 πτήμα codd. et Huds. — 3 Βάλιχα Α. Βαλειχα Β. — 5 Ελληνός πόλις Β. — 4 Χουμβανή Α et Β. — 5 σχοϊνοι α΄ male Β. — 6 βασιλεί Α. — 7 ύπερπλύζει Α et Huds. ύπερπλύζη τὰ παιδία Β. — 6 Βησνάν Β. — 6 Ελληνιστή μεθ' όπωρινόν Β.

regia, schœni 3; post quam Ichnæ, urbs græca, a Macedonibus condita, quæ ad Bilecha fluvium sita est, schœni 3. Deinde Nicephorium ad Euphratem, urbs græca, condita ab Alexandro rege, schœni 5; inde est ad fluvium sita Galabatha, vicus desertus, schœni 4. Dein Chubana vicus, schœnus 1; inde Thillada Mirrhada, mansio regia, schœni 4. Dein Basilia, Dianæ fanum, Darii ædificium, vicus muris cinctus; illic Semiramidis fossa est, et lapidibus obstructus est Euphrates, ut in arctum coactus inundet campos; æstate tamen [propter exundationem] naufragia fiunt. Dein Allan, vicus muris circumdatus, schœni 4; deinde Biunau,

Τοϊνοι ς'. Από Αντιοχείας ¹ δως τούτου σχοϊνοι ρκ' · ἐντείδεν δὲ ἐπὶ Σελείπειαν ² τὴν πρὸς τῷ ⁵ Τίγριδι σχοϊνοι ρ'.
Παράπειται δὲ τῷ Φαλίγς ⁴ πωμόπολις Ναδαγὰθ, καὶ παραβρεϊ
αὐτὴν ποταμὸς Αδούρας, ὁς ἐμβαλλει ⁵ εἰς τὸν Εὐφράτην ·
ἐπείδεν διαδαίνει τὰ στρατόπεδα ⁶ εἰς τὴν ⁷ κατὰ Ρωμαίους
πέραν. Εἰτα Ασιχα πώμη, σχοϊνοι δ' · ἔνθεν Δοῦρα Νικάνορος πόλις, πτίσμα Μαπεδόνων, ὑπὸ δὲ Ελλήνων Εὔρωπος
παλεῖται, σχοϊνοι ς'. Εἰτα Μέρραν ὀχύρωμα, κωμόπολις,
σχοϊνοι ε'. Εἰτα Γίδδαν ⁸ πόλις, σχοϊνοι ε'. Εἰτα Βηλεσιδίδλαδα ⁹, σχοϊνοι ζ'. Ενθεν νῆσος κατὰ τὸν Εὐφράτην, σχοϊποι ς' · ἐνταϊθα γάζα ἢν Φραάτου τοῦ ἀποσφαξαντος τὰς παλλακίδας, ἔ ¹⁰ Τιριδάτης ¹¹ Φυγὰς ῶν εἰσεδαλεν. Εἰτα Αναθὸ

¹ Åντιοχίας B. — ² Σελεύμιαν A. — ³ τὸ Τίγριδι A. — ⁴ Εφάλεγα A, B cat Huds. — ⁵ ἐκδάλλει Huds. — ⁶ στρατόπαιδα A. — ⁷ εἰς τὸ B. — ⁶ Γιδchè B. — ⁹ Βηλεσηδίδλεδα A. Βηλεσιζιδλάδα B. — ¹⁰ οῦ A. — ¹¹ Τηριδάτης A, B et Huds.

Dianæ fanum, schæni 4. Deinde Phaliga, vicus ad Euphratem, qui græce quidem nuncupetur autumnale, schæni 6. Ab Antiochia usque hunc locum schæni 120; hinc vero ad Seleuciam, quæ ad Tigrin, schæni 100. Phaligæ autem adjacet Nabagath, vicus mænibus munitus, quem præterfluit amnis Aburas, irrumpens in Euphratem: illic transeunt exercitus ad Romanorum trans Euphratem regionem. Dein Asicha vicus, schæni 4; inde Dura Nicanoris urbs, a Macedonibus condita, a Græcis autem Europus appellata, schæni 6. Dein Merrhan castellum, vicus muris cinctus, schæni 5. Deinde Giddan urbs, schæni 5. Deinde Belesibiblada, schæni 7;

νώσει κατά τὰν Εὐφράτην στάδια δ' - ἐν ἢ πόλες, σχοϊνοι δ' - μιθ' ἡν Ολαβούς 1 νώσος κατά τὸν Εὐφράτην, ἐνθα γαξα Παρθεων, σχοϊνοι εβ' 2. Είτα Ϊζαννησύπολες 3, σχοϊνοι εβ'. Είτα ἄραντησύπολες 3, σχοϊνοι εβ'. Είτα Αείπολες, ἐνθα ἀσφαλτίτεδες πυγαί, σχοϊνοι εβ'. Είνω Βεσυχαίνα * πύλις, ἐν ἢ ἰτρὸν Ατώργατι 3, σχοϊνοι εβ'. Είτα Νεώπολες παρά τὸν Εὐφράτην, σχοϊνοι αβ'. Είνω δια- βάντων τὸν Εὐφράτην καὶ Ναρμαίλχαν 6 ἐπὶ Σελαίκεναν τὴν πρὸς τῷ 7 Τίγροδι, σχοϊνοι 9'. Αχρι τούνω Μεσοποταμία καὶ Βαβείλευία · καὶ εἰσὰν ἀπὸ Ζεύγματος ἔχρι Σελευκείας 6 σχοϊνοι ροα' 9.

Εντείθεν άρχεται ή Απολλωνιάτις, ήτις κατέχει σχοίνους λγ'. Έχει δε κώμας, εν αις σταθμός, πόλιο δε ελλανίδα Αρ-

¹ Ολαδούς A et B. — ³ σχοϊνοι 6' A et B. — ³ ή Ζανγασύπολες A. — ¹ Βεσήχαναν Β. — ¹ Ατάργανι οπείς. Β. — ¹ Ναρμάχαν Huds. — ⁻ πρώς τὰ Τίγρος A. — ² Σελευπίας B et Huds. — ² σχοϊνοι ρεις' A et B.

dein insula in Euphrate, schoeni 6; isthic gaza erat Phraatis, qui pellices jugulavit, quo loco irrupit Tiridates exsul. Deinceps Anatho insula in Euphrate, stadia 4; in qua urbs, schoeni 4: post quam Olabus insula in Euphrate, ubi gaza Parthorum, schoeni 12. Dein Izannesopolis, schoeni 12. Deinde Aeipolis, ubi bituminosi fontes, schoeni 16. Inde Besechana urbs, in qua fanum Atargatis dese, schoeni 12. Dein Neapolis juxta Euphratem, schoeni 22. Inde transeuntibus Euphratem et Narmalchan ad Seleuciam Tigridi adpositam, schoeni 9. Hucusque Mesopotamia et Babylonia; sunt autem a Zeugmate usque Seleuciam schoeni 171.

Hinc incipit Apolloniatis, quæ continet schænos 33.

τίμια 1. διά μέσης δε ταύτης 2 ρεί ποταμός Σίλλα. Είσι δε εδιτήν άπο Σελευπείας σχοϊνοι ιε'. Νύν μέντοι ή πόλις κελείται Χαλάσαρ.

Ευτεύθευ ή Χαλουίτιε ⁵, σχοΐνοι κα΄ · ἐν ἢ κῶμαι ε΄, ἐν ακε σταθρός, πόλις δὲ ελληνὶς Χαλα, ἀπὸ τῆς Απολλωνιάτεδος ἀπόσχοινοι ιε΄. Είτα ἀπόσχοινοι ε΄, ὁρος ὁ καλεῖται Ζάγρος, ὁπερ ὁρίζει τὴν Χαλωνίτιν ⁶ χώραν καὶ τὴν τῶν Μείδου ⁸.

Ευτεύθευ Μηδία ⁶, ήτις κατέχει σχοίνους κ6' ⁷. Η άρχη αὐτών καὶ χώρα Κάρινα, έν η κώμαι ε', έν αἶς σταθμὸς, πόλες δὲ σύδεμία ³.

Ευτεύθευ Καμβαδηνή, ήτις κατέχει σχοίνους 9 λα΄. Εν ή

¹ Aprilura A et B. — ² δε αύτης A et B. — ³ Χαλωνίτης A. — ⁴ Χαλωνίτης A. — ⁵ Μίδων A. — ⁶ Μηδεία A. — ⁷ σχοίνους κα΄ A. σχοίνοι κ6΄ B. — ⁸ εδδερία: αόλις δε Βάπτανα sic A et B codices, qui intermedia omittunt. — ⁹ σχοίνοι B.

Habet autem vicos, in quibus mansio, atque urbem grecam, Artemita, quam fluvius Silla mediam perlabitur. Ad ipsum vero a Seleucia schœni 15. Nunc autem urbs appellatur Chalasar.

Hinc Chalonitis, scheeni 21. In qua vici 5, ubi mansio, et urbs græca Chala, ab Apolloniatide scheeni 15. Dein scheeni 5, mons qui vocatur Zagrus, disterminans Chalonitida regionem et quæ Medorum est.

Hinc Media, quæ continet schœnos 22. Incipiunt a regione Carina, in qua vici 5, ubi mansio, urbs vero nulla.

Hinc Cambadena, quæ continet schænos 31. In qua

κώμαι ε', έν αις σταθμός, πόλις δε Βάπτανα επ' δρους κειμένη· ενθα Σεμιράμιδος άγαλμα και στήλη.

Εντεύθεν ή Μηδία ή άνω, σχοϊνοι λη' καὶ άρχεται εἰθὸς πόλις Κογκοδάρ 1 · ἔνθα Αρτέμιδος ἱερὸν, σχοϊνοι γ'. Εἰτα 2 Μαζινιάμαν 5, ὁ ἐστι τελώνιον, σχοϊνοι γ'. Εἰτα εἰς Αδραγιάναντα 4, βασίλεια τῶν ἐν Βατάνοις, ὰ Τιγράνης 5 ὁ Αρμένιος καθεϊλε, σχοϊνοι δ'. Εἰτα Αποδάτανα, μυτρόπολις Μηδίας 6 καὶ Θησαυροφυλάκιον καὶ ἱερὸν, ὅπερ Αναίτιδος 7 · ἀεὶ Θύουσιν · σχοϊνοι ιβ' 8. Εἰτα ἐξῆς τρεῖς κῶμαι, ἐν αἰς σταθμός.

Εντεύθεν Ραγιανή ⁹ Μηδία, σχοΐνοι νη'. Εν **ξ κόμαι ι'**, πόλεις δὲ ε'. Απόσχοινοι ζ', Ράγα καὶ Χάραξ, διν μεγίστη

¹ Κογκόδαρ B. — ³ Iterum septem verba omisit A, id est ab Eñra usque ad σχοϊνοι γ΄. — ⁵ Βατζιγράδαν B. — ⁴ Αδρακάναντα A et B. — ⁵ Αγεγράνης B. — ⁶ Μηδία A. — ⁷ Αναίτιδος B. — ⁸ σχοίνοι 6΄ A et B. — ⁸ ἐντεῦθεν ἀπὸ Μηδίας σχοίνοι ἐν ἢ Α et B. ἐντεῦθεν Ματιανὸ Μηδία Huds.

vici 5, ubi mansio, atque urbs Baptana monti imposita; ubi Semiramidis statua et columna.

Hinc Media superior, schœni 38; statimque ab initio est urbs Concobar, ubi fanum Dianæ, schœni 3. Dein Maziniaman, quod telonium est, schœni 3. Inde ad Adragiananta, regiam Batanensium, quam Tigranes Armenius evertit, schœni 4. Dein Apobatana, metropolis Mediæ et gazophylacium et fanum Anaitidos deæ, cui semper sacrificantur, schœni 12. Deinceps sunt tres vici, in quibus mansio.

Hinc Rhagiana Media, schœni 58. In qua vici 10.

τῶν κατὰ τὴν Μηδίαν ἡ Páya. Eis δè τὴν Χάρακα ¹ πρῶτος βασιλεὺς Φραάτης ² τοὺς Μάρδους ὅκισεν ⁵· ἔστιν ὑπὸ τὸ δρος, ὁ καλεῖται Κάσπιος ⁴, ἀφ' οδ αὶ Κάσπιαι πύλαι.

Εντεύθεν ύπερδαντων τὰς Κασπίας 5 πύλας ἐστὶν αὐλων, καὶ ἡ Κοαρηνή, σχοῖνοι 6 ιθ'. Εν ἡ Απαμεια 7 πόλις, ἀπόσοινοι δ' · κῶμαι δὲ δ', ἐν αῖς σταθμός.

Εντεύθεν Κομισηνη ⁸, σχοίνοι νη . Εν η κώμαι η , έν αίς σταθμός · πόλις δε ούκ έστιν.

Εντεύθεν Τρκανία, σχοΐνοι ξ'. Εν ή κώμαι ια', έν αίς σταθμοί.

Εντεύθεν Ασταθηνή , σχοΐνοι ξ'. Εν ή κῶμαι ι6', ἐν αῖς σταθμοί πόλις δὲ Ασαάκ, ἐν ή 10 Αρσάκης πρῶτος βα-

1 την Χάραξ Α. — 2 Φράντης Α et B. — 3 ώπησεν Α. — 4 Κάππιος Α. — 5 Κασπίου πόλας Α et B. — 6 Χοαρηνή σταθμός 6 εν ή Α. Χοαρηνή 6ν ή Β.— 7 Απαμία Α. — 8 Κώμη Σίνιον Α. Κώμη Σίνη Β.— 6 Αὐσταυήνη Β.— 10 εν φ Α.

urbes vero 5. Rhaga et Charax, schœni 7; quarum Rhaga maxima omnium in Media. In Characem rex Phraates primus transtulit Mardos: sita est sub monte, qui dicitur Caspius, a quo Caspiæ portæ.

Hinc transeuntibus per Caspias portas convallis in longum porrecta et Choarena, schœni 19. In qua Apamia urbs, schœni 4; vici etiam 4, in quibus mansio.

Hinc Comisena, schœni 58. In qua vici 8, in quibus mansio, urbs vero nulla.

Hinc Hyrcania, schœni 60. Ibi vici 11, in quibus mansiones.

Hinc Astabena, scheeni 60. In qua vici 12, in quibus mansiones; urbs etiam Asaac, ubi Arsaces priσιλεύς απεδείχθη, και φυλάττεται ένταϊθα πυρ άθανατον

Εντεύθεν Παρθυηνή 1, σχοϊνοι κε'. Εν ή 2 Σαυλώη Παρθαύνισα ή πόλις, ἀπόσχοινοι ς' · ένθα βασιλικαὶ ταφαί · Ελληνες δὲ Νίσαιαν λέγουσιν. Είτα Γάδαρ 5 πόλις, ἀπόσχοινοι ς' 4. Είτα 5 Σιρώκ 6 πόλις, ἀπόσχοινοι ε'. Κώμας δὲ οἰκ ἔχει πλήν μιᾶς, ήτις καλεϊται Σαφρί.

Εντεύθεν Απαυαρκτικηνή 7, σχοϊνοι κζ. Εν ή πόλις Απαυαρκτική 8. Είτα Ραγαύ πόλις και κώμαι δύο.

Εντεύθεν Μαργιανή, σχοϊνοι λ'. Ενθα Αντιόχεια ή παλουμένη Ανυδρος κώμαι δε ούκ είσίν.

Εντεύθεν Αρεια, σχοίνοι λ'. Ενθα Κανδάκη 9 πόλις, καλ

1 Παρουήνη Λ et B. — 2 Η Σαύλων Α. Η Σαυλών Β. — 3 Γάθαρ Α. Γαθάρ Β. — 4 ἀπόσχοινοι ε΄ Λ. — 5 Είτα Σιρώκ πόλις ἀπόσχοινοι ε΄ οιπίς. Α. — 6 Σιρώκ Ηuds. — 7 Åπαυαρκτικήνης Α. — 6 Åπαδαρκτική Λ et Huds. — 6 Κάνδακον Λ et B.

mus rex creatus est : atque ibi servatur ignis perennis.

Hinc Parthyena, schœni 25. In qua Sauloe Parthaunisa urbs, schœni 6; ubi sepulchra regia: Græci vero Nisæam appellant. Dein Gadar urbs, schœni 6. Deinde Siroc urbs, schœni 5. Vicum unum duntaxat habet, qui dicitur Saphri.

Hinc Apavarcticena, schœni 28. In qua urbs Apavarctica. Dein Ragau urbs et vici duo.

Hinc Margiana, scheeni 30. Ubi Antiochia, quae dicitur Arida: vicos autem habet nullos.

Hinc Aria, schœni 30. Ubi Candace urbs et Arta-

Αρτακαύαν πόλις, και Αλεξάνδρεια ή έν Αρείοις κώμαι δέ τέσσαρες.

Εντεύθεν Ανάβων 1 χώρα τῆς Αρείας, σχοϊνοι νε'. Εν $^{\pi}$ τόλις μεγίστη Φρά, καὶ Βὶς πόλις, καὶ Γάρι 2 πόλις, καὶ Νιοὶ 5 πόλις κώμη δὲ οὐκ ἔστιν.

Εντεύθεν 4 Δραγγιανή, σχοΐνοι κα΄. Ενθα πόλις Πάριν, καὶ Κορὸκ 5 πόλις.

Εντεύθεν Σακαστηνή ⁶ Σάκων Σκυθών, ή καὶ Παραιτακηνή ⁷, σχοϊνοι ξγ΄. Ενθα Βαρδά πόλις, καὶ Μὶν πόλις, καὶ Παλακεντὶ ⁸ πόλις, καὶ Σιγάλ πόλις · ἔνθα βασίλεια Σάκων, καὶ πλησίον Αλεξάνδρεια πόλις, καὶ πλησίον Αλεξανδρόπολις πόλις ⁹ · κῶμαι δὲ ἔξ.

¹ Åγαίων Β. — ² Γάρις Α. Γαρί Β. — ³ Νϊή Β. — ⁴ Εντεῦθεν ζ΄ Δραγγ. Α.
 — ³ Οὐπορὸκ Β. — ⁶ Σακαστάνη Β. — ⁷ Πραιτακήνη Huds. — ⁸ Παλακέντικ Β. — ⁹ πόλις omis. Β.

cauan urbs, et Alexandria apud Arios; vici etiam quatuor.

Hinc Anabon Ariæ regio, schœni 55. In qua urbs maxima Phra, et Bis urbs, et Gari urbs, et Nii urbs; vicus autem nullus.

Hinc Drangiana, schœni 21. Ubi Parin urbs, et Coroc urbs.

Hinc Sacastana Sacarum Scytharum, quæ et Parætacena, schæni 63. Ubi Barda urbs, et Min urbs, et Palacenti urbs, et Sigal urbs; ibi regia Sacarum, propeque Alexandria urbs, nec procul Alexandropolis: vici etiam sex.

256 ISID. CHARAC. MANS. PARTH.

Εντεύθεν Αραχωσία, σχοϊνοι λς'. Ταύτην δε οι Παρθε Ινδικήν Λευκήν καλούσιν · ένθα Βίθτ πόλις, και Φάρσαγα πόλις, και Χοροχοάδ πόλις, και Δημητριάς πόλις. Εξτ Αλεξανδρόπολις μητρόπολις Αραχωσίας · έστι δε ελληνίς και παραβρεί αὐτήν ποταμός Αραχωτός ². Αχρι τούτου έστεν ὑπό τῆ Πάρθων άρχη ή χώρα.

¹ Φάρσανα Α. Φάρσαγγα Β. — ² Αράχωτος Β. — ³ έστὶν ἡ τῶν Πάρθα ἐπικράτεια Α.

Hinc Arachosia, schœni 36. Hanc autem Parthi In dicam Albam appellant: ubi Bīyt urbs, et Pharsag urbs, et Chorochoad urbs, et Demetrias urbs. Dei Alexandropolis metropolis Arachosiæ; græca est urbs eamque præterfluit amnis Arachotus. Huc usque regi est sub Parthorum imperio.

NOTES

SUR ISIDORE DE CHARAX.

Page 245, ligne 1. — Ισιδώρου] Dans le manuscrit, on lit pour titre: Αδηναίου πόλεων σκώμματα, καὶ όδοὶ, καὶ περίπλους. Cet opuscule n'est point d'Athénée, mais bien d'Isidore de Charax; comme il en est question dans Athénée (Deipnosoph. III, p. 93), c'est peut-être ce qui a donné lieu à l'erreur du copiste.

Ligne 2. — Σταθμοί] «Le nom de Stathmes, dit M. de Sainte-Croix « (Acad. insc. vol. L, p. 85), pourrait se rendre par celui d'itinéraires, si eles Romains ne l'avaient traduit par celui de mansiones, qui signifie pro-«prement gites, comme Nicolas Bergier l'explique très-bien. Ces stathmes «sont les caravanserais des Orientaux. Les anciens rois de Perse en avaient etabli depuis Sardes jusqu'à Suze, suivant Hérodote. Il y en avait aussi dans toute la Perse, et c'étaient ceux qu'a décrits Amyntas, qui nommait eles endroits où ils se trouvaient, ce qu'Hérodote a négligé. Les Parthes, cà l'exemple de leurs prédécesseurs, mirent des stathmes sur la route «principale qui servait de communication entre la Parthienne, le berceau de leur nation, et la Mésopotamie, le siège de leur empire. Isidore nous «a laissé les détails de ces derniers, dont la comparaison avec les autres caurait fourni beaucoup d'observations, si le temps ne nous avait pas cenvié l'ouvrage d'Amyntas. Suivant Hérodote, les stathmes d'Arménie cétaient garnis de troupes pour les désendre contre les incursions des peuples voisins. De même les Parthes avaient élevé des forteresses ou edes retranchements pour garantir leurs stathmes, qui, étant voisins de «l'Euphrate, se trouvaient par là exposés aux insultes de leurs ennemis.»

Ligne 3. — Μεσοποταμίαs] Philostrate (de Vit. Apollon. Tyan. 1, 20, p. 24): Τὴν δὲ τῶν ποταμῶν μέσην ὁ Τίγρις ἀποζαίνει καὶ ὁ Εὐζράτης, ρέοντες μὲν ἐξ Αρμενίας καὶ Ταύρου λήγοντος: περιδάλλοντες δὲ ήπειρον, ἐν ἢ καὶ πόλεις μὲν, τὸ δὲ πλεῖστον κῶμαι. Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 1228, A).

Page 246, ligne 1. — Ράγιανῆς] C'est à tort qu'Hudson veut ici lire Ματιανῆς, au lieu de Ράτιανῆς donné par le manuscrit. Ce dernier mot est une corruption évidente de PAΓΙΑΝΗΣ dont le Γ aura été pris pour un T.

Ligne 2.— Χοαρηνῆς] Ptolémée (v1, 5) Χοροανή, Strabon (x1, p. 514) Χωρηνή. Hudson croit que c'est le Choara de Pline (v1, 17); mais il se trompe. Voyez la note du Père Hardouin sur ce passage.

Ligne 3. — Κομισηνής Strabon (x1, p. 528) écrit Κωμισηνή, et Pto-Jémée (v1, 5) Κομινσινή.

Ligne 4. — Υρκανίας] Agathémère (Geogr. 11, 6, p. 44) : Εστι δὲ τῆς Μηδίας πρὸς ἀνατολὰς καὶ παρὰ τὴν ὁμώνυμον Θάλασσαν ἡ Υρκανία, ὑπὸ δὲ ταύτην ἡ Παρθία.

Ligne 5. — Αστανηνῆs] Hudson cite un autre manuscrit donnant Αὐστανηνῆs. Ptolémée (vi, 9) Ασταδηνοί (Palat. Ασταῆνοι); et ailleurs (vi,
17) Στανῆνοι (Palat. Ασταδηνοί). Je pense qu'il faut lire Ασταδηνοί dans
les deux endroits, ainsi que dans Isidore de Charax Ασταδηνῆs, au lieu
d'Αστανηνῆs, les deux lettres ε et v se trouvant confondues très-souvent
dans les manuscrits en minuscules, parce qu'elles s'écrivaient à peu près
de même à une certaine époque du moyen âge.

Ligne 6. — Παρθυηνῆς] J'ai cru devoir corriger Παρουηνῆς qui est une corruption évidente du mot ΠΑΡΘΥΗΝΗΣ dans lequel le Θ a été pris pour un O. Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 241, E).

Ligne 7. — Απαυαρκτικηνής] Ptolémée, Αρτικηνή, et Pline (vt. 18), A pavortene. Justin (xl1, 5) ne parle que de la montagne de ce nom : Urbem quoque, nomine Daram, in monte Zapaortenon condit. M. Bischoff cite aussi la Tabal. Agathodæm. où on lit Parauticene. Page 246, ligne 8. — Μαργιανής) Agathémère (Geogr. 11, 6, p. 44): Παλιν δε τη μέχρις Ιμάσο άρους Σαυθία ύποπεινται από δύσεως άρχόμεναι Μαργιανή, είτα Σογδιανή, είτα Σακία. Καὶ έστιν ύπο την Μαργιανήν ώς απ' ανατολών της Παρθίας ή Αρία.

Ligne 10. — Åναδής] Plus loin cette contrée prenant le nom de Åναδων χώρα, j'ai cru devoir corriger Åναδής, au lieu d'Åνενής donné par Hudson.

Ligue 11. — Δρ27γιανής] Les Zaranga et les Dranga étaient le même peuple. Pline écrit Saranga. J'ai préféré la leçon Δρ27γιανής, parce que plus loin, au détail de ce pays, l'auteur écrit ainsi. Agathémère (Geogr. 11, 6, p. 44): Είτα τή μέν Αρίη παραμήκει ούση ὑπόκειται ή Δρ27-γιανή. Voyez la note d'Hudson, et Saumaise (Exercit. Plin. p. 1199, A).

Ligne 12. — Σακαστηνής] On peut consulter M. Bischoff, à l'article Sace.

Page 247, ligne 1. — Αραχωσίας] Hudson cite un manuscrit qui donne Τραχωσίας. Voyez Strabon (x1, p. 516), Pline (v1, 23), et Étienne de Byzance qui nous apprend que cette contrée portait aussi le nom de Κωζών.

Ligne 2. — σχοῖνοι ωντί] «Les DCCCXLIV.M. d'étendue en longueur donnés par Pline à tout l'empire des Parthes, dit M. de Sainte-Croix (Acad. inscr. t. L., p. 86), sont une erreur de copiste; on ne pourrait les évaluer qu'à 314 schœnes 3/4 : or Isidore compte en longueur 858 schœnes depuis Zeugma sur l'Euphrate jusqu'aux rives de l'Ochus, limites septentrionales de l'Apauarticène, et depuis ce pays jusqu'aux confins de l'Arachosie, non loin des bords de l'Indus; calcul qui s'accorde avec les distances que nous offrent les meilleures cartes, entre autres celle du célèbre d'Anville, Orbis veteribus notas. »

Ligne 1. — Εὐζράτην] Ce fleuve, selon le Pseudo-Plutarque (de Flaviis, p. 39) porta successivement les noms de Müdos, Zapárdas et Eὐζρατης. Dans les Bollandistes (de Salamane Silent. 23 jan. p. 490), il est question d'un hourg appelé Capersana, et situé sur la rive droite de l'Euphrate: Est quidam vicus ad occidentem fluvii Euphratis, ipsi ripæ imminens: tocatur autem Capersana.

Page 24.7, ligne 4. — Ζεΰγμα] Dans un antre manuscrit cité par Hud-

Ligne 5. — Ànduesa] Cette ville était située sur les bords de l'Euphrate et en face de Zeugma, comme la place d'Anville.

Ibid. — πόμη] Sur la distinction des mots πώμη, πωμόπολις et πόλις, voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 1227, B).

Ligne 6. - Xdpaf Emaolyou] M. de Sainte-Croix (Acad. inscr. tom. L, p. 92) reproche à Hudson, en termes assez peu mesurés, d'avoir corrigé Χάρακα Σίδου, donné par les manuscrits, en Χάραξ Σπασίνου. Il cherche à justifier cette dénomination, la chaussée de Side, prétendant qu'elle vient du surnom qu'on donnait à Antiochus VII, à cause de son goût pour la chasse (Plut. Apophth. t. II, p. 184). Malgré les raisons qui semblent militer en faveur de l'opinion de M. de Sainte-Croix, je pense que Χάραξ Emoisou est la véritable leçon. En effet, et M. de Sainte-Croix n'a pas fait cette observation, pourquoi Isidore mettrait-il ici un accusatif Xápaxa Ellow, tandis que partout il met le nominatif? Il y a donc évidemment une erreur, et le premier mot doit être Xapat; reste ensuite une syllabe qu'il faut combiner avec le mot suivant, qui est sans doute Σπασίνου, comme l'a conjecturé Hudson. Pourquoi M. de Sainte-Croix veut-il afa'il n'y ait eu qu'une seule chaussée portant le nom de Spasine? Pline dit que l'on avait établi des digues pour contenir l'Euphrate; rien ne s'oppose à ce qu'une digue portant le nom de Spasine fût située non loin de Zenqma, ainsi que M. Reichard l'a placée dans sa carte : telles sont les Fossæ Semiramidis, situées dans différents endroits.

Ligne 7. — Årθεμουσιάs] Tacite (Annal. v1, 41) justifie cette orthographe: At Tiridates volentibus Parthis Nicephorium et Anthemusiaela, cæterasque urbes, etc. Ptolémée et Ammien Marcellin (x1v, p. 7) écrivent Anthemusia.

Ligne 8. — Βατάνη] Étienne de Byzance : Εστι καὶ Βάτανα πρὸς τῷ Εὐθράτη.

Ligne 9.— Μαννούο ρρα] Hæschel prétend avoir trouvé Μανουόο ρρα dans un manuscrit de la Bibliothèque Palatine, et Μανούο ρρα dans un autre.

Page 247, ligne q. [Applement] On lit Apleuswol eyzapes, leçon évidemment fautive, desgrés linnuscrit consulté par Hudson.

Ligne 10. — Κομμισιμδήλα] L'éditeur cite un manuscrit palatin qui écrit Κομισιμμήλα, et un autre Βεσίμμηλα.

Ligne 11. — Bânze] M. Bischoff donne aussi pour variante Bâseze.

Ligne 12. — σταθμός βασιλικός] «Les Parthes, comme les Perses. a distinguaient les stathmes royaux, destinés à recevoir leurs souverains, « d'avec les stathmes ordinaires. Peut-être les premiers étaient-ils moins « éloignés les uns des autres que les derniers, surtout dans des pays fort » peuplés, comme la Mésopotamie. » M. de Sainte-Croix (Acad. inscr. t. L., p. 85). Le même écrivain ajoute en note : « Deux de ces stathmes étaient remarquables dans cette contrée, l'un à Alama, par sa forteresse, et «l'autre à Myrrhada, par son palais et un temple de Diane : voilà ce qui aura engagé Isidore à en faire mention, négligeant de parler de tous les estutres, que rien ne distinguait. Par là il nous a privés du moyen de comparaison. Au reste, l'usage de ces stathmes ou maisons royales e etait fort ancien, puisqu'Hérodote rapporte que les généraux de Darius. a fils d'Hystaspe, ayant pris Érêtrie, dans l'Eubée, ce prince en fit trans-« porter les habitants à Ardericca, au pays de Cissiam, son propre stathme, cer σταθμῷ ἐνυτοῦ (lib. VI, c. 119, etc.). Les stathmes ordinaires étaient « de simples caravanserais ; et les royaux , des espèces de palais répandus «dans toute l'Asie (Hérod. liv. v, chap. 52). Voyez la remarque de M. Larcher, t. IV de sa traduction de cet historien, nouv. édit. p. 229.1

Ibid. — [χν22] Dion Cassius (xL, 12): Ηττήθη τε περί Ιχνίας, τεῖχός τι ούτω καλούμενου. Dans Plutarque (Vita Crassi, 25), où il est question de la même localité, on lisait autrefois els loxrés; mais dans une nouvelle et excellente édition de cet historien, M. Schæfer, t. II, p. 150, lig. 16, a fait imprimer els lxras, en adoptant la correction de Coray. M. Letronne (Epist. Holstenii ed. Boisson. p. 155) lit κτίσμα au lieu de κτάμα; j'ai suivi cette judicieuse correction.

Page 218, ligne 5. — Хооба́ти] C'est ici le Фо́и́рата (cod. Palat. Хоо́рата) de Ptolémée (v, 20). Hudson donne encore deux autres variantes: Хоорратий Hæsch. et Өолүрингий соd. Herv. M. Reichard a mal placé cette

station dans sa carte; elle devrait être au-dessous, et non au-dessus de

Page 248, ligne 5. — Θιλλάδα Μιρράδα] Hudson sépare ces deux mots par une virgule, et par cela même en fait deux positions différentes. Mais je crois qu'ils ne font qu'un seul nom Thillada-Mirrhada, d'autant plus qu'une seule distance est indiquée par l'auteur. Mirrhada n'est peut-être qu'un mot pris dans une acception qualificative dont on trouverait la racine en persan.

Ligne 6. — Baoileía] Je pe est un nom propre, dont la qu

Ligne 7. — Σεμιράμιδος] St à Babylone que dans toute la c

Ligne 10. — vavayei] Dans

Ligne 11. — Brivari] Ne ser Ptolémée? atrairement à Hudson, que ce mot tion est plus loin, κωμόπολις.

différents travaux de Sémiramis, tant voisinante, voy. Strabon (xv1, 737).

muscrit cité par Hudson on lit : μέν-

pas le Βεάνα (cod. Palat. Βεώνα) de

Ibid. — Φάλεγα] Étienne de ωγεαντε: Φάλγα, κώμη μέση Σελευκείας τῆς Πιερίας, καὶ τῆς ἐν Μεσοποταμία. Αρβιανὸς ἐν ι΄ Παρθικῶν. Dans Ptolémée, cette localité prend le nom de Φάργα.

Ligne 12. — μετοπωρινόν] Bochart (Geogr. sacr. II, 14) préfère μεσόπορον, correction qui s'accorderait avec ce que dit Étienne de Byzance : Η δέ Φαλγα, γλώσση τῆ ἐπιχωρίω το μέσον δηλοῖ.

Page 249, ligne 2. — Σελεύκειαν] Afin d'être distinguée des autres Séleucies, cette ville prend le nom de Chirchaseleucus dans la vie de sainte Sira (n° 2 Bolland. 18 maii): ἐκ πόλεως μὲν γὰρ ὡρμᾶτο Χιρχασελεύκου λεγομένης. La même vie (n° 22) mentionne aussi Alvaca, ville de Médie, appelée Αλούακα par Ptolémée, et dans les environs une autre position du nom de Rhesancusadon: Τοῦ δὲ βασιλέως ἐκ τοῦ Αλουακῶν ἀναχωρήσαντος εἰς τόπον λεγόμενον Ῥεσανκοι τάδων, κ.τ.λ. — Ν° 27: Βατεῷ, τῷ ἐκ τοῦ Λασουμῶν κτήματος τοῦ Βηγαρ

- Page 249, ligne 3. [[] An lieu d'Épéloya donné par les manuscrits, j'ai cru developité de los parce qu'il est évident que l'auteunvent parler de la ville qu'il vient de nommer deux lignes plus haut. Comment Hudson n'a-t-il pas soupçonné cette correction?
- Bid. Ναδαγάθ] C'est peut-être Ναχάδα (cod. Palat. Βανάχα) que Ptolémée place dans l'Arabie déserte, près des confins de la Babylonie. Hudson cite un autre manuscrit où on lit Καναμάγαθ.
- Ligne 4. Å600pas] Pour les différentes dénominations données à ce fleuve par les auteurs anciens, consultes l'article Aboras dans le dictionnaire de M. Bischoff. Å200pas, dans un autre manuscrit cité par Hudson.
- Ligne 6. Δοῦρα] Voyez Ammien Marcellin (xxIII, pag. 245, et xxv. pag. 298), et Polybe (v, 48, 49). Ptolémée nomme cette ville Δούραδα. C'est peut-être encore la Bara de Pline (v1, 30). Voyez aussi Sammaise (Exercit. Plin. p. 1197, Λ).
- Ligne 7. Εδρωπος] Polybe (v, 49) en fait deux villes différentes: Καὶ τὴν μὲν παραποταμίαν μέχρι πόλεως Εὐρώπου πατέσχε, τὴν δὲ Μεσοποταμίαν έως Δούρων. Ptolémée (v. 15) est d'accord avec Polybe et écrit Εδρωπος. Voyez Saumaise (ad Solin. p. 842). Hudson cite un autre manuscrit où on lit Αρωπος; dans Hiéroclès (Synecd. XLVIII) Εδρωπος.
- Ligne 8. Méppar] Pourquoi Hudson traduit-il Morks au lieu de Merrka? Le même éditeur cite une variante Meappar, tirée d'un autre manuscrit.
- Ligne 9. Βηλεσιδίδλαδα] Hudson: In cod. Palat. Βηλεσιδίδλαδα, in man. regio Βηλοσιζίδλαδα. Le man. reg. cité ici serait-il le n° 471 que nous avons collationné? Mais alors la citation ne serait pas exacte, puisqu'il donne Βηλεσιζίδλαδα. La Bibliothèque du roi cependant ne possédait pas d'autre manuscrit d'Isidore de Charax avant l'acquisition de celui que nous publions aujourd'hui. M. Bischoff transcrit Belesi-Biblanda.
 - Ligne 10. vijoos | Sur quelle autorité M. Reichard s'appuie-t-il pour

Placer cette île au-dessus de Belesibiblada et de Giddan, tandis qu'Isidore la place au-dessous de ces deux dernières localités?

Page 249, ligne 12. — † Tipidans] od empedans dans Hæschel, et Étepesdans dans un autre manuscrit cité par Hudson. Voyez Vossius (de Philologia, pag. 55). «Tiridates prit le nom d'Arsaces en succédant à son strère : il est nommé Behram par les Orientaux; son règne fut de vingtaix ans, mais de six seulement, suivant le Djihan-ara, qui le dit fils «d'Achak I", fils de Dârâ (Darius). En 252, il est battu par Seleucus et a fuit chez les Scythes. L'année suivante, il rentre dans ses états, et s'empare de la Médie en 233 : il meurt en 217, suivant Vaillant, en 209, suivant Visconti. » (Chardin, Voyages en Perse, tome X, page 105. Notice chronologique de M. Langlès.)

Ibid. — Åναθώ] Anathan dans Ammien Marcellin (xxxv, 2). Voy. Theophyl. Simoc. (1v, 1o) et Zosime (111, 14).

Page 250, ligne 2. — Ολαδολε] Dans un autre manuscrit consulté par Hudson, Ολαμολε.

Ligne 3.— ἰζαννησόπολικ] M. Bischoff cite Ptolémée, mais nous n'avons point trouvé cette ville dans le géographe grec.

Ligne 4. — Åelmolus] Ville qui n'est point mentionnée sur la carte de M. Reichard, si complète d'ailleurs.

Ligne 5. — Βεσηχάνα] Dans un autre manuscrit cité par Hudson, Βωήχαναν.

Bid. — Åτάργατι] Sur cette déesse syrienne voy. Strabon (xv1, p. 247), Pline (v, 19) et Selden (de Diis Syris Syntag. 11, c. 3).

Ligne 7. — Ναρμάλχαν] L'orthographe de ce sleuve varie beaucoup dans les auteurs anciens. Voyez l'article Armacales, dans le dictionnaire de M. Bischoff, qui a réuni toutes ses dissérentes dénominations, ainsi que Pline (vi, 30) et la note de M. Lemaire. Abydenus, cité par Eusèbe (Præpar. Evang. ix, 41, pag. 457, C), raconte que Nabuchodonosor détourna le cours de ce sleuve, asin de pouvoir environner Babylone

NOTES

266

d'une triple enceinte de murailles: Ναδονχοδονόσορος δε διαδεξέμενος την άρχην, Βαδυλώνα μεν έτειχισε τριπλώ περιδολω, έν πεντεκαίδεκα ήμέρησι, τόν τε Αρμακάλην ποταμόν έξηγαγεν, έόντα κέρας Εύζρητέω, τόν τε Ακράκανον (in cod. gr. 466 Αράκανον). Voy. aussi la note de M. de Manne dans son édition des Œuvre de d'Anville, t. II, p. 476. M. Saint-Martin (Recherches sur l'histoire et la géographie de la Mésène et de la Characène. Paris, 1838, in-8°, p. 68) a recueilli les différents passages des écrivains anciens où le nom de ce fleuve se trouve plus ou moins altéré.

Page 250, ligne 8. — πρὸς τῷ Τίγριδι] Sur ce passage d'Isidore voyez M. Saint-Martin (Rocherches sur la Mésène, etc. p. 94-95).

Ligne 10.— σχοῖνοι ροα'] Pline (v1, 32) évalue cette distance à DEXVILM.: ce qui donne 175 schœnes 2/3 (à trois milles par schœne).

Page 251, ligne 1. — Σέλλα] Dans Étienne de Byzance (voc. À πάμεσα), ce fleuve prend le nom de Δέλας. Saumaise (Exercit. Plin. p. 698, B) lit Σέλλας au lieu de Δέλας. Sur la carte de M. Reichard, on trouve pour synonymie Delas et Duras. Voyez aussi M. de Manne (Œurres de d'Anville. t. II, p. 473).

Ligne 2. — Νῦν μέντοι †] Dans un autre manuscrit cité par Hudson : Νῦν δὲ ἡ.

Ligne 3. — Χαλασαρ] Voyez les Mémoires de l'Académie des inscriptions (t. L, p. 82).

Ligne 5. — Χαλα Ville appelée Κελωνες par Diodore de Sicile (xvii, 110): Τριταΐος είς τοὺς Κελωνας προσαγορευομένους Ιπεν.

Ligne 7. — Záypos] Pline (VI, 31): Ad eam pervenit Zagras mons, ex Armenia inter Medos, Adiabenosque veniens. supra Parætacenen et Persidem. Voyez aussi Polybe (V, 44), Strabon qui écrit Záypios, et Ammien Marcellin (XXII, p. 252). « Suivant la distance rapportée par Isidore, il y avait 149 schænes depuis le mont Zagre, c'est-à-dire depuis les Pyles Médiques jusqu'aux Portes Caspiennes. Cet espace est évalué par Strabon à 4,100 stades; ce qui fait 28 stades (lisez schænes) 1/3. » Consultez le mémoire de M. de Sainte-Croix (Acad. inscr. t. L., p. 86).

Ligne 12.—Καμδαδηνή] Isidore divise l'empire des Parthes en dix-neuf cite aussi Ammien Marcellin. grandes provinces ou satrapies; Pline en compte une de moins, vraisemblablement parce qu'il réunit ensemble la Carine et la Cambadène, qu'isidore indique comme deux portions de la Médie inférieure.

Page 252, ligne 4. — Κογκοδάρ | Cette ville se nomme aujourd'hui Kenghéver, selon d'Anville (t. II, p. 461). Voyez surtout la savante note

Ibid. — Adpayidvavra] Holstenius pense qu'on doit lire Asponarias, de l'éditeur, M. de Manne. ville qui a donné son nom à l'Atropatène. Voyez les notes d'Hudson.

Ligne 6. — Trypauns Tigrane II, ou le Grand, régna en Arménie depuis l'an 95 avant J. C. jusqu'à l'an 61, époque à laquelle il mourut, âgé d'environ 85 ans. C'est sans doute de ce roi qui soutint de si longues guerres contre les Parthes qu'Isidore de Charax veut parler.

Ligne 7.— Ano6drava] Il est à croire que ce mot est une corruption de EKBATANA ou de AKBATANA, comme l'écrivent quelques géographes. Cette dernière ville, en effet, était la métropole de la Médie supérieure. Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 1202, B).

Ligne 8. — Avatridos] Hudson propose όπερ Αναιτιδός έστι Θεάς, ου hien ούπερ Αναίτιδι del Θύουσιν. J'ai préféré ne rien changer au texte. Voyez Strabon (xv, pag. 733) et Selden (de Diis Syris Synt. 11, c. 8).

Ligne 11. — Paytant] La correction indiquée déjà par M. de Sainte-Croix (Acad. inscr. t. L., p. 94) est évidente, et Hudson a commis une erreur assez forte en plaçant ici la Matiane, qui était située au couchant de la grande Médie. C'est la Rhagiane qu'il faut lire, cette province recevant son nom de sa capitale nommée Rhagæ et mentionnée par Isidore. M. de Manne (OEavres de d'Anville, t. II, p. 458), trompé par Hudson, cite notre auteur comme écrivant ici Ματιανή; mais il aurait dû recourir à l'ouvrage de M. de Sainte-Croix qu'il connaissait très-bien, il aurait vu que c'est la Rhagiane et non la Matiane dont il est ici question.

Page 252, ligne 12. — Pdya] Consultez l'article Arsacia dans le Dictionnaire de M. Bischoff. Hudson donne pour variantes Pdyos et Pdyose. Voyez aussi la note de M. de Manne (Œuvres de d'Anville, t. II, p. 462).

Page 253, ligne 2. — Opadrus] Il y eut quatre rois du nom de Phraate; celui dont il est ici question est Phraate I^m, qui se signala contre les Mardes qu'il dompta l'an 175 avant l'ère chrétienne. Il mourut dans l'année qui suivit cette brillante expédition (Chardin, Voyages en Perse, tome X, p. 166). Dans un long mémoire sur les migrations des Mardes (Acad. inscr. tome XLV, p. 87 et suiv.) M. Anquetil-Duperron rapporte (p. 131) le fait mentionné ici par Isidore de Charax à l'an 170 ou 169. C'est ce que l'auteur du savant mémoire appelle la deuxième migration des Mardes. Justin (XLI, 5) raconte aussi la soumission de ces peuples par Phraate I^m.

Ligne 3. — Kdorneu male l'alsidore met entre Echatane et les Pyles «Caspiennes 74 scheenes, tandis que Pline n'y compte que xx.m. C'est « sans doute une erreur de copiste, comme tous les commentateurs de cet « écrivain en conviennent. Sans m'arrêter à la correction du P. Hardouin, « que M. l'abbé Brotier traite, avec raison, d'absurde, je ne puis m'empé- « cher de rejeter la conjecture de ce dernier : elle donne au moins un quart « de chemin de plus qu'il ne s'en trouvait entre Echatane et Charax de « Médie ou les Pyles Caspiennes. » M. de Sainte-Croix (Ac. inscr. t. L. p. 86).

Ligne 5. — σχοῖνοι &] Les éditions précédentes portaient Χοαρήνη σταθμός, faute évidente corrigée par Hudson et indiquée par Saumaise (Exercit. Plin. p. 982, A).

Ligne 7. - Komonyi) Saumaise (Exercit. Plin. p. 1174, B).

Ligne 12. — Àoudx] Peut-être doit-on lire Àouxa au lieu d'Aouix. Telle est du moins la correction proposée par Saumaise (Exercit. Plin. p. 241, E), d'après Ammien Marcellin (liv. XXIII). M. Mannert, au contraire, voudrait lire Àpoùx qu'il croit la même ville que Nisea (Geographie der Griechen und Römer, Th. V, Abth. II, S. 68). Toutefois cette conjecture est en contradiction avec le texte d'Isidore.

Page 254, ligne 2. - Eaulain | Saumaise propose i aulain Happunns

walds. Voyez la note de M. de Manne dans son édition des Œuvres de d'Anville, t. II, p. 514.

Page 254, ligne 3. — βασιλικαί] Ptolémée (VI, 5): Εκατόνπυλον βασίλων. Voyez aussi Apoilodore et Saumaise (Exercit. Plin. pag. 1196, D) qui propose βασιλικαί δγάλαι ου βασιλικαί Ιππον τροφαί.

Ligne 4. — Níousay] Ne serait-ce pas la Muoia de Ptolémée? Hudson cite Bochart (tom. II Opp. pag. 165 ed. Trajectine) et Saumaise (ad Solin. pag. 842).

Ligne 7. — Azavaparanya) Saumaise (Exercit. Plin. p. 982, E).

Ligne 9. — Mapyann) Saumaise (Exercit. Plin. p. 983, A).

Ligne 10. — Aredpos] D'après le P. Hardouin (ad Plinium, p. 675), Hudson préfère Érodpos à Aredpos.

Ligne 11. — Kardden] Saumaise (Esercit. Plin. p. 795, A) écrit Kardden, je ne sais d'après quelle autorité. Dans Ptolémée on lit Lordan.

Page 255, ligne 1. — Αρατακασω] Strabon (x1, pag. 516): Πόλειε δὲ Αρτάκακνα, καὶ Αλεξάνδρεια, καὶ Αχαΐα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. Sieben-kees, dans son édition de Strabon, ajoute les citations suivantes: Arrien (de Reped. III, 25, 7) Αρατόκνα; Diodore de Sicile (xvII, 17) Χορτάκανα; Pline (vI, 25) Artacoana; Quinte-Curce (vI, 6, 33) Artacacna, et Ammien Marcellin (xxIII, 6) Artacana. Je crains fort que cet éditeur ne se soit trompé et n'ait confondu dans un seul article deux villes différentes, dont l'une était dans l'Aria, et l'autre dans la Parthia. Les deux sont mentionnées dans Ptolémée, la dernière sous le nom de Αρτικάνα. Voyez aussi Saumaise (Esercit. Plin. p. 984, Λ).

Ibid. — & Apeloss] Saumaise (Exercit. Plin. pag. 795, A) écrit Kai habhaspesa it en Aplois.

Ligne 4.— Opá] D'après la conjecture probable de M. Mannert (Geogr. ser Gr. und Römer, Th. V. Abth. 11, S. 61), Phra serait la ville moderne de

Ferah dans le royaume de Caboul. Elle est située sur une rivière qui porte le même nom et se jette dans le lac Zereh. Voyez les Œuvres de d'Anville publiées par M. de Manne, 1834, t. II, p. 509.

- Page 255, ligne &. Bis] Selon M. Mannert, loc. cit. Bis se retrouve dans la ville de Bost ou Beste, sur l'Helmund ou Hindmend, et Gari dans Graîch, sur un affluent de la même rivière.
- lbid. Γάρε] C'est sans doute la ville appelée Γάρεγα (Pal. Σάρεγα) par Ptolémée. Hudson donne pour variante Γάρες.
- Ligne 6. Δραγγιασή] La variante de notre manuscrit & Δραγγιασή provient certainement d'un manuscrit en majuscules où le mot était écrit ZAPAΓΓΙΑΝΗ. Le copiste, en prenant l'A pour un Δ, aura lu en séparant Z' ΔΡΑΓΓΙΑΝΗ. Ce qui confirme ma conjecture, c'est que la même orthographe Ζαραγγιασή est observée plus haut, p. 246, par notre manuscrit.
- Ligne 8. Σάπων Σπυθών] Étienne de Byzance: Σάπαι, εθνος· τούς Σπύθας ούτω Çασί. Cette dénomination se trouve confirmée par Hérodote (VII, 63): Ol δὲ Πέρσαι παντὰς τοὺς Σπύθας παλέουσι Σάπας; et par Pline (VI, 19): Ultra sunt Scytharum populi. Persæ illos Sacas in universum appellavere. a proxima gente, antiqui Arameros. Voyez aussi Eustathe (in Dionys. 750) qui écrit Σαπασηνή au lieu de Σαπαστηνή.
- Bid. Παραιτακήνη] Ptolémée (VI, §): Καλεῖται δὲ τῶς Περσίδος ἡ μὲν παρὰ τὴν Μηδίαν πᾶσαν, Παραιτακήνη. Voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 1202, C). Hérodote (1, 101) compte les Παρητακηνοί au nombre des peuples de la Médie: Εστι δὲ Μήδον τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, Παρητακηνοί, Στρούχατες, Αριζαντοί, Βούδιοι, Μάγοι.
- Ligne 9. Bapôà] La Sogdiane n'étant point mentionnée par Isidore parmi les provinces de la Parthie, je croirais volontiers que cette ville nommée Barda n'est autre que la Panda de Pline (v1, 16): Ultra Sogdiani. oppidum Panda, et in ultimis eorum finibus Alexandria, ab Alexandro magno (oppidum, conditum. La Sogdiane, comme on sait, était limitrophe des Sacæ, et l'on peut supposer que l'un des deux noms Barda ou Panda a été corrompu par les copistes.

Page 255, ligne 11. — Αλεξάνδρεια] Saumaise (Exercit, Plin. p. 794, A. B) profite de ce passage d'Isidore pour proposer une correction à Étienne de Byzance, et lire Τρισκαιδεκάτη ἐν Σακασήνη (leg. Σακαστήνη), ἡν παραβρεῖ ποταμὸς Ιαξάρτης, αυ lieu de ἐν Μακαρήνη, ἡν παραβρεῖ τοταμὸς Μαξάτης. La correction de Saumaise est confirmée par Pline (v1, 16).

Page 256, ligne 2. — Îνδικήν Λευκήν] Isidore de Charax est le seul qui nous ait conservé ce renseignement. L'Arachosie devait sans doute cette dénomination parthique à son voisinant de l'Inde qui la bornait à l'est, comme le dit Ptolémée (VII, 20 δὲ ἀνατολῶν, Γνδικῆς μέρει, κατὰ μεσημβρινήν γραμμήν, τὴν ἐκβαλλ ἀπὸ τοῦ πρὸς τοῖς Παροπανισάδαις (leg. Παροπαμισάδαις), μέχρι πε

Ibid. — Βιὐτ] C'est peut-être la giana par ce dernier géographe.

Ibid. — Φάρσαγα] Ne serait-ce lémée (v11, 19) place dans la Drai ayant dû varier à plusieurs époqu Ptolémée, placée dans la Dran-

ille nommée Φαραζάνα que Pto-, les délimitations de ces provinces

Ligne 4. — Αλεξανδρόπολις] É de Byzance: Δυοδεκάτη (Αλεξάνδρεια) ἐν Αραχώτοις; et un peu plus toin: Πεντεκαιδεκάτη, παρὰ τοῖς Αραχώτοις· ὁμοροῦσα τῆ Ινδικῆ. Il y a certainement erreur dans l'un des deux articles d'Étienne de Byzance; et peut-être l'une de ces deux Alexandria appartient-elle à la Sacastène, province dans laquelle Isidore mentionne deux villes de ce nom: Καὶ πλήσιον Αλεξάνδρεια πόλις, καὶ πλήσιον Αλεξανδρόπολις καὶ πλήσιον Αλεξανδρόπολις καὶ πλήσιον Αλεξανδρόπολις καὶ πλήσιον Αλεξανδρεια la ville d'Arachosie, et non Αλεξανδρόπολις. Saumaise (Exercit. Plin. pag. 794, B) ajoute l'article devant Αραχωσίας: Είνα Αλεξανδρόπολις μητρόπολις τῆς Αραχωσίας. Μ. Mannert (Geogr. Th. V, Abth. Π, pag. 55) place cette Alexandrie dans le voisinage de Gundaoua, ville située entre le Balouchistan et l'Indus.

Ligne 5. — Αράχωτος] Pline (v1, 25) : Arachosia cum oppido et flumine ejusdem nominis, quod quidam Cophen dixere, a Semiramide conditum. Pto-lémée (v11, 20): Τὸ δὲ κατὰ τὴν γινομένην ὁπ' αὐτοῦ λίμνην, ῆτις κα-

272 NOTES SUR ISID. DE CHARAX.

λείται Αράχωτος λίμνη. Dans les cartes du même géographe, ce fic-

Page 256, ligne 6. — ὑπὸ τῆ Παρθων] Sur ces deux variantes, également bonnes, voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 1196, B).

L'exemplaire de l'édition d'Hœschel contient aussi quelques variantes manuscrites, autres que celles qui sont indiquées dans nos notes. Ces variantes ont été recueillies par M. Boissonade, dans son excellente édition des Lettres d'Holstenius, p. 67 et 68.

DICÉARQUE.

(Geographi minores, ed. Gail. Parisiis, 1828, in-8°, t. II, p. 107.)

Page 107, vers 2. κ' οὐχὶ τὸν ἐτέρων — καὶ οὐχὶ τὸν

- 5. ταύτη τε ταύτη δέ
- 6. Ελληνικόν Ελληνικών
- 9. συγγραφέων συγγραφαίων

Ce mot vient de συγγραφεύς et l'orthographe du manuscrit est fautive. Le copiste a écrit συγγραφαίων, parce que l'as et l's se prononçaient de même.

ο. έμμέτρως — ἐνμέτρως

Dans le manuscrit, le v se trouve fréquemment pour le µ; ainsi les mots σύνπας, σύνπαντες, pour σύμπας, σύμπαντες.

1 2. Juin — nuin

πμπν est la véritable leçon ; déjà cette correction avait été proposée par Holstenius. Les copistes confondaient très-souvent les pronoms ήμετς, ήμων, ήμτυ, ήμας, avec ύμετς, ύμων, ύμτν, ύμας. Voyez les Observationes philologico-critica de Daniel Whithy. Lugd. Batav. 1733, in-8°, p. 334.

16. έχόμενα — λεγόμενα

note de M. Gail, p. 147.

17. Su É

η - διαλαυθάνει nment il faut ici le subjonctif. Sur la préposition lua et elle gouverne, on peut voir les Anecdota de Bekker,

DICÉARQUE.

274

- 22. όλοσχερώς δ' έπὶ όλοσχερώς έπὶ
- 28. Θαλάσσης δηδοήκοντ' · έπιφανές Θαλάσσης π' · έπιφανός

Les nombres sont toujours indiqués par des lettres.

32. συνεχής...αὐτη δ' έρχ. — συνεχείς...δ' αὐτή έρχ.

J'adopterais volontiers la leçon du manuscrit, qui est plus régulière moyennant la transposition de la conjonction dé. J'aimerais mieux cependant aviss que avis, correction déjà proposée par Saumaise et Vossius. Voyez M. Gail, p. 149.

33. Πηνειόν — Πεινιόν

Athénée (Deipa. lib. xIII, p. 589) raconte que, de son temps, on voyait sur les bords de ce fleuve un temple consacré à Vénus Impie (Åνοσία Αφροδίτη). Il y avait plusieurs fleuves de ce nom; voyez le Dictionnaire de M. Bischoff et le scoliaste d'Aristide (p. 266, C), où on lit: lστέον, ότι δύο Πηνειοί είσιν, ό μέν γὰρ διὰ τῶν Θετταλικῶν Τεμπῶν ῥέει καὶ καλεῖται Σαλαδρία, ὁ δὲ ἐν Μαρσαλία ἐστὶ, περὶ οδ νῦν λέγει.

34. Ομόλην — Ομόλλην

Le scoliaste d'Apollonius de Rhodes (1, 594): Όμολη όρος Θεσσαλίας ούτω καλούμενου, ή πόλις Θράκης.

37. αποχωρίσαντα — αποχωρήσαντα

Erreur d'un copiste qui a confondu l'a avec l's.

42. Αραχθον — Αρατθον

Sur ce nom, voyez les *Note variorum* publiées par M. Gail, p. 150, et l'article du Dictionnaire de M. Bischoff.

- 43. leρον δ' έπιχ. leρον έπιχ.
- 45. τουτόν είσιν Ορέσται ταύτον είσιν Ορείται

Eustathe (in Dionys. 680): Oi perà roë o Opéores elois Eiperazios, Moloogiads, dad roë Ayapepposélos Opéoros anloquesos. Voyez aussi la note de M. Gail, p. 150.

48. Λευκάδα - Λευκαίδα

Athénée (Deipn. lib. xiv, p. 619), après avoir raconté l'aventure de la jeune Calyca, qui se donna la mort parce qu'elle n'avait pu se faire aimer d'Évathle, ajoute : Èγένετο δὲ τὸ πάθος περὶ Λευκάδα; cette petite phrase, on ne sait pourquoi, se trouve omise dans la version latine de Schweighæuser.

5 1. Ιθάκη δὲ σταδίων — κη σταδίων

πρὸς τῷ — πρὸς τὸ

56. ημέρων δέ καὶ — 1 (ρων δέκα καὶ

La correction faite pa très-juste. Scylax en effe Åκαρνανίας έστιν ἢμερῶι essius, adoptée ensuite par M. Gail, est 257 de M. Gail) dit : παράπλους δὲ

58. ύπόκειται Πλευρών

- Πλευρών ύπόκ.

60. αἴ τ' Εχινάδες — α τε Αλχινάδες

Dans les manuscrits, a et e sont très-souvent confondus à cause de la prononciation qui ait la même. Ce mot déjà était écrit ainsi dans Scylax.

61. ποταμός τ' Εύηνος — ποταμός δ' Εύηνος

Je préfère cette leçon comme plus régulière; la particule τε est déjà employée au vers précédent. Avec la conjonction δè, l'union des deux membres de phrase est plus intime.

- 65. Ναύπακτος Αύπακτος
- 66. πόλις τε Τολοφών πόλις δε Κολοφών

Voyez la note de M. Gail, p. 154.

- 67. Τολοφώνα Κολοφώνα
- 72. έκ Λελέγων έκ λογών

Mauvaise leçon, d'autant plus qu'avec Λελέγων le vers a déjà une syllabe de moins, comme l'a fort bien observé Casaubon, cité par M. Gail, p. 155.

73. Κρισσαῖον — Κρισαῖον

C'est ainsi qu'écrit Étienne de Byzance : Strabon emploie les deux ou , Koussaion.

75. Παρνασσός, μέγα — Παρνασός μεγάς

La leçon µéya de l'édition est la véritable, et va très-bien avec zal σύσχιον όρος qui suit immédiatement.

77. είτ έστ Αντικίρρα — είτ έναντικύρα

78. Κηφισός — Κηφεισός

Strabon (liv. 1x, p. 280) écrit Kn@10000s, et Théophraste (Hist. Plant. 1v, 12) Kn@1006s. Eustathe (in Dionys. 437) compte sept fleuves de ce nom.

80. Κυπάρισσος πόλις - Κυπαρίσσου πόλις

Le scoliaste d'Homère (Il. B, 519 (: Kunapissos, 1) viv Anollavids, dud Kunapissos ros vios Misuos.

81. Λάρισσα — Λάρισα

Variante qui s'accorde avec la conjecture de Casanbon (p. 156 de M. Gail). Dans le manuscrit grec n° 2727, fol. 3 r. on lit: Λά-ρισσα πόλις Θεσσαλική, ἡν ἐκτισεν ἐκρίσιος. Εἰσὶ δὲ τρεῖς · ἡ ἐργαῦ-τις, ἡ Θεσσαλική, καὶ ἡ τῆς Τρωάδος. Voyez aussi Étienne de Byzance qui compte un grand nombre de villes portant le nom de Larissa.

82. ὑπόχειται — ἀπόχειται

υπόπειται n'est donné par aucun manuscrit. Il serait à désirer que toute correction fût justifiée par un manuscrit au moins.

- 83. πρὸς ἔω· κ' ἔστιν δύο προσέω· καστινδύο (sic)
- 84. τὸ μὲν Ελ. τὸ μὲν δὲ Ελ.
- 85. είτ' έστ' Ωρωπός είτε Νωροπός

Étienne de Byzance, au mot Δρωπός: Καὶ ἐλλη Βοιωτίας, περὶ ਜς Εὐθορίων · Κλιτρὶς αὐλητὴς (leg. Κλιτρὶς, Αὐλητὴς), Δρωπός τε, πεὶ Αμφιέρεια λοετρά. Le scoliaste de Démosthène (ad Orat. de Pace. p. 295, ed. Londin.) raconte comment cette ville fut ainsi nommée:

Δρωπός όνομα τόπου, έκ τοῦ Φρος, ὁ σημαίνει όνομα κύριον, καὶ τοῦ Δψ, ἀπός, τοῦ σημαίνοντος τὸν ὀφθαλμόν. Εν αὐτῷ γὰρ τῷ τόπφ οἱ τοῦ Δρου ౘπες ἀπεθλήθησαν. Δσαύτως καὶ Δρωπία χώρα, καὶ Δρώπιος ὁ ἐξ αὐτῆς.

88. Βοιωτών — Βιωτών

89. κ' Αρτέμιδος — καὶ Αρτέμιδος

90. Αγαμέμνων - Αγαγέμνονα

96. κ' Ορχομενός — Κωρχόμενος

100. Θεσπιαί — Θεσπεσία

Voyez la note de M. Gail, p. 158.

101. Se Tas - Se Tais

105. Ισμενόν - Ισμηνον

Quoique M. Gail ait fort bien prouvé l'emploi de l'e pour l'η, il fant avoner cependant que ce nom a toujours été écrit avec l'η par les géographes grecs. Voyez, entre autres, Étienne de Byzance où on lit Ισμήνη au lieu de Ισμηνός, et Strabon (1x, pag. 282). Le scoliaste d'Apollonius (1, 537) : Ισμηνός ποταμός Βοιωτίας, άψ' οδ Ισμηνίου Απόλλωνος Ιερόν.

- 106. πεδί' εύυδρα πεδία εύυδρα
- 107. έστιν δ' έπειτα έστιν έπειτα
- 108. Πελοποννήσου Πελοπονήσου
- 109. [Xuords] Xwords

Un autre manuscrit a déjà fourni cette variante adoptée par M. Marx; Casaubon lit Xurós. Voyez les notes, p. 160.

Les deux fragments suivants de l'édition de M. Gail, intitulés KPHTH et KTKAAAEE, se trouvent après les fragments en prose.

Page 118, ligne 1. BIOΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. — omis. cod.

Ibid. 7. απιστηθείη — αποστηθείη

Voyez la note 11 de M. Gail, p. 166.

Ibid. 9. μετ' ού πολύ — μετ' ού πολύ δέ

La présence de la conjonction de me semble nécessaire.

Ibid. 11. µéya xal — µetà xal

Voyez la longue note de M. Geil, p. 167, où cet éditeur justifie la leçon μέγα.

119, 2. ὑπερκείμενος — ὑπερκείμενον

Si l'on voulait conserver insepnelueror, il faudrait rapporter ce mot à lepòr qui précède. M. Gail traduit Parthenon demicilium Minerve; sans doute le Parthénon passait pour être la demeure de Minerve, mais cette idée, domicilium Minerve, n'est point dans le grec. Voyez la description de tous les monuments d'Athènes dans Pausanias

Ibid. 7. Ακαδημία... Κυνόσαργες — Ακαδαμία... Κυνός Αργος

Sur le Cynosarges d'Athènes, voyez le scoliaste de Platon, t. IX, p. 122, éd. Bekker.

Ibid. 10. αναπαύσεις — ανάπαυσις

Ibid. 13. Etrar — Estrar

Beivos, pour Eévos, est la forme ionienne.

120, 8. Ayabol Sè - Ayabi Sè

Ibid. 10. έχβαλόντες — έχβαλώντες

Ibid. 11. ἀνθρώπου — ἀνθρώπουν

Ibid. 13. of St Abnv. - of S' Abnv.

121, 1. οί δὲ Αθην. — οί δ' Αθην.

Ibid. 12. étalpas — étépas

éralpas est la leçon véritable. Sur le grand nombre de courti

DICEARQUE.

qu'on rencontrait à Athènes, voyez Athénée (xiii, pag. 583, D) et Élien (Hist. Var. xii, 52). Photius, dans son Lexique, au mot Εταιρῶν ἀνθίνων, dit qu'elles portaient habituellement des robes à fleurs: Νόμος Αθήνησι τὰς ἐταίρας ἀνθινα Φέρειν.

121, 14. El pi - Elps

122, 1. μή τεθήρευσαι δ' όνος : — μήτε Αηρεύσαι δέ όνος.

Ibid. 2. καυθήλιος — σκαυθήλιου

Theognostus (Canon 763 ap. Cramer, Anecd. t. II, p. 125) donne à ce mot une signification qui manque dans nos lexiques : Κανθήλιον, τὸ ἐπὶ τῆ ποίμνη ἐπικαμπὲς ξύλον.

Ibid. 5. els σχολήν - el σχολήν

Ibid. 11. τοιούτο των ξένων - τοιούτων ξένων

Ibid. 12. διά Δελφινίου - διά Δαφνιδου

Voyez le savant commentaire de M. Gail, qui a discuté fort longuement, note 58, ces deux leçons.

Ibid. 15, πολυπλήθεια - πολυπληθία

On dit également πολυπλήθεια et πολυπληθία.

123, 1. τῶν Ωρωπίων — τῶν Ωρωπῶν

Tite-Live (XLV, 27) donne aussi quelques détails sur Orope qu'il place dans l'Attique: Inde Oropum Attice ventum est, ubi pro deo vates Amphilochus colitur: templumque vetastum est fontibus rivisque circa amasaum. Les commentateurs lisent Amphiaraus au lieu d'Amphilochus.

Ibid. 7. έπανελόμενοι — έπανελλόμενοι

Ibid. 10. Δρωπίοις — Δροπίοις

Ibid. 11. στάδια λ' — στάδια ρλ'

Leçon excellente et qui rétablit le texte, le nombre de 30 stades étant beaucoup trop faible pour marquer la distance entre Tanagra et Oropus. Cette dernière ville, située non loin de la mer, n'était qu'à 20 stades de Delphinium. Voyez, dans la traduction française de Strabon, le n° 1x des éclaircissements du livre 1x.

HAN HE THE MARKET - THE EXCEPT

Lecto qui justille la unijecture d'Hemsterhuis, cité p

ιτιή Β. Εγκαίματο δυάθημ. – έκκεθμασο άναθε

M. Lant. dans a traduction, a's pas readu le mot és que conserve de orrements. Dans l'excellent article Éyars anna pariste par M. Bilbo, au lieu d'Oragus, il faut lire l' détails limatif est un question se rapportant à cette dern

Ind. ur. Buddines - Buddines (id. cod. Her

Boat all win Bourden - vio Bourday

That In millioneris ne - millenore te

treat. B. Stromondel - Sal of model

Buil 5. Burnes, and generals - Oleras, xalend

Buil. To strongs with - strongs with

Hour B. Millagrane - Lifteigrane

Theil to come the compelier marche Houseleans

Hill. u.B. mis d' Éverdeplus — mis d' Édendépo u.u.B., d. is qu'emp qu'es mis min Becardin — és pés min Beardin

In profess plan il plane, il cause de sis giques qui suit meett. Ainsi Van dit siplane sis yis, le multi de sal, qui le molti d'un jour.

Will. 6. 2 main - 2 muin

Will. S. marios De - minos De

Will. 11. Duspromiles - Duspromiles

Will a f. wis Knowles - vis Knowles

127, 7. δημότην · κατανωνισταί — δημότην · κάι κατανωνισταί

Leçon qui confirme la correction proposée par Hæschel.

16 id. 8. τὰ ἀμφιθητούμενα — τὰ ἀμφισθητούμενα

C'est ainsi qu'il faut lire : ἀμΦιδητούμενα est une faute de typographie.

- 28, 15. προσωπιδίω προσοπιδίω
- 1 29, 8. Se, Sore 8' Sore
- 30, 2. οία χειρίστη οίά τε χειρίστη
- bid. 5. δὲ ἐπαινῶν δ' ἐπαινῶν
- bid. 9. μη Φεῦγ' · ὁ... η δ' ἐΦίμερος μη Φεῦγε · ὁ...
 ή δ' ἐΦήμερος
- Ibid. 13. Θαλάττης Θαλάσσης
 - 131, 2. ἀπ' ἀγκίστρων ἀπ' ἀγγίστρων
- Ibid. 11. πν δμολογούμενος πν δμολογουμένως

Le sens me paraît exiger ὁμολογουμένως. Le passif ὁμολογεῖσθει dans ce sens s'emploie plutôt impersonnellement, comme ὁμολογεῖται, on convient généralement.

Ibid. 13. Θεσπιαὶ Φιλοτιμίαν έχουσιν — Θεσπεσίαι Φιλοτιμίαν μέν έχουσιν

Il faut conserver μέν, ayant plus loin son correspondent, άλλο δὲ οὐδέν.

Ibid. 14. εὐ πεποιημ. ἄλλο δὲ οὐδέν — οὐ πεποιημ. ἄλλο οὐδέν

Voyez M. Gail, note 145, p. 195.

132, 2. αίσχροκέρδειαν — αίσχροκερδίαν

On dit également aloxponte et aloxponepola. Voyez cet article dans le Thesauras de M. Didot.

123, 13. τῶν κλοπῶν - τῶν κλωπῶν

Leçon qui justifie la conjecture d'Hemsterhuis, cité par M. Gail. page 183.

124, 3. έγκαύμασιν αναθημ. — έκκαύμασιν αναθεμ.

M. Gail, dans sa traduction, n'a pas rendu le mot àrabnuarizois qui concerne les ornements. Dans l'excellent article Éyzzuuz du Thesaurus publié par M. Didot, au lieu d'Oropus, il faut lire Tanagra, les détails dont il est ici question se rapportant à cette dernière.

Ibid. 12. ελευθέρως — ελευθέροις (id. cod. Herv.)

Ibid. 14. την Βοιωτίαν — την Βιωτίαν

Ibid. 15. αὐθέκαστός τε — αὐθέκαστά τε

1 2 5, 3. έπιτοπολύ - έπὶ τὸ πολύ

Ibid. 5. Φύεται, καλ χαλεπόν — Φύεται, χαλεπόν

Ibid. 7. ήσυχη μέν — ήσυχή μέν

Ibid. 8. Κιθαιρώνα — Κιθαίρωνα

Ibid. 9. κατά τον κωμφδιών ποιητήν Ποσειδίππον — κατά των κωμφδιών ποιητήν Ποσίδιππον

Ibid. 13. τοῖς δ' Ελευθερίοις - τοῖς δ' Ελευθέροις

126, 5. ἐν μέσφ μὲν τῆς τῶν Βοιωτῶν — ἐν μέση μὲν τῆς τῶν Βιωτῶν

Je présère μέση à μέσφ, à cause de της χώρας qui suit immédiatement. Ainsi l'on dit : ημίσεια της γης, la moitié du sol ; ημίσεια ημέρες, la moitié d'un jour.

Ibid. 6. δε δμαλή — δ' δμαλή

Ibid. 8. xaıvüs de — xevüs de

Ibid. 11. ὑπερηΦανίαν — ὑπεριΦανίαν

Ibid. 16. τῆς Καδμείας — τῆς Καδμίας

127, 7. δημότην · κατανωνισταί — δημότην · καί κατανωνισταί

Lecon qui confirme la correction proposée par Hœschel.

Ibid. 8. τὰ ἀμφιθητούμενα - τὰ ἀμφισθητούμενα

C'est ainsi qu'il faut lire : dμΦιδητούμενα est une faute de typographie.

128, 15. προσωπιδίω — πιδίω

129, 8. St, Sore - S' &

130, 2. οία χειρίστη - οί χειρίστη

Ibid. 5. δε επαινών — δ' παινών

Ibid. 9. μη φεύγ · δ. . . ή εφίμερος — μη φεύγε · δ. . .

ή δ' έφήμερος

Ibid. 13. 9aláttns - 90 7ns

131, 2. ἀπ' άγκίστρων - ἀπ' άγγίστρων

Ibid. 11. πν δμολογούμενος — πν δμολογουμένως

Le sens me paraît exiger ὁμολογουμένως. Le passif ὁμολογεῖσθαι dans ce sens s'emploie plutôt impersonnellement, comme ὁμολογεῖται, on convient généralement.

Ibid. 13. Θεσπιαὶ φιλοτιμίαν έχουσιν — Θεσπεσίαι φιλοτιμίαν μέν έχουσιν

Il faut conserver μέν, ayant plus loin son correspondant, άλλο δὲ οὐδέν.

Ibid. 14. εὐ πεποιημ. άλλο δε οὐδέν — οὐ πεποιημ. άλλο οὐδέν

Voyez M. Gail, note 145, p. 195.

132, 2. αίσχροκέρδειαν — αίσχροκερδίαν

On dit également αἰσχροκέμθης et αἰσχροκερδία. Voyez cet article dans le Thesaurus de M. Didot.

132, 2. έν Δρωπῷ — ἐν Δρώπο

Ibid. 3. έν Θεσπιαΐς — έν Θεσπεσίαις

Ibid. 5. έν Κορωνεία, έν Πλαταιαϊς την άλαζονείαν - έν

Κορωνία, έν Πλαταίαις την άλαζονίαν

Le scoliaste d'Homère (Il. B, 503): Κόρωνος καὶ Αλίωρτος Θερσάνδρου τοῦ Σισύβου παῖδες, ἀβ' ἄν ἀνομάσθησαν αὶ πόλεις. Étienne de Byzance confirme ces deux étymologies. Ce géographe mentionne plusieurs îles et villes nommées Κορώνεια; dans cet article on lit: Εστι καὶ χερβόνησος πρὸς τὴν Αττικήν. La presqu'île ou plutôt l'Île dont il est ici question est Salamine, si célèbre dans l'histoire. Eusèbe dit en effet (Prup. Evang. 1v, 16, p. 155, B): Εν δὲ τῆ νῶν Σαλαμῖνι, πρότερον δὲ Κορωνεία ἐνομαζομένη, κ.τ.λ. Dans le manuscrit grec n° 451, fol. 275 v. on lit à la marge: Σαλαμὶς ἡ πρὸς Αθώναις Κούλουρις πάλαι ελέγετο, ὡς Καλλίμαχος ὁ Κυρηναῖος ἐν Επελη Φησίν. Ce mot Κούλουρις se retrouve dans le nom moderne Colouri, l'ancienne Salamine. Sur le poème de Callimaque intitulé Hecale. voyez Fabricius, Bibl. gr. t. III, p. 817, nouv. édit.

Πλαταιαῖs] Étienne de Byzance: Κέκληται δὲ ἀπὸ τῆς πλάτυς τῆς κώπης. Le scoliaste d'Homère (Il. B, 503) donne une autre étymologie: ἐπὸ Πλάτης τῆς Ογχήστου Θυγατρός.

Ibid. 6. Ογχήστφ — Οσχήστφ

Le scoliaste d'Homère (Il. B, 506): Οὖτος Βοιωτοϋ ταϊς, δε ἐν τῷ τόπῳ πρῶτος Ποσειδῶνος Ιδρύσατο Ιερόν; renseignement historique confirmé par Étienne de Byzance.

Ibid. 8. τῆς Βοιωτίας — τῆς Βιωτίας

Ibid. 11. Βοιωτών — Βιωτών

133, 1. έλεσι — έλσιον

Au lieu d'άλσιον donné par le man. Palat. Hæschel propose de lire λάσιον, correction approuvée par M. Marx. Voyez M. Gail, p. 196.

Ibid. 6. υπόγλυκυ — υπό πλάτυ

Ibid. 8. xpn/vns - xplvns

Ibid. 10. τοῖς κοινοῖς δ' ή — τοῖς κοινῆς δὲ ή

133, 13. τη τ' άγορα κειμένη - τη άγορα κειμένων

Ibid. ibid. vas . . . xpelas - ras . . . xpelas

Ibid. 15. τῶν Εὐβοέων - τῶν Εὐβοῶν

Ibid. 16. του Εύριπου - του Εύρυπου

134. 8. ὁ Εύριπος δισσον — ὁ Εύρυπος δυσσον

Dans le scoliaste de Démosthène (p. 301 ed. Londin.): Εὐρίπφ έστι δὲ πέλαγος στενὸν ὁ εὐρ , ἡ τόπος ὑδατώδης μεταξὺ δύο γαῖων, τουτέστι Βοιωτίας καὶ Αττικ: ἐπτάκις δὲ τῆς ἡμέρας τὸ ἐκεῖ ὕδωρ τρέπεται.

135, 3. έσθ' ή - έστιν ή

Ibid. 5. Μαγνήτων - Μαγνιτών

Le scoliaste d'Apollonius (1, 584): Μαγνησία κατά Θεσσαλίαν. Εστι γάρ έτέρα Μαγνησία περί Εφεσον, έκτισμένη ύπο Λευκίππου τοῦ Καρὸς, μετοικήσαντος έκεῖ σύν Μάγνησι τοῖς έκ Κρήτης.

Ibid. 6. ἀφορίζων σταμπου...—ἀφορίζων στάμπου Voyez le savant commentaire de M. Gail, p. 198, note 170.

Ibid. 10. έκληθη, τῆς Θετταλών — έκληθη τε καὶ έκτίσθη τῆς τῶν Θετταλών

Correction conforme à l'édition d'Hudson. C'est sans doute une erreur typographique échappée à M. Gail, puisqu'il traduit condita et adpellata fait. Le mot ἐκτίσθη est d'autant plus nécessaire que l'auteur dit plus loin (page 137, ligne 8) : Ελλάς μὲν οῦν ἐστι, ὥσπερ μιπρῷ πρότερον εἰρήπαμεν, ἡν ὁ Διὸς Ελλην ἐκτισεν, κ.τ.λ.

Ibid. 12. Μελιταίων — Μελιταιέων

Bonne leçon; Étienne de Byzance, qui écrit Μελίτταια, dit en effet: Ο πολίτης Μελιταιεύς. Il faudrait ici Μελιταιεύς, ou plus haut Μελίταια. Ajoutez aussi l'autorité de Polybe (1x, p. 556, D): Καὶ προσπεσὰν πρὸς τὴν τῶν Μελιταιέων χώραν, κ.τ.λ. Dans le même historien (v, p. 436, B), au lieu de Μελίτειαν, je pense qu'on doit lire Μελίταιαν, cètte variante provenant sans doute de la confusion de l'e et de l'as dans la prononciation. Peut-ètre pourrait-on faire la

name absorutum pour Théopompe cité par Étienne de Byzance : foncessure de Bhitames mirros Poots.

- १ करें. १ ते. इताक. वॉ स्क्रू प्रदेशका टोटान स्क्रू प्रदेशका
- Andrews & miritario Mupundos d' éxa-

Vous is scalars d'Hombre (IL A., 180).

- Ind. S. Manustines Mapunitions
- Incl. ibid. περί την Θετταλίας Φθίαν περί την Θεττα-

Dicione in Homer. Oden. p. 137): Îls Öunpos plu Obles déyes, le sustant Ouponium.

- Total. 11. Mederaine Mederine
- Toid. 14. Houseoilans uperes ilaos
- 137. 2. Eupraidus Edbuaidus

Je ne commis point de poête grec nommé Euthypides. C'est probablement une ocreur de capiste.

Ibid. 4. τοῦ δ' Aiches — τοῦ δ' Aichou

Le scriinste d'Homère (IL B, 591) : Èf Aiolou Kordeis, és lulnos nursous lielusqueis subales.

- Ibid. 5. Konbeis 3', is t en Adoesou Konbeis te wor' en Adori
- Ibid. 6. Σαλμώνευς Φλόγα Σαλμώνου Φλόγα
- Ibid. 8. बंद का रहे बंद का स्वर्थ की स्वर्थ की Bonne leçon; स्वरं peut être rétabli dans le texte.
- Ibid. 10. artor & cioù artor de cion
- Ibid. 13. ἐγώ Φημι, οὐκ ἐν τῷ ἐγώ εἶναί Φημι · οὐκ ἐν τὸ εἶναι doit être conservé; ce mot rend la construction plus claire et plus naturelle.

1 38, 8. Ποσείδιππος - Ποσίδιππος

Ibid. 13. Φωνή λέγης σαυτοῦ τιν' · οἱ — Φωνην λέγεις αὐτοῦ τίνες οἰ

Voyez la note 190 de M. Gail, p. 203.

1 39, 6. την δέ Ελλαδα — την δ' Ελλαδα

Bid. 7. Θετταλών σταμπου καὶ τοῦ Μαγνήτων — Θετταλών στομίου καὶ τοῦ Μαγνιτών

Vient ensuite le fragment de la page 114.

Page 114, ligne 6. KPHTH. - deest titulus.

Vers 111. περίκλυτος — περίκλυστος

M. Marx présère cette leçon, mais il emploie une singulière raison pour ne pas l'adopter: περίκλυστος, dit-il, quod Homericum, et, si noster poeta non miser esset, præserendum.

115. amoinías — amoiníav

Le mot ἀποικία, dans ce sens, s'emploie plutôt au singulier.

116. τό τε ἀπὸ - τόθ' ἀπὸ

120. λιμέν' έχουσαν - λίμενα έχουσαν

122. Antepalar — Ayyapalar

Cette ville, appelée Åπτερία par Ptolémée, Åπτερα par Strabon et par Étienne de Byzance, prend le nom d'Apteron dans Pline (1V, 20). Dicéarque emploie ici la forme adjective Åπτεραίαν par ce qu'il sousentend πόλεν.

125. πόλεις, άς — πόλεις, τάς

126. Αηθαΐου - Λήθαιου

Vibius Sequester (de Flumin.) raconte que cette rivière fut ainsi nommée parce qu'Hermione, fille de Vénus, y oublia Cadmus, son époux. Voyez aussi Strabon, p. 478.

1 29. Δικτύναιον — Δικτύνναιον

Bonne leçon; Strabon (x, p. 479) dit en effet : Τῆς μέντοι Κυδω-

plas όρος έστι Τίτυρος, έν φ Ιερόν έστιν, οδ Διαταίου, Φλά Διατύνpaion. Pline (IV, 20) écrit aussi Dictynnaus, et Ptolémée Δίαταμμου.

ΚΥΚΛΑΔΕΣ. — deest titulus.

Le scoliaste de Thucydide (1, 4 ed. Poppo) donné l'étymologie du mot Cyclades oublié par Étienne de Byzance : Κύκλαδες, παρὰ τὸ ἐν μέσφ ἔχειν τὴν Δῆλον τὴν ἰερὰν τοῦ Απόλλωνος, καὶ κύκλον τινὰ παρὰ αὐτὴν μιμεῖοθαι. Il ajoute que ces îles étaient au nombre de 15 selon les uns, ou de 12 selon les autres : Εἰσὶ δὲ κατὰ τινὰς ιε' αὐτω Πάρος, Ανδρος, ἱκαρος, Σκῦρος, Ρήνεια, Ρήνη, Δῆλος, Νάδος, Σίρνος, Κόως, Μύκονος, Τῆνος, Κύθνος, Αμοργος, Σέρκρος · κατὰ δέ τινας ι6', κλὴν Ρήνης καὶ Σκύρου καὶ ἰκαρου, μᾶλλον δὲ πλὴν Ρήνης καὶ Σκύρου καὶ ἐκρονου καὶ ἀρόργου. Voyex l'article Δωδεκάνησος dans le Thesaurus de M. Didot.

135. Σουνίου νήσος — Σούνιον νήσος

Solin (chap. 12) parle aussi d'une île située sur les côtes de l'Attique, portant le nom de Sanzam. Mais comme il arrive assez souvent aux géographes anciens de confondre les îles et les promontoires, je serais porté à croire que Dicéarque et Solin ont voulu parler du promontoiram Sanzam, sur lequel était bâti le fameux temple de Minerve. On y voit encore aujourd'hui dix-neuf colonnes d'ordre dorique; c'est ce qui lui a valu le nom moderne de Cap Colonne.

137. πόλις τ' είτεν Σέριφος — πόλις είτε Σέριφος

Étienne de Byzance place l'île de Σέριφος au nombre des Sporades que les auteurs anciens ont souvent confondues avec les Cyclades. Cétait dans cette île que les Romains exilaient leurs criminels, usage qui explique ces vers de Juvénal (Sat. x, 168):

Unus Pelleo juveni non sufficit orbis; Æstuat infelix angusto limine mundi Ut Gyares clausus scopulis, parvaque Seripho.

138. καὶ Πάρος — καὶ Κίμωλος

Voyez la correction proposée par M. Marx, dans les notes de M. Gail, p. 162.

142. Μύχονος - Μύχολος

Les premières éditions de Scylax donnaient aussi Mézodes au lieu

de Μόκονος. Dans Tzetzès (ad Lycophr. 401) on lit: Μόκων νῆσος γείτων ἐστὶ τῆς Δήλου. C'est sans doute Μόκονος qu'il faut lire, comme dans les nouvelles scolies de M. Bachmann (ad v. 401 Lycophr. p. 97): Γείτων τῆς Δήλου ἐστὶν ἡ Μόκονος ἔνθα ὁ Λίας τέθαπται.

47. ἀπέχους', Ϊος...εἶτα Πελασγία — ἀπέχουσα, Ισε
 ...μετὰ ταύτην Πελασγία

los] Étienne de Byzance pace cette île parmi les Cyclades. Quoiqu'elle fût l'une des moins prétendait aussi à la gloire de ces vers si célèbres dans l'an uité:

Επτά πόλεις διερίζουσι περὶ ῥίζαν Ομήρου Σμύρνα, Ρόδος, Κολοφών. Σαλαμίν, Ιος, Άρχος, Αθήναι.

Ce distique est publié au (t. II, p. 18) et ne contient

Επτά πόλεις μάρναντο ο Σμύρνα, Χίος, Κολοφώ it dans l'Anthologie de Brunck iom de la ville d'Ios :

ιὰ ρίζαν Ομήρου , κη , Πύλος , Άργος , Αθήναι.

Πελασγία] Expression qu se trouve expliquée dans Eustathe (ad Dionys. v. 520): Λέγουται δὲ καὶ ταύτην Πελασγοί τοτε οἰκῆσαι, οἱ ἐκ τῆς Αττικῆς ὑπὸ Αθηναίων ἐξελασθέντες ὡς ἀδικοι καὶ ἀρπαγες. Le même écrivain (loc. cit.) ajoute l'étymologie du mot Σκῦρος, étymologie qui manque dans Étienne de Byzance: Ἡ δὲ Σκῦρος τὴν κλῆσιν ταύτην έχει, διὰ τὸ τῆς νήσον ταύτης σκληρὸν καὶ οἶον σκυρῶδες, ἡτοι λιθῶδες: σκύρος γὰρ ἡ λατύπη, ἡγουν τὰ ἐκπαλλόμενα λιθιδια ἐν τοῖς λαξεύμασι. Πρόκειται δὲ τῆς τῶν Μαγνήτων γῆς ἡ Σκῦρος, ὡσπερ καὶ ἡ Πεπάρηθος. Θαυμασταὶ δὲ αἶγες αὶ Σκύριαι, καὶ μέταλλα δέ εἰσι ποικίλης λίθου Σκυρίας λεγομένης, κατὰ καὶ Καρυστίας. Le scoliaste d'Homère (Il. T, 326) donne le nom de deux ports situés dans cette île: ἑστι δὲ ἡ νῆσος πρὸς τῆ Εὐδοία λιμένας έχουσα Αχιλλείον καὶ Κρήσιον, ἡπησαν δ' ἐν αὐτῆ καὶ Δόλοπες, μοῖρα Θεσσαλῶν. Tzetzès (in Lycopkr. 185 et 1324) compte l'île de Scyros au nombre des Sporades, ainsi que Dicéarque.

148. κειμένην ἀπὸ ταύτης ἔστιν ἀπέχουσ, οὐ — κειμένην αὐτην ἀπὸ ταύτης ἐστιν ἀπέχουσα, οὐ

150. Πεπάρηθος — Πεπάριθος

(Ex cod. 571, fol. 430 r. — Éd. Gail, p. 140.)

Page 140, ligne 1. ANAΓ. ΤΟΥ ΠΗΛ. ΟΡΟΥΣ. — deest titulus.

Ibid. 3. μέγα τ' έστὶ — μέγα τέ έστι

Ibid. 4. δένδρα έχον - δένδρα έχων

Ibid. 6. τοῦ δὲ δρους — τοῦ δ' δρους

Ibid. 8. παν δέ έστι — παν δ' έστλ

Ibid. 11. σφένδαμνον - σφέδαμον

141, 2. λυχνίδες · γένεται — λυγχνίδες · γίνεται

Les copistes confondent très-souvent les deux mots yisern et yéveras. Ici le dernier vaut mieux.

Ibid. 5. ἰᾶται — omis. cod.

Ibid. 7. Too's δ ' $\dot{\epsilon}\gamma$. — Too's $\delta\dot{\epsilon}$ $\dot{\epsilon}\gamma$.

Ibid. 8. τους δε άψ. — τους δ' άψ.

Ibid. 11. δσμή — δσμή

Si l'on conservait cette leçon, παραπλησία se rapporterait à όσμπ, et non à ρίζα, et il faudrait sous-entendre όσμη: car son odeur ressemble à celle du thym en fleur.

Ibid. 1 4. ταϊς λευκαϊς παραπλήσιου — τοϊς λευκοϊς παραπλήσιος (erat prius παραπλήσιου)

Il vaut mieux faire accorder l'adjectif παραπλήσιος avec παρπος qui précède, et conserver la leçon de l'édition, quant à παραπλήσιος.

Ibid. ibid. όταν τίς τρίψας — όταν τίς τρίψαι

142, 4. καταμάθοις — καταμάθους

Ibid. 6. ἐπικρήμνοις — ἀποκρήμνοις

Ces deux leçons sont également bonnes. Sur le changement des prépositions dans les mots composés, le sens restant le même, voyez Daniel Whitby (Observ. Phil. Lugd. Batav. 1733, p. 338).

42, 8. ἐπιχειρῆ — ἐπιχειρεῖ

Did. 14. γεωργουμένους άρδεθων — γεωργουμένους κειμένους άρδεθων

Ces deux participes sans liaison ne peuvent aller ensemble; il faut en choisir un des deux, peut-être γεωργουμένους. La phrase avec ταϊς ne me semble pas régulière; j'écrirais: ὁ μὲν τοὺς ὑπὸ τοῖς τοῦ Πηλίου ποσὶ κειμένους ἀρδεύων.

143, 5. ihinlais — idem, sed erat prius ihianlais

Ibid. 8. ή μέν πλευρά — ή μέν μία πλευρά

Je laisserais volontiers subsister μία dans le texte.

Ibid. 10. 1 8' ên] - 1 8ê ênî

Ibid. 11. καὶ Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον — καὶ τὸν Μακεδονικὸν καλούμενον ἐπικεκλημένον

J'écrirais, en conservant l'article : καὶ τὸν Μακεδονικὸν ἐπικεκλημένον.

Ibid. 15. γινώσκουσι καὶ χρησθαι — γινώσκουσι κεχρησθαι

Le copiste, trompé par la prononciation, aura joint le mot sal à xonobes dont il aura fait sexpnobes.

Ibid. 16. τινα, ήτις έχει — τινα έχει

144, 7. λειάνθελς — λιανθελς

Ibid. 9. εἰς δθόνια τῶν δφθαλμώντων — εἰς δθόνιον τῶν δφθαλμιόντων

Les deux leçons δφθαλμώντων et δφθαλμώντων sont également fautives; il faut lire δφθαλμώντων. Le singulier δθόνιον est ici préférable au pluriel δθόνια, et l'on doit écrire : τὰ δὲ φύλλα, τριφθέντα καὶ ἐγχρισθέντα els δθόνιον, τῶν δφθαλμώντων, κ.τ.λ.

Ibid. 12. την έπιφορου — την έπιφοραν

Bonne leçon qu'il faut adopter. En effet, enspopa est le sub-

DICÉARQUE.

290

stantif, tandis qu'éxipopos est l'adjectif dont l'emploi ici n'est motive par rien.

145, 1. ἀπόγονον — ἀπώγονον

Ibid. 8. Μαγνητών — Μαγνιτών

SCYMNUS DE CHIO.

(Geographi minores, ed. Gail. Parisiis, 1828, in-8°, t. II, p. 259.)

Page 259, vers 8, éx γράφως (sic) ωφέλη

οιγράφων ώφέλιμου - έκ περι-

9. πάσιν εύχαριστίαν

τάσι την εύχαριστείαν

1 Ο. παρέξει — παρέξων

δ' ἀγράφω

1 6. έστι δ' à γράφω —

εταξε τα άπο

2 2. συνέταξε τ' άπὸ συνέταξε τὰ περί cod. (

b. Hæschel, et Morell.

2 7. στρατείαs — στρατί

Au siècle de Constant La confusion fréquente

a disait également στρατεία et στρατία. et de l'es dans la prononciation a fini par légitimer le doubleproi de tia et tela dans la plupart des noms féminins qui se terminent ainsi.

44. Ιστορίαν λέξις — Ιστορία και λέξις

M. Gail dans ses notes, p. 333, dit qu'Hœschel a écrit ὅταν ίστορία καὶ λέξεις. Puis il ajoute en parlant du même éditeur : In notalis autem λέξεις reponendum esse voluit. C'est donc όταν Ιστορία και λέξις que M. Gail aurait dû dire; leçon donnée par notre manuscrit.

45. ἐκεῖνα μέν — ἐκεῖνος μέν

48. Αττάλω - Ατάλω

Dans les manuscrits les noms propres qui ont un redoublement de consonnes, ne sont souvent écrits qu'avec une seule; ainsi l'on trouve Πελοπόνησος pour Πελοπόννησος, et Παρνασός pour Παρνασσός.

52. ἐπε

δs — ἐπεθύμησα αὐτδs

54. έτέροις χάριν — έτέροις πάλιν

Pour faire usage de cette leçon, il faudrait adopter la variante de l's' αὐτὸς pour ἐν αὐτὸς (Morell. in marg.); alors on lirait to' αὐτὸς ἐτέροις πάλιν ἀπαγγελλειν έχω, ce qui me semble préférable.

56. συγκατορθώσαντα — συνκατορθώσαντα

Cette orthographe est assez généralement conservée dans notre manuscrit qui change rarement le » en y ou en µ devant le » et le ».

- 57. ως απούομεν ως απούωμεν
- 59. τον έν Διδύμοις τον Διδύμη

Vossius (ad Melam, p. 83) prétend qu'on doit écrire του Διδομά pour Διδομήτα, contraction usitée parmi les poêtes. Le manuscrit de Casaubon, Huschel et Morel écrivent το Διδόμη. Étienne de Byzance confirme la leçon adoptée par M. Gail : Δίδυμα, σύδετέρως, τόπος και μαντεΐου Μιλήτου, άθιερομένου (leg. άθιερωμένου) Διὶ παὶ Απόλλωνι.

- 62. κατά λόγου, ήκω πρός σε πρός σε κατά λόγου ήκυ
- 64. συνεφάψαιτο συναιφάψετο

Confusion de l'as avec l'e, et réciproquement.

- 65. τισίν τῆ σῆ
- 68. δσ' έστὶ δσά έστι
- 72. ταῦτ' ἐξακριδώσει ταῦτα ἐξακρ.
- 76. δυ ππείρων δύο ππείρων

Les copistes s'inquiétaient peu des élisions, même dans les vers.

- 80. τίνων δέ τίνες έστὶ
- 83. βαρδαρικώτατοι βαρδαρώτατοι

Voyez la note de M. Gail sur Dicéarque, p. 202. În principio voces βάρδαρος et βαρδαρίζειν excegitata, etc.

- 85. τίσιν νόμοις τί σοι νόμοις
- 88. देईमेंड पर प्रकार देई मेंड प्रकार .

SCYMNUS DE CHIO.

- 90. απάντων και δρικώς απάντων δρικώς
- 92. ols à As à (ut cod. Pal.)
- 93. ωφελίαν άπασιν ωφέλειαν άπείσετ'

Hæschel prétend qu'on doit lire δΦέλειαν dπεισ'. M. Gail préfère la leçon donnée par Morel (in not.) δΦελίαν dπεισ'.

- 94. ἔτερον, ώs Φασιν, οὖ ποτ' ἔτερον, Φασὶν · οὐ πότε Voyez, dans M. Gail, les différentes leçons données par les éditeurs et par le manuscrit Palatin.
- 97. πόλεσι δέ πόλεσί τε
- 98. Οδυσσέως Οδυσσέος
- 100. καταμένων κάτω μένων
- 102. ἄστη ἄστυ
- 104. άρχηγέτην άρχιγέτην
- 106. τὸ σοῦ τε τοσοῦτόν τε

Quoique cette leçon offre un sens raisonnable, elle ne peut être admise à cause de la mesure.

- 109. δ' έπ' άρχην δ' έπαρχην
- 116. πέντε βιδλίοις Χαλκιδεῖ πέντε βίδλοις Χαλκίδι
- 118. τῷ σικελῷ τῷ σικελικῷ

La forme adjective était σικελός et σικελιώτης comme nous l'apprend Étienne de Byzance.

120. THS...THS...—THV...THS...

Les quatre lignes suivantes sont la reproduction fidèle de celles du manuscrit, avec l'intercalation des mots que je suis parvenu à déchiffrer.

		π	a	,	2	07	ro	0			7			. 0	xX	λο	u			λ	טנ	θ	US.			. K	αλ	λι	_
				٠	٠					٠		è			٠.	π	ão	u	2	v	ω	pi	μ.		٠.	is	01		•
								•				TE	٤.					٠,					9-€	σι	י ע	xa	ì	τ δ:	y

SCYMNUS DE CHIO.

07

294

Vers 128. πίστι» — πίστην

- 131, τών τε τόν τε
- 133. τούς τε τάς τε (ut cod. Casaub.)
- 144. σταδίοις σταδίους (ut cod. Pal. et Hæsch.)
- 1 45. μιᾶs μία (ut Morell.)
- 1 46. Μαινάκη Μαινακή

Étienne de Byzance: Μάπη, Κελτική πόλις: εθρηται καὶ Μακκίκη Κελτική πόλις. Strabon (111, p. 156) parle aussi de cette ville: Ταύτην (Μάλακαν) τινές τῆ Μαινάκη τὴν αὐτὴν νομίζουσιν, ἡν ὑστάτην τῶν Φωκαϊκῶν πόλεων πρὸς δύστι κειμένην παρειλήζαμεν· οἰκ ἐστι δέ· ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἀκυτέρω τῆς Καλπης ἐστὶ κατεσκαμμένη, τὰ δ' ἰχνη σώζουσα Ελληνικῆς πόλεως ἡ δὲ Μέλακα καὶ πλησίον μέλλον. Φωκικική τε τῷ σχήματι. «Casaubon,» disent en note les savants auteurs de la traduction française, t. I, p. 456, «prétend que la Mænacé de Strabon est la même que celle qu'il a nommée plus haut «(page 143) Μακοδα. Paulmier pense que c'est dans l'Almunecar «d'aujourd'hui qu'il faut chercher Μακαcé. Suivant Méla et Ptolémée, Malaca était à l'occident de Mænoba, par conséquent plus « près des Colonnes; et Scymnus de Chio place aussi Μαναcé près « des Colonnes : ce qui pourrait donner lieu de croire que Μακοba « et Μακαcé n'étaient que deux noms divers de la même ville. »

152. Ερύθεια — Οριουία (codd. et Morell.)

D'après les détails qui suivent, il est clair qu'il faut lire comme M. Gail, dont la correction est confirmée par Eustathe (in Disays. 558): Ταυτήν τήν νήσον βοντρόζον έπωνόμασε διά την περισσοίων τῶν βοῶν αὶ ήσαν τῷ Γηρυόνη, ἐν ἡ Αἰθίσπες μαπροδίων υἰοὶ, περὶ ὧν προείρηται, οὶ μετὰ τὸν Γηρυόνου Φησὶ Θάνατον Φησιαν τὴν νῆσον. Le même écrivain, après de longs détails sur cette île, ajoute: Âλλωι δὲ νῆσον Ερύθειαν εἶπον αὐτὰ τὰ Γάδειρα, τῷ Διονυσίῳ οὐ συντρέχοντες. Οἱ δὲ νῆσόν τινα Ερύθειαν εἶπον παραδεδλημένην τοῖς Γαδείροις, πορθμῷ σταδιαίῳ διειργομένην. Pline (1v. 36) a recueilli les différents

noms donnés à cette île par les auteurs qui l'ont précédé: Ab eo latere, dit-il, quo Hispaniam spectat, passibus fere centam, altera insula est longa 111.M. pass. lata, in qua prius oppidam Gadiam fait. Vocatur ab Ephoro et Philistide, Erythia; a Timeo et Sileno, Aphrodisias; ab indigenis, Junonis. Majorem Timaus Cotinussam apad eos vocatam ait: nostri Tartesson appellant, Pani Gadir, ita Punica lingua sepem significante. Erythia dicta est, quoniam Tyrii aborigenes eorum orti ab Erythrao mari ferebantur. Voyez aussi Hérodote (1v, 8) et Étienne de Byzance, au mot Apodioids.

- 154. προσεμφερείς προσεμφερής (codd. et Morell.)
- 1 55. Θεσπρωτίοιs Θεσπροτίοιs
- 156. προσεσπερίους πρός έσπερίους (sic Huds.)
- 158. σύνεγγυς δ' ὑπολαθοῦσα τυγχάνει Τυρίων παλαιῶν ἐμπόρων ἀποικία Γάδειρ' σύνεγγυς δ' ἐστὶ πόλις λαβοῦσα Τυρίων ἔμπόρων ἀποικίαν Γάδειρα

La leçon fournie par notre manuscrit, ταύτης σύνεγγυς δ' έστὶ πόλις λαδούσα . . . ἀποικίαν, offre un sens raisonnable; mais elle ne va point avec la mesure.

- 161. μετ' αὐτην...δυοῖν μετὰ ταύτην...δηοῖν
- 164. ποταμόρουτου ποταμόροιτου
- 167. Σαρδώ Σαρδώ
- 168. πρός δυσμάς πρός δυσμαίς

C'est ainsi qu'il faut lire; la préposition πρὸs ici doit gouverner le datif.

- 173. Θερινών Θερινόν Voyez les notes de M. Gail, p. 347.
- άπὸ τῆς ἐσημερινῆς τε δύσεως ήλίου ἀπὸ ἰσημερινῆς στε (sic) δύσεως ώς λόγος
- 177. τέσσαρ' έστὶ τέσσαρα έστὶ
- 179. πλείστη πλείου

- 181. έμπυρα είναι έμπυρ' είναι
- 182. Εθεσιν ελληνικοῖς έθνεσιν ελληνικώς

Hudson écrit aussi Ενεσιν ελληνικώς. M. Gail dans ses notes, p. 348, justifie fort bien le choix qu'il a fait de la leçon εθεσιν ελληνικώς. On sait combien dans les manuscrits est fréquente la confusion des mots εθος et εθνος. Ainsi dans la chaîne des Pères (in Act. Apostol. Oxon. 1838, in-8°) on lit, page 179, ligne 14: Τοῦ Θεσινσίου Πέτρου ἐπὶ τοῖς δυυδαίοις εθεσιν ἐμψιλοχωρεῦν εθελοντος. Le manusc. gr. Coisl. n° 25 donne εθνεσιν au lieu de εθεσιν, comme εθνών pour εθοῦν, p. 34, ligne 33; et εθνος pour εθος, page 413, ligne 27. Voyez aussi Philostrate (Vit. Apollon. lib. 1, c. 2, pag. 5 Olear.) où l'éditeur a préféré ὑπὸρ ἐθνῶν à ὑπὸρ ἐθοῦν donné par les manuscrits.

- 189. ахран абран
- 190. τους έγγυς τόπους τοῖς έγγυς τόπους
- 192. Everol . . . Adolav Everol . . . Avdolav
- 197. έξης δ', ώς λόγος έξ ης δ' ὁ λόγος
- 198. Ταρτήσσιοι Ταρτήσιοι

Voyez ci-dessus mes notes sur Marcien d'Héraclée, p. 164.

- 199. άνω τούτων δε επάνω δε τούτων δε
- 202. Μασσαλιώται Φωκαείς Μασσαλιώται Φωκιείς

On a très-souvent confondu les Φωπαεῖs et les Φωπεῖs, qui cependant n'étaient point le même peuple, comme nous l'apprend le scoliaste de Thucydide (1, 14, ed. Poppo) : Φωπεῖs, οἱ τῆς Ελλάδος, ἀπὸ Φωπιίος πόλεως · Φωπαεῖς, οἱ τῆς Ιωνίας, ἀπὸ Φωπαίας πόλεως.—

Ιωνες όντες οἱ Φωπαεῖς, καὶ πολεμούμενοι ὑπὸ Περσῶν, ἀβέντες τὴν Ιωνίαν, ἐπλευσαν ἐπὶ τὴν Αφρικὴν πὴν πόλαι Καρχηδόνα παλουμένην ἀεὶ δὲ ταῖς οἰκιζομέναις αὶ πλησίον ἐναντιοῦνται. Ἡ δὲ Μασσαλία πόλις ἐστὶ τῆς Αφρικῆς. Dans le man. gr. n° 3006 a, fol. 24 r. on lit : Μασσαλία πόλις τῆς Αφρικῆς · μέμνηται δὲ καὶ Θουκυδίδης, ἐν οἶς Φησι Φωπαεῖς τοὺς Μασσαλίαν οἰκιζοντας · κεῖται δὲ περὶ τὸν εἰσπλονν τοῦ πορθμοῦ τοῦ ἀπάγοντος ἐπὶ τὰς Ἡρακλέους στιλας. La leçon Φωπεῖς, adoptée par M. Gail, se trouve donc suffisamment justifiée par ces deux passages. Π nous reste à parler de Μασσαλία que tous deux

placent en Afrique. C'est une erreur, car évidemment il est ici question de Marseille, et non de Massyla, ville située en Afrique et capitale des peuples appelés Massyli. Cette erreur provient-elle de l'ignorance des scoliastes ou de la négligence des copistes? Dans ce dernier cas, je proposerais une correction bien simple et qui enleverait toute équivoque; correction qui consisterait à rétablir le mot άντικρο oublié par les copistes, et je lirais : Μασσαλία πόλις άντικρο the Appunis.

2 3. μέν οδυ Εμπόριου · Ράδη δέ δευτέρα - μέν Εμπόριου · Ρόδη δευτέρα

Voyez sur ce passage

page 351.

2 04. μέν ούν οἱ πρὶν κρ τοῦντες

> Expression poétique por la mer, c'est-à-dire, domine qu'il faut écrire vnov, es τούντες, verbe qui est toup pression νηών κρατούντες,

obscur la savante note de M. Gail,

- μέν πρίν ναυών κρα-

ic Daldoons κρατούντες, souverains de ers par leurs flottes. Le mot vavoir, plément indispensable de xpacompagné d'un régime; et l'exée aux Rhodiens, est d'autant plus juste que l'antiquité vante se peuple comme très-habile dans l'art de la navigation. Le vers serait donc Ταύτην μέν οὖν κρατοῦντες, κ.τ.λ.

206. **Φωχαείς** — Φωχεείς

209. Φωκαών - Φωκαίων

210. Λιγυστική - Λιγυστινή

Leçon du moins qui est d'accord avec Étienne de Byrance : Aryuστινή, πόλις Λιγύων, της δυτικής Ιδηρίας, και της Ταρσού (leg. Ταρτησσού) πλησίου. Οἱ οἰκοῦ ιτες Λίγυες καλοῦνται. L'orthographe suivie par M. Gail se trouve justifiée par les écrivains latins, tels que Columelle (VIII, 2), Pline (III, 6, 20) et Florus (III, 6).

211. Σαλαμίνι - Σαλαμίνη

214. Éστι μετά - Εἴτ'

Voyez les variantes rect

par M. Gail, p. 273.

215. xal Aντίπολις — καταντί πόλις

Strabon (IV, p. 184): Η δ' έπὶ τὸν Οδαρον ποταμόν, καὶ τοὺς ταότη Λίγνας, τάς τε τῶν Μασσαλιωτῶν έχει πόλεις, Ταυροέντιον, καὶ Ολβίαν, καὶ Αντίπολιν, καὶ Νίκαιαν, καὶ τὸ ναύσταθμον τὸ Καίσαρος τοῦ
Σεβαστοῦ, ὁ καλοῦσι Φόρον ἱοῦλιον. — Ο δὲ Οδαρος μέσος ἐστὶ τῆς
Αντιπόλεως καὶ Νικαίας, τῆς μὲν όσον είκοσι, τῆς δὲ όσον ἐξάκοντα
σταδίους διέχων. Et un peu plus loin: Νυνὶ δὲ τοσοῦτον προσθετέον,
ότι τῆς μὲν Αντιπόλεως ἐν τοῖς τῆς Ναρδωνίτιδος μέρεσι πειμένης, τῆς
δὲ Νικαίας ἐν τοῖς τῆς ἱταλίας, ἡ μὲν Νίκαια ὑπὸ τοῦς Μασσαλιώτως
μένει, καὶ τῆς ὑπαρχίας (fort. Επαρχίας) ἐστίν τἡ δ' Αντίπολις τῶν ἱταλιωτίδον ἐξετάζεται, κριθεῖσα πρὸς τοὺς Μασσαλιώτας, καὶ ελευθερωθεῖσα τῶν παρ' ἐκείνων προσταγμάτων. Ταcite (Hist. II, 15) en fait un
municipe de la Narbonnaise: Vitelliani retro Antipolim, Narbonensis
Gallia manicipium, Othoniani Albingaunum, interioris Ligaria, revertere.
Voyex aussi l'Itinéraire d'Antonin et les notes de Wesseling, p. 297.

222. Σαρδώ — Σαρδῶ

223. Σικελίαν νήσος - Σικελίαν νήσον

Bonne leçon qu'on doit adopter. Les éditeurs ont tort de rapporter ce mot à Σαρδώ, du vers précédent, parce que cette île Σαρδώ est implicitement comprise dans είσοι πελάγιαι suivi de Κύρνος τε καὶ Σαρδώ. Il faut donc lire et ponctuer : Εν τῷ πόρφ κεῖνται δὲ είσοι πελάγιαι, Κύρνος τε, καὶ Σαρδώ, μεγίστη λεγομένη, μετὰ τὰν Σικελίαν είσου.

224. Seipnvldes - Seipivldes

Ces îles, nommées Σειρηνούσαι par Strabon (1, p. 22) et par le Pseudo-Aristote (de Mirabil.) étaient au nombre de trois selon Tretzès (in Lycophr. 712): Σειρηνούσαι είσι τρεϊε άκραι τῶε Ιταλίας. Étienne de Byzance qui écrit Σειρηνούσσαι nous a conservé leurs noms: ὧν καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα, Παρθενόπη, καὶ Λενκωσία, καὶ Λέγκια. Voyez les nouvelles scolies sur Lycophron publiées par M. Bachmann, p. 161.

226. γενόμενος — λεγόμενος

228. Αύσων ούς συνοικίσαι - Αύσωνούς συνοικείσαι

Tzetzès (in Lycophr. 41): Augovitis, 7# Italian i tub Aupour-

κων γή μόνη λέγεται μέσω Καμπάνων και Οθολκών ταρά Θάλασσαν κειμένη. Συχνοί δὲ και μέχρι τοῦ Λατίου Αυσονίαν εἶναι ἐνόμισαν, όστε και πάσαν ἱταλίαν ἀπ' αὐτῆς Αὐσονίαν κληθῆναι. Puis au vers 615: Ο δὲ σοφὸς οὖτος Αυκόφρων οὐκ οἶδα, ποία ἀδεία τοὺς Φαίακας καὶ Δαυνίους, ήτοι τοὺς Καλαδρούς, Αύσονας καλεῖ. Sur l'origine de ce nom voyez Eustathe (in Dionys. 78).

- 30. Pώμη 'στὶ Pώμ' έστὶ
- 233. S' αὐτήν S' αὐτὸν
- 238. τ' εὐανδρουμένη τευτανδρουμένη (sic)
- 239. Κύμη 'στὶ κειμένη Κύμη κειμένη

Tzetzès (Poet. gr. min. t. III, p. 12, ed. Gaisford): Κύμη περὶ τὴν Μιτυλήνην ἐστί · καλεῖται δὲ νῦν Φρικωνίς. Ἡ δὲ ἐτέρα Κύμη τῆς Ιταλίας. Étienne de Byzance écrit Φρικωνῖτις: ἔστι δὲ καὶ ἐτέρα Φρικωνῖτις λεγομένη; mais Strabon (XIII, p. 621) justifie l'orthographe adoptée par Tzetzès: ἑλθόντας δὲ κτίσαι τὴν Κύμην, καὶ τοὺς περιγενομένους ἀνθρώπους ἐκεῖσε ἀνοικίσαι · ἀπὸ δὲ τοῦ Λοκρικοῦ όρους τήν τε Κύμην Φρικωνίδα καλοῦσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Λάρισσαν · ἔρήμη δ' ἐστὶ νῦν.

- 243. πάλιν Οἰνώτριοι παλινοί νότριοι
- 244. Ποσειδωνιάδος Ποσιδωνιάδος
- Συβαρίτας... ποτέ Συμβριτάς... πρὸ τοῦ Hæschel écrit aussi Συμβριτάς.
- 246. Φωκεών τε Νεάπολις Φωκαέων Τελεάπολις

Voyez ce que nous avons dit plus haut, page 296, sur la confusion de ces deux noms.

- 248. ol Panaeis ol Paneeis
- 249. ὑπὸ χθονὶ μαντεῖον · ἐλθεῖν Φασι ὑποχθόνιον μαντεῖον ἐλθεῖν · Φασὶ

Le copiste a pris l'accent grave sur χθουλ pour l'abréviation de la syllabe ου. C'est à tort aussi qu'il met un point après ελθεῖυ; il faut suivre la ponctuation de M. Gail.

κων γή μόνη λέγεται μέσω Καμπάνων καὶ Οὐολκῶν παρὰ Θάλασσαν κειμένη. Συχνοί δὲ καὶ μέχρι τοῦ Λατίου Αὐσονίαν εἶναι ἐνόμισαν, ώστε καὶ πᾶσαν Ἱταλίαν ἀπ' αὐτῆς Αὐσονίαν κληθήναι. Puis au vers 615: Ö δὲ σοφὸς οὖτος Λυκόφρων οὐκ οἶδα, ποία ἀδεία τοὺς Φαίακας καὶ Δαυνίους, ήτοι τοὺς Καλαδρούς, Αὐσονας καλεῖ. Sur l'origine de ce nom voyez Eustathe (in Dionys. 78).

- 30. Ρώμη 'στὶ Ρώμ' ἐστὶ
- 33. δ' αὐτήν δ' αὐτὸν
- 38. τ' εὐανδρουμένη τευτανδρουμένη (sic)
- 39. Κύμη 'στὶ κειμένη Κύμη κειμένη

Tzetzès (Poet, gr. min. t. III, p. 12, ed. Gaisford): Κύμη περί τὴν Μιτυλήνην ἐστί · καλεῖται δὲ νῦν Φρικωνίς. Ἡ δὲ ἐτέρα Κύμη τῆς ἶτα-λίας. Étienne de Byzance écrit Φρικωνῖτις: Εστι δὲ καὶ ἐτέρα Φρικωνῖτις λεγομένη; mais Strabon (x111, p. 621) justifie l'orthographe adoptée par Tzetzès: Ελθόντας δὲ κτίσαι τὴν Κύμην, καὶ τοὺς περιγενομένους ἀνθρώπους ἐκεῖσε ἀνοικίσαι · ἀπὸ δὲ τοῦ Λοκρικοῦ όρους τὴν τε Κύμην Φρικωνίδα καλοῦσιν, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν Λάρισσαν · ἔρήμη δ' ἐστὶ νῦν.

- 43. πάλιν Οἰνώτριοι παλινοί νότριοι
- 44. Ποσειδωνιάδος Ποσιδωνιάδος
- 45. Συβαρίτας... ποτέ Συμβριτάς... πρό τοῦ Hæschel écrit aussi Συμβριτάς.
- 46. Φωκεών τε Νεάπολις Φωκαέων Τελεάπολις

Voyez ce que nous avons dit plus haut, page 296, sur la confusion de ces deux noms.

- 48. οἱ Φώκαεῖς οἱ Φωκεεῖς
- 49. ύπο χθονὶ μαντεῖον · ελθεῖν Φασι ύποχθόνιον μαντεῖον ελθεῖν · Φασὶ

Le copiste a pris l'accent grave sur χθονὶ pour l'abréviation de la syllabe ov. C'est à tort aussi qu'il met un point après ελθεῖν; il faut suivre la ponctuation de M. Gail.

SCYMNUS DE CHIO.

- 250. ἐπανάγοντ' ἐπανάγνοντ'
- 252. κατά χρησμόν κατά χρίσμόν
- 260. σιδήρεος σιδηρειός
- 262. ouyyeris ouyyeris
- 263. ė̃Ęñs ė́Ę ñs

300

Cette confusion est très-fréquente dans les manuscrits; le nôtre en offre plusieurs exemples.

- 265. χατανέμεσθ' ίδηρικά κατενέμεσθ' ίδηρικά
- 266. The ye tolenteupon the étephenteupon (ut Huds.)

 Le vers suivant justifie la correction de Vinding: s'and tille
 pour Travaxples nahoupéres. Quant à l'expression étephénteupos, elle
 manque encore dans nos lexiques.
- 268. просауоренвячая пасауоренвячая
- 269. δυναστεύοντος δυναστεύσαντος
- 270. έσχεν έσχε (ut Hæsch.)
- 272. ทีม ถ้า อย้าอร ทีม ถ้า อย้ายร
- 276. κτίζουσι Νάξον οὶ κτίζουσιν Αξονοι

Nouvel exemple de la confojion des mots entre eux. Dans un manuscrit en majuscules non séparées, ces mots devaient être écrits ainsi: KTIZOYZINAEONOI, ce qui rendait la lecture très-difficile.

- 279. κατψχισεν κατψχησεν
- 280. δμόρου...λαβούσας δμόρου (erat prius εἰμόρου)
 - . . . λαβοῦσα
- 281. παρά τούτοις παρ' αὐτοῖς
- 282. Asoptivol te, xal ii Asopti) ii
 - Voyez les notes de M. Gail, p. 362.
- 283. Pηγίου Ριγίου 284. τοῦ Σικελικοῦ — τῆς Σικελίας

285. ἔσχ' ἀποικίαν — ἔσχεν ἀπ. (cod. Casaub. ed. Hæsch. et Morell.)

286. Eŭbora zal - Eŭborzal (cod. Cas. et Hæsch.)

288. είθ' Ιμέρα - είθ' ήμερα

280. Χαλκιδείς - Χαλκιδέων

Cette leçon me semble préférable. Scymnus de Chio n'emploie jamais le mot Χαλκιδεῖς adjectivement, mais bien pour désigner la nation elle-même. Voyez vers 237, 272, 275, etc. Dicéarque (p. 133 de l'édition de M. Gail): Ĥ δὲ τῶν Χαλκιδέων πόλις, κ.τ.λ.

290. Φράσαι — Φρᾶσαι

291. Σελινοῦνθ' - οΙ - Σελινοῦντα · οἰ

292. Meganyun - Mégany (cod. Cas. et Hæsch.)

Étienne de Byzance: Éστι καὶ άλλη Μεσήνη τῆς Σικελίας. Ce qui suit doit se rapporter sans doute à la Mésopotamie: Καὶ χώρα Μεσήνη, δι' ἐνὸς σ, κ.τ.λ. (dans l'édition de Berkelius). Voyez l'ouvrage de M. Saint-Martin sur la Mésène et la Characène, Paris, 1838.

293. Καμαρίνην - Μακαρίναν

296. είσιν αι πόλεις - αι πόλεις είσιν

297. βάρδαρ' ἐστὶ — βάρδαρα ἐστὶ

304. ou - your

306. als ràs - ds oi (Huds.)

307. Ιππώνιον και Μέδμαν - Ιπώνιον και Μέδναν

Sur Medma voyez ce que j'ai dit plus haut, p. 198, dans mes notes sur Scylax. J'ajouterai seulement ici qu'Étienne de Byzance fait un double emploi de cette ville, au mot Μέδμη et au mot Μέσμα.

310. es Thu - els Thu

La confusion de és et de sis est extrêmement fréquente dans les manuscrits.

316. Ogóhais - Ogohais

SCYMNUS DE CHIO.

- **502**
- 318. έσχ' ἀποικίαν έσχεν ἀποικ.
- 3 1 Q. κειμένου τε τή κειμένου τή
- 320. τούνομα έχει, ώς ύστερον τούνομα σχ' οὐ σύστερον (sic)
- 3 2 1. μετωνομάσθαι.... Καυλωνίαν μετωνομάσθη.... Καυλωνία

Étienne de Byzançe: Καυλωνία, πόλις Îταλίας, 4» Αυλωνίαν Έπεταϊος καλεϊ, διά το μέσην Αυλώνος είναι. Από γάρ τῆς Αυλώνος, σστερου μετωνομάσθη Καυλωνία · ός ἀπό Μετάδου ήρωος το Μετακόντιον, κ.τ.λ. Ce géographe prend Αυλών pour un nom propre, tandis que Strabon (vi, pag. 401) en fait un nom commun, αυλών signifiant convallis: Μετά δὲ τὴν Σάγραν Αχαιών κτίσμα Καυλωνία, πρότερον δ' Αυλωνία λεγομένη διά τὸν προκείμενον αυλώνα · δατι δ' δρυμος.

- 323. Κρότων Κροτῶν
- 325. μετά δε Κρώτωνα Πανδοσία μετά δε Κρότων Απανδοσία
- 326. Μεταπόντιον μετά πόντιον
- 327. Πελοπονήσου Πελοποννήσου

Pour rompre ce nom aux règles de la poésie, on l'écrivait tantôt Helonormoos et tantôt Helonormoos. M. Gail, au vers 406, aurait pu adopter cette dernière orthographe, à cause de la mesure.

- 328. λέγουσι λεύρυσι
- 332. οἱ Παρθενίαι...προτοῦ οἱ Παρθενία...πρὸ τοῦ
- 333. εὐτύχημά τι εὐτυχήματι
- 334. έπ' Ισθμόν δυσίν ἐπ' Ισον δύσην

Voyez la note de M. Gail, p. 367, ainsi que celle du vers 335, même page.

- 335. πάση σκλέπεινην πάσης λέπεινην
- 339. ėmi Çavis ė Pavis

340. μυριάδας δέκα — ι' μυριάδας

344. μέν οὐ μαθόντες - μη μαθόντες

349. καὶ τὸν τῶν - καὶ τὴν τῶν

352. δή γυμνικόν — δι Ιγυμνικόν (sic)

355. σπεύδοι... Ελλάδα — σπεύδει... Ελλάδαν

358. ётп — deest.

Voyez les variantes données par M. Gail, p. 283.

361. καθήκουτες — καθήκουτος (ut Hæsch.)

362. Ιάπυγες — Γάπυγες

363. Μεσαιγέων - Μεσαιγείων

M. Gail propose Μεσαπιέων. Tzetzės (in Lycophr. 603): Η δε Μεσσαπία καὶ Ιαπυγία ύστερον Σαλευτία, είτα Καλαθρία έκλήθη.

364. πέρας δὲ τούτων ἔστ' — πέραν δὲ τούτων ἐστὶν πέρας et πέραν ne changent rien au sens.

365. Μεσαίτατον ... [λεώ] — Μεσσαγίων ... (λεώ deest.)

367. βιοτεύοντας — βιοτεύονται

369. Θεόπομπος ἀναγράφει δε ταύτης — Θεόπεμπτος ἀναγράφη ταύτης

370. Ιονικήν — Ποντικήν (Hæsch. et Morell.) Voyez les notes de M. Gail, p. 369.

372. τὰς μέν λεγομένας — τὰ μέν λεγομένας

377. νεμομένους - νεμομένων (cod. Palat.)

378. διδυμοτοκείν — διδυμητοκείν

Étienne de Byzance, d'après Hécatée, nous a conservé les mêmes renseignements. Αδρία, dit le géographe byzantin, πόλις, καὶ παρ' αὐτήν κόλπος Αδρίας, καὶ ποταμός όμοίως, ὡς Εκαταῖος. Η χώρα τοῖς βοσκήμασίν ἐστιν ἀγαθή, ὡς δὶς τίκτειν τὸν ἐνιαντὸν, καὶ διὰνμοτοκεῖν, πολλάκις καὶ τρεῖς καὶ τέσσαρας ἐρίφους τίκτειν, ἐνίοτε δὲ καὶ

πέντε, καὶ πλείους. La fin de cette phrase n'est pas correcte, et Thomas de Pinédo propose de retrancher le second τίκτεν, et d'ajouter τὰς αίγας avant le premier. D'après le passage de Scymnus de Chio, on pourrait ajouter τὰ Θρέμματα au lieu de τὰς αίγας. Aristote (Hist. ακίκι, 19) parle aussi de cette rare fécondité. A l'article Διδυμοτοκέω, le Thesaurus de M. Didot ajoute: Διδυμιτοκέω Hecataro ap. Steph. Byz. s. v. Αδρία restituendum ex libris. Valgo διδυμοτακέω. Ce qui justifie la leçon de notre manuscrit.

- 380. χαίπερ όντας καίπερ όντα
- 381. νιΦετώδης νηΦετώδης
- 384. πρηστήρων πριστήρων
- 386. Everwu en erw (sic)
- 388. Παφλαγόνων Παμφλαγόνων
- 393. Υμανοι Ισμενοι (Hæsch. et Morell.)

La correction d'Ioussos en Tussos est justifiée par ce passage de Pline (111, 25, et non IV, 21, comme le dit Vinding cité par M. Gail: Arsie gens Liburnorum jungitur, usque ad flumen Titium. Pars ejus fuere Mentores. Hymani, Encheleu, Buni, et quos Callimachus Peucetias appellat: nunc totum uno nomine Illyricum vocatur generatim, populorum pauca effatu digna, aut facilia nomina. Le Père Hardouin, an contraire, se sert du passage de Scymnus de Chio pour corriger Pline, et lire Ismeni au lieu d'Hymani. Voici sa note: Hymani. Ita libri omnes. An potius tamen Ismeni legendum? Nam supra Venetos et Istros, Scymnus Chius, p. 16, Mentores locat et Ismenos:

Ενετών έχονται Θράκες Ιστριοι λεγόμενοι, Τπέρ δε τούτους Ισμενοι και Μέντορες.

Il est probable cependant que la leçon de Pline est la bonne, puisque tous les manuscrits de cet auteur s'accordent à donner Hymani; et nous savons qu'ils sont en très-grand nombre, tandis qu'on ne possède que très-peu de manuscrits de Scymnus, et encore sont-ils tous incomplets et peu anciens. D'ailleurs les contrées dont il est ici question étaient mieux connues des Romains que des Grecs, comme on peut le voir d'après toutes les mesures et tous les détails donnés par Pline. Les Mévropes sont aussi mentionnés par Étienne

de Byzance : Μέντορες, έθνος πρός τοῖς Λιθύρνοις · Εκαταΐος Εὐρώπη.

396. Siavyès - Siavyais

Variante provenant de la confusion de l'e et de l'as qui se prononçaient de même.

397. προτοῦ - πρὸs

398. Φαέθουτος - Φαέθευ

400. μελαιμονείν τε, πενδ

μουείν πενθ.

403. συνάπτον — συνάπτων

404. χερσύνησος Υλλική - βρύνησος Υλική

Cette péninsule, selon P
cuit : Dein Tariotaram antique
rium Diomedis; vel, ut alii,
temps d'Étienne de Byzance
dérables : Καὶ τὸ Ֆηλυκὸν,
λιστα Πελοποννήσου, ὡς Φασι, πεντεκ
γέθεις οἰκουμένας. Eustathe
partie Étienne de Byzance.

26) avait 100 milles de cirteastellum Tariona: promontoHyllis, circuitu c m. pass. Du
atenait quinze villes très-consiu χερρόνησος ήλίκη μάτ πόλεις έχουσα παμμε586) a extrait en grande

405. Πελοπόννησόν τε - Πελοπόννησόν τι

409. ἐκβαρβαρωθήναι — ἐκβαρβαρωθείναι

On peut ajouter cet exemple à ceux qui sont déjà cités dans le Thesaurus de M. Didot, à l'article Εκδαρδαρόω.

410. ήθεσιν — έθνεσιν

Rhodes (IV, 524).

M. Gail met Al. ήθεσιν pour variante; c'est sans doute une faute d'impression. Il faut lire Al. έθνεσιν comme dans notre manuscrit.

Apollon. Tyan. lib. 1, cap. 2, pag. 5 Olear.), st #80s sont confondus; et M. Boissonade (ad

- Συρακοσίων

C mi que il aurait du écrire; voyez vers 293, où il met :

Συρακόσιοι δὲ τὴν Καμαρίνην λεγομένην. Les Grecs employaient, d'après les différents dialectes, les formes Συρακόσιος, Συρηκούσιος, Συρακόσιος et Συρηκόσιος.

418. रवे ठी मोम - वे ठी मोम

420. ὑπήκο' είναι — ὑπήκοα είναι (ed. Huds.)

424. ζηλούν τε - ζηλούντες

Le participe ici serait sans doute plus régulier que l'infinitif; mais la mesure ne permet pas d'adopter la leçon du manuscrit.

425. ἄπωθεν - ἄποθεν

On disait également dauber et daober.

427. Κέρχυρ', θυ Κυίδιοι κατώκισαν — Κόρχυρα θυ Κυίδιου κατώκησαυ

Cette leçon Κόρχυρα se trouve justifiée par Eustathe (ad Dionys. 492): Ετέρα δὲ Κέρχυρα ἐντὸς τοῦ loνίου, διὰ τοῦ ο μάλιστα λεγομένη Κόρχυρα, ἡ καὶ Μέλαινα καλουμένη. Telle est aussi l'orthographe observée sur les médailles, suivant Hudson: Quam lectionem veram esse ex auctoritate numorum indubia fidei et vetastatis, asserit Cl. Spanheimius ad Callim. pag. 428. Pline (111, 30), en disant que les Cnidiens y possédaient une ville, semble justifier la leçon κατώκησαν venant de κατοικέω, tandis que κατώκισαν vient de κατοικίω: Ab his Corcyra, Melana cognominata, cum Gnidiorum oppido, distat xxv m. passuum. Sur la confusion de ces deux verbes, voyez M. H. Heyler (ad epist. Juliani, p. 278).

429. Λυχνίτιν — Λυχνίτιν

Dans Étienne de Byzance, au mot Auxeldos, on lit: Τὸ ἐθνικὸν Αυχείδιος, καὶ Αυχεία λίμενη, καὶ Αυχείτης. Εστι δὲ καὶ Αρμενίας Αυχείτης χωρίου. Ce passage entier me semble corrompu, et je lirais: Τὸ ἐθνικὸν Λυχείδιος. Καὶ Λυχειδία λίμενη, καὶ Αυχείτις. Εστι δὲ καὶ Αρμενίας Λυχείτις χωρίου. La correction de Λυχεία en Λυχειδία est indiquée par Polybe (v, p. 445, D): Κατελάδετο δὲ τῆς μὲν Δασσαρήτιδος, Κρεώνιου καὶ Γεροϋντα· τῶν δὲ περὶ τὴν ΑΥΧΝΙΔΙΑΝ λίμενην, Εγχελάνας, Κέρακα, Σατίωνα, Βοιούς. Quant à Λυχεῖτις

pour Λυχνίτης, il est clair que ces changements proviennent de la prononciation qui confondait l'η et l'ι. Ptolémée (v, 13) mentionne un lac de ce nom en Arménie: Είσι δὲ καὶ ἔτεραι λίμναι, ή τε καλουμένη Λυχνίτις (leg. Λυχνῖτις), κ.τ.λ.

- 435. Κόρκυρ' ἀποικίσαι Κόρκυρα ἀποικίσαι
- 436. Εγχέλειοι Εγχέλιοι

Étienne de Byzance: Ε΄γχελεῖς, εθνος Γλλόριου. Λέγεται και Ε΄γχελείαι. Plus haut il avait déjà dit: Ε΄γγελᾶνες, εθνος Γλλυρίας, οἱ αὐτοὶ τοῖς Ε΄γχελέαις, ὡς Μυασέας ἐυ γ΄ τῶν περιηγήσεων. Αρρίει (Πlyr. 2) écrit Ε΄γχελεες.

- 438. ols is (cod. Cas. is)
- 439. Κορινθίων τε καὶ Κορκυρ. Κορκυραίων τε καὶ Κοριν.

Étienne de Byzance ne cite que les Corinthiens : Απολλωνία, πρώτη πόλις Ιλλυρίας, ήν φχουν Ιλλύριοι κατ' Επίδαμγον. Τστερον διακοσίων Κορινθίων ἀποικία είς αὐτήν ἐσταλη, ῆς ἡγεῖτο Γύλαξ, ôς Γυλακίαν ἀνόμασεν.

440. Ωρικός — Ωρικος

Voyez l'article Oricum dans le dictionnaire de M. Bischoff.

- 443. Θεσπρωτών Θεσπρώτων
- 444. βάρθαρ' οὐ βάρθαρα οὐ
- 445. Θεσπρωτίαν Θεσπρωτείαν
- 446. Θεσπρωτούς Θεσπρώτους
- 448. й те йте
- 454. πρότερον παις πρότερος παις
- 455. κτίσαι δοκεῖ κτίσοι δοκεῖ
- 459. δ' Ακαρνάνες δέ Ακαρνάνες (Hæsch.)
- 461. Αλκμαίωνα Αλκμεώνας
- 462. παϊδ' Ακαρνάνα παϊδα Κάρνακα (sic)

464. ἐν πρώτοις - ἐν πρώταις

Bonne leçon, attendu que ce mot se rapporte à succes du vers précédent, c'est-à-dire és apéreus success.

467. Eviai — Evai

470. έπλ κεφαλαίων - έπλ κεφαλαίω

Henri Étienne (t. II, col. 157) cite un exemple tiré d'Aristote, exemple qui pourrait justifier la leçon du manuscrit: Dirersa constructione, eodem tamen sensu, Aristot. Ethic. 2, c. 7, dicit, επὶ πεψαλαίως si modo non mentiuntur rulg. editiones), νῦν μὲν οῦν τύπψ παὶ ἐπὶ πεψαλαίως λέγομεν, ἀραούμενοι αὐτῷ τούτφ: cui opponens subjungit. ὁστερον δὲ ἀκριδέστερον περὶ αὐτῷν διορισθήσεται. La nouvelle édition d'Aristote, Berlin, 1831, in-4° (p. 1107, col. 6, lig. 14) donne aussi ἐπὶ πεψαλαίω; quelques manuscrits cependant portent ἐπὶ πεψαλαίου. A l'égard de cette dernière expression, Henri Étienne ajoute: Sicul vero dicitur ἐν πεψαλαίω καὶ ἐν πεψαλαίοις, ita ἐπὶ πεψαλαίου et ἐπὶ πεψαλαίων, iti-dem summatim sive capitulatim. Cebes in Tabula: Ûs είποι ἀν τις ἐπὶ πεψαλαίου. Polyb. Μνησθείς δ' ἐπὶ πεψαλαίου τῶν γεγονότων αὐτοῖς ἐλαττωμάτων, καὶ Θεὶς πρὸ ὀψθαλμῶν τὰ τῶν Μαπεδόνων προτερνματα, breviter et capitulatim attingens repetensque: seu συντόμως, πί Suidas exponit, apud quem una voce scribitur ἐπιπεψαλαίου.

472. Axapvāvas — Axapvavas

473. έξ Ηλιδος — έξιλιδος

475. Ηλιδος — Íλιδος

477. xeîtai dê — de xeîtai

Transposition provenant de la négligence du copiste qui écrivait ces vers comme de la prose.

478. Τημένφ — Τιμέφ

N'est-ce pas Tipalo qu'il faut lire? Mais alors quel est ce Timée?

485. προτοῦ — πρό τοῦ

486. δ' Ορνύτου - Δορνύτου

488. καιρία τε — κερία τε

489. μόνη γάρ - γάρ μόνη Même observation que plus haut, vs. 477.

492. του Σικελικόυ τε πόρου - το Σικελικόυ τ' έμποριου Voyez les variantes recueillies par M. Gail, p. 291.

496. Θεσπιαί. — Θεσπεσίαι.

rimberga, 1838, in-8°), il Περίτων Αθηναϊκών τόπων renseignements sur la top Μεθ' & πόλις αὶ Θεσπιαὶ κόλπω. Εν δέ ταϊς Θεσπιαϊς έν δεξιά του Ελικώνος. Ο δ δέ τῶν Θεσπιῶν ἡ Κρέουσα πλησίου αι Ελευθεραί, πόλι

501. είτεν συνάπτει -

On sait que dans les ve simple au composé et récip cation change. Voyez les ex.

Parmi les opuscules de Psellus publiés par M. Boissonade (No-.... pag. 44, qui est intitulé : uάτων, et qui contient de nombreux e de l'Attique. On y lit, page 47 : Ελικώνι έπικειμένη τῷ Κρισσαίφ ι ή Ασκρη, ή του Πσιόδου πατρίς, τών συνεχής έστι τη Φωκίδι. Επίνειον έ τὰς Θεσπιὰς ή Μυκαλησσός, καὶ θηναίοις καὶ Βοιωτοίς.

συνάπτει

ngements se font souvent du ment, sans pour cela que la signifis recueillis par Daniel Whitby (Obs. phil. Lugd. Batav. 1733, pag. 338). J'avouerai cependant que je ne connais pas d'autres exemples du verbe ένσυνάπτω, en admettant toutefois que la leçon du manuscrit n'est pas fautive, ce dont je doute;

502. ἐπόλισαν — ἐπώλησαν

503. Μεσσήνιοι - Μεσήννιοι

505. τούνομα — τὸ ὅνομα

507. έχόμενος - έχομένως

Εχόμενος et έχομένως peuvent ici se dire également. Voyez Henri Étienne (Thesaur. ling. gr. t. I, col. 1321): Εχόμενος sine adjectione dicitar pro Proximus, Contiguas; έχόμενον έστι, Proximum est, Sequitur deinceps. Huic adverb. exopévos, Proxime, etc.

car cette confusion des mots est habituelle au copiste. Ainsi, plus loin, vers 642, nous verrons είτ' έμπελαγία pour είτεν πελαγία.

SCYMNUS DE CHIO.

- 512. Μαλέαν μεγίστην, Ταίναρόν τε Μαλέαν μέγιστον, Τεναρόν τε

310

- 5 1 3. Ποσειδώνος Ποσιδώνος
- 514. Λακώνων Λακάνων
- 518. τόπους δόρους
- 519. Haeioi Deioi
- 523. Φλιασία Φλειασία
- 525. λέγουσ' αὐτόχθονας λέγουσιν αὐτόχθ.
- 526. вотера...oixloai вотеро»...oixījoai

Sur la confusion des deux mots oixée et olxile, voyez plus haut, vers 427.

527. την Σικιώνα - τον Σικιώνα

Ces deux leçons sont également bonnes, comme on le voit dans Étienne de Byzance: Einuby molis Helomopphoou. Aéyerai nal 34λυκώς και αρσενικώς. Ce géographe dit ensuite : Ĥ δ' αὐτή ἐκλήθη και Μήκων, και Τελχινία. Au lieu de Μήκων il faut lire Μηκώνη, comme dans le scoliaste d'Hésiode (Theog. 535) : Muzier, il nort Σικυών λεγομένη. Εστι δὲ πόλις Αργους; correction qui est aussi justifiée par Strabon (VIII, p. 382) : Την δέ Σικυώνα πρότερον Μηκώνην έχαλουν, έτι δὲ πρότερον Λίγιαλούς. Voy. encore les scolies sur Tzetzès (ap. Cramer, Anecd. III, 378), où l'on trouve : Entre de corie de χώρα τῶν ἐλλαδικῶν Βλάχων.

- 528. τισαμένον · Ηλιδος δ' τειχισάμενον · Ιλιδος δέ
- 531. Αργους τε Κίσσον Αργους τε Κρίσων
- 537. τῆς Δωρίδος τῆς Δορίδος
- 541. Ετεέχρητας Ετεοχριτάς

Le manuscrit grec n° 2600 (fol. 183 r.) contient plusieurs extraits de Suidas, de Diogène Laërce et de Diodore de Sicile, ayant tous rapport aux hommes illustres de la Crète, et le dernier parlant assez longuement des Eleocretæ. On trouve dans ces fragments des variantes nouvelles, et comme ils sont peu considérables, je me suis décidé à les publier ici, d'autant mieux qu'ils contiennent un mot nouveau, διεξοδικωτέρως, qui doit figurer dans nos lexiques. Voici ces extraits:

Κρόνος βασιλεύς Κρήτης. Ούτος έξορισθείς ύπο του ίδιου υίου Διός, els Ιταλίαν άθικνείτο· βασιλεύς τε έγένετο Λατίνων, νόμαμε Sels αὐτοῖς καί γεωργίαν διδάξας. δυ καί ώς θεου αποθαυόντα έτιμησών.

Ζεύς ὁ καὶ Αστερίων, βασιλεύς Κρήτης, νομοθέτης Κρητών καὶ άλλων Ελλήνων. Οδτος άρπάξας Εδρώπην έκ Φοινίκης την Θυγατέρα Αγήνοpos, els Κρήτην ήγαγεν· εξ ής έσχε τρείς παίδας, Μίνω, Ραδάμανθυ καί Σαρπηδόνα. Μίνω (leg. " * δάμανθυς δικαιότατοι γεγοvotes, nal voucus Sévies, n έπλάσθησαν μετά Λίακοῦ, 1 Mívas (vid. Strabon. x.

νικας τους τότε ληστάς έξελ uedias autis, हेंग में अवो पही Κρήτη. Οδτος έγέννησε Δει στρατήσας.

Μηριόνης, ἀνεψιὸς Ιδομε Ευυαλίω) αυδρειθόντη κα Κρητών δ' Ιδομενε

ου ψυχών παρά τών ποιητών ι καὶ νομοθέτου γεγονότος. ακαττοκρατήσας, Kápas και Φοίι νήσων έκράτησε καὶ Σιτα αὐτοῦ μετεχομίσθη ἐν Ιδομενεύε ὁ κατά Τροίας

συτος εν δαλίω (leg. αταλάντου B. 645): ιλυτός ήγεμόνευεν.

EK TOT :

l (leg. ΣΟΥÍΔΑ)

Δίκτυς Ιστορικός Κρής Κυώσσιος δπαδός Ιδομενέως. Οὖτος συνέθηκεν έθημερίδα του Τρωϊκού πολέμου παρών έν βιθλίοις έννέα γράμμασι Φοινίκων, οίς τότε πάσα έχρητο ή Ελλάς. Διηγείτο δε άκριδώς, όσα Ελλησι καὶ δαρδάροις ἐπράχθη , καὶ τὰ μὲν παρὰ τοῦ Οδυσσέως ήκουσεν, όσα ἐπράχθη ἐκείνου ἀπόντος, τὰ δὲ παρών, ὁρῶν καὶ ἀκοίων συνέγραψε. Τούτου Ιστορία εύρέθη έπὶ Κλαυδίου βασιλίως Ρωμαίων τῆς Κρήτης ύπο σεισμού κατενεχθείσης, καὶ πολλών μνημείων (Suid. τάφων) άνεωχθέντων· ὧν ένὶ εύρητο γεγραμμένου βι6λίον γράμμασι Φοινίπων, και μεθερμηνεύθη έν τη Αττική γλώττη πεμφθέν τῷ δασιλεῖ, οὖ τῷ προστάγματι Σεπτιμῖνός τις Ρωμαΐος σοΦὸς ἐκατέραν τὴν γλῶτταν είς την Ρωμαϊκήν Φωνήν μετήνεγκεν, ώς έστιν ίδείν.

Επιμενίδης (vid. Diog. Laert. 1, 10, 1) Κρής Κνώσσιος, άνηρ σο-Φὸς καὶ ἐποποιός. Οὖτός ποτε πεμΦθείς παρά τοῦ πατρὸς είς τὸν αγρὸν έπι πρόδατου, άμαρτών της όδου ύπ' άντρω τινί κατεκοιμήθη υζ' έτη. Διαναστάς δὲ μετά ταῦτα, εξήτει τὸ πρόδατον ώς δὲ οὐχ εύρισκε,

TIGE DETO ELS THE CYPRO, AND PETRONEDACHESE (leg. PETEONEDACHESE) प्रकार क्षेत्रक, मार्च प्रकृ क्रीक रके क्षेत्रका, वैद्यावकृष्ट्रक मीतीहर होड रहे वेटान. Και μολις του έποτου σεώτερου εδελιζόν εύρων τότε ήδη γέροντα, της έπεινου το πών έμαθε. Γρωσθείς δε πηρά τοϊς Ελλησι ζελεστατος Diog. Laert. Scothicerus) close inchicon offer and Administ τοτε (Diog. Lacrt. minus recte τῷ τε) λοιμῷ κατεχομένοιε έχρησεν à Il Aca nulique the moles of de nippartes suis nul Ninius tos Ninράτου είς Κράτην, μετεκαλέστυτο του Επιμενίδην. Και ός έλθαν, καύνρες τε την πολεν έπευσε του λοιμόν. Οἱ δὲ Αθηναῖοι εὐχναμοῦντες radarra (sic descionero dosses mira, nai rate die Korrer dui bosom. ें देरे एक माने प्रमाणक क्षेत्र देवेदिहरूक, देश्रोतंत्र के सब्धे व्यक्तमार्थास के किन्नार्थास και Κρασσίαν έκουνσειο. Και ξεανελθών μετ' οὐ πολύ τέθνηκε, ρυζ' έτη βισώς Ελλοι δε περί τών χρόνων ζάσει ζασιν. Εποινσε δε Κουρήτυν καί Κορυδάντων γένεσαν καί Θεογονίαν έπη πεντακισχίλια. Αργους de exemples (Dieg. Leert. sermples) un lácusos (leg. lácosos) exocurious Diog. Lacet. exocitous) els Kolyous, eur éferieques Diog. Laert. ifixioxilus nestendous). Suris parte de nestelos sens regi Joseff uni tils Kontuits roditeine, uni regi Mism uni Padapanbios, ten respeziogilia. Idpócaso de sap. Abreziois lepor ten cearão Sexo, και είλα καμπολλα όν Κρήτη. Εδρηται δέ και κάτου έπιστό-MOD LOGE.

ΕΠΙΜΕΝΙΔΗΣ ΣΟΛΩΝΙ.

Θερφει, & έτειρε. ΑΙ γάρ έτι Οπιτύουση Αθαναίοις παι με εὐτομημένοις επεθταατο Πεισίστρατος, είχε και τὰν άρχὰν ἰεὶ, ἀνδραποδιξίμετος τὰν κολιότας τῶν δὲ οὐ πακῶν ἀνδρακ δουλώται τοι μεμναμένοι τὰ Σολατος, μανόσιος αλγέοντι, παίδα αίσχύναι (Diog. Laert, τὰν Σολατος μανόσιος αλγέοντι καίδα αίσχύναι), οὐδὲ ἀνέξονται τυραννούμενοι. Αλλ' αίκε Πεισίστρατος κατασχέθη τὴν (Diog. Laert, τὰν κολιν, οὐ μὰν ἐς καίδας τὴν ελπομαι τὸ πρώτος ἱξεσθαι. Δυσμέχανον γὰρ. ἀνθρώτας ελκυθεριάξαντας ἐν τεθμοῖς ἀρίστοις, δουλας ἡμεν. Τὰ δὲ μη αλασύαι, ἐλλ' έρπε ἐς Κρήτην άμμε (Diog. Laert, που δεινός ὁ μόναρχος αί (leg. αί) δὲ κη πλατείη ἐγ κύρσοντί (Diog. Laert, ἐγ κύρσοντί), τοι τήνα τοι ξίλοι, δειμαίνα μή τι δεινόν πάθης.

Τούτου έξιστυ την ψυχήν έξιεναι όποσον ήθελε χρονον, και πάλιν είσιεναι, άποθανόντος τε τό δέρμα εύρεθήναι γραμμασι κατάστικτου.

Κρήτες δὲ αὐτῷ ἀποθανόντι, ὡς Ξεῷ, ἔθυον · διεξοδικωτέρως δὲ ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ πρώτω τοῦ Διογένους Λαερτίου γέγραπται.

Ριανός (vid. Suid.) Βαναϊος έκ Βάνας, πόλεως Κρήτης. Γραμματικός οδτος ήν, πρότερου Φόλαξ παλαίστρας, δστερου δέ παιδευθείς γραμματικός έγένετο, σύγχρουος Ερατοσθένους. Εγραψε δέ είς γραμματικήν και ποιημάτων βιδλία τέσσαρα.

EK ΔΙΟΔΩΡΟΥ (Diod. Sic. 111, 391).

Πρώτοι οἱ κατοικήσαντες Κρήτην Ετεωκρήται (Diodor. Ετεοκρήται)
έκαλούντο, καὶ ὁ βασίλεψε αὐτῶν Κρήτης, ἀξ' οὐ Κρήτη καὶ Κρήτες.
Δεύτεροι ἀὲ ἱδαῖοι Δάκτυλοι κατῶκήσαντες (leg. κατῷκήσαντες) ἱδην,
ἀπὸ τῆς Φρυγικής ἱδης ελθόντες · Δάκτυλοι ἀὲ ώνομάσθησαν κατὰ τὸν
ἀριθμὸν όντες τῶν δακτύλων ι'. Μετὰ τούτους Κουρήτες (leg. Κούρητες)
ἢλθον, ἀπὸ τῆς κουρᾶς ἐνομασθέντες, ἡ ἡρωός τινος, ἡ ὁρους Αἰτωλικοῦ.
Κορύδαντες κατὰ Στράδωνα, οἶον κορύπτοντες βαίνειν, οὐς ὁ Ποιητής
(Οd. Θ., 250) βητάρμονας καλεῖ, ἢ κατὰ κύρην βαίνειν, ἡ ἀπὸ τοῦ
κρύπτειν τὸν Δία, οἰονεὶ κρύδαντες.

- 543. Θαλάττης, ας τε υπσιωτίδας Θάλαττάς τε υησιώτηδας
- 544. συνοικίσαι συνοικήσαι

Voyez plus haut les vers 427 et 527.

550. Αίγίλεια — Αστυπαλία

Étienne de Byzance : Εστι καὶ νῆσος μεταξύ Κρήτης καὶ Πελοκοννήσου, Αἰγιάλεια.

553. Οίνωνή προσηγορευμένη — Οίνώνη προσηγορεύετο

On pourrait conserver cette leçon en écrivant plus haut † au lieu de †, et en faisant rapporter ce pronom à Alyseu qui suit.

556. ταύτης Σαλαμίν - ταύτη Σαλαμίν

Psellus (pag. 45 ed. Boisson.) : Πρόκειται δε ἀπό τῆς Νισαίας πλέουτι ες τὴν Αττικήν ἡ Σαλαμίς : ἐν δε τῆ παραλία τῆ κατά Σαλαμίνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ όρια τῆς τε Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ατθίδος · όρη δε εἰσι δύο, ἃ καλοῦσι Κέρατα.

600. γίνετ Αμφικτυονική. - γίνεται Αμφικτηηνική.

602. Σπαρτοῦ — Σπάρτου

603, έναλίων - Μαλιέων

Bonne correction que M. Gail avait déjà soupçonnée.

605, οίχοῦσι δέ — οίχοῦσι τέ

606. εὐδιωτάτη — εὐδοτάτη (leg. εὐδοτωτάτη)

Cette leçon, pour le sens, va très-bien avec ce qui suit : εὐδοτωτάτη χώρα, κράτιστα πεδία καὶ τελεσφόρα έχουσα.

- 6 1 4. Δολοπές τε Περραιδοί Δολόπων τε Περραίδων
- 616. Μυρμιδόνων Μυρμηδόνων
- 618. περί του παρά του

Cette leçon me semble préférable. La montagne ou plutôt la chaîne de montagnes portant le nom d'Olympus était située entre la Piérie et la Pélasgiotide. Son nom moderne est Lacha.

619. Μακεδόνας γηγενείς - Μακεδόνα γηγενή

Il faut adopter, je pense, la leçon fournie par notre manuscrit, parce que Scymnus de Chio veut sans doute parler du premier roi de la Macédoine, lequel a donné son nom à la contrée. On trouve cette origine dans Constantin Porphyrogénète (de Thematibus, lib. 11, them. 2): Μακεδονία ἢ χώρα ἀνομάσθη ἀπὸ Μακεδόνος, τοῦ Διὸς καὶ Θυΐας, ἢ ἀπὸ Μακεδόνος τοῦ Λίολου.

620. Πελαγόνων — Πελασγόνων τῶν κειμένων

Voyez les notes de M. Gail, p. 683. Dans notre manuscrit, les mots τῶν κειμένων se trouvent après Πελαγόνων, au lieu de suivre τὸν Αξιὸν, comme dans l'édition.

62 1. Αξιον [των κειμένων] - Αξίονα

Strabon donne à ce fleuve le nom de Θολερόs. Dans le manuscrit grec n° 1411, fol. 585 r.: Αξιός ποταμός, ὁ Βάρδαρις.

622. Βοττιαίου ... Στρύμονα — Βουτεατών ... Στρύμωνα

624. Βέρροια — Βέροια

On trouve quelquesois Béppose avec un seul p; mais l'orthographe la plus généralement suivie par les auteurs grecs et latins est celle adoptée par M. Gail.

- 626. ἄχραν δὲ ἄχραν τὲ
- 627. Αίνιον... γενομένη τών Κορ. Αίνίαν... γενομένη Κορ.

Bonne leçon; Tite-Live (XLIV, 10) place Enia sur le golfe Thermaique à quinze milles au-dessous de Thessalonique. M. Dureau de la Malle, dans son excellente traduction française, a voulu d'après Drakemborch corriger ce passage de Tite-Live, et lire Œnea au lieu d'Enia. Ce nom d'Enia était commun à plusieurs villes de la Grèce et des contrées avoisinantes; qu'il y ait en en Perrhébie une Enia, ce n'est pas une raison pour nier l'existence d'une ville du même nom dans la Macédoine. Diodore de Sicile (1, 49) d'ailleurs et Hérodote (vII, 123) confirment la position d'Enia sur le siaus Thermaicus: ... πολίων τῆ Παλλήνη, ὁμουρεουσίων δὲ τῷ Θερμαίψ κόλπω· τῆσι οὐνόματά ἐστι τάδε, Λίπαξος, Κώμδρεια..... Αίνεια. Le choix ne doit donc exister qu'entre Λίνία ou Λίνεια; et la phrase de Tite-Live doit rester telle qu'elle est.

628. Ποτίδαι' έστιν δέ δωρ. — Ποτέδαι' έστι δωρ.

Le scoliaste de Platon (t. IX, p. 12 ed. Bekker): Ποτίδαια πόλις Θράκης ἐν Μακεδονία, κτίσμα Κορινθίων. Man. gr. n° 854, fol. 175 r.: Ποτίδαια, ἡ νῦν Βέρροια. Man. gr. n° 1321, fol. 190 r.: Ποτίδαια, ἡ νῦν Κασάνδρεια, ἡγουν ἡ Βέρροια. La synonymie de Potidæa et de Berrhæa est une erreur, puisque Scymnus de Chio vient de citer cette dernière, vers 624. Quant à l'identité de Potidæa et de Cassandria. on peut voir Étienne de Byzance et le scoliaste de Démosthène, pag. 302.

- 629. Κασσάνδρεια Κασάνδρεια
- 631. λεγομένη γενομένη

Ces deux mots se trouvaient déjà confondus au vers 226.

633. την Ολυνθίων - την Ολυνθίαν

Le canton dépendant d'Olynthus a dû s'appeler anciennement Ολυνθία; en adoptant cette leçon, on n'aurait pas besoin de sousentendre le mot χώραν, ce qui serait plus régulier.

634. τ' ἐπ' ἰσθμοῦ — τὶπισθμοῦ (sic)

635. Φλέγραν — Φλέγρον (cod. Cas. Φλέγυον)

C'est Φλέγραν qu'il faut lire comme Hudson. Cette ville porta ensuite le nom de Pallen z' Étienne de Byzance : Παλλήνη δὲ ἐκαλεῖτο Φλέγρα τὸ παλαι ἐψκεῖτο ὑπὸ τῶν γιγαντων.

637. δ' ἀφ' αὐτῶν — δ Ουντῶν (id. cod. Cas.)

Étienne de Byzance : καὶ Τορωναῖος κόλπος. Tacite (Annal. v, 10) écrit aussi Τ΄ sinus: et Tite-Live (xLIV, 2) Toronaicus sinus.

641. Τορώνη — Τοριν: Voyez l'article Torona le dictionnaire de M. Bischoff.

642. εἶτεν πελαγία Λῆμ ιος — εἶτ' ἐμπελαγία (sic) Λίμνος

643. πρώτου — πρώτος
On peut aussi bien conserver πρώτος que πρώτου.

648. έπτὰ σταδίοις — έπταστάδιος (ut cod. Pal.)

649. δέ περί — δέ παρά

Ces deux leçons sont également bonnes. Les mots περί et παρά, ont été confondus très-souvent par les copistes.

651. κεΐσε Νηρείδων — έκεΐσε Νηρηιδών

652. μεσόγαιον Αντιφάνους - μεσόγειον Αντιφάνου

654. Ιστορίας τε μυθικής γέλων — Ιστορίας μυθικής γέλος

655. ΟΙσύμη — Ήσυμή

657. Ημαθίας τε — Ημαθίας γε

661. δη Θάσος — δ' η Θάσος

Leçon excellente et qui rétablit le texte. Je détruirais alors la virgule après Odoos.

666. Α΄ Εδηρ' ἀπ' Α΄ Εδηρου — Σαύδηρα ἀπ' Αὐδηρου

Sur la confusion du 6 et de l'u voyez M. Boissonade (in Eunap. pag. 172), qui ne désapprouve pas l'emploi d'Addapa pour Ásdapa. Cette première orthographe est observée par Théodore Métochite (Miscellan. pag. 754): Ποῦ Μακεδόνων Πέλλαι, καὶ Κλευναὶ, καὶ Απολλωνία, καὶ Αὐδηρα, καὶ άλλαι πλεϊσται; on peut consulter aussi M. Kayser (in Philostr. vit. Sophist. Heidelberg. 1838, p. 203). Dans le manuscrit grec n° 1698, fol. 18 v.: Αδδηρα, τὸ νῶν λεγόμενον Πολύστυλον (cod. gr. 1411, fol. 585 r. Πολύσυλον) : Εθεν Δημόκρετος.

- 668. ύπο τών...ξενοκτόνων ύπο τον...ξενοκτόνον
- 669. Ιππων...Τήτοι Ιππον...Τήσι
- 671. δ' ξπειτα δ' ξπιτα
- 673. τούνομ' ἀπὸ τούνομα ἀπὸ
- 674. προμήχης προμίχης
- 675. Μαρώνει, οδ Μαρώνεια, οδ

Tzetzès (in Lycophr. 818): Îσμαρον πόλιν Κικόνων, την εῦν λεγομένην Μαρώνειαν. Et vers 925: Ο δὲ Περιηγητής Διονόσιος καὶ τὸν τόκον τῆς Θράκης Φησίν, όθεν ὁ βοβράς πνεῖ, Îσμαρικὸν ήτοι Μαρώνειον αὐτὸν λέγει. Voyez Eustathe (in Dionys. 113), et les scelies publiées par M. Bernhardy, p. 331.

- 684. λέγουσ' ἄγαλμα λέγουσα ἄγαλμα
- 685. δαιμονία δαιμονίο
- 686. προτοῦ deest.
- 689. Σαμοθράκας Τρώας Σαμοθράκας Τρώας
- 692. σιτοδεία σιτοδία
- 693. τηνικαύτ' έκ τηνικαύτα έκ
- 695. Se xsīr Se deest.

696. Mituhins - Mituhins

702. Αυσιμάχεια — Αυσιμάχια

Pausanias (Attic. cap. 9) et Strabon (Excerpt. lib. vII) écrivent Αυσιμαχία. Voyez mes notes sur Scylax, p. 216.

706. Ελαιούς, Τηϊκήν - Ελαιούς Αττικήν

707. Φόρδας — Φορδοά cod. Pal.)

709. στενοτάτου.... ΑΙ — στενωτάτου.... Αεσδών δ' οὖσαι

714. έχομένη — έχομένο

Ces deux leçons sont ég dit plus haut, p. 309.

718. συγγραφεύς - συγ

719. έπιμελεστάτως πεπ σμένοι

> L'adverbe ἐπιμελεστάτω que le mot ἐπιμελήτρια qui (t. III, p. 368, lin. 12) : χῶν καὶ ὀνόχων τῆς Κλεοπο

it bonnes. Voyez ce que nous avons

νος — έπιμελεστάτως πεπει-

que encore dans nos lexiques, ainsi ive dans les Anecdota de M. Cramer ωσαι τίνες ἐπιμελήτριαι ἦσαν τῶν τρι-

722. Φιλέας - Φιλία

Suivant Étienne de Byzance, on disait également Φιλέας, Φιλέα et Φινέα.

726. παρατέταται... έχθρώτ. — παρατέταυται... έχθρότ.

727. Ovvids - Ovvías (codices et Hæsch.)

Voyez plus haut, p. 183, les notes sur Marcien d'Héraclée.

736. προσηγορίαν . . . Εὔξεινον — προσηγορίας . . . Εὐξείνου

Cette leçon me semble préférable pour deux raisons : d'abord, parce que le verbe τυγχάνω est plus régulièrement suivi du génitif donnés par Henri Étienne); et en se-

FRAGMENTS INÉDITS.

Nous ajoutons ici deux tirés du manuscrit grec nº principales îles de l'Europe en stades. On y trouvera d distances données par Pline teurs dont nous avons extra mesures circulaires de ces en parallèle les stades fourn comptés par M. le colonel

Ces deux fragments ne d'un ouvrage complet de géc d'un copiste ignoré, je veu

graphie comparée.

s de géographie enant une liste des leurs périmètres estimés notables avec les hémère, etc.; auqui évaluent les a nous avons mis rit, et les stades

sans doute pas partie e. Ils doivent être l'œuvre une de ces listes si communes dans les manuscrits grecs et latins, listes de villes, d'évêchés, de rois, d'empereurs. Mais quelle que soit l'origine de ces fragments, ils n'en sont pas moins curieux et peuvent fournir des renseignements nouveaux pour la géo-

(Ex cod. gr. nº 39, fol. 167 recto.)

Των δ' εύμεγεθων νήσων Σαρδώ μέν την περίμετρον έχει σταδίων δυμ', μιλίων φ'.

Κύρνος δε, ήν Κορσικήν οι χώριοι (fort. επιχώριοι) -δ κύκλω (leg. του κύκλου) έχει σταδίων δυμ'.

(Ex eodem codice, fol. 168 recto.)

Νάξος υήσος.

Η Μαραθών ἀπὸ τῆς Αττικῆς, σταδίους τριακοσίους ἀπέων (leg. ἀπέχουσα) τῆς πόλεως.

Εστι δε δ Ελλήσπουτος πορθμός Φερόμενος από τῆς Προτουτίδος επί το Αίγαῖου πέλαγος, έχων το πλάτος σταδίων Ε΄, δυ έζευξε Ξέρξης.

Εστι δὲ ή Σικελία νῆσος, σταδίων τετρακισχιλίων δατακοσίων έχουσα τὴν περίμετρον, μιλίων χμε'.

NOTES

SUR LES FRAGMENTS INÉDITS.

Page 321, ligne 20. — Σαρδώ] Strabon (v, p. 224): Τζε δε Σαρδόνος καὶ τετρακισχιλίους, c'est-à-dire 4,000 stades, nombre trop faible comparativement aux distances modernes. Pline (111, 13) compte 565 milles, ce qui donne plus de 5,000 stades: Sardinia ab oriente patens, CLXXXVIII millia passuum: ab occidente, CLXXV millia: a meridie, LXXVII millia: a septentrione, CXXV, circuita DLXV millia. Voyez aussi Martianus Capella (lib. VI, cap. de Sardinia), et Hygin (Fabul. cap. 279), où on lit: Sardinia in circuita stadia XCCL. La Demonstratio provinciarum de M. Bode, p. XX, dont je parle ci-après, ne donne que la longueur de cette île: Sardinia ab oriente Corsica et mari Sardico, a septentrione mari Tyrrhenico, a meridie mari Africo: patet in longitudine milia passuum CCXXX.

Ligne 22. - Kúpros Pline (111, 12) ne compte que 325 milles pour le périmètre de cette île : In Ligustico mari est Corsica, quem Graci Cyrnon appellavere, sed Tusco propior : a septentrione in meridiem projecta, longa passuum cu millia: lata majore ex parte quinquaginta: circuita cccxxv u. Dans Strabon (v, p. 224) on lit : Kar' dalous de Kuppou per appiperpos, Repl yillous hiyeres zal diaxogious gradious. Quelques manuscrits donnent repi rproyektous, leçon bien préférable, puisque le périple entier de la Corse est à peu près de 4,500 stades. Martianus Capella (lib. VI, cap. de insulis Tyrrheni maris) a copié le passage de Pline que nous venous de citer. Hygin (Fabul. 276): Corsica, ager pessimus, circuita stadia ucxx. Dans la Demonstratio provinciarum de M. Bode, p. XXI: Insula Corsica finitar ab oriente promontorio Sacro, ab occidente Proturiano, a septentrione Ligastico, a meridie mari Africo; cujus spatia in longitudine milia passuum CXXX, in latitudine milia passuum XX. Au lieu de Proturiano, l'éditeur propose Mariano ou Aleriano, localités qui sont situées dans la partie orientale de l'île de Corse.

Page 322, ligne 1. — Κρήτης] Strabon (x, p. 475): Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὁν ζησιν ἀκριδοῦν ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορίζεται, μήκει μὲν πλειόνων ἡ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων πλάτει δὲ οῦ κατὰ τὸ μέγεθος ὡσθ' ὁ κύκλος γίνοιτ' ἀν πλέον ἡ πεντακισχίλιο σταδίοι. ἀρτεμίδωρος δὲ τετρακισχίλιους καὶ ἐκατόν ζησιν. Ἱερώνυμος δὲ μῆκος δίσχιλίων ζήσας, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλον, πλειόνων ἀν είη λέγων τὸν κύκλον, ἡ όσον Αρτεμίδωρος, κατά τε τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. Sur ce passage de Strabon un peu embarrassé voyez Siebenkees qui a cherché à concilier ce géographe avec Scylax, Pline et Agathémère. Le dernier

(Geogr. 1, 5, p. 16) donne la π 4,100 stades: Ĥ δὲ Κρήτη κατὰ τρος δὲ αὐτῆς σταδίων δρ΄ μῆκοι cette ile à 589 milles, ce qui fe nasquam quinquaginta millia passi maxime patens, longitudinem in DLXXXIX. Du reste, toutes ces doute de ce qu'on suivait plus côtes. Je donne aussi les mesur charger de les expliquer: Creta centum possidet, circuitu stadia x M. Bode, p. XXI: Insula Creta, e

sure qu'Artémidore, c'est-à-dire
πληπιάζει Πελοποννήσφ περίμετο 20) évalue le circuit de
4,700 stades: Latitudine
1 st circa mediam sui partem
LXX millium passuam, circuitum
25 de nombres proviennent sans
1 exactement les sinuosités des
(Fabul. 276), mais sans me
26 nombres proviennent sans me
27 nombres proviennent sans me
28 nombres proviennent sans me
29 nombres provientes des
29 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
21 nombres provinciarum de
22 nombres provinciarum de
23 nombres provinciarum de
24 nombres provinciarum de
25 nombres provinciarum de
26 nombres provinciarum de
27 nombres provinciarum de
28 nombres provinciarum de
28 nombres provinciarum de
29 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de
20 nombres provinciarum de parte

Carpathio, ab occidente mari Cretico, a meridie mari Libyco. Creta patet in longitudine milia passuum CLXXIII, in latitudine milia passuum sex. Cette fin de phrase est incomplète et inexacte.

Ligne 2. — Κόπρος | Agathémère (Geogr. 1, 5, pag. 16) compte 3,420 stades : Κύπρος βύρση τὸ σχῆμα ὑμοία: περίπλους στάδια γυκ'; mesure qui se trouve justifiée par Strabon (xIV, pag. 682) : Εστι δέ ὁ μέν κύκλος τῆς Κύπρου σταδίων τρισχιλίων και τετρακοσίων είκοσι κατακολπίζοντι. L'auteur du fragment a peut-être compté sans entrer dans les golfes. Pline (v, 35) cite Timosthène et Isidore : Hujus circuitum Timosthenes occaxxviii M. D. prodidit; Isidorus cccl.xxv M. La mesure évaluée ici par Timosthène répond à celle de Strabon et d'Agathémère. Hygin (Fabul. 276) : Cyprus posita est inter Ægyptum et Africam, similis scuto gallico, circuitu stadia XLIC. M. Bode, en tête du second volume de ses Scriptores mythographi un petit ouvrage de géographie inti-(Cellis, 1824, in-8°, p. xx), a p sant suite à la Descriptio totius orbis tulé Demonstratio provinciarum e seignements curioux sur la circons-Janioris philosophi. On y trouve de

526 NOTES

cription et l'étendue des provinces. Voici l'article concernant l'île de Chypre: Insula Cyprus finitur ab oriente mari Syrio, ab occidente Pamphylio, a septentrione Aulone Cilicim, a meridie mari Phanicio, cujus spatia habent in longitudine milia passuum CLXXV, in latitudine milia passuum CXXV.

Page 322, ligne 4. — Αλδίων | Selon Marcien d'Héraclée (p. 106), le périple de cette île contenait au plus 28,604, et au moins 20,526 stades : Οἱ πάντες τοῦ περίπλου παυτός τῆς υήσου τοῦ Αλδίωνος οἱ πλείου σταδίων 6ηχδ', οιχ ήττον σταδίων 6φας'. Isidore de Séville (Etymol. XIV, 6, 2) en compte 28,800 : Britannia, oceani insula, interfaso mari, toto orbe divisa, a vocabulo sue gentis cognominata. Hec in eversa Gallierum parte ad prospectum Hispaniæ sita est : circuitus ejus quadragies octies septuaginta quinque millia: ou quarante-huit sois soixante et quinze milles, c'est-à-dire 3,600 milles, et en réduisant en stades, 28,800. Ce passage d'Isidore est extrait de Solin (cap. 22) sur lequel Saumaise (Exercit. Plin. p. 177, b. A) cite un fragment d'un commentateur anonyme, fragment qu'il avone ne pas comprendre. Cet anonyme n'est autre que Dicuil, et le passage a été parsaitement expliqué par M. Letronne (Recherches sur Dicuil, p. 160). Voici ce passage : Circuitus Britannia quadragies octies LXXV sunt. Si quis voluerit ipsius circuitus mensuram scriptam ab Julio facilius intelligere CCCC DCCCC es, sive DCCCC CCCC es fore cognoscat. Sed si alicui tardanti ingenio hac dimensio non satisfecerit, milliaria signa in fine singulorum millium, verbi causa milliarios lapides esse fingat, in quibas XXX lapidum, et DC simpliciter lapides fieri quis dubitabit. Selon Pythéas (ap. Strabon. 11, p. 104), la circonférence de cette île a plus de 40,000 stades : Τήν δέ περίμετρον πλειόνων τεττάρων μυριάδων ἀποδόντος τῆς νήσου. Pline (17, 30) cite aussi Pythéas et Isidore: Circuita vero patere tricies octies centena viginti quinque u. Pytheas et Isidoras tradunt. Martianus Capella (lib. v1, cap. Alia dimensio Europe), qui a extrait Pline, donne la même mesure. J'ajouterai ici le passage de la Demonstratio provinciarum, pag. XXIII, qui décrit la longueur et la largeur de cette île: Britannia in longitudine milia passuum DCCC, in latitudine milia passuum ccc. Sur la longueur de la Britannia, voy. Strabon (1, p. 63).

Ligne 6. — Îéppn] Marcien d'Héraclée (p. 104) compte au plus 9,085, et au moins 6,845 stades pour le périple entier. Strabon (17, pag. 201) donne peu de détails sur cette île, parce qu'elle n'était pas bien connue de son temps.

SUR LES FRAGMENTS INÉDITS.

Page 322, ligne 7. — Πελοπόννησος | Agathémère (Geogr. 1, pag. 15): Πελοπουνήσου δε ο περίπλους και των κόλπων συμμετρουμένων στάδια ηγκ. χωρίς δέ του κατακολπίσαι ο περίπλους στάδια δ. Au lieu de στάδια ηχαζ, 8627, le manuscrit grec nº 1405 porte syx\$, 5627 stades, lecon qui se rapprocherait un peu plus du nombre donné dans notre fragment.

Ligne 9. — Podou] Agathémère (Geogr. 1, 5, pag. 17) : Podou περίμετρος στάδια 4τ'. La mesure fournie par Strabon (xiv, p. 655) est moins forte : Η δε νήσος κύκλον έχει σταδίων έννακοσίων είκοσιν. Pline (v, 36) : Sed pulcherrima et libera Rhodos Isidoro credimus, cm. Hygin (circuita stadia xxc. Ajoutez aussi où on lit , p. xx : Insula Rhodus niuntur ab oriente littoribus Asiæ mari Ægæo, a meridie mari Carp suum D, in latitudine milia passau

Ligne 10. - Ka Pline (v. Halicarnasso quindecim millia pas (Geogr. 1, 5, p, 17) compte 25 ment : Κῶ περίμετρος στάδια Çυ

LXXV millia passoum : aut si potius 176) : Rhodos in rotundo posita, instratio provinciarum de M. Bode, et que sunt Cyclades, fimari Icario, a septentrione un punnt in longitudine milia pas-

issima autem in eo sinu Cos, ab ans, circuita centum. Agathémère s de moins que l'auteur du frag-

Ligne 11. - Xios Strabon (xIV, p. 645): Η δε Χίος του μεν περίπλουν έστι σταδίων έννακοσίων παρά γην Φερομένω. Le nombre donné par Agathémère (Geogr. 1, 5, p. 17) se rapproche beaucoup de la distance moderne: Xlou περίμετρος στάδια χξ'. Pline (v, 38): Circuita cxxv millia passuum colligit, ut veteres tradidere; Isidorus 1x millia adjicit. Les 125 milles de Pline font 1,000 stades.

Ligne 12. - Aéosou | Strabon (XIII, pag. 616) compte 80 stades de moins : Οδσης δε της περιμέτρου σταδίων χιλίων έκατον, κ.τ.λ. Agathémère (Geogr. 1, 5, p. 17) donne la même mesure que Strabon : Λέσδου περίμετρος αρ'. « Les manuscrits, dit en note un des savants traducteurs de «Strabon, ne varient point dans cet endroit. Cependant M. Falconer présume qu'au lieu de χιλίων έκατον, 1,100, on devrait lire χιλίων έκατον εκαὶ δέκα, 1,110, pour que les sommes partielles additionnées s'accor-« dassent avec le nombre total. J rais plutôt porté à retrancher les 10 orddior) qui formaient la distance stades du nombre de 210 (dia)

SUR LES FRAGMENTS INEDITS.

πλους μέν έστιν όλκάδι οὐ πολλῷ τινι έλασσον ή όκτὼ ήμερῶν. Cependant je dois observer qu'il n'est ici question que de 8 jours, tandis que dans le passage de Strabon il est compté cinq jours et cinq nuits, ce qui pourrait bien établir identité entre les deux mesures, et par conséquent rendre inutile la correction proposée par M. Bake. Thucydide en effet distingue fort bien, quand il le faut, les jours et les nuits de navigation; voyez entre autres le chap. 97 du livre 11. Du reste, cette manière de mesurer les distances, donnant des résultats très-peu exacts, a été blâmée par les anciens géomètres, comme on le voit dans Quintilien (Instit. orat. 1, 9) : Reprehensique a geometris sunt histor

significari navigationis ambita credide à peu près la même mesure que Stra δίων ὧε τετρακισχιλίων τριακοσίων έξ mère (Geogr. 1, 5), compte 4,740 s περίμετρος σταδίων όψμ'. La mesure coup plus forte que celle des auteur vantage des distances modernes : Ve nia Thucydidi dicta, Trinacria pluri ircuita patens, ut auctor est Agrippa p Solin (cap. v ad fin.) est beaucoup to landitur stadiorum tribus milibus. Que nanuscrits sont trop incorrects pour ure qu'il donne au tour de cette île :

lines insularum satis Sicile (v, 2) donne is ή περίμετρος σταaosthène, cité par Agathéιελίας κατά Τιμοσθένην Pline (m, 14), beausche cependant dalaritate Sicilia , Sicara, a triangula specie: us. Le nombre fourni par a ambitus hujus insulæ naximis Insulis), ses ase évaluer au juste la meı ın triscelo posita, circuita stalia xxxDLxx. Sur ce passage voyez Saumaise (Exercit. Plin. p. 95, b, G).

529

Il nous reste à citer le Périple de Scylax (nº 13, p. 325, nouv. édit.), pui compte pour chacun des trois côtés de la Sicile 1,500 stades, ou pour e tour entier 4,500, nombre qui se rapproche beaucoup de celui qui est lonné par le fragment : Εστι Σικελία τρίγωνος · τὸ δὲ κῶλον έκαστον αὐτῆς ἐστι σταδίων αφ'. J'ajouterai ici les mesures données dans la Demonstratio provinciarum de M. Bode, p. xxx : Insula Sicilia, et que circa sunt, finiuntur ab oriente et occidente, item septentrione, mari Tyrrhenico, a meridie mari Africo. Sicilia patet in longitudine milia passuum a Peloro usque ad Pachynum CLXXXVII, in latitudine milia passuum CLXXXVIIII.

3 MATIÈRES.

que ne se trouvent pas dans les lexiques.)

A

Acrisius, 276. Acritus, 182. Acrothoi, Acrothotæ, Acrathotæ, 214. , Acrulepte, vid. Syrias. Acte, 204. Ακυβερνησία, 178. Adana, 228. Adarupolis, 140. Addanis, vid. Andanis, fleuve. Adiabeni, 266. Adragiananta, 252, 267. Adramyttium, 109, 177, 224. Adria, 296, 303. Adriaticus, sive Ionius sinus, 14, 196, 200, 202, 203, 306, 320. * Αδροτέρως, 179. Adrumetum, 239, 240. Adulas mons, 88, 89, 172. Adulis, 140. At et e confondus, 305. Æacus, 311. Æas, nom historique, 287. i. Æas, fleuve, 199, 202. Æbudæ, Ebudæ, Hebrides, ins. 175.

> Ægæum mare, 14, 323, 327, 330. Ægialia, Ægilia, 201, 313.

Aedonia, 236.
 Ægæ, 206, 225.

, Anabon Ariæ, 246, 255, 260. Anabosporum (mendose), 216.

Anactorium, 204.

Anæa, 225.

Anaitidos dez fanum, 252, 267.

Anamis, Andanis fl. 152.

Anas fl. 65, 72, 73, 74, 77, 166.

Anatho ins. 249, 265.

Anazarbus, 136.

Anchialium, Agialium, 223.

- Ancon, 193, 200.

Ancyra, 184.

Andanis, Anamis fl. 35, 151, 152.

Andrapolis, 156.

Andromeda, 230, 231, 232.

Andros, 286.

i, Androsthenes Thasius, 112.

Angarum, 182.

Anidus 24

Anne Comnène, préf. xx.

Anthedon, 211.

Anthemusias, 247, 261.

Anthropophagi 21.

Antibole Gangis, 46, 47, 49, 55,

56.

i, Anticinolis, 127.

Anticyra, Anticirrha, 205, 276.

Antigone, historien, 242.

Antiochia, 249.

Antiochia Arida, 254, 269.

Antiphanes, 110, 317.

Antipolis, 298.

Antissa, 224.

Antium, 197.

Antonini Itinerarium, 163, 165,

166, 168, 198, 199, 203, 298.

Antoninus Liberalis, 243.

Apavarcticena, Apabarctica, Apa-

Arsinoe, 237.

Artabis fl. 41, 154.

Artacauan, Artacacna, Artacoana,

Artacana, Articana, 255, 269. Artace, 223.

Artanes, 222.

Artannus fl. 123, 182.

, Artémidore d'Éphèse, 2, 10, 62,

64, 82, 109, 113, 115, 116, 118, 134, 168, 188.

Artemis Issoria, 224, 225. Artemita, 251.

, Asaac, 253, 268.

Asaborum mons, 36.

Asaborum prom. 28, 36, 147, 153.

Ascalon, 230, 231, 232. Aschalitæ, 146.

Aschalites, leg. Sachalites, 23.

Asciburgium, 96. Ascitæ, 146.

Ascra, 3og.

Asia, 11, 12, 13, 17, 22, 24, 25,

54, 56, 107, 117, 120, 121, 122,

123, 138, 181, 187, 241, 327, Asicha, 249.

Aspis, Clypea, 159.

Aspra, leg. Ægira, 206.

Assyria, 29, 148, 156, 221.

), Assyrii, 148. 1, Asta, 71, 163, 164.

3, Astabena, 246, 253, 459.

g, Astaca, 268.

Astacenus sinus, 126.

Astarte ins. 15g.

Asterion, 311. Asterope, 198.

Asturi, 168.

Asturia, 165, 167.

Astypalza pro Ægialia, 313. Astyra, 224. Astyrii, 225. Atargetis dez fanum, 250, 265. Athenæ, 279, 282, 287, 314, 330. Athenza, 209. Athénée, 245, 257, 274, 275, 279. Athenienses, 209, 287, 309, 312. Athradara, 150. Atintanes, 203. Atintania, Atintanis, 203. Atlanticum mare, Oceanus, 8, 11, 136. Atlas, Duris, 136. Atropatia, 267. Attea, rid. Canne. Atthis, 313. Attica, 196, 210, 282, 283, 287, 313, 323. Attica lingua, 311. Aturius fl. 83, 85, 169. Audera, Abdera, 318. Auguste, 172.

Aulia, Aulea, rid. Metroum, 185. Aulis, 211. Aulitz, Avalitz, 19. Aulon, nom historique, 302. Aulon, 302, 326. Aulonia, 302. Aurea Chersonesus, 15, 25. Aurunci, 298. Ausinza, Sausinda, Stausinda, 33. Ausitis, 112. Auson, 169, 170, 172, 298. Ausones, 209. Ausonia, 299. Ausonitis, 298. Autariatz, 202. Avalitz, 19. Avaliticus recessus, 51, 112, 158. Avaricum, 85. Avienus, 165, 172, 190, 194. Axiupolis, 173. Axius fl. 315. Azania, 144. Azaniæ Dromos, 20, 144. Azylia, Alyzia, 205.

B

B et v confondus, 259.
Babæ, 159.
Babylon, 140, 265.
Babylonia, 29, 245, 247, 250, 258.
Bacchi fanum, 222.
Bactriani, 156.
Bada, 152.
Badara, Barada, Barna, 39, 154.
Bæsippo, 165.
Bætica, 58, 63, 65, 67, 68, 72, 73, 74, 79, 80, 162, 163, 165, 166.

Auletes, 276.

Bætis fl. 71, 72, 161, 164, 165, 167.

Bagia, Basia, Casia, 38, 153.

Bagistana, 258, 259.

Bagistanus mons, 258, 259.

Bagradas fl. 32, 33, 34, 36, 40. 150.

Balearicum mare, 20, 144.

Balomus, 154,

Balsa, 74, 77, 166, 168.

Banacha, Nabagath, 264.

Belgica, 59, 61, 81, 86, 87, 88, 89, 90, 102, 159, 168, 171. Belo fl. 70, 163, 165. Belon civit. 70, 73, 163. Belus, 163, 231. Bena, 313. Beronice, 140. Berrhæa, 214, 316. Berytus, 142. Besechana, 250, 265. Besimmela, Commisimbela, 262. Beta, cognomen Eratosthenis, 112. Bethagabæorum vicus, 142. Bethlabuba vicus, 151. Bethroadara vicus, 151. Betsaloe, 151. * Βιαιοτέρως, 179. Biblia, 141. Bigis, 271. Bilecha, 247, 248, 262. Billæus, Billis fl. 125, 186, 187. Bis, 255, 270. Bisacer, 151. Bithmada, 151. Bithyni, 122, 123, 125, 126, 183, Bithynia, 123, 125, 182, 183, 184, 187. Bithynia ins. 187. Bithyniæ tres, 187. Biunau, Beana, Beona, 248, 263. Biyt, 256, 271. Bizaideum castrum, 151. Blachi, 310. Bœi, 306. Bœotæ, 205, 211, 277, 280, 309. Bœotia, 205, 207, 211, 220, 276, 277, 280, 282, 283.

Bolbiticum, Bolbitinum ostium, 234, 235. Boreontini, 200. Boreum prom. Taprob. 44. Borysthenes fl. 98, 100, 175. Bosporus, 187, 216. Bostrenus fl. 142. Bottæi, 315. Botthæus, 113. Bracari, 167. * Βραχύμαπρος, 180. * Βραχυμαχροδραχύς, 180. Βραχυπορέω, 180. Breve mare, 21, 144. Brigulus, postea Arar fl. 171. Brisoana, Brizana, fl. 32, 33, 150. Britanni, 159. Britannia, 88, 168, 176. Britannia inferior, 176; superior, 176.

Britannice insule, Prettanides, 3, 15, 59, 61, 101, 103, 104, 105, 106, 107, 135, 159, 160, 175, 176, 322, 326.. Britannicus oceanus, 88, 105, 172. Brizana fl. vid. Brisoana. Budii, 270. Bulini, 201, 202. Buni, 304. Bura, Dura, 264. Burdigala, 84, 169. Buthrotum, 203. Butus lacus, 234. Byblis, 142. Byce lacus, 97. Byzantium, 222. Byzeres, Buseres, 219.

C

Caballinum, 87, 171, 172. Cabellio, 172. Cadmia, 280. Ceranus, Ceraunus, 221. Cæsar Augustus, 298. Cæsarea Mauritaniæ, 159. Cæsaris interpres græcus, 168, 169. Caicus fl. 224. Calabria, 3o3. Calauria, 209. Calchedon, vid. Chalcedon. Cales fl. 124, 185. Calinacrus, vid. Melena. Calipos fl. 75. Calippus, rid. Zagorus. Callatis, Calatis, Callatia, 217.

Callichorus, 222. Callimaque, 282, 304. Callinesium civitas, 141. Callisthène, 183, 293. Callistratia, 127, 190. Callistratus, 215. Callonitis, Chalonitis, 258. Calpas, Carpe, Carpis, 123, 124, ı 83. Calpe, 58, 61, 65, 68, 69, 73, 80, 81, 164, 165, 294. Calpiani, 161. Calyca, nymphe, 275. Calypsus, 199. Camarina, 301, 306. Cambadena, 245, 251, 258, 267.

Camelobosci, 35. Camirus, 226. Campani, 299 Canamagath, Nabagath, 264. Canates, 153. Candace, 254, 269. Caneatis, vid. Canthapis. Canentelus, Carantonus fl. 84, Cannæ sive Attæa, 109. Canobicum, Canopicum ostium, 11, 12, 234, 235, 236. Canobus, Canopus, 137, 138, 234, 235, 236, 240. Cantabri, 168. Cantabricus oceanus, 78, 168. Canthapis, Caneatis, 37, 152. Kau Siliov, 279. Canthi, Canthicus sinus, 46, 157. Capersana vicus, 260. Cappadocia, 129, 191, 192. Cappadocia major et minor, 192. Cappadociæ tres, 192. Carambis, 127, 128, 188, 189, 190, 192, 221. Carcine, 174. Carcinites sinus, 98, 174. Carchedonii, Chalcedonii, 320. Cardia, 216. Cardiani, 216. Cares, 224. Caria, 203, 226. Carina, 251, 266. Carmania, 24, 32, 34, 35, 37, 39, 40, 55, 151, 156. Carmania deserta, 34.

Carmanica, 34.

Carmelus mons, 231, 232.

Carmina, Carminna ins. 36, 154. Carpathium mare, 325, 327. Carpathus, 98. Carpe, vid. Calpas. Carpella, 36, 37, 39, 40. Carpessus, 164. Carpia, 164. Cartare ins. 165. Carteia, 69, 162, 164, 165. Carthaginienses, 239. Carthago, 114, 296. Carthago nova, 161. Carusa, Polichnium, 130, 192. Caryanda, 225. Carystia petra, 287. Casandria, Cassandria, 214, 316. Casia, vid. Bagia. Caspia porte, 253, 268. Caspii, 146, 175. Caspium, Hyrcanium mare, 24, 146, 150. Cassanitæ, 143. Castobrix, 75. Casus, 191, 226. Catarrhactes, Cataretus fl. 227. Cathrapis fl. 35, 151. Κατοικέω et κατοικίζω, 306. Cattigara, Catattigara, 52. Caucasea rupes, 138. Caucasus, 114. Caulonia, 302. Cebes, 308. Cecropia, 314. Cecropidæ, 314. Cedrosis, vid. Gedrosia. Celenderis, préf. xx1, 228. Celones, Chala, 266. Celte, 169, 172, 200.

340

TABLE

340	
Celtica, 168, 171, 172.	Chalisii, 193.
Celtica lacus, 173.	Chalites sinus, 157.
Celtici montes, 173.	Chalonitis, 245, 251, 258.
Celticum mare, 173.	Chalybes, 220.
Celtogalatia, 59, 67, 81, 82, 102,	Chaonia 20 203.
168, 169, 171, 175.	Characmoborum urbs, 146.
Cempsi, Cepsi, 165, 169.	Charadriæ, 214.
Cenæum, 210.	Charadrus, 215, 228.
Cenchrea, 209.	Charax, historien, 160.
Ceos, 286.	Charax Spasini, 252, 253, 261.
Cephallenia, 243.	Chelæ, 184.
Cephesias, 241.	Chelidoniæ, 227.
Cephisia, 314.	Cherenus, 221.
Cephisus, 276.	Cherobius, Chirobius, 219.
Ceraca, 306.	Chersonesus prom. 32.
Ceramicus, 226.	Chesynus fl. 99, 100.
Cerasus, 221.	Chionodes mons, 141.
Ceraunus, Chermus, Ochermus	Chios, 224, 243, 287, 322, 327,
fl. 221.	33o.
Cercaphus, personnage de la fable,	Chirchaseleucus, 263.
226.	Choarena, 246, 253, 259.
Cercetæ, 218.	Choaspes fl. 149.
Cercinitis, 239.	Chæroboscus, 209.
Cereris montanæ templum, 184.	Chorocoad, 256.
Cerne, 241.	Chorsus, 219.
Chadisia, 193.	Chortacana, Artacauan, 269.
Chadisius fl. 131, 193.	Chronus fl. 99.
Chadramotitæ Chatramotitæ, 146.	Chryse, 45, 146.
Chala, Celones, 251, 266.	Chrysippe, préf. 1x.
Chalasar, 251, 266.	Chubana, Chumana, Phumana,
Chalcedon, Calchedon, 182, 222.	Thoammena, 248, 262.
Chalcedonii, 320.	Chuni, 100.
Chalcidenses, 301.	Cia, Alope, 211.
Chalcis Eubœz, 293, 314.	Cicero, 205.
Chalcis Opiciæ, 200.	Cicones, 215, 318.
Chalcites ins. 182.	Cicynethus, 213.
Chaldzi, 148.	Cilicia, 9, 191, 326.
Chalesia, 193.	Cimbrica Chersonesus, 92, 94, 96

Cimolus, 286.	Concobar, 252, 267.
Cinædocolpitæ, 145.	Conopium, 130, 192, 193.
Cinolis, Cinole, 127, 128, 191.	Constantin Porphyrogénète, 160,
Cios, 187, 224.	161, 162, 186, 187, 192, 315.
Cirrhæum, Cirrha, 205.	Cophas, 39, 153, 154.
Cissa, 154.	Cophen, 260, 271.
Cissium, 262.	Copiæ, Apiæ, 199.
Cissus, 310.	a.3.
Cithæron, 28o.	47.
Cittaris, vid. Cottiaris.	174.
Cius fl. 224.	3.
Claudius, 311.	
Clazomenæ, 225.	, Corcyrei, 307.
Clément d'Alexandrie (scoliaste	niora, 306.
saint), 205, 212.	og.
Cléomède, 138.	06, 307, 316.
Cleon siculus, 112.	189, 206.
Cleonæ, 209, 318.	», préf. xII.
Cléopâtre, 319.	35.
Climax, 127, 189.	и, 313.
Clitris, 276.	, 255.
Clysma, 140.	.mane, 140.
Cnemis, 211.	Coronia, 282.
Cnidus, 226. Cnidii, 306.	Coronus, nom historique, 282.
Cnossus, 208, 311. Cnossii, 312.	Corsia, 141.
Code Théodosien, préf. xxII.	Corsica, 15, 141, 197, 298, 321
Cœle-Syria, 231, 232.	324, 330.
Coiamba, 41.	Cory prom. Indiæ, 43, 44, 156
Colchis, 217. Colchi, 199, 219.	Cory prom. prov. Tarraconensis, 78
Coliacum, postea Cory, 156.	Corybantes, 312, 313.
Colice, Corice, 218, 219.	Corydalæ, 227.
Colophon, 275, 287.	Cos, 243, 244, 322, 327, 330.
Columelle, 247.	Cotinusa, 165, 295.
C-l-188, 221.	Cottiaris fl. 52, 53, 54, 56.
preia, 316.	Coulouris, 282.
misena, 246, 253, 259.	Cragus, 226.
nmana, Omana, O	ides, vid. Crenides.
	i, 243.

Contum, 141. Cranon, 213. Crathis fl. 199. Cursuta, vid. Tyndarides. Crenides, Cranides, 125, 186. Cyberorum vicus, 183. Cyclades, 277, 286, 287, 327. Creonium, 306. Cresium, 287. Cydippa, personnage mythologique. Creta, 15, 141, 208, 277, 283, 226. 285, 311, 312, 313, 322, 325, Cyiza, 38, 152. Cynetes, 161. 33o. Creticum mare, 325. Cynosarges, 278. Creusa, 309. Cynosurus, 211. Crissæum, 276. Cyparissus, 276. Crissæus sinus, 309. Cyparissus, nom historique, 276. Cypasis, 216. Critheus, 284. Critius, Bætis fl. 164. Cyprus, 15, 141, 322, 325, 326, Criumetopon, 127, 175. 33o. Crobyzi, 320. Cyra pro Anticyra, 205. Cromna cast. Paphlag. 126, 188, Cyrene, 237. Cyrille (Saint), 180, 181. Cromna prope Corinthum, 189. Cyrrhæum, 205. Cytzea, 217. Cromyace, 141. Cronos, 311. Cytheron, 243. Croton, 302. Cytherus, 314. Ctesiphon, 148, 258. Cythnus, 286. Cytinium, 212. Cuma, 200, 299. Cuneus ager, 166. Cytorus, 126, 189, 221. Curetes, 312, 313, 314. Cyzicus, 223. Curiannum prom. 84, 169.

D

A et A confondus, 169.

Δ et A confondus, 193, 241.

Dacia, 98, 174.

Dactyli Idæi, 313.

Dæara, 247.

Dagale, vid. Eusene.

Dagasira, Agrisa, 152.

Damalites, vid. Thracius Bosporus.

Darmonium, Ocrinum prom. 105, 176. Danubius, Ister, 91, 172, 173. Daphne, prius Apollonias im. 183. Daphne Palest. 142. Dara, 259. Daraani, 219. Daras, Doras fl. 35.

DES MATIÈRES.

Dardania, Dardanii, 223. Dardanus, 223. Darii ædificium, 248. Darius, préf. xviii, 196. Dassaritis, 306. Daunii, Daunitæ, 200, 299. Delas, Silla fl. 266. Delos ins. 286, 287. Delphi, 205. Delphinium, 279. Demagète, 204. Demetrias, 256. Demetrius de Lampsaque, pré Démocrite, 318. Démosthène (scoliaste de), 283. Denys, fils de Diogène, 10. Denys d'Halicarnasse, 200, 3 Denys le Periégète, préf. xiii 215, 294, 318. Son scol 176, 227. Derenobilla, Deranobilla, De brosa, 39, 153, 154. Deucaledonius oceanus, 105, 176. Deucalion, 311. Dia, Diospolis, 124, 184. Diana, 277. Dianæ fanum, 248, 252. Dianæ Issoriæ fanum, 224, 225. Dictynnæum, Dictæum, Dictamnum, 285, 286. Dictys de Crète, 311. Dicuil, 143. Didyme d'Alexandrie, 284. Didymi, 292. Διδυμοτοκείν et διδυμητοκείν, 303, 304.

Διειργασμένως, 180. * Διενηνεγμένως, 181. * Διεσταλμένως, 180. Δευμαρτημένως, 180. Diodore de Sicile, préf. 1v, 176, 177, 208, 217, 236, 258, 259, 269, 310, 313, 329. Diogène, père de Denys, 10. Diogène Laerce, 310, 311, 312, 313. Diomède, 3o5. Dion Cassins, 166, 168, 171, 172, 175, 176, 262. Dioscuri, 219. Dioscurias, 154, 219. Diospolis, vid. Dia. Discarthas Pers. 151. Dium, 214. Dodonia, 203. Dolopes, 287, 315. Doras, vid. Daras fl. Doris, 310. Doriscus, 182. Dorius, Durius, 74, 76, 77, 80, 166. Dracon de Stratonice, 224. Dracontiana, 192. Drangiana, 40, 156, 246, 255, 260, Drepane, postea Helenopolis, 182. Drepanum Afric, 238. Drio fl. 200. Drys, 215. Dura, Duraba, Bura, 249, 264. Duris, vid. Atlas. Duriscus, 215. Durus, vid. Silla.

E

E et Γ confondus, 167. Ebora, 163. Ebudæ, vid. Æbudæ. Echatana, 267. Ecdippa, 231. Echedorus, 214. Echinades, 205, 275. Εχόμενος et έχομένως, 309, 319. * Εδρεωμένως, έδραιωμένως, έδραιουμένως, ήδραιωμένως, 181. Eiricus, vid. Thoricos. Eistris, 201. * ЕхатероФроубы, 178. Εκδαρδαρόω, 305. Elæa, Elea, 184, 203, 204. Elæus, 124, 184, 216, 319. Elaphonnesus, 224. Elbysinii, 161. Elephas mons, 20, 142. Eleusis, 314. Eleutheræ, 309. Elis, 206, 207, 308, 310. Elenses, 207. Elei, 310. Ελώδεις et υλώδεις, 157. Elymæi, 30, 149. Elymi, 198. Elyrus, 208. Emathia, 317. * Εμμελεστέρως, 179. Emodes mons, 156. Emporium Iber. 197. Emporium Ligur. 297. Encheleæ, Enchelanæ, 304, 306, 307. * Ενεργεστέρως, 179. * Ενστατικωτέρως, 179.

Ευσυνάπτω, 309. Ephesus, 211. Ephore, 295, 328. Ephrem (saint), 178, 179, 181. Èπì et έστι confondus, 171. Επί κεφαλαίω, κεφαλαίων et κεφαλαίου, 308. Epidamnus, 197, 307. Epidauria, 209. Epileucadii, 204. * Επιμελεστάτως, 319. * Επιμελήτριαι, 319. Epiménide, 311, 312. Epirus, 136, 204. Ératosthène, 10, 112, 114, 136, 137, 179, 219, 313. Eressus, 224. Eretria, 211, 314. Ergol Pers. 151. Eridanus, 167. Eris, vid. Iris fl. Erythia, 203, 294, 295. Erythini, 189. Erythræum mare, 295. Es et els, 301. Escuris, 168. Eteocretæ, 310, 311. * Ετερόπλευρος, 300. ÉGos et EGvos confondus, 296. Étienne de Byzance, 134, 135, etc. Etymologicum magnum, préf. viii. Euarchus, Euechus fl. 129, 130,191. Εὐδιώτατος et εὐδοτώτατος, 316. Eubœa, 131, 208, 211, 287, 301, 314. Eubœi, 283. Eudoxus Rhodius, 112.

Euphorion, 276.

Euphrates, 247, 248, 250, 257, 258, 260, 265.

Euripide, 284.

Euripus, 211, 283.

Europa, 1, 11, 13, 63, 97, 100, 101, 106, 107, 114, 117, 120, 121, 122, 124, 127, 138, 144, 169, 174, 176, 177, 187, 217, 218, 236, 305.

Europe, fille d'Agénor, 311.

Europus, 249, 264.

Eurus, 226.

Eurymene, 265.

Eusèbe, préf. VII, 220, 282.

Eusene, Dagale, 193.

Eustathe, préf. xm, 135, 136, 138, 140, 141, 143, 146, 163, 201, 226, 227, 228, 270, 276, 287, 294, 305, 318, 328.

Euthymenes Massalitanus, 112, 178.

Eutretus, 205.

Euxinus Pontus, 11, 120, 129, 173, 175, 188, 215, 319.

Evathle, 275.

Evenus, 275.

Externum mare, Exterior oceanus, 1, 8, 62, 69, 71, 72, 114, 115, 116.

F

Favorinus, 227. Felicitas Julia Olisipo, 167. Florus, 297. Forum Julium, 298.

G

F et E confondus, 167.
F et T confondus, 171, 259.
Gabaza, 140.
Gabrita sylva, 96.
Gadar, 254.
Gades, Gadira ins. 11, 12, 13, 14, 67, 71, 115, 121, 134, 161, 162, 165, 294, 295.
Gadium oppidum, 295.
Gadium oppidum, 295.
Galabatha, 248, 262.
Galatæ, 168, 197.
Galien, préf. vii, 179.
Gallæci, 167.

Galli, 172.
Gallia, 105, 169, 175, 326.
Gallinaria ins. 179.
Gangæ, Gagæ, 227.
Ganges fl. 13, 24, 43, 45, 46, 47, 55, 56, 140.
Gangeticus sinus, 14, 45, 46.
Gaphara, 239.
Garamæi, 258.
Gari, Gariga, Sariga, 255, 270.
Garium, 127, 190.
Garumna fl. 84, 169.
Gaza, 142.
Geapolis, 154.

TABLE		
Getz, 159, 160.		
Getz, 139, 264. Giddan, 249, 264.		
el re confordante 7. Gletes, 161.		
16 Giddan, 249, 51, 161. 1 et 78 confonducia, 24, 34, 40, 41, 61 Gletes, 161. 1 drosia, Codrosia, 25, 156, 155, 156. 1 Gnossus, 314. Cohecum prom. 87.		
iedrosia, Cedrosia, 155, 156. Gnossus, 514. 87. Gobern Prom. 87.		
1 (a) 1/01 (100m) - 1/1, 349		
Genetes, 220. Genetes, 210, 242. Inferior, Graci, 145, 247. (Saint), 137.		
Germania, 92, 95, 172. Inner Grams II. Germania, 92, 95, 158, 159, 172. 58, 88, 89, 90, 158, 59, 90, 158, 61, 88, 61		
Germania, 92, 95, 158, 159, 158, Grégoire us. 225. 58, 88, 89, 90, 158, Gryneum, 225. Superior, 59, 88, 89, 61, 88, Gurrubanthium, 192.		
58, 88, 89, 9 88, 89, 90, 88, Gryneum, 192. Superior, 59, 88, 89, 61, 88, Gryneum, 192. Gyara, 286. Gyara, 286. Gyara, 307.		
Superior Magna, 59, Gurium 286.		
159, 172. 89, 90, 96, 98, 102. Germanicus oceanus, 90, 105. Germanicus oceanus, 90, 105. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307. Gylax, nom historique, 307.		
Germanicus oceanus, 90, 105. Gylax, nom. 159. Gypseis ins. 159.		
Germanicus Oct. Gypseis II. 174. Gytheum, 208.		
Gerrhus fl. 174. Gerrhus fl. 174. Gytheum, 208.		
0 -mn[#1 0"		
Geruna, 294. H		
molis, Prius		
Helicon, 309. Helicon, 309. Helicon, 38. Heliupolitides, 138. Heliupolitides, 138. Heliupolitides, 138. Heliupolitides, 138. Heliupolitides, 138.		
Hencon, 138. 2 311.		
Heliapoliuaes, 283, 285, 303, 323, 174, 320. Helias, 137, 283, 285, 303, 323, Hellas, 137, 283, 122, 323, Hellas, 293.		
Halia, 209. Hellespontus, 208. 330.		
Traliade, 200. Thersandre, 350.		
Haliartas, fils de 122. Haliartas, fils de 122. Halicarnassus, 327. Halicarnassus, 327. Heneti, 296, 304. Heneti, 296, 304.		
Haliartas, fils us. 327. Halicarnassus, 327. Halys fl. pref. vii., 130, 192, 194, Heneti, 296, 304. Henochi, 218. Heniochi, 218. Heniochi, 218. Heraclea apud Doriensus, 314. Heraclea apud Doriensus, 314.		
Halicarnassus, 321, 130, 192, 193, Heniochi, 218. Halys fl. pref. vii., 130, 192, 193, Heniochi, 218. Heniochi, 218. Heraclea apud Dorienses, 314. Heraclea apud Dorienses, 314.		
Halys fl. pref. viz. Heniochi, Heniochi, Heraclea apud Dorienses, Heraclea ponti, 1, 124, 125, 1 Heraclea, 185, 187, 188, 222.		
Hamaritus, 223. Hamaritus, 223. Hamaritus, 223. Heracles Ponti, 1, 124. Heracles Ponti, 1, 124. Heracles Ponti, 1, 124. Heracles Ponti, 1, 124. 184, 185, 187, 188, 223. 184, 185, 187, 183, 223. Heracleotz, 183, 223.		
Hamanicorthaginienss, 185, 185, 185, 187,		
Harmon 5, 152.		
Francis, 151.		
Hermoto 1 och.		
Harpottan , Rhode.		
Hebrides, vid. Ebude. Hebrides, vid. Callimaque, 282 Hebrus, 215. Herculeum, 201, 240. Herculeum, 3, 9, Herculeum, 63, 64, 69, 73		
Hebrus, 215. Hecale, poème de Callimaque, 282. Hecale, poème de Callimaque, 282. Hecale, poème de Callimaque, 282. Herculeum fretum, 2, 3, 4, 305. 13, 60, 63, 64, 69, 72		
Hecale, Poème de Calliman, 305. Hecale, Poème de Calliman, 305. Hecale, 303, 303, 304, 305. Hecale, 93, 60, 63, 61, 63, 63, 63, 63, 63, 63, 63, 63, 63, 63		
Hecateus, 302, 969.		
Hecatemylum, 269.		
Hos.		

114, 115, 121, 134, 158, 164. Herculis aggeres, 238, Herculis columnæ, 9, 14, 62, 64, 65, 68, 107, 121, 164, 195, 296, 322, 330. Herculis columnæ in Susiana, 31. Hercynia sylva, 96. Hermus, 225. Hérodien, préf. xx1, 227. Hérodore, 161. Hérodote, 143, 161, 174, 198, 211, 220, 223, 235, 257, 270, 295, 316. Hésiode, 309. Son scoliaste, 188, 310. Hesperii, 160, 195. Heos et &pros confondus, 305. Hibernia, 15, 59, 61, 101, 102, 103, 104, 105, 160, 322, 326, 330. Hibernicus oceanus, 103, 105, 176. Hieracome, préf. vi. Hieranesus, préf. vi. Hierapolis, préf. vi. Hierocles, 264. Hieronymus, 325. Himera, 301.

Hipparque, 137, 180, 181.

Hippophagi Æthiopes, 160.

Hippemolgi, 175.

Hippocrate, 179.

Hippodromus, 160.

Hipponium, 301.

Hippopodes, 175. Hispania, vid, Iberia. Histiaa, 314. Holmi, 228. Holophyxus, 214, 215. Homère, préf. xix, 143, 191, 284, 287, 311, 313. Ses scoliastes, 184, 201, 205, 276, 282, 284, 287. Homole, 274. Horace, 162. Hunni, 146. Hydriacus fl. 38, 151, 153. Hydrus, 200. Hygin, 324, 325, 327, 329. Hylæa, 174. Hylli, 201. Hyllis, 3o5. Hymani, 304. Hypacaris fl. 174. Hyperboreus oceanus, 100, 103. Hyperesia, postea Ægira, 206. Hypia civit. 184. Hypius fl. 124, 184. Hypodromus, Hippodromus Æthiopicus, 61, 160. Hypseus, personnage de la fable, 237. Hyrcani, 146, 175. Hyrcania, 156, 246, 259. Hyrcanium mare, 13, 24, 146. Hyris prom. 182.

I

Iæ, 198. Ialysus, 226. Iapis, 210. Iapygia, Iapyges, 199, 303. Iaxartes fl. 271. Iaryges Metanastæ, 98, 174. Iberi, 169, 300, 326. Iberia, Hispania, préf. v, vI, 14, 58, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 80, 82, 160, 161, 162, 164, 168, 169, 175, 177, 295, 297. Ibericum mare, 64, 69. Iberus, 167. Icarium mare, 327. Icarus, 243, 246. Ichnæ, 248, 262. Ichthyophagi Arabes, 18. Ichthyophagi Sinæ, 50. Ida, 223, 313. Idassa, 201. Idoménée, 311. Ii, 205. Ilipa, 165. Illyria, 201, 307. Imaus mons, 43, 260. Imbrasus, vid. Parthenius. India, 40, 140, 146, 156. Intra Gangem, 24, 42, 43, 45, 47, 55, 155, 161. Extra Gangem, 25, 45, 47, 48, 49, 53, 56, 146. Major, minor, minima, 155. Alba, 256, 271. Indicum mare, 3 13, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 34, 37, 40, 41, 43, 47, 50, 54, 55,

Indi, 13, 17, 155, 159. Indus fl. 40, 41, 42, 55. Iolcus, 213, 284. Iones, 296. Ionia, 296, 303. Ionius, vid. Adriaticus sinus. Ionopolis prius Aboni-murus, 127, 190, 191. Ios, 287, 314. Iotaba, 140. Iris, Eris fl. 131, 193, 194. Is fl. préf. xxi. Isidore, 143, 325, 326, 327, 328. Isidore de Charax, passim. Isidore de Séville, 326. Isis, 219. Ismarus, 215, 318. Ismeni, 304. Ismenus, nom historique, 277. Issus, 136. Issicus sinus, q, 136. Ister, Danubius, 91, 172, 173, 174, 217. Isthmus, 97. Istri, 201. Istriana Pers. 140. Italia, 172, 199, 204, 223, 298 299, 302, 311. Ithaca, 275. Ithome, 207.

J

Jason, 312. Joppe, 142, 25 Jean Chrysostome (saint), préf. 1v. Josephe, 211.

56, 63, 146.

Jamblique, 231.

Job (Caten. Patr. in), 180. Joppe, 142, 231, 232. Josephe, 211.

Itinéraire maritime, 199, 203.

Izannesopolis, 250, 265.

Judæa, 16, 142, 232. Jupiter, 198, 283, 292, 311, 313, Judæi, 296. 315. Jovis templum, 230, 231, Julia Ioza, 163. 232. Jovis Urii templum, 121, Julia Traducta, 163. 122, 123, 124, 129, 130, 181, Junior philosophus, 325. 182. Jovis Xenii templum, 220. Junonis insula, 295. Justin, 202, 259, 268. Junonis templum, préf. xx1, 64, Justin le Martyr, 179. Juvenal, 286. 70, 71, 73, 163, 164.

K

Karmpalouk, 173, 174.

L

Lacones, 310. Laconia, 201. Ladisacites sinus, 140. Lagus, père de Ptolémée, 134. Lamia, 212. Lampadisti vicus, 141. Lanobris, Londobris ins. 76, 167. Laodice, 142. Lapethus, 141, 228. Laphria ins. 243. Larissa, 299. Larissæ tres, 276. Las, 207. Lasumi, 263. Latina lingua, 311. Latini, 311. Latium, 299. Latronum fl. 219. Lebedas, 225. echeum, 206. ectum, 109. .edrorum urbs, 141. Leleges, 275, 314. -mnos, 216, 243, 317.

Léon Diacre, 143, 217. Leontini, 198, 300. Leontopolis, 229 Lepreatæ, 207. Lepte, vid. Syrias. Leptis, 239. Lesbos, 141, 224, 322, 327, 330. Lethæum, 285. Leucæ, 225. Leucæ ins. 238. Leucas, 275. Leucatas, 204. Leuce acte, 236. Leuci montes, 211. Leucippe, 283. Leucosia, 298. Leucosyri Cappadoces, 129. Leucosyria, 194. Liba, Xibus, Ziba ins. 37, 39. Liburni, 201, 304, 305. Libya, Africa, 1, 11, 12, 13, 16, 18, 60, 61, 63, 64, 106, 107,

159, 160, 162, 177, 233, 234,

235, 236. Libya interior, 60. Libycum mare, 325. Libyes, 240. Liger & Gallie, 82, 83, 85, 86, 87, 168, 170. Ligir fl. circa Platzam, 168. Ligures, 172, 197, 297, 298. Liguria interior, 298. Ligusticum mare, 324. Ligustina, Ligustica, 297. Lileus, Lillius, 184. Lilybæum, 198. Limneti vicus, 141. Lipara, 199. Lipaxus, 316. Locri, 205, 314. Locrici montes, 211, 299. Londinium, Lindonium, 175.

Londobris, vid. Lanobris ins.

Longin, calligraphe, prés. VII. Lucain, 169. Lucani, 198. Lucien, 188, 190. Lugdunum, Lugudunum, 171. Lugdunensis, 59, 61, 81, 82, 86, 87, 88, 102, 168, 171. Lunæ montes, 75, 76. Lusitania, 14, 58, 67, 68, 69, 74. 76, 77, 78, 161, 166, 167. Luxias fl. 165. Lycastus fl. 131, 193. Lychnitis, Lychnia, Lychnidia, 306, Lycophron, 298, 299. Lycus fl. 185. Lydus, 171, 178. Lyrnatia, 227. Lysimachia, 216, 319.

M

M et 6 confondus, 218.

Macze, 237, 238.

Macarena pro Sacastena, 271.

Macarina pro Camarina, 301.

Mace, 294.

Macedon, fils de Jupiter, 315.

Macedon, fils d'Æole, 315.

Macedones, 196, 223, 248, 249, 308, 315, 318.

Macedonia, 315, 316.

Macedonia, 151.

Maces, 151.

Maceta prom. 152.

Mænace, 294.

Mænoba, 294.

Mæotis palus, 11, 14, 97, 98, 100, 138, 173, 175, 217, 218. Mæsanites, vid. Mesanites. Magzus fl. 30, 148. Mageth, 165. Magi, 270. Magna urbs, 240. Magnesia ad Thessaliam, 283. Magnesia prope Ephesum, 283. Magnetes, 213, 283, 285, 287, 290. Magnum prom. 48, 166. Magnus sinus, 14, 25, 47, 48, 49, 51, 53, 56, 146. Magydus, 227. Malaca, 177, 294. Malea, 310, 325.

Maliacus sinus, 213. Malienses, 211, 212, 213, 315. Mallada, 140. Mannuorrha Avireth, 247, 261. Mararmanum, 91. Marathon, 323, 328, 330. Marcien d'Héraclée, 1, 58, 133, 198, etc. Mardes, 253, 268. Mareotis, sive Mariæ lacus, 234, Margana Ind. 156. Margana Taprob. 156. Margiana, 156, 246, 254, 260, 269. Marianum, 324. Marin de Tyr, 157. Marmaridæ, 237. Maronia, 215, 318. Mars, 222. Marsalia, 274. Marsilla, vid. Callistratia. Martianus Capella, 324, 326. Masida, Pasida, 38. Massilia, 296, 297. Massilienses, 296, 298. Massyla, Massyli, 297. Mastieni, 161. Matiana, 267. Matoas, vid. Danubius. Mauritania Tingitana, 60, 159. Mauritaniæ, 63, 159, 160. Maurusia, 159. Maxates, leg. Iaxartes, 271. Maziniaman, 252. Mearrha, Merrha, 264. Mecon, Mecona, 310. Medama, Mesa, 198.

Medi, 148, 251, 266, 270.

Media, 31, 148, 156, 219, 245, 251, 253, 258, 259. Media superior, 245, 252. Medianæ, 184. Mediolanum, 84, 170 Mediterraneum, interius, nostrum mare, 9, 11, 12, 13, 15, 62, 66, 67, 68, 69, 74, 78, 81, 114, 115, 116, 166. Medma, Mesma, 301. Medus nomen Euphratis, 260. Megæa pro Nisæa, 210. Megara, 209. Megarenses, 206, 209. Megarica, 313. Megistus, prius Rhyndacus, 187. Mela (Pomponius), 143, 154, 162, 198, 221, 223. Melæna, postea Calinacrus, 123, 182. Melana, 216. Melanchlæni, 219. Melanippe, 227. Melantii, 243. Meleagrides, 241. Melitæa, 213, 283, 284. Mellaria, 70, 163. Memphitides, 138. Menda, Mendesium, 214, 234. Menesthei portus, 71, 164. Menippus Pergamenus, 113, 116, 117, 120, 182, 186, 187, 188, 191, 193. Mentores, 304, 305. Menuthias ins. 17, 21, 48, 145. Menuthis, 138. Mephram, 154. Meridionalis oceanus, 3, 140.

Merione, personnage de la fable, Merrhan, 249, 264. Mesægeorum regio, 303. Mesætatum, 303. Mesambria, 150. Mesanites sinus, 28, 147. Mesene, 258. Mesma, vid. Medma. Mesopotamia, 148, 245, 247, 250, 257, 263, 264. Messapii, 3o3. Messene, 198, 207, 301. Messenia, 201, 207. Messenii, 309. Metabus heros, 302. Metanastæ, vid. Iaryges. Metapontium, 302. Metroum, postea Aulia, 185. Methymna, 224. Milesii, 224. Miletus, 292. Min, 255. Minerve, 278. Minnæi, 143. Minos, 311, 312. Minyus, père de Cyparissus, 276. Misynus ins. 238.

Mitylene, 299, 319. Mitylene Lesbi, 224. Mnaseas, historien, 307. Molossi, 201, 274. Molossia, 204. Monda fl. 76. Morini, 175. Mosæus, al. Magæus fl. 148, 14 Mosarna, rid. Musarna. Mosyli, 19, 144. Mosylum prom. 144, 159. Mosynici, 220. Mulierum portus, 41, 155. Musarinæorum terra, 37. Musarna, 39, 40, 41, 42, 154. Mycalessus, 309. Myconos, 212, 213, 286, 287. Mylæ, Mylaci, 199. Myndus, 225. Myriandricus sinus, 136. Myriandrus, 228. Myrice ins. 143. Myrmecium, 217. Myrmidones, 284, 315. Myrrhada, 248, 262, 263. Myrtili, 166. Mysia, 184, 187, 224. Mysius, rid. Thracius Bosp

N

Nabagath, Nachaba, Banacha, Canamagath, 249, 264.
Nabrissa, 164.
Nagara, 154.
Nagel, 193.
Nagidus, 228.
Namnitæ, 85, 178.

.

Narabon fl. 96.
Narbon, 168.
Narbonensis prov. 81, 8
89, 168, 169.
Narbonitis, 298.
Narmalchan, Armacale
265.

Naro, Aro fl. 202. Nasamones, 237. Nascus, 154. Naupactus, 275. Nauplia, 209. Naustathmus Indiæ, 43, 46, 47. Naustathmus ad Halym, 130. Naxos, 286, 300, 323. Neapolis, 299. Neapolis Asiæ, 250. Néarque, 149. Negra , 146. Neonium, 207, 217. Neptuni fanum, 210. Neptunus, 207, 210, 241, 282, 310. Nereides, 317. Nesti, Nestri, 202. Nestus, 202, 215. Neuri, 175. Nicaa, 298. Nicanor, 249. Nicéphore Blemmyde, préf. XIII,

136, 169, 175, 192, 237.

Nicephorium, 248, 261. Niceratus, 312. Nicetas Paphlago, 173, 188. Nicias, 312. Nicomedia, 183. Niconis cursus, 144. Nicopolis, prius Issus, 136. Nicopolis Epiri, 136. Nicoterá, 198. Niger sinus, 215. Nigræ petræ, 175. Nii, 255. Nilus fl. 11, 12, 233, 234. Nisæa, 210, 254, 268, 269, 313. Nomades, 174. Notium prom. 51. Notium prom. Hibern. 103. Novantum Chersonesus, 106. Numantia, 167. Nymphæa, 217. Nymphæum, 185.

Nymphis Heracleota, 183.

0

O et Θ confondus, 183, 214, 221, 222, 241, 259.

Oaracta ins. 35, 151.

Oaxus, 208.

Obringas fl. 89.

Obroatis, 148.

Occidentalis, Occiduus oceanus, 1, 2, 3, 10, 12, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 71, 74, 78, 80, 81, 103, 107, 117, 166, 176.

Oceanus, pater Asteropæ, 198.

Ocherænus, 221.

Ochosbanes, Ochthomanes fl. 128, 191.
Ocrinum, vid. Damnonium.
Odessopolis, 217.
Odinius, 220.
OEasso, 78, 80, 81, 83, 86.
OEnea, 316.
OEniadæ, 205.
OEnoe, 208.
OEnone, 313.
OEsyme, 215, 317.
OEta, 212.

TABLE

Olabus, 250, 265.	Orientalis oceanus, 1, 2, 3, 10.
Olbia, 222, 227, 298.	Origène, 179.
Oliarus, 208.	Ornytus, 308.
Olisipo, 75, 167.	Oroatis fl. 29, 31, 32, 33, 148.
Olizon, 213.	Orontes fl. 142.
Olympus, 315.	Oropia, 277.
Olynthia, Olynthii, Olynthus, 317.	Oropii, 279.
Omana, vid. Commana.	Oropus, 276, 277, 279, 280, 282.
Onchestus civ. 282.	Orose, 232.
Onchestus, nom historique, 282.	Orthosias, 142.
Onne, 145.	Orus, 277.
Onoba Æstuaria, 72, 165.	Osmida, 208.
Opici, Opicia, 200.	Ossonoba, 74, 166, 168.
Orcas, vid. Tarvedunum.	Othoniani, 298.
Orchomenus, 207, 277.	Oxinas fl. 125, 185, 186.
Orestæ, 274.	Ozolæ, 205, 301.
Oricus, 307.	

P

II et T confondus, 172. Paphlagonia, 125, 126, 129, 186, Pachynum, 329. Padus, 200. Pagaseticus sinus, 213. Palacenti, 255. Palæsimundi ins. vid. Taprobana. Palæstina, 16, 27. Palætyrus, 231. Pallene, 316, 317. Pallenses, 243. Pamphylia, 227, 228. Pamphylium mare, 326. Panda, 270. Pandosia, 302. Panopeus, 211. Panticapeum, 217. Papanius, prius Paillis fl. 187. Paphlagoni, 125, 221. Parthenon, 278.

187, 188, 189, 190, 191, 220. 221, 222, 224. Parætacena, Parauticene, 255, 259, 266, 270. Paragon sinus, 37, 39. Παραπλήσιου et παραπλήσιος, 288. Parin, 255. Parium, 224. Parnassus, 276. Paropamisadæ, 43, 156, 271. Paros, 286. Parsis, 41, 155. Parthaunisa, 254. Parthenize, 302. Parthenius fl. 125, 126, 188, 221. Parthenius fl. Sami, 188.

Parthenope, 298. Parthi, 250, 256, 261, 272. Parthia, 156, 259, 260, 269. Parthyena, 246, 254, 259. Parymne, 141. Pasargadæ, 37. Pasida, vid. Masida. Patala, 42. Patalene regio, 41. Pausanias, 164, 206, 214, 278. Pazum, 184. Pedetæ, 201. Pelagoni, 315. Pelasgi, 223, 284, 314. Pelasgia, 287. Pelendones, 167. Pelius mons, préf. xvII Pellæ, 318. Pellaus, 286. Pelodes sinus, 30, 31, 149. Peloponnesus, 15, 196, 201, 206, 209, 277, 302, 305, 310, 313, 322, 325, 327, 330. Pelorus, 329. Pelusium, 233, 234. Peneus, 214, 274. Pentadactylus mons, 141. Peparethus, 211, 287. Πεφρουτισμένως, 180. Πεπραγμένως, 180. Perces sive Bætis fl. 164. Perge, 227. Περίκλυτος et περίκλυστος, 285. Περιττοεπέω, 179. Perrhæbi, 214, 314, 315. Persæ, 33, 140, 155, 270. Persepolis, 148.

Persici montes, 34.

355 Persicus sinus, 14, 16, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 34, 36, 54, 55, 140, 141, 144, 147, 151, 154. Persis, 24, 27, 29, 31, 33, 34, 150, 151, 154, 155, 156, 266. Petræ, 142. Petras magnus, 236. Petrus Apost. 296. Peuce ins. 173. Peucetiæ, 304. Peutingeriana tabula, 186, 238. Phæacæ, 299. Phaethon, 3o5. Phagra, 215. Phalera, 314. Phaliga, Phalga, Pharga, 248, 249, 263. Phara, postea Serra, 204. Phara ins. 150. Pharsaga, Pharazana, 271. Pharsalia, 284. Pharsan ins. 140. Phaselis, 227. Phasis, 219. Phathra, 187. Phatnicum, Phatniticum, 234, 235. Phèdre, préf. xxIII. Phellus, 227. Pheræ, 204. Phialon, 240. Philæni ara, 238. Phileas Atheniensis, 112. Phileas, Philea, Phinea, 319. Philistis, 295. Philostrate, 257, 296, 305. Phlegra, 317.

Phliasia, 310.

TABLE

Phocea, 296.	294, 297, 304, 305, 306, 321,
Phocæi, 211, 296, 297, 299.	324, 325, 327, 328.
Phocenses, 211, 294, 296, 297,	Plinthium, 236.
299.	Plutarque, 140, 171, 262.
Phocis, 205, 296, 309.	Pæni, 69, 295.
Phœnices, 228, 294, 311.	Polæ Colchidis, 199.
Phœnicia, 311.	Polemon, 179.
Phœnicium mare, 326.	Polias, nom historique, 226.
Phorbas, 319.	Polichnium, vid. Carusa.
Photius, 279.	Polla ins. 38.
Phra, 255, 269.	*Πολύπλεο», (fort. πολύ πλέο»), 178.
Phraate, 249, 253, 268.	Polybe, préf. IV, 163, 200, 264,
Phriconis, Phriconitis, 299.	266, 283, 3o6, 3o8.
Phrudis fl. 89.	Polyen, 178, 203, 207, 224.
Phrygia, 184, 186, 187.	Polyippi Agavi 175.
Phthia, 284.	Polystylum, 318.
Phumana, Chumana, 262.	Pontia ins. 238.
Phylace, 151.	Pontice ins. 238.
Phyllis, vid. Psillis.	Pontici montes, 320.
Picentini, 200.	Pontium, 241.
Pictonium, 84, 85, 170.	Pontus Euxinus, 1, 11, 14, 98,
Pisa, 200.	100, 121, 122, 123, 126, 129,
Pisistrate, 312.	181, 182, 183, 184, 186, 187.
Pitane, 221, 225.	190, 193.
Pithecusæ, 197.	Pordoselene, Poroselene, 224.
Pityia, 224.	Portus magnus, 73, 165.
Pityodes ins. 182.	Posideum, Potistes, 124, 125, 185,
Placia, 223.	228.
Plata, nom historique, 282.	Posidi turres, 142.
Platza, 168.	Posidippum, 280.
Platæenses, 198, 236, 282.	Posidippus, 285.
Platon (scoliaste de), 278, 316.	Posidonia, 198.
Pleuron, 275.	Posidonium, 210.
Pline, préf. 111, 142, 143, 146,	Posidonius, 137, 209, 299, 328.
162, 163, 166, 167, 169, 187,	Potami, 128.
198, 205, 208, 210, 221, 223,	Potidza, 214, 316.
237, 258, 259, 260, 264, 265,	Præsus, 208.
	Prasodes mare, 20, 48, 50.
J. , . , . , 200,	

Prasum, 16, 21. Priapus, 224. Priene, 225. Prion, 146. Priscien, 140, 142, 194. Proconnesus vetus et nova, 223. Pronii, 243. Propontis, 14, 120, 121, 126, 216, 323, 330. Protagoras, 3, 62, 66, 99. Prote ins. 182. Protesilaus, 284. Proturianum, 324. Provincia (Emapxía), 298. Prusias, 184. Psamathus, 207. Psellus (Michel), 309, 313. Pseudo-Aristote, 258, 298. Pseudo-Plutarque, 260.

Psillis, postea Papanius, 126, 187. Psillium, 123, 182. Psittacene, Sittacene, 258. Ptolemais, 231, 237. Ptolémée, 3, 10, 62, 134, 135, etc. Ptolémée le Second, 112. Ptolémée, fils de Lagus, 134. Ptolémée Évergète, 180. Punica lingua, 295. Pylice, 201. Pylorus, 208. Pylos, 287. Pyramis mons, 183. Pyrenæi montes, 66, 67, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 86, 169. Pyrrha, 224. Pythagore, 232. Pytheas Massiliensis, 112, 326. Pythia, 312.

Q

Quinte-Curce, 269.

Quintilien, 329.

R

Ragau, 254.
Rhadamanthe, 311, 312.
Rhadamnus, 136.
Rhaga, 252, 253, 268.
Rhagiana, 246, 252, 259, 267.
Rhapraua, 41.
Rhapta, 144.
Rhaptum, 21.
Rhasnuni, 151.
Rhatiana, 259.
Rhazech, 151.
Rhebas fl. 123, 222.

Rhegium, 300.
Rhenæa, Rhene, Rhenis, 242, 286.
Rhenus fl. 88, 89, 90, 91, 97, 172, 176.
Rhesancusandon, 263.
Rhizana, 313.
Rhizana, 42, 55.
Rhizus, 213.
Rhodanus fl. 161, 167.
Rhobogdium, 103.
Rhodope, 174.

Rhodus, 137, 226, 287, 297, 322, 327, 330.
Rhoe, 183.
Rhoeteum, 223.
Rhogana, 38.
Rhogomanis fl. 32, 150.
Rhosapha, 146.
Rhubo fl. 99, 100.
Rhyndacus, 126, 187, 222.

Rhypes, 206.
Riphæi montes, 100.
Roma, 60, 159, 299.
Romani, 67, 114, 140, 145, 148, 161, 163, 196, 249, 311.
Rubras (Ad), 165.
Rubrum mare, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 54, 55, 56, 62, 106, 140, 142, 143, 145.

S

Saba regio, 145. Samnitar, 197, 198. Sacze, 43, 155, 156, 260. Samos, préf. xx1, 225. Samothraces, 318. Sacæ Scythæ, 255, 270. Sacastena, 246, 255, 260, 270, Samydace civit. 38, 153. 271. Samydacus fl. 38, 153. Sacer locus, 122. Sandaraca, 125, 186. Sachalites sinus, 23, 146. Sangarius fl. 124, 183, 184. Sacia, 260. Santones, 84, 170. Sacrum promontorium, 13, 74, 75, Santonia, 170. 76, 166, 324. Santonicus æstus, 170. Saganus fl. 35, 151. Santonum prom. 84. Sagapa ostium Indi, 55. * Σαζεστέρως, 180. Sagareus fl. 151, 152. Saphri, 254. Sagium, 214. Saraceni, 27, 147. Sai, 215. Sarapta, 229. Salabria, Salambria, 212, 274. Sardicum mare, 324. Salacra, Salacia, 75, 166. Sardinia, 15, 141, 197, 295, 298, Salamin, 287. 321, 324, 330. Salamine, 282, 297, 313. Sariga, Gari, 270. Salarus, 38, 152. Sarmatæ, 100. Salassi, 168. Sermatia, 59, 61, 97, 98, 100, 174, Salentia, 3o3. 175. Salice, rid. Taprobana. Sarmatici montes, 91, 98. Salmoneus, 284. Sarmaticus oceanus, 97, 100, 107. Salmydessus, Almyrissus, 187. 176. Salpia, Alpia, 172. Sarpedon, 311.

Sasonis ins. 203. Sation, 3o6. Satyrorum prom. 268. Sauloe Parthaunisa, 254, 268.

Sauromatæ, 174, 218. Saxones, 94. Saxonum insula, 92.

Scamander, 223. Scandia, 95.

Scandiæ insulæ, 94. Sciathus, 314.

Scopelus ins. 128. Scylace, 223.

Scylax de Caryande, 113, 197, etc.

Scyllæum, 186.

Scymnus de Chio, préf. 1x, etc.

Scyrus, 210, 286, 287.

Scythæ, 146, 173, 174, 175, 188, 218, 220.

Scythia, 47, 156, 174, 188, 194, 217, 260.

Scytinus (Scymnus) de Chio, 176. Sebennyticum ostium, 233, 234,

Sebennytus, 234. Sedratyra, 155.

Sele, 150.

Seleucia, 249, 250, 251, 263.

Seleucia Pieriæ, 263. Selinus, 198, 301. Sellas, vid. Silla. Selymbria, 216.

Semiramis, 263, 271. Ejus fossæ, 248, 261. Ejus mons, vid. Strongylus. Ejus statua, 252.

Septentrionalis oceanus, 3, 4, 66, 67, 68, 81, 82, 117, 169.

Septiminus, 311.

Sequana fl. 86, 87, 88, 90, 167.

Sera metrop. 50.

Serapionis cursus, 144.

Seres, 5o.

Serica, 47, 49, 156

Seriphus, 286.

Sermylia, 214.

Sermylicus sinus, 214.

Serra, prius Pheræ, 204.

Sesamus, 188.

Sibapolis, 148.

Sicilia, Sicania, Trinacria, Triquetra, 15, 141, 176, 177, 198, 298, 300, 301, 311, 328, 329, 330.

Sicinus, 208.

Sicor, 85.

Sicyon, 310.

Sidon, 142, 232.

Sidonia, sive Issicus sinus, 136.

Sidonii, 229, 230, 231.

Siga, Sigatha, 240.

Sigæum, 109.

Sigal, 255.

Signani, 169.

Signatius, Sigmanus fl. 83, 169.

Silenus, 295.

Silis sive Tanais, 138.

Silla, Delas, Sellas, Durus fl. 251, 266.

Simmeas, 112.

Sina mons, 142.

Sinæ, 16, 19, 25, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 56, 107, 117, 157.

Sinarum sinus, 50, 51, 52, 53, 54,

Sinope, 128, 129, 130, 189, 191,

193, 220.

Siphæ, 205.

TABLE

Staueni, 259. Siphnos, 286. Sirenusz, 298. Stephane vic. 128, 221. Siroc, 254. Sisyphe, 282. Sitheni, 143. Sittace, Sittacene, 258. 36, 152. Smyrna, 287. Socrate, historien, 170, 182, 184. Sogdiana, 260. Sogdiani, 43, 155, 156, 270. Solin, 140, 143, 286, 326, 329. Solon, 312. Solus, 228. Sophtha, Sophath, 32. Sophronius, 201. Sosander, 112. Sosicrate, 325. Sozomène, 179. Sozopolis, 185. Spalathra, 213. Spania, vid. Iberia. Sparta, 207, 224. Spasini Charax, 30, 148, 149. Sphetto, 314. Syria, 144, 230, 231, 232, 233, Spina, 200. Spinus fl. 200. Sporades, 287. Stadiasmus, 238.

Strabon, préf. III, IV, XII, 113, 197, 208, 210, etc. Strongylum, 199. Strongylus sive Semiramidis mons, Struchates, 270. Strymon, 215, 217, 315. Suétone, 232. Suevus fl. 91, 95. Suidas, préf. 11, 172, 177, 182, 201, 225, 308, 310, **311, 313**. Sunium, 210, 286. Susa metrop. 30, 149, 150. Susiana, 24, 29, 30, 31, 32, 156.

Susiani, 149. Syagros mons, 23, 146. Sybaris, 199. Sybaritz, 299. Sycaminorum urbs, 231, 232. Syene, 137. Syllium, 228. Syracusani, 305, 306.

234, 322, 330. Syrias, Lepte, Acrulepte, 128, 191. Syrtis, 238.

Syrus, 210.

T

T et Γ confondus, 171. T et II confondus, 172. Tabiana, Taxiana ins. 149, 150. Tacite, 232, 261. Tenarus, 310. Tagus fl. 75, 167. Talmena fl. 153.

Tanagra, 279, 280. Tanais fl. 11, 12, 97, 138, 175. Tanis, Tanicum ostium, 234, 235. Taoce prom. 32, 150. Taphræ, 174. Taphron, 154. Taprobana, prius Palasimundi inThéodore Métochite, 318.

sula, deinde Salice, 3, 15, 25, 43, 44, 45, 156. Tarbelli, 169. Tarichia, 239. Tarilia, 239. Tarion cast. 3o5. Tariotæ, 3o5. Tarraconensis, 58, 67, 68, 69, 74, 78, 79, 80, 162. Tarsus, leg. Tartessus, 297. Tartesii, 161, 295, 296. Tartessium fretum, 165. Tartessus, 164, 165. Tarvedunum sive Orcas, 105, 176, Tauri, 217. Tauroentium, 298. Taurus, 257, 320. Taxiana ins. 30, 149. Teios, 188. Teii, 318. Telchinia, 310. Telmissus, 226. Temenus (fort. Timæus), 308.

Tempe, 213, 274.

Tenus, 242, 286.

Teos, 225.

Tereina, 194.

Tesa civit. 38.

Thæman, 142.

Thapsacus, 229. Thapsus, 239.

Thasus, 215, 318.

Themiscyrium, 220.

Théodore Gaza, préf. xix.

Thebæ, 213.

Tenagon arenosum, 30, 31, 149.

Teuchira, Tauchira, 237.

Θ et O confondus, 214, 221.

Theognostus, 168, 186, 192, 208, 222, 224, 227, 237, 279. Théophraste, 276. Théopompe, 284, 303. Theriodes sinus, 51, 53. Thermaicus sinus, 316. Thermodon, 194, 230. Thersandre, 282. Thespiæ, 211, 277, 381, 282, 309. Thesproti, 295, 307. Thesprotia, 204, 307. Thessalia, 212, 274, 183, 284, 285, Thillada-Mirrhada, 248, 263. Thinæ, 25. Thoammena, Chumana, 262. Tholerus fl. 315. Thoricos, 210. Thraces, 174. Thracia, 187, 216, 274, 316, 318. Thracius Bosporus, 120, 121, 122, 126, 181. Thrambus, 214. Thucydide, 200, 243, 296. Ses scoliastes, 242, 286, 328, 329. Thule ins. 14, 176. Thuria, 199. Thurium, 204. Thyia, 315. Thymena, 190. Thymiateria, 241. Thynias, 123, 124, 183, 184, 187, 319. Thysus, Thyus, 214. Tibareni, 220. Tigrane II, 267. Tigrane l'Arménien, 252.

Tigris fl. 24, 26, 27, 28, 29, 31, 150, 249, 250, 257, 258, 266. Timæus, 294, 295. Timagete, 173. Timolæum, 127, 189, 190. Timosthenes Rhodius, 112, 113, 115, 178, 179, 325, 329. Tingis, 12, 139, 159, 163. Tingitana, 159. Tiridates, 249, 261, 265. Tiryns, 209. Titarus, 212. Tite-Live, 164, 279, 304, 316. Tolophon, 275. Torona, 214, 317. Toronicus, Toronæus sinus, 317. Trachis, 212, 314. Tragonice, 148. Transducta, 70, 163. Trapezus, 220. Triballi, 144. Trinacria, 300. Triopium, 226.

Troas, 109, 318. Troja, 311. Trojanum bellum, 311. Troglodytæ, 19, 143. Troglodytæ Cappadoces, 143, 144 Troglodytica, 18, 142. Træzen, Træzenia, 209. Turditani, 71, 74, 163, 164. Turditania, 164. Turduli, 70, 163, 164, 167. Turuntes fl. 99, 100. Tymphrestes, 212. Tyndarides, postea Curseta, 1854 Tyndarii, 236. Tyrrhenie, 197. Tyrrhenicum mare, 114, 169, 179, 324, 329. Tyrrhenii, 197, 200. Tyrii, 229, 230, 231, 295. Tyrus, 142, 230. Tzetzes, préf. 1, 160, 162, 163, 165, 1**6**9, **178,** 17**3,** 1**75, 176,** 180, 181, 187, 188, 189, 191, 194, 197, 199, 204, 207, 208, 11, 212, 226, 243, 287, 298, 299, 303, 310, 318.

U

Τλώδεις et έλώδεις, 157. Ulysse, 293, 311.

Tripolis, 142.

Trisses fl. 207.

Tritones, 240.

Urbs Imperatoria, Salacia, 166. Urce, 80.

V

Vaccei, 167. Vacua fl. 76, 77, 167. Valerius Flaccus, 194. Varro, 163. Varus fl. 298. Vatrachites fl. 150. Venedicus sinus, 97, 99, 101. Veneris templum, 78, 79, 80.

DES MATIÈRES.

Veneti, 201, 304. Venus Impia, 274. Vergivius oceanus, 103, 105, 176. Vettones, 167. Viadus fl. 95.

Vibius Sequester, 285. Vidrus fl. 91. Vistula fl. 91, 95, 96, 97, 98, 99. Visurgis fl. 92. Volci, 299.

X

Xenion, 208. Xerxes, 323.

Xiphoneus, 198.

Z •.

Tacynthus, 243, 244.

Zadrame, Zadramita, 144.

Zanorum regio, 151.

Zagorus, Calippus, 130, 192.

Zagrus mons, 251, 266.

Zaliscus, 130, 192.

Zancle, 200.

Zapaortenon, 259.

Zarandas, nomea, Euphratis, 260.

Zarangæ, Drangæ, 260. Zelis, 163. Zephyrium, 190. Zeugma, 247, 250, 261. Ziba, vid. Liba. Zone, 215. Zorambus fl. 39, 154. Zosime, 172, 176.

FIN DE LA TABLE DES MATIÈRES.

ERRATA.

Page 43, ligne 11. Indixis, lises Indixis.

Page 50, ligne 20. Prasode, lisez Prasodes.

Page 53, ligne 15, stadiorum 3,000, lisez 30,000.

Page 74, ligne 24. stadia 280, lisez 380.

Page 87, ligne 9. oradia fon', lise: fot'.

Page 109, ligne 4. πὸ Κάννων, lisez Απὸ Κάννων.

Page 112, ligne 20. nuncupant, lisez nuncupaverunt.

Page 112, ligne 25. Euthymanes, lisez Euthymenes.

Page 133, note dernière. The uèr, lisez Tis uèr.

Page 134, note dernière. Changez ainsi cette note : Rien ne peut justifier l'opinion, etc. Car il est évident, etc.

Page 137, ligne 7, 259,000, lisez 259,200.

Page 138, ligne 27. Μεμφιτίδας Ηλιουπολίτιδας, lises Μεμφίτιδας [καί] Πλιουπολίτιδας.

Page 141, ligne 16. dé eixen, lisez dédeixen.

Page 142, ligne 22, Ibid. - Erddia, lisez ligne 7. - Erddia.

Page 151, ligne 8. Odlatvav, lisez Odlatvav.

Page 159, ligne 19. περίπλω, πρώτη, lisez περίπλων πρώτη.

Page 170, ligne 4. Medioláviov, lisez Mediolavov.

Page 272, ligne 5. Après d'Hœschell, ajoutez appartenant à la Bibliothèque royale.

